

TR63 BÖLGESİ YAŞAM KALİTESİ ANALİZİ

HATAY / KAHRAMANMARAŞ / OSMANİYE

www.dogaka.gov.tr

TR63 BÖLGESİ YAŞAM KALİTESİ ANALİZİ

HATAY / KAHRAMANMARAŞ / OSMANİYE

İÇİNDEKİLER

1. ARAŞTIRMA KAPSAMI
ve YÖNTEMİ

14

2. TR63 BÖLGESİ YAŞAM
KALİTESİ ANALİZİ

32

3. HATAY İLİ YAŞAM
KALİTESİ ANALİZİ

65

4. KAHRAMANMARAŞ İLİ
YAŞAM KALİTESİ ANALİZİ

125

5. OSMANİYE İLİ YAŞAM
KALİTESİ ANALİZİ

173

Hazırlayanlar

Doç.Dr. Murat ŞEKER
Yrd.Doç.Dr. Arif SALDANLI
Ar.Gör. Hakan BEKTAŞ
Raife EYİLER

2014

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	11	3.2.1. Ana Endeks	87
YÖNETİCİ ÖZETİ	13	3.2.2. Alt Endeksler	88
1. ARAŞTIRMA KAPSAMI VE YÖNTEMİ	14	3.3. Hatay İlçe Analizleri	92
1.1. Araştırma Amacı ve Kapsamı	14	3.3.1. Antakya	94
1.2. Araştırma Yöntemi	15	3.3.2. İskenderun	96
1.2.1. Alan Araştırması Yöntemi	16	3.3.3. Defne	98
1.2.2. Yaşam Kalitesi Endeksi Yöntemi	17	3.3.4. Dörtöyl	100
1.2.2.1. Metodoloji	18	3.3.5. Kırıkhan	102
1.2.2.2. Değişkenler	20	3.3.6. Samandağ	104
1.2.2.2.1. Temel Göstergeler	20	3.3.7. Belen	106
1.2.2.2.2. Ekonomik Yapı Göstergeleri	26	3.3.8. Arsuz	108
1.2.2.2.3. Çevresel Yapı Göstergeleri	28	3.3.9. Payas	110
1.2.2.2.4. Kentsel ve Kişisel Yaşam Göstergeleri	30	3.3.10. Hassa	112
		3.3.11. Erzin	114
		3.3.12. Reyhanlı	116
		3.3.13. Yayladağı	118
		3.3.14. Altınözü	120
		3.3.15. Kumlu	122
2. TR63 BÖLGESİ YAŞAM KALİTESİ ANALİZİ	32	4. KAHRAMANMARAŞ İLİ YAŞAM KALİTESİ ANALİZİ	125
2.1. TR63 Bölgesi Yaşam Kalitesi Endeksi	34	4.1. Kahramanmaraş'ta Yaşam Kalitesi	125
2.2. TR63 Bölgesi Demografik Yapı Endeksi	38	4.1.1. Araştırmanın Demografik Yapısı	126
2.3. TR63 Bölgesi Eğitim Endeksi	40	4.1.2. Araştırma Bulguları	129
2.4. TR63 Bölgesi Sağlık Endeksi	42	4.1.2.1. Aile Yaşamı ve Konut	129
2.5. TR63 Bölgesi Sosyal Yaşam Endeksi	45	4.1.2.2. İş Hayatı	132
2.6. TR63 Bölgesi Güvenlik Endeksi	46	4.1.2.3. Sağlık	134
2.7. TR63 Bölgesi Ekonomik Kapasite Endeksi	48	4.1.2.4. Güvenlik	135
2.8. TR63 Bölgesi Ticari Hayat Endeksi	50	4.1.2.5. Ekonomik Yapı	136
2.9. TR63 Bölgesi Finansal Piyasalar Endeksi	52	4.1.2.6. Kentsel Memnuniyet	138
2.10. TR63 Bölgesi Turizm Endeksi	54	4.1.2.7. Kişisel Memnuniyet	143
2.11. TR63 Bölgesi Altyapı ve Çevre Endeksi	56	4.2. Kahramanmaraş Yaşam Kalitesi Endeksleri	144
2.12. TR63 Bölgesi Ulaşım Endeksi	58	4.2.1. Ana Endeks	144
2.13. TR63 Bölgesi Kentsel Yaşam Endeksi	60	4.2.2. Alt Endeksler	146
2.14. TR63 Bölgesi Kişisel Yaşam Endeksi	62	4.3. Kahramanmaraş İlçe Analizleri	149
		4.3.1. Onikişubat	150
3. HATAY İLİ YAŞAM KALİTESİ ANALİZİ	65	4.3.2. Dulkadiroğlu	152
3.1. Hatay'da Yaşam Kalitesi [Alan Araştırması]	65	4.3.3. Elbistan	154
3.1.1. Araştırmanın Demografik Yapısı	67	4.3.4. Afşin	156
3.1.2. Araştırma Bulguları	70	4.3.5. Nurhak	158
3.1.2.1. Aile Yaşamı ve Konut	72	4.3.6. Andırın	160
3.1.2.2. İş Hayatı	74	4.3.7. Göksun	162
3.1.2.3. Sağlık	76	4.3.8. Pazarcık	164
3.1.2.4. Güvenlik	77		
3.1.2.5. Ekonomik Yapı	78		
3.1.2.6. Kentsel Memnuniyet	80		
3.1.2.7. Kişisel Memnuniyet	86		
3.2. Hatay Yaşam Kalitesi Endeksleri	87		

4.3.9. Türkoğlu	166	5.2.2. Alt Endeksler	195
4.3.10. Ekinözü	168	5.3. Osmaniye İlçe Analizleri	198
4.3.11. Çağlayancerit	170	5.3.1. Osmaniye Merkez	200
		5.3.2. Kadirli	202
		5.3.3. Toprakkale	204
		5.3.4. Düziçi	206
		5.3.5. Bahçe	208
		5.3.6. Hasanbeyli	210
		5.3.7. Sumbas	212
5. OSMANİYE İLİ YAŞAM KALİTESİ ANALİZİ	173	GENEL DEĞERLENDİRME	216
5.1. Osmaniye'de Yaşam Kalitesi	173	KAYNAKÇA	225
5.1.1. Araştırmanın Demografik Yapısı	174	EK 1: İlçelere Göre Saha Araştırması Sonuçları	226
5.1.2. Araştırma Bulguları	176	EK 2: TR63 Bölgesi Yaşam Kalitesi Veri tabanı Tablosu	245
5.1.2.1. Aile Yaşamı ve Konut	177	EK 3: Alan Araştırması Yöntem Açıklaması	250
5.1.2.2. İş Hayatı	179	EK 4: TR63 Bölgesi Yaşam Kalitesi Araştırması	255
5.1.2.3. Sağlık	182	Anket Formu	
5.1.2.4. Güvenlik	183		
5.1.2.5. Ekonomik Yapı	184		
5.1.2.6. Kentsel Memnuniyet	185		
5.1.2.7. Kişisel Memnuniyet	190		
5.2. Osmaniye Yaşam Kalitesi Endeksleri	193		
5.2.1. Ana Endeks	194		

HARİTA LİSTESİ

Harita 1. TR63 Bölgesi Yaşam Kalitesi Endeksi	35	Harita 10. TR63 Bölgesi Turizm Endeksi	55
Harita 2. TR63 Bölgesi Demografik Yapı Endeksi	39	Harita 11. TR63 Bölgesi Altyapı ve Çevre Endeksi	57
Harita 3. TR63 Bölgesi Eğitim Endeksi	41	Harita 12. TR63 Bölgesi Ulaşım Endeksi	59
Harita 4. TR63 Bölgesi Sağlık Endeksi	43	Harita 13. TR63 Bölgesi Kentsel Yaşam Endeksi	61
Harita 5. TR63 Bölgesi Sosyal Yaşam Endeksi	45	Harita 14. TR63 Bölgesi Kişisel Yaşam Endeksi	63
Harita 6. TR63 Bölgesi Güvenlik Endeksi	46	Harita 15. Hatay Yaşam Kalitesi Endeksi	89
Harita 7. TR63 Bölgesi Ekonomik Kapasite Endeksi	49	Harita 16. Kahramanmaraş Yaşam Kalitesi Endeksi	145
Harita 8. TR63 Bölgesi Ticari Hayat Endeksi	51	Harita 17. Osmaniye Yaşam Kalitesi Endeksi	194
Harita 9. TR63 Bölgesi Finansal Piyasalar Endeksi	53		

GRAFİK LİSTESİ

ŞEKİL LİSTESİ

Grafik 1. Yaşam Kalitesi Endeksi – TR63 Bölgesi	34	Grafik 24. Ekonomik Refah Göstergeleri – Kahramanmaraş	137
Grafik 2. Yaşanılan Konutun Durumu – Hatay	73	Grafik 25. Kahramanmaraş'ın En Önemli Sorunları	138
Grafik 3. Konutta Yaşanılan Sorunlar – Hatay	73	Grafik 26. Kamu Hizmetlerinden Memnuniyet Düzeyi – Kahramanmaraş	139
Grafik 4. İş Hayatıyla İlgili İfadeler – 1 / Hatay	74	Grafik 27. Kentsel Memnuniyet Düzeyi – Kahramanmaraş	140
Grafik 5. İş Hayatıyla İlgili Memnuniyet Düzeyi – Hatay	75	Grafik 28. Toplum Kurallarına Uyum Düzeyi – Kahramanmaraş	141
Grafik 6. Sağlık Hizmetlerinde Yaşanan Sorunlar – Hatay	76	Grafik 29. Toplumun Değer Yargıları – Kahramanmaraş	142
Grafik 7. Güvenlik Hizmetlerinden Memnuniyet – Hatay	77	Grafik 30. Kişisel Memnuniyet Düzeyi – Kahramanmaraş	143
Grafik 8. Ekonomik Durum – Hatay	78	Grafik 31. Kahramanmaraş Yaşam Kalitesi Endeksi	144
Grafik 9. Ekonomik Refah Göstergeleri – Hatay	79	Grafik 32. Yaşanılan Konutun Durumu – Osmaniye	178
Grafik 10. Hatay'ın En Önemli Sorunları	80	Grafik 33. Konutta Yaşanılan Sorunlar – Osmaniye	178
Grafik 11. Kamu Hizmetlerinden Memnuniyet Düzeyi – Hatay	81	Grafik 34. İş Hayatıyla İlgili İfadeler – 1 / Osmaniye	179
Grafik 12. Kentsel Memnuniyet Düzeyi – Hatay	83	Grafik 35. İş Hayatıyla İlgili Memnuniyet Düzeyi – Osmaniye	180
Grafik 13. Toplum Kurallarına Uyum Düzeyi – Hatay	84	Grafik 36. Sağlık Hizmetlerinde Yaşanan Sorunlar – Osmaniye	182
Grafik 14. Toplumun Değer Yargıları – Hatay	85	Grafik 37. Güvenlik Hizmetlerinden Memnuniyet – Osmaniye	183
Grafik 15. Kişisel Memnuniyet Düzeyi – Hatay	86	Grafik 38. Ekonomik Durum – Osmaniye	184
Grafik 16. Hatay Yaşam Kalitesi Endeksi	88	Grafik 39. Ekonomik Refah Göstergeleri – Osmaniye	185
Grafik 17. Yaşanılan Konutun Durumu – Kahramanmaraş	130	Grafik 40. Osmaniye'nin En Önemli Sorunları	185
Grafik 18. Konutta Yaşanılan Sorunlar – Kahramanmaraş	131	Grafik 41. Kamu Hizmetlerinden Memnuniyet Düzeyi – Osmaniye	186
Grafik 19. İş Hayatıyla İlgili İfadeler – 1 / Kahramanmaraş	132	Grafik 42. Kentsel Memnuniyet Düzeyi – Osmaniye	188
Grafik 20. İş Hayatıyla İlgili Memnuniyet Düzeyi – Kahramanmaraş	133	Grafik 43. Toplum Kurallarına Uyum Düzeyi – Osmaniye	189
Grafik 21. Sağlık Hizmetlerinde Yaşanan Sorunlar – Kahramanmaraş	134	Grafik 44. Toplumun Değer Yargıları – Osmaniye	190
Grafik 22. Güvenlik Hizmetlerinden Memnuniyet – Kahramanmaraş	135	Grafik 45. Kişisel Memnuniyet Düzeyi – Osmaniye	191
Grafik 23. Ekonomik Durum – Kahramanmaraş	136	Grafik 46. Osmaniye Yaşam Kalitesi Endeksi	194

Şekil 1. Yaşam Kalitesi Endeksi	16	Şekil 30. Hassa Yaşam Kalitesi Döngüsü	113
Şekil 2. Yaşam Kalitesi Bileşenleri	17	Şekil 31. Erzin Yaşam Kalitesi Döngüsü	115
Şekil 3. Endeks Hesaplama Yöntemi	19	Şekil 32. Reyhanlı Yaşam Kalitesi Döngüsü	117
Şekil 4. Yaşam Kalitesi Endeksi Kapsamı – Veri Sayısı ve Ağırlıkları	19	Şekil 33. Yayladağı Yaşam Kalitesi Döngüsü	119
Şekil 5. TR63 Bölgesi Yaşam Kalitesi İlçe Grupları	37	Şekil 34. Altınözü Yaşam Kalitesi Döngüsü	121
Şekil 6. TR63 Bölgesi Demografik Yapı Endeksi	38	Şekil 35. Kumlu Yaşam Kalitesi Döngüsü	123
Şekil 7. TR63 Bölgesi Eğitim Endeksi	41	Şekil 36. Kahramanmaraş İlçeleri – Hiyerarşik Küme Analizi	125
Şekil 8. TR63 Bölgesi Sağlık Endeksi	43	Şekil 37. Kahramanmaraş Yaşam Kalitesi Endeksi İlçe Grupları	149
Şekil 9. TR63 Bölgesi Sosyal Yaşam Endeksi	45	Şekil 38. Onikişubat Yaşam Kalitesi Döngüsü	151
Şekil 10. TR63 Bölgesi Güvenlik Endeksi	47	Şekil 39. Dulkadiroğlu Yaşam Kalitesi Döngüsü	153
Şekil 11. TR63 Bölgesi Ekonomik Kapasite Endeksi	49	Şekil 40. Elbistan Yaşam Kalitesi Döngüsü	155
Şekil 12. TR63 Bölgesi Ticari Hayat Endeksi	51	Şekil 41. Afşin Yaşam Kalitesi Döngüsü	157
Şekil 13. TR63 Bölgesi Finansal Piyasalar Endeksi	53	Şekil 42. Nurhak Yaşam Kalitesi Döngüsü	159
Şekil 14. TR63 Bölgesi Turizm Endeksi	55	Şekil 43. Andırın Yaşam Kalitesi Döngüsü	161
Şekil 15. TR63 Bölgesi Altyapı ve Çevre Endeksi	57	Şekil 44. Göksun Yaşam Kalitesi Döngüsü	163
Şekil 16. TR63 Bölgesi Ulaşım Endeksi	59	Şekil 45. Pazarcık Yaşam Kalitesi Döngüsü	165
Şekil 17. TR63 Bölgesi Kentsel Yaşam Endeksi	61	Şekil 46. Türkoğlu Yaşam Kalitesi Döngüsü	167
Şekil 18. TR63 Bölgesi Kişisel Yaşam Endeksi	63	Şekil 47. Ekinözü Yaşam Kalitesi Döngüsü	169
Şekil 19. Hatay İlçeleri – Hiyerarşik Küme Analizi	65	Şekil 48. Çağlayancerit Yaşam Kalitesi Döngüsü	171
Şekil 20. Hatay Yaşam Kalitesi Endeksi İlçe Grupları	92	Şekil 49. Osmaniye İlçeleri – Hiyerarşik Küme Analizi	173
Şekil 21. Antakya Yaşam Kalitesi Döngüsü	95	Şekil 50. Osmaniye Yaşam Kalitesi Endeksi İlçe Grupları	198
Şekil 22. İskenderun Yaşam Kalitesi Döngüsü	97	Şekil 51. Osmaniye Merkez Yaşam Kalitesi Döngüsü	201
Şekil 23. Defne Yaşam Kalitesi Döngüsü	99	Şekil 52. Kadirli Yaşam Kalitesi Döngüsü	203
Şekil 24. Dörtöyl Yaşam Kalitesi Döngüsü	101	Şekil 53. Toprakkale Yaşam Kalitesi Döngüsü	205
Şekil 25. Kırıkhan Yaşam Kalitesi Döngüsü	103	Şekil 54. Düziçi Yaşam Kalitesi Döngüsü	207
Şekil 26. Samandağ Yaşam Kalitesi Döngüsü	105	Şekil 55. Bahçe Yaşam Kalitesi Döngüsü	209
Şekil 27. Belen Yaşam Kalitesi Döngüsü	107	Şekil 56. Hasanbeyli Yaşam Kalitesi Döngüsü	211
Şekil 28. Arsuz Yaşam Kalitesi Döngüsü	109	Şekil 57. Sumbas Yaşam Kalitesi Döngüsü	213
Şekil 29. Payas Yaşam Kalitesi Döngüsü	111		

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. TR63 Bölgesi Yaşam Kalitesi Araştırması Kapsamı	14
Tablo 2. Alan Araştırması Hata Payı Tablosu	16
Tablo 3. Demografik Yapı Endeksi Ağırlık Tablosu	21
Tablo 4. Eğitim Endeksi Ağırlık Tablosu	22
Tablo 5. Sağlık Endeksi Ağırlık Tablosu	23
Tablo 6. Sosyal Yaşam Endeksi Ağırlık Tablosu	24
Tablo 7. Güvenlik Endeksi Ağırlık Tablosu	25
Tablo 8. Ekonomik Kapasite Endeksi Ağırlık Tablosu	26
Tablo 9. Ticari Hayat Endeksi Ağırlık Tablosu	27
Tablo 10. Finansal Piyasalar Endeksi Ağırlık Tablosu	27
Tablo 11. Turizm Endeksi Ağırlık Tablosu	28
Tablo 12. Altyapı ve Çevre Endeksi Ağırlık Tablosu	28
Tablo 13. Ulaşım Endeksi Ağırlık Tablosu	29
Tablo 14. Kentsel Yaşam Endeksi Ağırlık Tablosu	30
Tablo 15. Kişisel Yaşam Endeksi Ağırlık Tablosu	31
Tablo 16. Demografik Yapı Endeksi – TR63 Bölgesi	38
Tablo 17. Eğitim Endeksi – TR63 Bölgesi	40
Tablo 18. Sağlık Endeksi – TR63 Bölgesi	42
Tablo 19. Sosyal Yaşam Endeksi – TR63 Bölgesi	45
Tablo 20. Güvenlik Endeksi – TR63 Bölgesi	47
Tablo 21. Ekonomik Kapasite Endeksi – TR63 Bölgesi	48
Tablo 22. Ticari Hayat Endeksi – TR63 Bölgesi	50
Tablo 23. Finansal Piyasalar Endeksi – TR63 Bölgesi	52
Tablo 24. Turizm Endeksi – TR63 Bölgesi	54
Tablo 25. Altyapı ve Çevre Endeksi – TR63 Bölgesi	56
Tablo 26. Ulaşım Endeksi – TR63 Bölgesi	58
Tablo 27. Kentsel Yaşam Endeksi – TR63 Bölgesi	60
Tablo 28. Kişisel Yaşam Endeksi – TR63 Bölgesi	62
Tablo 29. Araştırma Örnekleme – Hatay	66
Tablo 30. Kır-Kent Dağılımı – Hatay	66
Tablo 31. Araştırmanın Demografik Yapısı – Cinsiyet Dağılımı – Hatay	67
Tablo 32. Araştırmanın Demografik Yapısı – Yaş Dağılımı – Hatay	67
Tablo 33. Araştırmanın Demografik Yapısı – Eğitim Durumu – Hatay	67
Tablo 34. Araştırmanın Demografik Yapısı – Medeni Durum – Hatay	68
Tablo 35. Araştırmanın Demografik Yapısı – Meslek Dağılımı – Hatay	68
Tablo 36. Araştırmanın Demografik Yapısı – Gelir Düzeyi – Hatay	69
Tablo 37. Araştırmanın Demografik Yapısı – Hanehalkı Büyüklüğü – Hatay	69
Tablo 38. Algı Endeksleri	70
Tablo 39. Günlük Faaliyetlere Ayrılan Zamanlar – Hatay	72
Tablo 40. İş Hayatıyla İlgili İfadeler – 2 / Hatay	75
Tablo 41. İş Hayatıyla İlgili Memnuniyetsizlik Düzeyi – Hatay	75
Tablo 42. Güvenlik Hizmetlerinden Şikâyetler – Hatay	77
Tablo 43. Kamu Hizmetlerinden Şikâyet Düzeyi – Hatay	82
Tablo 44. Kentsel Şikâyet Düzeyi – Hatay	83
Tablo 45. Toplum Kurallarına Uyum Şikâyetleri – Hatay	84
Tablo 46. Toplumun Öncelikli Değer Yargıları – Hatay	85
Tablo 47. Hatay’da Yaşamaktan Duyulan Memnuniyet Düzeyi	85
Tablo 48. Kişisel Memnuniyetsizlik Düzeyi – Hatay	86

Tablo 49. Temel Göstergeler – Alt Endeksler – Hatay	89
Tablo 50. Ekonomik Yapı – Alt Endeksler – Hatay	90
Tablo 51. Çevresel Yapı – Alt Endeksler – Hatay	91
Tablo 52. Kentsel ve Kişisel Yaşam – Alt Endeksler – Hatay	91
Tablo 53. Antakya İlçesi Bilgi Kartı	94
Tablo 54. Endeks Sonuçları – Antakya	94
Tablo 55. İskenderun İlçesi Bilgi Kartı	96
Tablo 56. Endeks Sonuçları – İskenderun	96
Tablo 57. Defne İlçesi Bilgi Kartı	98
Tablo 58. Endeks Sonuçları – Defne	98
Tablo 59. Dörtöyl İlçesi Bilgi Kartı	100
Tablo 60. Endeks Sonuçları – Dörtöyl	100
Tablo 61. Kırıkhan İlçesi Bilgi Kartı	102
Tablo 62. Endeks Sonuçları – Kırıkhan	102
Tablo 63. Samandağ İlçesi Bilgi Kartı	104
Tablo 64. Endeks Sonuçları – Samandağ	104
Tablo 65. Belen İlçesi Bilgi Kartı	106
Tablo 66. Endeks Sonuçları – Belen	106
Tablo 67. Arsuz İlçesi Bilgi Kartı	108
Tablo 68. Endeks Sonuçları – Arsuz	108
Tablo 69. Payas İlçesi Bilgi Kartı	110
Tablo 70. Endeks Sonuçları – Payas	110
Tablo 71. Hassa İlçesi Bilgi Kartı	112
Tablo 72. Endeks Sonuçları – Hassa	112
Tablo 73. Erzin İlçesi Bilgi Kartı	114
Tablo 74. Endeks Sonuçları – Erzin	114
Tablo 75. Reyhanlı İlçesi Bilgi Kartı	116
Tablo 76. Endeks Sonuçları – Reyhanlı	116
Tablo 77. Yayladağı İlçesi Bilgi Kartı	118
Tablo 78. Endeks Sonuçları – Yayladağı	118
Tablo 79. Altınözü İlçesi Bilgi Kartı	120
Tablo 80. Endeks Sonuçları – Altınözü	120
Tablo 81. Kumlu İlçesi Bilgi Kartı	122
Tablo 82. Endeks Sonuçları – Kumlu	122
Tablo 83. Araştırma Örnekleme – Kahramanmaraş	126
Tablo 84. Kır-Kent Dağılımı – Kahramanmaraş	126
Tablo 85. Araştırmanın Demografik Yapısı – Cinsiyet Dağılımı – Kahramanmaraş	127
Tablo 86. Araştırmanın Demografik Yapısı – Yaş Dağılımı – Kahramanmaraş	127
Tablo 87. Araştırmanın Demografik Yapısı – Eğitim Durumu – Kahramanmaraş	127
Tablo 88. Araştırmanın Demografik Yapısı – Medeni Durum – Kahramanmaraş	128
Tablo 89. Araştırmanın Demografik Yapısı – Meslek Dağılımı – Kahramanmaraş	128
Tablo 90. Araştırmanın Demografik Yapısı – Gelir Düzeyi – Kahramanmaraş	128
Tablo 91. Araştırmanın Demografik Yapısı – Hanehalkı Büyüklüğü – Kahramanmaraş	129
Tablo 92. Günlük Faaliyetlere Ayrılan Zamanlar – Kahramanmaraş	130
Tablo 93. İş Hayatıyla İlgili İfadeler – 2 / Kahramanmaraş	133
Tablo 94. Güvenlik Hizmetlerinden Şikâyetler – Kahramanmaraş	135
Tablo 95. Kamu Hizmetlerinden Şikâyet Düzeyi – Kahramanmaraş	140

Tablo 96. Kentsel Şikâyet Düzeyi – Kahramanmaraş	141
Tablo 97. Toplum Kurallarına Uyum Şikâyetleri – Kahramanmaraş	142
Tablo 98. Toplumun Öncelikli Değer Yargıları – Kahramanmaraş	142
Tablo 99. Kahramanmaraş'ta Yaşamaktan Duyulan Memnuniyet Düzeyi	143
Tablo 100. Kişisel Memnuniyetsizlik Düzeyi – Kahramanmaraş	143
Tablo 101. Temel Göstergeler – Alt Endeksler – Kahramanmaraş	146
Tablo 102. Ekonomik Yapı – Alt Endeksler – Kahramanmaraş	147
Tablo 103. Çevresel Yapı – Alt Endeksler – Kahramanmaraş	148
Tablo 104. Kentsel ve Kişisel Yaşam – Alt Endeksler – Kahramanmaraş	148
Tablo 105. Onikişubat İlçesi Bilgi Kartı	150
Tablo 106. Endeks Sonuçları – Onikişubat	150
Tablo 107. Dulkadiroğlu İlçesi Bilgi Kartı	152
Tablo 108. Endeks Sonuçları – Dulkadiroğlu	152
Tablo 109. Elbistan İlçesi Bilgi Kartı	154
Tablo 110. Endeks Sonuçları – Elbistan	154
Tablo 111. Afşin İlçesi Bilgi Kartı	156
Tablo 112. Endeks Sonuçları – Afşin	156
Tablo 113. Nurhak Endeks Sonuçları	158
Tablo 114. Endeks Sonuçları – Nurhak	158
Tablo 115. Andırın İlçesi Bilgi Kartı	160
Tablo 116. Endeks Sonuçları – Andırın	160
Tablo 117. Göksun İlçesi Bilgi Kartı	162
Tablo 118. Endeks Sonuçları – Göksun	162
Tablo 119. Pazarcık İlçesi Bilgi Kartı	164
Tablo 120. Endeks Sonuçları – Pazarcık	164
Tablo 121. Türkoğlu İlçesi Bilgi Kartı	166
Tablo 122. Endeks Sonuçları – Türkoğlu	166
Tablo 123. Ekinözü İlçesi Bilgi Kartı	168
Tablo 124. Endeks Sonuçları – Ekinözü	168
Tablo 125. Çağlayancerit İlçesi Bilgi Kartı	170
Tablo 126. Endeks Sonuçları – Çağlayancerit	170
Tablo 127. Araştırma Örnekleme – Osmaniye	174
Tablo 128. Kır-Kent Dağılımı – Osmaniye	174
Tablo 129. Araştırmanın Demografik Yapısı – Cinsiyet Dağılımı – Osmaniye	174
Tablo 130. Araştırmanın Demografik Yapısı – Yaş Dağılımı – Osmaniye	175
Tablo 131. Araştırmanın Demografik Yapısı – Eğitim Durumu – Osmaniye	175
Tablo 132. Araştırmanın Demografik Yapısı – Medeni Durum – Osmaniye	175
Tablo 133. Araştırmanın Demografik Yapısı – Meslek Dağılımı – Osmaniye	176
Tablo 134. Araştırmanın Demografik Yapısı – Gelir Düzeyi – Osmaniye	176
Tablo 135. Araştırmanın Demografik Yapısı – Hanehalkı Büyüklüğü – Osmaniye	176

Tablo 136. Günlük Faaliyetlere Ayrılan Zamanlar – Osmaniye	177
Tablo 137. İş Hayatıyla İlgili İfadeler – 2 / Osmaniye	180
Tablo 138. İş Hayatıyla İlgili Memnuniyetsizlik Düzeyi – Osmaniye	181
Tablo 139. Güvenlik Hizmetlerinden Şikâyetler – Osmaniye	183
Tablo 140. Kamu Hizmetlerinden Şikâyet Düzeyi – Osmaniye	187
Tablo 141. Kentsel Şikâyet Düzeyi – Osmaniye	188
Tablo 142. Toplum Kurallarına Uyum Şikâyetleri – Osmaniye	189
Tablo 143. Toplumun Öncelikli Değer Yargıları – Osmaniye	190
Tablo 144. Osmaniye’de Yaşamaktan Duyulan Memnuniyet Düzeyi	190
Tablo 145. Kişisel Memnuniyetsizlik Düzeyi – Osmaniye	191
Tablo 146. Temel Göstergeler – Alt Endeksler – Osmaniye	195
Tablo 147. Ekonomik Yapı – Alt Endeksler – Osmaniye	196
Tablo 148. Çevresel Yapı – Alt Endeksler – Osmaniye	197
Tablo 149. Kentsel ve Kişisel Yaşam – Alt Endeksler – Osmaniye	197
Tablo 150. Osmaniye Merkez İlçesi Bilgi Kartı	200
Tablo 151. Endeks Sonuçları – Osmaniye Merkez	200
Tablo 152. Kadirli İlçesi Bilgi Kartı	202
Tablo 153. Endeks Sonuçları – Kadirli	202
Tablo 154. Toprakkale İlçesi Bilgi Kartı	204
Tablo 155. Endeks Sonuçları – Toprakkale	204
Tablo 156. Düziçi İlçesi Bilgi Kartı	206
Tablo 157. Endeks Sonuçları – Düziçi	206
Tablo 158. Bahçe İlçesi Bilgi Kartı	208
Tablo 159. Endeks Sonuçları – Bahçe	208
Tablo 160. Hasanbeyli İlçesi Bilgi Kartı	210
Tablo 161. Endeks Sonuçları – Hasanbeyli	210
Tablo 162. Sumbas İlçesi Bilgi Kartı	212
Tablo 163. Endeks Sonuçları – Sumbas	212
Tablo 164. Konutta Yaşanılan Sorunlar 1 – İlçe Sonuçları	228
Tablo 165. Konutta Yaşanılan Sorunlar 2 – İlçe Sonuçları	229
Tablo 166. İş Hayatıyla İlgili Memnuniyetsizlik Düzeyi – İlçe Sonuçları	230
Tablo 167. Sağlık Hizmetlerinde Yaşanan Sorunlar – İlçe Sonuçları	231
Tablo 168. Güvenlik Hizmetlerinden Şikâyetler – İlçe Sonuçları	232
Tablo 169. Ekonomik Refah Göstergeleri – İlçe Sonuçları	233
Tablo 170. Toplum Kurallarına Uyum Şikâyetleri – İlçe Sonuçları	234
Tablo 171. Kamu Hizmetlerinde Şikâyet Düzeyi 1 – İlçe Sonuçları	235
Tablo 172. Kamu Hizmetlerinde Şikâyet Düzeyi 2 – İlçe Sonuçları	236
Tablo 173. Kamu Hizmetlerinde Şikâyet Düzeyi 3 – İlçe Sonuçları	237
Tablo 174. Kamu Hizmetlerinde Şikâyet Düzeyi 4 – İlçe Sonuçları	238
Tablo 175. Kamu Hizmetlerinde Şikâyet Düzeyi 5 – İlçe Sonuçları	239
Tablo 176. Kentsel Şikâyet Düzeyi 1 – İlçe Sonuçları	240
Tablo 177. Kentsel Şikâyet Düzeyi 2 – İlçe Sonuçları	241
Tablo 178. Kişisel Memnuniyetsizlik Düzeyi 1– İlçe Sonuçları	242
Tablo 179. Kişisel Memnuniyetsizlik Düzeyi 2– İlçe Sonuçları	243

YÖNETİCİ ÖZETİ

Uluslararası literatürde giderek daha fazla tartışılmaya başlanan yaşam kalitesi temalı araştırmalar, birçok bilim dalının ilgi alanındadır. Son dönemde iktisat biliminin de ilgi alanına giren yaşam kalitesi kavramı ve ölçümleri, özellikle kamu ekonomisi ve hükümet politikaları ile yakından ilgilidir. Bu alanlarda alınacak kararların ve yapılacak uygulamaların daha etkin sonuçlara ulaşabilmesi için, bireyleri mutlu ve memnun eden değerlerin tespiti oldukça önem taşımaktadır.

Bu araştırmada yaşam kalitesine yönelik yapılan analizler TR63 Bölgesini oluşturan Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye illerini içermektedir. İl analizleri yapılırken 6360 Sayılı kanunla büyükşehir olan Hatay ve Kahramanmaraş'taki güncel ilçeler dikkate alınmıştır.

TR63 Bölgesi'ni kapsayan bu araştırmada, hem kalitatif hem de kantitatif yöntemler kullanılarak yaşam kalitesi endeksleri elde edilmiştir. Endekslerin dayandığı iki temel veri tabanı söz konusudur. Bunlardan ilki araştırma kapsamındaki ilçelerde rassal olarak belirlenen

hanehalkları ile yapılmış anketler; ikincisi ise yine ilçe düzeyinde derlenen istatistiki veri setleridir.

Çalışmanın çıkış noktası ve belki de benzer çalışmalardan olan farkı; yaşam kalitesini içeren çalışmalarda genellikle sadece nicel verilerin kullanılmasına karşın, bu çalışmada hem nicel hem de nitel verilerden faydalanılacak olmasıdır. Çünkü yaşam kalitesi, hem mevcut durumun hem de mevcut duruma ilişkin algının yansıtılması açısından büyük önem taşımaktadır. Sonuç olarak bu çalışmada bir yandan yaşam kalitesi endeksini oluşturan somut verilerden, öte yandan yaşam kalitesine yönelik algının tespit edilebilmesi için anket sonuçlarından yola çıkılmıştır.

TR63 Bölgesi'nde toplam 3.075 anket yapılmış olup, bu örneklem büyüklüğü bölgenin temsiliyeti açısından %95 güven aralığında $\pm 1,8$ hata payı içermektedir. 3.075 anket, il nüfuslarıyla orantılı olarak dağıtılmıştır. Buna göre Hatay'da 1.526, Kahramanmaraş'ta 1.018, Osmaniye'de 531 anket tamamlanmıştır.

Yapılan analizler sonucunda araştırmaya temel teşkil edecek veriler, temel göstergeler, ekonomik yapı, çevresel yapı ile kentsel ve kişisel yaşam başlıkları olarak 4 ana kategoride gruplandırılmıştır. Temel göstergeler alanında demografik yapı, eğitim, sağlık, sosyal yaşam ve güvenlik verileri derlenmiş ve alt endeksler üretilmiştir. Ekonomik yapı alanında ise, ekonomik kapasite, ticari hayat, finansal piyasalar ve turizm alt endeksleri oluşturulmuştur. Çevresel yapı başlığı, altyapı, çevre ve ulaşım verilerini içermekte iken; kentsel ve kişisel yaşam başlığı kentsel ve kişisel memnuniyete dönük algı verilerini kapsamaktadır. Böylece TR63 Bölgesinde ilçe düzeyinde toplam 100 farklı değişken, endeks hesaplamasına dâhil edilmiştir.

Araştırma bulgularında da görüleceği üzere, hem anket sonuçları hem de istatistiki veri tabanına dayalı endeks sıralamaları; ilçe düzeyinde, il ve bölge sıralamalarıyla birlikte analiz edilmiş, ilçelerin yaşam kalitesi açısından mevcut durumları ortaya konulmuştur.

Raporda hesaplanan endekste istenilmesine rağmen veri kısıtı nedeniyle birtakım veriler hesaplamaya dâhil edilememiştir. Bu durum özellikle yeni ilçelerin varlığından kaynaklanmaktadır. Ancak genel olarak bakıldığında tüm ilçeler düzeyinde 100 farklı veriden oluşan bir veri tabanı ile hesaplanan yaşam kalitesi endeksi, kamu kesiminde karar alıcılara önemli bir kaynak teşkil edecektir. Aynı zamanda ilçe düzeyinde yapılan anketlerin sonuçları da yaşam kalitesine yönelik algının tespiti açısından özgün bir veri tabanıdır. Tarafımızca yapılmış olan analizlere ilişkin tüm ham veri seti Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı'yla paylaşılmıştır. Böylece çalışmanın güncellenmesinin ve ilerleyen yıllarda sürdürülebilirliğinin önü açılmıştır.

Her çalışmada olduğu gibi bu çalışmada da eksikliklerin var olduğu ön kabulüyle, çalışmanın tüm paydaşlara faydalı olmasını ümit eder; bu alanda bize çalışma imkânı tanıyan ve veri paylaşımında bulunan, Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı'na, Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye Valiliğine, ilgili tüm kamu kurum ve kuruluşlarına teşekkür ederiz.

ARAŞTIRMA KAPSAMI ve YÖNTEMİ

1. ARAŞTIRMA KAPSAMI VE YÖNTEMİ

Çalışmanın bu bölümünde araştırma amacı, kapsamı ve izlenilen yöntem açıklanmıştır. Bu bağlamda; öncelikle araştırmanın kapsamındaki il ve ilçeler sıralanmış; 6360 Sayılı kanunla¹ büyükşehir olan Hatay ve Kahramanmaraş'ta güncel ilçeler dikkate alınarak analizler yapılmıştır. Araştırmanın yöntemi ise hem alan araştırması hem de endeks hesaplaması açısından ortaya konulmuş ve endekste kullanılan değişkenler tanımlanmıştır.

1.1. Araştırma Amacı ve Kapsamı

Yaşam Kalitesi Analizi çalışması ile farklı sosyoekonomik özelliklere sahip ilçelerin çeşitli kategorilerde oluşacak veri setleri ile analiz edilerek sorun alanlarının belirlenmesi ve bu sorun alanlarında mekansal politikaların geliştirilerek bölgesel kalkınmaya yönelik proje ve programlara altlık sağlanması amaçlanmıştır.

TR63 Bölgesi'ni kapsayan bu çalışmada, yaşam kalitesi analizi hem kalitatif hem de kantitatif yöntemler kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın kapsamını TR63 Bölgesi'nde yer alan Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye illeri oluşturmaktadır. Yaşam kalitesinin ölçümüne yönelik yapılan analizlerde il düzeyinin yanı sıra ilçe düzeyinde sonuçlara ulaşılmıştır.

Tablo 1. TR63 Bölgesi Yaşam Kalitesi Araştırması Kapsamı

HATAY	KAHRAMANMARAŞ	OSMANİYE
Altınözü	Afşin	Bahçe
Antakya	Andırın	Düziçi
Arsuz	Çağlayancerit	Hasanbeyli
Belen	Dulkadiroğlu	Kadirli
Defne	Ekinözü	Osmaniye
Dörtöyl	Elbistan	Sumbas
Erzin	Göksun	Toprakkale
Hassa	Nurhak	
İskenderun	Onikişubat	
Kırıkhan	Pazarcık	
Kumlu	Türkoğlu	
Payas		
Reyhanlı		
Samandağ		
Yayladağı		

Araştırma iki aşamalı olarak yürütülmüş olup, her iki aşama da ilçe düzeyinde sürdürülmüştür. Yöntem kısmında da açıklanacağı üzere araştırmanın ilk kısmını oluşturan alan araştırmasında ilçe düzeyinde anketler yapılmıştır. İkinci kısımda ise yine ilçe düzeyinde belirlenen veri seti kapsamında istatistiki veri derlenmiştir. Dolayısıyla yapılan tüm analizler TR63 Bölgesi'nde yer alan illeri ve bu illere ait ilçeleri kapsamıştır.

Araştırma kapsamındaki en önemli belirleyici unsur tüm veri setinin ve anketlerin illerdeki son ilçe dağılımına göre gerçekleştirilmiş olmasıdır. 6360 Sayılı büyükşehir yasasından sonra kurulan yeni ilçelerin de analize dâhil edilmesiyle, Hatay'da 15, Kahramanmaraş'ta 11 ve Osmaniye'de 7 ilçe olmak üzere toplam 33 ilçe düzeyinde anketler tamamlanmış ve yaşam kalitesi endeksleri hesaplanmıştır.

1.2. Araştırma Yöntemi

Bu çalışmada hem kalitatif hem de kantitatif yöntemler kullanılarak yaşam kalitesi endeksleri elde edilmiştir. Endeksin dayandığı iki temel veri tabanı söz konusudur. Bunlardan ilki araştırma kapsamındaki ilçelerde rassal olarak belirlenen hanehalkları ile yapılmış anketler; ikincisi ise yine ilçe düzeyinde derlenen istatistiki veri setleridir.

1 On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Kanun No: 6360, 12/11/2012.

Yaşam Kalite Endeksi

Ankete Dayalı Veritabanı

Aile Yaşamı
ve Konut

İş Hayatı

Sağlık

Güvenlik

Ekonomik
Yapı

Kentsel
Memnuniyet

Kişisel
Memnuniyet

İstatistiki Veritabanı

Temel
Göstergeler

Ekonomik
Yapı

Çevresel
Yapı

Kentsel
ve Kişisel
Yaşam

Bu bölümde hem ankete dayalı veri tabanına hem de istatistiki veri tabanına erişim yöntemleri ortaya konulmuş, aynı zamanda endekse dâhil edilen değişkenler açıklanmıştır.

1.2.1. Alan Araştırması Yöntemi

Araştırmada Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye illerinde evreni temsil eden örneklem üzerinde genişlemesine bir alan araştırması yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini bahsi geçen illerdeki nüfus oluşturmaktadır. Alan araştırmasında kullanılan örneklem yöntemi, tesadüfi örnekleme yöntemlerinden tabakalı örnekleme yöntemidir². Böylece Hatay'da 1.526, Kahramanmaraş'ta 1.018, Osmaniye'de 531 olmak üzere TR63 Bölgesinde toplam 3.075 anket yapılmıştır.

Tablo 2. Alan Araştırması Hata Payı Tablosu

	2013 Nüfus	Örneklem Sayısı	Hata Payı (%95 güven aralığı)
Hatay	1.503.066	1.526	±2,5
Kahramanmaraş	1.075.706	1.018	±3,0
Osmaniye	498.981	531	±4,0
TR63 Bölgesi	3.077.753	3.075	±1,8

İl içindeki ilçe dağılımları ise ilçelerin nüfus büyüklükleri dikkate alınarak, Hiyerarşik Küme Analizi³ [Hierarchical Cluster Analysis] uygulanmış ve örneklem dağılımı belirlenen ilçe gruplarına göre yapılmıştır. Kümeleme analizi, analitik bir teknik olup öncelikli amacı

grupsayısı bilinmeyen birimleri veya nesneleri sahip oldukları özelliklere göre anlamlı alt gruplara ayırmaktadır. [Hair, vd.; 1998: 474] Hiyerarşik kümeleme analizi birimleri ya da nesneleri uzaklık ölçü birimleri ile benzerlikleri derecesine göre belirli aşamalarda birtakım tekniklerle birleştirilmesini amaçlamaktadır. İlçe dağılımları, çalışmanın ilerleyen kısımlarında il analizlerinde gösterilmiştir.

Öte yandan araştırmada kullanılan soru formu hazırlanırken, ulusal ve uluslararası literatür ve tarafımızca yürütülmüş⁴ çalışmalardan yola çıkılmıştır.

- ⁴ Araştırmada kullanılan ulusal ve uluslararası çalışmalardan bazıları;
- Quality of Life Survey 2008 National Report, [Çevrimiçi: <http://www.nielsen.com>] , New Zealand.
 - Re-enablement Community Support Service, Quality of Life Questionnaire, 2006.
 - McGill, Quality of Life Questionnaire, 1997.
 - Bigelow, D.A., Gareau, M.J., Young, D.J.; Quality of Life Questionnaire, Western Mental REsearch Center, Oregon Health Sciences University, Portland, Oregon, 1991.
 - European Foundation, First Quality of Life Survey, Ed. Petra Böhnke, 2005.
 - European Foundation, European Quality of Life Survey, UK Data Archive Study Number 6299, 2007.
 - Avrupa Yaşama ve Çalışma Koşullarını İyileştirme Vakfı, İkinci Avrupa Yaşam Kalitesi Anketi – İlk Bulgular, 2009.
 - Şeker, M.; İstanbul'da Yaşam Kalitesi Araştırması, İTO Yayınları, No: 2010-103, İstanbul, 2011.
 - Şeker, M.; İstanbul'da Kentsel Yaşam Kalitesi Araştırması, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Proje İstanbul, 2012.
 - Ulusoy, A.; Şeker, M.; Bektaş, H.; Aslantürk, O.; Trabzon'da Yaşam Kalitesini Geliştirme ve Modellleme Projesi, DOKA Mali Destek Programı, Trabzon, 2013.
 - Altuğ, F.; Şeker, M.; vd.; Yerel Yönetimlerde Hizmetlerden Memnuniyet ve Yolsuzluklar, İSMMO Yayınları, No: 21, İstanbul, 2009.
 - TÜİK, Yaşam Memnuniyeti Araştırması, Ankara, 2013.
 - TÜİK, Hanehalkı İşgücü Araştırması, Ankara, 2013.
 - TÜİK, Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması, Ankara, 2012.
 - TÜİK, Hanehalkı Bütçe Araştırması, Ankara, 2009.

² Alan araştırmasının yöntemi EK 3'de ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır.
³ Hiyerarşik Küme Analizine ilişkin detaylı bilgiler EK 3'de verilmiştir.

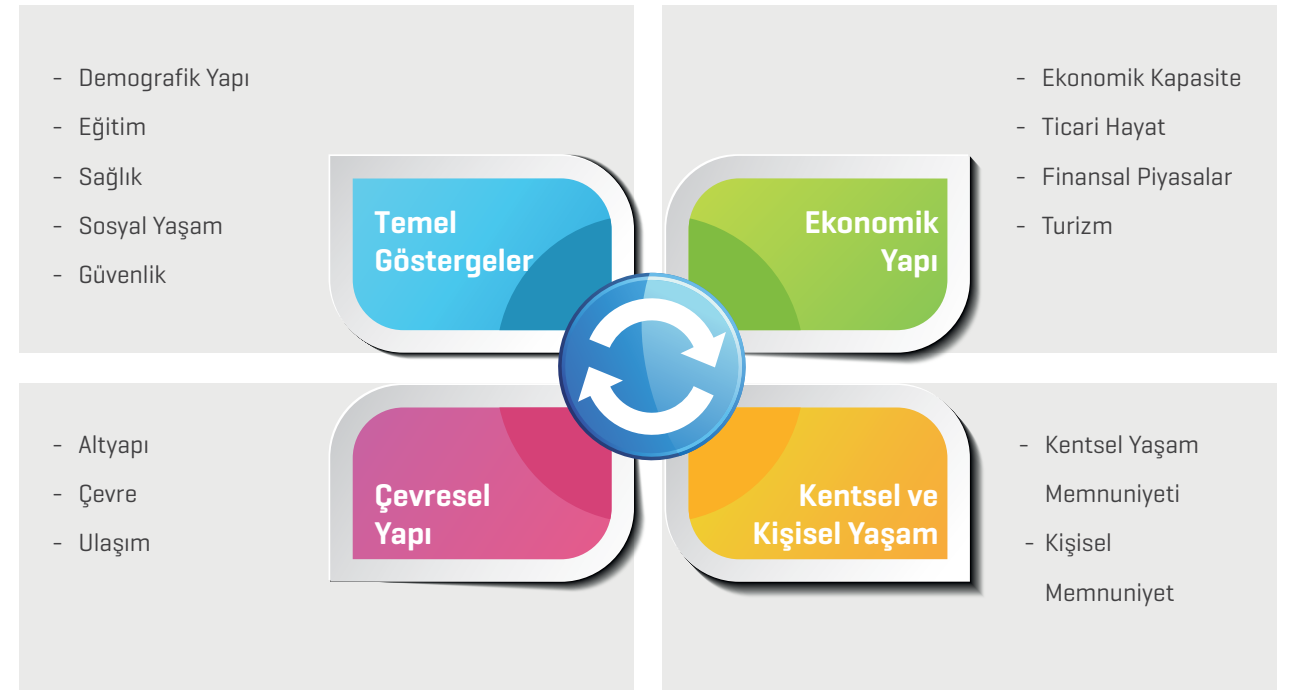

1.2.2. Yaşam Kalitesi Endeksi Yöntemi

Çalışmanın çıkış noktası ve belki de benzer çalışmalardan olan farkı, yaşam kalitesini içeren çalışmalarda genellikle sadece nicel verilerin kullanılmasına karşın, bu çalışmada hem nicel hem de nitel verilerden faydalanılacak olmasıdır.

Çünkü yaşam kalitesi, hem mevcut durumun hem de mevcut duruma ilişkin algının yansıtılması açısından büyük önem taşımaktadır. Sonuç olarak bu çalışmada bir yandan yaşam kalitesi endeksinin oluşturulan somut verilerden, öte yandan yaşam kalitesine yönelik algının tespit edilebilmesi için anket sonuçlarından yola çıkılmıştır.

Şekil 2. Yaşam Kalitesi Bileşenleri

Endeks hesabı ile ilgili çalışmalar incelendiğinde birçoğunda çok değişkenli istatistik yöntemlerden biri olan temel bileşenler analizinin uygulandığı görülmüştür. Temel bileşenler analizi ile çok sayıda değişkenden oluşan bir veri matrisinde boyut indirilmesi yapılmak amaçlanmaktadır. Örneğin, çalışmanızda 100 değişkeniniz varsa temel bileşenler analizi neticesinde birbirinden bağımsız ve 100 değişkenden daha az sayıda yapay (hipotetik,

gözlenmemiş) değişken elde etmeniz beklenmektedir. Ancak daha az sayıda yapay değişkenin içerdiği bilgi düzeyi ile ham veri matrisinin içerdiği bilgi düzeyi birbirinden farklıdır. Yani temel bileşenler analizi neticesinde elde edilen veri seti, toplam varyansın yalnızca bir kısmını açıklamaktadır. Dolayısıyla bilgi kaybının önüne geçebilmek için temel bileşenler analizi tercih edilmemiştir.

1.2.2.1. Metodoloji

Bu çalışmada, çok boyutlu ve soyut olan yaşam kalitesi kavramının tek boyutlu, ölçülebilir ve somut bir hale getirilmesine imkân tanıyan araştırma yöntemlerinin kullanılarak Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye'ye ait yaşam kalitesi endeksleri üretilecektir. Bu bağlamda ağırlıklandırılmış ortalama yöntemi benimsenecektir.

Veriyi temsil etmek, onu özetleyerek genel karakterini ortaya koymak ve farklı veri setlerini birbirleri ile karşılaştırmak için ortalama adı verilen ölçülerden yararlanılmaktadır. Aritmetik ortalama, en yaygın olarak kullanılan merkezi eğilim ölçüsüdür. Veri setindeki tüm değerlerin toplamının, o verideki birim sayısına bölünmesiyle aritmetik ortalama hesaplanmaktadır. Ağırlıklandırılmış ortalama hesabında ise önem derecesine göre ilgili değişkenlere ağırlık verilmektedir. Bu durum için üniversite öğrencilerinin başarı notlarının hesabında %40 ağırlığı vize notuna, %60 ağırlığı ise final notuna verilmesi örneği gösterilmektedir. Bu şekilde öğrencinin ağırlıklandırılmış ortalaması hesaplanmaktadır.

İlçe düzeyinde birincil ve ikincil kaynaklardan elde edilen ham veriler öncelikle veri madenciliği işlemine tabi tutularak, genellikle yüzde değer olmak üzere endekste kullanılacak forma dönüştürülmüştür. Veri madenciliği ile veri yığınları arasından anlamlı ilişkileri ortaya koyabilmek için veriler ölçü biriminden bağımsız hale getirilmiştir. Bu amaç doğrultusunda, veri matrisinde yer alan değişkenlere ait gözlemlerin, farklı ortalama ve farklı varyansa sahip olmaları nedeniyle veriler z skoruna dönüştürülmüştür. Verilerin transformasyonu ile orijinal veriler, ortalaması 0, varyansı 1 olan skorlara dönüştürülmüştür.

Standartlaştırma için $z = \frac{X - \mu}{\sigma}$ dönüşümü uygulanmıştır.

μ : aritmetik ortalama

σ : standart sapma

Dönüştürülen veriler ile çok sayıda ve farklı boyuttaki bilgi setinin kapsadığı ortak ve temel anlamı tek boyutta tanımlamak mümkün olmuştur. Tüm verilerin standardize edilmesi sonucunda, her veri için belirlenmiş ağırlıklar ile endeks hesaplanmıştır.

$$\text{Endeks} = \frac{\sum_i A_{ji} X_{ji}}{\sum_i A_{ji}}$$

formülü ile endeks hesaplama süreci tamamlanmıştır.

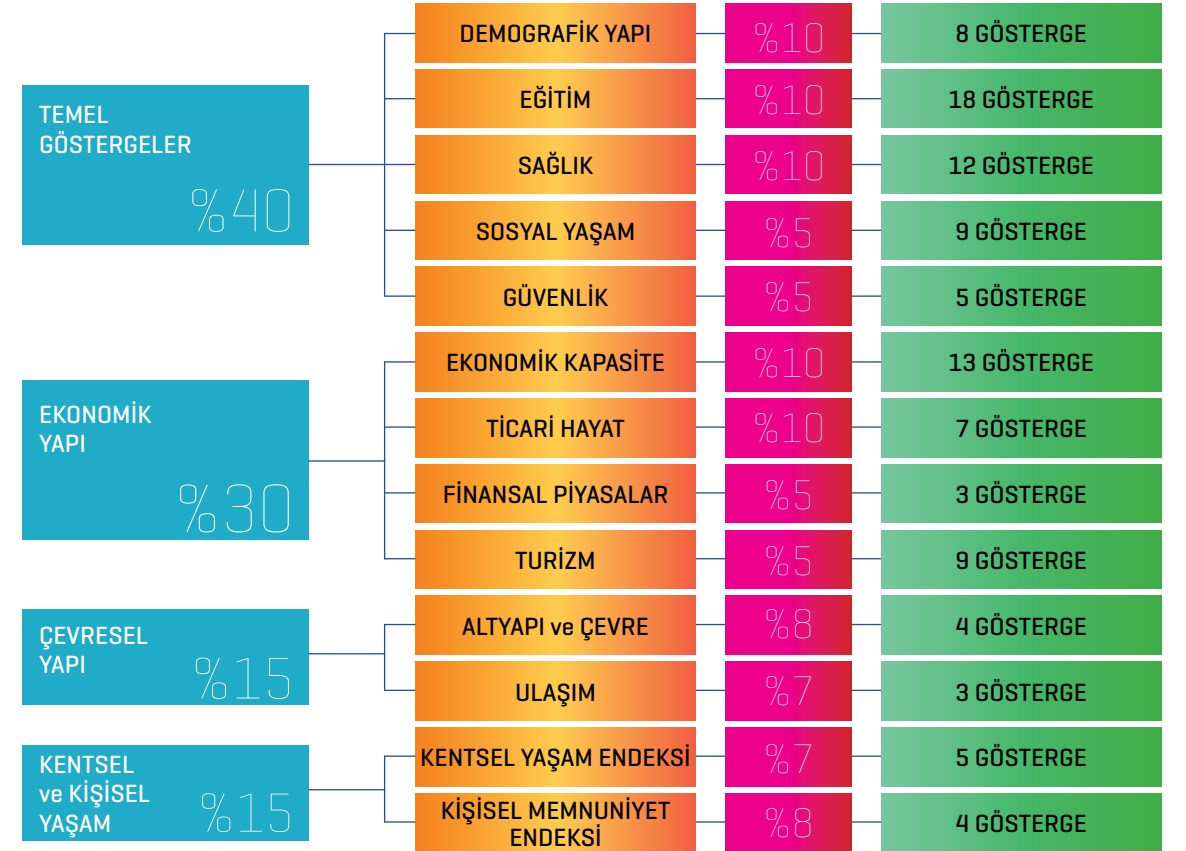
A_{ji} : j ana değişkeninin i'inci alt değişkenin ağırlığı

X_{ji} : j ana değişkeninin i'inci alt değişkeninin standardize edilmiş değeri

Şekil 3. Endeks Hesaplama Yöntemi

Şekil 4. Yaşam Kalitesi Endeksi Kapsamı – Veri Sayısı ve Ağırlıkları

Yapılan analizler sonucunda yaşam kalitesi bileşenlerinden temel göstergeler %40, ekonomik yapı %30, çevresel yapı %15, kentsel ve kişisel yaşam ise %15'lik ağırlığa sahip olduğu saptanmıştır. Bu süreçte 70'i aşkın uzman ile yapılan derinlemesine mülakatlardan elde edilen tecrübeler ve literatürde yer alan çalışmalar incelenerek uygun ağırlıklar tespit edilmiştir.

Değişkenlerin belirlenmesinde ilgili literatürden⁵ faydalanılmıştır. Literatür taramasının ardından araştırmaya temel teşkil edecek veriler, temel göstergeler, ekonomik yapı, çevresel yapı ile kentsel ve kişisel yaşam başlıkları olarak 4 ana kategoride gruplandırılmıştır. Temel göstergeler alanında demografik yapı, eğitim, sağlık, sosyal yaşam ve güvenlik verileri derlenmiş ve alt endeksler üretilmiştir. Ekonomik yapı alanında ise, ekonomik kapasite, ticari hayat, finansal piyasalar ve turizm alt endeksleri oluşturulmuştur. Çevresel yapı başlığı, altyapı, çevre ve ulaşım verilerini içermekte iken; kentsel ve kişisel yaşam başlığı kentsel ve kişisel memnuniyete dönük algı verilerini kapsamaktadır.

⁵ Değişkenlerin belirlenmesinde faydalanılan bazı kaynaklar:

- Şeker, Murat; İstanbul'da Yaşam Kalitesi Araştırması, İstanbul Ticaret Odası Yayınları, Yayın No: 2010-13, İstanbul, 2011, <http://www.ito.org.tr/itoyayin/0023050.pdf>
- Şeker, M. vd; Küresel Rekabet Endeksi 2012 – 81 İl 26 Bölge, İstanbul Kalkınma Ajansı Projesi, İstanbul 2012.
- Şeker, M. vd; İstanbul Rekabet Endeksi – 39 İlçe, İstanbul Kalkınma Ajansı Projesi, İstanbul 2012.
- Şeker, M.; İstanbul'da Kentsel Yaşam Kalitesi Araştırması, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Proje İstanbul, 2012.
- Ulusoy, A.; Şeker, M.; Bektaş, H.; Aslantürk, D.; Trabzon'da Yaşam Kalitesini Geliştirme ve Modelleme Projesi, DOKA Mali Destek Programı, Trabzon, 2013.
- DPT, İlçelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması, Ankara, 1996.
- DPT, İlçelerin Sosyo-ekonomik Gelişmişlik Sıralaması, Ankara, 2004, www.kalkinma.gov.tr/DocObjects/Download/8142/ilce.pdf
- DPT, İller ve Bölgelerin Sosyo-ekonomik Gelişmişlik Sıralaması, Ankara, 2003, www.kalkinma.gov.tr/DocObjects/Download/8143/2003-05.pdf
- Kalkınma Bakanlığı, İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması-2011, http://www.dpt.gov.tr/DocObjects/view/14197/BASIN_A%C3%87IKLAMASI-sege_2011-v6.pdf

1.2.2.2. Değişkenler

Bu araştırmada toplam 100 farklı gösterge; Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye’de ilçe düzeyinde derlenmiştir. Veriler temel göstergeler, ekonomik yapı, çevresel yapı ile kentsel ve kişisel yaşam göstergeleri olmak üzere dört ana başlık altında gruplandırılmıştır. Her grup kendi içinde alt gruplara ayrılarak verilerin tümü sınıflandırılmıştır.

Çalışmada yaşam kalitesi endeksini meydana getiren demografik yapı, eğitim, sağlık, sosyal yaşam, güvenlik, ekonomik kapasite, ticari hayat, finansal piyasalar, turizm, altyapı ve çevre, ulaşım, kentsel yaşam, kişisel yaşam ve yaşam kalitesi bileşenleri hesaba katılmıştır. Söz konusu bileşenler, yaşam kalitesi endeksi hesabına katılan alt endekslerdir. Yaşam kalitesi endeksi hesaplanırken alt endekslerin önemlilik derecesine göre katsayılar ile çarpılması neticesinde ana endeks skoru ortaya konulmuştur. Söz konusu katsayılar tecrübeler ve literatür taraması neticesinde saptanmıştır. Örneğin, yaşam kalitesi endeksi hesabına katılan demografi yapı bileşenin ağırlığı 10’dur. Toplam ağırlık 100 olacak şekilde diğer bileşenlere de ağırlık verilmiştir. Bunun yanı sıra alt bileşenleri meydana getiren değişkenlerine de söz konusu alt endeksi meydana getirmesi aşamasında birer ağırlık verilmiştir. Örneğin, bir alt endeks olan demografik yapı endeksini meydana getiren toplam nüfus, yüzölçümü, şehirleşme oranı, hanehalkı ortalama büyüklüğü, nüfus yoğunluğu, yaş bağımlılık oranı, kaba boşanma oranı ve kaba evlenme oranı değişkenlerine de toplamı 100 olacak şekilde önem derecesine göre bir ağırlık tayin edilmiştir.

Bu çalışmada birincil ve ikincil verilerden yararlanılmış olup endeks hesabı yapılırken söz konusu veri kaynakları dikkate alınmıştır. Birincil veri kaynağı için anket yolu ile veri toplanmıştır. Anket formunda katılımcıya demografik ve yargısal sorular yöneltilmiştir. Yargısal sorular, algıya dayalı soruları ifade ettiğinden dolayı tek bir doğru cevabı olan sorular değildir. Örneğin, evinizde kaç oda olduğu şeklinde yöneltilen bir sorunun gerçek ve tek bir cevabı vardır. Fakat yargısal sorular için bu durum geçerli değildir. Dolayısıyla yaşam kalitesi endeksi hesabına katılan algı sorularına göreceli olarak daha az ağırlık verilmiştir.

1.2.2.2.1. Temel Göstergeler

Araştırmada kullanılan temel göstergeler beş alt grup olarak sınıflandırılmıştır. Demografik yapı, eğitim, sağlık, sosyal yaşam ve güvenlik olarak yapılan gruplandırmada toplam 52 veri derlenmiştir. Veri detayları aşağıda gruplar düzeyinde belirtilmiştir.

Demografik Yapı: Demografik yapı endeksinde TR63 Bölgesinde bulunan Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye illerinde, ilçe düzeyinde 8 farklı değişken derlenmiştir. Değişkenler arasında negatif yönlü etkiye sahip olanlar hanehalkı ortalama büyüklüğü, yaş bağımlılık oranı ile boşanma oranıdır. Hanehalkı ortalama büyüklüğü ile yaşam kalitesi arasında, konut, gelir ve sosyal yaşam açısından genel olarak gözlenen negatif yönlü bir ilişki söz konusudur. Öte yandan, yaş bağımlılık oranı arttıkça çalışan kesimin bakmakla yükümlü olduğu nüfus artacağından; yaşam kalitesini olumsuz etkileyeceği düşünülmüştür. Boşanma oranının yüksekliği de aile demografisini olumsuz etkilediğinden yaşam kalitesi açısından olumsuz bir faktör olarak değerlendirilmiştir. Demografik yapı alanındaki değişkenler, değişkenlerin ana ve alt endekslerdeki ağırlıkları ve endeksi etkileme yönleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3. Demografik Yapı Endeksi Ağırlık Tablosu

Değişken	Ana Ağırlık Değeri	Alt Ağırlık Değeri	Yönü
Toplam nüfus	2	20	Pozitif
Yüzölçümü	0,2	2	Pozitif
Şehirleşme oranı	3	30	Pozitif
Hanehalkı ort. büyüklüğü	1,5	15	Negatif
Nüfus yoğunluğu	1	10	Pozitif
Yaş bağımlılık oranı	1,5	15	Negatif
Kaba boşanma oranı	0,4	4	Negatif
Kaba evlenme oranı	0,4	4	Pozitif
DEMOGRAFİK YAPI ENDEKSİ	10	100	

Eğitim: Eğitim alanında 18 farklı değişken dikkate alınmış olup, özellikle eğitimin kalitesi ve fiziksel koşullar açısından incelenmiştir. Bu bağlamda okul öncesi, ilkokul ve ortaöğretim düzeyinde şube ve öğretmen başına düşen öğrenci sayıları derlenmiş ve negatif yönlü olarak endekse dâhil edilmiştir. Ayrıca eğitim kurumlarına ait fiziksel koşulları gösteren değişkenler de endeks kapsamında değerlendirilmiştir. Eğitim alanındaki değişkenler, değişkenlerin ana ve alt endekslerdeki ağırlıkları ve endeksi etkileme yönleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4. Eğitim Endeksi Ağırlık Tablosu

Değişken	Ana Ağırlık Değeri	Alt Ağırlık Değeri	Yönü
Okur-yazar oranı	0,4	4	Pozitif
Okur-yazar kadın oranı	0,6	6	Pozitif
Lise veya dengi okul mezunu oranı	0,6	6	Pozitif
Lise veya dengi okul mezunu kadın oranı	0,8	8	Pozitif
Toplam yüksek okul veya fakülte mezunu oranı	1	10	Pozitif
Toplam üniversite mezunu kadın oranı	1,4	14	Pozitif
Doktora mezunu/nüfus [bin kişi]	1	10	Pozitif
Yüksek lisans ve doktora mezunu/nüfus [bin kişi]	1	10	Pozitif
Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı - okul öncesi	0,3	3	Negatif
Şube başına düşen öğrenci sayısı - okul öncesi	0,3	3	Negatif
Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı - ilkokul/ilköğretim	0,3	3	Negatif
Şube başına düşen öğrenci sayısı - ilkokul / ilköğretim	0,3	3	Negatif
Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı - ortaöğretim / lise	0,3	3	Negatif
Şube başına düşen öğrenci sayısı - ortaöğretim / lise	0,3	3	Negatif
Kaloriferli okul oranı	0,2	2	Pozitif
Okul başına düşen çok amaçlı salon	0,4	4	Pozitif
Kütüphane varlığı / okul sayısı	0,4	4	Pozitif
Spor salonu varlığı / okul sayısı	0,4	4	Pozitif
EĞİTİM ENDEKSİ	10	100	

Sağlık: Sağlık alanında 12 farklı değişken derlenmiş, özellikle sağlık kurumlarına ilişkin istatistikler kullanılmıştır. Aynı zamanda kaba ölüm hızı, bebek ölüm hızı gibi veriler ile anket sonuçlarından elde edilen sağlıkta algı endeksi değişkeni de endekse dâhil edilmiştir. Sağlık alanındaki hastane ve aile sağlığı merkezi sayısı pozitif, diğer tüm değişkenler negatif yönlü etkiye sahiptir. Sağlık alanındaki değişkenler, değişkenlerin ana ve alt endekslerdeki ağırlıkları ve endeksi etkileme yönleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Sağlık endeksinde ankete dayalı verilerden hesaplanan sağlıkta algı değişkeni de dikkate alınmıştır. Sağlıkta algı endeksi, aşağıda belirtilen anket sorularına verilen olumsuz yanıtlar derlenerek oluşturulmuş ve sağlık endeksine negatif yönlü etkide bulunmuştur:

- Yaşadığınız bölgede yeterli sayıda sağlık kurumu var mı?
- Temizlik/hijyen konusunda sorun var mı?
- Yapılan muayeneden memnun musunuz?
- Sağlık çalışanlarının (doktor, hemşire vd.) hastalarla yeterince ilgileniyor mu?
- Fazla beklemeden muayene olabiliyor musunuz?

Tablo 5. Sağlık Endeksi Ağırlık Tablosu

Değişken	Ana Ağırlık Değeri	Alt Ağırlık Değeri	Yönü
Hastane sayısı	1,5	15	Pozitif
Yatak sayısı	0,5	5	Pozitif
Eczane sayısı	0,5	5	Pozitif
Hekim sayısı	1	10	Pozitif
On bin kişiye düşen yatak sayısı	0,5	5	Pozitif
On bin kişiye düşen eczane sayısı	0,4	4	Pozitif
On bin kişiye düşen hekim sayısı	0,8	8	Pozitif
On bin kişiye düşen ASM sayısı	0,8	8	Pozitif
ASM'lerdeki doktor başına düşen günlük ortalama muayene sayısı	1	10	Negatif
Kaba ölüm hızı [binde]	0,5	5	Negatif
Bebek ölüm hızı [binde]	2	20	Negatif
Sağlıkta algı endeksi	0,5	5	Negatif
SAĞLIK ENDEKSİ	10	100	

Sosyal Yaşam: Sosyal yaşam alanında toplam 9 farklı değişken ilçeler düzeyinde derlenmiştir. İlçedeki tarihi turistik mekânlar, müzeler, kültür merkezleri, sinema ve tiyatro salonları, derneklere üye sayısı, yerel seçimlere katılma oranı bu başlık altında değerlendirilmiştir. Ayrıca anket sonuçlarından yola çıkılarak oluşturulan sosyal yaşam algı endeksi ile toplumsal yaşam algısı bu başlık altında endeks kapsamında dâhil edilmiştir. Algı endeksleri dışındaki değişkenlerin tümü pozitif yönlü olarak endekse dâhil edilmiştir. Sosyal yaşam alanındaki değişkenler,

değişkenlerin ana ve alt endekslerdeki ağırlıkları ve endeksi etkileme yönleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Sosyal yaşam endeksinde ankete dayalı verilerden hesaplanan sosyal yaşam algı ile toplumsal yaşam algı değişkenleri de dikkate alınmıştır. Bu değişkenler, aşağıda belirtilen anket sorularına verilen olumsuz yanıtlar derlenerek oluşturulmuş ve sosyal yaşam endeksine negatif yönlü etkide bulunmuştur.

Güvenlik: Güvenlik alanında 5 değişken, ilçeler düzeyinde derlendi. Aynı zamanda ankette güvenlik algısına dönük sorulardan yola çıkılarak hazırlanan güvenlik algı endeksi de bu başlık altında değerlendirilmiştir. Güvenlik alanındaki tüm değişkenler, negatif yönlü etkiye sahiptir. Güvenlik alanındaki değişkenler, değişkenlerin ana ve alt endekslerdeki ağırlıkları ve endeksi etkileme yönleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Güvenlik endeksinde ankete dayalı verilerden hesaplanan güvenlik algı değişkeni de dikkate alınmıştır. Güvenlik algı değişkeni, aşağıda belirtilen anket sorularına verilen olumsuz yanıtlar derlenerek oluşturulmuş ve güvenlik endeksine negatif yönlü etkide bulunmuştur:

- Polisin olaylara müdahale hızı ve yeterliliği
- Evde yalnız otururken güvende hissetme
- Yaşanılan çevrede, gece yalnız yürürken güvende hissetme
- Hırsızlık, kapkaç, taciz gibi olaylar yaşanmaması
- Emniyet görevlilerinin vatandaşlara davranışı
- Sokakta araba park edildiğinde [güvenlik nedeniyle] endişe duyulmaması

Sosyal yaşam algı endeksine dâhil edilen anket soruları:

- Kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlere yönelik hizmetler
- Park ve oyun alanları
- Gençlere yönelik sosyal hizmetler
- Kadınlara yönelik sosyal hizmetler
- Yaşlılara yönelik sosyal hizmetler
- Engellilere yönelik hizmetler
- Yoksullara yönelik hizmetler

Toplumsal yaşam algı endeksine dâhil edilen anket soruları:

- Trafik kuralları
- Kamuya açık alanlarda [parklarda, otobüslerde, hastanelerde vb.] diğer insanlara anlayış göstermek, saygılı davranmak
- Komşuluk ilişkilerinde karşılıklı anlayış göstermek, saygılı olmak
- Çevreyi kirletmemek

Tablo 6. Sosyal Yaşam Endeksi Ağırlık Tablosu

Değişken	Ana Ağırlık Değeri	Alt Ağırlık Değeri	Yönü
Tarihi turistik mekân sayısı	0,5	10	Pozitif
Sinema, tiyatro salonu varlığı	0,9	18	Pozitif
Müze ve öğrenme yeri varlığı	0,5	10	Pozitif
Kültür-sanat merkezi varlığı	0,9	18	Pozitif
Spor alanı varlığı	0,9	18	Pozitif
Derneklere üye sayısı / nüfus	0,3	6	Pozitif
Seçimlere katılma oranı [2014 yerel yönetim seçimleri]	0,4	8	Pozitif
Sosyal yaşam algı endeksi	0,3	6	Negatif
Toplumsal yaşam algı endeksi	0,3	6	Negatif
SOSYAL YAŞAM ENDEKSİ	5	100	

Tablo 7. Güvenlik Endeksi Ağırlık Tablosu

Değişken	Ana Ağırlık Değeri	Alt Ağırlık Değeri	Yönü
Asayiş olay sayısı	0,75	15	Negatif
Terör olay sayısı	0,75	15	Negatif
Bin kişiye düşen polis sayısı	0,75	15	Negatif
Bin kişiye düşen suç oranı	1,25	25	Negatif
Asayiş olayları artış oranı	1	20	Negatif
Güvenlik algı endeksi	0,5	10	Negatif
GÜVENLİK ENDEKSİ	5	100	5

1.2.2.2.2. Ekonomik Yapı Göstergeleri

Ekonomik yapı göstergeleri dört alt gruba indirgenmiştir. Ekonomik kapasite, ticari yapı, finansal piyasalar ve turizm olarak yapılan sınıflandırmada toplam 32 veri derlenmiştir. Verilere ilişkin detaylar aşağıda alt gruplar düzeyinde gösterilmiştir.

Ekonomik Kapasite: Ekonomik kapasite göstergeleri olarak 13 farklı gösterge ilçeler düzeyinde derlenmiştir. Hem talep potansiyelini hem de kapasiteyi göstermesi beklenen bu veriler, ilçedeki alışveriş merkezi, nüfus ve üniversite

yoğunluğunu dikkate almaktadır. Aynı zamanda ilçedeki arsa rayiç bedelleri, vergi tahsilatı ve mükellef sayısı istatistikleri de kapsamaktadır. Ekonomik kapasitenin ve talep potansiyelinin belirlenmesinde nüfus ana değişken olup, veriler arasında Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarınca yardım yapılan kişi sayısı ile genel sağlık sigortasına sahip nüfus değişkenleri negatif, geri kalan değişkenlerin tümü pozitif yönlü olarak endekse dâhil edilmiştir. Ekonomik kapasite alanındaki değişkenler, değişkenlerin ana ve alt endekslerdeki ağırlıkları ve endeksi etkileme yönleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Ticari Hayat: Ticari hayat alanında 7 farklı değişken kullanılmıştır. Ana çatı, ilçede faal olan firma sayıları üzerinden şekillenmiştir. Bu bağlamda firma sayıları, kurumlar vergisi mükellef sayıları referans alınarak tespit edilmiştir. Aynı zamanda ilçedeki kurumlar vergisi tahsilatı da firmaların ticari kapasitelerini gösteren bir değişken olarak kabul edilmiştir. Öte yandan ilçede organize sanayi

bölgesinin olması, yirmiden fazla işçi çalıştıran işletme sayısı ve ilçedeki istihdam yapısı da ticari hayat endeksinde dâhil edilen diğer değişkenlerdir. Verilerin tümü pozitif yönlü olarak endekse dâhil edilmiştir. Ticari hayat alanındaki değişkenler, değişkenlerin ana ve alt endekslerdeki ağırlıkları ve endeksi etkileme yönleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 8. Ekonomik Kapasite Endeksi Ağırlık Tablosu

Değişken	Ana Ağırlık Değeri	Alt Ağırlık Değeri	Yönü
Sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarınca yardım yapılan kişi sayısı / nüfus	0,6	6	Negatif
Sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarınca yardım yapılan kişi sayısı	0,4	4	Negatif
Arsa m ² birim fiyatı rayiç bedeli (kırak)	0,2	2	Pozitif
Arsa m ² birim fiyatı rayiç bedeli (taban)	0,2	2	Pozitif
Arsa m ² birim fiyatı rayiç bedeli (sulak)	0,2	2	Pozitif
İç talep potansiyeli (ilçe nüfusu/toplam nüfus)	1,6	16	Pozitif
İlçelerde üniversite varlığı	1,5	15	Pozitif
Alışveriş merkezi varlığı	1	10	Pozitif
Toplam vergi tahsilatı 2013	1,5	15	Pozitif
Toplam vergi tahsilatı 2012-2013 artış oranı	1	10	Pozitif
Toplam vergi mükellefi sayısı 2013	1	10	Pozitif
Toplam vergi mükellefi sayısı 2012-2013 artış oranı	0,8	8	Pozitif
EKONOMİK KAPASİTE ENDEKSİ	10	100	

Tablo 9. Ticari Hayat Endeksi Ağırlık Tablosu

Değişken	Ana Ağırlık Değeri	Alt Ağırlık Değeri	Yönü
Kurumlar vergisi mükellefi sayısı 2013 [firma sayısı]	2	20	Pozitif
Kurumlar vergisi mükellefi sayısı 2012-2013 [firma sayısı] artış oranı	1	10	Pozitif
Kurumlar vergisi mükellefi sayısı 2013 [firma sayısı] / nüfus [bin kişiye düşen firma]	1,5	15	Pozitif
20+ personel çalıştıran işyeri sayısı	2	20	Pozitif
Toplam istihdam sayısı	1	10	Pozitif
İstihdam oranı (istihdam sayısı/15-65 nüfus)	1	10	Pozitif
Organize Sanayi Bölgesi varlığı	1,5	15	Pozitif
TİCARİ HAYAT ENDEKSİ	10	100	

Finansal Piyasalar: Finansal piyasalar alanında ilçe düzeyinde ulaşılabilecek başlıca veriler olan banka şube sayısı ile ilçede kaç farklı bankanın hizmet verdiği bu alanda değerlendirilmiştir. Şube başına düşen nüfus dikkate alındığından bu veri negatif yönlü, banka çeşitliliği verisi ise pozitif yönlü olarak endekse dâhil edilmiştir. Finansal piyasalar alanındaki değişkenler, değişkenlerin ana ve alt endekslerdeki ağırlıkları ve endeksi etkileme yönleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 10. Finansal Piyasalar Endeksi Ağırlık Tablosu

Değişken	Ana Ağırlık Değeri	Alt Ağırlık Değeri	Yönü
Banka şube sayısı	1,5	30	Pozitif
On bin kişiye düşen şube sayısı	1,5	30	Pozitif
Banka çeşitliliği	2	40	Pozitif
FİNANSAL PİYASALAR ENDEKSİ	5	100	

Turizm: Turizm alanında 9 farklı gösterge izlenmiştir. İlçedeki turizm tesisleri, tesislerdeki yerli ve yabancı yoğunluklar, doluluk oranları, otel kapasiteleri ve çeşitliliği ile müze sayısı dikkate alınarak endekse dâhil edilmiştir. Turizm alanındaki verilerin tümü pozitif yönlü etkiye sahiptir. Turizm alanındaki değişkenler, değişkenlerin ana ve alt endekslerdeki ağırlıkları ve endeksi etkileme yönleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 11. Turizm Endeksi Ağırlık Tablosu

Değişken	Ana Ağırlık Değeri	Alt Ağırlık Değeri	Yönü
Tarihi turistik mekân sayısı	0,8	16	Pozitif
Tesise geliş sayısı [yabancı]	0,6	12	Pozitif
Tesise geliş sayısı [yerli]	0,3	6	Pozitif
Ortalama kalış süresi [yabancı]	0,5	10	Pozitif
Ortalama kalış süresi [yerli]	0,3	6	Pozitif
Doluluk oranı[%] [yabancı]	0,6	12	Pozitif
Doluluk oranı[%] [yerli]	0,3	6	Pozitif
Toplam otel sayısı	1	20	Pozitif
Müze ve ören yeri varlığı	0,6	12	Pozitif
TURİZM ENDEKSİ	5	100	

1.2.2.2.3. Çevresel Yapı Göstergeleri

Altyapı, çevre ve ulaşım göstergeleri olarak sınıflandırılan bu başlıkta toplam 7 veri derlenmiştir. Derlenen verilere ilişkin detaylar aşağıda belirtilmiştir.

Altyapı ve Çevre: Altyapı ve çevre alanında ilçe düzeyinde toplam 4 veri derlenmiştir. Yolların asfalt oranı, aktif ve pasif yeşil alan miktarı, ankette altyapı ve çevre hizmetlerine yönelik algıyı tespit eden sorulardan hareketle oluşturulan altyapı ve çevre algı endeksi bu başlık altında değerlendirilmiştir. Algı endeksi negatif, diğer veriler pozitif yönlü etkiye sahiptir. Altyapı ve çevre alanındaki değişkenler, değişkenlerin ana ve alt endekslerdeki ağırlıkları ve endeksi etkileme yönleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Altyapı ve çevre endeksinde ankete dayalı verilerden hesaplanan altyapı-çevre algı değişkeni de dikkate alınmıştır. Altyapı-çevre algı değişkeni, aşağıda belirtilen anket sorularına verilen olumsuz yanıtlar derlenerek oluşturulmuş ve güvenlik endeksine negatif yönlü etkide bulunmuştur:

- Çöp ve çevresel atık toplama hizmetinden
- Kanalizasyon hizmetinden
- Şebeke suyu hizmetlerinden
- Yol/kaldırım yapımı hizmetlerinden
- Yeşil alanların miktarından
- Hava kirliliği ile mücadele eden
- Yolların bakımı, kar temizliği vb. hizmetleri

Tablo 12. Altyapı ve Çevre Endeksi Ağırlık Tablosu

Değişken	Ana Ağırlık Değeri	Alt Ağırlık Değeri	Yönü
Köy yollarının asfalt oranı	2,4	30	Pozitif
Kişi başına düşen aktif yeşil alan	3,2	40	Pozitif
Altyapı - çevre algı endeksi	0,8	10	Negatif
Doğalgaz varlığı	1,6	20	Pozitif
ALTYAPI VE ÇEVRE ENDEKSİ	8	100	

Ulaşım: Ulaşım alanında ise 3 farklı veri kullanılarak endeks oluşturulmuştur. İlçe merkezleri ile ildeki merkez ilçe olarak düşünülebilecek ilçelere olan uzaklık, en yakın havaalanına olan mesafe ve ulaşım hizmetlerine dönük ankete dayalı ulaşım algısı verisi bu başlık altında değerlendirilmiştir. Bu noktada Hatay'da Antakya ve İskenderun; Kahramanmaraş'ta Onikişubat, Dulkadiroğlu ve Elbistan; Osmaniye'de ise Merkez ilçe hem nüfus büyüklükleri, hem de hastane, alışveriş merkezi, ekonomik yapı gibi göstergeler dikkate alınarak illerdeki merkez ilçeler olarak belirlenmiştir. Bu endekste yer alan değişkenlerin tümü negatif yönlü etkiye sahiptir. Ulaşım alanındaki değişkenler, değişkenlerin ana ve alt endekslerdeki ağırlıkları ve endeksi etkileme yönleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Ulaşım endeksinde ankete dayalı verilerden hesaplanan ulaşım algı değişkeni de dikkate alınmıştır. Ulaşım algı değişkeni, aşağıda belirtilen anket sorularına verilen olumsuz yanıtlar derlenerek oluşturulmuş ve güvenlik endeksine negatif yönlü etkide bulunmuştur:

- Toplu taşıma hizmetlerinden
- Trafik düzenleme
- Otopark hizmetleri

Tablo 13. Ulaşım Endeksi Ağırlık Tablosu

Değişken	Ana Ağırlık Değeri	Alt Ağırlık Değeri	Yönü
Merkez ilçelere yakınlık [km]	2,8	40	Negatif
Havaalanına yakınlık [km]	2,8	40	Negatif
Ulaşım algı endeksi	1,4	20	Negatif
ULAŞIM ENDEKSİ	7	100	

1.2.2.2.4. Kentsel ve Kişisel Yaşam Göstergeleri

Bu başlık altında kentsel ve kişisel yaşam düzeyinden duyulan memnuniyeti gösteren değişkenler değerlendirilerek endeksler oluşturulmuştur.

Kentsel Yaşam Endeksi: Kentsel yaşam endeksi kapsamında toplam 5 veri derlenmiştir. Belediye bütçesi ile kamu yatırımları ve kişi başına düşen miktarları endekse dâhil edilmiş olup, kentsel yaşam ve kamu hizmetlerinden duyulan memnuniyeti gösteren algı endeksleri de anket sonuçlarından hesaplanarak endeks kapsamında değerlendirilmiştir. Algı endeksleri negatif, diğer veriler ise pozitif yönlü etkiye sahiptir. Kentsel yaşam alanındaki değişkenler, değişkenlerin ana ve alt endekslerdeki ağırlıkları ve endeksi etkileme yönleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 14. Kentsel Yaşam Endeksi Ağırlık Tablosu

Değişken	Ana Ağırlık Değeri	Alt Ağırlık Değeri	Yönü
Kamu yatırımı tutarı	1,4	20	Pozitif
Kişi başına düşen kamu yatırımı	2,1	30	Pozitif
Kişi başına düşen belediye harcaması	2,1	30	Pozitif
Kentsel yaşam memnuniyet endeksi	0,7	10	Negatif
Kamu hizmetleri memnuniyet endeksi	0,7	10	Negatif
KENTSEL YAŞAM ENDEKSİ	7	100	

Kentsel yaşam endeksinde ankete dayalı verilerden hesaplanan kentsel yaşam memnuniyet ile kamu hizmetleri memnuniyet değişkenleri de dikkate alınmıştır. Bu değişkenler, aşağıda belirtilen anket sorularına verilen olumsuz yanıtlar derlenerek oluşturulmuş ve kentsel yaşam endeksine negatif yönlü etkide bulunmuştur.

Kentsel yaşam memnuniyet endeksine dâhil edilen anket soruları:

- Sosyal yaşam (spor, sinema, tiyatro, park vb.)
- Ulaşım imkânları
- Hava kirliliği
- Çevre Kirliliği
- Güvenlik
- Nüfus yoğunluğu
- Sağlık kurumları
- Eğitim kurumları
- Altyapı [kanalizasyon, atık yönetimi]
- Kamu kurumları [belediye/kaymakamlık/ müdürlükler]

Kamu hizmetleri memnuniyet endeksine dâhil edilen anket soruları:

- Pazar yerleri (halk pazarları)
- Sokakların aydınlatılması
- İtfaiye
- Tapu hizmetleri
- Mezarlık ve cenaze hizmetleri
- Mesleki beceri geliştirme ve iş bulma hizmetleri
- İmar, inşaat ruhsat, izin, denetim ve benzeri hizmetler
- Zabıta hizmetlerinden

Kişisel Yaşam Endeksi: Kişisel yaşam endeksi tamamen anket sonuçlarından elde edilen bir alt endeks olup toplam 4 veriyi içermektedir. Verilerin tümü negatif yönlü olarak endekse dâhil edilmiştir. Kişisel yaşam alanındaki değişkenler, değişkenlerin ana ve alt endekslerdeki ağırlıkları ve endeksi etkileme yönleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 15. Kişisel Yaşam Endeksi Ağırlık Tablosu

Değişken	Ana Ağırlık Değeri	Alt Ağırlık Değeri	Yönü
Konut ve yaşam memnuniyeti endeksi	2	25	Negatif
Çalışma hayatı memnuniyet endeksi	2	25	Negatif
Ekonomik refah algı endeksi	2	25	Negatif
Kişisel memnuniyet endeksi	2	25	Negatif
KİŞİSEL YAŞAM ENDEKSİ	8	100	

Algı endeksleri, aşağıda belirtilen anket sorularına verilen olumsuz yanıtlar derlenerek oluşturulmuş ve kentsel yaşam endeksine negatif yönlü etkide bulunmuştur.

Konut ve yaşam memnuniyeti endeksine dâhil edilen anket soruları:

- Evin küçüklüğü/Yer azlığı
- Pencere, kapı veya zeminde çürüme
- Rutubet/ Akıntı / Sızdıran çatı
- Evin içinde çalışır durumda bir tuvalet olmaması
- Evin içinde banyo veya duş bulunmaması
- Dışarıda oturulabilecek bir yerin olmaması (bahçe, balkon, teras vb.)
- Karanlık, yetersiz gün ışığı
- Yağmur yağınca kanalizasyon taşması/su baskını
- Komşulardan gelen gürültü
- Sokaktan gelen gürültü
- Elektrik kesintisi
- Şebeke suyu kesintisi
- Isınma (iyi yalıtım olmamasından kaynaklanan)
- Yaz mevsiminde evin aşırı sıcak olması

Çalışma hayatı memnuniyet endeksine dâhil edilen anket soruları:

- İşim çok stresli ve zahmetli/ çok emek isteyen bir iş
- İşim sıkıcı ve kasvetli
- İşim bana mesleki gelişimim için iyi fırsatlar sunuyor
- Sürekli kısa zamanda fazla iş yüküyle meşgulüm
- Sağlık koşullarına uygun olmayan ve tehlike arz eden bir işim var
- İşimi severek yapıyorum
- Ücret

- Çalışma saati
- Çalışma ortamı
- Çalışma arkadaşları
- Ücret dışı imkânlar [yol, yemek, servis vb.]

Ekonomik refah algı endeksine dâhil edilen anket soruları:

- Evinizi istediğiniz sıcaklığa getirmek, istediğiniz kadar ısıtılmak/soğutabilmek
- Akrabaların ya da tanıdıkların yanında kalmadan, 1 haftalık bir tatil yapmak
- Eski mobilyalarınızı değiştirmek
- İki günde bir et, tavuk ya da balıktan oluşan bir yemek yiyebilmek
- Kullanılmış kıyafetler yerine, yeni kıyafetler alabilmek
- Ayda bir kere, arkadaşlarınızı ya da akrabalarınızı evinizde ağırlayabilmek

Kişisel memnuniyet endeksine dâhil edilen anket soruları:

- Eğitiminizden
- Şu anki işinizden
- Hayat standartlarınızdan
- Yaşadığınız evden
- Yaşadığınız ilçeden
- Evliliğinizden
- Aile hayatınızdan
- Sağlığınızdan
- Sosyal yaşantınızdan
- Kazancınızdan
- Kişisel gelişiminizden
- Manevi hayatınızdan

TR63 BÖLGESİ YAŞAM KALİTESİ ANALİZİ

2. TR63 BÖLGESİ YAŞAM KALİTESİ ANALİZİ

Çalışmanın bu bölümünde il analizlerine geçmeden önce TR63 Bölgesine ilişkin hesaplanan yaşam kalitesi endeks sonuçları ortaya konulacak, bölge içinde ilçeler arası farklılıklar tartışılacaktır. TR63 Bölgesinde yer alan 33 ilçe düzeyinde derlediğimiz 100 farklı değişkene dayalı hesaplamalarda yaşam kalitesi çok boyutlu unsurlarıyla birlikte ele alınmıştır. Temel göstergeler, ekonomik yapı, çevresel yapı, kentsel ve kişisel yaşam olmak üzere 4 ana başlık altında 13 farklı alan yaşam kalitesi endeksin hesaplamasında değerlendirilmiştir.

Temel göstergeler, demografik yapı, eğitim, sağlık, sosyal yaşam ve güvenlik alanlarını kapsamaktadır. Demografik yapı ve eğitim alanı tamamen istatistiki verilere dayanırken; sağlık, sosyal yaşam ve güvenlik alanlarında ankete dayalı algı verileri de hesaplama dâhil edilmiştir. Ekonomik yapı bileşeni ekonomik kapasite, ticari hayat, finansal piyasalar ve turizm alt başlıklarını içermekte olup, bu bileşendeki tüm veriler istatistiki veri tabanından derlenmiştir. Çevresel yapı başlığı altyapı ve çevre ile ulaşım alanlarını içermektedir. Bu alanlarda hem istatistiki veri hem de ankete dayalı algı verileri de dikkate alınmıştır. Kentsel ve kişisel yaşam alanında ise kentsel yaşam endeksinde hem istatistiki hem de algı verileri, kişisel yaşam endeksinde sadece algı verileri kullanılmıştır.

Oluşturulan endekslerin önemli bir özelliği sadece istatistiki veriye dayanmayıp, aynı zamanda anket sonuçlarından hareketle algıya dayalı verileri de içermesidir. Ancak algıya dayalı verilerin endekste ağırlığı düşük tutulmuştur.

Bu bölümde önce TR63 Bölgesi yaşam kalitesi endeksi ana endeks olarak açıklanacak, sonrasında alt endekslerin yorumlanmasına geçilecektir. İlçelere ilişkin detaylı analiz ve yorumlar ise çalışmanın ilerleyen bölümlerinde il başlıkları altında ortaya konulacaktır. Yaşam kalitesi ve bileşenlerine yönelik oluşturulan endeks sonuçlarına göre ilçeler gruplandırılarak, birbirine yakın özellikte olan ve farklılıklar barındıran ilçelerin gözlenmesi sağlanacaktır. Ayrıca harita renklendirmeleriyle bölgenin yaşam kalitesi ve bileşenleri açısından genel görüntüsü sergilenecektir.

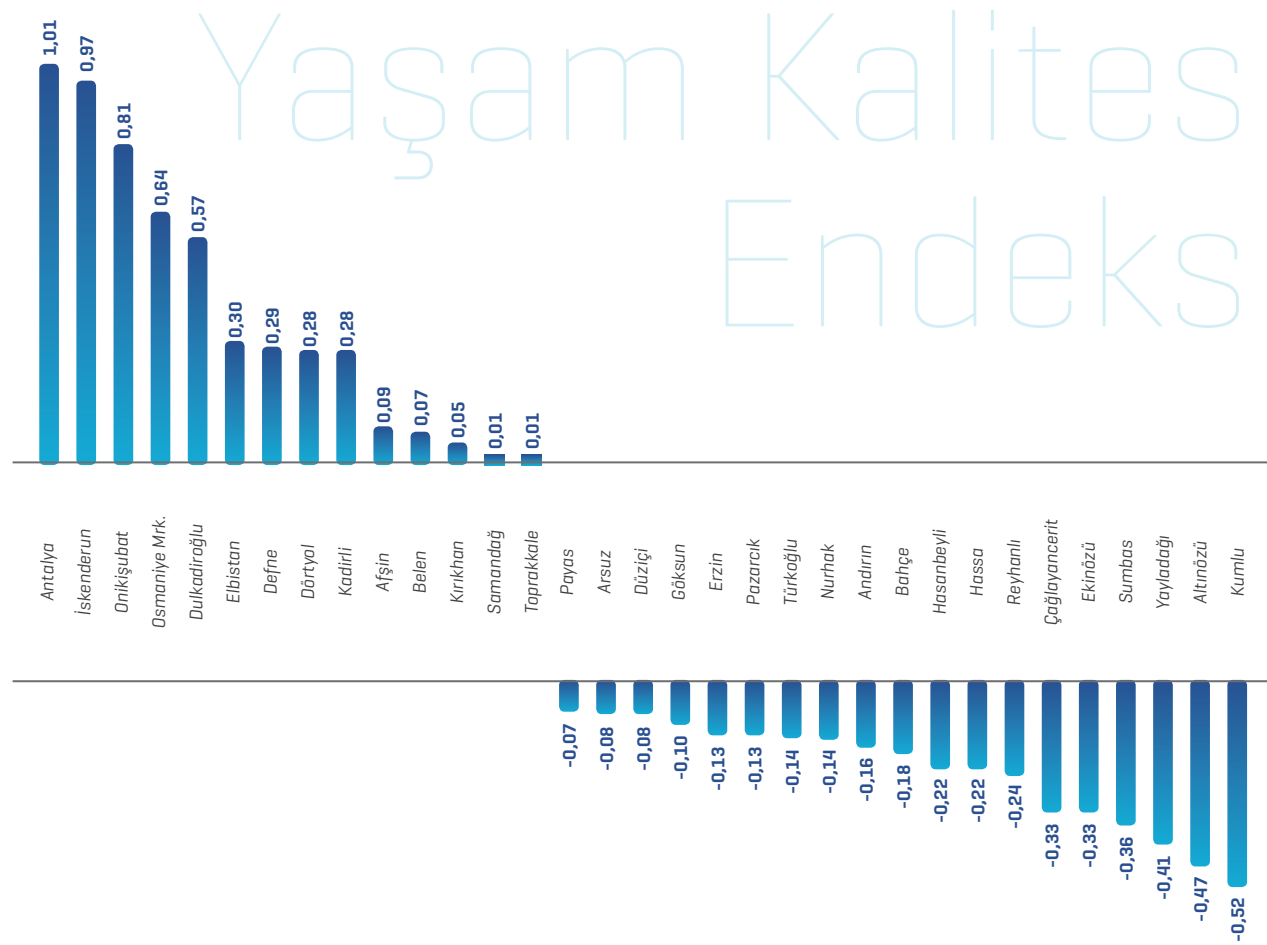
2.1. TR63 Bölgesi Yaşam Kalitesi Endeksi

Yaşam kalitesi endeksi, demografik yapı, eğitim, sağlık, sosyal yaşam, güvenlik, ekonomik kapasite, ticari hayat, finansal piyasalar, turizm, altyapı, çevre, ulaşım, kentsel ve kişisel yaşam alanlarına yönelik 100 farklı verinin birlikte yorumlanmasıyla oluşturulmuştur.

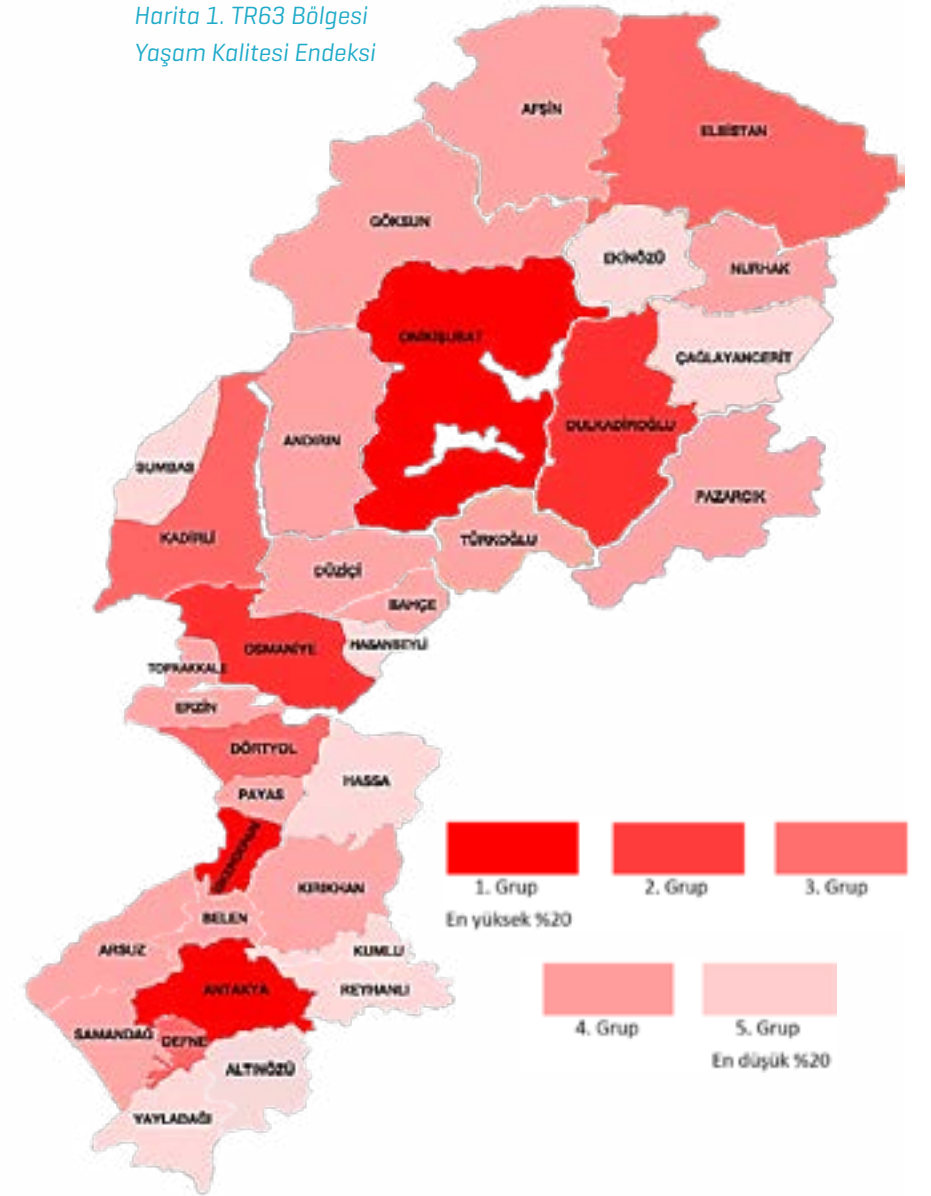
TR63 Bölgesi yaşam kalitesi endeksi sonuçlarına bakıldığında, illerdeki merkez ilçelerin açık ara öne çıktığı gözlenmektedir. 33 ilçe arasında yaşam kalitesi sıralamasında ilk beşe giren ilçeler genellikle merkez ya da merkezden ayrılan ilçeler olarak karşımıza çıkmaktadır. Başka bir bakış açısıyla bu ilçelerin ilin ve bölgenin merkez ilçeleri konumunda olduğu görülmektedir.

Bölgede yaşam kalitesi açısından en yüksek skora sahip olan ilçe Antakya'dır. Antakya'nın yaşam kalitesi endeks skoru 1,01 iken, İskenderun 0,97 skor ile ikinci sırada yer almıştır. Dolayısıyla bölgede yaşam kalitesinin en yüksek olduğu iki ilçe Hatay iline bağlıdır. İskenderun'dan sonra Kahramanmaraş merkez ilçenin ayrılmasından sonra kurulan Onikişubat [0,81] gelmektedir. Osmaniye Merkez ilçe [0,64] ve yine Kahramanmaraş ilinden Dulkadiroğlu ilçesi Onikişubat'ı takip etmektedir. Görüldüğü üzere, bölgenin yaşam kalitesi açısından öne çıkan ilçeleri sırasıyla Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye illerine bağlı merkez ilçelerdir. Bu ilçeler arasında sadece İskenderun, merkez ilçe olmayan ya da merkezden ayrılmayan tek ilçedir.

Grafik 1. Yaşam Kalitesi Endeksi – TR63 Bölgesi

Harita 1. TR63 Bölgesi Yaşam Kalitesi Endeksi

Bu beş ilçenin ardından endeks skoru açısından önemli bir azalışla Elbistan [0,30], Defne[0,29], Dörtöyl [0,28] ve Kadirli [0,28] ilçeleri izlemektedir. Bölge ortalamasının üstünde kalan diğer ilçeler ise Afşin, Belen, Kırkhan, Samandağ ve Toprakkale'dir. Bu ilçelerle birlikte yaşam kalitesi sıralamasında toplam 14 ilçe bölge ortalamasının üstünde yer almıştır. 19 ilçenin ortalama altı değerlere sahip olduğu yaşam kalitesi endeksinde, özellikle ilk 5 ilçe ile diğer ilçeler arasında fark yüksek boyuttadır. Bölge ortalamasının üstünde olan 14 ilçeden 7'si Hatay'a, 4'ü Kahramanmaraş'a ve 3'ü Osmaniye'ye bağlıdır. İlk beşteki sıralamaya benzer şekilde bölge ortalamasının üstünde yer alan ilçeler arasında Hatay iline bağlı ilçeler yine öne çıkmakta, Hatay'ı Kahramanmaraş ve Osmaniye izlemektedir.

TR63 Bölgesi yaşam kalitesi endeksinde Kumlu [-0,52], Altınözü [-0,47] ve Yayladağı [-0,41] ilçeleri son sıraları paylaşmıştır. Sumbas, Ekinözü, Çağlayancerit ve Reyhanlı ilçeleri de yaşam kalitesi endeksinde düşük skorlar olarak listenin sonunda yer almıştır. Bölge ortalamasının altında kalan ilçelere bakıldığında, Hatay'dan 8, Kahramanmaraş'tan 7 ve Osmaniye'den 4 ilçenin olduğu gözlenmektedir.

Yaşam kalitesi endeksinde yer alan 33 ilçe endeks skorlarına göre %20'lik dilimlere ayrıldığında en yüksek grup Antakya, İskenderun ve Onikişubat ilçelerinden oluşmaktadır. İkinci grupta Osmaniye Merkez ve Dulkadiroğlu gelmekte, üçüncü grupta ise Elbistan, Defne, Dörtöyl ve Kadirli yer almaktadır.

6 % 20'lik dilimler, en yüksek endeks skoru ile en düşük endeks değerinin farkı alınarak 5'e bölünmesi yöntemiyle elde edilmiştir.

Yaşam kalitesi düzeyi en yüksek olan üç grupta toplam 9 ilçe vardır. Dördüncü grupta 15 ilçe yer alırken, en düşük %20'lik dilimi gösteren beşinci grupta ise 9 ilçe bulunmaktadır. Dolayısıyla yaşam kalitesi açısından bölgenin büyük bir kısmının en düşük iki grupta yoğunlaştığı anlaşılmaktadır. Yaşam kalitesi yüksek düzeyde olan gruplarda yer alan 9 ilçe ile diğer 24 ilçe arasında önemli farklılıklar söz konusudur. Özellikle en düşük %20'lik dilime giren 9 ilçe yaşam kalitesi bileşenleri açısından önemli yoksunluklar barındıran ilçelerdir. İlçe analizlerinde sözü geçen yoksunluklardan bahsedilecektir. Yüzde yirmilik dilimleri gösteren grup tablosu, TR63 Bölgesinde yaşam kalitesinin orta düzeyin altında yoğunlaştığını göstermektedir. 2011 ve 2012 yılında İstanbul'da yürüttüğümüz çalışmalarda %20'lik dilimleri gösteren grup tablosunda orta düzey olan üçüncü grupta yoğunlaşma görülmüştür. [Şeker, 2010; Şeker, 2012] 2013 yılında Trabzon'da yürüttüğümüz yaşam kalitesi araştırmasında ise ilçeler 3 grupta toplanmış ve düşük düzeyi gösteren grupta yoğunlaşma gözlenmiştir. [Ulusoy, Şeker; 2013] TR63 Bölgesine bakıldığında yaşam kalitesi tablosunun orta düzeyin altında şekillendiği anlaşılmaktadır.

Bu durum ilçeler arası farklılıkları daha fazla ortaya çıkarmakta, özellikle merkez ilçelerin diğer ilçelere kıyasla daha yüksek düzeyde yaşam kalitesine sahip olduğuna işaret etmektedir. Merkez ve merkezden ayrılan ilçelerin bulundukları ilde ekonomik, sosyal ve kültürel aktivitelerin odağı olması; eğitim, sağlık, ticari hayat ve sosyal yaşam alanında birçok imkâna erişim kolaylığı, ulaşım ve altyapı ortamının gelişmişliği bu durumun ana nedenlerindendir. Öte yandan şehirleşme oranının ve kentsel yaşamın yoğunlaştığı merkez ilçeler gelişimlerini geçmişten bugüne sürdürmekte; kamusal, kentsel ve özel sektördeki karar alma mekanizmalarına ev sahipliği yapmaktadır. Ancak merkez ilçelerde özellikle güvenlik, kentsel ve kişisel yaşam alanlarında yaşanan problemler de göze çarpmaktadır. Gerek nüfus yoğunluğu ve demografik kırılımı, gerekse farklı kesimlerin bir arada yaşamasının getirdiği zorluklar ve riskler merkez ilçelerin bazı alanlarda olumsuz endeks skorlarına sahip olmasına neden olmuştur. Aşağıda yaşam kalitesi bileşenleri olarak 13 farklı alanda TR63 Bölgesinin yaşam kalitesi analizine devam edilmekte, ilçeler arası farklılıklar yaşam kalitesi bileşenleri açısından incelenmektedir.

Şekil 5. TR63 Bölgesi Yaşam Kalitesi İlçe Grupları

Yaşam kalitesi endeksi sonuçlarından hareketle oluşturulan ilçe gruplarına benzer bir yapılanma, Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanan TR63 Bölge Planı (2014-2023) kapsamında da görülmektedir. [DOĞAKA, 2013:146] TR63 Bölgesinin ilçelerinin gelişmişlik düzeyine göre gruplara ayrıldığı bu raporda, Hatay il merkezi [Antakya], İskenderun, Osmaniye il merkezi, Kahramanmaraş il merkezi [Onikişubat ve Dulkadiroğlu] ile Elbistan ilçesi ana gelişim merkezleri olarak belirlenmiştir. Tarafımızca hazırlanmış yaşam kalitesi endeksinde ilk iki grup Bölge Planındaki ana gelişim merkezi olarak belirlenen ilçelerden oluşmaktadır. Yine Elbistan ilçesi, yaşam kalitesi endeksinde merkez ilçelerin ardından gelerek Bölge Planı ile uyumu göstermektedir. Dört Yol, Kadirli ve Defne ilçeleri yaşam kalitesi endeksinde öne çıkan ilçeler olduğu gibi Bölge Planında da alt gelişim merkezleri arasında sıralanmıştır. Yaşam kalitesi endeksinin en düşük %20'lik iki grubu ile Bölge Planında gösterilen ikinci düzey alt gelişim merkezleri ve az gelişmiş merkezler genel olarak birbiriyle uyumlu olup, sıralamada farklılıklar söz konusudur. Bu farklılıkların ortaya çıkmasının ana nedeni araştırma yöntemlerindeki farklılıklar ile araştırma konusu gereği hesaplamaya dâhil edilen veri setinden kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla TR63 Bölgesi yaşam kalitesi endeksi ile TR63 Bölge Planında oluşturulan ilçelerin gelişmişlik düzeyleri arasında bir uyumun olduğu gözlenmektedir. TR63 Bölge Planında (2014-2023) gelişim merkezlerine yönelik oluşturulan hedefler, stratejiler ve eylem planları bu ilçelerdeki yaşam kalitesi ortamının da iyileştirilmesini sağlayacaktır.

2.2. TR63 Bölgesi Demografik Yapı Endeksi

Demografik yapı endeksinde nüfus, yüzölçümü, şehirleşme oranı, hanehalkı ortalama büyüklüğü, nüfus yoğunluğu, yaş bağımlılık oranı, kaba boşanma ve evlenme oranları dikkate alınmıştır.

TR63 Bölgesini kapsayan demografik yapı endeksinde 33 ilçe arasında İskenderun 1,40 endeks skoru ile ilk sırada gelmektedir. İskenderun ilçesini Antakya 0,87, Onikişubat

0,79 ve Defne 0,74 endeks skoru ile takip etmektedir. Osmaniye Merkez ve Dört Yol ilçeleri de demografik yapı açısından öne çıkan ilçeler arasındadır. Demografik yapı endeksinde bölge ortalamasının üstünde 17 ilçe yer alırken; Hatay'dan 9, Kahramanmaraş ve Osmaniye'den ise 4'er ilçe sıralamada pozitif değer almıştır. Bölge ortalamasının altında ise 16 ilçe gelmektedir. Bu ilçeler arasında Hatay 6, Kahramanmaraş 7 ve Osmaniye 3 ilçe ile temsil edilmiştir.

Tablo 16. Demografik Yapı Endeksi – TR63 Bölgesi

Endeks Sırası	İl	İlçe	Endeks Skoru
1	Hatay	İskenderun	1.40
2	Hatay	Antakya	0.87
3	Kahramanmaraş	Onikişubat	0.79
4	Hatay	Defne	0.74
5	Osmaniye	Merkez	0.64
6	Hatay	Dört Yol	0.63
7	Kahramanmaraş	Nurhak	0.44
8	Osmaniye	Kadirli	0.39
9	Kahramanmaraş	Elbistan	0.37
10	Hatay	Belen	0.35
11	Kahramanmaraş	Dulkadiroğlu	0.33
12	Hatay	Payas	0.31
13	Hatay	Samandağ	0.16
14	Hatay	Arsuz	0.14
15	Osmaniye	Toprakkale	0.13
16	Hatay	Erzin	0.08
17	Osmaniye	Bahçe	0.04
18	Kahramanmaraş	Afşin	-0.01
19	Osmaniye	Hasanbeyli	-0.05
20	Hatay	Kırıkhan	-0.06
21	Kahramanmaraş	Çağlayancerit	-0.09
22	Kahramanmaraş	Göksun	-0.12
23	Osmaniye	Düziçi	-0.16
24	Hatay	Hassa	-0.28
25	Kahramanmaraş	Pazarcık	-0.33
26	Kahramanmaraş	Andırın	-0.47
27	Hatay	Yayladağı	-0.47
28	Kahramanmaraş	Türkoğlu	-0.64
29	Osmaniye	Sumbas	-0.81
30	Hatay	Reyhanlı	-0.84
31	Kahramanmaraş	Ekinözü	-0.91
32	Hatay	Kumlu	-1.10
33	Hatay	Altınözü	-1.46

Şekil 6. TR63 Bölgesi Demografik Yapı Endeksi

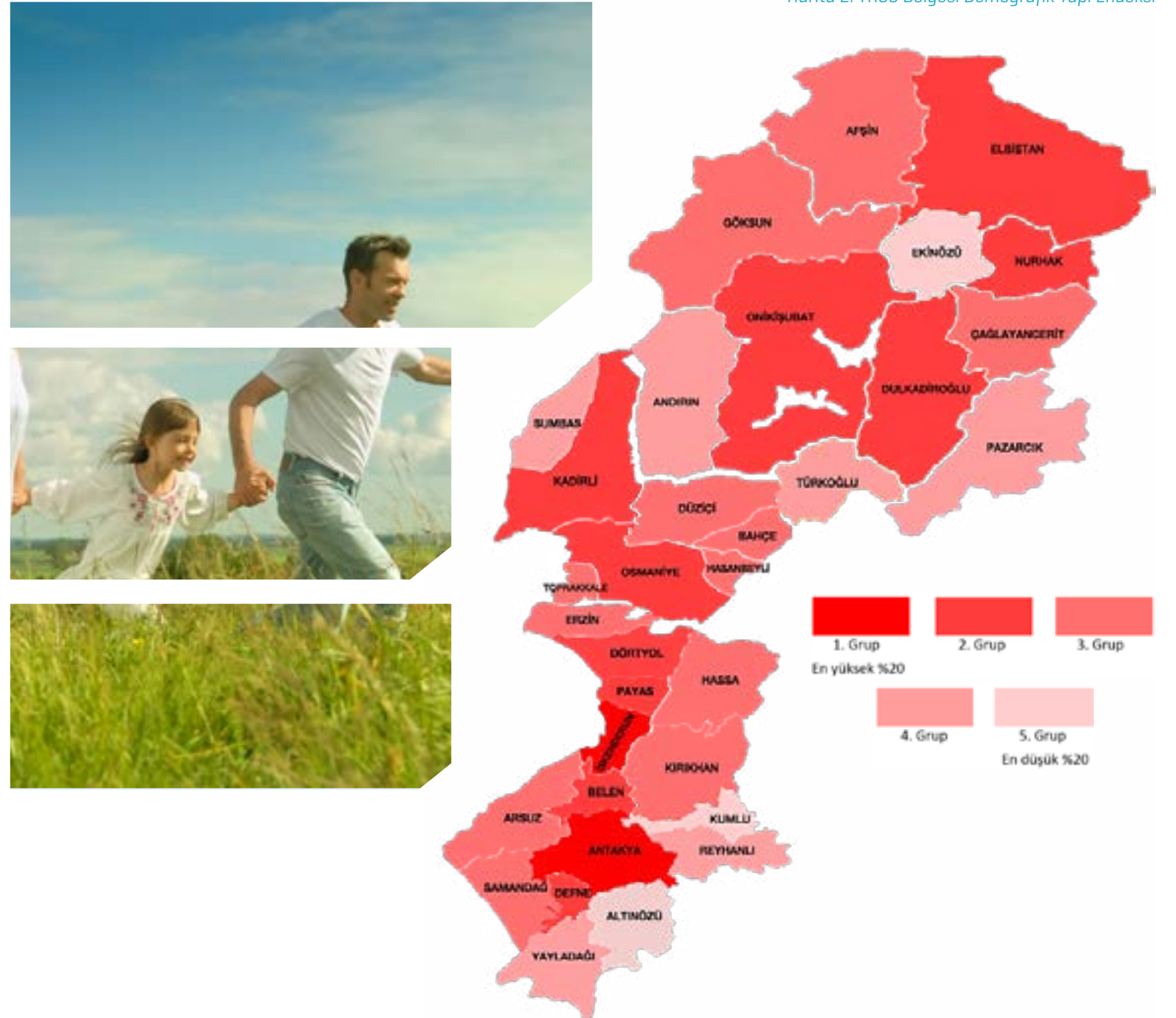

TR63 Bölgesi demografik yapı endeksinde Altınözü [-1,46], Kumlu [-1,10] ve Ekinözü [-0,91] sıralamada sona yer almıştır. Reyhanlı, Sumbas ve Türkoğlu ilçeleri de demografik yapı endeksinde düşük skor alan ilçeler arasındadır.

Demografik yapı endeksinde yer alan 33 ilçe endeks skorlarına göre %20'lik dilimlere ayrıldığında en yüksek grup İskenderun ve Antakya ilçelerinden oluşmaktadır. İkinci grupta Onikişubat, Defne, Osmaniye Merkez, Dört Yol, Nurhak, Kadirli, Belen, Elbistan, Dulkadiroğlu ve Payas yer almaktadır. Üçüncü grupta ise Samandağ, Arsuz,

Toprakkale, Erzin, Bahçe, Afşin, Hasanbeyli, Kırıkhan, Çağlayancerit, Göksun, Düziçi ve Hassa sıralanmaktadır. Böylece demografik yapı endeksinde en yüksek skora sahip üç grupta toplam 24 ilçenin olduğu gözlenmektedir. Dördüncü ve beşinci grupta ise toplam 9 ilçe bulunmaktadır. Dolayısıyla demografik yapı açısından bölgenin büyük bir kısmının en yüksek ikinci ve üçüncü grupta yoğunlaştığı anlaşılmaktadır. Ana endeks olan yaşam kalitesi endeksinde ise dördüncü ve beşinci grupta yoğunlaşma söz konusu iken; demografik yapı alanında bölgenin durumu daha pozitif yönde olup, orta düzeyin üzerindedir.

Harita 2. TR63 Bölgesi Demografik Yapı Endeksi

2.3. TR63 Bölgesi Eğitim Endeksi

Eğitim endeksinde okur-yazar oranları, lise ve üniversite mezunu oranları, öğretmen ve şube başına düşen öğrenci sayıları, okul başına düşen kütüphane, spor salonu, çok amaçlı salon gibi veriler hesaplamaya dâhil edilmiştir. Buna göre TR63 Bölgesinde eğitim endeksinde Onikişubat ilçesi 1,24 endeks skoru ile ilk sırada yer almıştır. Onikişubat'ı Belen [1,12], İskenderun [1,00], Defne [0,90], Osmaniye Merkez [0,83] ve Antakya [0,80] takip etmektedir.

Tablo 17. Eğitim Endeksi – TR63 Bölgesi

Endeks Sırası	İl	İlçe	Endeks Skoru
1	Kahramanmaraş	Onikişubat	1,24
2	Hatay	Belen	1,12
3	Hatay	İskenderun	1,00
4	Hatay	Defne	0,90
5	Osmaniye	Merkez	0,83
6	Hatay	Antakya	0,80
7	Hatay	Dört Yol	0,54
8	Osmaniye	Toprakkale	0,44
9	Osmaniye	Kadirli	0,34
10	Kahramanmaraş	Elbistan	0,31
11	Hatay	Erzin	0,30
12	Hatay	Payas	0,22
13	Osmaniye	Bahçe	0,19
14	Osmaniye	Hasanbeyli	0,19
15	Hatay	Arsuz	0,01
16	Kahramanmaraş	Andırın	-0,02
17	Kahramanmaraş	Dulkadiroğlu	-0,08
18	Kahramanmaraş	Afşin	-0,11
19	Osmaniye	Düziçi	-0,12
20	Kahramanmaraş	Göksun	-0,13
21	Hatay	Kırıkhan	-0,26
22	Hatay	Samandağ	-0,32
23	Osmaniye	Sumbas	-0,47
24	Kahramanmaraş	Ekinözü	-0,49
25	Kahramanmaraş	Nurhak	-0,54
26	Hatay	Hassa	-0,60
27	Kahramanmaraş	Çağlayancerit	-0,62
28	Kahramanmaraş	Türkoğlu	-0,63
29	Hatay	Yayladağı	-0,67
30	Hatay	Reyhanlı	-0,70
31	Kahramanmaraş	Pazarcık	-0,77
32	Hatay	Kumlu	-0,81
33	Hatay	Altınözü	-1,08

Görüldüğü üzere ana endeks olan yaşam kalitesi endeksine benzer şekilde eğitim endeksinde de merkez ya da merkezden ayrılmış ilçeler öne çıkmaktadır. Demografik yapı endeksinde bölge ortalamasının üstünde 15 ilçe yer alırken; Hatay'dan 8, Kahramanmaraş'tan 3 ve Osmaniye'den ise 5 ilçe sıralamada pozitif değere sahiptir. Bölge ortalamasının altında ise 18 ilçe gelmektedir. Bu ilçeler arasında Hatay 7, Kahramanmaraş 8 ve Osmaniye 2 ilçe ile temsil edilmiştir.

TR63 Bölgesi eğitim endeksinde Altınözü [-1,08], Kumlu [-0,81], Pazarcık [-0,77] ve Reyhanlı [-0,70] ilçeleri listenin sonunda yer almıştır. Hassa, Çağlayancerit, Türkoğlu ve Yayladağı ilçeleri de eğitim endeksinde sıralamada sonlarda gelen ilçeler arasındadır.

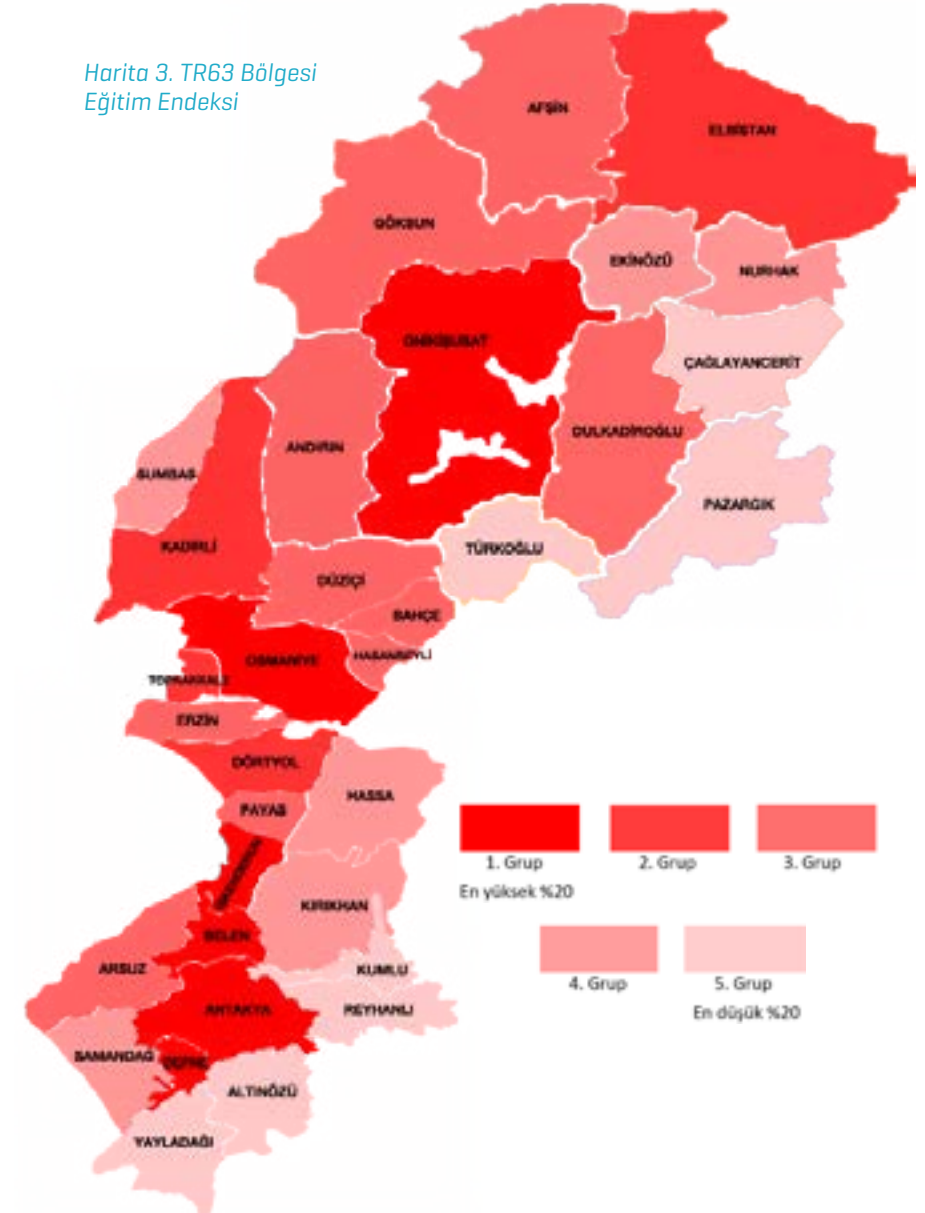
Şekil 7. TR63 Bölgesi Eğitim Endeksi

Eğitim endeksinde yer alan 33 ilçe endeks skorlarına göre %20'lik dilimlere ayrıldığında en yüksek grup Onikişubat, Belen, İskenderun, Defne, Osmaniye Merkez ve Antakya ilçelerinden oluşmaktadır. İkinci grupta Dört Yol, Toprakkale, Kadirli ve Elbistan yer almaktadır. Üçüncü grupta ise Erzin, Payas, Bahçe, Hasanbeyli, Arsuz, Andırın, Dulkadiroğlu, Afşin, Düziçi ve Göksun sıralanmaktadır. Böylece demografik yapı endeksinde en yüksek skora sahip üç grupta toplam 20 ilçenin olduğu gözlenmektedir. Dördüncü ve beşinci grupta ise toplam 13 ilçe bulunmaktadır. Dolayısıyla eğitim endeksi açısından bölgenin orta ve üst gruplarda yoğunlaştığı anlaşılmaktadır. Ana endeks olan yaşam kalitesi endeksine göre bölgenin eğitim endeksi sonuçları daha pozitif bir görünümündedir.

Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanan TR63 Bölge Planında [2014-2023], eğitim alanında okul öncesi eğitimin altyapısının iyileştirilmesi ve yaygınlaştırılması öncelikli tedbir olarak ortaya konulmuştur. Aynı zamanda mesleki eğitimin ve nitelikli işgücü yetiştirilmesine yönelik faaliyetlerin geliştirilmesi vurgulanmıştır. [DOĞAKA, 2013: 140] Bununla birlikte ilk, orta ve lise eğitim kurumlarında fiziki şartların iyileştirilmesi; spor salonu, çok amaçlı salon gibi sosyal faaliyetlerin sürdürülebileceği mekânların okullara kazandırılması ve bu konuda farkındalık faaliyetlerinin yaygınlaştırılması bölgenin eğitim kalitesinin yükselmesine katkı sağlayacaktır.

Harita 3. TR63 Bölgesi Eğitim Endeksi

2.4. TR63 Bölgesi Sağlık Endeksi

Sağlık endeksinde hastane, yatak, eczane, hekim sayıları ve oranları, aile sağlık merkezlerindeki muayene yoğunluğu, kaba ölüm hızı ile bebek ölüm hızı ile ankete dayalı sağlıkta algı verisi hesaplamaya dâhil edilmiştir. Sağlıkta algı verisinde sağlık hizmetlerinden duyulan memnuniyeti sorgulayan anket sorularının sonuçları dikkate alınmıştır.

TR63 Bölgesini kapsayan sağlık endeksinde 33 ilçe arasında Antakya 1,63 endeks skoru ile ilk sırada gelmektedir. Antakya ilçesini, İskenderun 0,89, Onikişubat 0,82, Dulkadiroğlu 0,76 ve Osmaniye Merkez 0,62 endeks skoru ile takip etmektedir. Ayrıca Elbistan, Defne ve Kırıkhan ilçeleri de sağlık endeksinde öne çıkan ilçeler arasındadır. Sağlık endeksinde bölge ortalamasının üstünde 17 ilçe yer alırken; Hatay'dan 7, Kahramanmaraş'tan 6 ve Osmaniye'den ise 4 ilçe sıralamada pozitif değer almıştır. Bölge ortalamasının altında ise 16 ilçe gelmektedir. Bu ilçeler arasında Hatay 8, Kahramanmaraş 5 ve Osmaniye 3 ilçe ile temsil edilmiştir.

Tablo 18. Sağlık Endeksi – TR63 Bölgesi

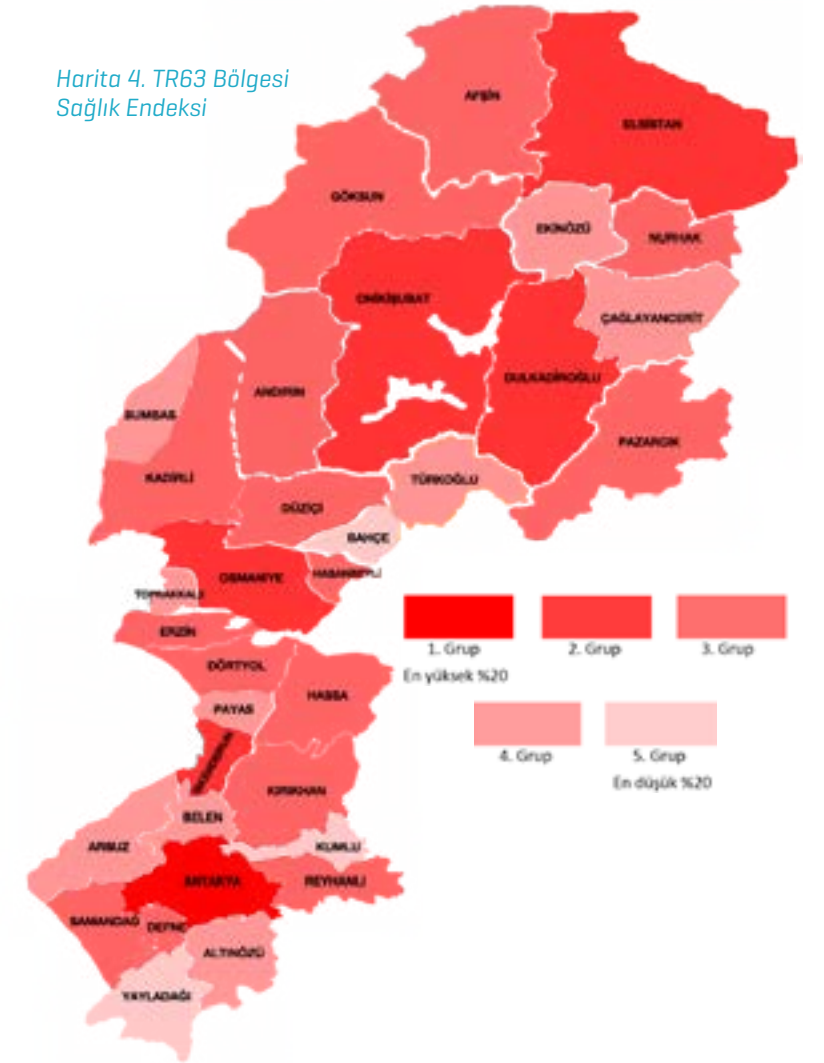
Endeks Sırası	İl	İlçe	Endeks Skoru
1	Hatay	Antakya	1,63
2	Hatay	İskenderun	0,89
3	Kahramanmaraş	Onikişubat	0,82
4	Kahramanmaraş	Dulkadiroğlu	0,76
5	Osmaniye	Merkez	0,62
6	Kahramanmaraş	Elbistan	0,48
7	Osmaniye	Hasanbeyli	0,33
8	Hatay	Kırıkhan	0,31
9	Osmaniye	Kadirli	0,23
10	Hatay	Samandağ	0,20
11	Kahramanmaraş	Nurhak	0,16
12	Hatay	Dört Yol	0,14
13	Osmaniye	Düziçi	0,12
14	Kahramanmaraş	Andırın	0,07
15	Hatay	Reyhanlı	0,07
16	Hatay	Hassa	0,06
17	Kahramanmaraş	Göksun	0,02
18	Kahramanmaraş	Afşin	-0,05
19	Hatay	Erzin	-0,09
20	Hatay	Defne	-0,11
21	Kahramanmaraş	Pazarcık	-0,13
22	Osmaniye	Sumbas	-0,19
23	Kahramanmaraş	Ekinözü	-0,27
24	Kahramanmaraş	Türkoğlu	-0,30
25	Hatay	Altınözü	-0,31
26	Hatay	Arsuz	-0,31
27	Osmaniye	Toprakkale	-0,34
28	Hatay	Payas	-0,42
29	Hatay	Belen	-0,47
30	Kahramanmaraş	Çağlayancerit	-0,58
31	Osmaniye	Bahçe	-0,82
32	Hatay	Kumlu	-1,19
33	Hatay	Yayladağı	-1,32

Şekil 8. TR63 Bölgesi Sağlık Endeksi

Harita 4. TR63 Bölgesi Sağlık Endeksi

TR63 Bölgesi sağlık endeksinde Yayladağı [-1,32], Kumlu [-1,19], Bahçe [-0,82] ve Çağlayancerit [-0,58] ilçeleri listenin sonunda yer almıştır. Belen, Türkoğlu Toprakkale ve Altınözü ilçeleri de eğitim endeksinde sıralamada sonlarda gelen ilçeler arasındadır.

Sağlık endeksinde yer alan 33 ilçe endeks skorlarına göre %20'lik dilimlere ayrıldığında en yüksek grupta sadece Antakya ilçesinin olduğu görülmektedir. İkinci grupta İskenderun, Onikişubat, Dulkadiroğlu, Osmaniye Merkez ve Elbistan yer almaktadır. Sağlık endeksinde en yüksek skora sahip iki grupta sadece 5 ilçenin olduğu gözlenmektedir. Bunun en önemli nedeni, hastane, hekim ve yatak sayısı açısından merkez ve merkezden ayrılan ilçeler ile diğer ilçeler arasında önemli farklılıkların olmasıdır. Yüzde yirmilik dilimlerden üçüncü grupta 15, dördüncü ve beşinci grupta ise toplam 9 ilçe bulunmaktadır. Dolayısıyla sağlık endeksi açısından bölgenin orta düzeyde yoğunlaştığı anlaşılmaktadır. Ancak en yüksek gruplarda sadece 6 ilçenin yer alması, sağlık alanı açısından merkez ilçelerin açık ara öne çıkması dikkat çekicidir.

2014-2023 dönemini kapsayan TR63 Bölge Planında, sağlık hizmetlerinde fiziki altyapı ve insan kaynakları kapasitesinin iyileştirmesi öncelikli tedbir olarak ortaya konulmuştur. [DOĞAKA, 2013: 140] Yaşam kalitesi analizinde de sağlık alanında gerek hastane ve yatak sayısı düzeyinin yetersizliği gerekse personel eksikliğinden kaynaklanan sorunlar, hem istatistiki verilere hem de ankette sağlık alanında dile getirilen şikâyetlerde öne çıkmaktadır. Öte yandan bazı ilçelerde bebek ölüm oranlarında diğer ilçelere göre daha yüksek verilerin ortaya çıkması, bu ilçelere özel, konuyla ilgili stratejilerin ve eylem planlarının geliştirilmesine ihtiyaç olduğuna işaret etmektedir. Bölgede sağlık alanında görülen bir diğer önemli sorun ise Aile Sağlık Merkezlerinde doktor yetersizliğinden ve aynı zamanda Suriyeli mültecilerden dolayı günlük muayene ortalamalarındaki yüksek oranlardır. Bu durum ancak insan kaynakları ve fiziksel olanakların artırılmasıyla giderilebilecektir. Öte yandan bölgedeki kapasitesi yüksek hastanelerin genellikle merkez ilçelerde yoğunlaşması, kamu hizmetlerinde ilçeler arası dengesizliğin artmasına neden olmaktadır. Bu noktada özel sektörün de teşvik edilerek bölgede gözlenen sağlık hizmetlerine duyulan ihtiyacın giderilmesi gereklidir.

2.5. TR63 Bölgesi Sosyal Yaşam Endeksi

Sosyal yaşam endeksinde ilçedeki tarihi turistik mekânlar, sinema ve tiyatro salonu varlığı, müze, kültür ve sanat merkezi ve spor alanı varlığı, derneklere üyelik, seçimlere katılma oranı ile algıya dayalı sosyal yaşam ve toplumsal yaşam algı verileri hesaplamaya dâhil edilmiştir. Sosyal yaşam algı verisinde merkezi ve yerel yönetim tarafından sosyal alanda yapılan faaliyetlerden [sosyal ve kültürel faaliyetler, gençlere, kadınlara, yaşlılara, yoksullara, engellilere yönelik hizmetler] duyulan memnuniyet düzeyi; toplumsal yaşam algı verisinde ise toplumsal kurallara [trafik kuralları, çevreyi kirletmemek, komşularla iyi geçinmek gibi] uyum düzeyi dikkate alınmıştır.

TR63 Bölgesini kapsayan sosyal yaşam endeksinde 33 ilçe arasında Dulkadiroğlu 1,00 endeks skoru ile ilk sırada gelmektedir. Dulkadiroğlu'nu Osmaniye Merkez 0,68, Onikişubat 0,65, Antakya 0,62, Kadirli 0,52 ve İskenderun 0,48 endeks skoru ile takip etmektedir. Sosyal yaşam endeksinde bölge ortalamasının üstünde 20 ilçe yer alırken; Hatay'dan 6, Kahramanmaraş'tan 7 ilçe, Osmaniye'nin ise tüm ilçeleri sıralamada pozitif değer almıştır. Bölge ortalamasının altında ise 13 ilçe gelmektedir. Bu ilçeler arasında Hatay 9, Kahramanmaraş ise 4 ilçe ile temsil edilmiştir. TR63 Bölgesi sosyal yaşam endeksinde Nurhak [-0,27], Yayladağı [-0,18], Kırıkhan [-0,17] ve Ekinözü [-0,17] ilçeleri listenin sonunda yer almıştır. Kumlu, Belen, Çağlayancerit ve Reyhanlı ilçeleri de sosyal yaşam endeksinde sıralamada sonlarda gelen ilçeler arasındadır.

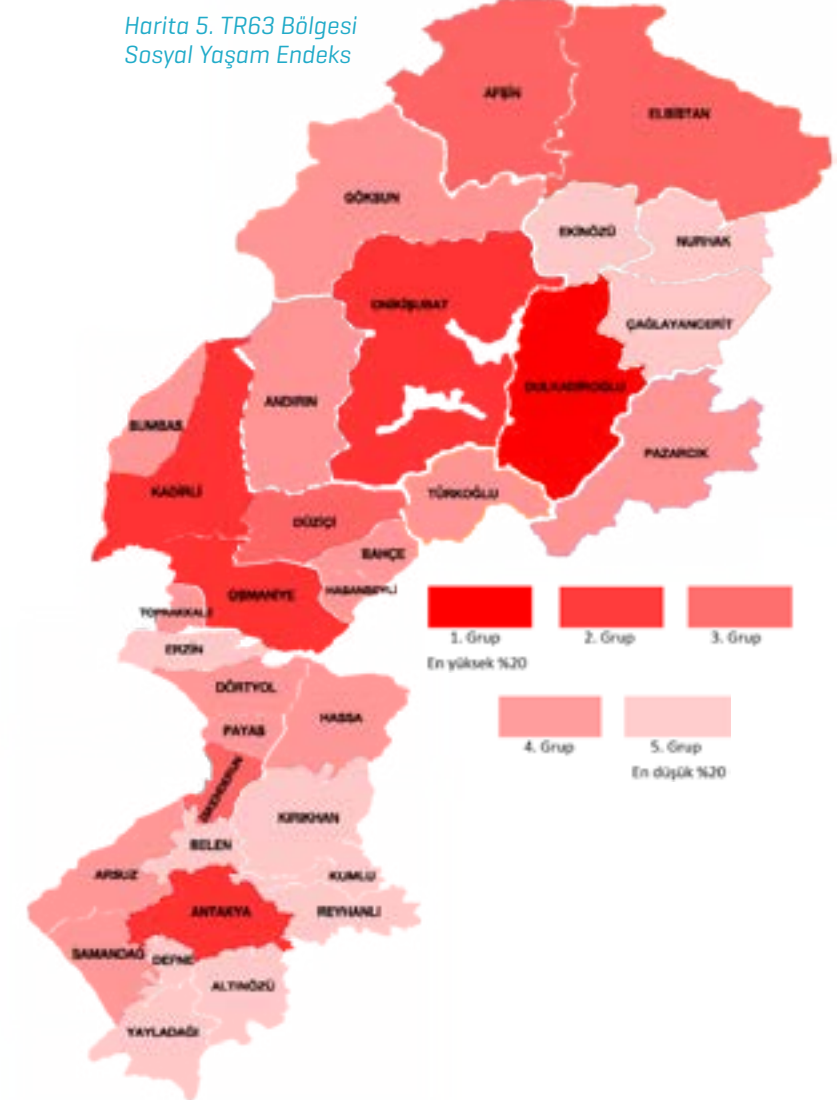
Tablo 19. Sosyal Yaşam Endeksi – TR63 Bölgesi

Endeks Sırası	İl	İlçe	Endeks Skoru
1	Kahramanmaraş	Dulkadiroğlu	1,00
2	Osmaniye	Merkez	0,68
3	Kahramanmaraş	Onikişubat	0,65
4	Hatay	Antakya	0,62
5	Osmaniye	Kadirli	0,52
6	Hatay	İskenderun	0,48
7	Osmaniye	Düziçi	0,47
8	Kahramanmaraş	Elbistan	0,37
9	Kahramanmaraş	Afşin	0,29
10	Osmaniye	Hasanbeyli	0,18
11	Osmaniye	Bahçe	0,17
12	Kahramanmaraş	Andırın	0,17
13	Kahramanmaraş	Pazarcık	0,12
14	Osmaniye	Toprakkale	0,10
15	Hatay	Samandağ	0,09
16	Osmaniye	Sumbas	0,06
17	Hatay	Arsuz	0,04
18	Hatay	Hassa	0,03
19	Hatay	Dört Yol	0,00
20	Kahramanmaraş	Göksun	0,00
21	Hatay	Payas	-0,01
22	Kahramanmaraş	Türkoğlu	-0,01
23	Hatay	Altınözü	-0,03
24	Hatay	Defne	-0,04
25	Hatay	Erzin	-0,08
26	Hatay	Reyhanlı	-0,09
27	Kahramanmaraş	Çağlayancerit	-0,10
28	Hatay	Belen	-0,11
29	Hatay	Kumlu	-0,15
30	Kahramanmaraş	Ekinözü	-0,17
31	Hatay	Kırıkhan	-0,17
32	Hatay	Yayladağı	-0,18
33	Kahramanmaraş	Nurhak	-0,27

Şekil 9. TR63 Bölgesi Sosyal Yaşam Endeksi

Harita 5. TR63 Bölgesi Sosyal Yaşam Endeksi

Sosyal yaşam endeksinde yer alan 33 ilçe endeks skorlarına göre %20'lik dilimlere ayrıldığında en yüksek grupta sadece Dulkadiroğlu ilçesi görünmektedir. İkinci grup, Osmaniye Merkez, Onikişubat, Antakya ve Kadirli ilçelerinden oluşmaktadır. Üçüncü grupta ise İskenderun, Düziçi, Elbistan ve Afşin yer almaktadır.

Böylece sosyal yaşam endeksinde en yüksek skora sahip üç grupta 9 ilçenin olduğu gözlenmektedir. Dördüncü ve beşinci grupta ise toplam 24 ilçe bulunmaktadır. Dolayısıyla sosyal yaşam endeksi açısından bölgenin düşük düzeydeki gruplarda yoğunlaştığı anlaşılmaktadır. Merkez ve merkeze yakın ilçelerin dışında neredeyse tüm ilçelerde sosyal yaşam alanında önemli yoksunluklar söz konusudur.

TR63 Bölge Planında [2014-2023] ilçelerin sosyal faaliyet altyapılarının iyileştirileceği ve sivil toplum kuruluşlarının kurumsal kapasitesinin geliştirileceği ve etkinliğinin artırılacağı vurgulanmıştır. [DOĞAKA, 2013: 140] Bölgenin

yaşam kalitesi analizinde benzer sorunların varlığı ortaya çıkmıştır. Gerek sosyal yaşam altyapısının yetersizliği gerekse sivil toplum kuruluşlarına üyelik ve bu kurumların etkinliğinde görülen düşük düzey bölgenin sosyal yaşam ortamının gelişimini engellemektedir. Öte yandan yaşam kalitesinin alt bileşenlerinden biri olan sosyal yaşam endeksinde sosyal ve toplumsal yaşama ilişkin ankete dayalı algı verileri de dâhil edilmiş; toplumsal alanda yaşanan sorunların bölgenin sosyal yaşamını olumsuz etkileyebildiği gözlenmiştir. Bu noktada Bölge Planında dile getirilen toplumsal sorunların çözümüne ve dezavantajlı kesimlerin temsil edilmesine yönelik sivil toplum kuruluşlarının artırılması, bu yönde proje ve programların geliştirilmesi, yaşam kalitesi analizinde sosyal yaşam alanında görülen eksikliklerin giderilmesine katkıda bulunacaktır. Yerel yönetimlerin bu alanda daha aktif getirilmesi, sosyal ve toplumsal sorunların yerinden yönetim imkânlarıyla daha etkin çözülebilmesine olanak tanıyacaktır.

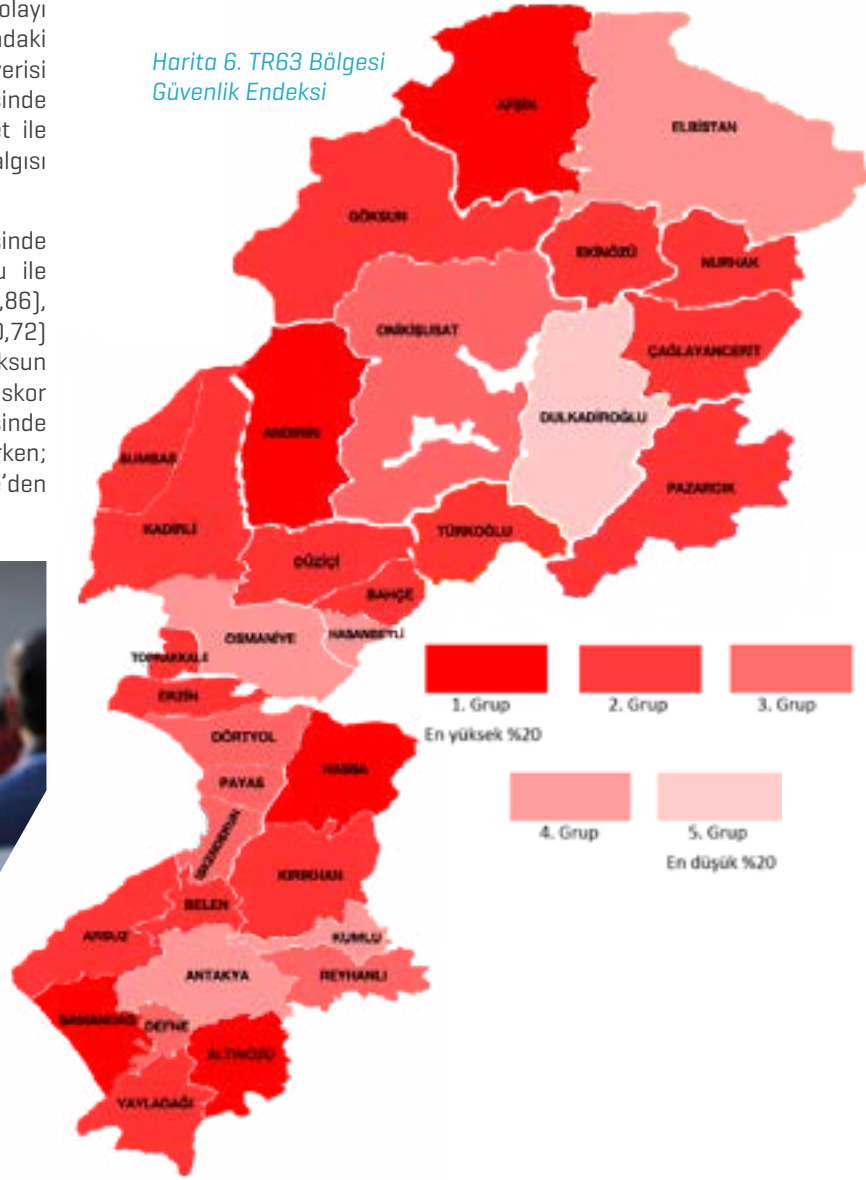
2.6. TR63 Bölgesi Güvenlik Endeksi

Güvenlik endeksinde ilçedeki asayiş ve terör olayı sayıları ve oranları, polis sayısı, asayiş olaylarındaki artış oranı ile ankete dayalı güvenlik algı verisi hesaplamaya dâhil edilmiştir. Güvenlik algı verisinde güvenlik hizmetlerinden duyulan memnuniyet ile yaşanan bölgede kendini güvende hissetme algısı üzerinden bir değerlendirme yapılmıştır.

TR63 Bölgesini kapsayan güvenlik endeksinde 33 ilçe arasında Hassa 0,93 endeks skoru ile ilk sırada gelmektedir. Hassa'yı Altınözü [0,86], Samandağ [0,78], Kumlu [0,76] ve Andırın [0,72] izlemektedir. Afşin, Nurhak, Pazarcık ve Göksun ilçeleri de güvenlik endeksinde yüksek skor alan ilçeler arasındadır. Güvenlik endeksinde bölge ortalamasının üstünde 20 ilçe yer alırken; Hatay'dan 9, Kahramanmaraş'tan 8, Osmaniye'den ise 3 ilçe sıralamada pozitif değer almıştır.

Harita 6. TR63 Bölgesi Güvenlik Endeksi

Bölge ortalamasının altında ise 13 ilçe gelmektedir. Bu ilçeler arasında Hatay 6, Kahramanmaraş 3, Osmaniye 4 ilçe ile temsil edilmiştir.

TR63 Bölgesi güvenlik endeksinde son sıralarda diğer endekslerin aksine merkez ve merkezden ayrılan ilçeler de yer almıştır. Listenin sonunda -1,79 endeks skoru ile Dulkadiroğlu gelirken, Antakya, Osmaniye Merkez, Hasanbeyli, Elbistan, Onikişubat ve Reyhanlı güvenlik endeks skoru düşük olan ilçelerdendir. Bu ilçelerde nüfus ve nüfus yoğunluğunun fazla olması, farklı kesimlerin bir arada yaşaması, ticari ve sosyal hayatın gelişmişliği beraberinde güvenlik sorunlarını getirmektedir. Dolayısıyla hem güvenlik olaylarının sıklığı hem de kendini güvende hissetme algısı açısından merkez ve merkeze yakın bu ilçeler güvenlik endeksinde son sıralarda yer almıştır.

Güvenlik endeksinde yer alan 33 ilçe endeks skorlarına göre %20'lik dilimlere ayrıldığında en yüksek grupta sadece Hassa, Altınözü, Samandağ, Kumlu, Andırın ve Afşin ilçesi görünmektedir. İkinci grup, Nurhak, Pazarcık, Göksun, Türkoğlu, Sumbas, Yayladağı, Kırıkhan, Ekinözü, Toprakkale, Çağlayancerit, Erzincan, Bahçe, Belen, Arsuz, Düzici ve Kadirli ilçelerinden oluşmaktadır. Böylece güvenlik endeksinde en yüksek skora sahip iki grupta 22 ilçenin olduğu gözlenmektedir. Geri kalan gruplarda ise toplam 11 ilçe bulunmaktadır. Dolayısıyla güvenlik endeksi açısından bölgenin orta ve orta üstü düzeydeki gruplarda yoğunlaştığı anlaşılmaktadır.

Tablo 20. Güvenlik Endeksi – TR63 Bölgesi

Endeks Sırası	İl	İlçe	Endeks Skoru
1	Hatay	Hassa	0,93
2	Hatay	Altınözü	0,86
3	Hatay	Samandağ	0,78
4	Hatay	Kumlu	0,76
5	Kahramanmaraş	Andırın	0,72
6	Kahramanmaraş	Afşin	0,39
7	Kahramanmaraş	Nurhak	0,38
8	Kahramanmaraş	Pazarcık	0,36
9	Kahramanmaraş	Göksun	0,36
10	Kahramanmaraş	Türkoğlu	0,35
11	Osmaniye	Sumbas	0,31
12	Hatay	Yayladağı	0,26
13	Hatay	Kırıkhan	0,22
14	Kahramanmaraş	Ekinözü	0,22
15	Osmaniye	Toprakkale	0,20
16	Kahramanmaraş	Çağlayancerit	0,18
17	Hatay	Erzin	0,18
18	Osmaniye	Bahçe	0,18
19	Hatay	Belen	0,17
20	Hatay	Arsuz	0,09
21	Osmaniye	Düzici	-0,01
22	Osmaniye	Kadirli	-0,05
23	Hatay	Payas	-0,22
24	Hatay	İskenderun	-0,27
25	Hatay	Defne	-0,41
26	Hatay	Dörtöyl	-0,44
27	Hatay	Reyhanlı	-0,47
28	Kahramanmaraş	Onikişubat	-0,56
29	Kahramanmaraş	Elbistan	-0,75
30	Osmaniye	Hasanbeyli	-0,78
31	Osmaniye	Merkez	-1,05
32	Hatay	Antakya	-1,10
33	Kahramanmaraş	Dulkadiroğlu	-1,79

Şekil 10. TR63 Bölgesi Güvenlik Endeksi

2.7. TR63 Bölgesi Ekonomik Kapasite Endeksi

Ekonomik kapasite endeksinde, ilçedeki vergi hasılatı ve mükellef sayıları, arsa birim fiyatları, talep potansiyeli, üniversite ve alışveriş merkezi varlığı, sosyal yardım alan nüfusun büyüklüğü gibi veriler kullanılarak hesaplama yapılmıştır.

Buna göre TR63 Bölgesi ekonomik kapasite endeksinde 33 ilçe arasında İskenderun 1,20 endeks skoru ile ilk sırada gelmektedir. İskenderun'u Onikişubat (1,09), Osmaniye Merkez (1,09), Antakya (0,99) ve Dulkadiroğlu (0,74) izlemektedir. Kadirli, Dört Yol ve Elbistan ilçeleri de ekonomik kapasite endeksinde yüksek skor alan ilçeler arasındadır. Görüldüğü üzere ekonomik kapasitesi yüksek olan ilçeler merkez ve merkezden ayrılan ilçelerden oluşmaktadır.

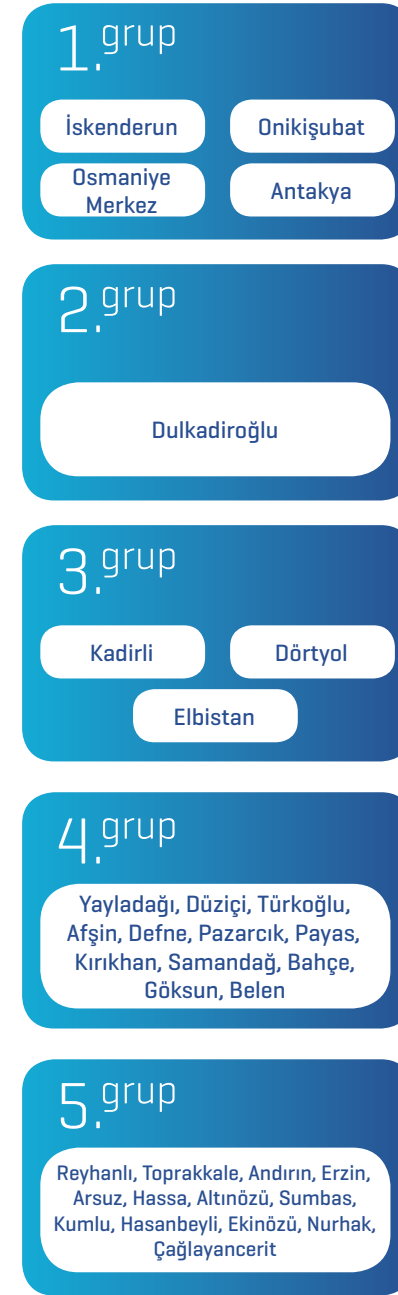
Ekonomik kapasite endeksinde bölge ortalamasının üstünde 17 ilçe yer alırken; Hatay'dan 8, Kahramanmaraş'tan 6, Osmaniye'den ise 3 ilçe sıralamada pozitif değer almıştır. Bölge ortalamasının altında ise 16 ilçe gelmektedir. Bu ilçeler arasında Hatay 7, Kahramanmaraş 5, Osmaniye 4 ilçe ile temsil edilmiştir. TR63 Bölgesi ekonomik kapasite endeksinde Çağlayancerit [-0,43], Nurhak [-0,43], Ekinözü [-0,41], Hasanbeyli [-0,35] ve Kumlu [-0,31] ilçeleri listenin sonunda yer almıştır. Hassa, Altınözü ve Sumbas ilçeleri de ekonomik kapasite endeksinde sıralamada sonlarda gelen ilçeler arasındadır.

Ekonomik kapasite endeksinde yer alan 33 ilçe endeks skorlarına göre %20'lik dilimlere ayrıldığında en yüksek grupta İskenderun, Onikişubat, Osmaniye Merkez ve Antakya (0,99) yer almıştır. İkinci grupta sadece Dulkadiroğlu ilçesi görülmektedir. Üçüncü grupta ise Kadirli, Dört Yol ve Elbistan gelmektedir. Böylece ekonomik kapasite endeksinde en yüksek skora sahip üç grupta 8 ilçenin olduğu gözlenmektedir. Dördüncü ve beşinci grupta ise toplam 25 ilçe bulunmaktadır. Dolayısıyla ekonomik kapasite endeksi açısından bölgenin düşük düzeydeki gruplarda yoğunlaştığı anlaşılmaktadır. Merkez ve merkeze yakın ilçelerin dışında neredeyse tüm ilçelerde ekonomik kapasite alanında önemli yoksunluklar söz konusudur.

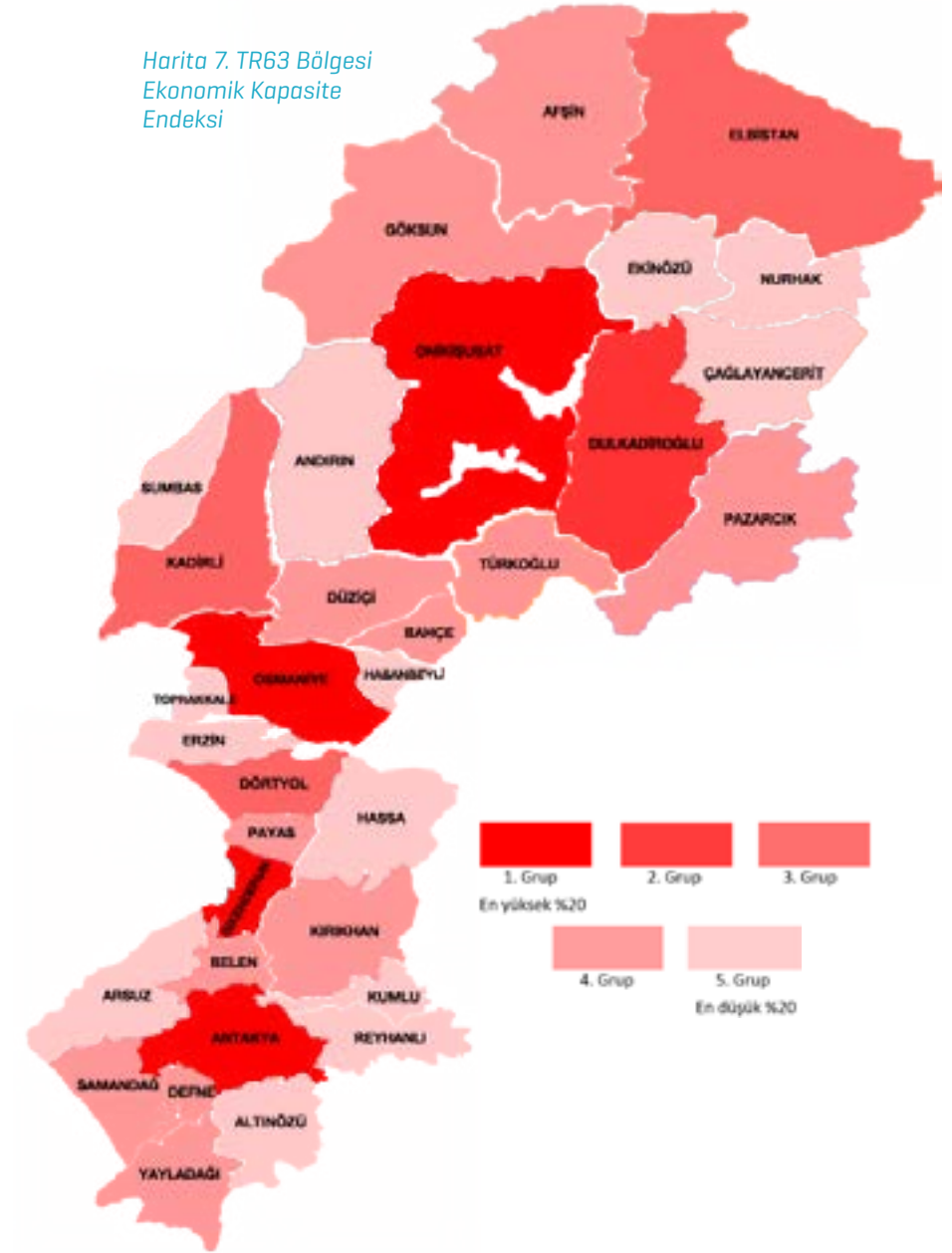
Tablo 21. Ekonomik Kapasite Endeksi – TR63 Bölgesi

Endeks Sırası	İl	İlçe	Endeks Skoru
1	Hatay	İskenderun	1,20
2	Kahramanmaraş	Onikişubat	1,09
3	Osmaniye	Merkez	1,09
4	Hatay	Antakya	0,99
5	Kahramanmaraş	Dulkadiroğlu	0,74
6	Osmaniye	Kadirli	0,52
7	Hatay	Dört Yol	0,52
8	Kahramanmaraş	Elbistan	0,31
9	Hatay	Yayladağı	0,21
10	Osmaniye	Düziçi	0,17
11	Kahramanmaraş	Türkoğlu	0,15
12	Kahramanmaraş	Afşin	0,15
13	Hatay	Defne	0,12
14	Kahramanmaraş	Pazarcık	0,11
15	Hatay	Payas	0,10
16	Hatay	Kırıkhan	0,07
17	Hatay	Samandağ	0,03
18	Osmaniye	Bahçe	-0,03
19	Kahramanmaraş	Göksun	-0,08
20	Hatay	Belen	-0,09
21	Hatay	Reyhanlı	-0,10
22	Osmaniye	Toprakkale	-0,11
23	Kahramanmaraş	Andırın	-0,12
24	Hatay	Erzin	-0,13
25	Hatay	Arsuz	-0,21
26	Hatay	Hassa	-0,23
27	Hatay	Altınözü	-0,29
28	Osmaniye	Sumbas	-0,29
29	Hatay	Kumlu	-0,31
30	Osmaniye	Hasanbeyli	-0,35
31	Kahramanmaraş	Ekinözü	-0,41
32	Kahramanmaraş	Nurhak	-0,43
33	Kahramanmaraş	Çağlayancerit	-0,43

Şekil 11. TR63 Bölgesi Ekonomik Kapasite Endeksi

Harita 7. TR63 Bölgesi Ekonomik Kapasite Endeksi

TR63 Bölge Planında (2014-2023) bölgenin ekonomik kapasitesini olumlu yönde etkileyecek enerji üretimi kapasitesinin artırılması, enerji üretimine yönelik yatırım altyapısının iyileştirilmesi, elektrik kullanımında verimlilik ve tasarruf artışının sağlanması stratejileri benimsenmiştir. [DOĞAKA, 2013: 54] Enerji üretimine ilişkin yaşam kalitesi analizinde herhangi bir veri kullanılmamasına rağmen, konunun bölge açısından önem arz ettiği açıkça ortadadır. Öte yandan Bölge Planında ortaya konulan stratejiler arasında yer alan lojistik sektörünün geliştirilmesi de bölgenin ekonomik kapasitesini artıracak ve bölgenin ekonomik-sosyal kalkınmasına katkıda bulunacaktır. [DOĞAKA, 2013: 108]

2.8. TR63 Bölgesi Ticari Hayat Endeksi

Ticari hayat endeksi, ilçedeki firma sayıları (kurumlar vergisi mükellefleri) ve artış oranları, 20'den fazla personel çalıştıran firma sayısı, istihdam oranları, organize sanayi bölgesi varlığı gibi veriler kullanılarak hesaplanmıştır.

Tablo 22. Ticari Hayat Endeksi – TR63 Bölgesi

Endeks Sırası	İl	İlçe	Endeks Skoru
1	Hatay	Antakya	2,80
2	Hatay	İskenderun	1,66
3	Kahramanmaraş	Onikişubat	1,22
4	Hatay	Dörtöyl	1,00
5	Hatay	Defne	0,86
6	Osmaniye	Merkez	0,80
7	Kahramanmaraş	Dulkadiroğlu	0,80
8	Hatay	Arsuz	0,28
9	Osmaniye	Toprakkale	0,13
10	Kahramanmaraş	Elbistan	0,08
11	Hatay	Payas	0,05
12	Osmaniye	Kadirli	0,04
13	Hatay	Erzin	-0,07
14	Hatay	Reyhanlı	-0,09
15	Kahramanmaraş	Türkoğlu	-0,19
16	Kahramanmaraş	Pazarcık	-0,19
17	Osmaniye	Bahçe	-0,24
18	Hatay	Samandağ	-0,27
19	Hatay	Belen	-0,32
20	Hatay	Kırıkhan	-0,33
21	Kahramanmaraş	Andırın	-0,38
22	Osmaniye	Düziçi	-0,39
23	Kahramanmaraş	Afşin	-0,40
24	Hatay	Hassa	-0,43
25	Osmaniye	Hasanbeyli	-0,46
26	Hatay	Yayladağı	-0,47
27	Kahramanmaraş	Nurhak	-0,47
28	Kahramanmaraş	Ekinözü	-0,48
29	Hatay	Altınözü	-0,48
30	Kahramanmaraş	Çağlayancerit	-0,53
31	Hatay	Kumlu	-0,53
32	Osmaniye	Sumbas	-0,56
33	Kahramanmaraş	Göksun	-0,56

TR63 Bölgesi ticari hayat endeksinde 33 ilçe arasında Antakya 2,80 endeks skoru ile yüksek bir farkla ilk sırada gelmektedir. Antakya'yı İskenderun [1,66], Onikişubat [1,22], Dörtöyl [1,00], Defne [0,86], Osmaniye Merkez [0,80] ve Dulkadiroğlu [0,80] izlemektedir. Arsuz, Toprakkale, Elbistan, Payas ve Kadirli ilçeleri de ticari hayat endeksinde yüksek skor alan ilçeler arasındadır. Görüldüğü üzere ticari hayat kapasitesi yüksek olan ilçeler yine merkez ve merkezden ayrılan ilçelerden oluşmaktadır. Ancak ekonomik kapasite endeksinde bölge ortalamasının üstünde sadece 12 ilçe yer almıştır. Bu durum bölgede ticari hayatın sınırlı sayıda ilçede yoğunlaştığını göstermektedir. Bölge ortalamasının üstünde kalan ilçeler arasında Hatay 6, Kahramanmaraş ve Osmaniye ise 3'er ilçe ile temsil edilmiştir. Bölge ortalamasının altında kalan 22 ilçenin dağılımında Hatay'dan 9, Kahramanmaraş'tan 8 ve Osmaniye'den 4 ilçe yer almaktadır.

TR63 Bölgesi ticari hayat endeksinde son sıralarda Göksun [-0,56], Sumbas [-0,56], Çağlayancerit [-0,53] ve Kumlu [-0,53] gelmektedir. Altınözü, Ekinözü, Nurhak, Yayladağı ve Hasanbeyli ilçeleri de ticari hayat endeksinde sıralamada sonlarda gelen ilçeler arasındadır.

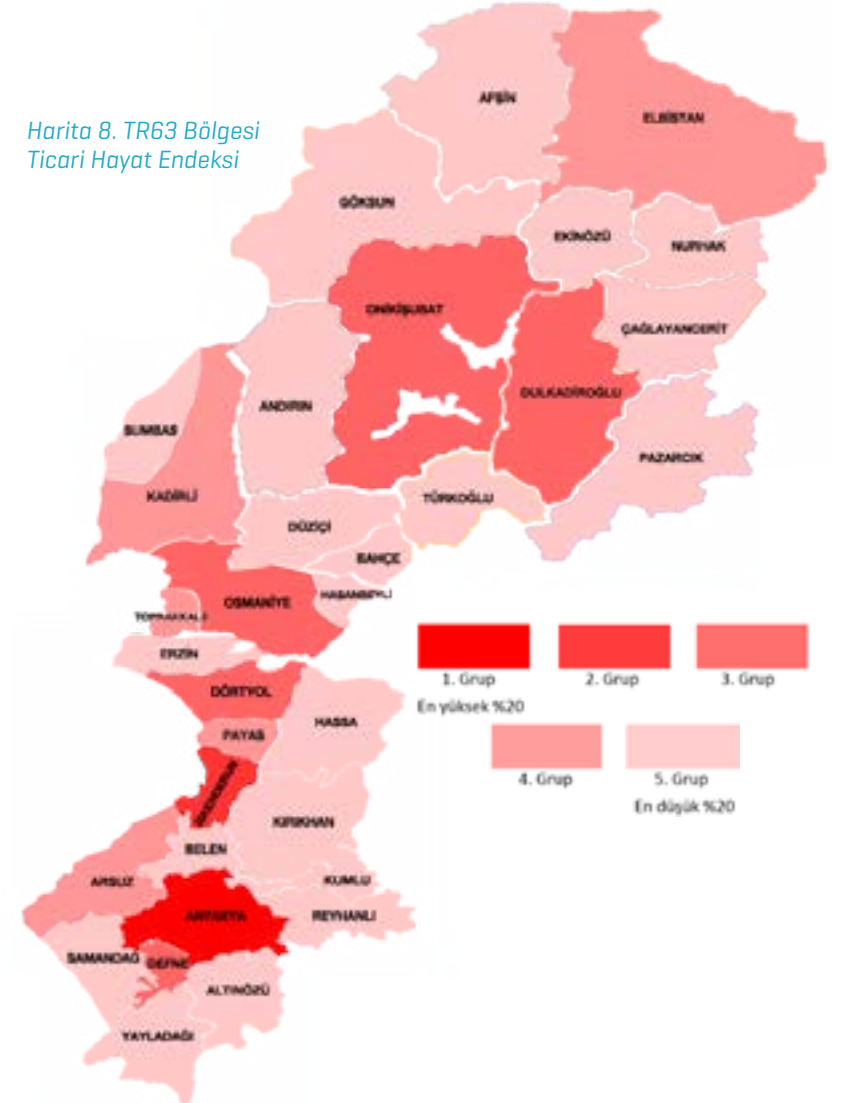

Ticari hayat endeksinde yer alan 33 ilçe endeks skorlarına göre %20'lik dilimlere ayrıldığında en yüksek grupta Antakya, en yüksek ikinci grupta ise İskenderun ilçesi görülmektedir. Üçüncü grupta Onikişubat Dörtöyl, Dulkadiroğlu, Osmaniye Merkez ve Defne gelmektedir. Görüldüğü üzere en yüksek skora sahip ilk üç grupta sadece 7 ilçe bulunmakta, buna dördüncü grup dahi eklense ilçe sayısı ancak 12'ye çıkmaktadır. Geriye kalan 21 ilçenin tümü en düşük skora sahip beşinci grupta yer almıştır. Bu durum bölgede ticari hayatın merkez ilçeler dışında kayda değer bir varlık gösteremediğine işaret etmektedir.

Şekil 12. TR63 Bölgesi Ticari Hayat Endeksi

Harita 8. TR63 Bölgesi Ticari Hayat Endeksi

2014-2023 dönemini kapsayan TR63 Bölge Planında sanayinin gelişimine geniş bir yer ayrılmış, strateji ve hedefler tespit edilmiştir. [DOĞAKA, 2013: 68-69] Bölgedeki üretimin düşük-orta teknoloji kullanımından orta-yüksek seviyeye geliştirilmesi, organize sanayi bölgesi ve küçük sanayi sitelerinin yaygınlaştırılması, patent, marka gibi sınai mülkiyet haklarının korunmasına yönelik uygulamaların genişletilmesi, üretim kompozisyonun çevre bölgelerle uyumlu hale getirilerek revize edilmesi, sanayide kümelenme uygulamalarının başlatılması, firmaların ihracat kapasitelerinin artırılması ve yatırım süreçlerinde kolaylaştırıcılık işlemlerinin etkinleştirilmesi üzerine belirlenen stratejiler ve eylem planları, bölgenin ticari ve sanayi ortamının gelişmesini sağlayacaktır. Bu stratejiler yaşam kalitesi analizi sonuçlarıyla örtüşmekte ve benzer önerilerle bölgenin ticari ve sanayi ortamının geliştirilebileceği düşünülmektedir. Tüm bu stratejilerin yanında, bölgenin istihdam yapısının hem nicelik hem de nitelik açısından iyileştirilmesi ve buna yönelik gerek eğitim gerekse iş hayatında uygulamaların etkinleştirilmesi gereklidir. Yine Bölge Planında mesleki eğitim vurgusunun yapılması, bu durumun önemini pekiştirmektedir. Öte

yandan şirketlerde kurumsallaşmanın artırılması, şirket birleşmeleriyle maliyetlerin azaltılması, aile şirketlerinin devamlılığının kurumsal nitelikte sürdürülmesi ile girişimciliğin kolaylaştırılması ve desteklenmesi bölge açısından ticari ve sanayi hayattaki gelişimi hızlandıracaktır.

Yaşam kalitesi analizinde yeni ilçelerin kapsama alınması nedeniyle tarım verileri endeks hesaplamalarına dâhil edilememiştir. Ancak bölge için tarımın önemi yadsınamaz bir gerçektir. TR63 Bölge Planında [2014-2023] tarımda yapısal dönüşüm ve kırsal kalkınma alanına vurgu yapılmış, strateji ve hedefler ortaya konulmuştur. [DOĞAKA, 2013: 88-89] Buna göre, üretim ve pazarlama tekniklerinin geliştirilerek bölgenin tarımsal üretim değerinin artırılması, tarımsal arazilerin daha etkin kullanılması, sulama altyapılarının tamamlanması, hayvancılık sektörünün üretim değerinin yükseltilmesi, tarımsal örgüt bilincinin yaygınlaştırılması, kırsal kesimde ekonomik ve sosyal altyapının iyileştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçlara ulaşım, hem bölgenin ekonomik gelişmişliğini yükseltecek hem de beraberinde sosyal kalkınmayı da sağlayacaktır. Böylece ekonomik ve sosyal kalkınmanın yaşandığı bir ortamda yaşam kalitesi düzeyi de yükselecektir.

2.9. TR63 Bölgesi Finansal Piyasalar Endeksi

Finansal piyasalar endeksinde, ilçedeki banka şube sayısı ve banka çeşitliliğine yönelik veriler kullanılarak hesaplama yapılmıştır.

Buna göre TR63 Bölgesi finansal piyasalar endeksinde 33 ilçe arasında İskenderun 2,51 endeks skoru ile ilk sırada gelmektedir. İskenderun'u Dulkadiroğlu [2,49], Antakya [1,71], Dört Yol [1,11] ve Osmaniye Merkez [1,05] izlemektedir. Elbistan, Kadirli ve Samandağ ilçeleri de finansal piyasalar endeksinde yüksek skor alan ilçeler arasındadır. Ekonomik yapıyla ilgili diğer endekslere paralel bir şekilde finansal piyasalar endeksinde de merkez ve merkezden ayrılan ilçeler öne çıkmaktadır. Finansal piyasalar endeksinde bölge ortalamasının üstünde 12 ilçe yer alırken; Hatay'dan 6, Kahramanmaraş'tan 4, Osmaniye'den ise 2 ilçe sıralamada pozitif değer almıştır. Bölge ortalamasının altında ise 21 ilçe gelmektedir. Bu ilçeler arasında Hatay 9, Kahramanmaraş 7, Osmaniye 5 ilçe ile temsil edilmiştir.

TR63 Bölgesi finansal piyasalar endeksinde son sıralarda Sumbas, Hasanbeyli, Defne, Arsuz ve Türkoğlu gelmektedir.

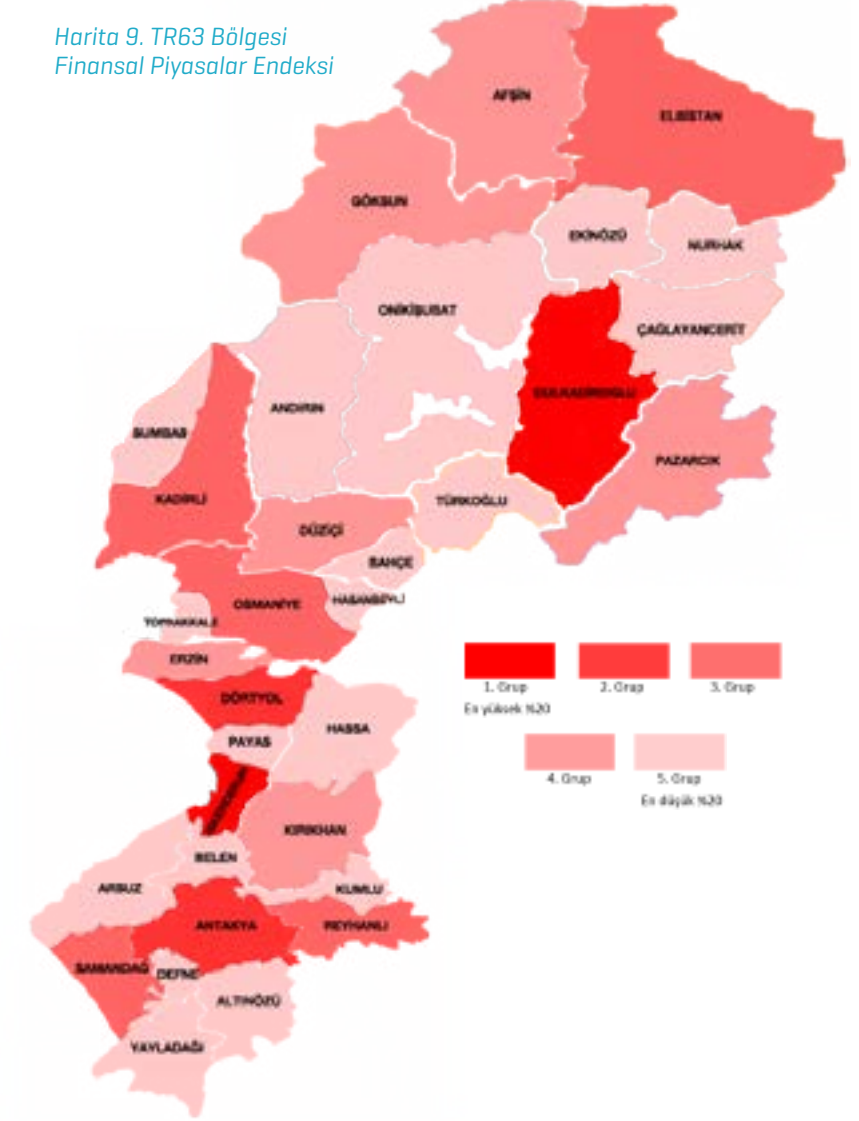
Tablo 23. Finansal Piyasalar Endeksi – TR63 Bölgesi

Endeks Sırası	İl	İlçe	Endeks Skoru
1	Hatay	İskenderun	2,51
2	Kahramanmaraş	Dulkadiroğlu	2,49
3	Hatay	Antakya	1,71
4	Hatay	Dört Yol	1,11
5	Osmaniye	Merkez	1,05
6	Kahramanmaraş	Elbistan	0,89
7	Osmaniye	Kadirli	0,84
8	Hatay	Samandağ	0,43
9	Hatay	Reyhanlı	0,41
10	Hatay	Kırıkhan	0,38
11	Kahramanmaraş	Afşin	0,34
12	Kahramanmaraş	Pazarcık	0,04
13	Hatay	Payas	-0,14
14	Hatay	Erzin	-0,17
15	Osmaniye	Düziçi	-0,22
16	Kahramanmaraş	Göksun	-0,29
17	Hatay	Kumlu	-0,37
18	Kahramanmaraş	Nurhak	-0,38
19	Kahramanmaraş	Ekinözü	-0,38
20	Kahramanmaraş	Onikişubat	-0,40
21	Osmaniye	Toprakkale	-0,48
22	Osmaniye	Bahçe	-0,57
23	Kahramanmaraş	Çağlayancerit	-0,62
24	Hatay	Yayladağı	-0,65
25	Hatay	Belen	-0,66
26	Kahramanmaraş	Andırın	-0,70
27	Hatay	Hassa	-0,77
28	Hatay	Altınözü	-0,78
29	Kahramanmaraş	Türkoğlu	-0,79
30	Hatay	Defne	-0,84
31	Hatay	Arsuz	-1,00
32	Osmaniye	Hasanbeyli	-1,00
33	Osmaniye	Sumbas	-1,00

Şekil 13. TR63 Bölgesi Finansal Piyasalar Endeksi

Harita 9. TR63 Bölgesi Finansal Piyasalar Endeksi

Finansal piyasalar endeksinde yer alan 33 ilçe endeks skorlarına göre %20'lik dilimlere ayrıldığında en yüksek grupta İskenderun ve Dulkadiroğlu; en yüksek ikinci grupta ise Antakya ve Dört Yol ilçesi görülmektedir. Üçüncü grupta Osmaniye Merkez, Elbistan, Kadirli, Samandağ ve Reyhanlı yer almıştır. Dördüncü grupta ise, Kırıkhan, Afşin, Pazarcık, Erzin, Düziçi ve Göksun gelmektedir. Görüldüğü üzere en yüksek skora sahip üç grupta sadece 8 ilçe bulunmakta, buna dördüncü grup dahi eklense ilçe sayısı ancak 14'e çıkmaktadır. Geriye kalan 19 ilçenin tümü en düşük skora sahip beşinci grupta yer almıştır. Bu durum bölgenin finansal piyasalar alanında düşük düzeyde endeks skorlarında yoğunlaştığını göstermektedir.

2.10. TR63 Bölgesi Turizm Endeksi

Turizm endeksinde, ilçedeki turistik mekân sayısı, müze ve ören sayısı, otel sayısı, tesislere geliş sayısı, kalış süreleri, doluluk oranları gibi veriler kullanılarak hesaplama yapılmıştır.

Buna göre TR63 Bölgesi finansal piyasalar endeksinde 33 ilçe arasında Antakya 2,16 endeks skoru ile ilk sırada gelmektedir. Antakya'yı Onikişubat [1,82], Dulkadiroğlu [1,58] ve İskenderun [1,14] izlemektedir. Defne, Dört Yol, Elbistan, Payas ve Osmaniye Merkez ilçeleri de turizm endeksinde yüksek skor alan ilçeler arasındadır. Turizm endeksinde bölge potansiyeline kıyasla düşük düzeyde katma değer yaratmaktadır. Bölge ortalamasının üstünde sadece 10 ilçe yer alırken; Hatay'dan 6, Kahramanmaraş'tan 3, Osmaniye'den ise 1 ilçe sıralamada pozitif değer almıştır. Bölge ortalamasının altında ise 23 ilçe gelmektedir. Bu ilçeler arasında Hatay 9, Kahramanmaraş 8, Osmaniye 6 ilçe ile temsil edilmiştir.

Tablo 24. Turizm Endeksi – TR63 Bölgesi

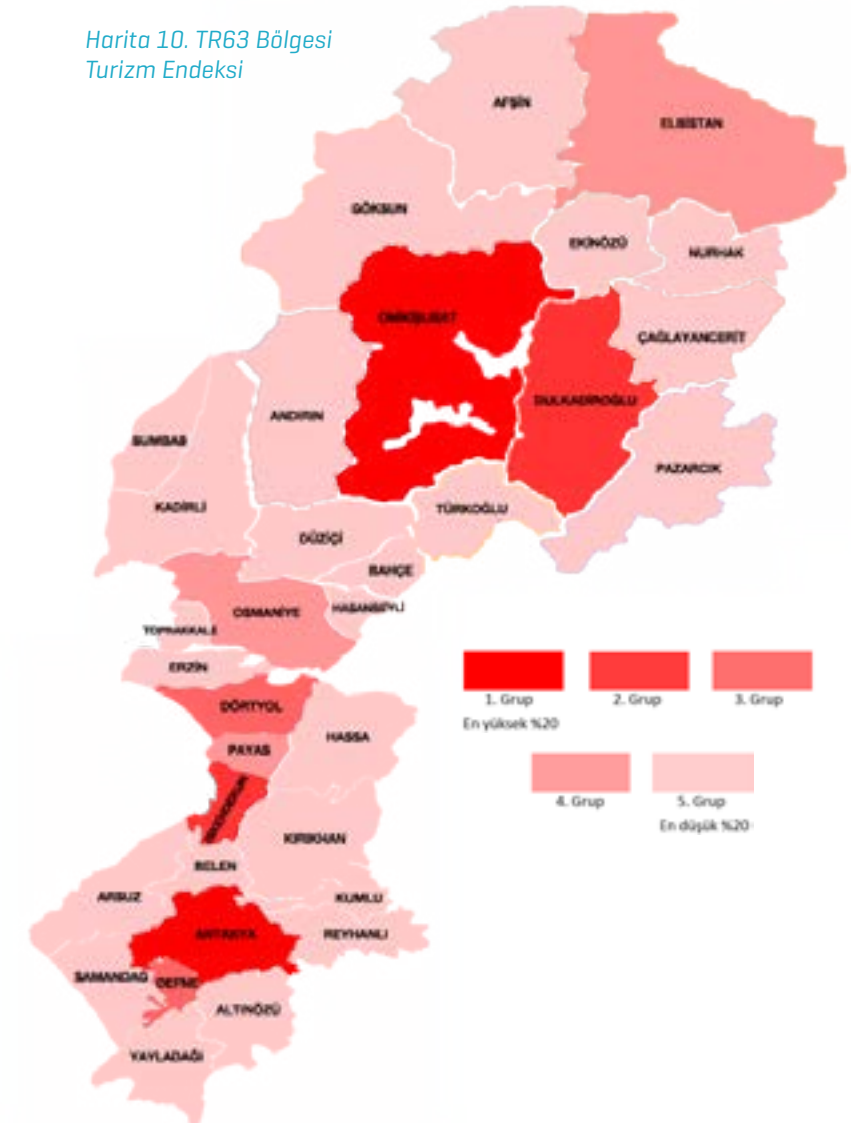
Endeks Sırası	İl	İlçe	Endeks Skoru
1	Hatay	Antakya	2,16
2	Kahramanmaraş	Onikişubat	1,82
3	Kahramanmaraş	Dulkadiroğlu	1,58
4	Hatay	İskenderun	1,14
5	Hatay	Defne	0,98
6	Hatay	Dört Yol	0,61
7	Kahramanmaraş	Elbistan	0,48
8	Hatay	Payas	0,18
9	Osmaniye	Merkez	0,10
10	Hatay	Belen	0,05
11	Hatay	Arsuz	-0,03
12	Osmaniye	Kadirli	-0,12
13	Kahramanmaraş	Afşin	-0,16
14	Hatay	Samandağ	-0,28
15	Osmaniye	Düziçi	-0,30
16	Hatay	Reyhanlı	-0,31
17	Kahramanmaraş	Andırın	-0,31
18	Kahramanmaraş	Pazarcık	-0,31
19	Kahramanmaraş	Türkoğlu	-0,34
20	Kahramanmaraş	Göksun	-0,36
21	Hatay	Kırıkhan	-0,37
22	Osmaniye	Sumbas	-0,40
23	Kahramanmaraş	Çağlayancerit	-0,41
24	Kahramanmaraş	Ekinözü	-0,42
25	Kahramanmaraş	Nurhak	-0,42
26	Osmaniye	Toprakkale	-0,42
27	Osmaniye	Bahçe	-0,42
28	Osmaniye	Hasanbeyli	-0,42
29	Hatay	Altınözü	-0,43
30	Hatay	Erzin	-0,43
31	Hatay	Hassa	-0,43
32	Hatay	Kumlu	-0,43
33	Hatay	Yayladağı	-0,43

TR63 Bölgesi turizm endeksinde Yayladağı, Kumlu, Hassa, Erzin ve Altınözü ilçeleri listenin sonunda yer almıştır. Nurhak, Toprakkale, Bahçe ve Hasanbeyli ilçeleri de turizm endeksinde sıralamada sonlarda gelen ilçeler arasındadır.

Şekil 14. TR63 Bölgesi Turizm Endeksi

Harita 10. TR63 Bölgesi Turizm Endeksi

Turizm endeksinde yer alan 33 ilçe endeks skorlarına göre %20'lik dilimlere ayrıldığında en yüksek grupta Antakya ve Onikişubat, ikinci grupta Dulkadiroğlu ve İskenderun ilçeleri yer almıştır. Üçüncü grupta Defne ve Dört Yol, dördüncü grupta ise Elbistan, Payas ve Osmaniye Merkez gelmektedir. Böylece turizm endeksinde en yüksek skora sahip üç grupta sadece 6 ilçenin olduğu gözlenmektedir. Dördüncü grubun eklenmesiyle bu sayı ancak 9'a yükselmektedir. Dolayısıyla turizm endeksinde en düşük düzeye sahip olan beşinci grupta 24 ilçe bulunmaktadır. Merkez ve merkeze yakın ilçelerin dışında neredeyse tüm ilçelerde turizm alanında önemli bir varlık gösterilememiştir.

TR63 Bölgesi turizm potansiyeline sahip olmasına karşın turizm faaliyetinin ve turizm gelirlerinin yeterli düzeyde olmadığı bir bölgedir. Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı'nın hazırladığı TR63 Bölge Planında turizm alanına geniş yer ayrılmış, stratejik hedefler belirlenmiştir. [DOĞAKA, 2013: 120] Bu bağlamda termal turizm kaynakları ile

sağlık turizminin geliştirilmesi, inanç ve kültür turizmi altyapısının iyileştirilmesi, gastronomi turizminin gibi alternatif turizm çeşitliliğinin sağlanması, deniz ve doğal su kaynaklarına turizm sektöründe daha geniş pay ayrılması üzerinde durulmuştur. Turizm, bölgenin hem sosyal hem de ekonomik açıdan gelişmişliğine katkıda bulunacak önemli bir enstrümandır. Bu noktada otel kapasitesinin geliştirilmesi, ulusal ve uluslararası otel ve konaklama zincirlerinin bölgede yatırım yapmasını teşvik edecek politikaların uygulanması önem taşımaktadır. Aynı zamanda bölgenin ulusal ve uluslararası alanda stratejik tanıtımının yapılması, marka değerlerinin öne çıkartılması gerekmektedir. Dolayısıyla turizm altyapısının gelişmesine ve bölgenin marka değerlerine yönelik plan ve programların hayata geçirilmesi ve bu alandaki çalışmaların yaygınlaştırılması bölgenin sosyal ve ekonomik gelişmişliğine katkıda bulunacak, böylece yaşam kalitesi düzeyinin yükselmesinde önemli bir rol oynayacaktır.

2.11. TR63 Bölgesi Altyapı ve Çevre Endeksi

Altyapı ve çevre endeksinde, köy yollarının asfalt oranı, yeşil alan miktarları, doğalgaz varlığı ile altyapı ve çevreye ilişkin ankete dayalı algı verisi kullanılmıştır. Algı verisinde, ankette sorgulanan çevre kirliliğiyle mücadele ve altyapıya yönelik hizmetlerden duyulan memnuniyet düzeyleri dikkate alınmıştır.

Buna göre TR63 Bölgesi altyapı ve çevre endeksinde 33 ilçe arasında İskenderun 1,90 endeks skoru ile ilk sırada gelmektedir. İskenderun'u, Dulkadiroğlu (1,76), Onikişubat (1,27), Elbistan (1,27) ve Antakya (0,62) izlemektedir. Defne, Göksun, Kırıkhan ve Kadirli ilçeleri de altyapı ve çevre

endeksinde yüksek skor alan ilçeler arasındadır. Bölge ortalamasının üstünde 12 ilçe yer alırken; Hatay'dan 5, Kahramanmaraş'tan 5, Osmaniye'den ise 2 ilçe sıralamada pozitif değer almıştır. Bölge ortalamasının altında ise 21 ilçe gelmektedir. Bu ilçeler arasında Hatay 10, Kahramanmaraş 6 ve Osmaniye ise 5 ilçe ile temsil edilmiştir.

TR63 Bölgesi altyapı ve çevre endeksinde son sıralarda Payas [-0,57], Toprakkale [-0,54], Reyhanlı [-0,51], Çağlayancerit [-0,39] ve Erzin [-0,38] gelmektedir. Ekinözü, Kumlu, Bahçe, Pazarcık ve Yayladağı ilçeleri de altyapı ve çevre endeksinde sıralamada sonlarda gelen ilçeler arasındadır.

Altyapı ve çevre endeksinde yer alan 33 ilçe endeks skorlarına göre %20'lik dilimlere ayrıldığında en yüksek grupta İskenderun ve Dulkadiroğlu; en yüksek ikinci grupta ise Onikişubat ve Elbistan ilçesi görünmektedir. Üçüncü grupta Antakya, Defne ve Göksun gelmektedir. Görüldüğü üzere en yüksek skora sahip üç grupta sadece 7 ilçe bulunmaktadır. Geriye kalan 26 ilçenin tümü en düşük skora sahip dördüncü ve beşinci grupta yer almıştır.

Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanan TR63 Bölge Planında (2014-2023), bölgenin altyapısının geliştirilmesine yönelik özellikle kanalizasyon ve atık hizmeti üzerinde durulmuştur. (DOĞA KAKA, 2013: 132) Her ne kadar yaşam kalitesi analizinde kanalizasyon ve

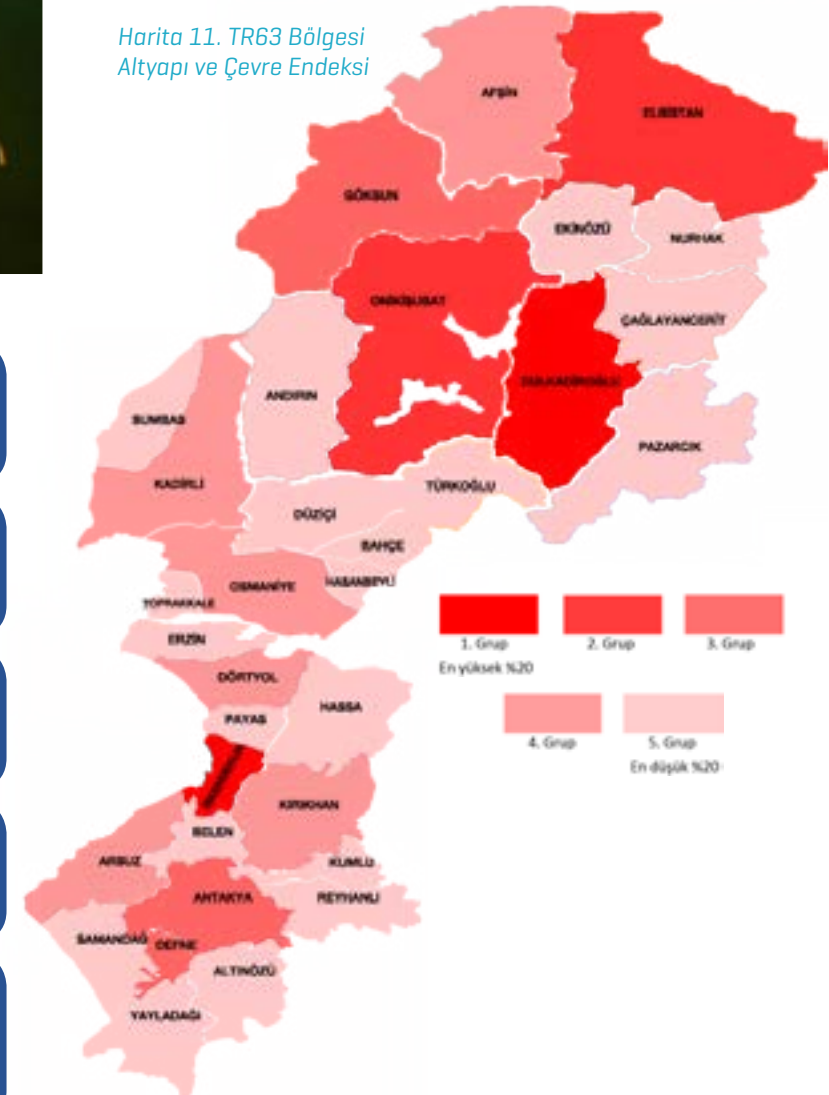
atık hizmetine dönük veriler, yeni ilçeler düzeyinde veri temin edilemediği için kullanılmamışsa da; son yıllar incelendiğinde kanalizasyon ve atık hizmeti açısından bölgenin ülke ortalamasının altında kaldığı görülmektedir. Bu durum yaşam kalitesi analizinde istatistiki verilerde görünmemekle beraber, ankete dayalı algı verilerinde öne çıkmaktadır. Dolayısıyla hem kanalizasyon ve atık hizmeti hem de katı atıklara yönelik geri dönüşüm sistemlerinin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması bölgenin altyapısına yönelik önemli bir eksiliğin giderilmesini sağlayacaktır. Bölge planında bu konu üzerinde önemle durulması ve öncelikli tedbirler arasında sıralanması, yaşam kalitesi analizinin sonuçlarıyla örtüşmektedir. Ancak bu konunun dışında, bölgede doğalgaz ağının ve kullanımının yaygınlaştırılması da altyapının iyileştirilmesine katkıda bulunacaktır. Öte yandan köy yollarındaki asfalt oranlarının artırılması, yol altyapısı açısından önem taşımaktadır.

Tablo 25. Altyapı ve Çevre Endeksi – TR63 Bölgesi

Endeks Sırası	İl	İlçe	Endeks Skoru	Endeks Sırası	İl	İlçe	Endeks Skoru
1	Hatay	İskenderun	1,90	18	Hatay	Samandağ	-0,18
2	Kahramanmaraş	Dulkadiroğlu	1,76	19	Osmaniye	Düziçi	-0,20
3	Kahramanmaraş	Onikişubat	1,27	20	Hatay	Altınözü	-0,22
4	Kahramanmaraş	Elbistan	1,27	21	Kahramanmaraş	Nurhak	-0,24
5	Hatay	Antakya	0,62	22	Osmaniye	Hasanbeyli	-0,26
6	Hatay	Defne	0,46	23	Kahramanmaraş	Andırın	-0,26
7	Kahramanmaraş	Göksun	0,45	24	Kahramanmaraş	Ekinözü	-0,30
8	Hatay	Kırıkhan	0,32	25	Hatay	Kumlu	-0,31
9	Osmaniye	Kadirli	0,20	26	Osmaniye	Bahçe	-0,34
10	Hatay	Arsuz	0,19	27	Kahramanmaraş	Pazarcık	-0,36
11	Osmaniye	Merkez	0,07	28	Hatay	Yayladağı	-0,36
12	Kahramanmaraş	Afşin	0,02	29	Hatay	Erzin	-0,38
13	Hatay	Dört Yol	-0,02	30	Kahramanmaraş	Çağlayancerit	-0,39
14	Hatay	Hassa	-0,11	31	Hatay	Reyhanlı	-0,51
15	Kahramanmaraş	Türkoğlu	-0,13	32	Osmaniye	Toprakkale	-0,54
16	Hatay	Belen	-0,15	33	Hatay	Payas	-0,57
17	Osmaniye	Sumbas	-0,15				

Şekil 15. TR63 Bölgesi Altyapı ve Çevre Endeksi

2.12. TR63 Bölgesi Ulaşım Endeksi

Ulaşım endeksinde, merkez ilçelere yakınlık, havaalanına uzaklık verileri ile ankete dayalı ulaşım algı verisi kullanılmıştır. Ulaşım algı verisinde, ankette sorgulanan toplu taşıma, otopark ve trafik hizmetlerinden duyulan memnuniyet düzeyleri dikkate alınmıştır.

Buna göre TR63 Bölgesi ulaşım endeksinde 33 ilçe arasında Antakya 1,31 endeks skoru ile ilk sırada gelmektedir. Antakya'yı; Onikişubat [1,05], Defne [0,95], İskenderun [0,95] ve Osmaniye Merkez [0,84] ilçeleri izlemektedir. Endekste bölge ortalamasının üstünde 17 ilçe yer alırken; Hatay'dan 11, Kahramanmaraş'tan 4, Osmaniye'den ise 2 ilçe sıralamada pozitif değer almıştır. Bölge ortalamasının altında ise 16 ilçe gelmektedir. Bu ilçeler arasında Hatay 4, Kahramanmaraş 7, Osmaniye ise 5 ilçe ile temsil edilmiştir.

Tablo 26. Ulaşım Endeksi – TR63 Bölgesi

Endeks Sırası	İl	İlçe	Endeks Skoru
1	Hatay	Antakya	1,31
2	Kahramanmaraş	Onikişubat	1,05
3	Hatay	Defne	0,95
4	Hatay	İskenderun	0,95
5	Osmaniye	Merkez	0,84
6	Hatay	Belen	0,63
7	Hatay	Samandağ	0,53
8	Osmaniye	Toprakkale	0,43
9	Hatay	Altınözü	0,42
10	Hatay	Kırıkhan	0,42
11	Kahramanmaraş	Dulkadiroğlu	0,32
12	Hatay	Payas	0,27
13	Hatay	Reyhanlı	0,26
14	Hatay	Arsuz	0,22
15	Kahramanmaraş	Türkoğlu	0,17
16	Kahramanmaraş	Pazarcık	0,12
17	Hatay	Kumlu	0,03

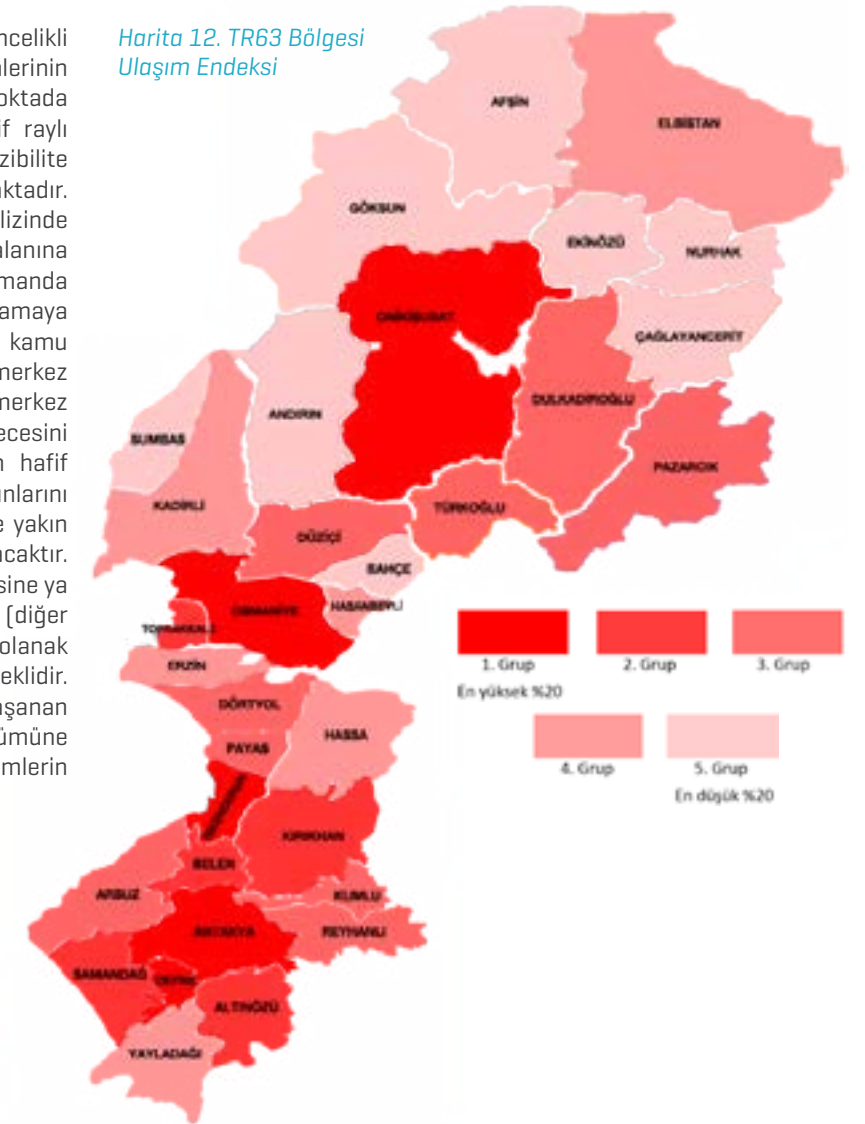
TR63 Bölgesi ulaşım endeksinde son sıralarda Göksun [-1,10], Andırın [-1,01], Nurhak [-0,90], Ekinözü [-0,84] ve Çağlayancerit [0,74] gelmektedir. Hasanbeyli, Elbistan, Afşin, Bahçe ve Sumbas ilçeleri de ulaşım endeksinde sıralamada sonlarda gelen ilçeler arasındadır.

Ulaşım endeksinde yer alan 33 ilçe endeks skorlarına göre %20'lik dilimlere ayrıldığında en yüksek grupta Antakya, Onikişubat, Defne, İskenderun ve Osmaniye Merkez ilçeleri görülmektedir. İkinci grupta Belen, Samandağ, Toprakkale, Altınözü ve Kırıkhan yer almaktadır. Üçüncü grupta ise Dulkadiroğlu, Payas, Reyhanlı, Arsuz, Türkoğlu, Pazarcık, Kumlu, Dört Yol ve Düziçi gelmektedir. Dolayısıyla en yüksek skora sahip üç grupta sadece 19 ilçe bulunmaktadır. Geriye kalan 14 ilçe ise düşük skora sahip dördüncü ve beşinci grupta yer almıştır.

Endeks Sırası	İl	İlçe	Endeks Skoru
18	Hatay	Dört Yol	-0,07
19	Osmaniye	Düziçi	-0,11
20	Hatay	Yayladağı	-0,18
21	Osmaniye	Kadirli	-0,35
22	Hatay	Hassa	-0,38
23	Hatay	Erzin	-0,41
24	Osmaniye	Hasanbeyli	-0,42
25	Kahramanmaraş	Elbistan	-0,48
26	Kahramanmaraş	Afşin	-0,62
27	Osmaniye	Bahçe	-0,64
28	Osmaniye	Sumbas	-0,67
29	Kahramanmaraş	Çağlayancerit	-0,74
30	Kahramanmaraş	Ekinözü	-0,84
31	Kahramanmaraş	Nurhak	-0,90
32	Kahramanmaraş	Andırın	-1,01
33	Kahramanmaraş	Göksun	-1,10

TR63 Bölge Planında [2014-2023] öncelikli tedbirler arasında kent içi ulaşım sistemlerinin entegrasyonu üzerinde durulmuştur. Bu noktada özellikle Hatay ve Kahramanmaraş'ta hafif raylı sistemlerine geçilmesine yönelik altyapı ve fizibilite çalışmalarına başlanması planlanmaktadır. [DOĞAKA, 2013: 132] Yaşam kalitesi analizinde ulaşım alanında merkez ilçelere ve havaalanına yakınlık verisi dikkate alınmış, aynı zamanda ankete dayalı ulaşım algı verisi de hesaplama dâhil edilmiştir. Bölgede eğitim, sağlık ve kamu kurumları ile sosyal ve ticari hayatın merkez ilçelerde yoğunlaşması, diğer ilçelerin merkez ilçelere olan yakınlığının önem derecesini artırmaktadır. Bölge planının da bahsedilen hafif raylı sistemler il merkezlerindeki ulaşım sorunlarını nispeten çözecek olmasına karşın, merkeze yakın olmayan ilçelere doğrudan fayda sağlamayacaktır. Dolayısıyla ilçeler arası ulaşımın iyileştirilmesine ya da merkez ilçelere olan yönelişin azalmasına [diğer ilçelerdeki gelişmişliğin artırılmasıyla] olanak sağlayacak politikaların uygulanması gereklidir. Öte yandan özellikle merkez ilçelerde yaşanan otopark sorunu ve trafik problemlerinin çözümüne dönük stratejiler geliştirilmeli, yerel yönetimlerin bu alanda daha aktif olmaları sağlanmalıdır.

Harita 12. TR63 Bölgesi Ulaşım Endeksi

Şekil 16. TR63 Bölgesi Ulaşım Endeksi

2.13. TR63 Bölgesi Kentsel Yaşam Endeksi

Kentsel yaşam endeksinde, ilçedeki kamu yatırımı, kişi başına düşen belediye harcaması ile kentsel yaşam ve kamu hizmetlerine yönelik ankete dayalı algı verileri kullanılmıştır. Kentsel yaşam algı verisinde sosyal yaşamdan, hava kirliliğiyle mücadeleyle, kamu kurumlarından alınan hizmetler; kamu hizmetleri memnuniyet verisinde ise kentsel alandaki merkez ve yerel yönetimin yürüttüğü tüm kamusal hizmetlerden [sokakların aydınlatılması, itfaiye, tapu, muhtarlık, cenaze hizmetleri, pazar yerleri gibi] duyulan memnuniyet düzeyleri dikkate alınmıştır.

Tablo 27. Kentsel Yaşam Endeksi – TR63 Bölgesi

Endeks Sırası	İl	İlçe	Endeks Skoru
1	Osmaniye	Merkez	1,85
2	Kahramanmaraş	Afşin	1,10
3	Osmaniye	Kadirli	0,94
4	Hatay	Antakya	0,61
5	Hatay	Belen	0,61
6	Hatay	Kırıkhan	0,57
7	Osmaniye	Toprakkale	0,38
8	Kahramanmaraş	Türkoğlu	0,30
9	Hatay	Reyhanlı	0,30
10	Osmaniye	Bahçe	0,19
11	Hatay	Hassa	0,16
12	Kahramanmaraş	Nurhak	0,10
13	Kahramanmaraş	Onikişubat	-0,05
14	Hatay	Erzin	-0,07
15	Hatay	Samandağ	-0,10
16	Kahramanmaraş	Göksun	-0,10
17	Hatay	Defne	-0,16
18	Hatay	İskenderun	-0,19
19	Kahramanmaraş	Çağlayancerit	-0,20
20	Hatay	Dört Yol	-0,24
21	Kahramanmaraş	Ekinözü	-0,27
22	Kahramanmaraş	Andırın	-0,28
23	Osmaniye	Sumbas	-0,30
24	Hatay	Yayladağı	-0,30
25	Osmaniye	Düziçi	-0,32
26	Kahramanmaraş	Elbistan	-0,34
27	Hatay	Arsuz	-0,35
28	Hatay	Payas	-0,40
29	Kahramanmaraş	Pazarcık	-0,49
30	Osmaniye	Hasanbeyli	-0,60
31	Hatay	Altınözü	-0,74
32	Hatay	Kumlu	-0,75
33	Kahramanmaraş	Dulkadiroğlu	-0,88

Buna göre TR63 Bölgesi kentsel yaşam endeksinde 33 ilçe arasında Osmaniye Merkez ilçe 1,85 endeks skoru ile ilk sırada gelmektedir. Osmaniye Merkez ilçeyi; Afşin [1,10], Kadirli [0,94] ve Antakya [0,61] ilçeleri izlemektedir. Endekste bölge ortalamasının üstünde 12 ilçe yer alırken; Hatay'dan 5, Kahramanmaraş'tan 3, Osmaniye'den ise 4 ilçe sıralamada pozitif değer almıştır. Bölge ortalamasının altında ise 21 ilçe gelmektedir. Bu ilçeler arasında Hatay 10, Kahramanmaraş 8, Osmaniye ise 3 ilçe ile temsil edilmiştir. Bu endekste yer alan dört veriden ikisi ankete dayalı algı verilerinden oluşmaktadır. Diğer endekslerde oldukça yüksek endeks skorlarına sahip olan bazı merkez ve merkezden ayrılan ilçeler, kentsel yaşam endeksinde sıralamada öne çıkamadığı gözlenmektedir. Bu noktada hem kamu yatırımlarının ve belediye harcamalarının dağılımı; hem de yapılan hizmetlere karşı birey düzeyinde oluşan algının yerel mekanizmalar tarafından sorgulanması gereklidir. Algı verilerinin dayandığı anket sonuçları ilçe düzeyinde çalışmanın ek kısmında tablolar halinde gösterilmiştir. Dolayısıyla hangi ilçede hangi kamu hizmetinden memnuniyetsizliğin olduğu algı düzeyinde ortaya konulmuştur.

TR63 Bölgesi kentsel yaşam endeksinde son sıralarda Dulkadiroğlu [-0,88], Kumlu [-0,75], Altınözü [-0,74] ve Hasanbeyli [-0,60] gelmektedir. Yayladağı, Düziçi, Elbistan, Arsuz, Payas ve Pazarcık ilçeleri de kentsel yaşam endeksinde sıralamada sonlarda gelen ilçeler arasındadır.

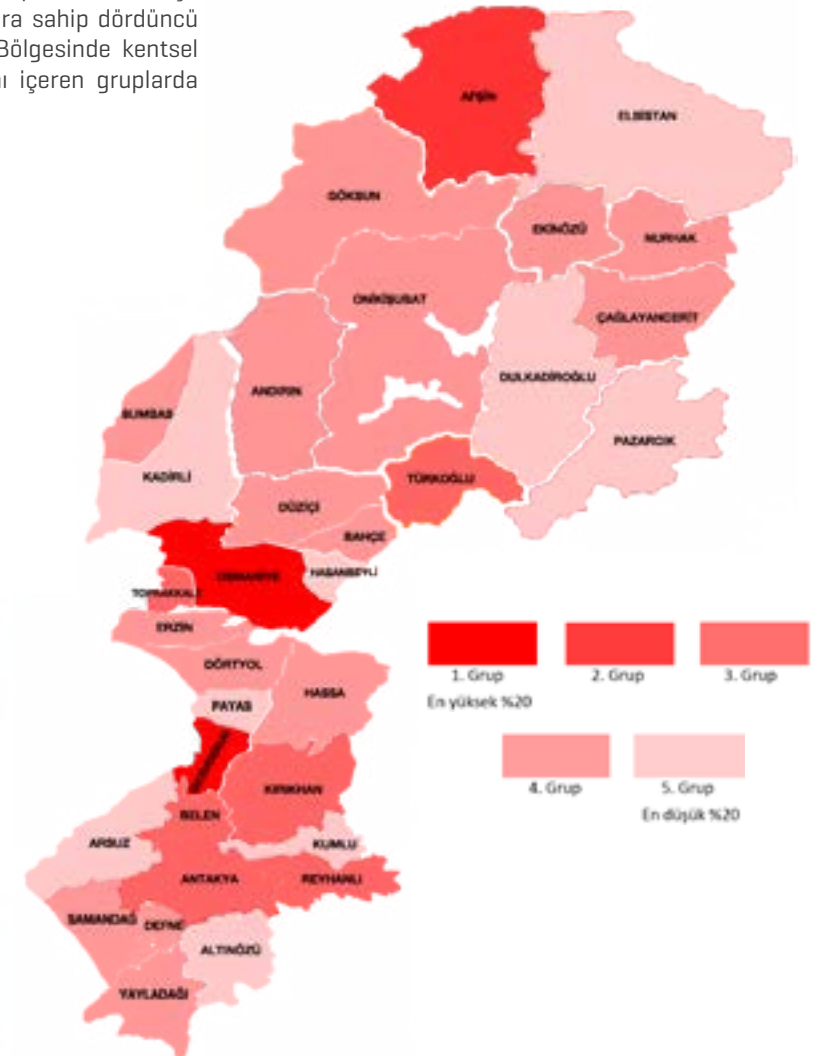

Şekil 17. TR63 Bölgesi Kentsel Yaşam Endeksi

Ulaşım endeksinde yer alan 33 ilçe endeks skorlarına göre %20'lik dilimlere ayrıldığında en yüksek grupta Osmaniye Merkez ilçenin olduğu görülmektedir. İkinci grupta Afşin ve Kadirli, üçüncü grupta ise Antakya, Belen, Kırıkhan, Toprakkale, Türkoğlu ve Reyhanlı gelmektedir. Dolayısıyla en yüksek skora sahip üç grupta sadece 9 ilçe bulunmaktadır. Geriye kalan 24 ilçe ise düşük skora sahip dördüncü ve beşinci grupta yer almıştır. Dolayısıyla TR63 Bölgesinde kentsel yaşam alanında düşük düzeyde endeks skorlarını içeren gruplarda yoğunlaşma olduğu gözlenmektedir.

Harita 13. TR63 Bölgesi Kentsel Yaşam Endeksi

2.14. TR63 Bölgesi Kişisel Yaşam Endeksi

Kişisel yaşam endeksi, tamamen ankete dayalı algı verilerinden oluşan tek endekstir. Endeks kapsamında konut, çalışma hayatı, ekonomik refah ve kişisel memnuniyet alanlarına yönelik algılar tespit edilmiştir. Bu bağlamda konutta yaşanan sorunlar, ücret, çalışma şartları ve ortamı gibi iş hayatı ile ilgili düşünceler, ekonomik gücü gösteren ifadeler ile kişinin kendi yaşamını, eğitimini, sağlığını, aile hayatını, manevi hayatını ve kişisel gelişimini nasıl gördüğünü gösteren değerlendirmeler dikkate alınmıştır. Tamamen sübjektif verilere dayanan kişisel yaşam endeksinin ana endeks içindeki ağırlığı düşük tutulmuştur. Anca kişisel değerlendirmeyi göstermesi açısından sonuçlar dikkat çekicidir. TR63 Bölgesi kişisel

yaşam endeks sonuçlarına göre 33 ilçe arasında Ekinözü ilçesi 0,81 endeks skoru ile ilk sırada gelmektedir. Ekinözü ilçesini; Elbistan [0,70], Nurhak [0,64], Dulkadiroğlu [0,63], Afşin [0,63] ilçeleri izlemektedir. Endekste bölge ortalamasının üstünde 17 ilçe yer alırken; Hatay'dan pozitif değer alan ilçe bulunmamaktadır. Kahramanmaraş'ın tüm ilçeleri ile Osmaniye'nin Bahçe ilçesi dışındaki ilçeleri bölge ortalamasının üstünde kalan ilçelerdir. Bu soruda iller arası keskin bir ayırım söz konusudur. Kahramanmaraş bu endekste tüm ilçeleriyle birlikte ilk sıralardadır. Kahramanmaraş'ın ardından Osmaniye ilçeleri gelmekte, listede son sıraları ise Hatay ilçeleri almaktadır. Ankete dayalı verilerden elde edilen bu endekste, konut, çalışma hayatı, ekonomik refah ve kişisel memnuniyet alanında iller arası farklılık açıkça ortaya çıkmaktadır.

Tablo 28. Kişisel Yaşam Endeksi – TR63 Bölgesi

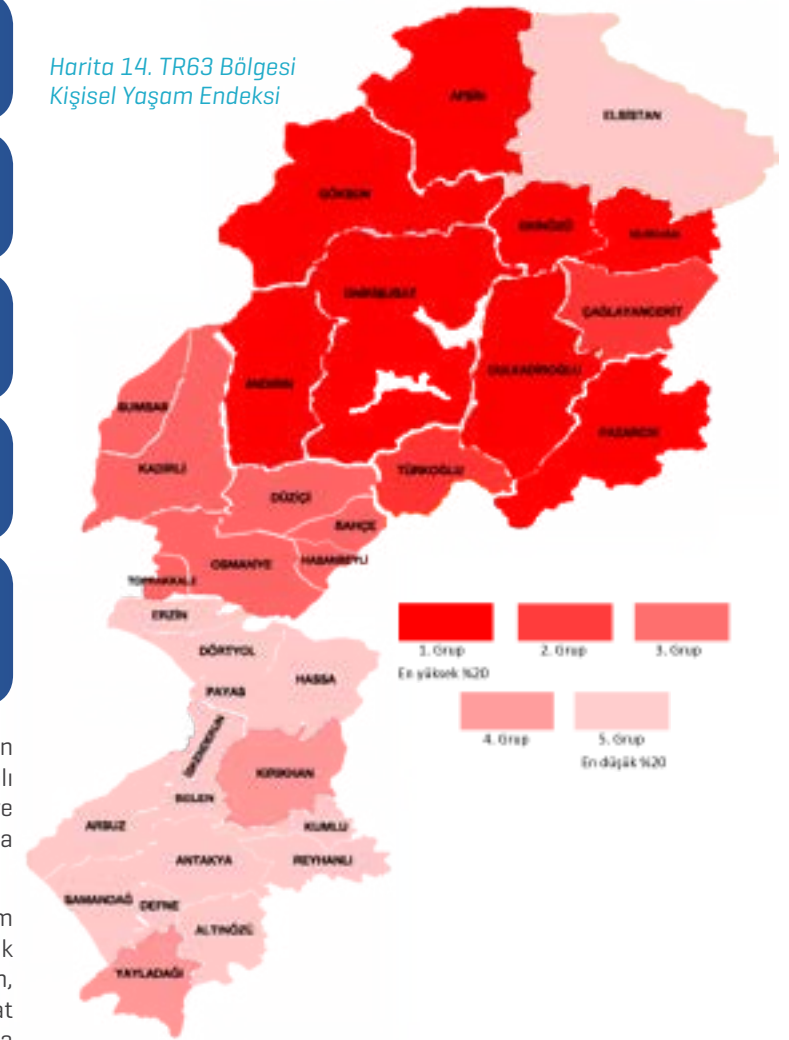
Endeks Sırası	İl	İlçe	Endeks Skoru
1	Kahramanmaraş	Ekinözü	0,81
2	Kahramanmaraş	Elbistan	0,70
3	Kahramanmaraş	Nurhak	0,64
4	Kahramanmaraş	Dulkadiroğlu	0,63
5	Kahramanmaraş	Afşin	0,63
6	Kahramanmaraş	Andırın	0,57
7	Kahramanmaraş	Göksun	0,57
8	Kahramanmaraş	Onikişubat	0,56
9	Kahramanmaraş	Pazarcık	0,54
10	Kahramanmaraş	Türkoğlu	0,50
11	Kahramanmaraş	Çağlayancerit	0,49
12	Osmaniye	Kadirli	0,13
13	Osmaniye	Hasanbeyli	0,10
14	Osmaniye	Merkez	0,06
15	Osmaniye	Düziçi	0,04
16	Osmaniye	Toprakkale	0,04
17	Osmaniye	Sumbas	0,02

Endeks Sırası	İl	İlçe	Endeks Skoru
18	Osmaniye	Bahçe	-0,03
19	Hatay	Kırıkhan	-0,32
20	Hatay	Yayladağı	-0,33
21	Hatay	Arsuz	-0,36
22	Hatay	Payas	-0,38
23	Hatay	Samandağ	-0,40
24	Hatay	Belen	-0,41
25	Hatay	Hassa	-0,43
26	Hatay	Defne	-0,45
27	Hatay	Kumlu	-0,50
28	Hatay	İskenderun	-0,51
29	Hatay	Dört Yol	-0,53
30	Hatay	Reyhanlı	-0,56
31	Hatay	Altınözü	-0,57
32	Hatay	Antakya	-0,62
33	Hatay	Erzin	-0,63

Şekil 18. TR63 Bölgesi Kişisel Yaşam Endeksi

Harita 14. TR63 Bölgesi Kişisel Yaşam Endeksi

TR63 Bölgesi kişisel yaşam endeksinde son sıralarda Erzin [-0,63], Antakya [-0,62], Altınözü [-0,57] ve Reyhanlı [-0,56] gelmektedir. Hassa, Defne, Kumlu, İskenderun ve Dört Yol ilçeleri de kentsel yaşam endeksinde sıralamada sonlarda gelen ilçeler arasındadır.

İl düzeyinde homojen bir dağılımın olduğu kişisel yaşam endeksinde yer alan 33 ilçe endeks skorlarına göre %20'lik dilimlere ayrıldığında en yüksek grupta Ekinözü, Elbistan, Nurhak, Dulkadiroğlu, Afşin, Andırın, Göksun, Onikişubat ve Pazarcık ilçesinin olduğu görünmektedir. İkinci grupta Türkoğlu ve Çağlayancerit; üçüncü grupta ise Kadirli, Hasanbeyli, Osmaniye Merkez, Düziçi, Toprakkale, Sumbas ve Bahçe gelmektedir. Dolayısıyla en yüksek skora sahip üç grupta 18 ilçe, geriye kalan dördüncü ve beşinci grupta ise 15 ilçe bulunmaktadır.

HATAY İLİ YAŞAM KALİTESİ ANALİZİ

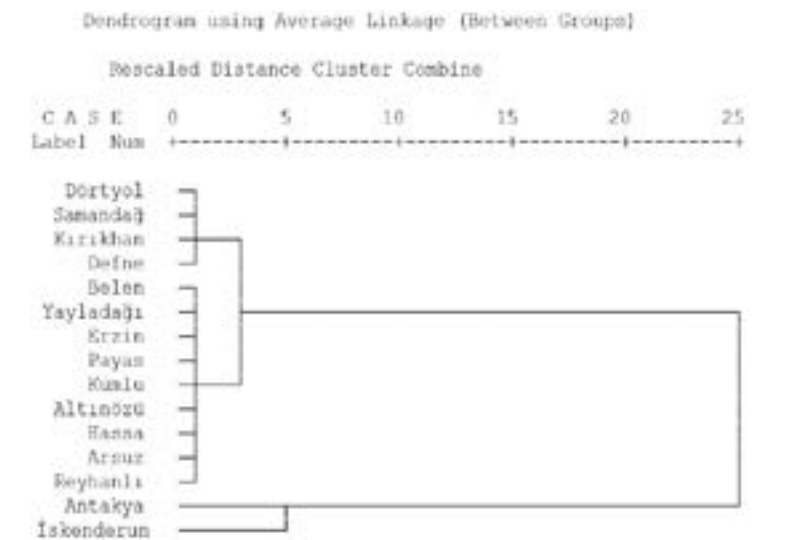
3. HATAY İLİ YAŞAM KALİTESİ ANALİZİ

Bu raporda TR63 Bölgesi kapsamında yürütülen yaşam kalitesi analizinin sonuçları paylaşılmaktadır. Sonuçlar, her ilin kendi içinde değerlendirilmesiyle raporlanmıştır. Çalışmanın bu kısmında öncelikle Hatay ili, devamında Kahramanmaraş ve Osmaniye illerine ait analiz sonuçları ortaya konulmuştur.

3.1. Hatay'da Yaşam Kalitesi (Alan Araştırması)

Hatay'da 15 ilçe düzeyinde yapılan saha araştırmasında toplam 1.526 hanehalkı reisiyle anket yapılmıştır. İlçelerin nüfus büyüklükleri dikkate alınarak, hiyerarşik küme analizi⁷ [hierarchical cluster analysis] uygulanmış ve örneklemin dağılımı belirlenen ilçe gruplarına göre yapılmıştır.

Şekil 19. Hatay İlçeleri – Hiyerarşik Küme Analizi

⁷ Kümeleme analizi, analitik bir teknik olup öncelikli amacı grup sayısı bilinmeyen birimleri veya nesneleri sahip oldukları özelliklere göre anlamlı alt gruplara ayırmaktır. (Hair, vd.; 1998: 474) Hiyerarşik kümeleme analizi birimleri ya da nesneleri uzaklık ölçü birimleri ile benzerlikleri derecesine göre belirli aşamalarda birtakım tekniklerle birleştirilmesini amaçlamaktadır. Ayrıntılı bilgi Ek 3'de gösterilmiştir.

Buna göre ilçeler 3 grupta toplanarak, en yüksek nüfusa sahip olan ilçelerde ortalama 150-160, orta düzey nüfusa sahip ilçelerde ortalama 120-130, düşük nüfusa sahip ilçelerde ise en az 80 anketin yapılması öngörülmüştür.

İlçeler arasında Antakya [163] ve İskenderun [151] en fazla anket yapılan ilçeler iken; Defne [124], Dörtyol [118], Kırıkhan [115] ve Samandağ [121] bu iki ilçeyi izlemiştir. Bahsi geçen 6 ilçenin dışında kalan 10 ilçede ise en az 80 görüşme tamamlanmıştır. Böylece Hatay ili, ilçeler düzeyinde nüfus büyüklüklerine göre temsil edilmiştir.

Tablo 29. Araştırma Örneklemi – Hatay

İlçe	Kişi	Toplam Kişi İçindeki Payı [%]
Altınözü	81	5,31
Antakya	163	10,68
Arsuz	80	5,24
Belen	84	5,50
Defne	124	8,13
Dörtyol	118	7,73
Erzin	82	5,37
Hassa	82	5,37
İskenderun	151	9,90
Kırıkhan	115	7,54
Kumlu	82	5,37
Payas	81	5,31
Reyhanlı	80	5,24
Samandağ	121	7,93
Yayladağı	82	5,37
Toplam	1526	100,00

Araştırmaya katılanlar arasında kır-kent dağılımına bakıldığında ise örneklemin %40,5'inin kır; %59,5'inin ise kent nüfusundan oluşturulduğu görülmektedir. Bu oran da Hatay ilinin kır-kent ayırımına uygun niteliktedir. Büyükşehir Yasasının ardından, Hatay ilinin tümü büyükşehir sınırları içine alındığından şehirleşme oranı %100 olarak gösterilmektedir. Ancak kentte kır-kent ayırımının fiili olarak gözlemlendiği açıkça ortadadır. Bu noktada yapılan araştırmanın mümkün olduğunca evreni temsil edebilmesi açısından hem alan araştırması hem de endeks hesaplamalarında kır-kent ayırımına gidilmiş ve Hatay iline ait eski nüfus sayımlarından faydalanılmıştır. Ayrıca DOĞAKA'dan edinilen mahalle listeleri de şehirleşme oranları ve kır kent ayırımının hesaplanmasında dikkate alınmıştır.

Tablo 30. Kır-Kent Dağılımı – Hatay

Yerleşim Yeri	Kişi	Toplam Kişi İçindeki Payı [%]
Kır	618	40,5
Kent	908	59,5
Toplam	1.526	100,0

Alan araştırmasına ilişkin bulgular; önce demografik yapı açısından ortaya konulacaktır. Araştırma demografisinin gösterilmesinin ardından; iş hayatı, sağlık, güvenlik, ekonomik yapı ile kentsel ve kişisel memnuniyet başlıkları ile ortaya konulmuştur. Sonuçlar il düzeyinde analiz edilmiş olup, ilçe sonuçları ek tablolar halinde raporun sonunda gösterilmiştir.

3.1.1. Araştırmanın Demografik Yapısı

Hatay ilinde sürdürülen araştırmaya katılanların %84,7'si erkek, %15,3'ü kadındır. Türkiye'de yapılan sosyal araştırmalarda genellikle kadın-erkek deneklerin oranı birbirine yakın seyrederken, bu araştırmada hanehalkı anketi uygulandığından, hane reisi ile görüşme yapılmıştır. Dolayısıyla anket yapılanlar arasında erkeklerin oranı yüksek düzeydedir.

Tablo 31. Araştırmanın Demografik Yapısı – Cinsiyet Dağılımı – Hatay

Cinsiyet Dağılımı	Kişi	Toplam Kişi İçindeki Payı [%]
Erkek	1293	84,70
Kadın	233	15,30

Örneklemin yaş dağılımı büyük bir oranda 25-39 yaş aralığında yoğunlaşmıştır. Bu aralığa giren deneklerin oranı %54,4'tür. Bu gruba 40-54 yaş aralığı da eklendiğinde toplam örneklemin %79,9'unu oluşturduğu gözlenmektedir.

Tablo 32. Araştırmanın Demografik Yapısı – Yaş Dağılımı – Hatay

Yaş Dağılımı	Kişi	Toplam Kişi İçindeki Payı [%]
18-24 yaş arası	192	12,60
25-39 yaş arası	830	54,40
40-54 yaş arası	374	24,50
55 yaş ve üstü	130	8,50

Deneklerin eğitim durumları incelendiğinde en büyük kesimin lise altı mezunlardan [ilkokul, ortaokul ve ilköğretim] olduğu anlaşılmaktadır. Toplam örnekleminde %39,5 oranına sahip olan bu kesimi, lise [%33,3] ve üniversite mezunları [%25,7] izlemektedir.

Tablo 33. Araştırmanın Demografik Yapısı – Eğitim Durumu – Hatay

Eğitim Durumu	Kişi	Toplam Kişi İçindeki Payı [%]
Okur-yazar değil	8	0,50
Okur-yazar	15	1,00
İlkokul	258	16,90
Ortaokul/ilköğretim	345	22,60
Lise	508	33,30
Üniversite ve üstü	392	25,70

Katılımcıların medeni durumu incelendiğinde evlilerin %67, bekârların ise %33 oranında temsil edildiği görülmektedir.

Tablo 34. Araştırmanın Demografik Yapısı – Medeni Durum – Hatay

Medeni Durum	Kişi	Toplam Kişi İçindeki Payı [%]
Evli	1022	67,0
Bekar	504	33,0

Araştırmaya kapsamında meslek dağılımı açısından; maaş karşılığı çalışan, uzmanlık gerektiren meslekler %20,1, küçük ve orta ticaret erbabı ile esnaf %18, kamu ve özel sektörde memur ve uzmanlar %11,3, kamu ve özel sektörde işçiler ise %10,7 oranla temsil edilmektedir.

Tablo 35. Araştırmanın Demografik Yapısı – Meslek Dağılımı – Hatay

Meslek Dağılımı	Kişi	Toplam Kişi İçindeki Payı [%]
Maaş karşılığı çalışan, uzmanlık gerektiren meslekler	307	20,10
Küçük-orta ticaret, esnaf, serbest meslek	275	18,00
Kamu/Özel sektörde memur/uzman	172	11,30
Kamu/Özel sektörde işçi	163	10,70
Ev hanımı	139	9,10
Öğrenci	124	8,10
Emekli	111	7,30
İşsiz	105	6,90
Kendi hesabına çalışan, uzmanlık gerektiren meslekler	78	5,10
Büyük ölçekli ticaret, işveren	24	1,60
Kamu/Özel sektörde ücretli yönetici	15	1,00
Tarım ve hayvancılıkla uğraşanlar	11	0,70
Sporcu, sanatçı	2	0,10

Araştırmaya katılanların hane halkı gelir durumları incelendiğinde, 1.501-2.000 TL arası gelir elde edenlerin toplam %24,1 oranla en fazla pay aldığı gözlenmektedir. Aylık geliri 1.001-1.500 TL arasında olanların oranı %22; 2001-3.000 TL arası olanların oranı ise %21,3'tür. Geliri 1.000 TL'nin altında olanlar %17,3 oranına sahip iken, aylık geliri 3.000 TL'yi geçenler %15,3'lük paya sahiptir.

Tablo 36. Araştırmanın Demografik Yapısı – Gelir Düzeyi – Hatay

Gelir Düzeyi	Kişi	Toplam Kişi İçindeki Payı [%]
0-500 TL	66	4,30
501-1.000 TL	198	13,00
1.001-1.500 TL	336	22,00
1.501-2.000 TL	368	24,10
2.001-3.000 TL	325	21,30
3.001-4.000 TL	102	6,70
4.001-5.000 TL	64	4,20
5.001-7.500 TL	35	2,30
7.501-10.000 TL	18	1,20
10.000 TL üstü	14	0,90

Hatay'da toplam 1.526 hanehalkı anketi kapsamında, hanelerde yaşayan kişi sayılarına bakıldığında; en yüksek kesimin %53,4 ile 3-4 kişilik ailelerden oluştuğu gözlenmektedir. Hanesinde 5-6 kişi yaşayan ailelerin oranı örneklem dağılımında %27,1 ile temsil edilirken, hanehalkı sayısı 6'dan fazla olanların oranı %5,8'dir.

Tablo 37. Araştırmanın Demografik Yapısı – Hanehalkı Büyüklüğü – Hatay

Hanehalkı Büyüklüğü	Kişi	Toplam Kişi İçindeki Payı [%]
1-2 kişi	208	13,6
3-4 kişi	815	53,4
5-6 kişi	414	27,1
7-8 kişi	60	3,9
8 + kişi	29	1,9

3.1.2. Araştırma Bulguları

Araştırmaya ait demografik çerçevenin çizilmesinin ardından, bu bölümde alan soruları belli başlıklar altında analiz edilecektir. Bu başlıklar şu şekilde sıralanmıştır:

- Aile yaşamı ve konut
- İş hayatı
- Sağlık
- Ekonomik yapı
- Güvenlik
- Kentsel memnuniyet
- Kişisel memnuniyet, yaşam kalitesi ve beklentiler

Bu bölümde kişilerin yaşam kalitesini etkileyen unsurlar yukarıda sıralanan başlıklar altında incelenecek, yapılan analizlerle yaşam kalitesinin belirleyicilerine yönelik sübjektif yorumlar değerlendirilebilecektir.

Yapılan sübjektif değerlerin bir kısmı yaşam kalitesi endekslerinde algı verisi olarak kullanılacaktır. Ancak algı verileri, istatistiki verilerle birlikte kullanılacağından daha düşük ağırlıklara sahip olacaktır.

Yaşam kalitesi endekslerinden sağlık, sosyal yaşam, güvenlik, altyapı ve çevre, ulaşım, kentsel yaşam ile kişisel yaşam endekslerinde algı verileri kullanılmıştır. Yöntem kısmında belirtildiği üzere algı verileri anketteki sorulara verilen yanıtlardaki olumsuz önermeleri içermiş ve endekslere negatif yönlü etkide bulunmuştur. Örneğin çöp toplama hizmetinden memnun olmayanların oranı endeks hesaplamasına dâhil edilmiş ve negatif yönde etkide bulunmuştur. Aşağıdaki tabloda algı verilerinde kullanılan anket soruları gösterilmiştir.

Tablo 38. Algı Endeksleri

Algı Endeksi	Endekste Kullanılan Anket Soruları
Sağlıkta algı endeksi	Yaşadığınız bölgede yeterli sayıda sağlık kurumu var mı?
	Temizlik/hijyen konusunda sorun var mı?
	Yapılan muayeneden memnun musunuz?
	Sağlık çalışanlarının (doktor, hemşire vd.) hastalarla yeterince ilgileniyor mu?
	Fazla beklemeden muayene olabiliyor musunuz?
Sosyal yaşam algı endeksi	Kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlere yönelik hizmetler
	Park ve oyun alanları
	Gençlere yönelik sosyal hizmetler
	Kadınlara yönelik sosyal hizmetler
	Yaşlılara yönelik sosyal hizmetler
	Engellilere yönelik hizmetler
Toplumsal yaşam algı endeksi	Yoksullara yönelik hizmetler
	Trafik kuralları
	Kamuya açık alanlarda (parklarda, otobüslerde, hastanelerde vb.) diğer insanlara anlayış göstermek, saygılı davranmak
	Komşuluk ilişkilerinde karşılıklı anlayış göstermek, saygılı olmak
	Çevreyi kirletmemek

Algı Endeksi	Endekste Kullanılan Anket Soruları
Güvenlik algı endeksi	Polisin olaylara müdahale hızı ve yeterliliği
	Evde yalnız otururken güvende hissetme
	Yaşanılan çevrede, gece yalnız yürürken güvende hissetme
	Hırsızlık, kapkaç, taciz gibi olaylar yaşanmaması
	Emniyet görevlilerinin vatandaşlara davranışı
	Sokakta araba park edildiğinde [güvenlik nedeniyle] endişe duyulmaması
Altyapı-çevre algı endeksi	Çöp ve çevresel atık toplama hizmetinden
	Kanalizasyon hizmetinden
	Şebeke suyu hizmetlerinden
	Yol/kaldırım yapımı hizmetlerinden
	Yeşil alanların miktarından
	Hava kirliliği ile mücadelede
Ulaşım algı endeksi	Yolların bakımı, kar temizliği vb. hizmetleri
	Toplu taşıma hizmetlerinden
	Trafik düzenleme
	Otopark hizmetleri

Algı Endeksi	Endekste Kullanılan Anket Soruları
Kentsel yaşam memnuniyet endeksi	Sosyal yaşam (spor, sinema, tiyatro, park vb.)
	Ulaşım imkanları
	Hava kirliliği
	Çevre kirliliği
	Güvenlik
	Nüfus yoğunluğu
	Sağlık kurumları
	Eğitim kurumları
	Altyapı (kanalizasyon, atık yönetimi)
	Kamu kurumları (belediye/kaymakamlık/ müdürlükler)
Kamu hizmetleri memnuniyet endeksi	Pazar yerleri (halk pazarları)
	Sokakların aydınlatılması
	İtfaiye
	Tapu hizmetleri
	Mezarlık ve cenaze hizmetleri
	Mesleki beceri geliştirme ve iş bulma hizmetleri
	İmar, inşaat ruhsat, izin, denetim ve benzeri hizmetler
Konut ve yaşam memnuniyeti endeksi	Zabıta hizmetlerinden
	Evin küçüklüğü/Yer azlığı
	Pencere, kapı veya zeminde çürüme
	Rutubet/ Akıntı / Sızdıran çatı
	Evin içinde çalışır durumda bir tuvalet olmaması
	Evin içinde banyo veya duş bulunmaması
	Dışarıda oturulabilecek bir yerin olmaması (bahçe, balkon, teras vb.)
	Karanlık, yetersiz gün ışığı
	Yağmur yağınca kanalizasyon taşması/ su baskını
	Komşulardan gelen gürültü
	Sokaktan gelen gürültü
	Elektrik kesintisi
	Şebeke suyu kesintisi
	Isınma (iyi yalıtım olmamasından kaynaklanan)
	Yaz mevsiminde evin aşırı sıcak olması

Algı Endeksi	Endekste Kullanılan Anket Soruları
Çalışma hayatı memnuniyet endeksi	İşim çok stresli ve zahmetli/ çok emek isteyen bir iş
	İşim sıkıcı ve kasvetli
	İşim bana mesleki gelişimim için iyi fırsatlar sunuyor
	Sürekli kısa zamanda fazla iş yüküyle meşgulüm
	Sağlık koşullarına uygun olmayan ve tehlike arz eden bir işim var
	İşimi severek yapıyorum
	Ücret
	Çalışma saati
	Çalışma ortamı
	Çalışma arkadaşları
Ekonomik refah algı endeksi	Ücret dışı imkânlar (yol, yemek, servis vb.)
	Evinizi istediğiniz sıcaklığa getirmek, istediğiniz kadar ısıtılmak/soğutabilmek
	Akrabaların ya da tanıdıkların yanında kalmadan, 1 haftalık bir tatil yapmak
	Eskimiş mobilyalarınızı değiştirmek
	İki günde bir et, tavuk ya da balıktan oluşan bir yemek yiyebilmek
	Kullanılmış kıyafetler yerine, yeni kıyafetler alabilmek
Kişisel memnuniyet endeksi	Ayda bir kere, arkadaşlarınızı ya da akrabalarınızı evinizde ağırlayabilmek
	Eğitiminizden
	Şu anki işinizden
	Hayat standartlarınızdan
	Yaşadığınız evden
	Yaşadığınız ilçeden
	Evliliğinizden
	Aile hayatınızdan
	Sağlığınızdan
	Sosyal yaşantınızdan
	Kazancınızdan
	Kişisel gelişiminizden
	Manevi hayatınızdan

3.1.2.1. Aile Yaşamı ve Konut

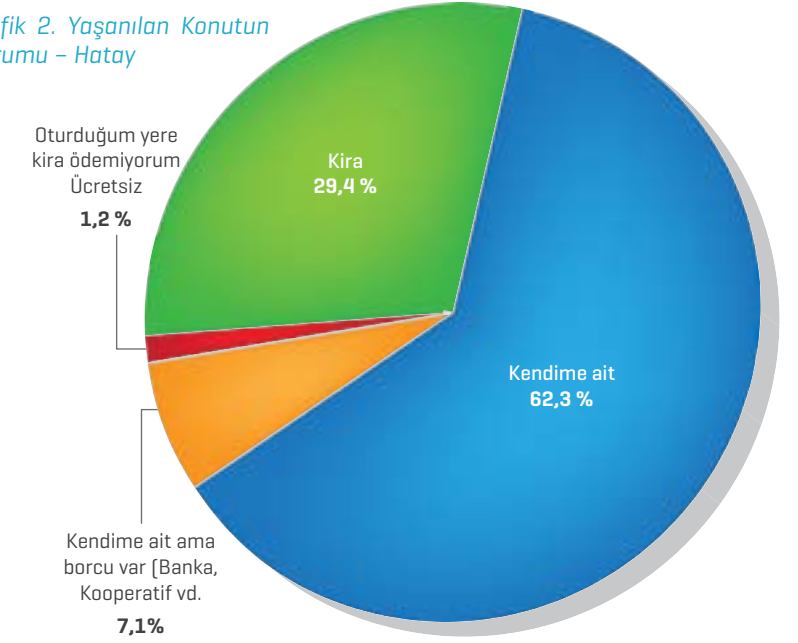
Yaşam kalitesini belirleyen faktörlerin başında kişinin aile yaşamı ve yaşadığı konuta ilişkin özellikler gelmektedir. Araştırmamızda aile yaşamı, aile bireyleri ve diğer bireylerle olan iletişimin ne derece olduğuna dair sorularla sorgulanırken; yaşanan konuta ilişkin sorular konutun fiziki yapısı, mülkiyeti ve var ise konuttaki sorunlar üzerine yoğunlaşmıştır.

Aile yaşamı ve konut alanı çerçevesinde değerlendirilen araştırma soruları şu şekilde gösterilebilir:

- Aşağıdaki her bir faaliyet alanı için ayırdığınız zamanı belirtiniz.
- Aşağıdakilerden hangisi yaşadığınız evin durumunu en iyi tanımlar?
- Peki, oturduğunuz evde size sayacağım sorunlar var mı? Lütfen hangi sorunlar varsa, onları söyler misiniz? [Birden fazla tercih edilebilir]

Araştırmaya katılanların yaşadıkları konutlara ilişkin sorulan bir diğer soru ise konutlarında var olan sorunlara ilişkindir. Bu bağlamda aşağıdaki seçenekler sunularak, birden fazla seçenek işaretleme serbestliğinde tercihlerini belirtmişlerdir.

Grafik 2. Yaşanılan Konutun Durumu – Hatay

Bu soruya alınan yanıtlar incelendiğinde konutlarla ilgili öne sürülen sorunların başında elektrik kesintisi [%43,7] gelmektedir. Öyle ki, Hatay'da her 5 evin 2'sinde elektrik kesintisinden şikâyet edilmektedir. Rutubet, akıntı, sızdıran çatıdan dolayı belirtilen şikâyetler %42,9; komşulardan gelen gürültü %42,1, sokaktan gelen gürültü ise %40,9 oranıyla şikâyet listesinde ön sıralarda yer almıştır. Dolayısıyla elektrik kesintileri, rutubet ve çatı sorunlarının dışında, gürültü kirliliğinin de Hatay'da yaygın düzeyde yaşanan sorunlardan biri olduğu gözlenmektedir. Evin küçüklüğü, su kesintisi, yalıtım sorunları, çürüme ve yetersiz gün ışığı sorunları yine önemli sorunlar olarak sıralanmış, neredeyse her üç evin birinde bu durumdan şikâyet edilmiştir.

Tablo 39. Günlük Faaliyetlere Ayrılan Zamanlar – Hatay

Ayrılmak istediğimden	Daha az	Ne az-ne çok	Daha çok	Ayrılmak istemiyorum
Aile bireyleriyle görüşme	34,9	45,9	15,8	3,4
Aile bireyleri dışındaki kimselerle görüşme	12,9	42,1	39,3	5,7
Hobi ve özel ilgi alanlarınız	19,3	49,7	25,9	5,1
Gönüllü hayır işlerinde / politik faaliyetlerde yer alma	22	47,3	22	8,7
İnternet	34,5	38,8	20,4	6,3
Televizyon	33,9	43	19,6	3,5
Uyku	28	47,8	21,1	3,1
Oyun [bilgisayar, kâğıt, okey vb.]	11,1	45,7	40,1	3,1
Kitap, dergi okumak	35,6	46,4	14,7	3,3

Hatay'da yaşayan bireylerin yukarıda sayılan faaliyetlere ayrılmak istediklerinden daha az zaman ayırmak zorunda kaldığı faaliyetlerin başında, kitap, dergi okumak [%35,6] ile aile bireyleriyle görüşme [%34,9] gelmektedir. Dolayısıyla Hatay'da her üç kişiden biri ailesine yeterince zaman ayıramadığını düşünmekte ve daha fazla kitap, dergi okumaya zaman ayırmak istediğini belirtmektedir. Buna karşı ayrılmak istediğinde daha çok zaman ayırdığı faaliyetler ise oyun [bilgisayar, kâğıt, okey vb.] [%40,1] ile aile bireyleri dışındaki kimselerle görüşmedir [%39,3]. Bu sonuç, Hatay halkının %40'ının oyun faaliyetlerine ayrılmak istediğinden daha fazla vakit harcadığını göstermektedir.

Öte yandan araştırmaya katılanların %8,7'si ise gönüllü hayır işlerinde veya politik faaliyetlerde yer almak istemediğini söylemiştir. Katılımcılara yöneltilen faaliyet başlıklarından bu başlık, zaman ayrılması istenmeyen faaliyetlerin başında gelmektedir.

Araştırmaya katılan bireylere yaşadıkları konutlara ilişkin bazı sorular yöneltilmiştir. Bunlardan ilki konutun mülkiyetine yöneliktir. Katılımcılar arasında yaşadığı konutun kendine ait olduğunu ifade edenlerin oranı %62,3'dür. Kirada oturanlar %29,4'lük bir paya sahip iken; konut kredisi borcu olanlar %7,1'dir. Öte yandan oturduğu yere kira ödemeyenler ise %1,2 oranıyla temsil edilmiştir.

Grafik 3. Konutta Yaşanılan Sorunlar – Hatay

3.1.2.2. İş Hayatı

Aile yaşamı ve yaşanan konuta ait özellikler yaşam kalitesini belirleyen faktörlerin başında gelirken; iş hayatına ilişkin göstergeler de yaşam kalitesini birebir etkilemektedir. Bu bağlamda, araştırmaya katılan deneklere iş hayatlarıyla ilgili bir takım sorular yöneltilerek, işlerinden duydukları memnuniyet ve işlerinden kaynaklanan sorunlar ortaya konulmuştur. Deneklere sunulan ifadeler 1-5 arasında [likert ölçeği] bir puan vererek düşüncelerini belirtmeleri istenmiştir. Sonuçların değerlendirilmesinde ise hem verilen puanların ortalaması, hem de yüzde dağılımlarına yer verilmiştir. Ortalama değer tek başına bir anlam içermekle beraber, yüzde dağılımların da yorumlanması; soruya verilen yanıtların daha anlaşılır olmasını sağlamaktadır.

Genel olarak sunulan ifadelere katılma oranının ortalama değerinin altında olduğu gözlenmektedir. İşini severek yapanlar [2,7] ve işinin mesleki gelişimi için iyi fırsatlar sunduğunu düşünenler [2,75] ortalama değer olan 3'ün altında temsil edilmiştir. Oransal olarak bakıldığında, bu iki ifadeye 5 üzerinden 4 ve 5 puan verenlerin oranı %20 düzeyindedir. Dolayısıyla Hatay'da çalışan kesimin %20'sinin işinden oldukça memnun olduğu söylenebilir. Buna karşılık çalışma hayatındaki %18'lik kesim ise işinin sıkıcı, kasvetli, çok stresli ve zahmetli bir iş olduğunu, fazla iş yüküne maruz kaldığını ve sağlık koşullarına uygun olmayan bir işe sahip olduğunu ifade etmiştir. Ancak aradaki %62'lik kesimin işinden memnuniyet düzeyi orta seviyededir.

Grafik 4. İş Hayatıyla İlgili İfadeler – 1 / Hatay

Deneklere işlerinden kaynaklanan birtakım sorunlara ilişkin aşağıdaki durumları, ne sıklıkta yaşadıkları sorulmuştur. Sıklık derecelendirmesinde en yüksek orana sahip ifadelerle dikkat çekilmiştir.

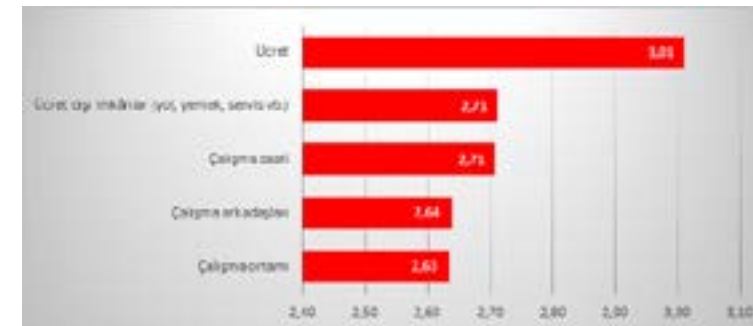

Tablo 40. İş Hayatıyla İlgili İfadeler – 2 / Hatay

	Haftada birkaç kez	Ayda birkaç kez	Yılda birkaç kez	Asla
İşten eve, eve ilgili yapılması gereken bazı işleri yapamayacak kadar yorgun geliyorum	0,5	23,6	40,7	35,2
İşime harcadığım zaman nedeniyle aileme karşı olan sorumluluklarımı yerine getiremiyorum	0,4	22,1	40,4	37,1
Eve iş getiriyorum	0,3	16,9	46,2	36,6
Ailevi sorumluluklarım nedeniyle işime konsantre olamıyorum	0,9	13,4	44,2	41,5

Araştırmaya katılanların iş hayatlarıyla ilgili en sık yaşadığı sorun işten eve, eve ilgili yapılması gereken bazı işleri yapamayacak kadar yorgun gelmeleridir. Öyle ki, bu durumu ayda birkaç kez yaşayan denek sayısı toplam örneklemin %23,6'sını oluşturmaktadır. Bunu, işe harcanan zaman nedeniyle ailesine karşı olan sorumluluklarını yerine getiremeyen bireyler izlemektedir. Deneklerin %22,1'i ayda birkaç kez bu durumu yaşadığını ifade etmiştir. Öte yandan Hatay'da çalışanların %59,4'ü eve zaman zaman iş getirmekte, %58,5'i ise ara sıra ailevi sorumlulukları nedeniyle işlerine yeterince konsantre olamamaktadır.

Grafik 5. İş Hayatıyla İlgili Memnuniyet Düzeyi – Hatay

Hatay'daki çalışanların işleriyle ilgili göreceli olarak memnuniyet düzeyi yüksek olan alanlar ücret [3,01], ücret dışı imkânlar [2,71] ve çalışma saatleri [2,71] iken; çalışma arkadaşları [2,64] ve çalışma ortamı [2,63] memnuniyetsizlik düzeyinin en yüksek olduğu alanlardır. Ancak genel olarak ortalama değer olan 3'ün altında yer alan bu ifadelerde memnuniyetsiz kesimin yüksek düzeyde temsil edildiği söylenebilir. Bahsi geçen ifadelerle ilişkin memnuniyet düzeylerini 5 üzerinden 1 ve 2 puan verenlerin oranları bu düşüncüyü desteklemektedir.

Tablo 41. İş Hayatıyla İlgili Memnuniyetsizlik Düzeyi – Hatay

	Memnun olmayanlar
Ücret dışı imkânlar (yol, yemek, servis vb.)	54,3%
Çalışma saati	53,2%
Ücret	50,8%
Çalışma arkadaşları	50,0%
Çalışma ortamı	40,7%

Örneğin, ücret dışı imkânlardan memnun olmayanların oranı %54,3; ücretinden memnun olmayanların oranı ise %50,8 ile temsil edilmiştir. İş hayatıyla ilgili beş memnuniyet alanının ortalamasına bakıldığında her iki çalışandan birinin çalışma şartlarından ve ücret koşullarından memnun olmadığı anlaşılmaktadır.

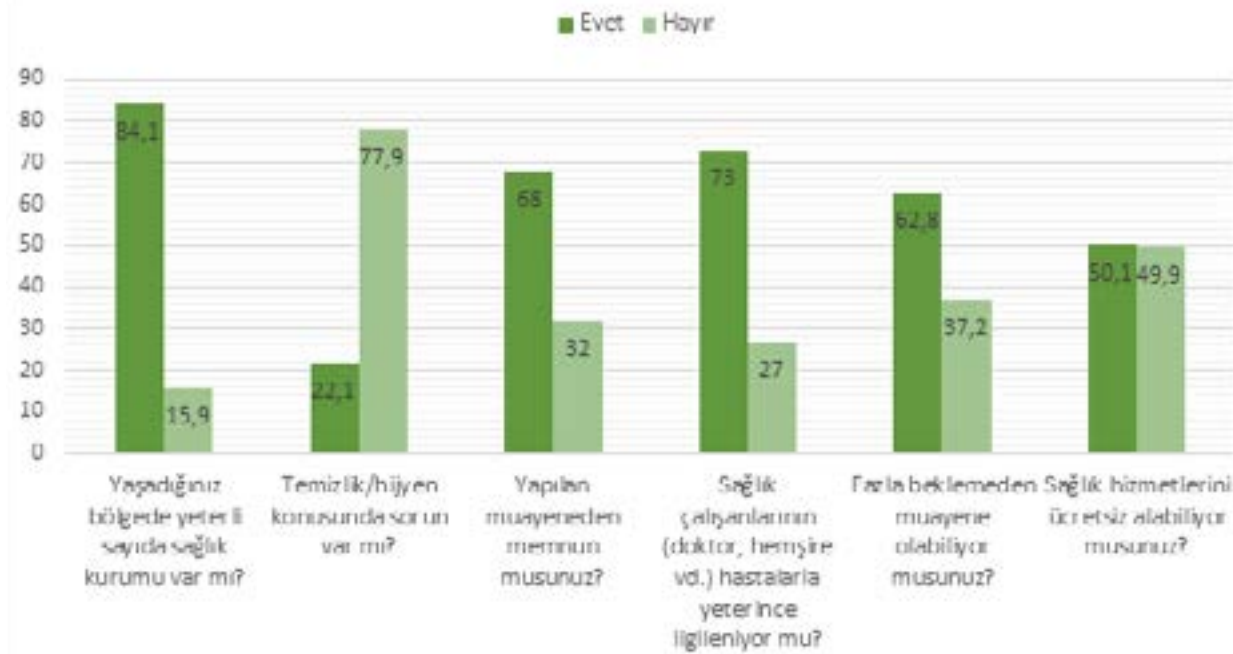
3.1.2.3. Sağlık

Kaliteli bir yaşamın vazgeçilmez bir unsuru sağlık olarak kabul edilmektedir. Kişinin sağlık durumu, yaşadığı sorunlar, sağlık problemlerini çözme yöntemleri ve bu yöntemlerden duyulan memnuniyet düzeyi yaşam kalitesini doğrudan doğruya etkilemektedir.

Katılımcılara “sağlık hizmeti aldığınız kuruluşlarla ilgili şimdi okuyacağım konuların sizin için sorun olup olmadığını söyler misiniz” sorusu aşağıdaki alt başlıklarda sorgulanmıştır.

Grafik 6. Sağlık Hizmetlerinde Yaşanan Sorunlar – Hatay

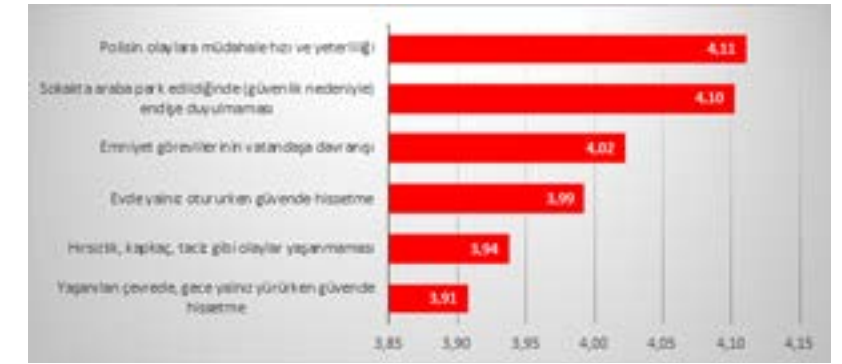
Bu soruya alınan yanıtlara göre; yaşadığı bölgede yeterli sayıda sağlık kurumunun olmadığını ifade edenler %15,9, sağlık kurumlarında temizlik ve hijyen konusunda sorunlar olduğunu söyleyenler %22,1, yapılan muayeneden memnun olmayanlar %32, sağlık çalışanlarının yeterince hastalarla ilgilenmediğini belirtenler %27, muayene sırasında uzun süre beklemelerin olduğu ifade edenler %37,2, sağlık hizmetini ücretsiz alamayanlar ise %49,9 oranı ile temsil edilmiştir. Sağlık hizmetini ücretsiz alamayanları dışarıda tuttuğumuzda; genel olarak sağlık hizmetleriyle ilgili en fazla şikâyetin muayene sırasında bekleme süresinin uzunluğu ve yapılan muayeneden duyulan memnuniyet alanında olduğu gözlenmektedir. Bu iki alan sebep-sonuç ilişkisi olan ve çift yönlü etkileşim barındıran alanlar olarak düşünülebilir.

3.1.2.4. Güvenlik

Uluslararası alanda yaşam kalitesi ile ilgili çalışmalar incelendiğinde, güvenlik faktörünün yaşam kalitesinin belirleyicileri arasında önemli bir yere sahip olduğu gözlenmektedir.

Hatay’da genel olarak güvenlik alanında memnuniyet düzeyinin ortalamanın üstünde olduğu gözlenmektedir. Polisin olaylara müdahale hızı ve yeterliliği [4,11], sokakta araba park edildiğinde endişe duyulmaması [4,1], emniyet görevlilerinin vatandaşlara davranışı [4,02] açısından memnuniyet düzeyi 4’ün üzerindedir. Ancak, yaşanan çevrede gece yalnız yürümeye [3,91], hırsızlık, kapkaç olaylarının yaşanması [3,94] ve evde yalnız otururken güvende hissetme [3,99] göreceli olarak memnuniyet düzeyinin düştüğü alan olarak ortaya çıkmaktadır.

Grafik 7. Güvenlik Hizmetlerinden Memnuniyet – Hatay

En fazla şikâyet edilen alanların başında, yaşanan çevrede gece yalnız yürürken güvende hissetme alanı gelmektedir.

Tablo 42. Güvenlik Hizmetlerinden Şikâyetler – Hatay

	Şikâyet oranı
Yaşanılan çevrede, gece yalnız yürürken güvende hissetme	7,7%
Hırsızlık, kapkaç, taciz gibi olaylar yaşanmaması	7,5%
Evde yalnız otururken güvende hissetme	5,3%
Emniyet görevlilerinin vatandaşlara davranışı	5,0%
Sokakta araba park edildiğinde (güvenlik nedeniyle) endişe duyulmaması	2,7%
Polisin olaylara müdahale hızı ve yeterliliği	2,6%

3.1.2.5. Ekonomik Yapı

Kişinin ekonomik durumu, yaşam kalitesini etkileyen faktörler arasındadır. İyi bir yaşam kalitesin sağlanabilmesi için ekonomik durumun en azından asgari ihtiyaçları karşılayabilecek düzeyde olması gereklidir. Bu bağlamda araştırmaya katılanların ekonomik durumunun tespitine yönelik borçlanma ve harcama yetisi üzerinden bir sorgulamaya gidilmiştir.

Deneklerin gelir durumlarını sübjektif ifadelerle tanımlamalarını, kademeli gelir skalası olarak;

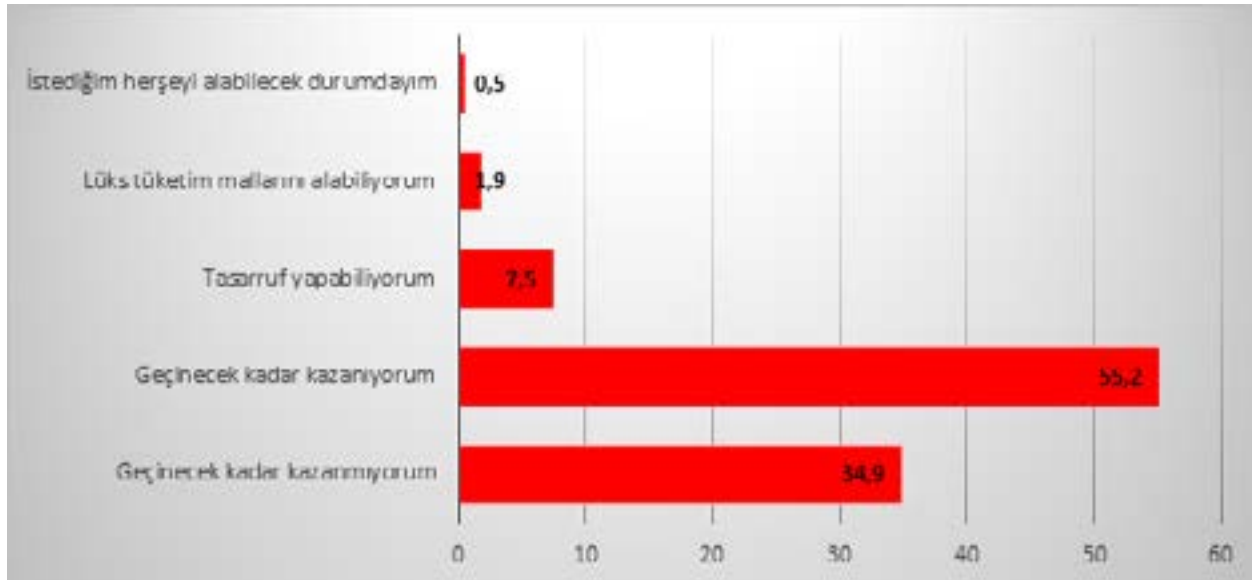
- Geçinecek kadar kazanmıyorum
- Geçinecek kadar kazanıyorum
- Tasarruf yapabiliyorum
- Lüks tüketim mallarını alabiliyorum
- İstedğim herşeyi alabilecek durumdayım; şeklinde yapmaları istenmiştir.

Buna göre deneklerin %34,9'u geçinemediğini, %55,2'si ise geçinecek kadar kazanabildiğini ifade etmiştir. Tasarruf yapabildiğini belirtenlerin oranı %7,5 iken, lüks tüketim malları ve istediği herşeyi alabilecek durumda olanlar %2,4 oranına sahiptirler.

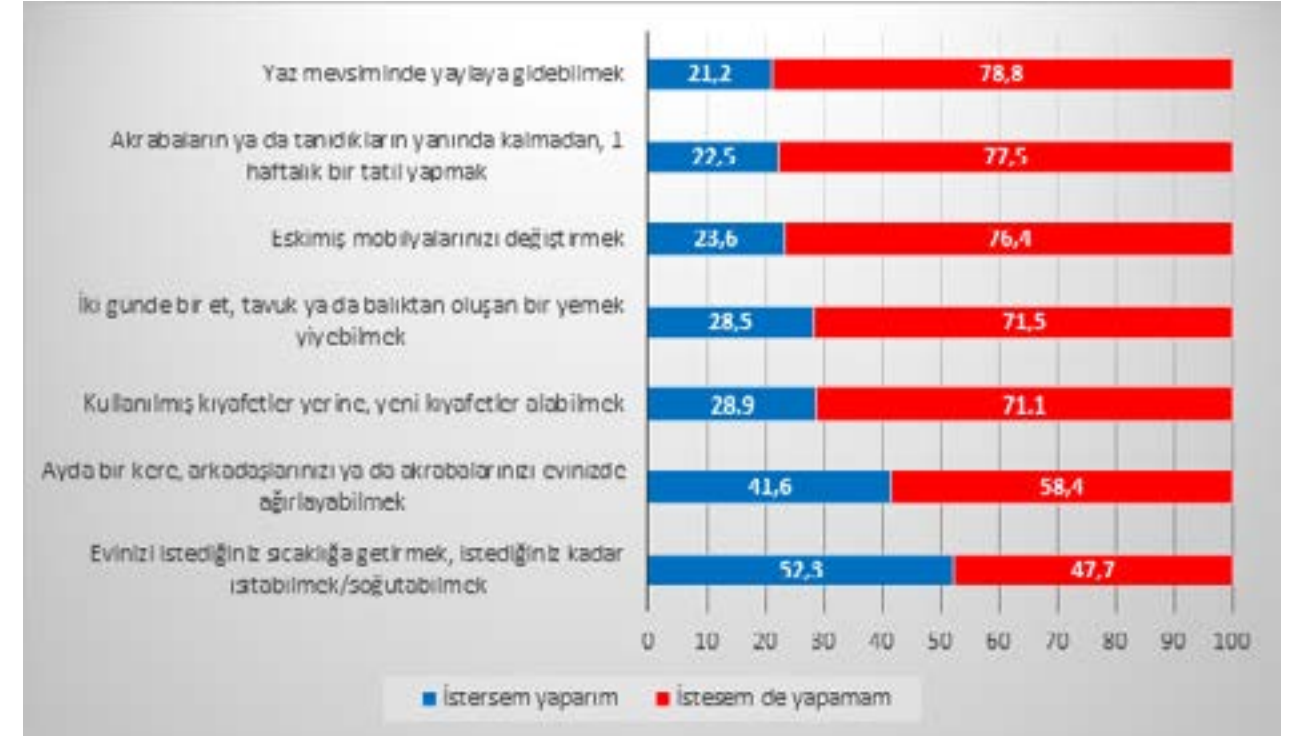
Deneklerin ekonomik durumunu incelemek açısından bazı alanlardaki harcama yapabilme kapasitesi ölçülmeye çalışılmıştır. Burada açıklamalı bir şekilde aşağıdaki soru yöneltilmiştir:

"Arzu etmelerine rağmen, insanların, bazen sahip olamadığı / satın almaya güçlerinin yetmediği şeyler vardır. Aşağıdaki durumları "İSTERSEM YAPARIM" ya da "İSTESEM DE YAPAMAM" şeklinde yanıtlayınız."

Grafik 8. Ekonomik Durum – Hatay

Grafik 9. Ekonomik Refah Göstergeleri – Hatay

Bu soruya alınan yanıtlar arasında, bireylerin isteseler de yapamayacakları dolayısıyla ekonomik gücünün yetersiz kaldığı alanların başında yaz mevsiminde yaylaya gidebilmek [%78,8] gelmektedir. Ancak bu ifadenin, kırsal kesim ve yayla ile bir bağlantısı olmayan aileler düşünüldüğünde ekonomik refahı açıklamakta yetersiz kalacağı görülmektedir. Ancak, akrabaların ya da

tanıdıkların yanında kalmadan, bir haftalık tatil yapmak Hatay'da yaşayanların %77,5'inin gerçekleştiremeyeceği bir aktivite olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunu eskimiş mobilyaların değiştirilmesi [%76,4] ve iki günde bir et, tavuk ya da balıktan oluşan bir yemek yiyecek [%71,1] takip etmektedir.

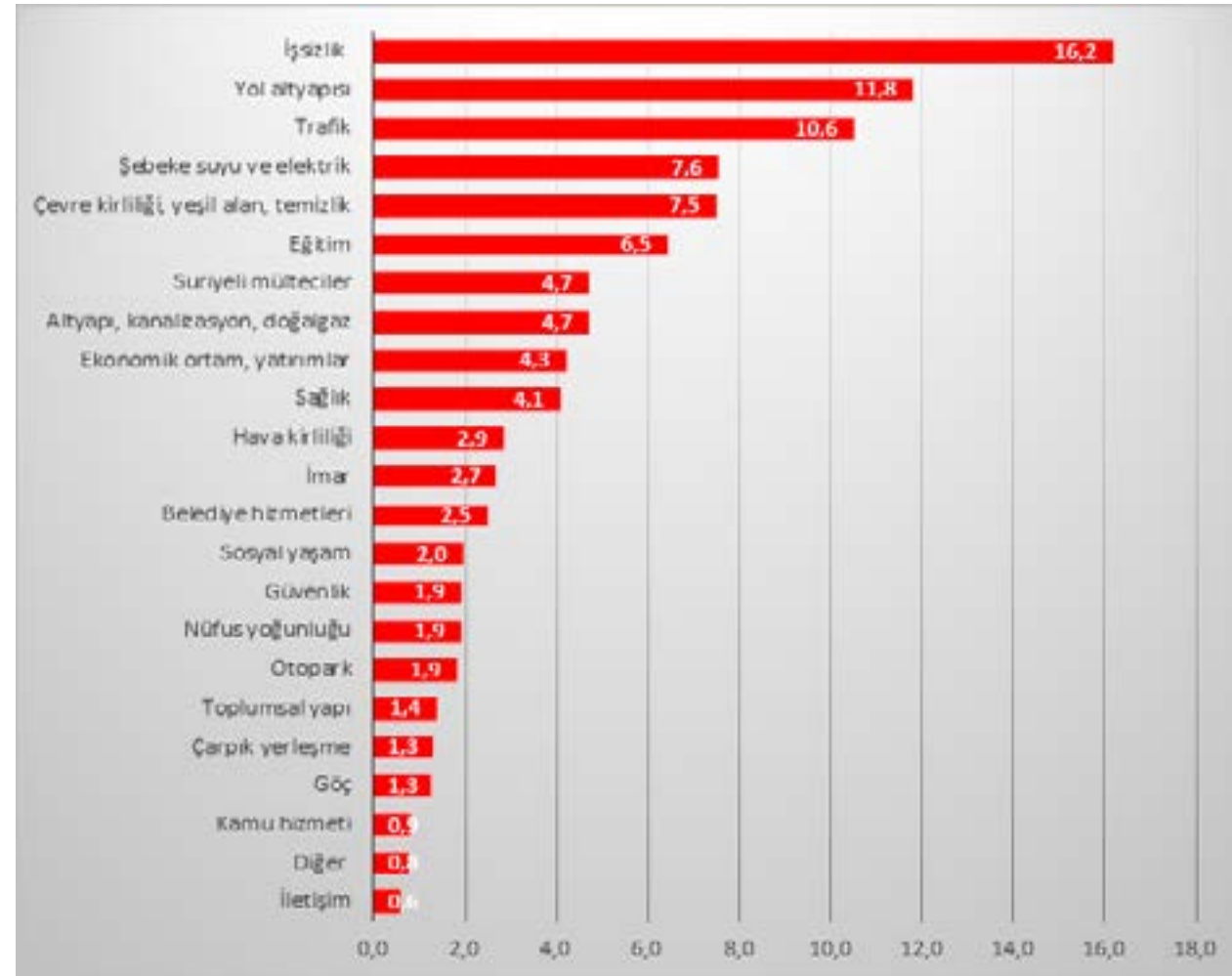

3.1.2.6. Kentsel Memnuniyet

Yaşam kalitesini, kişinin çevresi ve yaşadığı yerin özellikleri de önemli düzeyde etkilemektedir. Yaşanılan yerin sorunları, kamu hizmetlerinden duyulan memnuniyet düzeyi, toplumsal gerginliklerin varlığı, birlikte yaşanılan bireylerin davranışları ve yaşam biçimleri bu bağlamda değerlendirilebilecek alanlardır. Tüm bu alanlar birlikte değerlendirildiğinde kentsel memnuniyet düzeyine ulaşılabilmektedir.

Araştırmaya katılanlara Hatay'ın en önemli sorunu açık uçlu şekilde sorulmuş verilen yanıtlar aşağıdaki tabloda görüldüğü üzere gruplandırılmıştır.

Grafik 10. Hatay'ın En Önemli Sorunları

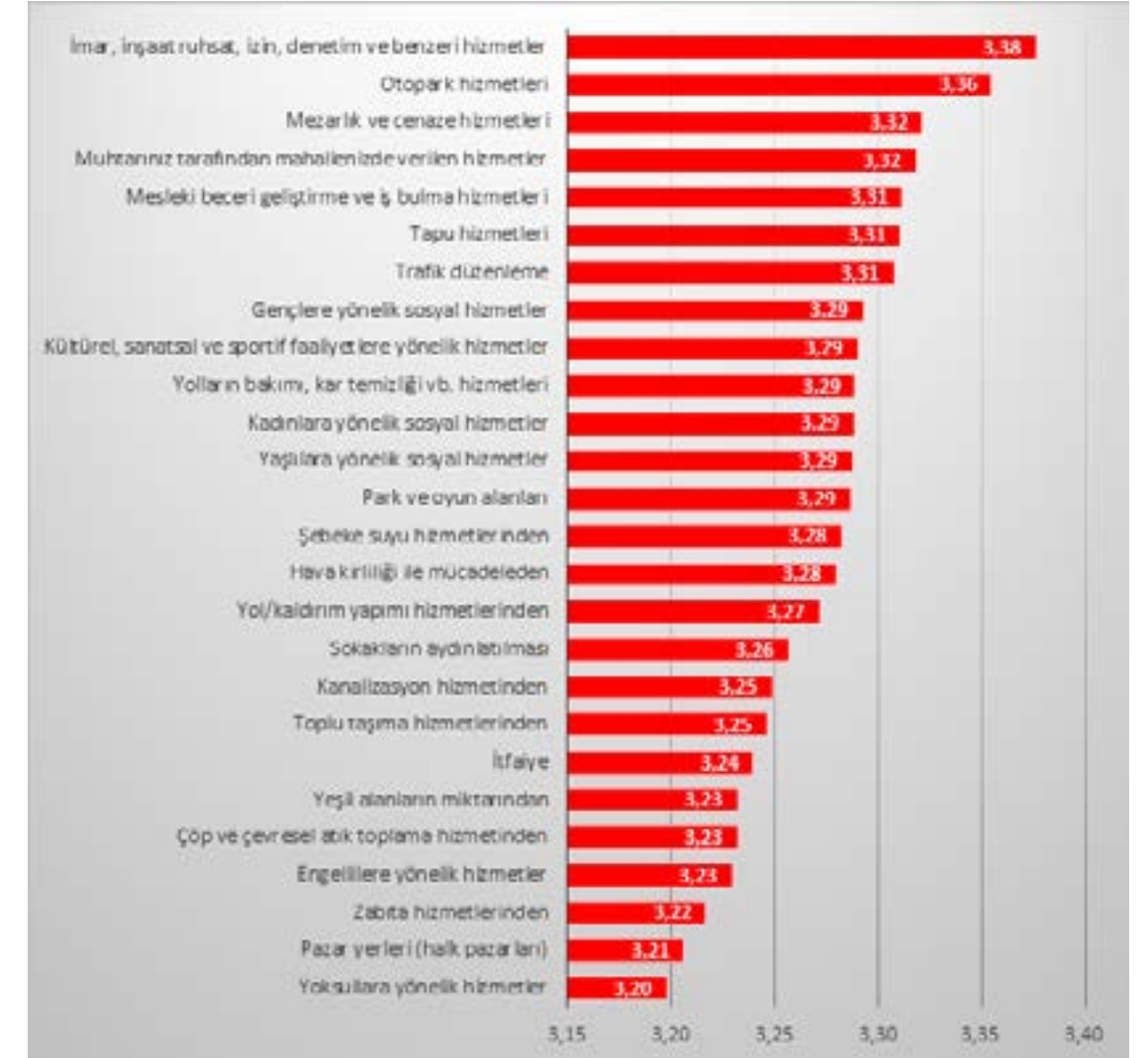

Hatay'da yaşayan bireylerin %16,2'sine göre Hatay'ın en önemli sorunu işsizlik iken, bu orana ekonomik ortam ve yatırımlar ifadesi de eklenince; ekonomik temelli sorunları en önemli sorun olarak görenlerin oranı %20,5'e yükselmektedir. Dolayısıyla Hatay'da her beş kişiden biri Hatay'ın en önemli sorunlarının ekonomik temelli olduğunu ifade etmektedir. Bu sorunu, yol altyapısı [%11,8], trafik [%10,6], şebeke suyu ve elektrik [%7,6] sorunları izlemektedir. Aynı zamanda çevre kirliliği ve yeşil alan

[%7,5], eğitim [%6,5], Suriyeli mülteciler [%4,7], altyapı [%4,7] ve sağlık [%4,1] alanındaki sorunlar da Hatay'da öne çıkmaktadır. Bu sorunlar arasında çevre kirliliği ile hava kirliliği birlikte düşünüldüğünde %10,4 oranla önemli sorunların arasında yer aldığı gözlenmektedir.

Araştırmaya katılan bireylere yaşadıkları ilçede aşağıdaki kamu hizmetlerine yönelik memnuniyet düzeylerini 1-5 arasında bir değer vererek belirtmeleri istenmiştir.

Grafik 11. Kamu Hizmetlerinden Memnuniyet Düzeyi – Hatay

Genel olarak bakıldığında Hatay'da yaşayan bireylerin aşağıda sayılan 25 kamu hizmeti alanından duyduğu memnuniyet düzeyinin ortalaması 3'ün üzerinde gibi görünse de, memnuniyet düzeyinin düşük olduğu alanlar dikkat çekmektedir. Ortalama değer açısından göreceli olarak memnuniyet duyulan alanların başında imar, inşaat ruhsat, izin, denetim ve benzeri hizmetler [3,38], otopark hizmetleri [3,36], mezarlık ve cenaze hizmetleri [3,32] ve muhtarlardan alınan hizmetler [3,32] gelmektedir. Ortalama değere göre memnuniyet düzeyinin en düşük olduğu hizmet alanların başında ise yoksullara yönelik hizmetler [3,2], pazar yerleri [3,21], zabıta hizmetleri [3,22] ve engellilere yönelik hizmetler [3,23] yer almaktadır. Ayrıca, çöp ve çevresel atık toplama hizmeti, yeşil alanların

miktarı, itfaiye hizmetleri ve toplu taşıma hizmetleri de memnuniyet düzeyinin düşük seyrettiği hizmet alanlarıdır.

Ancak bu sonuçlar ortalama değer açısından değil de, en az memnuniyet duyulma oranından hareketle 5 üzerinden 1 ve 2 puanı verenlerin oranı alınarak değerlendirildiğinde tüm hizmet alanlarında her 4 kişiden 1'inin düşük memnuniyet duyduğu anlaşılmaktadır. Bazı hizmet alanlarında her 3 kişiden 1'inin memnuniyetsiz olduğu durumlar da söz konusudur. Örneğin imar hizmetlerinde ankete katılanların yaklaşık dörtte biri bu alanda duyduğu memnuniyetsizliği göstermiştir. Dolayısıyla ortalama değer açısından orta değer olan 3'ün üzerinde puanlar alınsa da, memnuniyetsizlik oranlarında tüm alanlarda önemli düzeyde düşük memnuniyetin olduğu gözlenmiştir.

Tablo 43. Kamu Hizmetlerinden Şikâyet Düzeyi – Hatay

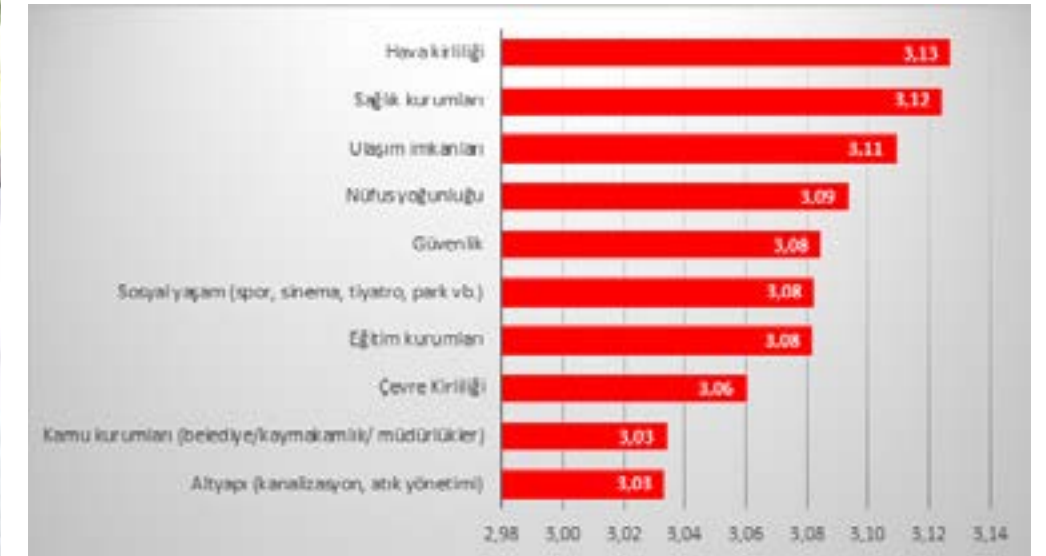
	Şikâyet
Pazar yerleri (halk pazarları)	30,5%
İtfaiye	30,0%
Yoksullara yönelik hizmetler	29,7%
Yolların bakımı, kar temizliği vb. hizmetleri	29,3%
Kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlere yönelik hizmetler	29,0%
Toplu taşıma hizmetlerinden	28,5%
Zabıta hizmetlerinden	28,2%
Yeşil alanların miktarından	28,2%
Trafik düzenleme	28,1%
Kanalizasyon hizmetinden	27,9%
Engellilere yönelik hizmetler	27,9%
Hava kirliliği ile mücadeleden	27,7%
Park ve oyun alanları	27,6%
Yol/kaldırım yapımı hizmetlerinden	27,3%
Kadınlara yönelik sosyal hizmetler	27,3%
Sokakların aydınlatılması	27,3%
Gençlere yönelik sosyal hizmetler	27,2%
Mezarlık ve cenaze hizmetleri	27,0%
Çöp ve çevresel atık toplama hizmetinden	26,6%
Tapu hizmetleri	26,5%
Muhtarınz tarafından mahallenizde verilen hizmetler	26,5%
Yaşlılara yönelik sosyal hizmetler	26,4%
Mesleki beceri geliştirme ve iş bulma hizmetleri	25,6%
Otopark hizmetleri	25,5%
Şebeke suyu hizmetlerinden	25,3%
İmar, inşaat ruhsat, izin, denetim ve benzeri hizmetler	24,5%

Araştırmaya katılan bireylere yaşadıkları ilçede aşağıda sıralanan alanlardaki memnuniyet düzeylerini 1-5 arasında bir değer vererek ifade etmeleri istenmiştir. Önceki memnuniyet sorularına kıyasla bu soruda hizmet alanları gruplandırılarak katılımcılara sorulmuştur.

Genel olarak bahsi geçen alanlarda memnuniyet düzeyi orta seviyededir. Yukarıda belirtilen alanlarda göreceli olarak daha fazla memnuniyet duyulan alanlar hava kirliliğiyle mücadele (3,13) ve sağlık kurumlarıdır (3,12). Çevre kirliliğiyle mücadele (3,05) ve eğitim kurumları (3,08), hava kirliliği ve sağlık alanlarından sonra memnun olunan alanlardır. Memnuniyet düzeyinin en düşük olduğu alan ise altyapı (3,03) ve kamu kurumlarıdır (3,03). Ancak bu soru da ortalama değerler yerine düşük memnuniyet oranları dikkate alınarak yorumlandığında; bir önceki soruya benzer şekilde tüm hizmet gruplarında her dört kişiden birinin memnun olmadığı gözlenmektedir.

Grafik 12. Kentsel Memnuniyet Düzeyi – Hatay

Tablo 44. Kentsel Şikâyet Düzeyi – Hatay

	Şikâyet
Altyapı (kanalizasyon, atık yönetimi)	27,6%
Kamu kurumları (belediye/kaymakamlık/ müdürlükler)	27,3%
Güvenlik	25,5%
Sosyal yaşam (spor, sinema, tiyatro, park vb.)	25,1%
Nüfus yoğunluğu	24,8%
Çevre Kirliliği	24,5%
Eğitim kurumları	24,3%
Ulaşım imkânları	23,3%
Sağlık kurumları	23,0%
Hava kirliliği	22,6%

Katılımcıların %27,6'su altyapıdan, %27,3'ü kamu kurumlarından, %25,5'i ise güvenlikten şikâyet etmektedir. Aynı şekilde sosyal yaşam [%25,1], nüfus yoğunluğu [%24,8], çevre kirliliği [%24,5] ve eğitim kurumlarından [%24,3] şikâyet edenlerin oranı da oldukça yüksektir.

Araştırmaya katılanların yaşadıkları ilçeye ilişkin görüşleri, yaşamlarını sürdürdükleri alanlarda karşılaştıkları sorunlar ve aynı ilçede birlikte yaşadıkları topluma yönelik değerlendirmeler sorgulanmıştır.

Öncelikle “yaşadığınız ilçedeki insanların aşağıdaki alanlarda ne kadar kurallara uyduklarını belirtiniz” sorusu yöneltilmiştir.

Grafik 13. Toplum Kurallarına Uyum Düzeyi – Hatay

Tablo 45. Toplum Kurallarına Uyum Şikâyetleri – Hatay

	Şikâyet
Komşuluk ilişkilerinde karşılıklı anlayış göstermek, saygılı olmak	36,4%
Kamuya açık alanlarda (parklarda, otobüslerde, hastanelerde vb.) diğer insanlara anlayış göstermek, saygılı davranmak	36,1%
Trafik kuralları	35,1%
Çevreyi kirletmemek	35,1%

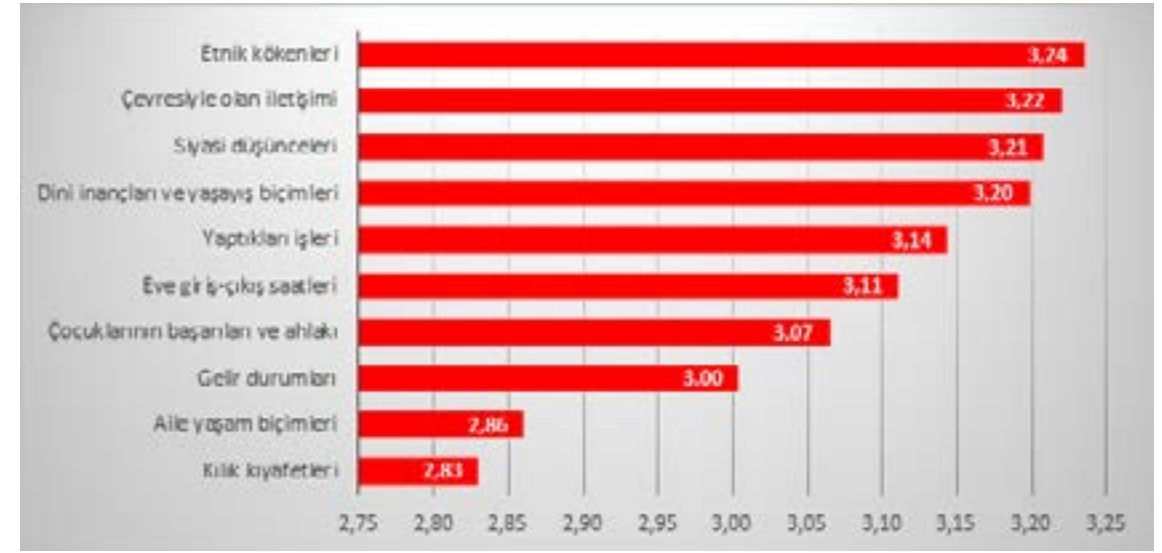
Birbirine oldukça yakın ortalamalara sahip olan bu başlıkların tümünde orta değer olan 3'ün altında bir izlenim verilmiştir. Ortalama değer açısından görünen bu oranlar Hatay'da toplum kurallarına uyum düzeyinin düşük seviyede olduğunu göstermektedir. Bu noktada soru, kurallara uyumda en fazla sorun yaşanan alanlar açısından incelendiğinde en fazla şikâyetin komşuluk ilişkilerinde karşılıklı anlayış göstermek, saygılı olmak [%36,4] ve kamuya açık alanlarda (parklarda, otobüslerde,

hastanelerde vb.) diğer insanlara anlayış göstermek, saygılı davranmak [%36,1] olduğu anlaşılmaktadır. Ancak toplum kuralları olarak sayılan bu dört alanın tümü için Hatay'da yaşayan bireylerin üçte birinin şikâyetçi olduğu açıkça gözlenmektedir.

Araştırmaya katılanlara ilçelerinde yaşayanların aşağıdaki durumlarının kendileri için ne kadar önemli olduğu sorusu yöneltilmiştir. Böylece toplum açısından çevrelerindeki kesimi değerlendirme kriterleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Çevresindeki kesime bakış açısını oluşturan değer yargıları belirlenmiştir. Aynı zamanda soruya verilen yanıtlar toplumsal yaşam algı endeksinde değerlendirilmiştir.

Buna göre Hatay'da yaşayan bireyler için ilçelerindeki yaşayanların etnik kökenleri 3,24 ortalamayla en fazla önem verilen konu olarak çıkmıştır. Bunu yaşayan kesimin çevresiyle olan iletişimi [3,22], siyasi düşünceleri [3,21], dini inançları ve yaşayış biçimleri [3,20] izlemiştir. Yaşayan kesimin kılık kıyafetleri [2,83] ve aile yaşam biçimleri [2,86] son sıralarda gelmektedir.

Grafik 14. Toplumun Değer Yargıları – Hatay

Bu soruya 5 üzerinden 4 ve 5 puan verenlerin oranına bakıldığında ise, Hatay'da neredeyse her iki kişiden birinin etrafında yaşayan kesimi etnik kökenleri ve çevresiyle olan iletişimi açısından değerlendirdiği gözlenmektedir. Bu değer yargıları arasında ortalama değer açısından en düşük ortalamayı alan kılık kıyafet konusuna yüksek önem verenlerin oranı ise %30,4'tür. Dolayısıyla ortalama değerler, oransal değerlerle birlikte incelendiğinde Hatay'da yaşayanların büyük bir kısmının yukarıda sayılan alanların tümünü önemsedikleri anlaşılmaktadır. Ancak göreceli olarak etnik köken ve çevreyle olan iletişim unsurları öne çıkmaktadır.

Tablo 46. Toplumun Öncelikli Değer Yargıları – Hatay

	Çok önemli
Etnik kökenleri	48,3%
Çevresiyle olan iletişimi	48,2%
Siyasi düşünceleri	45,3%
Dini inançları ve yaşayış biçimleri	45,2%
Yaptıkları işleri	42,8%
Eve giriş-çıkış saatleri	40,8%
Çocuklarının başarıları ve ahlakı	39,8%
Gelir durumları	36,7%
Aile yaşam biçimleri	31,7%
Kılık kıyafetleri	30,4%

Araştırmaya katılanlara Hatay'da yaşamaktan memnun olma düzeyini 1-5 arasında puan vererek değerlendirmeleri istenmiştir. Verilen yanıtlara göre 5 üzerinden Hatay'da yaşamaktan memnuniyet düzeyi 4,17 ortalama üstü bir değer almıştır. Memnuniyet düzeyi oransal açıdan incelendiğinde, katılımcıların %7,5'inin Hatay'da yaşamaktan memnun olmadığını, %77,5'inin ise memnun olduğu gözlenmiştir.

Tablo 47. Hatay'da Yaşamaktan Duyulan Memnuniyet Düzeyi

İlinizde yaşamaktan ne derece memnunsunuz?	
Ortalama	4,17
Hiç memnun değilim	2,90%
Memnun değilim	4,60%
Orta değer	14,90%
Memnunum	27,60%
Çok memnunum	49,90%

3.1.2.7. Kişisel Memnuniyet

Kişinin geçmişinden ve yaşantısından duyduğu memnuniyet düzeyi de yaşam kalitesinin belirleyicilerindendir.

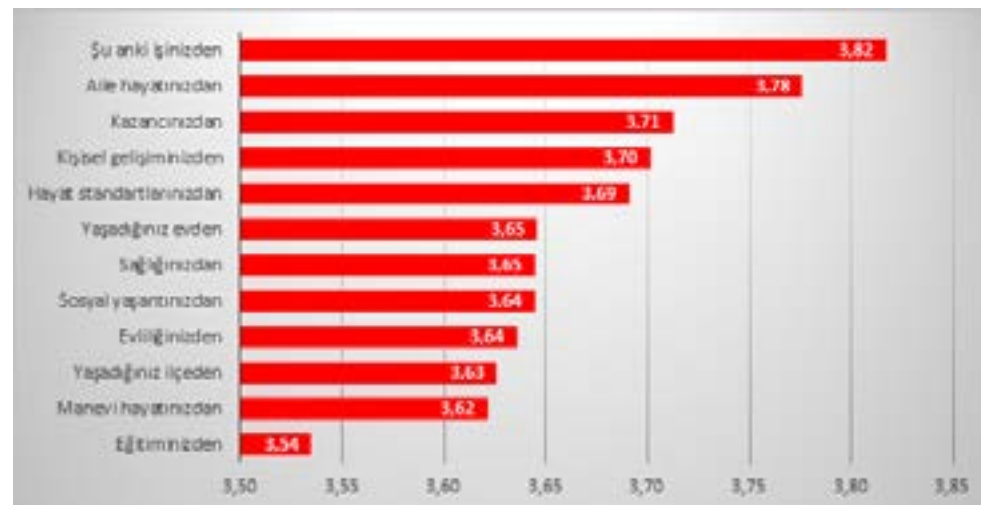
Araştırmaya katılan bireylere aşağıdaki konulardaki memnuniyet düzeylerini 1-5 arasında belirtmeleri istenmiştir. Deneklerin kişisel durum ve gelişimlerine yönelik göreceli olarak en fazla memnun oldukları alanların başında işlerinin [3,82], aile hayatlarının [3,78] ve kazançlarının [3,71] yer aldığı gözlenmektedir. Eğitim alanı [3,54] ve manevi hayat [3,62] memnuniyet düzeyi en düşük olan alanlardır.

Genel olarak belirtilen alanlarda ortalama üstü değerler alınsa da, memnun olmama oranlarına bakıldığında önemli sonuçlara ulaşılmaktadır. Örneğin katılımcılar arasında eğitiminden memnun olmayanlar %18,7 iken, yaşadığı evden memnun olmayanlar ve evliliğinden memnun olmayanlar ise %15,9 ile temsil edilmiştir. Memnuniyetsizlik oranının en düşük olduğu alan ise %10,9 ile aile hayatıdır. Dolayısıyla Hatay'da yaşayan her beş kişiden biri eğitim düzeyinden memnun değil iken, her on kişiden biri aile hayatından memnun olmadığını ifade etmiştir.

Tablo 48. Kişisel Memnuniyetsizlik Düzeyi – Hatay

	Memnun olmayanlar
Eğitiminizden	18,70%
Yaşadığınız evden	15,90%
Evliliğinizden	15,90%
Yaşadığınız ilçeden	15,50%
Manevi hayatınızdan	15,10%
Sosyal yaşantınızdan	14,50%
Sağlığınızdan	14,20%
Hayat standartlarınızdan	14,10%
Kişisel gelişiminizden	13,40%
Kazancınızdan	13,30%
Şu anki işinizden	11,70%
Aile hayatınızdan	10,90%

Grafik 15. Kişisel Memnuniyet Düzeyi – Hatay

HATAY YAŞAM KALİTESİ ENDEKSLERİ

3.2. Hatay Yaşam Kalitesi Endeksleri

Bu çalışmada oluşturulan yaşam kalitesi endeksleri hem istatistiki veri tabanına hem de ankete dayalı verilere dayanmaktadır. Endekslerde kullanılan toplam değişken sayısı 100 olup, yapılan analizler sonucunda bir ana endeks (yaşam kalitesi endeksi), 13 alt endeks hesaplanmıştır. Alt endeksler kendi içinde temel göstergeler (demografik yapı, eğitim, sağlık, sosyal yaşam, güvenlik), ekonomik yapı (ekonomik kapasite, ticari hayat, finansal piyasalar, turizm), çevresel yapı (çevre ve altyapı, ulaşım) ile kentsel ve kişisel yaşam (kentsel yaşam, kişisel yaşam) başlıkları altında değerlendirilmiştir.

Çalışmanın yöntem kısmında da belirtildiği üzere endeks veri tabanı hem istatistiki verilerden hem de ankete dayalı algı verilerinden oluşmaktadır. Değişkenlerin ağırlıkları ve endekse etki yönleri (pozitif-negatif) yöntem kısmında gösterilmiştir.

3.2.1. Ana Endeks

Hatay ilinde 15 ilçeyi kapsayan 100 farklı gösterge ile hazırlanan yaşam kalitesi endeksi sonuçlarına göre, iki ilçenin diğer ilçelere kıyasla öne çıktığı gözlenmektedir. Endeks sıralamasında, merkez ilçe olan Antakya 0,96 endeks skoru ile ilk sırada gelmektedir. Antakya'yı, 0,85 endeks skoru ile İskenderun izlemektedir. İki ilçe, şehrin merkez ilçeleri sayılabilecek, birçok kentsel imkâna ulaşılabilen, ticari ve ekonomik kapasitenin yüksek olduğu ilçelerdir. Aynı zamanda sosyal yaşam imkânlarının yoğunlaştığı bu ilçeler, sosyal ve beşeri sermayenin yüksek olduğu ilçelerin başındadır.

Antakya ve İskenderun'un yaşam kalitesi endeks skoruna bakıldığında, Hatay'ın diğer 13 ilçesinden oldukça yüksek skorlara sahip olduğu anlaşılmaktadır. Öyle ki, yaşam kalitesi sıralamasında üçüncü sırada yer alan Defne ilçesinin endeks skoru 0,27, Dörtyol ilçesinin ise 0,16'dır. Yapılan sıralamada ortalama değer olan sıfırın üstünde kalan diğer ilçeler ise Kırıkhan [0,12], Samandağ [0,11] ve Belen [0,08]'dir. Arsuz ilçesi ortalamaya oldukça yakın bir değerle -0,05 skora sahiptir. Yaşam kalitesi sıralamasında Hatay ilinde son sıralarda ise Kumlu [-0,53], Altınözü [-0,45], Yayladağı [-0,35] ve Reyhanlı [-0,24] ilçeleri yer almaktadır.

Ancak tüm endeks sıralamalarında özellikle sonlarda yer alan ilçe skorlarının birbirine oldukça yakın değerler aldığı göz ardı edilmemesi gereken önemli bir noktadır. Bu açıdan bakıldığında ilde öne çıkan ilçelerin varlığı ve ilçeler arası farklılıkların ne derece yoğunlaştığı daha önem kazanmaktadır. Hatay iline bakıldığında; Antakya ve İskenderun'un kent ortalamasının oldukça üstünde değerler aldığı ve diğer ilçelerle arasında yakın zamanda kapanamayacak bir farkın olduğu açıkça görülmektedir. Endeks sıralamasında pozitif değer olarak ortalamanın üstünde kalan ilçe sayısı ise 7'dir. Dolayısıyla Hatay'da 15 ilçeden 7'si [Antakya, İskenderun, Defne, Dört Yol, Kırıkhan, Samandağ, Belen] yaşam kalitesi açısından ortalamanın üstünde kalırken, 8 ilçe [Arsuz, Payas, Hassa, Erzin,

Reyhanlı, Yayladağı, Altınöz, Kumlu] ortalamanın altında yer almış, 2 ilçe [Antakya, İskenderun] ise diğer ilçelerden ayrılarak yüksek endeks skoru ile öne çıkmıştır.

Hatay yaşam kalitesi ve alt endeksler hesaplanırken ilin, 6360 Sayılı Kanun ile Büyükşehir Belediyesi kapsamına girmesinden dolayı yeni ilçeler olan Arsuz, Defne ve Payas ilçelerine ait emniyet, vergi tahsilatı, sosyal yardımlaşma ve rayiç bedelle ilgili veriler için benzetim yapılmıştır. Yapılan benzetimler verinin karakteristik özelliğine göre, nüfus, vergi geliri ve mükellef sayısı gibi rasyolar kullanılarak yapılmıştır. Bazı verilerde de bölünen ilçenin verisi olarak, bölünmeden önceki ilçenin verisi kabul edilmiştir.

Grafik 16. Hatay Yaşam Kalitesi Endeksi

3.2.2. Alt Endeksler

Hatay iline ait yaşam kalitesi endekslerinden temel göstergelere ilişkin alt endeksler, demografik yapı, eğitim, sağlık, sosyal yaşam ve güvenlik alanlarında oluşturulmuştur.

Temel göstergelere ait endekslerden ilki olan demografik yapı endeksinde, İskenderun [1,22] ilçesi ilk sırada yer almıştır. İskenderun'u, Antakya ilçesi 0,85 endeks skoru ile izlemiştir. Defne [0,58], Dört Yol [0,58], Belen [0,25] ve Payas [0,23] demografik yapı endeksinde öne çıkan ilçeler arasındadır. Samandağ [0,14], Arsuz [0,08] ve Erzin [0,03], demografik yapı endeksinde ortalama değer olan sıfırın üstünde yer alan diğer ilçelerdendir. Kırıkhan [-0,04], Hassa [-0,26], Yayladağı [-0,49] Reyhanlı [-0,73], Kumlu [-1,07] ve Altınöz [-1,35] ilçeleri kent ortalamasının altından kalarak demografik yapı endeksi negatif değer almıştır. Dolayısıyla Hatay'da 15 ilçeden 9'u demografik yapı açısından ortalamanın üstünde, 6 ilçe ise ortalamanın altında endeks skoruna sahiptir.

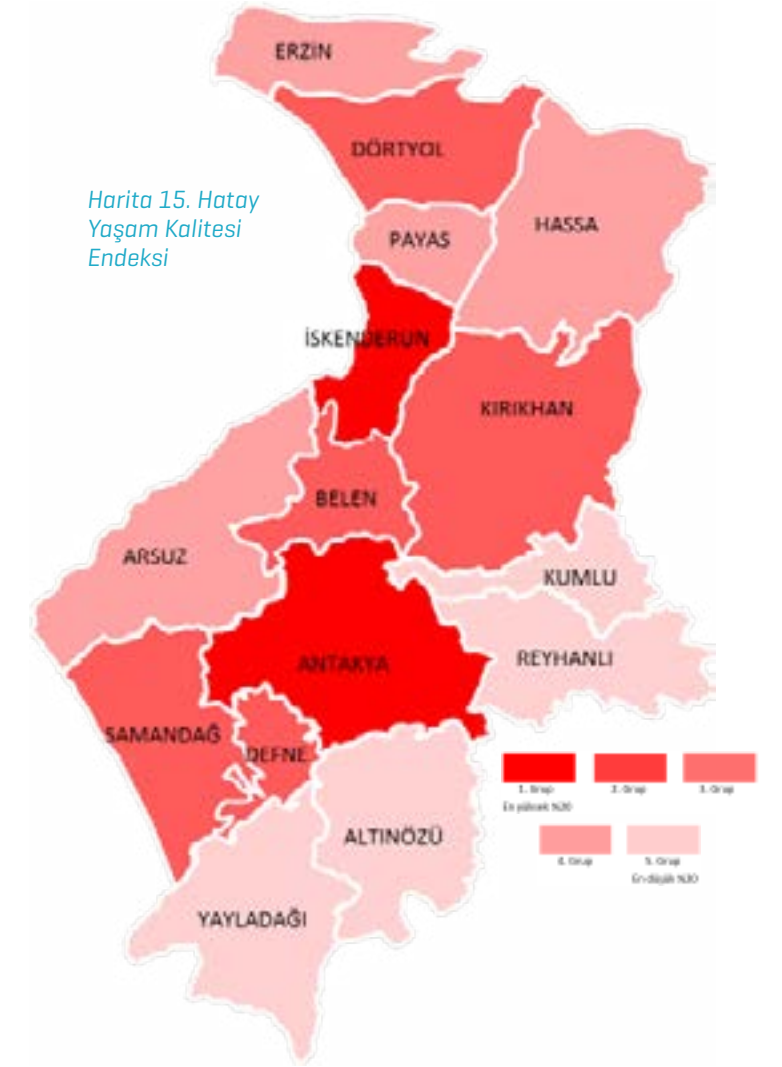
Eğitim endeksi skorlarına bakıldığında ilçeler arası sıralamada Belen'in ilk sırada geldiği gözlenmektedir. Belen ilçesini İskenderun, Defne ve Antakya ilçeleri izlemektedir. Sıralamanın sonunda ise Altınöz, Kumlu, Reyhanlı ve Yayladağı gelmektedir. Eğitim endeksinde 8 ilçe [Altınöz, Kumlu, Reyhanlı, Yayladağı, Hassa, Kırıkhan, Samandağ, Arsuz] kent ortalamasının altında kalarak negatif skora sahip iken, 7 ilçe [Belen, İskenderun, Defne, Antakya, Dört Yol, Payas, Erzin] pozitif değerler almıştır.

Temel göstergeler arasında yer alan sağlık endeksi sıralamasında Antakya ve İskenderun ilçeleri öne çıkmaktadır. Sağlık endeksinde en düşük skora sahip ilçelerin başında ise Yayladağı ve Kumlu gelmektedir. Sağlık endeksinde 7 ilçe [Antakya, İskenderun, Kırıkhan, Samandağ, Dört Yol, Hassa, Reyhanlı] kent ortalamasının üstünde kalarak pozitif skora sahip iken, 8 ilçe [Yayladağı, Kumlu, Belen, Payas, Altınöz, Erzin, Arsuz, Defne] negatif değer almıştır.

Sosyal yaşam endeksinde 15 ilçe arasında 5 ilçe ortalamanın altında, 10 ilçe ise ortalamanın üstünde endeks skorlarına sahiptir. Ortalamanın altında kalan ilçeler Erzin, Reyhanlı, Kumlu, Yayladağı ve Kırıkhan iken; Antakya, İskenderun, Samandağ, Hassa, Dört Yol, Altınöz, Payas, Arsuz, Belen ve Defne ortalamanın üstünde yer almıştır. Bu ilçeler arasında Antakya ve İskenderun diğer ilçelere kıyasla oldukça yüksek endeks skorlarına sahiptir.

Temel göstergelere ilişkin alt endekslerden sonuncusu olan güvenlik endeksinde, Altınöz, Hassa ve Samandağ pozitif değer açısından en yüksek endeks skorlarına sahip iken; Antakya, Reyhanlı, Defne ve Dört Yol ilçeleri güvenlik endeksi sıralamasında sonlarda yer almıştır. Güvenlik endeksinde en son sırada Antakya'nın yer almasının nüfus yapısıyla ilişkili olduğu düşünülmektedir. Genel olarak bakıldığında 9 ilçenin [Altınöz, Hassa, Samandağ, Kumlu, Kırıkhan, Arsuz, Erzin, Yayladağı, Belen] kent ortalamasının üstünde, 6 ilçenin [İskenderun, Payas, Dört Yol, Defne, Reyhanlı, Antakya] ise altında endeks skorlarına sahip olduğu gözlenmektedir.

Harita 15. Hatay Yaşam Kalitesi Endeksi

Tablo 49. Temel Göstergeler – Alt Endeksler – Hatay

İlçe	Demografik Yapı Endeksi	İlçe	Eğitim Endeksi	İlçe	Sağlık Endeksi	İlçe	Sosyal Yaşam Endeksi	İlçe	Güvenlik Endeksi
İskenderun	1,22	Belen	1,06	Antakya	1,46	Antakya	0,88	Altınöz	0,96
Antakya	0,85	İskenderun	0,98	İskenderun	0,82	İskenderun	0,48	Hassa	0,91
Defne	0,58	Defne	0,81	Kırıkhan	0,41	Samandağ	0,33	Samandağ	0,89
Dört Yol	0,58	Antakya	0,72	Samandağ	0,29	Hassa	0,11	Kumlu	0,88
Belen	0,25	Dört Yol	0,57	Dört Yol	0,18	Dört Yol	0,09	Kırıkhan	0,30
Payas	0,23	Payas	0,34	Hassa	0,17	Altınöz	0,05	Arsuz	0,08
Samandağ	0,14	Erzin	0,24	Reyhanlı	0,11	Payas	0,04	Erzin	0,07
Arsuz	0,08	Arsuz	-0,08	Erzin	-0,01	Arsuz	0,04	Yayladağı	0,05
Erzin	0,03	Samandağ	-0,27	Defne	-0,05	Belen	0,02	Belen	0,04
Kırıkhan	-0,04	Kırıkhan	-0,32	Altınöz	-0,22	Defne	0,00	İskenderun	-0,43
Hassa	-0,26	Hassa	-0,61	Arsuz	-0,23	Erzin	-0,05	Payas	-0,51
Yayladağı	-0,49	Yayladağı	-0,62	Payas	-0,33	Reyhanlı	-0,07	Dört Yol	-0,55
Reyhanlı	-0,73	Reyhanlı	-0,83	Belen	-0,42	Kumlu	-0,12	Defne	-0,66
Kumlu	-1,07	Kumlu	-0,90	Yayladağı	-1,08	Yayladağı	-0,16	Reyhanlı	-0,75
Altınöz	-1,35	Altınöz	-1,08	Kumlu	-1,10	Kırıkhan	-0,17	Antakya	-1,27

Tablo 50. Ekonomik Yapı – Alt Endeksler – Hatay

İlçe	Ekonomik Kapasite Endeksi	İlçe	Ticari Hayat Endeksi	İlçe	Finansal Piyasalar Endeksi	İlçe	Turizm Endeksi
İskenderun	1,22	Antakya	2,16	İskenderun	2,25	Antakya	2,04
Antakya	1,15	İskenderun	1,10	Antakya	1,49	İskenderun	0,81
Dört Yol	0,48	Dört Yol	0,84	Dört Yol	0,97	Defne	0,71
Defne	0,16	Defne	0,60	Samandağ	0,34	Dört Yol	0,52
Samandağ	0,12	Payas	0,07	Reyhanlı	0,32	Belen	0,05
Kırıkhan	0,11	Arsuz	0,04	Kırıkhan	0,29	Payas	0,05
Payas	0,07	Erzin	-0,11	Payas	-0,20	Samandağ	0,02
Yayladağı	0,00	Reyhanlı	-0,22	Erzin	-0,23	Arsuz	-0,17
Reyhanlı	-0,04	Belen	-0,39	Kumlu	-0,41	Reyhanlı	-0,41
Erzin	-0,10	Samandağ	-0,40	Yayladağı	-0,68	Kırıkhan	-0,48
Arsuz	-0,12	Kırıkhan	-0,47	Belen	-0,69	Altınözü	-0,53
Belen	-0,17	Altınözü	-0,60	Hassa	-0,79	Erzin	-0,53
Hassa	-0,25	Yayladağı	-0,60	Altınözü	-0,80	Hassa	-0,53
Altınözü	-0,26	Hassa	-0,62	Defne	-0,86	Kumlu	-0,53
Kumlu	-0,35	Kumlu	-0,64	Arsuz	-1,01	Yayladağı	-0,53

Ekonomik yapı alanında ekonomik kapasite, ticari hayat, finansal piyasalar ve turizm endeksleri üretilmiştir. Bu dört endeksin tamamında, ilk iki sırada Antakya ve İskenderun ilçeleri gelmektedir. Ekonomik kapasite endeksinde İskenderun ilk sırada Antakya ilçesi ikinci sıradadır. Dört Yol ve Defne bu iki ilçeyi takip etmiştir. Kumlu, Altınözü ve Hassa ilçeleri ise ekonomik kapasite endeksinde son sıralarda yer almıştır. Genel olarak bakıldığında 8 ilçe [İskenderun, Antakya, Dört Yol, Defne, Samandağ, Kırıkhan, Payas, Yayladağı] kent ortalamasının üstünde değerler alırken, 7 ilçe [Reyhanlı, Erzin, Arsuz, Belen, Hassa, Altınözü, Kumlu] ortalamasının altında endeks skorlarına sahiptir.

Ticari hayat endeksinde Antakya ilçesi ilk sırada yer alırken, İskenderun, Dört Yol, Defne, Payas ve Arsuz ilçeleri Antakya'yı takip etmiştir. Bu ilçeler Hatay kent ortalamasının üstünde kalarak pozitif endeks skoruna sahip iken; geriye kalan 9 ilçe [Erzin, Reyhanlı, Belen, Samandağ, Kırıkhan, Altınözü, Yayladağı, Hassa, Kumlu] ortalamasının altında yer almıştır. Sıralamanın sonunda ise Kumlu, Hassa ve Yayladağı ilçeleri gelmektedir. Endeks skorlarına bakıldığında Hatay'da ticari hayatın Antakya ve İskenderun başta olmak üzere Dört Yol, Defne ve Payas ilçelerinde yoğunlaştığı, bu ilçelerin kentin ticari merkezleri olduğu anlaşılmaktadır.

Finansal piyasalar endeksinde yine İskenderun ve Antakya ilçeleri ilk iki sırayı paylaşmıştır. Ancak İskenderun 2,25 endeks skoru ile oldukça yüksek bir değerle tüm ilçelerin önünde gelmektedir. İskenderun ve Antakya ilçelerini Dört Yol ilçesi izlerken; Dört Yol, Samandağ, Reyhanlı ve Kırıkhan ilçeleri kent ortalamasının üstünde yer almıştır. Finansal piyasalar endeksinde 9 ilçe [Erzin, Kumlu, Payas, Yayladağı, Belen, Hassa, Altınözü, Arsuz, Defne] ise kent ortalamasının altında kalarak negatif değere sahiptir.

Ekonomik yapı alanındaki son endeks olan turizm endeksinde Antakya'nın açık ara önde geldiği gözlenmektedir. Öyle ki, 2,04 endeks skoruna sahip olan Antakya'yı takip eden İskenderun'un endeks skoru 0,81 kadardır. Dolayısıyla Antakya, hem turizm potansiyeli hem de otel kapasitesi açısından kentin turizm merkezi sayılabilecek niteliktedir. Endeks sıralamasında Yayladağı, Kumlu ve Hassa ilçeleri ise son sıralardadır. Genel olarak bakıldığında turizm endeksinde 7 ilçenin [Antakya, İskenderun, Defne, Dört Yol, Belen, Payas, Samandağ] kent ortalamasının üstünde, 8 ilçenin [Arsuz, Reyhanlı, Kırıkhan, Altınözü, Erzin, Hassa, Kumlu, Yayladağı] ise ortalamasının altında kaldığı gözlenmektedir.

Çevresel yapı alanında altyapı ve çevre endeksi ile ulaşım endeksi üretilmiştir. Altyapı ve çevre endeksinde İskenderun ilçesi 1,65 endeks skoru ile ilk sırada yer almıştır. İskenderun ilçesini, Antakya, Defne, Arsuz ve Kırıkhan ilçeleri takip etmiştir. Endeks sıralamasında son sırada Payas, Dört Yol, Yayladağı ve Reyhanlı yer alırken, toplam 6 ilçe [Erzin, Kumlu, Reyhanlı, Yayladağı, Dört Yol, Payas] kent ortalamasının altında kalarak negatif endeks skoruna sahiptir. Altyapı ve çevre endeksinde ortalamanın üstünde kalan ilçe sayısı ise 9'dur [İskenderun, Antakya, Defne, Arsuz, Kırıkhan, Hassa, Belen, Samandağ, Altınözü].

Ulaşım endeksi sıralamasına bakıldığında Antakya ilçesinin ilk sırada yer aldığı gözlenmektedir. Antakya'yı Defne ve İskenderun ilçeleri izlerken; Erzin, Hassa ve Yayladağı son sıralarda gelmektedir. Genel olarak bakıldığında 8 ilçenin [Antakya, Defne, İskenderun, Belen, Samandağ, Kırıkhan, Altınözü, Reyhanlı] kent ortalamasının üstünde, 7 ilçesinin [Arsuz, Kumlu, Payas, Dört Yol, Yayladağı, Hassa, Erzin] ise ortalamasının altında endeks skorlarına sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 51. Çevresel Yapı – Alt Endeksler – Hatay

İlçe	Altyapı ve Çevre Endeksi	İlçe	Ulaşım Endeksi
İskenderun	1,65	Antakya	1,38
Antakya	0,69	Defne	0,80
Defne	0,57	İskenderun	0,74
Arsuz	0,33	Belen	0,36
Kırıkhan	0,15	Samandağ	0,27
Hassa	0,12	Kırıkhan	0,26
Belen	0,08	Altınözü	0,12
Samandağ	0,05	Reyhanlı	0,02
Altınözü	0,02	Arsuz	-0,17
Erzin	-0,09	Kumlu	-0,22
Kumlu	-0,17	Payas	-0,22
Reyhanlı	-0,18	Dört Yol	-0,67
Yayladağı	-0,45	Yayladağı	-0,77
Dört Yol	-0,68	Hassa	-0,82
Payas	-1,07	Erzin	-1,11

Tablo 52. Kentsel ve Kişisel Yaşam – Alt Endeksler – Hatay

İlçe	Kentsel Yaşam Endeksi	İlçe	Kişisel Yaşam Endeksi
Antakya	1,20	Yayladağı	1,15
Reyhanlı	0,72	Kırıkhan	1,02
Kırıkhan	0,63	Arsuz	0,69
Belen	0,51	Samandağ	0,36
Hassa	0,35	Payas	0,32
Samandağ	-0,06	Hassa	0,12
Yayladağı	-0,09	Defne	0,10
Defne	-0,12	Belen	0,07
İskenderun	-0,12	Kumlu	-0,17
Erzin	-0,16	İskenderun	-0,22
Dört Yol	-0,23	Altınözü	-0,43
Payas	-0,44	Dört Yol	-0,45
Arsuz	-0,45	Reyhanlı	-0,74
Altınözü	-0,83	Antakya	-0,79
Kumlu	-1,03	Erzin	-1,03

HATAY İLÇE ANALİZLERİ

3.3.Hatay İlçe Analizleri

Çalışmanın bu bölümünde Hatay iline ait 15 ilçeye ilişkin analizler ortaya konulacak, endeks sonuçları ilçe düzeyinde gösterilecektir. Ayrıca ilçenin nüfusunu, şehirleşme oranını, nüfus yoğunluğunu ve hanehalkı büyüklüğünü gösteren bilgi kartları, analizlerinin başında verilerek ilçe hakkında genel bilgi sahibi olunması amaçlanmıştır. Büyükşehir Yasasının ardından, Hatay ve Maraş ilinde büyükşehir sınırları il sınırlarına çıkarıldığından, TÜİK'te şehirleşme oranı %100 olarak verilmektedir. Ancak bu kentlerde büyükşehir statüsünde olmalarına rağmen kır-kent ayrımının fiili olarak gözlendiği açıkça ortadadır. Bu noktada illere ait eski nüfus sayımlarından ve DOĞAKA'dan edinilen kır-kent ayrımını gösteren mahalle listelerinden faydalanılarak güncel şehirleşme oranları türetilmiştir.

Hatay'da 15 ilçe düzeyinde hesaplanan yaşam kalitesi endeksi %20'lik dilimlere ayrıldığında en yüksek birinci grupta Antakya ve İskenderun ilçelerinin olduğu gözlenmektedir. İkinci grupta, yani en yüksek ikinci %20'lik grupta hiçbir ilçe yer alamamıştır. Bu durum Antakya ve İskenderun ile diğer ilçeler arasında yaşam kalitesi açısından çok yüksek bir farkın olduğunu göstermektedir. Üçüncü grupta Defne, Dört Yol, Kırıkhan ve Samandağ gelmektedir. Dördüncü grupta Belen, Arsuz, Payas, Hassa, en düşük %20 'yi gösteren beşinci grupta ise Erzin, Reyhanlı, Yayladağı, Altınöz ve Kumlu bulunmaktadır. Dolayısıyla Hatay'da ilçeler düzeyinde yaşam kalitesi açısından orta düzey ve altında bir yoğunlaşmanın olduğu gözlenmektedir.

Şekil 20. Hatay Yaşam Kalitesi Endeksi İlçe Grupları

3.3.1. Antakya

Tablo 53. Antakya İlçesi Bilgi Kartı

İlçe Adı	Toplam Nüfus	Şehirleşme Oranı	Nüfus Yoğunluğu	Hanehalkı Ort. Büyüklüğü
Antakya	347.974	82,74%	575	4,14

Kaynak: TÜİK ve DOĞAKA verilerinden üretilmiştir.

Hatay ilinin en yüksek nüfus yoğunluğuna sahip olan ilçesi olan Antakya, yaşam kalitesi endeksi skoru itibariyle gerek il gerek bölge sıralamasında ilk sırada bulunmaktadır. Yaşam kalitesi endeksinin alt bileşenleri incelendiğinde genel itibariyle Antakya ilçesinin ortalamasının üstünde skorlar aldığı görülmektedir. Özellikle sağlık, sosyal yaşam, ticari hayat, turizm, ulaşım ve kentsel yaşam endeksi sonuçları açısından il sıralamasında en yüksek değerlere sahiptir. Antakya ilçesine ait endeks skorları incelendiğinde ortalamasının altında kaldığı güvenlik endeksi dikkat çekmektedir. İlçe, -1,27 değeri ile il sıralamasında son sırada bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, kişisel yaşam endeksi skoru itibariyle de ortalamasının altında yer aldığı görülmektedir. Antakya'da özellikle güvenlik ve kişisel yaşam endeksinde negatif yönlü görünümün ana nedeni, ilçedeki gerek nüfus yoğunluğunun yüksekliği ve demografik kırılımların varlığı, gerekse farklı kesimlerin bir arada yaşamasının getirdiği zorluklar ve risklerin ilçede yüksek düzeyde hissedilmesidir. Ayrıca son yıllara giderek artan Suriyeli sığınmacılardan kaynaklanan sorunlar da bu durumu olumsuz yönde etkilemektedir.

Antakya, sağlık endeksi skoru ile hem il hem bölge sıralamasında birinci sırada yer almaktadır. Sağlık göstergeleri incelendiğinde ise Aile Sağlığı Merkezlerindeki doktor başına düşen ortalama muayene sayısı 49 ve bebek ölüm hızının binde 8,4 olarak ifade edilmektedir. Bunun yanı sıra Antakya, Hatay'da en çok eczane bulunan ilçedir. Antakya'nın önemli ekonomik göstergelerine bakıldığında ise banka şube sayısının 37 ve banka çeşitliliğinin 12 olduğu görülmektedir. Sosyal yaşam endeksinin önemli göstergelerinden biri olan seçimlere katılma oranı, Antakya için %89,68'dir.

Tablo 54. Endeks Sonuçları – Antakya

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Yaşam Kalitesi Endeksi	0,96	1	1
Demografik Yapı Endeksi	0,85	2	2
Eğitim Endeksi	0,72	4	6
Sağlık Endeksi	1,46	1	1
Güvenlik Endeksi	-1,27	15	32
Sosyal Yaşam Endeksi	0,88	1	4
Ekonomik Kapasite Endeksi	1,15	2	4
Ticari Hayat Endeksi	2,16	1	1
Finansal Piyasalar Endeksi	1,49	2	3
Turizm Endeksi	2,04	1	1
Altyapı ve Çevre Endeksi	0,69	2	5
Ulaşım Endeksi	1,38	1	1
Kentsel Yaşam Endeksi	1,20	1	4
Kişisel Yaşam Endeksi	-0,79	14	32

Şekil 21. Antakya Yaşam Kalitesi Döngüsü

- Antakya temel göstergeler endeksine dâhil olan güvenlik endeksi dışındaki tüm alt endekslerde üst sıralarda yer almasına karşın, güvenlik endeksinde bölgede yer alan 33 ilçe içerisinde 32. sırada yer almaktadır.
- İlçenin güvenlik endeksi sıralamasında son sırada yer almasına neden olan en önemli sebepler olarak asayiş olay sayısının ve terör olayı sayısının il ortalamasının oldukça üzerinde gerçekleşmesi gösterilebilir.
- İlçede 2013 yılında meydana gelen asayiş olay sayısında bir önceki yıla göre % 9 oranında artış dikkat çekicidir.
- Merkezi bir konuma sahip olan Antakya ilçesi yüksek sayıda Suriyeli mülteciye de ev sahipliği yapmaktadır. İlçedeki asayiş olayı sayısı artışı ile bu durum arasında bir ilişki kurulması mümkündür.
- İlçede bulunan toplam 1307 yatak kapasiteli hastaneler ve 10.000 kişiye düşen 23 hekim sayısı sağlık endeksinde ilçenin ön planda yer almasına olanak sağlamaktadır.

- Antakya ekonomik yapı endeksine dâhil olan alt endekslerden ticari hayat endeksi ve turizm endekslerinde bölgede ilk sırada yer alırken, finansal piyasalar endeksinde ve ekonomik kapasite endekslerinde bölge ilçeleri içerisinde üst sıralarda yer almaktadır.
- Hatay ilinin toplam nüfusunun % 23 üne sahip olan ilçede oldukça yüksek bir talep potansiyeli bulunmaktadır.
- İlçede 20 den fazla personel istihdam eden 437 adet işletme bulunmaktadır ve alışılabir nüfus içerisinde istihdam edilenlerin oranı ise % 23 seviyelerinde gerçekleşmektedir.
- İlçede bulunan 12 farklı bankanın 37 şubesi ile ilçenin oldukça yüksek nüfusuna rağmen kişi başına düşen banka şubesi sayısının yüksekliği ticari hayat endeksinde üst sıralarda yer almasını sağlamaktadır.
- İlçede bulunan 13 otel ve 10 tarihi ve turistik mekan ilçeyi turizm anlamında cazip bir konuma taşımaktadır.

Temel
Göstergeler

Ekonomik
Yapı

Çevresel
Yapı

Kentsel ve
Kişisel Yaşam

- Antakya çevresel yapı endeksini oluşturan altyapı ve çevre endeksinde bölge içerisinde 5. sırada yer alırken, ulaşım endeksinde ise ilk sırada yer almaktadır.
- Köy yollarındaki asfalt oranının yüksekliği dikkat çeken Antakya, kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarı ile de il ve bölge ortalamalarının üzerinde değerlere sahip bulunmaktadır.
- Antakya ilçesi Hatay ili içerisinde doğalgaz bulunan 5 ilçeden biri konumundadır.
- Hatay ilinin merkezi konumunda bulunan ilçe, havalimanına yaklaşık 25 km uzaklıkta, İskenderun limanına ise 67 Km uzaklıkta bulunmaktadır.

- Antakya kentsel ve kişisel yaşam endeksini oluşturan alt endekslerden kentsel yaşam endeksine göre il içerisinde ve bölgede ilk sırada yer alırken kişisel yaşam endeksinde ise il içerisinde 14. sırada bölgede ise 32. sırada yer almaktadır.
- İlçede yapılan yüksek tutarlı kamu yatırımları ve gerçekleşen yüksek kişi başına kamu tutarı yatırımları kentsel yaşam endeksinde ilk sırada yer almasının önemli sebepleri arasındadır.
- İlçede yaşayanların konur ve yaşam memnuniyet endeksleri il ortalmalarına göre daha iyi bir düzeyde gerçekleşirken, endeksleri 0,14 seviyelerinde gerçekleşirken çalışma hayatı memnuniyet endeksleri il ortalamalarının gerisinde yer almaktadır.

3.3.2. İskenderun

Tablo 55. İskenderun İlçesi Bilgi Kartı

İlçe Adı	Toplam Nüfus	Şehirleşme Oranı	Nüfus Yoğunluğu	Hanehalkı Ort. Büyüklüğü
İskenderun	245.083	95,01%	1.190	3,70

Kaynak: TÜİK ve DOĞAKA verilerinden üretilmiştir.

İskenderun, yaşam kalitesi endeksi skoruyla hem il hem bölge sıralamasında ikinci sırada yer almaktadır. Hatay ilinin en düşük ikinci hanehalkı ortalama büyüklüğüne sahip olan İskenderun'un yaşam kalitesi endeksine ait alt bileşen skorları incelendiğinde genel itibarıyla ortalamanın üstünde yer aldığı görülmektedir. Özellikle demografik yapı, ekonomik kapasite, finansal piyasalar ile altyapı ve çevre endeks skorlarıyla hem ilde hem bölgede birinci sırada yer almaktadır. Buna rağmen güvenlik, kentsel yaşam ve kişisel yaşam endeks skorları itibarıyla ortalamanın altında kaldığı görülmektedir.

İskenderun, limanı ve sahip olduğu sanayisi ile Türkiye çapında büyük önem taşımaktadır. İskenderun ilçesi için önemli eğitim göstergelerinden olan okur-yazar oranı ve kadın okur-yazar oranı sırasıyla %95,3 ve %94,3'tür. Ayrıca toplam yükseköğretim veya fakülte mezunu oranı ise %10,8'dir. Eğitim göstergelerine ek olarak sağlık göstergeleri incelendiğinde ise Aile Sağlığı Merkezlerindeki doktor başına düşen ortalama muayene sayısı 47 ve ilçedeki eczane sayısı da 103 olarak ifade edilmektedir. İskenderun'un ekonomik göstergelerine bakıldığında ise banka şube sayısının 40, banka çeşitliliği 16 ve 20 üzeri personel çalıştıran işyeri sayısının 279 olduğu görülmektedir. Sosyal yaşam endeksinin önemli göstergelerinden biri olan seçimlere katılma oranı, İskenderun için %88,54'tür.

Tablo 56. Endeks Sonuçları - İskenderun

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Yaşam Kalitesi Endeksi	0,85	2	2
Demografik Yapı Endeksi	1,22	1	1
Eğitim Endeksi	0,98	2	3
Sağlık Endeksi	0,82	2	2
Güvenlik Endeksi	-0,43	10	24
Sosyal Yaşam Endeksi	0,48	2	6
Ekonomik Kapasite Endeksi	1,22	1	1
Ticari Hayat Endeksi	1,10	2	2
Finansal Piyasalar Endeksi	2,25	1	1
Turizm Endeksi	0,81	2	4
Altyapı ve Çevre Endeksi	1,65	1	1
Ulaşım Endeksi	0,74	3	4
Kentsel Yaşam Endeksi	-0,12	9	18
Kişisel Yaşam Endeksi	-0,22	10	28

Şekil 22. İskenderun Yaşam Kalitesi Döngüsü

- İskenderun ilçesi temel göstergeler endeksine dâhil olan güvenlik endeksi dışındaki tüm alt endekslerde üst sıralarda yer almasına karşın güvenlik endeksinde bölgede yer alan 33 ilçe içerisinde 24. sırada yer almaktadır.
- Bu olumsuz durumu ortaya çıkaran en önemli sebepler olarak asayiş olay sayısının ve bin kişi başına düşen suç oranının yüksekliği gösterilebilir. İlçedeki bir önceki yıla göre asayiş olay sayısındaki artış oranının il ve bölge ortalamalarının altında gerçekleşmesine rağmen bu sorun devam etmektedir.
- Ülkemizin önemli limanlarından İskenderun limanına sahip bulunan ilçe çevre ilçelerden yoğun bir şekilde göç almakta ve oldukça yüksek bir nüfus yoğunluğu rakamına ulaşmaktadır.
- Hatay ilinin Antakya ile birlikte en merkezi iki ilçesinden biri olan İskenderun ilçesi % 95,01 şehirleşme oranı ile bu konuda Hatay ili içerisinde ilk sırada yer almaktadır.

- İskenderun ekonomik yapı endeksine dâhil olan alt endekslerden ekonomik kapasite ve finansal piyasalar endeksinde bölgede ilk sırada yer alırken, ticari hayat endeksinde bölgede ikinci, turizm endeksinde ise bölgede dördüncü sırada yer almaktadır.
- İlçede bulunan Mustafa Kemal Üniversitesinde ait fakülte ve yükseköğretim kurumları yanı sıra, il nüfusunun yaklaşık % 16 sına sahip olan İskenderun Ekonomik kapasite endeksinde yüksek endeks değerlerine ulaşmaktadır.
- İlçede 20 den fazla personel istihdam eden 279 adet işletme ve kurumlar vergisi mükellefi kayıtlı 1437 işletme bulunmaktadır. İlçede istihdam oranı il ortalaması olan %8 in oldukça üzerinde bir değer olan % 14 seviyelerindedir.
- İlçede bulunan 16 farklı bankanın, 40 şubesi ile yüksek nüfusuna rağmen kişi başına düşen banka şubesi sayısının yüksekliği ticari hayat endeksinde üst sıralarda yer almasını sağlamaktadır.
- İlçede toplam 11 otel ve yıllık toplam 50.000 civarında turist hacmine sahip turistik tesis bulunmaktadır.

Temel
Göstergeler

Ekonomik
Yapı

Çevresel
Yapı

Kentsel ve
Kişisel Yaşam

- İskenderun ilçesi çevresel yapı endeksini oluşturan altyapı ve çevre endeksinde bölge içerisinde ilk sırada yer alırken, ulaşım endeksinde ise 4. sırada yer almaktadır.
- Hatay ilinde kişi başına düşen yeşil alan miktarı 2,93 m2 olarak gerçekleşirken İskenderun ilçesinde bu oran 15,99 m2 olarak il içerisinde bu alanda zirvede yer almaktadır.
- İskenderun ilçesi Hatay ili içerisinde doğalgaz bulunan 5 ilçeden biri konumundadır. Doğalgaz kullanımı çevre kirliliğinin engellenmesi hususunda büyük önem arz etmektedir.
- Hatay ilinin önemli merkezlerinde olan ilçe, havalimanına yaklaşık 44 km uzaklıkta bulunurken, ilçede ayrıca Türkiye'nin en büyük 4. Limanı olan İskenderun limanı bulunmaktadır.

- İskenderun kentsel ve kişisel yaşam endeksini oluşturan alt endekslerden kentsel yaşam endeksine göre il içerisinde 9. sırada ve bölgede ise 18. sırada yer alırken kişisel yaşam endeksinde ise il içerisinde 10. sırada bölgede ise 28. sırada yer almaktadır.
- İlçede kişi başına düşen kamu yatırımı tutarının il ortalamasının altında kalışı dikkat çekicidir. Benzer bir durum kişi başına düşen belediye harcamalarında da ortaya çıkmaktadır.
- İlçede yaşayanların ekonomik refah algı endeksleri il ortalamalarının altında gerçekleşirken konut ve yaşam memnuniyeti endeksleri ise il ortalamalarının üzerinde bir düzeyde gerçekleşmiştir.

3.3.3. Defne

Tablo 57. Defne İlçesi Bilgi Kartı

İlçe Adı	Toplam Nüfus	Şehirleşme Oranı	Nüfus Yoğunluğu	Hanehalkı Ort. Büyüklüğü
Defne	134.570	78,61%	1.068	4,08

Kaynak: TÜİK ve DOĞAKA verilerinden üretilmiştir.

Hatay ilinin ortalamalarına göre oldukça yüksek bir nüfus yoğunluğuna sahip olan Defne, yaşam kalitesi endeksi açısından ilde üçüncü sırada yer almaktadır. Hatay ilinin 6360 Sayılı Kanun ile Büyükşehir Belediyesi kapsamına girmesi neticesinde Antakya ilçesinden ayrılarak kurulan Defne, bölge sıralamasında ise yedinci sırada yer almaktadır. Yaşam kalitesi endeksinin alt bileşenleri incelendiğinde ise genel olarak skorların ortalamasının üstünde olduğu görülmektedir. Özellikle ulaşım endeksi sonucu incelendiğinde Defne'nin ilde ikinci bölgede üçüncü sırada bulunduğu görülmektedir. Ancak Tablo 57 incelendiğinde sağlık, güvenlik, finansal piyasalar ve kentsel yaşam endeksi skorları itibarıyla ortalamanın altında kaldığı ortaya çıkmaktadır.

Defne, Hatay'ın merkezi Antakya'nın güneyinde yer alan bir ilçedir. Eğitime ilişkin göstergeler incelendiğinde ise okur-yazar oranı ve okur-yazar kadın oranı sırasıyla %95,2 ve %94,4'tür. Toplam yükseköğretim ve fakülte mezunu oranı ise %8,3'tür. Sağlık göstergeleri incelendiğinde ise Aile Sağlığı Merkezlerindeki doktor başına düşen ortalama muayene sayısı 55 olarak ifade edilmektedir. Sosyal yaşam endeksinin önemli göstergelerinden biri olan seçimlere katılma oranı, Defne için %88,49'dur.

Tablo 58. Endeks Sonuçları – Defne

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Yaşam Kalitesi Endeksi	0,27	3	7
Demografik Yapı Endeksi	0,58	3	4
Eğitim Endeksi	0,81	3	4
Sağlık Endeksi	-0,05	9	20
Güvenlik Endeksi	-0,66	13	25
Sosyal Yaşam Endeksi	0,00	10	24
Ekonomik Kapasite Endeksi	0,16	4	13
Ticari Hayat Endeksi	0,60	4	5
Finansal Piyasalar Endeksi	-0,86	15	30
Turizm Endeksi	0,71	3	5
Altyapı ve Çevre Endeksi	0,57	3	6
Ulaşım Endeksi	0,80	2	3
Kentsel Yaşam Endeksi	-0,12	8	17
Kişisel Yaşam Endeksi	0,10	7	26

Şekil 23. Defne Yaşam Kalitesi Döngüsü

- Defne ilçesi temel göstergeler endeksine dâhil olan güvenlik eğitim ve sağlık endekslerinde bölge içerisinde 4. sırada yer alırken sağlık endeksinde ise 20. sırada yer almaktadır. Güvenlik endeksinde ise kendisine 25 sırada yer bulabilmektedir.
- Yüksek bir nüfus yoğunluğuna sahip olan ilçede güvenlik endeks sıralamasında gerilerde yer almasına yol açan sebepler arasında Asayiş olaylarında 2012 yılına meydana gelen % 9,70 düzeyinde artış ve bin kişiye düşen suç oranının il ortalamasından daha yüksek bir düzeyde gerçekleşerek 17 adet seviyelerinde gerçekleşmesi gösterilebilir.
- 2012 yılında Antakya Merkez ilçesinden ayrılarak ilçe statüsünü kazanan Defne de eğitim endeksinin oluşturan göstergeleri oldukça olumlu olduğu, ilçede bulunan nüfusun her bin kişiden 5,41 inin yüksek lisans ya da doktora mezunu olduğu görülmektedir.
- Defne ilçesinde toplam 101 yataklı 2 adet hastane bulunmaktadır. İlçede 10.000 kişiye 7,50 yatak düşerken bu rakam il içerisinde 9,63 seviyelerinde gerçekleşmektedir.

Temel Göstergeler

Ekonomik Yapı

Çevresel Yapı

Kentsel ve Kişisel Yaşam

- Defne ilçesi çevresel yapı endeksinin oluşturan altyapı ve çevre endeksinde bölge içerisinde 6. sırada yer alırken, ulaşım endeksinde ise 3. sırada yer almaktadır.
- Hatay ilinde kişi başına düşen yeşil alan miktarı 2,93 m2 olarak gerçekleşirken Defne ilçesinde kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarı 7,3 m2 düzeyindedir.
- İlçede köy yollarının asfalt oranı % 100 seviyesinde gerçekleşirken, ilçede doğalgaz bulunmamaktadır. İlçede devam eden doğalgaz altyapı çalışmalarının tamamlanması ilçenin Çevresel yapı endeksinde ön sıralara yükselmesine olanak sağlayacaktır.
- Merkezi bir lokasyonda yer alan Defne ilçesi havalimanına yaklaşık 34 km uzaklıkta bulunurken, Antakya ilçesinde 2 km uzaklıkta bulunmaktadır.

- Defne ekonomik yapı endeksine dâhil olan alt endekslerden ekonomik kapasite endeksinde bölgede 13. sırada yer alırken, ticari hayat endeksinde ve turizm endeksinde bölgede 5. sırada yer alırken finansal piyasalar endeksinde ise 31. sırada yer almaktadır.
- İlçede vergi mükellefi sayısında 2012-2013 yılları arasında meydana gelen % 56 oranında artış Ekonomik kapasite anlamında önemli bir gelişme olarak değerlendirilebilir.
- 2012 yılından önce Merkez ilçeye bağlı olan Defne finansal kurumlar anlamında bir eksiklik göze çarpmaktadır. Banka şubelerinin merkez ilçenin Antakya ve Defne olarak ikiye ayrılmasından sonra Antakya ilçesinde yoğunlaştığı görülmektedir.
- İlçede toplam 7 adet otel ve 1 adet müze bulunmaktadır. İlçeye bağlı Harbiye tarihi geçmişi ile önemli bir turizm potansiyeline sahip bulunmaktadır.
- İlçede mevcut bir üniversitenin bulunmaması Defne ilçesinin ekonomik kapasitesine olumsuz etki eden faktörler arasında yer almaktadır.

3.3.4. Dörtöyl

Tablo 59. Dörtöyl İlçesi Bilgi Kartı

İlçe Adı	Toplam Nüfus	Şehirleşme Oranı	Nüfus Yoğunluğu	Hanehalkı Ort. Büyüklüğü
Dörtöyl	115.251	98,77%	286	4,06

Kaynak: TÜİK ve DOĞAKA verilerinden üretilmiştir.

Hatay ilinin en yüksek şehirleşme oranına sahip olan Dörtöyl ilçesi, yaşam kalitesi endeksi sonucu itibarıyla ilde dördüncü sırada yer almaktadır. Tablo 59’da yaşam kalitesi endeksinin alt bileşenleri incelendiğinde ekonomik kapasite, ticari hayat ve finansal piyasalar açısından ilde üst sıralarda bulunduğu görülmektedir. Alt endekslerin çoğunun ortalamasının üstünde değerler almasına rağmen güvenlik, altyapı ve çevre, ulaşım, kentsel yaşam ile kişisel yaşam endeksinin negatif değerler aldığı görülmektedir.

Dörtöyl ilçesi için önemli eğitim göstergelerinden olan okur-yazar oranı ve kadın okur-yazar oranı sırasıyla %95,9 ve %94,1’dir. Eğitim göstergelerine ek olarak sağlık göstergeleri incelendiğinde ise Aile Sağlığı Merkezlerindeki doktor başına düşen ortalama muayene sayısı 55 ve ilçedeki eczane sayısı da 33 olarak ifade edilmektedir. Dörtöyl’un önemli ekonomik göstergelerine bakıldığında ise banka şube sayısının 13, banka çeşitliliğinin 12 ve 20 üzeri personel çalıştıran işyeri sayısının 157 olduğu görülmektedir. Sosyal yaşam endeksinin önemli göstergelerinden biri olan seçimlere katılma oranı, Dörtöyl için %90,12’dir.

Tablo 60. Endeks Sonuçları – Dörtöyl

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Yaşam Kalitesi Endeksi	0,16	4	8
Demografik Yapı Endeksi	0,58	4	6
Eğitim Endeksi	0,57	5	7
Sağlık Endeksi	0,18	5	12
Güvenlik Endeksi	-0,55	12	26
Sosyal Yaşam Endeksi	0,09	5	19
Ekonomik Kapasite Endeksi	0,48	3	7
Ticari Hayat Endeksi	0,84	3	4
Finansal Piyasalar Endeksi	0,97	3	4
Turizm Endeksi	0,52	4	6
Altyapı ve Çevre Endeksi	-0,68	14	13
Ulaşım Endeksi	-0,67	12	18
Kentsel Yaşam Endeksi	-0,23	11	20
Kişisel Yaşam Endeksi	-0,45	12	29

Şekil 24. Dörtöyl Yaşam Kalitesi Döngüsü

- Dörtöyl, bölge ilçeleri arasında temel göstergeler endeksinde dâhil olan Demografik yapı endeksinde 6. sırada, Eğitim endeksinde 7. sırada, sağlık endeksinde 12. sırada güvenlik endeksinde ise 26. sırada yer almaktadır.
- % 98,76 gibi yüksek bir düzeyde şehirleşme oranına sahip olan Dörtöyl ilçesinde km2 ye 285 kişilik bir nüfus yoğunluğu bulunmaktadır.
- İlçede üniversite mezunu kadınların toplam kadın nüfusuna oranı %6,49 ile il ortalamasının üzerinde gerçekleşmektedir.
- İlçede 10.000 kişiye 11,01 adet hekim düşerken, 10.000 kişiye düşen yatak sayısının da 11,45 düzeyinde gerçekleşmesi sağlık endeksinde olumlu göstergeler olarak öne çıkarken, Kaba ölüm hızı ve bebek ölüm hızının il ortalamasının üzerinde gerçekleşmesi olumsuz anlamda dikkat çekici göstergelerdir.
- İlçenin güvenlik endeksinde gerilerde yer almasının en önemli nedeninin bin kişiye düşen suç ortalamasının 26,27 gibi oldukça yüksek bir düzeyde gerçekleşmesidir. Bu duruma karşın bin kişiye düşen polis sayısının ise ortalamanın altında kalması dikkat çekicidir.

- Dörtöyl ekonomik yapı endeksinde dâhil olan alt endekslerden ekonomik kapasite endeksinde bölgede 7. sırada yer alırken, ticari hayat endeksinde ve finansal piyasalar endeksinde 4. sırada, turizm endeksinde ise bölgede 6. sırada yer almaktadır.
- İlçe çevresinde bulunan demir çelik fabrikası, pPetrol boru hattı ve gaz dolum tesisleri ilçenin ekonomik potansiyelinin yüksekliğine işaret etmektedir. İlçede vergi mükellefi sayısında 2012-2013 yılları arasında meydana gelen % 56 oranında artış Ekonomik kapasite anlamında önemli bir gelişme olarak değerlendirilebilir.
- İlçede faaliyet gösteren 12 farklı banka ile kişi başına düşen banka sayısı olarak il ortalamasının oldukça üzerinde değerlere sahip olan ilçede finansal gelişmişlik düzeyi yüksektir.
- İlçe özellikle narenciye üretiminde önemli bir merkezdir.
- İlçede turistik mekân ve konaklama imkânlarındaki yetersizliklerin mevcudiyeti olumsuz göstergeler olarak turizm endeksinin etkilemektedir.

Temel Göstergeler

Ekonomik Yapı

Çevresel Yapı

Kentsel ve Kişisel Yaşam

- Dörtöyl ilçesi çevresel yapı endeksinin oluşturan altyapı ve çevre endeksinde bölge içerisinde 13. sırada yer alırken, ulaşım endeksinde ise 18. sırada yer almaktadır.
- Hatay ilinde kişi başına düşen yeşil alan miktarı 2,93 m2 olarak gerçekleşirken Dörtöyl ilçesinde kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarı bu düzeyin oldukça altında 0,92 m2 düzeyindedir.
- İlçede köy yollarının asfalt oranı % 33 seviyesinde gerçekleşirken, ilçede doğalgaz altyapısı bulunmaktadır.
- 2012 yılında Dörtöyl ilçesinde ayrılan Payas ile birlikte ilin merkezi konumlarından birinde bulunan ilçe havalimanına yaklaşık 83 km uzaklıkta bulunurken, şehir merkezine 41,6 km uzaklıktadır.

- Dörtöyl kentsel ve kişisel yaşam endeksinin oluşturan alt endekslerden kentsel yaşam endeksinde göre il içerisinde 11. sırada ve bölgede ise 20. sırada yer alırken kişisel yaşam endeksinde ise il içerisinde 12. sırada bölgede ise 29. sırada yer almaktadır.
- İlçede kişi başına düşen kamu yatırımı tutarının il ortalamasının yaklaşık 30 TL altında gerçekleşirken, kişi başına düşen belediye harcamasının da il ortalamasının oldukça altında gerçekleşmesi dikkat çekicidir.
- İlçede yaşayanların çalışma hayatı memnuniyet endeksleri il ortalamalarının altında kalırken, ekonomik refah algı endeksi değeri il ortalamalarının üzerinde gerçekleşmektedir.

3.3.5. Kırıkhan

Tablo 61. Kırıkhan İlçesi Bilgi Kartı

İlçe Adı	Toplam Nüfus	Şehirleşme Oranı	Nüfus Yoğunluğu	Hanehalkı Ort. Büyüklüğü
Kırıkhan	107.049	72,46%	152	4,22

Kaynak: TÜİK ve DOĞAKA verilerinden üretilmiştir.

Hatay ilinin en yüksek yüzölçümüne sahip olan ilçesi olan Kırıkhan, yaşam kalitesi endeksi skoruyla ortalamanın üstünde yer almaktadır. Bu skoruyla ilde 5. bölgede ise 12.sırada bulunmaktadır. Yaşam kalitesi endeksinin alt bileşenleri incelendiğinde sağlık, kentsel yaşam ve kişisel yaşam endeksi skorları itibarıyla ilde ilk üç içinde yer almaktadır. Bu durumun aksine negatif olan sosyal yaşam endeksi değeri ile ilde son sırada bulunmaktadır. Buna ek olarak demografik yapı, eğitim, ticari hayat ve turizm endeks skorları açısından da ortalamanın altında kalmaktadır.

Kırıkhan ilçesinin doğusunda Suriye, güneyinde ise Amik Ovası bulunmaktadır. Kırıkhan ilçesi için önemli eğitim göstergelerinden olan okur-yazar oranı ve kadın okur-yazar oranı sırasıyla %94,5 ve %93,4'tür. Ayrıca toplam yükseköğretim veya fakülte mezunu oranı ise %5,3'tür. Eğitim göstergelerine ek olarak sağlık göstergeleri incelendiğinde ise Aile Sağlığı Merkezlerindeki doktor başına düşen ortalama muayene sayısı 42 ve ilçedeki eczane sayısı da 28 olarak ifade edilmektedir. Kırıkhan'ın ekonomik göstergelerine bakıldığında ise banka şube sayısının 8, banka çeşitliliği 8 ve 20 üzeri personel çalıştıran işyeri sayısının 46 olduğu görülmektedir. Sosyal yaşam endeksinin önemli göstergelerinden biri olan seçimlere katılma oranı, Kırıkhan için %89,92'dir.

Tablo 62. Endeks Sonuçları – Kırıkhan

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Yaşam Kalitesi Endeksi	0,12	5	12
Demografik Yapı Endeksi	-0,04	10	20
Eğitim Endeksi	-0,32	10	21
Sağlık Endeksi	0,41	3	8
Güvenlik Endeksi	0,30	5	13
Sosyal Yaşam Endeksi	-0,17	15	31
Ekonomik Kapasite Endeksi	0,11	6	16
Ticari Hayat Endeksi	-0,47	11	20
Finansal Piyasalar Endeksi	0,29	6	10
Turizm Endeksi	-0,48	10	21
Altyapı ve Çevre Endeksi	0,15	5	8
Ulaşım Endeksi	0,26	6	10
Kentsel Yaşam Endeksi	0,63	3	6
Kişisel Yaşam Endeksi	1,02	2	19

Şekil 25. Kırıkhan Yaşam Kalitesi Döngüsü

- Kırıkhan bölge ilçeleri arasında temel göstergeler endeksine dâhil olan sağlık endeksinde 8. sırada, Güvenlik endeksinde 13. sırada, demografik yapı endeksinde 20. sırada, eğitim endeksinde 21. sırada, sosyal yaşam endeksinde ise 31 sırada yer almaktadır.
- Oldukça büyük bir yüzölçümüne sahip olan ilçede nüfus yoğunluğu km2 ye 126,08 kişi olarak düşük bir düzeyde gerçekleşmektedir.
- İlçede eğitim göstergelerinde genellikle il ortalamasının altında değerlere sahip olurken, öğretmen başına düşen öğrenci sayılarının yüksekliği ve okuryazar oranlarının il ortalamasının altında yer alması önlem alınması gereken hususlar olarak sıralanabilir.
- Kişi başına düşen hekim, yatak ve eczane gibi verilerde il ortalamasına göre daha iyi konumda bulunmasına rağmen, kaba ölüm hızı ve bebek ölüm hızının yüksekliği dikkat çekicidir.
- İlçede asayiş olaylarında 2012 yılına göre % 7 civarında bir artış gözlemlense de kişi başına düşen suç oranı olarak il ortalamalarının altında değerlere sahip olmaktadır.

- Kırıkhan ekonomik yapı endeksine dâhil olan alt endekslerden ekonomik kapasite endeksinde bölgede 16. sırada yer alırken, ticari hayat endeksinde 20. sırada, finansal piyasalar endeksinde 10. sırada, turizm endeksinde ise bölgede 21. sırada yer almaktadır.
- İlçenin en önemli gelir kaynağı tarım sektörü olurken, ilçe ayrıca dışçılık alanında da ülkenin en tanınmış bölgeleri arasında yer almaktadır.
- İlçede bulunan Mustafa Kemal Üniversitesine bağlı meslek yüksekokulu 1500 civarında öğrencisi ile ilçe ekonomisinin önemli bileşenlerinden biri konumundadır.
- İlçede kurumlar vergisi mükellefi firma sayısında 2012-2013 yılları arasında yaşanan % 11 civarındaki azalış ve toplam istihdam oranının il ortalamasının oldukça altında kalması, ilçenin ekonomik anlamda potansiyeline ulaşamadığı şeklinde değerlendirilebilir.

Temel Göstergeler

Ekonomik Yapı

Çevresel Yapı

Kentsel ve Kişisel Yaşam

- Kırıkhan ilçesi çevresel yapı endeksini oluşturan altyapı ve çevre endeksinde bölge içerisinde 8. sırada yer alırken, ulaşım endeksinde ise 10. sırada yer almaktadır.
- Hatay ilinde kişi başına düşen yeşil alan miktarı 2,93 m2 olarak gerçekleşirken Kırıkhan ilçesinde kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarı bu düzeyin altında 1,12 m2 düzeyindedir.
- İlçede köy yollarının asfalt oranı % 80 seviyesinde gerçekleşirken, ilçede doğalgaz altyapısı bulunmaktadır.
- İlçe en yakın havalimanına yaklaşık 25 km uzaklıkta bulunurken, Iskenderun'a 34 km uzaklıkta yer almaktadır.

- Kırıkhan kentsel ve kişisel yaşam endeksini oluşturan alt endekslerden kentsel yaşam endeksine göre il içerisinde 3. sırada ve bölgede ise 6. sırada yer alırken kişisel yaşam endeksinde ise il içerisinde 2. sırada bölgede ise 19. sırada yer almaktadır.
- İlçede kişi başına düşen kamu yatırımı tutarının il ortalamasının yaklaşık 25 TL üzerinde gerçekleşirken, kişi başına düşen belediye harcamasının da il ortalaması olan 430 TL ye göre oldukça yüksek bir düzey olan 880 TL düzeyinde gerçekleştiği gözlenmektedir.
- İlçede yaşayanların kişisel memnuniyet endeksleri 0,11 gibi oldukça iyi bir seviyede gerçekleşirken, benzer durum çalışma hayatı memnuniyet endeksi ve Konut ve yaşam memnuniyet endekslerinde de ortaya çıkmaktadır.

3.3.6. Samandağ

Tablo 63. Samandağ İlçesi Bilgi Kartı

İlçe Adı	Toplam Nüfus	Şehirleşme Oranı	Nüfus Yoğunluğu	Hanehalkı Ort. Büyüklüğü
Samandağ	116.151	78,65%	309	4,28

Kaynak: TÜİK ve DOĞAKA verilerinden üretilmiştir.

Samandağ ilçesi, yaşam kalitesi endeksi skoru ile ilde altı bölgede on üçüncü sırada yer almaktadır. Yaşam kalitesi endeksine ait alt bileşenler skorları incelendiğinde çoğunun ortalamanın üstünde bulunduğu görülmektedir. Özellikle güvenlik endeksi skoruyla hem ilde hem bölgede üçüncü sırada yer almaktadır. Ancak eğitim, altyapı ve çevre, ticari hayat ve kentsel yaşam endeks skorları itibariyle ortalamanın altında bulunmaktadır.

Günümüzde balıkçılık ve yoğun şekilde tarım yapılan bir ilçedir. Güvenlik ve sosyal yaşam endeksi skorları itibariyle ilde iyi bir konumda olan Samandağ'a ilişkin 2013 yılı asayiş olay sayısı ve seçimlere katılma oranı bilgileri sırasıyla 789 ve %84,34'tür. Samandağ için eğitim göstergelerine bakıldığında okur-yazar oranı ve kadın okur-yazar oranı sırasıyla %94,2 ve %93,4'tür. Ayrıca toplam yüksekokul veya fakülte mezunu oranı ise %4,4'tür. Eğitim göstergelerine ek olarak sağlık göstergeleri incelendiğinde ise Aile Sağlığı Merkezlerindeki doktor başına düşen ortalama muayene sayısı 43, bebek ölüm hızı binde 6,3 ve ilçedeki eczane sayısı da 38 olarak ifade edilmektedir. Samandağ'ın ekonomik göstergelerine bakıldığında ise banka şube sayısının 9, banka çeşitliliğinin 8 ve sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarınca yardım yapılan kişi sayısının 15.263 olduğu görülmektedir.

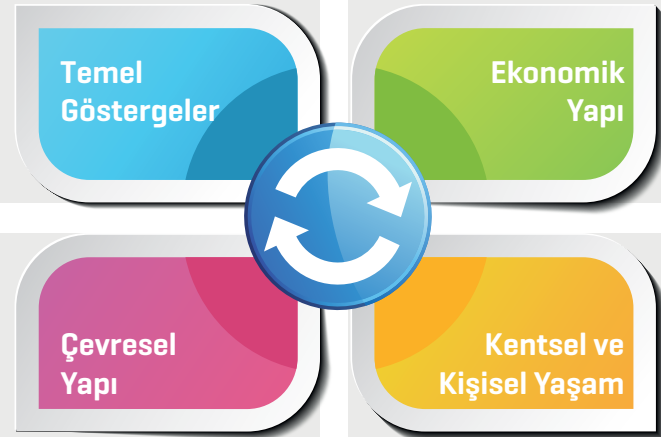
Tablo 64. Endeks Sonuçları – Samandağ

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Yaşam Kalitesi Endeksi	0,11	6	13
Demografik Yapı Endeksi	0,14	7	13
Eğitim Endeksi	-0,27	9	22
Sağlık Endeksi	0,29	4	10
Güvenlik Endeksi	0,89	3	3
Sosyal Yaşam Endeksi	0,33	3	15
Ekonomik Kapasite Endeksi	0,12	5	17
Ticari Hayat Endeksi	-0,40	10	18
Finansal Piyasalar Endeksi	0,34	4	8
Turizm Endeksi	0,02	7	14
Altyapı ve Çevre Endeksi	0,05	8	18
Ulaşım Endeksi	0,27	5	7
Kentsel Yaşam Endeksi	-0,06	6	15
Kişisel Yaşam Endeksi	0,36	4	23

Şekil 26. Samandağ Yaşam Kalitesi Döngüsü

- Samandağ temel göstergeler endeksine dâhil olan güvenlik endeksinde bölgede 3. sırada yer alırken sağlık endeksinde 10. sırada, demografik yapı endeksinde 13. sırada sosyal yaşam endeksinde 15. sırada ve eğitim endeksinde 22. sırada yer almaktadır.
- Dağlar arasında kalan bir delta üzerinde kurulu olan Samandağ ilçesi Hatay il ortalamasına göre düşük bir nüfus yoğunluğuna sahiptir.
- İlçede okur yazar oranı, lise mezunu oranı, üniversite mezunu oranı gibi kriterlerde kötü değerlere sahip iken okulların fiziki durumlar il ortalamasına göre daha olumlu bir yapıdadır.
- İlçede asayiş olay sayısının ve bin kişiye düşen suç sayısının düşüklüğü, ve asayiş olaylarında 2012 yılına göre meydana gelen % 3,66 civarındaki azalış bölge ilçeleri arasında güvenlik endeksinde üst sıralarda yer almasına olanak sağlamaktadır.

- Samandağ ilçesi ekonomik yapı endeksine dâhil olan alt endekslerden ekonomik kapasite endeksinde bölgede 17. sırada yer alırken, ticari hayat endeksinde 18. sırada, finansal piyasalar endeksinde 4. sırada, turizm endeksinde ise bölgede 14. sırada yer almaktadır.
- Tarım ilçenin önemli gelir kaynakları arasında yer alırken balıkçılıkta oldukça gelişmiştir.
- Samandağ ilçesi Türkiye'nin kesintisiz en uzun sahili olan Çevlik sahiline sahiptir. Çevlik sahilii gerek nesli tükenme tehlikesi ile karşı karşıya olan Caretta Caretta türü kaplumbağaların yumurtalama alanı olması gerekse rüzgar sörfüne oldukça uygun yapısı ile turizm anlamında oldukça yüksek bir potansiyele sahiptir. Ancak ilçede gerekli ve yeterli turizm tesisinin varlığından bahsetmek mümkün değildir.
- İlçede bin kişiye düşen 2,91 adet kurumlar vergisi mükellefi firma bulunmaktadır. Bu değer il ortalaması olan 4,74 düzeyinin altında gerçekleşmektedir.

- Samandağ ilçesi çevresel yapı endeksini oluşturan altyapı ve çevre endeksinde bölge içerisinde 18. sırada yer alırken, ulaşım endeksinde ise 7. sırada yer almaktadır.
- Hatay ilinde kişi başına düşen yeşil alan miktarı 2,93 m2 olarak gerçekleşirken Samandağ ilçesinde kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarı bu düzeyin oldukça altında ve 0,68 m2 düzeyindedir.
- İlçede köy yollarının asfalt oranı % 100 seviyesinde gerçekleşirken, ilçede doğalgaz altyapısı bulunmamaktadır.
- İlçe en yakın havalimanına yaklaşık 48 km uzaklıkta bulunurken, Antakya'ya 23 km uzaklıkta yer almaktadır.

- Samandağ kentsel ve kişisel yaşam endeksini oluşturan alt endekslerden kentsel yaşam endeksine göre il içerisinde 6. sırada ve bölgede ise 15. sırada yer alırken kişisel yaşam endeksinde ise il içerisinde 4. sırada bölgede ise 23. sırada yer almaktadır.
- İlçede kişi başına düşen kamu yatırımı tutarı ve kişi başına düşen belediye harcaması il ortalamalarına oldukça yakın düzeylerdedir.
- İlçede yaşayanların Kişisel memnuniyet endeksleri ve ekonomik refah algı endeksleri il ortalamasına göre daha iyi bir düzeyde iken konut ve yaşam memnuniyeti endeksi ve çalışma hayatı memnuniyeti endekslerinde il ortalamasının gerisinde yer almaktadır.

3.3.7. Belen

Tablo 65. Belen İlçesi Bilgi Kartı

İlçe Adı	Toplam Nüfus	Şehirleşme Oranı	Nüfus Yoğunluğu	Hanehalkı Ort. Büyüklüğü
Belen	30.061	76,93%	152	3,55

Kaynak: TÜİK ve DOĞAKA verilerinden üretilmiştir.

Hatay ilinin en düşük hanehalkı ortalama büyüklüğüne sahip ilçesi olan Belen, yaşam kalitesi endeksi skoru itibarıyla il sıralamasında yedinci sırada yer almaktadır. Tablo 65 incelendiğinde alt endeks skorlarının büyük bir kısmının ortalamanın üstünde olduğu görülmektedir. Özellikle eğitim endeksi açısından 1,06 skoruyla ilde birinci bölgede ikinci sırada yer almaktadır. Bunun yanı sıra, turizm, ulaşım ile kentsel yaşam endeksi sonuçları itibarıyla ilde ilk beşte yer almaktadır. Bu durumun aksine sağlık endeksi açısından ise ilde on üçüncü bölgede yirmi dokuzuncu sırada bulunmaktadır. Sağlık endeksine ek olarak ekonomik kapasite, ticari hayat ve finansal piyasalar endeksi açısından da ortalamanın altında yer almaktadır.

Belen, Hatay ilinin önemli bir merkezi olan İskenderun'a çok yakındır. Ayrıca Türkiye'nin önemli geçitlerinden "Belen Geçidi"ne adını veren bir ilçedir. Eğitim endeksi skoru ile ilde ilk sırada yer almaktadır. Eğitime ilişkin göstergeler incelendiğinde ise okur-yazar oranı ve okur-yazar kadın oranı sırasıyla %97,26 ve %96,59'dur. Toplam yüksekokul ve fakülte mezunu oranı ise %9,5'tur. Sağlık göstergeleri incelendiğinde ise Aile Sağlığı Merkezlerindeki doktor başına düşen ortalama muayene sayısı 51 olarak ifade edilmektedir. Belen'in önemli ekonomik göstergelerine bakıldığında ise banka şube sayısının 1 ve 20 üzeri personel çalıştıran işyeri sayısının 34 olduğu görülmektedir. Sosyal yaşam endeksinin önemli göstergelerinden biri olan seçimlere katılma oranı, Belen için %91,92'dir.

Tablo 66. Endeks Sonuçları – Belen

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması	Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Yaşam Kalitesi Endeksi	0,08	7	11	Ticari Hayat Endeksi	-0,39	9	19
Demografik Yapı Endeksi	0,25	5	10	Finansal Piyasalar Endeksi	-0,69	11	25
Eğitim Endeksi	1,06	1	2	Turizm Endeksi	0,05	5	10
Sağlık Endeksi	-0,42	13	29	Altyapı ve Çevre Endeksi	0,08	7	16
Güvenlik Endeksi	0,04	9	19	Ulaşım Endeksi	0,36	4	6
Sosyal Yaşam Endeksi	0,02	9	28	Kentsel Yaşam Endeksi	0,51	4	5
Ekonomik Kapasite Endeksi	-0,17	12	20	Kişisel Yaşam Endeksi	0,07	8	24

Şekil 27. Belen Yaşam Kalitesi Döngüsü

- Belen ilçesi temel göstergeler endeksine dâhil olan güvenlik endeksinde bölgede 19. sırada yer alırken, sağlık endeksinde 29. sırada, demografik yapı endeksinde 9. sırada, sosyal yaşam endeksinde 28. sırada ve eğitim endeksinde 2. sırada yer almaktadır.
- İlçede okur yazar oranı, il ortalamalarına göre yüksek olup, nüfusun eğitim seviyesinin oldukça yüksek olduğu dikkat çekicidir. İlçe Eğitim endeksine göre il içerisinde ilk sırada yer alırken bölge ilçeleri arasında da ikinci sırada yer almaktadır.
- İskenderun'a çok yakın mesafede bulunmasına rağmen ilçede hastane olmaması, kaba ölüm hızı ve bebek ölüm hızlarının il ortalamasının üzerinde ye alması sağlık endeksinde ilçenin gerilerde yer almasına yol açmaktadır.
- İlçe nüfusunun % 1,46 sı gibi küçük bir bölümü dernek üyesi konumundadır.
- İlçede yaşanan asayiş olayları sayısı ve güvenlik algı endeksleri ile ortalamasına yakın değerlere sahiptir.

- Belen ilçesi ekonomik yapı endeksine dâhil olan alt endekslerden ekonomik kapasite endeksinde bölgede 20. sırada yer alırken, ticari hayat endeksinde 19. sırada, finansal piyasalar endeksinde 25. sırada, turizm endeksinde ise bölgede 10. sırada yer almaktadır.
- Yaklaşık 30.000 kişilik nüfusu ile il ortalamasının altında bir değere sahip olan Belen iç talep potansiyeli olarak olumsuz bir yapıya sahiptir. İlçede arsa m2 birim fiyatı rayiç bedelleri de il ortalamalarının altında gerçekleşmektedir.
- İlçede 2012-2013 yılları arasında kurumlar vergisi mükellefi firma sayısında meydana gelen % 10 civarındaki azalış dikkat çekicidir.
- İlçede bulunan 15-65 yaş arası nüfusun yaklaşık % 8 lik kısmı istihdam edilebilmektedir. İlçede faaliyet gösteren sadece 1 adet banka şubesinin olması bu alanda da ilçenin finansal piyasalar endeksinde gerilerde yer almasına yol açmaktadır.

Temel
Göstergeler

Ekonomik
Yapı

Çevresel
Yapı

Kentsel ve
Kişisel Yaşam

- Belen ilçesi çevresel yapı endeksini oluşturan altyapı ve çevre endeksinde bölge içerisinde 16. sırada yer alırken, ulaşım endeksinde ise 6. sırada yer almaktadır.
- Hatay ilinde kişi başına düşen yeşil alan miktarı 2,93 m2 olarak gerçekleşirken Samandağ ilçesinde kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarı bu düzeyin oldukça altında ve 0,73 m2 düzeyindedir.
- İlçede köy yollarının asfalt oranı % 100 seviyesinde gerçekleşirken, ilçede doğalgaz altyapısı bulunmaktadır.
- İlçe en yakın havalimanına yaklaşık 34 km uzaklıkta bulunurken, İskenderun'a 10 km uzaklıkta yer almaktadır.

- Belen kentsel ve kişisel yaşam endeksini oluşturan alt endekslerden kentsel yaşam endeksine göre il içerisinde 4. sırada ve bölgede ise 5. sırada yer alırken kişisel yaşam endeksinde ise il içerisinde 8. sırada bölgede ise 24. sırada yer almaktadır.
- İlçede kişi başına düşen kamu yatırımı tutarı 268 TL olarak gerçekleşirken il ortalaması olan 248 TL nin üzerindedir. Kişi başına düşen belediye harcaması il ortalaması olan 430 TL düzeyinin oldukça üzerinde 1077 TL olarak gerçekleşmektedir.
- İlçede yaşayanların çalışma hayatı memnuniyet endeksleri il ortalamasına göre oldukça iyi bir düzeyde iken ekonomik refah algı endeksinde il ortalamasının gerisinde yer almaktadır.

3.3.8. Arsuz

Tablo 67. Arsuz İlçesi Bilgi Kartı

İlçe Adı	Toplam Nüfus	Şehirleşme Oranı	Nüfus Yoğunluğu	Hanehalkı Ort. Büyüklüğü
Arsuz	79.782	62,82%	150	4,03

Kaynak: TÜİK ve DOĞAKA verilerinden üretilmiştir.

Hatay ilinin 6360 Sayılı Kanun ile Büyükşehir Belediyesi kapsamına girmesi neticesinde İskenderun ilçesinden ayrılarak kurulan Arsuz, 532 km² ile oldukça büyük bir alana sahip bulunmaktadır. Arsuz, yaşam kalitesi endeksi skoru itibarıyla ortalamasının altında yer almaktadır. Tablo 67 incelendiğinde yaşam kalitesi endeksi açısından on beş ilçe arasında sekizinci sırada bulunan Arsuz'un bölge sırası ise on beştir. Alt endekslere bakıldığında; demografik yapı, sağlık, sosyal yaşam, altyapı ve çevre ile kişisel yaşam endeksi skorları açısından ortalamasının üstünde bulunduğu görülmektedir. Özellikle altyapı ve çevre ile kişisel yaşam endeksi skorlarıyla il sıralamasında ilk beş ilçe arasında yer almaktadır.

İskenderun'un 32 kilometre güneyinde yer alan Arsuz, turistik bir ilçedir. Arsuz'un merkezinde dünyanın en eski kiliselerinden biri kabul edilen Maryo Hanna Kilisesi bulunmaktadır. Turizm endeksinin göstergelerinden olan tesise geliş sayısı (yerli) ve tesise geliş sayısı (yabancı) incelendiğinde sırasıyla 3385 ve 244 olduğu görülmektedir. İlçedeki eğitim demografisi için okur-yazar oranı ve okur-yazar kadın oranı incelendiğinde sırasıyla %93,9 ve %93,7 bilgisine ulaşılmaktadır. Sağlık göstergeleri incelendiğinde ise Aile Sağlığı Merkezlerindeki doktor başına düşen ortalama muayene sayısı 37 olarak ifade edilmektedir. Sosyal yaşam endeksinin önemli göstergelerinden biri olan seçimlere katılma oranı, Arsuz için %88,5'tir.

Tablo 68. Endeks Sonuçları – Arsuz

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Yaşam Kalitesi Endeksi	-0,05	8	16
Demografik Yapı Endeksi	0,08	8	14
Eğitim Endeksi	-0,08	8	15
Sağlık Endeksi	-0,23	11	26
Güvenlik Endeksi	0,08	6	20
Sosyal Yaşam Endeksi	0,04	8	17
Ekonomik Kapasite Endeksi	-0,12	11	25

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Ticari Hayat Endeksi	0,04	6	8
Finansal Piyasalar Endeksi	-1,01	15	31
Turizm Endeksi	-0,17	8	11
Altyapı ve Çevre Endeksi	0,33	4	10
Ulaşım Endeksi	-0,17	9	14
Kentsel Yaşam Endeksi	-0,45	13	27
Kişisel Yaşam Endeksi	0,69	3	21

Şekil 28. Arsuz Yaşam Kalitesi Döngüsü

- Arsuz ilçesi temel göstergeler endeksine dâhil olan güvenlik endeksinde bölgede 20. sırada yer alırken, sağlık endeksinde 26. sırada, demografik yapı endeksinde 14. sırada, sosyal yaşam endeksinde 17. sırada ve eğitim endeksinde 15. sırada yer almaktadır.
- İlçede okur yazar oranı, il ortalamalarına göre daha düşük bir düzeyde gerçekleşmekte olup, nüfusun eğitim seviyesinin de il ortalamasının altında yer aldığı görülmektedir. İlçede bulunan okulların sadece % 23 lük kısmının kaloriferli ısıtma sistemine sahip olması olumsuz bir gösterge olarak öne çıkmaktadır.
- 2012 yılında İskenderun ilçesinden ayrılarak ilçe statüsünü kazanan Arsuz' da hastane bulunmaması ilçenin sağlık endeksinde istenilen düzeye ulaşamamasına yol açan en önemli eksikliklerdir.
- İlçede gerçekleşen asayiş olay sayısının 2012 yılına göre % 2,79 oranında azalmasına rağmen olay sayısı 1837 gibi yüksek bir düzeyde gerçekleşmiştir.

- Arsuz ilçesi ekonomik yapı endeksine dâhil olan alt endekslerden ekonomik kapasite endeksinde bölgede 25. sırada yer alırken, ticari hayat endeksinde 8. sırada, finansal piyasalar endeksinde 31. sırada, turizm endeksinde ise bölgede 11. sırada yer almaktadır.
- İlçede 2012-2013 yılları arasında kurumlar vergisi mükellefi firma sayısında meydana gelen azalış dikkat çekicidir.
- Arsuz, ilçesinde banka şubesinin bulunmayışı ekonomik anlamda ilçenin kaynaklarının İskenderun'a yönlmesine yol açmaktadır.
- İlçede bulunan 1 adet otel ve 1 adet turistik mekan ile ortalama yıllık 3.500 civarında tesise gelen misafir sayısına sahiptir. İlçede bulunan kumsallar ve Hristiyan inancına göre kutsal kabul edilen Meryem ana havuzunun varlığı Turizm yatırımları açısından ilçeyi cazip hale getirmektedir.

Temel
Göstergeler

Ekonomik
Yapı

Çevresel
Yapı

Kentsel ve
Kişisel Yaşam

- Arsuz ilçesi çevresel yapı endeksini oluşturan altyapı ve çevre endeksinde bölge içerisinde 10. sırada yer alırken, ulaşım endeksinde ise 14. sırada yer almaktadır.
- Hatay ilinde kişi başına düşen yeşil alan miktarı 2,93 m² olarak gerçekleşirken Arsuz ilçesinde kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarı bu düzeyin üzerinde ve 4,59 m² düzeyindedir.
- İlçede köy yollarının asfalt oranı % 98 seviyesinde gerçekleşirken, ilçede doğalgaz altyapısı bulunmamaktadır.
- İlçe en yakın havalimanına yaklaşık 52 km uzaklıkta bulunurken, İskenderun'a 34 km uzaklıkta yer almaktadır.

- Arsuz kentsel ve kişisel yaşam endeksini oluşturan alt endekslerden kentsel yaşam endeksine göre il içerisinde 13. sırada ve bölgede ise 27. sırada yer alırken kişisel yaşam endeksinde ise il içerisinde 3. sırada bölgede ise 21. sırada yer almaktadır.
- İlçede kişi başına düşen kamu yatırımı tutarı 165 TL olarak gerçekleşirken il ortalaması olan 248 TL nin oldukça altındadır. Kişi başına düşen belediye harcaması ise il ortalaması olan 430 TL düzeyinin altında ve 369 TL olarak gerçekleşmektedir.
- İlçede yaşayanların çalışma hayatı memnuniyet, konut ve yaşam memnuniyeti, ekonomik refah algı ve kişisel memnuniyet endeksi değerleri il ortalamalarına göre daha iyi bir düzeyde gerçekleşmiştir.

3.3.9. Payas

Tablo 69. Payas İlçesi Bilgi Kartı

İlçe Adı	Toplam Nüfus	Şehirleşme Oranı	Nüfus Yoğunluğu	Hanehalkı Ort. Büyüklüğü
Payas	38.959	87,85%	255	4,10

Kaynak: TÜİK ve DOĞAKA verilerinden üretilmiştir.

Hatay ilinin 6360 Sayılı Kanun ile Büyükşehir Belediyesi kapsamına girmesi neticesinde Dörtöyl ilçesinden ayrılarak kurulan Payas, şehirleşme oranının en yüksek olduğu ilçelerden birisidir. Yaşam kalitesi endeksi skoru incelendiğinde ortalamanın altında kalan bir değerle ilde 9. sırada yer almaktadır. Tablo 69'da yer alan yaşam kalitesi endeksinin alt bileşenlerine ait skorlar incelendiğinde çoğunun ortalamanın üstünde yer aldığı görülmektedir. Özellikle turizm ve kişisel yaşam endeksi açısından ilde sırasıyla altıncı ve beşinci sırada yer almaktadır. Tablo 69'da negatif olan skorlar incelendiğinde ise güvenlik, finansal piyasalar, altyapı ve çevre, ulaşım ve kentsel yaşam endeksi skorları itibarıyla ortalamanın altında kaldığı görülmektedir.

Payas ilçesi İskenderun Körfezi'nin kıyısında, Dörtöyl ve İskenderun'un arasında yer almaktadır. Payas için önemli eğitim göstergelerinden olan okur-yazar oranı ve kadın okur-yazar oranı sırasıyla %96,9 ve %95,7'dir. Ayrıca toplam yükseköğül veya fakülte mezunu oranı ise %5,48'dir. Eğitim göstergelerine ek olarak sağlık göstergeleri incelendiğinde ise Aile Sağlığı Merkezlerindeki doktor başına düşen ortalama muayene sayısı 61 ve ilçedeki eczane sayısı da 8 olarak ifade edilmektedir. Payas'ın ekonomik göstergelerine bakıldığında ise banka şube sayısının 2 ve sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarınca yardım yapılan kişi sayısının 1569 olduğu görülmektedir. Sosyal yaşam endeksinin önemli göstergelerinden biri olan seçimlere katılma oranı, Payas için %93,24'tür.

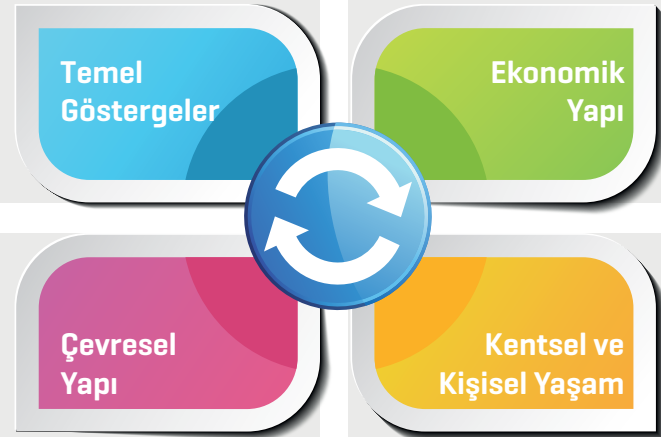
Tablo 70. Endeks Sonuçları – Payas

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Yaşam Kalitesi Endeksi	-0,10	9	15
Demografik Yapı Endeksi	0,23	6	12
Eğitim Endeksi	0,34	6	12
Sağlık Endeksi	-0,33	12	28
Güvenlik Endeksi	-0,51	11	23
Sosyal Yaşam Endeksi	0,04	7	21
Ekonomik Kapasite Endeksi	0,07	7	15
Ticari Hayat Endeksi	0,07	5	11
Finansal Piyasalar Endeksi	-0,20	7	13
Turizm Endeksi	0,05	6	8
Altyapı ve Çevre Endeksi	-1,07	15	33
Ulaşım Endeksi	-0,22	11	12
Kentsel Yaşam Endeksi	-0,44	12	28
Kişisel Yaşam Endeksi	0,32	5	22

Şekil 29. Payas Yaşam Kalitesi Döngüsü

- Payas ilçesi temel göstergeler endeksinde dâhil olan güvenlik endeksinde bölgede 23 sırada yer alırken, sağlık endeksinde 28. sırada, sosyal yaşam endeksinde 21. sırada, eğitim endeksinde ve demografik yapı endeksinde ise 12. sırada yer almaktadır.
- İlçede okur yazar oranı, il ortalamalarına göre daha yüksek bir düzeyde gerçekleşmekte olup, ilçede bulunan okulların sadece % 21 lük kısmının kaloriferli ısıtma sistemine sahip olması olumsuz bir gösterge olarak öne çıkmaktadır. Buna karşın spor salonu bulunan okul oranı kriterine göre ise il ortalamalarının oldukça üzerinde bir değere sahiptir.
- 2012 yılında Dörtöyl ilçesinden ayrılarak ilçe statüsünü kazanan Payas' ta hastane bulunmaması ilçenin sağlık endeksinde orta sıralarda yer almasına neden olmaktadır.
- İlçede gerçekleşen asayiş olay sayısının 2012 yılına göre % 14,04 oranında artış göstermesi ve bin kişiye düşen suç sayısının 26,27 gibi yüksek bir değere sahip olması, ilçenin güvenlik endeksi skoruna olumsuz etki etmektedir.

- Payas ilçesi ekonomik yapı endeksinde dâhil olan alt endekslerden ekonomik kapasite endeksinde bölgede 15. sırada yer alırken, ticari hayat endeksinde 11. sırada, finansal piyasalar endeksinde 13. sırada, turizm endeksinde ise bölgede 8. sırada yer almaktadır.
- 1970 li yıllara kadar ilçe ekonomisinin en önemli kaynağı tarım iken bu tarihten sonra ilçe sınırları içerisinde kurulan Türkiye'nin en büyük demir çelik işletmesi olan İskenderun Demir Çelik fabrikası ile sanayiye dayalı bir üretim anlayışı gelişmiştir.
- İlçede 2012 yılı itibarı ile kurulan Mustafa Kemal Üniversitesi Payas Meslek Yüksekokulunun da artan öğrenci sayısı ile birlikte ilçenin talep potansiyeline olumlu katkı yapması beklenmektedir.
- İlçede bulunan başlıca tarihi mekanlar olan Payas kalesi, Sokullu Mehmet paşa Külliyesi ve Payas sahili ile önemli bir turizm potansiyeli taşımaktadır.

- Payas ilçesi çevresel yapı endeksini oluşturan altyapı ve çevre endeksinde bölge içerisinde son sırada yer alırken, ulaşım endeksinde ise 12. sırada yer almaktadır.
- İlçenin Altyapı ve çevre endeksinde en son sırada yer almasının nedeni köy yollarının asfalt oranının yetersizliği, kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarının düşüklüğü ve doğalgaz altyapısının mevcut olmayışı gösterilebilir.
- İlçe en yakın havalimanına yaklaşık 67 km uzaklıkta bulunurken, İskenderun'a 23 km uzaklıkta yer almaktadır.
- İlçede yapılan anket neticesinde elde edilen sonuçlara göre ilçede yaşayan vatandaşlarında ulaşım algı endekslerinde ve altyapı-çevre algı endekslerinde benzer şekilde olumsuzluklar tespit edilmiştir.

- Payas kentsel ve kişisel yaşam endeksini oluşturan alt endekslerden kentsel yaşam endeksinde il içerisinde 12. sırada ve bölgede ise 28. sırada yer alırken kişisel yaşam endeksinde ise il içerisinde 5. sırada bölgede ise 22. sırada yer almaktadır.
- İlçede kişi başına düşen kamu yatırımı tutarı 162 TL olarak gerçekleşirken il ortalaması olan 248 TL'nin oldukça altındadır. Kişi başına düşen belediye harcaması ise il ortalaması olan 430 TL düzeyinin altında ve 383 TL olarak gerçekleşmektedir.
- İlçede yaşayanların çalışma hayatı memnuniyet, ekonomik refah algı ve kişisel memnuniyet endeksi değerleri il ortalamalarına göre daha iyi bir düzeyde gerçekleşirken, konut ve yaşam memnuniyet endeksleri il ortalamaların göre daha kötü bir düzeydedir.

3.3.10. Hassa

Tablo 71. Hassa İlçesi Bilgi Kartı

İlçe Adı	Toplam Nüfus	Şehirleşme Oranı	Nüfus Yoğunluğu	Hanehalkı Ort. Büyüklüğü
Hassa	54.231	65,80%	91	4,20

Kaynak: TÜİK ve DOĞAKA verilerinden üretilmiştir.

Hatay ilinin en düşük üçüncü nüfus yoğunluğuna sahip ilçesi olan Hassa, yaşam kalitesi endeksi skoru negatif olup ortalamanın altında yer almaktadır. Söz konusu skor ile ilde onuncu bölgede yirmi beşinci sırada yer almaktadır. Yaşam kalitesi endeksinin alt bileşenlerine ait skorlar incelendiğinde ise güvenlik, sosyal yaşam ve kentsel yaşam endeksi sonuçları itibarıyla ilde ilk beş sırada bulunmaktadır. Bu durumun aksine Hassa ilçesine ait ticari hayat ve ulaşım endeks sonuçları incelendiğinde on beş ilçe arasında on dördüncü sırada yer aldığı görülmektedir.

Hassa, Hatay-Gaziantep il sınırında yer almaktadır. İlçede kamu iktisadi kuruluşlarına ait Çukobirlik, Tarım Kredi Kooperatifi, Toprak Mahsulleri Ofisi bulunmaktadır. Hassa ilçesi için önemli eğitim göstergelerinden olan okur-yazar oranı ve kadın okur-yazar oranı sırasıyla %95,2 ve %93,6'dır. Eğitim göstergelerine ek olarak sağlık göstergeleri incelendiğinde ise Aile Sağlığı Merkezlerindeki doktor başına düşen ortalama muayene sayısı 33 ve ilçedeki eczane sayısı da 10 olarak ifade edilmektedir. Hassa'nın ekonomik göstergelerine bakıldığında ise banka şube sayısının 1 ve 20 üzeri personel çalıştıran işyeri sayısının 5 olduğu görülmektedir. Sosyal yaşam endeksinin önemli göstergelerinden biri olan seçimlere katılma oranı, Hassa için %91,67'dir.

Tablo 72. Endeks Sonuçları – Hassa

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Yaşam Kalitesi Endeksi	-0,19	10	26
Demografik Yapı Endeksi	-0,26	11	24
Eğitim Endeksi	-0,61	11	26
Sağlık Endeksi	0,17	6	16
Güvenlik Endeksi	0,91	2	1
Sosyal Yaşam Endeksi	0,11	4	18
Ekonomik Kapasite Endeksi	-0,25	13	26
Ticari Hayat Endeksi	-0,62	14	24
Finansal Piyasalar Endeksi	-0,79	12	27
Turizm Endeksi	-0,53	13	31
Altyapı ve Çevre Endeksi	0,12	6	14
Ulaşım Endeksi	-0,82	14	22
Kentsel Yaşam Endeksi	0,35	5	11
Kişisel Yaşam Endeksi	0,12	6	25

Şekil 30. Hassa Yaşam Kalitesi Döngüsü

- Hassa ilçesi temel göstergeler endeksine dâhil olan sosyal yaşam endeksinde bölge ilçeleri arasında 18. sırada, sağlık endeksinde 16. sırada, eğitim endeksinde 26. sırada, demografik yapı endeksinde ise 24. sırada yer alırken, güvenlik endeksinde ise ilk sırada yer almaktadır.
- İlçede yaşayanların okuryazar olma oranı il ortalamalarının üzerinde gerçekleşirken, ilköğretim, ortaöğretim ve lise düzeylerinde öğretmen başına düşen öğrenci sayısının il ortalamalarının üzerinde gerçekleşmesi dikkat çekicidir.
- İlçede bulunan 50 yatak kapasiteli hastane ilçenin yaklaşık 54.000 kişilik nüfusu için yetersizdir. Ancak 10.000 kişiye düşen Aile sağlığı merkezi sayısının il ortalamalarının üzerinde gerçekleşmesi ve aile sağlığı merkezlerinde doktor başına düşen ortalama günlük muayene sayısındaki düşüklük bu alanda olumlu göstergeler olarak değerlendirilebilir.
- İlçede gerçekleşen asayiş olay sayısının 2012 yılına göre % 6,28 oranında azalmasının yanı sıra bin kişiye üşen suç oranı ve bin kişiye düşen polis sayısı gibi kriterlerde il ortalamalarına göre çok daha olumlu bir durumda bulunmaktadır.

Temel Göstergeler

Ekonomik Yapı

Çevresel Yapı

Kentsel ve Kişisel Yaşam

- Hassa ilçesi çevresel yapı endeksini oluşturan altyapı ve çevre endeksinde bölge içerisinde 14. sırada yer alırken, ulaşım endeksinde ise 22. sırada yer almaktadır.
- İlçenin köy yollarının asfalt oranının % 100 seviyesinde gerçekleştiği ilçede kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarının kişi başına 2,26 m2 ile il ortalaması olan 2,93 m2 nin altında gerçekleşmektedir.
- İlçede doğalgaz altyapısının bulunmayışı önemli bir eksiklik olarak ön plana çıkmaktadır.
- İlçe en yakın havalimanına yaklaşık 63 km uzaklıkta bulunurken, Iskenderun'a 72 km uzaklıkta yer almaktadır.

- Hassa kentsel ve kişisel yaşam endeksini oluşturan alt endekslerden kentsel yaşam endeksine göre il içerisinde 5. sırada ve bölgede ise 11. sırada yer alırken kişisel yaşam endeksinde ise il içerisinde 6. sırada bölgede ise 25. sırada yer almaktadır.
- İlçede kişi başına düşen kamu yatırımı tutarı 409 TL olarak il ortalaması olan 248 TL'nin üzerindedir. Buna karşın kişi başına düşen belediye harcaması ise il ortalaması olan 430 TL düzeyinin altında ve 376 TL olarak gerçekleşmektedir.
- İlçede yaşayanların kişisel memnuniyet ve ekonomik refah algı endeksi değerleri il ortalamalarına göre daha iyi bir düzeyde gerçekleşirken, konut ve yaşam memnuniyeti ve çalışma hayatı memnuniyet endeksleri il ortalamaların göre daha kötü bir düzeydedir.

3.3.11. Erzin

Tablo 73. Erzin İlçesi Bilgi Kartı

İlçe Adı	Toplam Nüfus	Şehirleşme Oranı	Nüfus Yoğunluğu	Hanehalkı Ort. Büyüklüğü
Erzin	41.297	76,41%	144	4,14

Kaynak: TÜİK ve DOĞAKA verilerinden üretilmiştir.

Tablo 73 incelendiğinde Erzin ilçesinin yaşam kalitesi endeks skorunun ortalamadan altında kaldığı görülmektedir. Erzin, -0,21 skoruyla ilde on birinci bölgede ise yirminci sırada yer almaktadır. Yaşam kalitesi endeksinin alt bileşenleri incelendiğinde ise özellikle ulaşım ve kişisel yaşam endeks sonuçları dikkat çekmektedir. Erzin ilçesi, söz konusu endeksler itibarıyla ilde son sırada yer almaktadır. Bunun yanı sıra kişisel yaşam endeksi açısından bölgede de son sırada bulunmaktadır. Erzin ilçesi, yalnızca demografik yapı, eğitim ve güvenlik endeksi sonuçları açısından pozitif değerler almaktadır.

Erzin, Dörtöl ilçesine 15 ve İskenderun ilçesine 45 kilometre mesafededir. İlçe ekonomisi tarıma dayalı olup başlıca gelir kaynağı narenciye üretimidir. Erzin ilçesi için önemli eğitim göstergelerinden olan okur-yazar oranı ve kadın okur-yazar oranı sırasıyla %96,1 ve %94,5'tir. Eğitim göstergelerine ek olarak sağlık göstergeleri incelendiğinde ise Aile Sağlığı Merkezlerindeki doktor başına düşen ortalama muayene sayısı 64 ve ilçedeki eczane sayısı da 16 olarak ifade edilmektedir. Erzin'in ekonomik göstergelerine bakıldığında ise banka şube sayısının 3 ve 20 üzeri personel çalıştıran işyeri sayısının 29 olduğu görülmektedir. Sosyal yaşam endeksinin önemli göstergelerinden biri olan seçimlere katılma oranı, Erzin için %91,12'dir.

Tablo 74. Endeks Sonuçları - Erzin

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Yaşam Kalitesi Endeksi	-0,21	11	19
Demografik Yapı Endeksi	0,03	9	16
Eğitim Endeksi	0,24	7	11
Sağlık Endeksi	-0,01	8	19
Güvenlik Endeksi	0,07	7	17
Sosyal Yaşam Endeksi	-0,05	11	25
Ekonomik Kapasite Endeksi	-0,10	10	24

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Ticari Hayat Endeksi	-0,11	7	13
Finansal Piyasalar Endeksi	-0,23	8	13
Turizm Endeksi	-0,53	12	30
Altyapı ve Çevre Endeksi	-0,09	10	29
Ulaşım Endeksi	-1,11	15	23
Kentsel Yaşam Endeksi	-0,16	10	14
Kişisel Yaşam Endeksi	-1,03	15	33

Şekil 31. Erzin Yaşam Kalitesi Döngüsü

- Erzin ilçesi temel göstergeler endeksine dâhil olan sosyal yaşam endeksinde bölge ilçeleri arasında 25. sırada yer alırken, sağlık endeksinde 19. sırada, eğitim endeksinde 11. sırada, demografik yapı endeksinde 16. sırada, güvenlik endeksinde ise 17. sırada yer almaktadır.
- İl ortalamasına göre daha düşük bir nüfus yoğunluğuna sahip bulunan ilçede okuryazar oranları hem toplam nüfus içerisinde hem de kadın nüfus içerisinde il ortalamalarının üzerinde değerlere sahip bulunmaktadır. İlde bulunan toplam nüfusun % 23,35'inin lise veya dengi okul mezunu olması ilin eğitim endeksi skoruna olumlu etki etmektedir.
- İlçede bulunan 40.000 civarında nüfusa karşın 25 yatak kapasiteli 1 adet hastane bulunması ve 10.000 kişiye düşen hekim sayısının 4,84 değerinde gerçekleşmesi sağlık endeksi açısından olumsuz göstergeler olarak değerlendirilebilir.
- İlçede gerçekleşen asayiş olay sayısı 2012 yılına göre % 0,58 oranında artarak 2013 yılı için 685 olarak gerçekleşmiştir. Bin kişiye düşen suç sayısında il ortalamalarının üzerinde bir değere sahip olan ilçe için bu durum dikkat çekicidir.

Temel Göstergeler

Ekonomik Yapı

Çevresel Yapı

Kentsel ve Kişisel Yaşam

- Erzin ilçesi çevresel yapı endeksini oluşturan altyapı ve çevre endeksinde bölge içerisinde 29. sırada yer alırken, ulaşım endeksinde ise 23. sırada yer almaktadır.
- İlçenin köy yollarının asfalt oranının % 100 seviyesinde gerçekleştiği ilçede kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarının kişi başına 0,30 m2 ile il ortalaması olan 2,93 m2 nin oldukça altında gerçekleşmektedir.
- İlçede doğalgaz altyapısının bulunmaması altyapı ve çevre endeksinde ilçeyi olumsuz etkileyen faktörler arasında yer almaktadır.
- İlçe en yakın havalimanına yaklaşık 102 km uzaklıkta bulunurken, ilçe İskenderun'a 62 km uzaklıkta yer almaktadır.

- Erzin kentsel ve kişisel yaşam endeksini oluşturan alt endekslerden kentsel yaşam endeksine göre il içerisinde 10. sırada ve bölgede ise 14. sırada yer alırken kişisel yaşam endeksinde ise il içerisinde 15. sırada bölgede ise 33. sırada yer almaktadır.
- İlçede kişi başına düşen kamu yatırımı tutarı 167 TL olarak gerçekleşirken il ortalaması olan 248 TL' nin oldukça altındadır. Buna karşın kişi başına düşen belediye harcaması ise il ortalaması olan 430 TL düzeyinin üzerinde ve 653 TL olarak gerçekleşmektedir.
- İlçede yaşayanların kişisel memnuniyet ve ekonomik refah algı endeksi, konut ve yaşam memnuniyeti endeksi ve çalışma hayatı memnuniyet endeksleri il ortalamaların göre oldukça kötü bir düzeydedir.

3.3.12. Reyhanlı

Tablo 75. Reyhanlı İlçesi Bilgi Kartı

İlçe Adı	Toplam Nüfus	Şehirleşme Oranı	Nüfus Yoğunluğu	Hanehalkı Ort. Büyüklüğü
Reyhanlı	88.925	71,04%	241	5,12

Kaynak: TÜİK ve DOĞAKA verilerinden üretilmiştir.

Reyhanlı ilçesi, yaşam kalitesi endeksi skoruyla ilde 12. ve bölgede 27.sırada yer almaktadır. Yaşam kalitesi endeksine ait alt bileşenler incelendiğinde ortalamanın üstünde değer alan finansal piyasalar, ulaşım ve kentsel yaşam endeksi ve sağlık endeksi dikkat çekmektedir. Özellikle kentsel yaşam endeksi değeri ile il sıralamasında 2. sırada bulunmaktadır. Ancak söz konusu üç endeks dışında kalan endekslerde ortalamanın altında skorlar almaktadır. Bu hususta negatif değer alan güvenlik endeksi değeriyle Hatay'da on beş ilçe içinde on dördüncü sırada yer almaktadır.

Doğusunda ve güneyinde Suriye bulunan Reyhanlı ilçesi, güvenlik endeksi skoru ile son sıralarda yer almaktadır. Güvenlik göstergelerinden 2013 yılı asayiş olay sayısı bakıldığında 1.789 bilgisine ulaşılmaktadır. Reyhanlı için önemli eğitim göstergelerinden olan okur-yazar oranı ve kadın okur-yazar oranı sırasıyla %93 ve %91,8'dir. Ayrıca toplam yükseköğretim veya fakülte mezunu oranı ise %3,28'dir. Eğitim göstergelerine ek olarak sağlık göstergeleri incelendiğinde ise Aile Sağlığı Merkezlerindeki doktor başına düşen ortalama muayene sayısı 40, bebek ölüm hızı binde 5,7 ve ilçedeki eczane sayısı da 18 olarak ifade edilmektedir. Reyhanlı'nın ekonomik göstergelerine bakıldığında ise banka şube sayısının 8, banka çeşitliliğinin 7 ve sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarınca yardım yapılan kişi sayısının 14708 olduğu görülmektedir. Sosyal yaşam endeksinin önemli göstergelerinden biri olan seçimlere katılma oranı, Reyhanlı için %85,59'dur.

Tablo 76. Endeks Sonuçları – Reyhanlı

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Yaşam Kalitesi Endeksi	-0,24	12	27
Demografik Yapı Endeksi	-0,73	13	30
Eğitim Endeksi	-0,83	13	30
Sağlık Endeksi	0,11	10	15
Güvenlik Endeksi	-0,75	14	27
Sosyal Yaşam Endeksi	-0,07	12	26
Ekonomik Kapasite Endeksi	-0,04	9	21
Ticari Hayat Endeksi	-0,22	8	14
Finansal Piyasalar Endeksi	0,32	5	9
Turizm Endeksi	-0,41	9	16
Altyapı ve Çevre Endeksi	-0,18	12	31
Ulaşım Endeksi	0,02	8	13
Kentsel Yaşam Endeksi	0,72	2	9
Kişisel Yaşam Endeksi	-0,74	13	30

Şekil 32. Reyhanlı Yaşam Kalitesi Döngüsü

- Reyhanlı ilçesi temel göstergeler endeksine dâhil olan sosyal yaşam endeksinde bölge ilçeleri arasında 26. sırada yer alırken, sağlık endeksinde 15. sırada, eğitim endeksinde ve demografik yapı endeksinde 30. sırada, güvenlik endeksinde ise 27. sırada yer almaktadır.
- İlçede okuryazar oranı hem toplam nüfus içerisinde hem de kadın nüfus içerisinde il ortalamalarının altında değerlere sahiptir. Benzer durum Üniversite mezunu olanların toplam nüfus içerisindeki oranlarında da göze çarpmaktadır. İlçede öğretmen başına düşen öğrenci sayısının yüksekliği ve okulların fiziki durumlarının yetersizliği eğitim endeksinde gerilerde yer almasına yol açan başlıca sorunlardır.
- İlçede yaşanan asayiş olayları 2012 yılına göre % 24 oranında artış göstererek, kişi başına düşen suç oranının il ortalamalarının üzerinde gerçekleşmesi sonucunu doğurmaktadır. 2013 yılında ilçede Cumhuriyet tarihinin en kanlı terör saldırısı gerçekleşmiş ve 52 kişi hayatını kaybetmiştir. İlçede bulunan Cilvegözü sınır kapısı, Suriye'de yaşanan iç savaş nedeni ile ilçeyi güvenlik anlamında olumsuz etkilemektedir.

Temel Göstergeler

Ekonomik Yapı

Çevresel Yapı

Kentsel ve Kişisel Yaşam

- Reyhanlı ilçesi çevresel yapı endeksini oluşturan altyapı ve çevre endeksinde bölge içerisinde 31. sırada yer alırken, ulaşım endeksinde ise 13. sırada yer almaktadır.
- Köy yollarının asfalt oranının % 100 seviyesinde gerçekleştiği ilçede kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarının kişi başına 0,32 m2 ile il ortalaması olan 2,93 m2 nin oldukça altında gerçekleşmektedir.
- İlçede doğalgaz altyapısının bulunmaması altyapı ve çevre endeksinde ilçeyi olumsuz etkileyen faktörler arasında yer almaktadır.
- İlçe en yakın havalimanına yaklaşık 41 km uzaklıkta bulunurken, ilçe Hatay'a 42 km uzaklıkta yer almaktadır.

- Reyhanlı kentsel ve kişisel yaşam endeksini oluşturan alt endekslerden kentsel yaşam endeksine göre il içerisinde 2. sırada ve bölgede ise 9. sırada yer alırken kişisel yaşam endeksinde ise il içerisinde 13. sırada bölgede ise 30. sırada yer almaktadır.
- İlçede kişi başına düşen kamu yatırımı tutarı 367 TL olarak il ortalaması olan 248 TL' nin üzerindedir. Buna karşın kişi başına düşen belediye harcaması ise il ortalaması olan 430 TL düzeyinin altında ve 653 TL olarak gerçekleşmektedir.
- İlçede yaşayanların kişisel memnuniyet endeksi, konut ve yaşam memnuniyeti endeksi ve çalışma hayatı memnuniyet endeksleri il ortalamalarının altında değerlere sahipken ekonomik refah algı endeksi değerleri il ortalamalarına göre daha iyi bir düzeydedir.

3.3.13. Yayladağı

Tablo 77. Yayladağı İlçesi Bilgi Kartı

İlçe Adı	Toplam Nüfus	Şehirleşme Oranı	Nüfus Yoğunluğu	Hanehalkı Ort. Büyüklüğü
Yayladağı	28.610	39,01%	61	3,72

Kaynak: TÜİK ve DOĞAKA verilerinden üretilmiştir.

Hatay ilinin en düşük üçüncü hanehalkı büyüklüğüne sahip ilçesi olan Yayladağı, negatif olan yaşam kalitesi endeksi skoruyla ilde on üçüncü ve bölgede otuz birinci sırada yer almaktadır. Yaşam kalitesi endeksinin alt bileşenleri incelendiğinde ise çoğunun negatif değerler aldığı ve ortalamanın altında bulunduğu görülmektedir. Özellikle turizm endeksi açısından hem il hem bölge sıralamasında son sırada yer almaktadır. Bu durumun aksine 1,15 değerine sahip kişisel yaşam endeksi ile ilde ilk sırada bulunmaktadır.

Türkiye'nin coğrafi olarak en güneydeki ilçesidir. Yayladağı sınır kapısı ve gümrüğü Türkiye'nin Suriye'ye açılan kara kapılarından. Sağlık endeksi skoru ile ilde son sırada yer almaktadır. Sağlık göstergeleri incelendiğinde Aile Sağlığı Merkezlerindeki doktor başına düşen ortalama muayene sayısı 300, bebek ölüm hızı binde 10,5 ve ilçedeki eczane sayısı da 2 olarak ifade edilmektedir. Sosyal yaşam endeksi göstergelerine bakıldığında ise seçimlere katılma oranı %92,26'dır. Yayladağı'nın ekonomik göstergeleri incelendiğinde banka şube sayısının 1, 20 üzeri personel çalıştıran işyeri sayısının 6 ve sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarınca yardım yapılan kişi sayısının 9904 olduğu görülmektedir.

Tablo 78. Endeks Sonuçları – Yayladağı

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Yaşam Kalitesi Endeksi	-0,35	13	31
Demografik Yapı Endeksi	-0,49	12	27
Eğitim Endeksi	-0,62	12	29
Sağlık Endeksi	-1,08	15	33
Güvenlik Endeksi	0,05	8	12
Sosyal Yaşam Endeksi	-0,16	14	32
Ekonomik Kapasite Endeksi	0,00	8	9
Ticari Hayat Endeksi	-0,60	13	26
Finansal Piyasalar Endeksi	-0,68	10	24
Turizm Endeksi	-0,53	15	33
Altyapı ve Çevre Endeksi	-0,45	13	28
Ulaşım Endeksi	-0,77	13	20
Kentsel Yaşam Endeksi	-0,09	7	24
Kişisel Yaşam Endeksi	1,15	1	20

Şekil 33. Yayladağı Yaşam Kalitesi Döngüsü

- Yayladağı ilçesi temel göstergeler endeksine dâhil olan sosyal yaşam endeksinde bölge ilçeleri arasında 32. sırada yer alırken, sağlık endeksinde 33. sırada, eğitim endeksinde 29. sırada, demografik yapı endeksinde 26. sırada, güvenlik endeksinde ise 12. sırada yer almaktadır.
- İlçede eğitim endeksini etkileyen faktörler arasında il ortalamalarına kıyasla üniversite mezunu kadın sayısı oranının düşüklüğü ve okul öncesi öğretmen başına düşen öğrenci sayısının yüksekliği ilgili endekste bölge ilçeleri arasında son sıralarda yer almasına neden olmaktadır.
- İlçede mevcut bir hastane bulunmaması ilçe vatandaşlarının sağlık hizmetleri için yakın diğer ilçelere ulaşım sağlamasını zorunlu kılmaktadır. İlçede halihazırda devam eden 20 yatak kapasiteli devlet hastanesi inşaatı bulunmaktadır. Hastane faaliyete geçtiğinde ilçenin il ortalamalarına göre oldukça yüksek düzeyde seyreden Bebek ölüm hızı ve kaba ölüm hızı rakamlarının düşmesi beklenmektedir.
- Yayladağı ilçesinde kişiye düşen suç oranı sayısında il ortalamalarının oldukça altında bir değere sahip bulunmaktadır.

- Yayladağı ilçesi ekonomik yapı endeksine dâhil olan alt endekslerden ekonomik kapasite endeksinde bölgede 9. sırada yer alırken, ticari hayat endeksinde 26. sırada, finansal piyasalar endeksinde 24. sırada, turizm endeksinde ise bölgede son sırada yer almaktadır.
- İlçenin büyük bir bölümünün dağlık ve verimsiz topraklardan oluşması ilçe için en önemli gelir kaynaklarından olan tarımı zorlaştırıcı bir unsur olarak dikkat çekmektedir.
- İlçede 20 den fazla personel istihdam eden 6 adet işletme bulunurken, resmi rakamlara göre istihdam edilen toplam kişi sayısı sadece 829 olarak gerçekleşmektedir.
- İlçede sadece tek bir banka şubesinin bulunması finansal piyasalar anlamında ilçenin rekabet gücünün zayıflığının bir yansıması olarak görülebilir.

Temel Göstergeler

Ekonomik Yapı

Çevresel Yapı

Kentsel ve Kişisel Yaşam

- Yayladağı ilçesi çevresel yapı endeksini oluşturan altyapı ve çevre endeksinde bölge içerisinde 28. sırada yer alırken, ulaşım endeksinde ise 20. sırada yer almaktadır.
- Köy yollarının asfalt oranının % 70 seviyesinde gerçekleştiği ilçede kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarının kişi başına 1,1 m² ile il ortalaması olan 2,93 m² nin oldukça altında gerçekleşmektedir.
- İlçede doğalgaz altyapısının bulunmayışı altyapı ve çevre endeksinde ilçeyi olumsuz etkileyen faktörler arasında yer almaktadır.
- Türkiye'nin en güneyinde yer alan ilçesi konumundaki Yayladağı en yakın havalimanına yaklaşık 70 km uzaklıkta bulunurken, Hatay'a 43 km uzaklıkta yer almaktadır.

- Yayladağı ilçesi kentsel ve kişisel yaşam endeksini oluşturan alt endekslerden kentsel yaşam endeksinde göre il içerisinde 7. sırada ve bölgede ise 24. sırada yer alırken kişisel yaşam endeksinde ise il içerisinde 1. sırada bölgede ise 20. sırada yer almaktadır.
- İlçede kişi başına düşen kamu yatırımı tutarı 342 TL olarak gerçekleşirken il ortalaması olan 248 TL' nin üzerindedir. Buna karşın kişi başına düşen belediye harcaması ise il ortalaması olan 430 TL düzeyinin oldukça altında ve 139 TL olarak gerçekleşmektedir.
- İlçede yaşayanların kişisel memnuniyet endeksi, konut ve yaşam memnuniyeti endeksi ve ekonomik refah algı endeksi değerleri il ortalamalarına göre oldukça yüksek düzeydedir.

3.3.14. Altınözü

Tablo 79. Altınözü İlçesi Bilgi Kartı

İlçe Adı	Toplam Nüfus	Şehirleşme Oranı	Nüfus Yoğunluğu	Hanehalkı Ort. Büyüklüğü
Altınözü	61.882	23,19%	145	4,87

Kaynak: TÜİK ve DOĞAKA verilerinden üretilmiştir.

Altınözü, Hatay ilinin güneydoğusunda yer alan ve Suriye ile sınırı olan ilçelerdendir. Hatay ilinin en düşük şehirleşme oranına sahip olan Altınözü ilçesi, ortalamanın altındaki yaşam kalitesi endeks skoruyla il sıralamasında on dördüncü sırada yer almaktadır. Yaşam kalitesi endeksinin alt bileşenleri incelendiğinde ise; güvenlik, sosyal yaşam ve ulaşım endeks skorlarının ortalamanın üstünde olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra Altınözü, güvenlik endeksi açısından il sıralamasında ilk sırada bulunmaktadır. Fakat demografik yapı ve eğitim endeksi skorları incelendiğinde güvenlik endeksinin aksine bir durum ortaya çıktığı görülmektedir. Söz konusu endeksler itibarıyla Altınözü, hem il hem bölge sıralamasında son sırada yer almaktadır.

Altınözü ilçesi için eğitim göstergelerinden olan okur-yazar oranı ve kadın okur-yazar oranı sırasıyla %93 ve %92'dir. Eğitim göstergelerine ek olarak sağlık göstergeleri incelendiğinde ise Aile Sağlığı Merkezlerindeki (ASM) doktor başına düşen ortalama muayene sayısı 34, ilçedeki eczane sayısı da 5 olarak ifade edilmektedir. Güvenlik endeksi skoru ile ilde ilk sırada yer alan Altınözü ilçesinde 2013 yılında yaşanan asayiş olay sayısı 125'tir. İlçenin ekonomik hayatı ile ilgili önemli bir gösterge olan banka sayısı ise 1'dir.

Tablo 80. Endeks Sonuçları – Altınözü

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Yaşam Kalitesi Endeksi	-0,45	14	32
Demografik Yapı Endeksi	-1,35	15	33
Eğitim Endeksi	-1,08	15	33
Sağlık Endeksi	-0,22	10	25
Güvenlik Endeksi	0,96	1	2
Sosyal Yaşam Endeksi	0,05	6	23
Ekonomik Kapasite Endeksi	-0,26	14	27
Ticari Hayat Endeksi	-0,60	13	29
Finansal Piyasalar Endeksi	-0,80	13	28
Turizm Endeksi	-0,53	11	29
Altyapı ve Çevre Endeksi	0,02	9	20
Ulaşım Endeksi	0,12	7	9
Kentsel Yaşam Endeksi	-0,83	14	31
Kişisel Yaşam Endeksi	-0,43	11	31

Şekil 34. Altınözü Yaşam Kalitesi Döngüsü

- Altınözü ilçesi temel göstergeler endeksinde dâhil olan Güvenlik endeksinde bölge ilçeleri arasında 2. sırada yer alırken, sağlık endeksinde 25. sırada, sosyal yaşam endeksinde 23. sırada, Demografik yapı endeksi ve Eğitim endekslerinde ise son sırada yer almaktadır.
- Altınözü ilçesinin eğitim endeksinde bölge ilçeleri arasında son sırada yer almasına sebep olan temel unsurlar olarak ilçede okur yazar oranlarının düşüklüğü, ortalama eğitim seviyesinin yetersizliği, okulların fiziki mekan yetersizlikleri sıralanabilir.
- İlçede 50 yatak kapasiteli bir hastane bulunmasına karşın hekim başına düşen hasta sayısının yüksekliği dikkat çekicidir. İlçede kaba ölüm hızı ve Bebek ölüm hızları il ortalamalarının oldukça üzerinde değerlere sahiptir.
- Altınözü ilçesinde Bin kişiye düşen suç sayısı ve bin kişiye düşen polis sayısı il ortalamalarının çok altında gerçekleşirken bu durum ilçenin güvenlik endeksinde üst sıralarda yer almasına olanak sağlamaktadır.

- Altınözü ilçesi ekonomik yapı endeksinde dâhil olan alt endekslerden ekonomik kapasite endeksinde bölgede 27. sırada yer alırken, ticari hayat endeksinde ve turizm endeksinde 29. sırada, finansal piyasalar endeksinde ise 28. sırada yer almaktadır.
- İlçenin en önemli gelir kaynakları arasında Zeytincilik başta olmak üzere çeşitli zirai faaliyetler gelmektedir. Tarıma oldukça elverişli topraklara sahip olan ilçede sulamada kullanılan Yarseli barajı bulunmaktadır.
- 2011 yılında Asi nehri üzerinde kurulmak üzere projesine başlanan ancak Suriye ile yaşanan siyasal durumlar nedeni ile yapımı durdurulan Dostluk Barajının tamamlanması halinde ilçenin tarım potansiyelinin artması olasıdır.
- İlçede Mustafa Kemal Üniversitesi Tarım Bilimleri Meslek Yüksekokulunun bulunması tarım sektörünün ilçe için önemini arttırmaktadır.
- İlçede 20 den fazla personel istihdam eden sadece 12 işletme bulunması ve toplam istihdam oranının düşüklüğü dikkat çeken sorunlar arasındadır.

Temel
Göstergeler

Ekonomik
Yapı

Çevresel
Yapı

Kentsel ve
Kişisel Yaşam

- Altınözü ilçesi çevresel yapı endeksini oluşturan altyapı ve çevre endeksinde bölge içerisinde 20. sırada yer alırken, ulaşım endeksinde ise 9. sırada yer almaktadır.
- Suriye sınırında bulunan Altınözü ilçesinin sınır uzunluğu yaklaşık 50 km' dir.
- Köy yollarının asfalt oranının % 100 seviyesinde gerçekleştiği ilçede kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarının kişi başına 0,08 m2 ile il ortalaması olan 2,93 m2 nin oldukça altında gerçekleşmektedir.
- İlçede doğalgaz altyapısının bulunmayışı altyapı ve çevre endeksinde ilçeyi olumsuz etkileyen faktörler arasında yer almaktadır.
- Altınözü en yakın havalimanına yaklaşık 41 km uzaklıkta bulunurken, Hatay'a 23 km uzaklıkta yer almaktadır.

- Altınözü ilçesi kentsel ve kişisel yaşam endeksini oluşturan alt endekslerden kentsel yaşam endeksinde göre il içerisinde 14. sırada ve bölgede ise 31. sırada yer alırken kişisel yaşam endeksinde ise il içerisinde 11. sırada bölgede ise 31. sırada yer almaktadır.
- İlçede kişi başına düşen kamu yatırımı tutarı 143 TL olarak gerçekleşirken il ortalaması olan 248 TL' nin altındadır. Ayrıca kişi başına düşen belediye harcaması il ortalaması olan 430 TL düzeyinin oldukça altında ve 161 TL olarak gerçekleşmektedir.
- İlçede yaşayanların kişisel memnuniyet endeksi, Çalışma hayatı memnuniyet endeksi ve ekonomik refah algı endeksi değerleri il ortalamalarına göre daha düşük, konut ve yaşam memnuniyeti endeksi ise il ortalamasına göre daha yüksek değere sahiptir.

3.3.15. Kumlu

Tablo 81. Kumlu İlçesi Bilgi Kartı

İlçe Adı	Toplam Nüfus	Şehirleşme Oranı	Nüfus Yoğunluğu	Hanehalkı Ort. Büyüklüğü
Kumlu	13.241	36,08%	67	4,54

Kaynak: TÜİK ve DOĞAKA verilerinden üretilmiştir.

Hatay ilinin en düşük nüfus yoğunluğuna sahip ilçesi olan Kumlu, yaşam kalitesi endeksi skoru açısından ortalamanın altında kalmaktadır. Bu skoru ile hem ilde hem bölgede son sırada yer almaktadır. Yaşam kalitesi endeksinin alt bileşenlerine ait skorlar incelendiğinde çoğunun negatif değerler aldığı ve ortalamanın altında kaldığı görülmektedir. Bu hususta yalnızca güvenlik endeksi açısından pozitif değere sahip olup ilde dördüncü sırada bulunmaktadır.

İl merkezine 40 kilometre uzaklıkta olan Kumlu ilçesinin doğusunda Suriye sınırı bulunmaktadır. Kumlu ilçesi, güvenlik endeksi skoru ile ilde dördüncü sırada yer aldığından dolayı güvenlik göstergeleri incelendiğinde 2013 yılı asayiş olay sayısının 71 olduğu görülmektedir.

Kumlu ilçesi için önemli eğitim göstergelerinden olan okur-yazar oranı ve kadın okur-yazar oranı sırasıyla %93,2 ve %92,1'dir. Ayrıca toplam yüksekokul veya fakülte mezunu oranı ise %2,4'tür. Eğitim göstergelerine ek olarak sağlık göstergeleri incelendiğinde ise Aile Sağlığı Merkezlerindeki doktor başına düşen ortalama muayene sayısı 47 ve ilçedeki eczane sayısı da 2 olarak ifade edilmektedir. Kumlu'nun ekonomik göstergelerine bakıldığında ise banka şube sayısının 1 ve toplam istihdam sayısının 350 olduğu görülmektedir. Sosyal yaşam endeksinin önemli göstergelerinden biri olan seçimlere katılma oranı, Kumlu için %90,46'dır. Ayrıca sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarınca yardım yapılan kişi sayısı da 2.105 kişidir.

Tablo 82. Endeks Sonuçları – Kumlu

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Yaşam Kalitesi Endeksi	-0,53	15	33
Demografik Yapı Endeksi	-1,07	14	32
Eğitim Endeksi	-0,90	14	32
Sağlık Endeksi	-1,10	15	32
Güvenlik Endeksi	0,88	4	4
Sosyal Yaşam Endeksi	-0,12	13	29
Ekonomik Kapasite Endeksi	-0,35	15	29

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Ticari Hayat Endeksi	-0,64	15	31
Finansal Piyasalar Endeksi	-0,41	8	17
Turizm Endeksi	-0,53	14	32
Altyapı ve Çevre Endeksi	-0,17	11	25
Ulaşım Endeksi	-0,22	10	17
Kentsel Yaşam Endeksi	-1,03	15	32
Kişisel Yaşam Endeksi	-0,17	9	27

Şekil 35. Kumlu Yaşam Kalitesi Döngüsü

- Kumlu ilçesi temel göstergeler endeksine dâhil olan güvenlik endeksinde bölge ilçeleri arasında 4. sırada yer alırken, sosyal yaşam endeksinde 29. sırada sağlık endeksi, demografik yapı endeksi ve eğitim endekslerinde ise 32. sırada yer almaktadır.
- Kumlu ilçesinin ortalama eğitim düzeyinin düşüklüğü ve okulların fiziksel yetersizlikleri dikkat çekici unsurlardır. İlçede bulunanların % 9,87 lik bir kısmının lise veya dengi okul mezun olduğu gözlenirken bu oran Hatay ilinde ortalama % 17,57 seviyelerindedir.
- İlçede Hastane bulunmaması ilçede yaşayanların sağlık sorunlarının çözümünde ilçeye yaklaşık 50 km uzaklıkta bulunan Antakya ilçesine yönelmesine sebep olmaktadır. Bu olumsuz durum binde 19,4 gibi oldukça yüksek bir bebek ölüm hızı rakamının ortaya çıkmasına yol açmaktadır.
- İlçede 2013 yılında 71 adet asayiş olayı kaydedilmiş olup suç oranları il ortalamaların göre daha düşük düzeyde gerçekleşmektedir.

- Kumlu ilçesi ekonomik yapı endeksine dâhil olan alt endekslerden ekonomik kapasite endeksinde bölgede 29. sırada yer alırken, ticari hayat endeksinde 31. sırada , turizm endeksinde 32. sırada ve finansal piyasalar endeksinde ise 17. sırada yer almaktadır.
- Amik ovasında yer alan ilçe özellikle iç göç nedeni ile nüfus kaybetmiş olup 1990 yılındaki 15.541 kişilik nüfusuna rağmen günümüzde 13.241 nüfusa sahiptir. Bu durum ilçenin ekonomisini talep yetersizliği nedeni ile olumsuz etkilemektedir.
- İlçede sadece 26 adet kurumlar vergisi mükellefi firma bulunurken, resmi verilere göre istihdam edilen toplam nüfusu 350 kişi düzeyindedir. Bu rakam 15-65 yaş arası nüfusun % 4,33 üne tekabül etmektedir.

Temel
Göstergeler

Ekonomik
Yapı

Çevresel
Yapı

Kentsel ve
Kişisel Yaşam

- Kumlu ilçesi çevresel yapı endeksini oluşturan altyapı ve çevre endeksinde bölge içerisinde 25. sırada yer alırken, ulaşım endeksinde ise 17. sırada yer almaktadır.
- Köy yollarının asfalt oranının % 100 seviyesinde gerçekleştiği ilçede kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarının kişi başına 0,63 m2 ile il ortalaması olan 2,93 m2' nin oldukça altında gerçekleşmektedir.
- İlçede doğalgaz altyapısının bulunmaması altyapı ve çevre endeksinde ilçeyi olumsuz etkileyen faktörler arasında yer almaktadır.
- Kumlu ilçesi en yakın havalimanına yaklaşık 31 km uzaklıkta bulunurken, Hatay'a 51 km uzaklıkta yer almaktadır.

- Kumlu ilçesi kentsel ve kişisel yaşam endeksini oluşturan alt endekslerden kentsel yaşam endeksine göre il içerisinde 15. sırada ve bölgede ise 32. sırada yer alırken kişisel yaşam endeksinde ise il içerisinde 9. sırada bölgede ise 27. sırada yer almaktadır.
- İlçede kişi başına düşen kamu yatırımı tutarı 110 TL olarak gerçekleşirken il ortalaması olan 248 TL' nin altındadır. Ayrıca kişi başına düşen belediye harcaması il ortalaması olan 430 TL düzeyinin altında ve 302 TL olarak gerçekleşmektedir.
- İlçede yaşayanların kişisel memnuniyet endeksi il ortalamalarına göre daha düşük düzeyde gerçekleşirken, konut ve yaşam memnuniyeti endeksi değerleri ise il ortalamasına göre daha yüksek değere sahiptir.

KAHRAMANMARAŞ İLİ YAŞAM KALİTESİ ANALİZİ

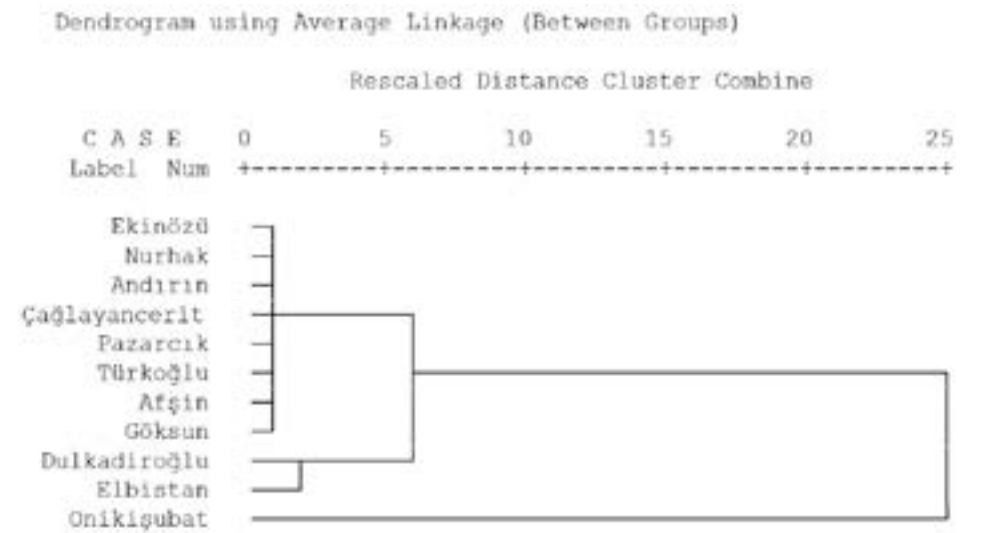
4. KAHRAMANMARAŞ İLİ YAŞAM KALİTESİ ANALİZİ

Kahramanmaraş ilinde 11 ilçe düzeyinde gerçekleştirilen yaşam kalitesi analizi; hem saha araştırması hem de endeks sonuçları ile bu bölümde ortaya konulmuştur.

4.1. Kahramanmaraş'ta Yaşam Kalitesi (Alan Araştırması)

Kahramanmaraş'ta 11 ilçe düzeyinde yapılan saha araştırmasında toplam 1.018 hanehalkı reisiyle anket yapılmıştır. İlçelerin nüfus büyüklükleri dikkate alınarak, hiyerarşik küme analizi⁸ [hierarchical cluster analysis] uygulanmış ve örneklemin dağılımı belirlenen ilçe gruplarına göre yapılmıştır.

Şekil 36. Kahramanmaraş İlçeleri – Hiyerarşik Küme Analizi

⁸ Kümeleme analizi, analitik bir teknik olup öncelikli amacı grup sayısı bilinmeyen birimleri veya nesneleri sahip oldukları özelliklere göre anlamlı alt gruplara ayırmaktır. [Hair, vd.; 1998: 474] Hiyerarşik kümeleme analizi birimleri ya da nesneleri uzaklık ölçü birimleri ile benzerlikleri derecesine göre belirli aşamalarda birtakım tekniklerle birleştirilmesini amaçlamaktadır. Ayrıntılı bilgi Ek 3'de gösterilmiştir.

Buna göre ilçeler 3 grupta toplanarak, en yüksek nüfusa sahip olan ilçelerde ortalama 170, orta düzey nüfusa sahip ilçelerde ortalama 120, düşük nüfusa sahip ilçelerde ise en az 60-70 anketin yapılması öngörülmüştür.

İlçeler arasında Onikişubat [170] en fazla anket yapılan ilçe iken; Dulkadiroğlu [119] ve Elbistan [117] bu ilçeyi izlemiştir. Bahsi geçen 3 ilçenin dışında kalan 80 ilçede ise en az 60-90 arasında görüşme yapılmıştır. Böylece Kahramanmaraş ili, ilçeler düzeyinde nüfus büyüklüklerine göre temsil edilmiştir.

Tablo 83. Araştırma Örnekleme – Kahramanmaraş

İlçe	Kişi	%
Afşin	80	7,86
Andırın	80	7,86
Çağlayancerit	73	7,17
Dulkadiroğlu	119	11,69
Ekinözü	70	6,88
Elbistan	117	11,49
Göksun	78	7,66
Nurhak	63	6,19
Onikişubat	170	16,70
Pazarcık	87	8,55
Türkoğlu	81	7,96
Toplam	1018	100,00

Araştırmaya katılanlar arasında kır-kent dağılımına bakıldığında ise örneklemin %55,8'inin kır; %44,2'sinin ise kent nüfusundan oluştuğu görülmektedir. Bu oran da Kahramanmaraş ilinin kır-kent ayırımına uygun niteliktedir. Büyükşehir Yasasının ardından, Hatay'da olduğu gibi Kahramanmaraş ilinin de tümü büyükşehir sınırları içine alındığından şehirleşme oranı %100 olarak gösterilmektedir. Ancak kentte kır-kent ayırımının fiili olarak gözlemlendiği açıkça ortadadır. Bu noktada yapılan araştırmanın mümkün olduğunca evreni temsil edebilmesi açısından hem alan araştırması hem de endeks hesaplamalarında kır-kent ayırımına gidilmiş ve Kahramanmaraş iline ait eski nüfus sayımlarından faydalanılmıştır. Ayrıca DOĞAKA'dan edinilen mahalle listeleri de şehirleşme oranları ve kır kent ayırımının hesaplanmasında dikkate alınmıştır.

Tablo 84. Kır-Kent Dağılımı – Kahramanmaraş

Yerleşim Yeri	Kişi	%
Kır	568	55,80
Kent	450	44,20
Total	1018	100,0

Alan araştırmasına ilişkin bulgular; önce demografik yapı açısından ortaya konulacaktır. Araştırma demografisinin gösterilmesinin ardından; iş hayatı, sağlık, güvenlik, ekonomik yapı ile kentsel ve kişisel memnuniyet başlıkları ile ortaya konulmuştur. Sonuçlar il düzeyinde analiz edilmiş olup, ilçe sonuçları ek tablolar halinde raporun sonunda gösterilmiştir.

4.1.1. Araştırmanın Demografik Yapısı

Kahramanmaraş ilinde sürdürülen araştırmaya katılanların %89,9'u erkek, %10,1'i kadındır. Hatay'da yapılan araştırmada olduğu gibi bu araştırmada hanehalkı anketi uygulandığından, hane reisi ile görüşme yapılmıştır. Dolayısıyla anket yapılanlar arasında erkeklerin oranı yüksek düzeydedir.

Tarafımızca İstanbul'da yürütülmüş yaşam kalitesi araştırmasında hanehalkı anketi uygulanmadığından nüfus demografisine uygun bir şekilde kadın-erkek oranı birbirine yakın seyretmiştir. [Şeker, 2011] Ancak Trabzon'da yaptığımız yaşam kalitesi araştırmasında ise hanehalkı anketi uygulamasına geçilmiş, dolayısıyla görüşülen kişi olarak hanehalkı reisi seçildiğinden erkek oranı Hatay'da olduğu gibi yüksek düzeyde gerçekleşmiştir. [Ulusoy, Şeker; 2013]

Tablo 85. Araştırmanın Demografik Yapısı – Cinsiyet Dağılımı – Kahramanmaraş

Cinsiyet Dağılımı	Kişi	%
Erkek	915	89,9
Kadın	103	10,1

Örneklemin yaş dağılımı büyük bir oranda 40-54 yaş aralığında yoğunlaşmıştır. Bu aralığa giren deneklerin oranı %47'dir. Bu gruba 25-39 yaş aralığı da eklendiğinde toplam örneklemin %77,6'sını oluşturduğu gözlenmektedir.

Tablo 86. Araştırmanın Demografik Yapısı – Yaş Dağılımı – Kahramanmaraş

Yaş Dağılımı	Kişi	%
18-24 yaş arası	20	2,0
25-39 yaş arası	312	30,6
40-54 yaş arası	478	47,0
55 yaş ve üstü	208	20,4

Deneklerin eğitim durumları incelendiğinde en büyük kesimin lise altı mezunlardan [ilkokul, ortaokul ve

ilköğretim] oluştuğu anlaşılmaktadır. Toplam örnekleme %31,6 oranına sahip olan bu kesimi, lise [%29,7] ve üniversite mezunları [%22,7] izlemektedir. Sadece okur-yazar olanlar %11,8, okur-yazar olmayanlar ise %4,3 oranında temsil edilmiştir.

Tablo 87. Araştırmanın Demografik Yapısı – Eğitim Durumu – Kahramanmaraş

Eğitim Durumu	Kişi	%
Okur-yazar değil	44	4,3
Okur-yazar	120	11,8
İlkokul	247	24,3
Ortaokul/ilköğretim	74	7,3
Lise	302	29,7
Üniversite ve üstü	231	22,7

Katılımcıların medeni durumu incelendiğinde evlilerin %85,5, bekârların ise %14,5 oranında temsil edildiği görülmektedir.

Tablo 88. Araştırmanın Demografik Yapısı – Medeni Durum – Kahramanmaraş

Medeni Durum	Kişi	%
Evli	870	85,5
Bekâr	148	14,5

Araştırmaya kapsamında meslek dağılımı açısından; küçük ve orta ticaret erbabı ile esnaf %29,4, kamu ve özel sektörde memur ve uzmanlar %20,6, kamu ve özel sektörde işçiler ise %15,1, maaş karşılığı çalışan, uzmanlık gerektiren meslekler ise %10,9 oranında bir dağılım söz konusudur.

Tablo 89. Araştırmanın Demografik Yapısı – Meslek Dağılımı – Kahramanmaraş

Meslek Dağılımı	Kişi	%
Küçük-orta ticaret, esnaf, serbest meslek	299	29,4
Kamu/Özel sektörde memur/uzman	210	20,6
Kamu/Özel sektörde işçi	154	15,1
Maaş karşılığı çalışan, uzmanlık gerektiren meslekler	111	10,9
Emekli	74	7,3
Kendi hesabına çalışan, uzmanlık gerektiren meslekler	55	5,4
Büyük ölçekli ticaret, işveren	38	3,7
İşsiz	19	1,9
Tarım ve hayvancılıkla uğraşanlar	18	1,8
Öğrenci	15	1,5
Ev hanımı	14	1,4
Kamu/Özel sektörde ücretli yönetici	11	1,1

Araştırmaya katılanların hane halkı gelir durumları incelendiğinde, 2001-3.000 TL arası gelir elde edenlerin toplam %23,4 oranla en fazla pay aldığı gözlenmektedir. Aylık geliri 501-1.000 TL arasında olanların oranı ise %21,9’dur. Geliri 1.000 TL’nin altında olanlar %24,2 oranına sahip iken, aylık geliri 3.000 TL’yi geçenler %15,8’lik paya sahiptir.

Tablo 90. Araştırmanın Demografik Yapısı – Gelir Düzeyi – Kahramanmaraş

Gelir Düzeyi	Kişi	%
0-500 TL	23	2,3
501-1.000 TL	223	21,9
1.001-1.500 TL	178	17,5
1.501-2.000 TL	196	19,3
2.001-3.000 TL	238	23,4
3.001-4.000 TL	79	7,8
4.001-5.000 TL	40	3,9
5.001-7.500 TL	21	2,1
7.501-10.000 TL	11	1,1
10.000 TL üstü	9	0,9

Kahramanmaraş’ta toplam 1.018 hanehalkı anketi kapsamında, hanelerde yaşayan kişi sayılarına bakıldığında; en yüksek kesimin %49,3 ile 3-4 kişilik ailelerden oluştuğu gözlenmektedir. Hanesinde 5-6 kişi yaşayan ailelerin oranı örneklem dağılımında %30,6 ile temsil edilirken, hanehalkı sayısı 6’dan fazla olanların oranı %3,3’dür.

Tablo 91. Araştırmanın Demografik Yapısı – Hanehalkı Büyüklüğü – Kahramanmaraş

Hanehalkı Büyüklüğü	Kişi	%
1-2 kişi	171	16,8
3-4 kişi	502	49,3
5-6 kişi	312	30,6
7-8 kişi	27	2,7
8 + kişi	6	0,6

4.1.2. Araştırma Bulguları

Araştırmaya ait demografik çerçevenin çizilmesinin ardından, bu bölümde alan soruları belli başlıklar altında analiz edilecektir. Bu başlıklar şu şekilde sıralanmıştır:

- Aile yaşamı ve konut
- İş hayatı
- Sağlık
- Ekonomik yapı
- Güvenlik
- Kentsel memnuniyet
- Kişisel memnuniyet, yaşam kalitesi ve beklentiler

Bu bölümde kişilerin yaşam kalitesini etkileyen unsurlar yukarıda sıralanan başlıklar altında incelenecek, yapılan analizlerle yaşam kalitesinin belirleyicilerine yönelik subjektif yorumlar değerlendirilebilecektir.

Yapılan subjektif değerlerin bir kısmı yaşam kalitesi endekslerinde algı verisi olarak kullanılacaktır. Ancak algı verileri, istatistiki verilerle birlikte kullanılacağından daha düşük ağırlıklara sahip olacaktır.

Yaşam kalitesi endekslerinden sosyal yaşam, güvenlik, altyapı ve çevre, ulaşım, kentsel yaşam ile kişisel yaşam endekslerinde algı verileri kullanılmıştır. Yöntem kısmında belirtildiği üzere algı verileri anketteki sorulara verilen yanıtlardaki olumsuz önermeleri içermiş ve endekslere negatif yönlü etkide bulunmuştur. Örneğin çöp toplama hizmetinden memnun olmayanların oranı endeks hesaplamasına dâhil edilmiş ve negatif yönde etkide bulunmuştur.

4.1.2.1. Aile Yaşamı ve Konut

Aile yaşamı ve konut alanı çerçevesinde değerlendirilen araştırma soruları şu şekilde gösterilebilir:

- Aşağıdaki her bir faaliyet alanı için ayırdığınız zamanı belirtiniz.
- Aşağıdakilerden hangisi yaşadığınız evin durumunu en iyi tanımlar?
- Peki, oturduğunuz evde size sayacağım sorunlar var mı? Lütfen hangi sorunlar varsa, onları söyler misiniz? [Birden fazla tercih edilebilir]

Tablo 92. Günlük Faaliyetlere Ayrılan Zamanlar – Kahramanmaraş

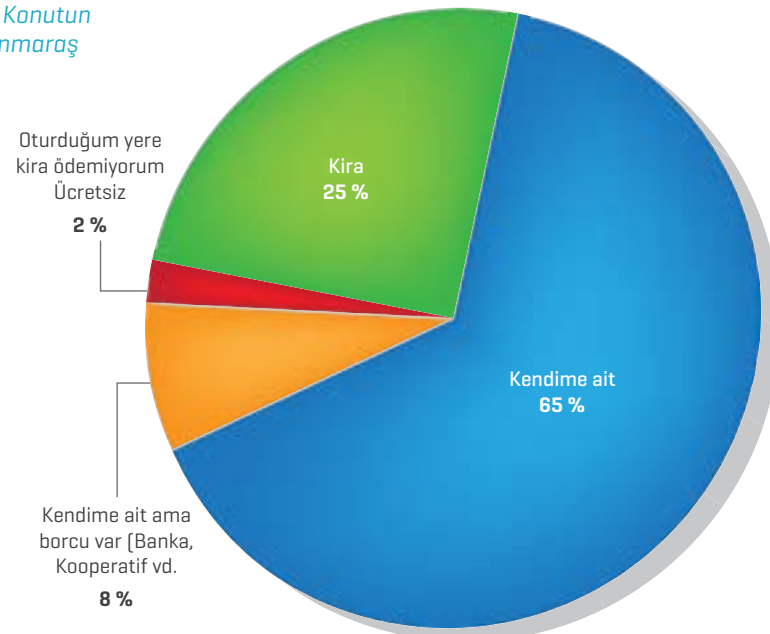
Ayrılmak istediğimden	Daha az	Ne az - ne çok	Daha çok	Ayrılmak istemiyorum
Aile bireyleriyle görüşme	48,9	28,9	19,4	2,8
Aile bireyleri dışındaki kimselerle görüşme	36,5	35	25,9	2,6
Hobi ve özel ilgi alanlarınız	41,1	29,5	24,3	5,2
Gönüllü hayır işlerinde / politik faaliyetlerde yer alma	43,1	28,6	21,5	6,8
İnternet	34,2	35,3	25,3	5,2
Televizyon	21,2	28,1	45,4	5,3
Uyku	33,7	34,8	28,3	3,2
Oyun [bilgisayar, kâğıt, okey vb.]	23,2	33,6	40,7	2,6
Kitap, dergi okumak	35,2	36,7	21,8	6,3

Kahramanmaraş'ta yaşayan bireylerin yukarıda sayılan faaliyetlere ayırmak istediklerinden daha az zaman ayırmak zorunda kaldığı faaliyetlerin başında, aile bireyleriyle görüşme [%48,9] gelmektedir. Dolayısıyla Kahramanmaraş'ta neredeyse her iki kişiden biri ailesine yeterince zaman ayıramadığını düşünmektedir. Buna karşı ayırmak istediğinde daha çok zaman ayırdığı faaliyetlerde ise televizyon izlemek [%45,4] ve oyun [bilgisayar, kâğıt, okey vb.] [%40,7] faaliyetleri gelmektedir. Bu sonuç, Hatay halkının %40'tan fazlasının televizyon ve oyun faaliyetlerine ayırmak istediğinden daha fazla vakit harcadığını göstermektedir. Öte yandan araştırmaya katılanların %6,8'i ise gönüllü hayır işlerinde veya politik faaliyetlerde yer almak istemediğini söylemiştir. Katılımcılara yöneltilen faaliyet başlıklarından bu başlık, zaman ayrılması istenmeyen faaliyetlerin başında gelmektedir.

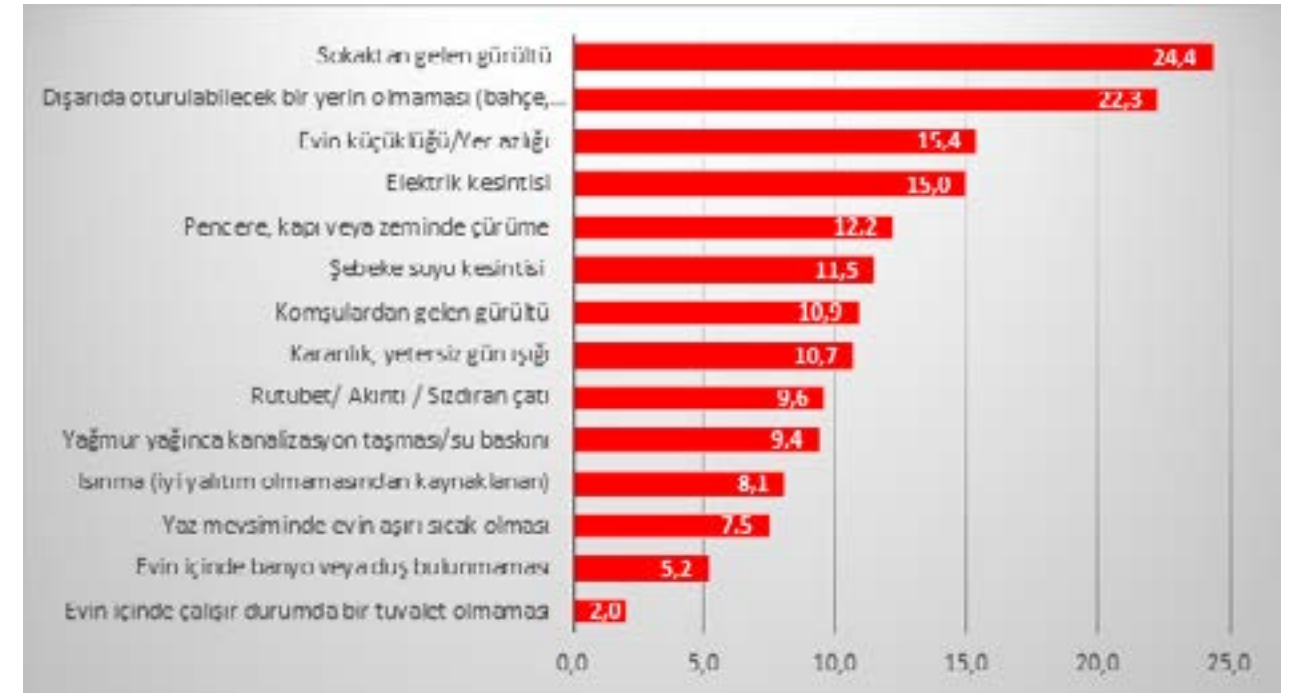
Araştırmaya katılan bireylere yaşadıkları konutlara ilişkin bazı sorular yöneltilmiştir. Bunlardan ilki konutun mülkiyetine yöneliktir. Katılımcılar arasında yaşadığı konutun kendine ait olduğunu ifade edenlerin oranı %65'tir. Kirada oturanlar ise %25'lik bir paya sahip iken; konut kredisi borcu olanlar %8'dir. Öte yandan oturduğu yere kira ödemeyenler ise %2 oranıyla temsil edilmiştir.

Araştırmaya katılanların yaşadıkları konutlara ilişkin sorulan bir diğer soru ise konutlarında var olan sorunlara ilişkindir. Bu bağlamda aşağıdaki seçenekler sunularak, birden fazla seçenek işaretleme serbestliğinde tercihlerini belirtmişlerdir.

Grafik 17. Yaşanılan Konutun Durumu – Kahramanmaraş

Grafik 18. Konutta Yaşanılan Sorunlar – Kahramanmaraş

Bu soruya alınan yanıtlar incelendiğinde konutlarla ilgili öne sürülen sorunların başında sokaktan gelen gürültü [%24,4] yer almaktadır. Kahramanmaraş'ta her dört evin birinde yaşanan bu sorunun ardından yakın bir oranda dışarıda oturulabilecek bir yerin olmaması [%22,3] gelmektedir. Evin küçüklüğü [%15,4], elektrik kesintisi [%15], pencere, kapı veya zeminde çürüme [%12,2] şikâyet listesinde öne çıkan sorunlardır. Hatay'daki sonuçlarla karşılaştırıldığında, Kahramanmaraş'ta konutta yaşanan sorunlar daha düşük düzeyde ortaya çıkmıştır. Öyle ki, Hatay'daki konutla ilgili şikâyet oranları %13-44 bandı içinde iken, Kahramanmaraş'ta bu oran %2-25 bandı arasındadır.

4.1.2.2. İş Hayatı

Aile yaşamı ve yaşanan konuta ait özellikler yaşam kalitesini belirleyen faktörlerin başında gelirken; iş hayatına ilişkin göstergeler de yaşam kalitesini birebir etkilemektedir. Bu bağlamda, araştırmaya katılan deneklere iş hayatlarıyla ilgili bir takım sorular yöneltilerek, işlerinden duydukları memnuniyet ve işlerinden kaynaklanan sorunlar ortaya konulmuştur. Deneklere sunulan ifadelerle 1-5 arasında [likert ölçeği] bir puan vererek düşüncelerini belirtmeleri istenmiştir. Sonuçların değerlendirilmesinde ise hem verilen puanların ortalaması, hem de yüzde dağılımlarına yer verilmiştir. Ortalama değer tek başına bir anlam içermekle beraber, yüzde dağılımların da yorumlanması; soruya verilen yanıtların daha anlaşılır olmasını sağlamaktadır.

Genel olarak iş hayatıyla ilgili sunulan ifadelerle katılma oranının ortalama değerinin üstünde olduğu gözlenmektedir. Katılımcılar arasında işim çok stresli ve zahmetli, çok emek isteyen bir iş ifadesine katılma oranı [4,0] en yüksek düzeydedir. Bunu işini sıkıcı ve kasvetli bulanlar [3,97] izlemektedir. Sürekli kısa zamanda fazla iş yüküyle meşgul olanlar [3,94] ve sağlık koşullarına uygun olmayan ve tehlike arz eden bir işi olduğunu düşünenler [3,92] önemli bir kesimi oluşturmaktadır. Bu karşılık işini severek yapanlar [3,87] ve işinin mesleki gelişimi için iyi fırsat sunduğunu söyleyenler [3,77] göreceli olarak daha düşük oranda temsil edilmiştir.

Grafik 19. İş Hayatıyla İlgili İfadeler – 1 / Kahramanmaraş

Deneklere işlerinden kaynaklanan birtakım sorunlara ilişkin aşağıdaki durumları, ne sıklıkta yaşadıkları sorulmuştur. Sıklık derecelendirmesinde en yüksek orana sahip ifadelerle dikkat çekilmiştir.

Araştırmaya katılanların iş hayatlarıyla ilgili en sık yaşadığı sorun işten eve, evle ilgili yapılması gereken bazı işleri yapamayacak kadar yorgun gelmeleridir. Öyle ki, bu durumu haftada birkaç kez yaşayan denek sayısı toplam örneklemin %14,5'ini oluşturmaktadır. Bu durumu ay düzeyinde tekrarlanma açısından yaşayanların oranı ise %38,1'dir. Dolayısıyla Kahramanmaraş'ta yaşayan çalışanların

üçte birinden fazlası işten eve oldukça yorgun geldiğini belirtmiştir. Yine çalışanların %41,4'ü işine harcadığı zaman nedeniyle ailesine karşı olan sorumluluklarını yerine getiremediğini ve bu durumun ayda birkaç kez yaşandığını ifade etmiştir. Ayda birkaç kez eve iş getirenlerin oranı ise %36,1 düzeyindedir. Bu üç sorun birlikte değerlendirildiğinde ortalama olarak Kahramanmaraş'ta çalışan her üç kişiden birinin ayda birkaç kez iş hayatıyla ilgili bu sorunları yaşadığı söylenebilir. Öte yandan çalışanların %25,3'ü ara sıra ailevi sorumlulukları nedeniyle işlerine yeterince konsantre olamadığını söylemiştir.

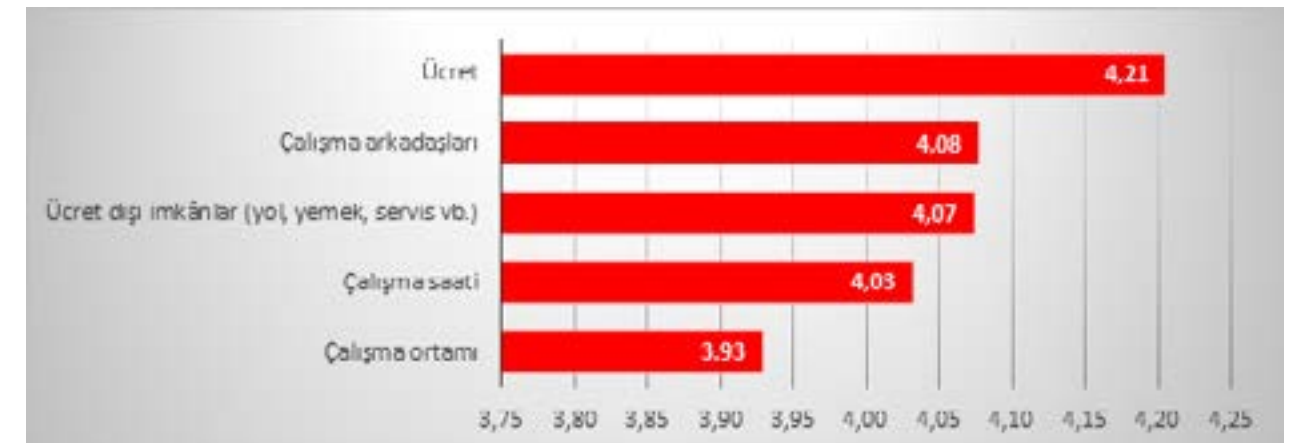

Tablo 93. İş Hayatıyla İlgili İfadeler – 2 / Kahramanmaraş

	Haftada birkaç kez	Ayda birkaç kez	Yılda birkaç kez	Asla
İşten eve, evle ilgili yapılması gereken bazı işleri yapamayacak kadar yorgun geliyorum	14,5	23,6	32,7	29,2
İşime harcadığım zaman nedeniyle aileme karşı olan sorumluluklarımı yerine getiremiyorum	9,7	30,7	36,1	23,2
Eve iş getiriyorum	7,3	28,8	43,3	20,5
Ailevi sorumluluklarım nedeniyle işime konsantre olamıyorum	3,1	22,2	35,1	39,4

Kahramanmaraş'taki çalışanların işleriyle ilgili göreceli olarak memnuniyet düzeyi yüksek olan alanlar ücret [4,21], çalışma arkadaşları [4,08], ücret dışı imkânlar [4,07] iken; çalışma saati [4,03] ve çalışma ortamı [3,93] memnuniyetsizlik düzeyinin en yüksek olduğu alanlardır.

Grafik 20. İş Hayatıyla İlgili Memnuniyet Düzeyi – Kahramanmaraş

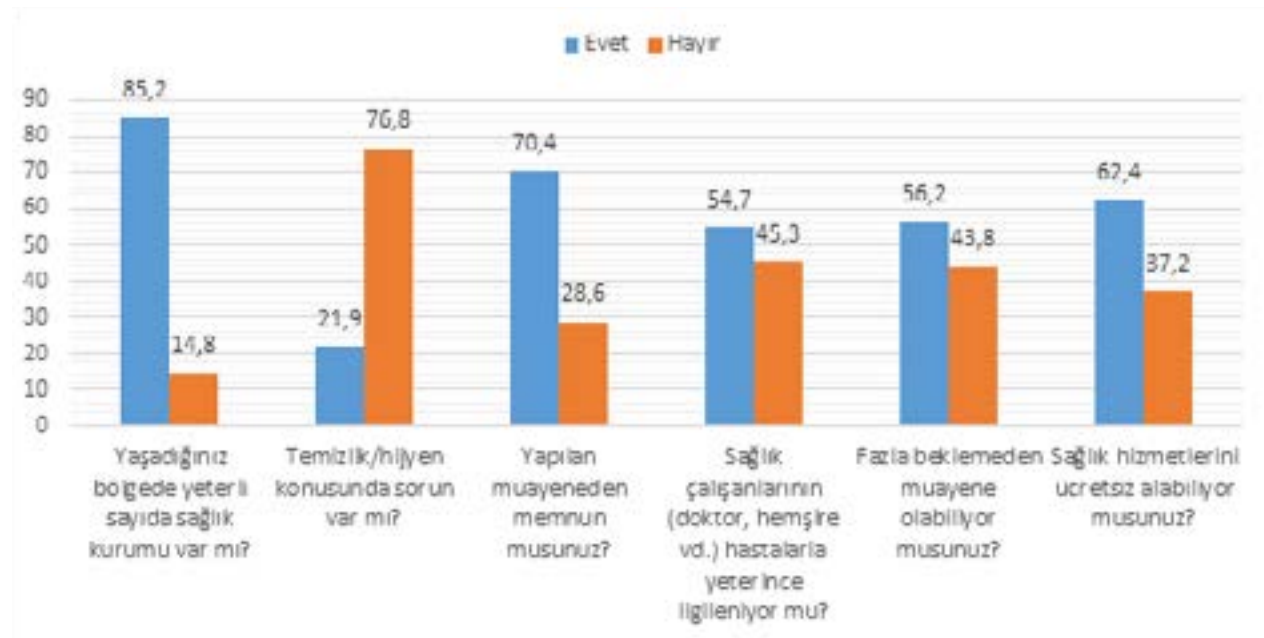
4.1.2.3. Sağlık

Katılımcılara “sağlık hizmeti aldığınız kuruluşlarla ilgili şimdi okuyacağım konuların sizin için sorun olup olmadığını söyler misiniz” sorusu aşağıdaki alt başlıklarda sorgulanmıştır.

Bu soruya alınan yanıtlara göre; yaşadığı bölgede yeterli sayıda sağlık kurumunun olmadığını ifade edenler %14,8, sağlık kurumlarında temizlik ve hijyen konusunda sorunlar olduğunu söyleyenler %21,9, yapılan muayeneden memnun olmayanlar %28,6, sağlık çalışanlarının yeterince hastalarla ilgilenmediğini belirtenler %45,3, muayene sırasında uzun süre beklemelerin olduğu ifade edenler %43,8, sağlık hizmetini ücretsiz alamayanlar ise %37,2 oranı ile temsil edilmiştir.

Genel olarak sağlık hizmetleriyle ilgili en fazla şikâyetin sağlık çalışanlarının yeterince ilgilenmemesi ve muayene sırasında bekleme süresinin uzunluğu üzerinde yoğunlaştığı gözlenmektedir.

Grafik 21. Sağlık Hizmetlerinde Yaşanan Sorunlar – Kahramanmaraş

4.1.2.4. Güvenlik

Kahramanmaraş'ta genel olarak güvenlik alanında memnuniyet düzeyinin ortalamanın üstünde olduğu gözlenmektedir.

Grafik 22. Güvenlik Hizmetlerinden Memnuniyet – Kahramanmaraş

Hırsızlık, kapkaç olaylarının yaşanmaması (3,47), polisin olaylara müdahale hızı ve yeterliliği (3,47), emniyet görevlilerinin vatandaşlara davranışı (3,47), yaşanılan çevrede gece yalnız yürürken güvende hissetme (3,36), evde yalnız otururken güvende hissetme (3,34) ve sokakta araba park edildiğinde endişe duyulmaması (3,16) ortalama değer olan 3'ün üzerinde yer almıştır.

Ancak her ne kadar 5 üzerinden elde edilen ortalama değerler memnuniyet düzeyinin orta değer üzerinde olduğunu gösterse de; oransal açıdan bakıldığında katılımcıların önemli bir kesimi güvenlik alanında şikâyetçi konumundadır.

Tablo 94. Güvenlik Hizmetlerinden Şikâyetler – Kahramanmaraş

	Şikâyet oranı
Sokakta araba park edildiğinde (güvenlik nedeniyle) endişe duyulmaması	31,3%
Evde yalnız otururken güvende hissetme	24,2%
Emniyet görevlilerinin vatandaşlara davranışı	22,7%
Yaşanılan çevrede, gece yalnız yürürken güvende hissetme	22,4%
Polisin olaylara müdahale hızı ve yeterliliği	20,2%
Hırsızlık, kapkaç, taciz gibi olaylar yaşanmaması	19,2%

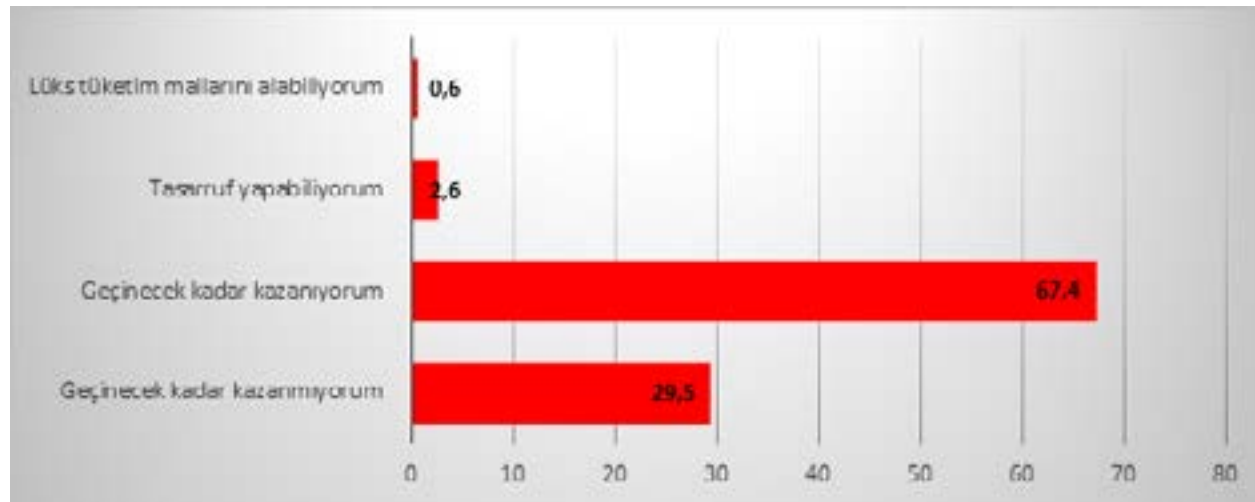
Örneğin, katılımcıların %31,3'ü sokakta araba park ettiğinde endişe duymakta, %24,2'si evde yalnız otururken %22,4'ü gece yalnız yürürken kendini güvende hissetmemekte, %22,7'si emniyet görevlilerinin vatandaşlara davranışını olumsuz bulmakta, %20,2'si polisin olaylara müdahalede hızlı ve yeterli olduğunu düşünmemekte, %19,2'si ise hırsızlık, kapkaç olaylarından şikâyet etmektedir. Dolayısıyla katılımcılar arasında %20-30'luk kesim genel olarak güvenlik hizmetlerinden memnun olmadığını ifade etmiştir.

4.1.2.5. Ekonomik Yapı

Deneklerin gelir durumlarını sübjektif ifadelerle tanımlamaları istendiğinde, %29,5'i geçinecek kadar kazanmadığını, %67,4'ü ise ancak geçinecek kadar kazanabildiğini ifade etmiştir. Tasarruf yapabildiğini belirtenlerin oranı %2,6 iken, lüks tüketim malları alabilecek durumda olanlar %0,6 oranına sahiptirler.

Grafik 23. Ekonomik Durum – Kahramanmaraş

Deneklerin ekonomik durumunu incelemek açısından bazı alanlardaki harcama yapabilme kapasitesi ölçülmeye çalışılmıştır. Burada açıklanmalı bir şekilde aşağıdaki soru yöneltilmiştir:

“Arzu etmelerine rağmen, insanların, bazen sahip olamadığı / satın almaya güçlerinin yetmediği şeyler vardır. Aşağıdaki durumları “İSTERSEM YAPARIM” ya da “İSTESEM DE YAPAMAM” şeklinde yanıtlayınız.”

Grafik 24. Ekonomik Refah Göstergeleri – Kahramanmaraş

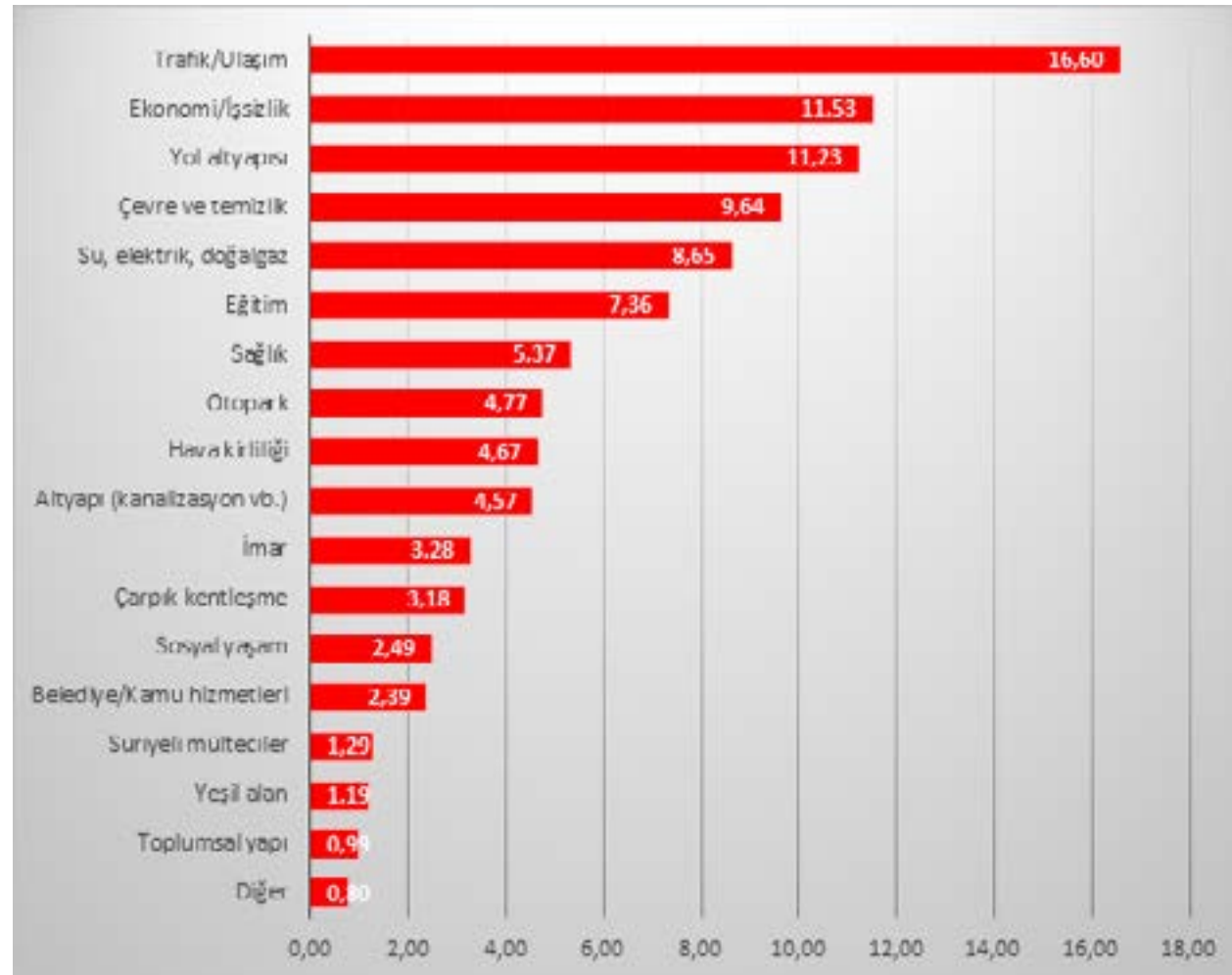
Bu soruya alınan yanıtlar arasında, bireylerin isteseler de yapamayacakları dolayısıyla ekonomik gücünün yetersiz kaldığı alanların başında akrabaların ya da tanıdıkların yanında kalmadan, bir haftalık tatil yapmak [%85,3] gelmektedir. Bunu eskimiş mobilyaların değiştirilmesi [%71,6] ve yaz mevsiminde yaylaya gidebilmek [%56,5] takip etmektedir. Ancak yaylaya gidebilmek ifadesinin, kırsal kesim ve yayla ile bir bağlantısı olmayan aileler düşünüldüğünde ekonomik refahı açıklamakta yetersiz kalacağı düşünülmektedir. Kahramanmaraş'ta iki günde bir et, tavuk ya da balıktan oluşan bir yemek hazırlayamayanların oranı %24,9 iken, evini istenilen sıcaklığa/serinliğe getiremeyenler %19 oranı ile temsil edilmiştir. Buna karşılık yeni kıyafetlerin alınması [%3] ve evde misafir ağırlanması [%5,5] toplumun çok az bir kesiminin gerçekleştiremediği ekonomik ve sosyal aktivitelerdir.

4.1.2.6. Kentsel Memnuniyet

Araştırmaya katılanlara Kahramanmaraş'ın en önemli sorunu açık uçlu şekilde sorulmuş verilen yanıtlar aşağıdaki tabloda görüldüğü üzere gruplandırılmıştır.

Grafik 25. Kahramanmaraş'ın En Önemli Sorunları

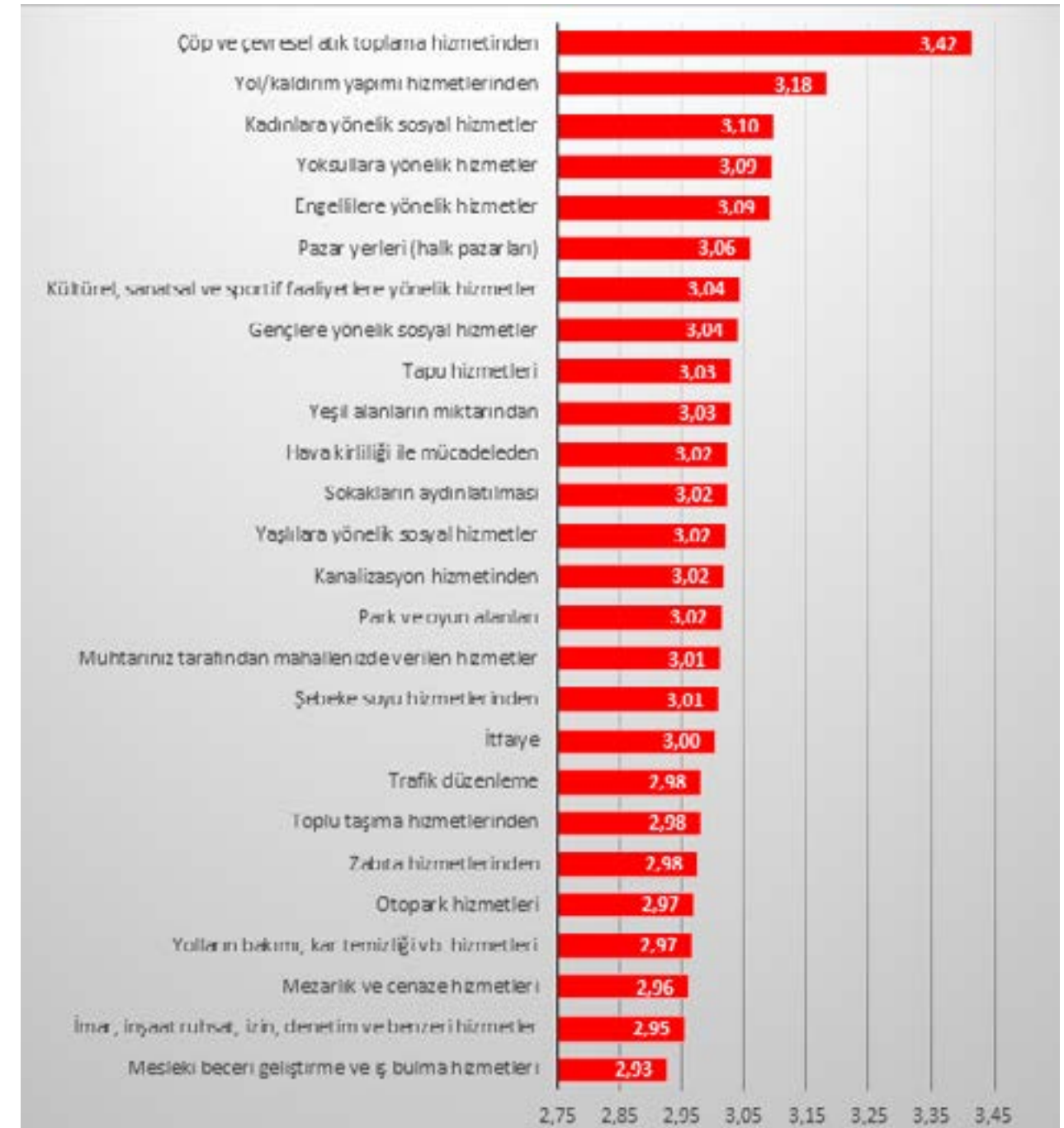

Kahramanmaraş'ta yaşayan bireylerin %16,6'sına göre ilin en önemli sorunu trafik ve ulaşım'dır. Ekonomik temelli sorunlar ve işsizliğin Kahramanmaraş'ın en önemli sorunu olarak görenlerin oranı ise %11,53'tür. Bu sorunu, yol altyapısı [%11,23], çevre ve temizlik [%9,64], su, elektrik, doğalgaz [%8,65] sorunları izlemektedir. Çevre ve temizlik sorunu yeşil alan ile birlikte düşünüldüğünde payı %9,84'e yükselmektedir. Öte yandan eğitim [%7,36], sağlık [%5,37], otopark [%4,77], hava kirliliği [%4,67] ve altyapı [%4,57] alanındaki sorunlar da Kahramanmaraş'ta öne çıkmaktadır.

Araştırmaya katılan bireylere yaşadıkları ilçede aşağıdaki kamu hizmetlerine yönelik memnuniyet düzeylerini 1-5 arasında bir değer vererek belirtmeleri istenmiştir.

Genel olarak bakıldığında Hatay'da yaşayan bireylerin sayılan 25 kamu hizmeti alanından duyduğu memnuniyet düzeyinin ortalaması 3 civarında yoğunlaşmıştır. Ortalama değer açısından göreceli olarak memnuniyet duyulan alanların başında çöp ve çevresel atık toplama hizmeti [3,42], yol, kaldırım hizmetleri [3,18] ve kadınlara yönelik sosyal hizmetler [3,1] gelmektedir. Ortalama değere göre memnuniyet düzeyinin en düşük olduğu hizmet alanların başında ise mesleki beceri geliştirme ve iş bulma hizmetleri [2,93], imar, inşaat ruhsat, izin, denetim ve benzeri hizmetler [2,95] ve mezarlık hizmetleri [2,96] yer almaktadır.

Grafik 26. Kamu Hizmetlerinden Memnuniyet Düzeyi – Kahramanmaraş

Ancak bu sonuçlar ortalama değer açısından değil de, en az memnuniyet duyulma oranından hareketle 5 üzerinden 1 ve 2 puanı verenlerin oranı alınarak değerlendirildiğinde tüm hizmet alanlarında ortalama olarak her 3 kişiden 1'inin düşük memnuniyet duyduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan çöp ve çevresel atık toplama hizmeti ortalama değer

açısından en fazla memnuniyet duyulan alan olmasına karşı, bu hizmetten memnun olmayanların oranı %19,8'dir. Dolayısıyla ortalama değer açısından orta değer olan 3 civarında yoğunlaşan puanlar alınsa da, memnuniyetsizlik oranlarında tüm alanlarda önemli düzeyde düşük memnuniyetin olduğu gözlenmiştir.

Tablo 95. Kamu Hizmetlerinden Şikâyet Düzeyi – Kahramanmaraş

	Şikâyet
Mesleki beceri geliştirme ve iş bulma hizmetleri	33,3%
Mezarlık ve cenaze hizmetleri	32,3%
Yolların bakımı, kar temizliği vb. hizmetleri	32,1%
Trafik düzenleme	32,0%
İmar, inşaat ruhsat, izin, denetim ve benzeri hizmetler	31,9%
Zabıta hizmetlerinden	31,8%
Otopark hizmetleri	31,7%
Toplu taşıma hizmetlerinden	31,6%
Park ve oyun alanları	31,2%
Kanalizasyon hizmetinden	30,8%
Tapu hizmetleri	30,8%
Yeşil alanların miktarından	30,6%
Hava kirliliği ile mücadelede	30,6%
İtfaiye	30,5%
Muhtarınız tarafından mahallenizde verilen hizmetler	30,5%
Şebeke suyu hizmetlerinden	30,2%
Yaşlılara yönelik sosyal hizmetler	30,2%
Sokakların aydınlatılması	30,0%
Gençlere yönelik sosyal hizmetler	29,8%
Pazar yerleri [halk pazarları]	29,7%
Yoksullara yönelik hizmetler	29,5%
Kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlere yönelik hizmetler	29,4%
Engellilere yönelik hizmetler	28,4%
Kadınlara yönelik sosyal hizmetler	28,3%
Yol/kaldırım yapımı hizmetlerinden	25,2%
Çöp ve çevresel atık toplama hizmetinden	19,8%

Araştırmaya katılan bireylere yaşadıkları ilçede aşağıda sıralanan alanlardaki memnuniyet düzeylerini 1-5 arasında bir değer vererek ifade etmeleri istenmiştir. Önceki memnuniyet sorularına kıyasla bu soruda hizmet alanları gruplandırılarak katılımcılara sorulmuştur.

Grafik 27. Kentsel Memnuniyet Düzeyi – Kahramanmaraş

Genel olarak bahsi geçen alanlarda memnuniyet düzeyi orta seviyededir. Yukarıda belirtilen alanlarda göreceli olarak daha fazla memnuniyet duyulan alanlar kamu kurumları [4,13] ve altyapıdır [3,09]. Eğitim ve sağlık alanı en az memnuniyet duyulan alanlar olarak ortaya çıkmaktadır.

Ancak bu soru da ortalama değerler yerine düşük memnuniyet oranları dikkate alınarak yorumlandığında; bir önceki soruya benzer şekilde kamu kurumları dışında tüm hizmet gruplarında her üç kişiden birinin memnun olmadığı gözlenmektedir.

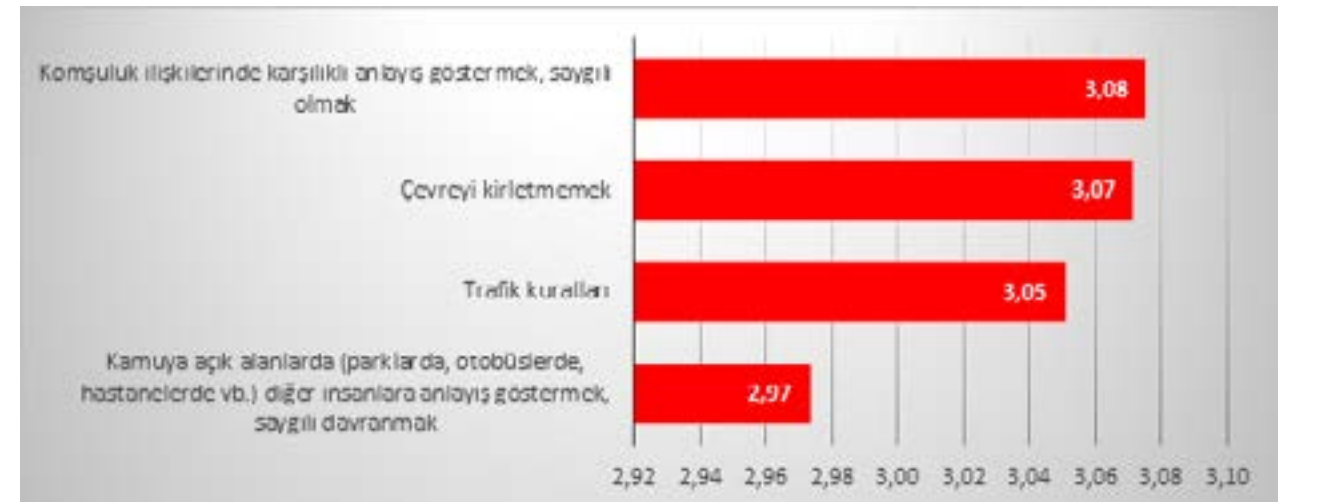
Tablo 96. Kentsel Şikâyet Düzeyi – Kahramanmaraş

	Şikâyet
Sosyal yaşam [spor, sinema, tiyatro, park vb.]	32,4%
Nüfus yoğunluğu	31,9%
Güvenlik	31,7%
Hava kirliliği	31,5%
Eğitim kurumları	31,3%
Sağlık kurumları	31,2%
Ulaşım imkanları	30,6%
Çevre Kirliliği	30,1%
Altyapı [kanalizasyon, atık yönetimi]	28,4%
Kamu kurumları [belediye/kaymakamlık/ müdürlükler]	5,4%

Katılımcıların %32,4'ü sosyal yaşam imkânlarından, %31,9'u nüfus yoğunluğundan, %31,7'si ise güvenlikten şikâyet etmektedir. Aynı şekilde hava kirliliğinden [%31,5], eğitim [%31,3] ve sağlık kurumlarından [%31,2] şikâyet edenlerin oranı da oldukça yüksektir.

Katılımcılara, “yaşadığınız ilçedeki insanların aşağıdaki alanlarda ne kadar kurallara uyduklarını belirtiniz” sorusu yöneltilmiştir.

Grafik 28. Toplum Kurallarına Uyum Düzeyi – Kahramanmaraş

Değerlendirilen ifadelerden kamuya açık alanlarda diğer insanlara anlayış göstermek ve saygılı davranmak [2,97] orta değer altında yer almış olup, diğer üç ifade orta değer üstünde sonuçlar elde edilmiştir. Ancak bu soru; kurallara uyumda en fazla sorun yaşanan alanlar açısından oransal düzeyde incelendiğinde kamuya açık alanlarda [parklarda, otobüslerde, hastanelerde vb.] diğer insanlara anlayış göstermek, saygılı davranmak %32,9, trafik kurallarına uyum %29,9, çevreyi kirletmemek %29,2 ve komşuluk ilişkilerinde karşılıklı anlayış göstermek, saygılı olmak %28,2 oranında şikâyet konusu olmuştur. Dolayısıyla Kahramanmaraş'ta yaşayan bireylerin üçte birinin toplam kurallarına uyum konusunda şikâyetçi olduğu gözlenmiştir.

Tablo 97. Toplum Kurallarına Uyum Şikâyetleri – Kahramanmaraş

	Şikâyet
Kamuya açık alanlarda [parklarda, otobüslerde, hastanelerde vb.] diğer insanlara anlayış göstermek, saygılı davranmak	32,9%
Trafik kuralları	29,9%
Çevreyi kirletmemek	29,2%
Komşuluk ilişkilerinde karşılıklı anlayış göstermek, saygılı olmak	28,2%

Araştırmaya katılanlara ilçelerinde yaşayanların aşağıdaki durumlarının kendileri için ne kadar önemli olduğu sorusu yöneltilmiştir. Böylece toplum açısından çevrelerindeki kesimi değerlendirme kriterleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Çevresindeki kesime bakış açısını oluşturan değer yargıları belirlenmiştir. Aynı zamanda soruya verilen yanıtlar toplumsal yaşam algı endeksinde değerlendirilmiştir.

Buna göre Kahramanmaraş'ta yaşayan bireyler için çevrelerinde yaşayanların eve giriş-çıkış saatleri 3,06

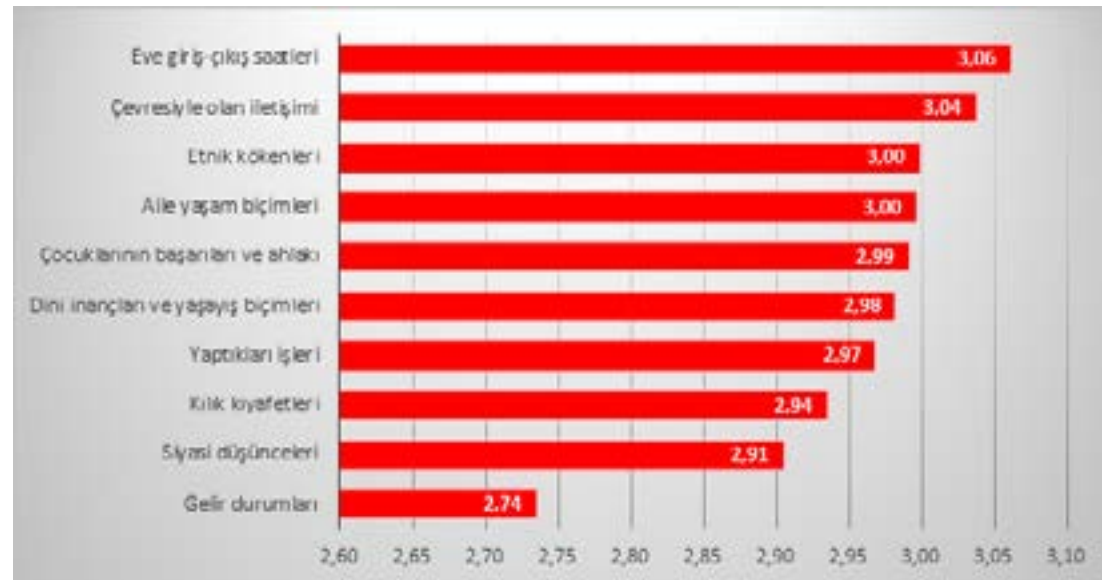
ortalamayla en fazla önem verilen konu olarak çıkmıştır. Bunu yaşayan kesimin çevresiyle olan iletişimi [3,04], etnik kökenleri [3,0] ve aile yaşam biçimleri [3,0] izlemiştir. Yaşayan kesimin gelir durumları [2,74] ve siyasi düşünceleri [2,91] ise son sıralarda gelmektedir.

Bu soruya 5 üzerinden 4 ve 5 puan verenlerin oranına bakıldığında ise, Kahramanmaraş'ta neredeyse her iki kişiden biri etrafında yaşayan kesimin etnik kökenleri ve eve giriş-çıkış saatlerini önemsediklerini belirtmiştir. Çocuklarının başarıları ve ahlaki yine önemsenen alanlar arasında önceliklidir. Bu değer yargıları arasında ortalama değer açısından en düşük ortalama alan gelir durumları konusuna yüksek önem verenlerin oranı ise %33,6'dır. Dolayısıyla ortalama değerler, oransal değerlerle birlikte incelendiğinde Kahramanmaraş'ta yaşayanların büyük bir kısmının yukarıda sayılan alanların tümünü önemsedikleri anlaşılmaktadır. Ancak göreceli olarak etnik köken ve eve giriş-çıkış saatleri unsurları öne çıkmaktadır.

Tablo 98. Toplumun Öncelikli Değer Yargıları – Kahramanmaraş

	Çok önemli
Etnik kökenleri	47,1%
Eve giriş-çıkış saatleri	47,0%
Çocuklarının başarıları ve ahlaki	46,7%
Aile yaşam biçimleri	45,2%
Dini inançları ve yaşayış biçimleri	44,6%
Yaptıkları işleri	44,5%
Çevresiyle olan iletişimi	44,3%
Kılık kıyafetleri	43,1%
Siyasi düşünceleri	39,6%
Gelir durumları	33,6%

Grafik 29. Toplumun Değer Yargıları – Kahramanmaraş

Araştırmaya katılanlara Kahramanmaraş'ta yaşamaktan memnun olma düzeyini 1-5 arasında puan vererek değerlendirmeleri istenmiştir. Verilen yanıtlara göre 5 üzerinden Kahramanmaraş'ta yaşamaktan memnuniyet düzeyi 4,13 olarak ortalama üstü bir değer almıştır. Memnuniyet düzeyi oransal açıdan incelendiğinde, katılımcıların %5,4'ünün Kahramanmaraş'ta yaşamaktan memnun olmadığını, %78,2'sinin ise memnun olduğu gözlenmiştir.

Tablo 99. Kahramanmaraş'ta Yaşamaktan Duyulan Memnuniyet Düzeyi

İlinizde yaşamaktan ne derece memnunsunuz?	
Ortalama	4,13
Hiç memnun değilim	2,00%
Memnun değilim	3,40%
Orta değer	16,40%
Memnunum	35,90%
Çok memnunum	42,30%

4.1.2.7. Kişisel Memnuniyet

Araştırmaya katılan bireylere aşağıdaki konulardaki memnuniyet düzeylerini 1-5 arasında belirtmeleri istenmiştir.

Deneklerin kişisel durum ve gelişimlerine yönelik göreceli olarak en fazla memnun oldukları alanların başında aile hayatlarının [3,53], işlerinin [3,12] ve eğitimlerinin [3,08] yer aldığı gözlenmektedir. Sosyal yaşantı [2,86] ve hayat standartları [2,92] memnuniyet düzeyi en düşük olan alanlardır.

Genel olarak belirtilen alanlarda orta değer civarında yoğunlaşma görülse de, memnun olmama oranlarına bakıldığında önemli sonuçlara ulaşılmaktadır. Örneğin

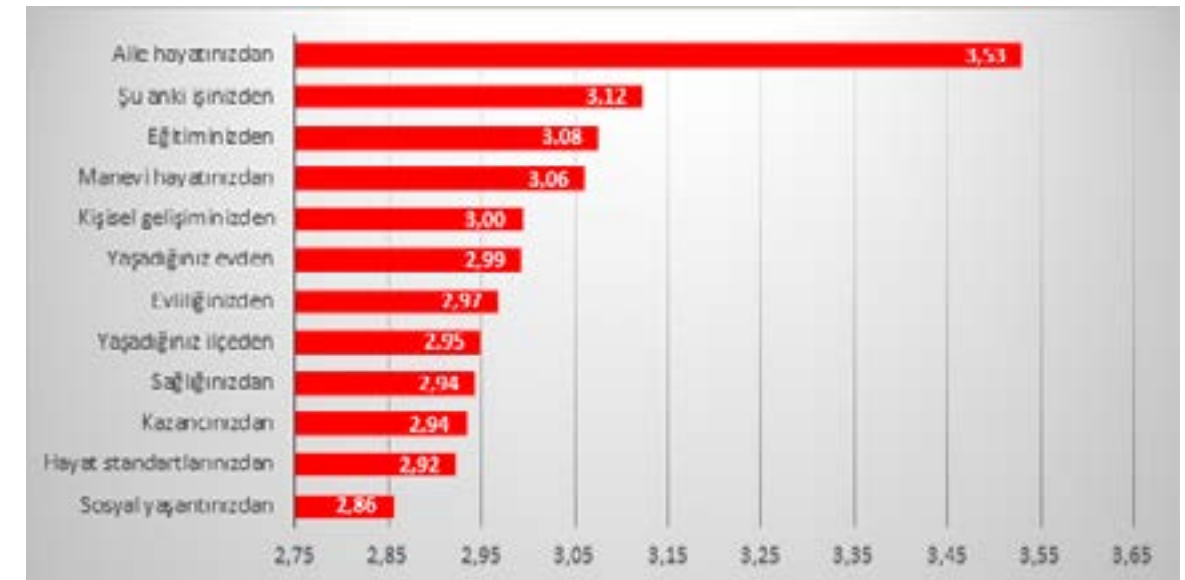
katılımcılar arasında işinden memnun olmayanlar %28,6, eğitiminden memnun olmayanlar %28,7, manevi hayatından memnun olmayanlar ise %28,9 oranına sahiptir. Memnuniyetsizlik oranının en yüksek olduğu alan ise %34,1 oranı ile sosyal yaşantıdır. Dolayısıyla Kahramanmaraş'ta yaşayan her üç kişiden biri sosyal yaşantısından memnun değildir.

Tablo 100. Kişisel Memnuniyetsizlik Düzeyi – Kahramanmaraş

	Memnun olmayanlar
Sosyal yaşantınızdan	34,1%
Hayat standartlarınızdan	33,3%
Sağlığınızdan	33,1%
Kazancınızdan	32,6%
Yaşadığınız ilçeden	32,0%
Evliliğinizden	31,5%
Yaşadığınız evden	31,2%
Kişisel gelişiminizden	30,6%
Manevi hayatınızdan	28,9%
Eğitiminizden	28,7%
Şu anki işinizden	28,6%
Aile hayatınızdan	21,2%

Grafik 30. Kişisel Memnuniyet Düzeyi – Kahramanmaraş

KAHRAMANMARAŞ YAŞAM KALİTESİ ENDEKSLERİ

4.2. Kahramanmaraş Yaşam Kalitesi Endeksleri

Kahramanmaraş iline ait yaşam kalitesi endekslerinde 100 farklı değişken kullanılarak, bir ana endeks [yaşam kalitesi endeksi], 13 alt endeks hesaplanmıştır. Alt endeksler kendi içinde temel göstergeler [demografik yapı, eğitim, sağlık, sosyal yaşam, güvenlik], ekonomik yapı [ekonomik kapasite, ticari hayat, finansal piyasalar, turizm], çevresel yapı [çevre ve altyapı, ulaşım] ile kentsel ve kişisel yaşam [kentsel yaşam, kişisel yaşam] başlıkları altında değerlendirilmiştir.

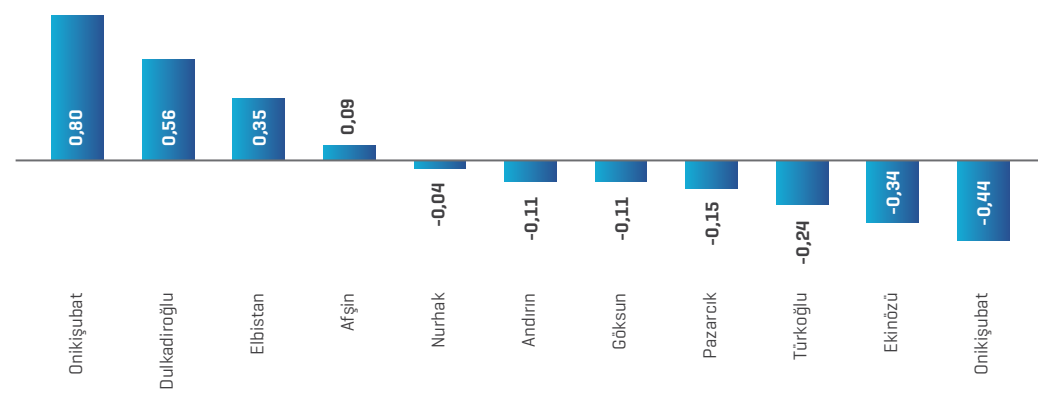
Bu çalışmada oluşturulan yaşam kalitesi endeksleri hem istatistiki veri tabanına hem de ankete dayalı verilere dayanmaktadır. Endekslerde kullanılan toplam değişken sayısı 100 olup, yapılan analizler sonucunda bir ana endeks [yaşam kalitesi endeksi], 13 alt endeks hesaplanmıştır. Alt endeksler kendi içinde temel göstergeler [demografik yapı, eğitim, sağlık, sosyal yaşam, güvenlik], ekonomik yapı [ekonomik kapasite, ticari hayat, finansal piyasalar, turizm], çevresel yapı [çevre ve altyapı, ulaşım] ile kentsel ve kişisel yaşam [kentsel yaşam, kişisel yaşam] başlıkları altında değerlendirilmiştir.

Çalışmanın yöntem kısmında da belirtildiği üzere endeks veri tabanı hem istatistiki verilerden hem de ankete dayalı algı verilerinden oluşmaktadır. Değişkenlerin ağırlıkları ve endekse etki yönleri [pozitif-negatif] yöntem kısmında gösterilmiştir.

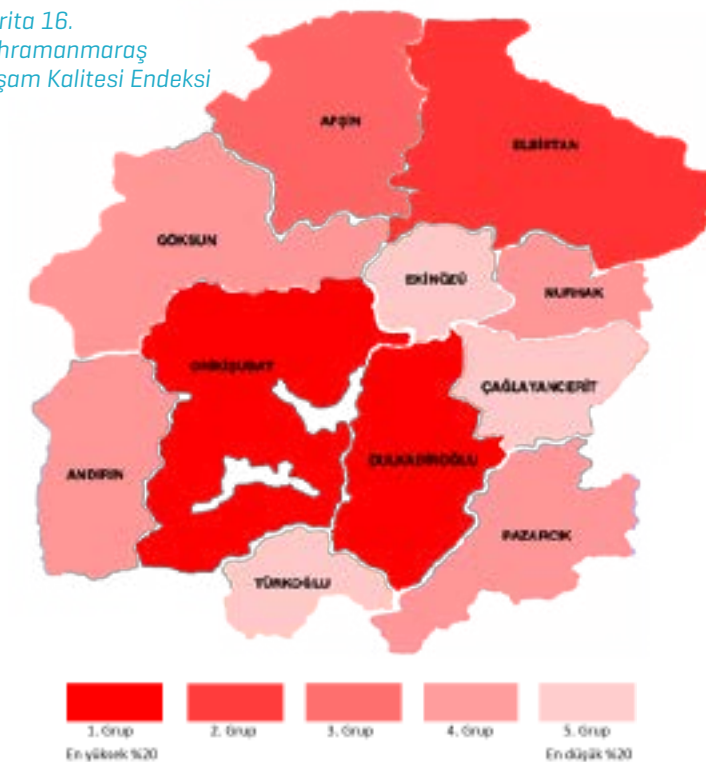
4.2.1. Ana Endeks

Kahramanmaraş ilinde 11 ilçeyi kapsayan 100 farklı gösterge ile hazırlanan yaşam kalitesi endeksi sonuçlarına göre, iki ilçenin diğer ilçelere kıyasla öne çıktığı gözlenmektedir. Endeks sıralamasında, merkez ilçe olan Onikişubat 0,80 endeks skoru ile ilk sırada gelmektedir. Onikişubat ilçesini, 0,56 endeks skoru ile Dulkadiroğlu izlemektedir. İki ilçe, şehrin merkez ilçeleri sayılabilecek, birçok kentsel imkâna ulaşılabilen, ticari ve ekonomik kapasitenin yüksek olduğu ilçelerdir. Aynı zamanda sosyal yaşam imkânlarının yoğunlaştığı bu ilçeler, sosyal ve beşeri sermayenin yüksek olduğu ilçelerin başındadır. Bu iki ilçeyi takip eden Elbistan ilçesi de 0,35 endeks skoru ile diğer ilçelere göre öne çıkan ilçeler arasında yer almıştır. Öte yandan Afşin ilçesinin ise kent ortalamasının üstünde kalarak pozitif değer aldığı görülmektedir.

Grafik 31. Kahramanmaraş Yaşam Kalitesi Endeksi

Harita 16.
Kahramanmaraş
Yaşam Kalitesi Endeksi

Araştırmada ana endeks olan yaşam kalitesi endeksi sıralamasına genel olarak bakıldığında, bu dört ilçenin kent ortalamasının üstünde kaldığı, geriye kalan 7 ilçenin [Çağlayancerit, Ekinözü, Türkoğlu, Pazarcık, Göksun, Nurhak, Andırın] ise ortalamasının altında yer aldığı anlaşılmaktadır.

Kahramanmaraş yaşam kalitesi ve alt endeksler hesaplanırken ilin, 6360 Sayılı Kanun ile Büyükşehir Belediyesi kapsamına girmesinden dolayı yeni ilçeler olan Dulkadiroğlu ve Onikişubat ilçelerine ait emniyet ve vergi tahsilatıyla ilgili veriler için benzetim yapılmıştır.

4.2.2. Alt Endeksler

Kahramanmaraş iline ait yaşam kalitesi endekslerinden temel göstergelere ilişkin alt endeksler, demografik yapı, eğitim, sağlık, sosyal yaşam ve güvenlik alanlarında oluşturulmuştur.

Temel göstergelere ait endekslerden ilki olan demografik yapı endeksinde, Onikişubat [0,91] ilçesi ilk sırada yer almıştır. Onikişubat'ı, Nurhak ilçesi 0,63 endeks skoru ile izlemiştir. Elbistan [0,43], Dulkadiroğlu [0,46] ve Afşin [0,01] demografik yapı endeksinde öne çıkan ilçeler arasındadır. Bu beş ilçe kent ortalamasının üstünde yer almıştır. Ekinözü [-1,00], Türkoğlu [-0,64], Pazarcık [-0,34], Andırın [-0,35], Göksun [-0,08] ve Çağlayancerit [-0,03] ilçeleri demografik yapı endeksinde kent ortalamasının altında kalarak negatif endeks skorlarına sahiptir.

Eğitim endeksi skorlarına bakıldığında ilçeler arası sıralamada Onikişubat'ın ilk sırada geldiği gözlenmektedir. Onikişubat ilçesini Elbistan, Andırın ve Afşin ilçeleri izlemektedir. Sıralamanın sonunda ise Pazarcık, Türkoğlu ve Çağlayancerit gelmektedir. Eğitim endeksinde 5 ilçe [Ekinözü, Nurhak, Çağlayancerit, Türkoğlu, Pazarcık] kent ortalamasının altında kalarak negatif skora sahip iken, 6 ilçe [Onikişubat, Elbistan, Andırın, Afşin, Dulkadiroğlu, Göksun] pozitif değerler almıştır.

Temel göstergeler arasında yer alan sağlık endeksi sıralamasında Onikişubat ve Dulkadiroğlu ilçeleri öne çıkmaktadır. Sağlık endeksinde en düşük skora sahip ilçelerin başında ise Çağlayancerit ve Türkoğlu gelmektedir. Sağlık endeksinde 4 ilçe [Dulkadiroğlu, Onikişubat, Elbistan, Nurhak] kent ortalamasının üstünde kalarak pozitif skora sahip iken, 7 ilçe [Göksun, Andırın, Afşin, Pazarcık, Ekinözü, Türkoğlu, Çağlayancerit] negatif değer almıştır.

Sosyal yaşam endeksinde 11 ilçe arasında 4 ilçe ortalamanın altında, 7 ilçe ise ortalamanın üstünde endeks skorlarına sahiptir. Ortalamanın altında kalan ilçeler Türkoğlu, Çağlayancerit, Ekinözü ve Nurhak iken; Dulkadiroğlu, Onikişubat, Elbistan, Afşin, Göksun, Andırın ve Pazarcık ortalamanın üstünde yer almıştır. Bu ilçeler arasında Dulkadiroğlu ve Onikişubat diğer ilçelere kıyasla oldukça yüksek endeks skorlarına sahiptir.

Temel göstergelere ilişkin alt endekslerden sonuncusu olan güvenlik endeksinde, Andırın, Afşin ve Türkoğlu pozitif değer açısından en yüksek endeks skorlarına sahip iken; Dulkadiroğlu, Elbistan ve Onikişubat güvenlik endeksi sıralamasında sonlarda yer almıştır. Bu ilçelerin güvenlik endeksinde son sıralarda yer almasının nüfus yapılarıyla ilişkili olduğu düşünülmektedir. Genel olarak bakıldığında bu üç ilçenin dışında kalan Andırın, Afşin, Türkoğlu, Pazarcık, Nurhak, Göksun, Çağlayancerit ve Ekinözü ilçeleri kent ortalamasının üstünde endeks skorlarına sahiptir.

Tablo 101. Temel Göstergeler – Alt Endeksler – Kahramanmaraş

İlçe	Demografik Yapı Endeksi	İlçe	Eğitim Endeksi	İlçe	Sağlık Endeksi	İlçe	Sosyal Yaşam Endeksi	İlçe	Güvenlik Endeksi
Onikişubat	0,91	Onikişubat	1,62	Onikişubat	0,72	Dulkadiroğlu	0,90	Andırın	0,53
Nurhak	0,63	Elbistan	0,63	Dulkadiroğlu	0,59	Onikişubat	0,51	Afşin	0,53
Dulkadiroğlu	0,46	Andırın	0,26	Elbistan	0,42	Elbistan	0,43	Türkoğlu	0,48
Elbistan	0,43	Afşin	0,11	Nurhak	0,31	Afşin	0,32	Pazarcık	0,44
Afşin	0,01	Dulkadiroğlu	0,10	Göksun	-0,01	Andırın	0,19	Nurhak	0,30
Çağlayancerit	-0,03	Göksun	0,07	Andırın	-0,03	Pazarcık	0,07	Göksun	0,28
Göksun	-0,08	Ekinözü	-0,41	Afşin	-0,16	Göksun	0,05	Çağlayancerit	0,24
Pazarcık	-0,34	Nurhak	-0,47	Pazarcık	-0,25	Türkoğlu	-0,09	Ekinözü	0,19
Andırın	-0,35	Çağlayancerit	-0,55	Ekinözü	-0,35	Çağlayancerit	-0,10	Onikişubat	-0,59
Türkoğlu	-0,64	Türkoğlu	-0,58	Türkoğlu	-0,45	Ekinözü	-0,22	Elbistan	-0,94
Ekinözü	-1,00	Pazarcık	-0,77	Çağlayancerit	-0,79	Nurhak	-0,23	Dulkadiroğlu	-1,45

Tablo 102. Ekonomik Yapı – Alt Endeksler – Kahramanmaraş

İlçe	Ekonomik Kapasite Endeksi	İlçe	Ticari Hayat Endeksi	İlçe	Finansal Piyasalar Endeksi	İlçe	Turizm Endeksi
Onikişubat	1,10	Onikişubat	1,70	Dulkadiroğlu	2,42	Onikişubat	1,85
Dulkadiroğlu	0,62	Dulkadiroğlu	1,07	Elbistan	0,89	Dulkadiroğlu	1,57
Elbistan	0,47	Elbistan	0,29	Afşin	0,32	Elbistan	0,47
Afşin	0,20	Pazarcık	0,12	Pazarcık	0,02	Afşin	-0,27
Pazarcık	0,10	Andırın	-0,01	Göksun	-0,30	Andırın	-0,41
Türkoğlu	0,02	Ekinözü	-0,31	Onikişubat	-0,39	Pazarcık	-0,41
Andırın	-0,01	Afşin	-0,32	Nurhak	-0,41	Türkoğlu	-0,43
Göksun	-0,02	Türkoğlu	-0,33	Ekinözü	-0,41	Göksun	-0,45
Nurhak	-0,11	Nurhak	-0,35	Çağlayancerit	-0,64	Çağlayancerit	-0,48
Çağlayancerit	-0,49	Göksun	-0,43	Andırın	-0,71	Ekinözü	-0,48
Ekinözü	-0,59	Çağlayancerit	-0,48	Türkoğlu	-0,79	Nurhak	-0,48

Ekonomik yapı alanında ekonomik kapasite, ticari hayat, finansal piyasalar ve turizm endeksleri üretilmiştir. Bu dört endeksin tamamında, Dulkadiroğlu ve Onikişubat ilçelerinin öne çıktığı görülmektedir. Ekonomik kapasite endeksinde Onikişubat ilk sırada Dulkadiroğlu ilçesi ikinci sıradadır. Elbistan ve Afşin bu iki ilçeyi takip etmiştir. Ekinözü, Çağlayancerit ve Nurhak ilçeleri ise ekonomik kapasite endeksinde son sıralarda yer almıştır. Genel olarak bakıldığında 6 ilçe [Onikişubat, Dulkadiroğlu, Elbistan, Afşin, Pazarcık, Türkoğlu] kent ortalamasının üstünde değerler alırken, 5 ilçe [Andırın, Göksun, Nurhak, Çağlayancerit, Ekinözü] ortalamanın altında endeks skorlarına sahiptir.

Ticari hayat endeksinde, ekonomik kapasite endeksinde olduğu gibi Onikişubat ilçesi ilk sırada yer alırken, Dulkadiroğlu ikinci sırada yer almıştır. Bu iki ilçe diğer ilçelere kıyasla açık ara önde endeks skorlarına sahiptir. Elbistan ve Pazarcık ilçeleri kent ortalamasının üstünde kalarak, Onikişubat ve Dulkadiroğlu ilçelerini takip etmiştir. Andırın, Ekinözü, Afşin, Türkoğlu, Nurhak, Göksun ve Çağlayancerit ilçeleri ise kent ortalamasının altında yer almıştır. Endeks skorlarına bakıldığında Kahramanmaraş'ta ticari hayatın

Onikişubat ve Dulkadiroğlu ilçelerinde yoğunlaştığı, bu iki ilçenin kentin ticari merkezleri olduğu anlaşılmaktadır.

Finansal piyasalar endeksinde Dulkadiroğlu ve Elbistan ilçeleri ilk iki sırayı paylaşmıştır. Ancak Dulkadiroğlu 2,42 endeks skoru ile oldukça yüksek bir değerle tüm ilçelerin önünde gelmektedir. Afşin ve Pazarcık ilçeleri, kent ortalamasının üstünde kalarak, bu iki ilçeyi izlemektedir. Finansal piyasalar endeksinde 7 ilçe [Göksun, Onikişubat, Nurhak, Ekinözü, Çağlayancerit, Andırın, Türkoğlu] ise kent ortalamasının altında kalarak negatif değere sahiptir.

Ekonomik yapı alanındaki son endeks olan turizm endeksinde Onikişubat ve Dulkadiroğlu ilçelerinin açık ara önde geldiği gözlenmektedir. Bu iki ilçeyi Elbistan ilçesi 0,47 endeks skoru ile takip etmektedir. Endeks sıralamasında Nurhak, Ekinözü ve Çağlayancerit ilçeleri ise son sıralardadır. Genel olarak bakıldığında turizm endeksinde 3 ilçenin [Onikişubat, Dulkadiroğlu, Elbistan] kent ortalamasının üstünde, 8 ilçenin [Andırın, Ekinözü, Afşin, Pazarcık, Türkoğlu, Göksun, Çağlayancerit, Nurhak] ise ortalamanın altında kaldığı gözlenmektedir.

KAHRAMANMARAŞ İLÇE ANALİZLERİ

Tablo 103. Çevresel Yapı – Alt Endeksler – Kahramanmaraş

İlçe	Altyapı ve Çevre Endeksi	İlçe	Ulaşım Endeksi
Dulkadiroğlu	1,28	Onikişubat	1,14
Onikişubat	0,84	Dulkadiroğlu	0,62
Elbistan	0,76	Pazarcık	0,54
Göksun	0,13	Türkoğlu	0,29
Afşin	-0,11	Elbistan	-0,10
Türkoğlu	-0,20	Afşin	-0,15
Nurhak	-0,33	Nurhak	-0,36
Ekinözü	-0,38	Ekinözü	-0,37
Andırın	-0,40	Çağlayancerit	-0,42
Pazarcık	-0,46	Andırın	-0,49
Çağlayancerit	-0,56	Göksun	-0,70

Çevresel yapı alanında altyapı ve çevre endeksi ile ulaşım endeksi üretilmiştir. Altyapı ve çevre endeksinde ilk iki sırayı Dulkadiroğlu [1,28] ve Onikişubat [0,84] ilçeleri almıştır. Bu iki ilçeyi Elbistan 0,76, Göksun 0,13 endeks skoru ile takip etmiştir. Bu dört ilçe altyapı ve çevre alanında Kahramanmaraş kent ortalamasının üstünde kalan ilçelerdir. Endeks sıralamasında son sırada Çağlayancerit, Pazarcık ve Andırın yer alırken, toplam 7 ilçe [Pazarcık, Afşin, Çağlayancerit, Andırın, Türkoğlu, Ekinözü, Nurhak] kent ortalamasının altında kalarak negatif endeks skoruna sahiptir.

Ulaşım endeksi sıralamasına bakıldığında, çevresel yapı endeksinde olduğu gibi Onikişubat [1,14] ve Dulkadiroğlu [0,62] ilçelerinin ilk iki sırayı paylaştığı gözlenmektedir. Pazarcık ve Türkoğlu bu iki ilçeyi takip ederken; Göksun, Andırın ve Çağlayancerit son sıralarda gelmektedir. Genel olarak bakıldığında 4 ilçenin [Onikişubat, Dulkadiroğlu, Pazarcık, Türkoğlu] kent ortalamasının üstünde, 7 ilçenin [Elbistan, Afşin, Nurhak, Ekinözü, Çağlayancerit, Andırın, Göksun] ise ortalamanın altında endeks skorlarına sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 104. Kentsel ve Kişisel Yaşam – Alt Endeksler – Kahramanmaraş

İlçe	Kentsel Yaşam Endeksi	İlçe	Kişisel Yaşam Endeksi
Afşin	1,00	Ekinözü	0,54
Türkoğlu	0,43	Nurhak	0,36
Nurhak	0,38	Elbistan	0,34
Onikişubat	0,00	Dulkadiroğlu	0,16
Elbistan	-0,02	Afşin	0,08
Göksun	-0,04	Andırın	0,02
Andırın	-0,12	Göksun	-0,01
Ekinözü	-0,17	Onikişubat	-0,21
Çağlayancerit	-0,32	Pazarcık	-0,22
Pazarcık	-0,34	Türkoğlu	-0,37
Dulkadiroğlu	-0,79	Çağlayancerit	-0,70

Kentsel yaşam endeksinde Afşin ilçesi 1,00 endeks skoru ile ilk sırada yer almıştır. Dulkadiroğlu ilçesi ise -0,79 endeks skoru ile sıralamada sondadır. Endeks sıralamasında 4 ilçe [Afşin, Türkoğlu, Nurhak, Onikişubat] kent ortalamasının üstünde yer alırken, 7 ilçe [Elbistan, Göksun, Andırın, Ekinözü, Çağlayancerit, Pazarcık, Dulkadiroğlu] ortalamanın altında değerlere sahiptir.

Kişisel yaşam endeksinde bakıldığında Ekinözü ve Nurhak ilçelerinin ilk iki sırayı paylaştığı gözlenmektedir. Bu iki ilçeyi Elbistan ve Dulkadiroğlu izlemektedir. Çağlayancerit, Türkoğlu ve Pazarcık ilçeleri ise sıralamada sonlarda yer almıştır. Kişisel yaşam endeksi sıralamasında toplam 6 ilçe [Ekinözü, Nurhak, Elbistan, Dulkadiroğlu, Afşin, Andırın] kent ortalamasının üstünde, 5 ilçe [Göksun, Onikişubat, Pazarcık, Türkoğlu, Çağlayancerit] ise ortalamanın altında kalmıştır.

4.3. Kahramanmaraş İlçe Analizleri

Çalışmanın bu bölümünde Kahramanmaraş iline ait 11 ilçeye ilişkin analizler ortaya konulacak, endeks sonuçları ilçe düzeyinde gösterilecektir. Ayrıca ilçenin nüfusunu, şehirleşme oranını, nüfus yoğunluğunu ve hanehalkı büyüklüğünü gösteren bilgi kartları, analizlerinin başında verilerek ilçe hakkında genel bilgi sahibi olunması amaçlanmıştır. Büyükşehir Yasasının ardından, Hatay ve Maraş ilinde büyükşehir sınırları il sınırlarına çıkarıldığından, TÜİK verilerinde şehirleşme oranı %100 olarak verilmektedir. Ancak bu kentlerde büyükşehir statüsünde olmalarına rağmen kır-kent ayrımının fiili olarak gözlemlendiği açıkça ortadadır. Bu noktada illere ait eski nüfus sayımlarından ve DOĞAKA'dan edinilen kır-kent ayrımını gösteren mahalle listelerinden faydalanılarak güncel şehirleşme oranları türetilmiştir.

Şekil 37. Kahramanmaraş Yaşam Kalitesi Endeksi İlçe Grupları

Kahramanmaraş'ta 11 ilçe düzeyinde hesaplanan yaşam kalitesi endeksi %20'lik dilimlere ayrıldığında en yüksek %20'lik grupta Onikişubat ve Dulkadiroğlu ilçelerinin olduğu gözlenmektedir. İkinci grupta, yani en yüksek ikinci %20'lik grupta Elbistan, üçüncü grupta ise Afşin yer almaktadır. Dördüncü grupta Nurhak, Andırın, Göksun ve Pazarcık; en düşük %20'yi gösteren beşinci grupta ise Türkoğlu, Ekinözü, Çağlayancerit ilçeleri bulunmaktadır. Dolayısıyla Kahramanmaraş'ta Hatay'daki duruma benzer şekilde yaşam kalitesi açısından orta düzeyin altında bir yoğunlaşmanın olduğu gözlenmektedir.

4.3.1. Onikişubat

Tablo 105. Onikişubat İlçesi Bilgi Kartı

İlçe Adı	Toplam Nüfus	Şehirleşme Oranı	Nüfus Yoğunluğu	Hanehalkı Ort. Büyüklüğü
Onikişubat	357.870	85,54%	150	4,23

Kaynak: TÜİK ve DOĞAKA verilerinden üretilmiştir.

Kahramanmaraş ilinin 6360 Sayılı Kanun ile Büyükşehir Belediyesi kapsamına girmesi neticesinde Merkez ilçesinin ikiye bölünmesi ile kurulan Onikişubat ilçesi, yaşam kalitesi endeksi sonuçlarına göre ortalamanın üzerinde bir değer olarak Kahramanmaraş ili içerisinde 1. sırada yer alırken bölgede ise 3. sırada yer almaktadır. Güvenlik endeksi, finansal piyasalar endeksi ve kişisel yaşam endeksi değerlerine göre ortalamanın altında kalan Onikişubat diğer bütün endekslerde ortalama veya üzerinde değerlere sahiptir. Demografik yapı endeksi, eğitim endeksi, sağlık endeksi, ekonomik kapasite endeksi, ticari hayat endeksi, turizm endeksi, ulaşım endekslerinde Kahramanmaraş ili içerisinde ilk sırada yer almaktadır.

2012 yılında 6360 sayılı kanun ile Kahramanmaraş Merkez ilçesinin ikiye bölünmesi sonucu ilçe olan Onikişubat 357.870 kişilik nüfusu ile Kahramanmaraş ilinin en kalabalık ilçesi konumundadır. Onikişubat ilçesi Kahramanmaraş ilçeleri arasında nüfus yoğunluğu yüksek ilçeler arasında dikkat çekmektedir. İlçede 751 yatak kapasiteli 5 adet hastane hizmet verirken, 10.000 kişiye düşen hekim sayısı 15,51 olarak tespit edilmiştir. 1.731 adet kurumlar vergisi mükellefi bulunan ilçede 20 den fazla personel istihdam eden 277 işletme bulunmaktadır.

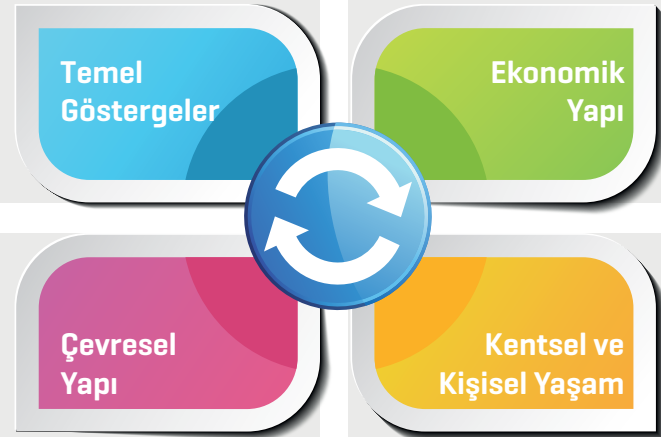
Tablo 106. Endeks Sonuçları – Onikişubat

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Yaşam Kalitesi Endeksi	0,80	1	3
Demografik Yapı Endeksi	0,91	1	3
Eğitim Endeksi	1,62	1	1
Sağlık Endeksi	0,72	1	4
Güvenlik Endeksi	-0,59	9	28
Sosyal Yaşam Endeksi	0,51	2	3
Ekonomik Kapasite Endeksi	1,10	1	2
Ticari Hayat Endeksi	1,70	1	3
Finansal Piyasalar Endeksi	-0,39	6	20
Turizm Endeksi	1,85	1	2
Altyapı ve Çevre Endeksi	0,84	2	3
Ulaşım Endeksi	1,14	1	2
Kentsel Yaşam Endeksi	0,00	4	15
Kişisel Yaşam Endeksi	-0,21	8	8

Şekil 38. Onikişubat Yaşam Kalitesi Döngüsü

- Onikişubat için yaşam kalitesi endeksini meydana getiren temel göstergeler incelendiğinde güvenlik bileşeni dikkat çekmektedir.
- Bu hususta asayiş olayı sayısı, terör olay sayısı, bin kişiye düşen polis sayısı ve bin kişiye düşen suç oranı değerlerinin ortalamadan olumsuz yönde saptığı gözlenmiştir. Bu durum Onikişubat'ın Kahramanmaraş ilinin nüfus yoğunluğu yüksek bir ilçesi olmasıyla gerekçelendirilebilmektedir. Ancak ilçenin güvenlik endeksi açısından ortalamanın üstünde yer alabilmesi için uygun politikaların devreye sokulması gerekmektedir.
- Temel göstergelerin içinde yer alan sağlık değişkenleri incelendiğinde ise ASM'lerdeki doktor başına düşen günlük ortalama muayane sayısı da ortalamadan olumsuz yönde ayrıştığından dolayı söz konusu sayısı optimale yaklaştıracak şekilde istihdam edilen doktor sayısı artırılmalıdır.

- Kahramanmaraş ilinin önemli ticari merkezlerinden biri olan Onikişubat, ekonomik yapı bileşenleri olan ekonomik kapasite, ticari hayat ve turizm endeksleri açısından ilde ilk sırada yer almaktadır.
- Söz konusu alt endeksler bakımından bölge sıralamasında ilk üç içinde yer alan Onikişubat ilçesi, mevcut ve kurulacak firmalar ile katma değeri yüksek mal ve hizmet üretimi gerçekleştirerek ülke ekonomisine daha fazla katkı sağlayarak bölge sıralamasında ilk sıraya yerleşebilir.
- Yine ekonomik yapı göstergeleri biri olan finansal piyasalar endeksi skoru incelendiğinde il sıralamasında 6, bölge sıralamasında 20. sırada yer aldığı görülmektedir. Bu durumda fon arz edenler ile talep edenler arasındaki aracılık fonksiyonunu gerçekleştiren bankaların ilçede faaliyetlerini arttırmaları beklenmektedir. Ayrıca farklı müşteri kitlelerinin ihtiyacına yönelik banka çeşitliliği de artırılmalıdır. Bu durum tasarrufların yatırıma kanallanmasına ve fon ihtiyacı olanların uygun maliyetlerle kaynağa ulaşmasına olanak sağlayacaktır.

- Onikişubat ilçesi çevresel yapı göstergeleri açısından ilde ve bölgede ilk üç arasında yer almaktadır. Hem altyapı ve çevre hem de ulaşım endeksleri itibarıyla ortalamanın üzerinde bir skora sahiptir.
- Ancak ilçe sakinlerine yöneltilen yargısal sorular neticesinde alınan yanıtların odaklaşma noktası, il ortalamasından olumsuz yönde sapmıştır.
- Bu durum Onikişubat ilçesinde yaşayan nüfusun beklentisinin karşılanmadığı sonucunu ortaya koymaktadır. Dolayısıyla sunulan hizmetin kalitesinin artırılması gerekmektedir.

- Onikişubat ilçesinde yaşayan nüfusu temsil etmesi adına görüşülen deneklere yöneltilen kentsel ve kişisel yaşam sorularına alınan yanıtlar incelendiğinde elde edilen bulgular özellikle kişisel yaşam alanında bir memnuniyetsizliğin olduğu yönündedir.
- Özellikle konut ve yaşam ile çalışma hayatı konularında yöneltilen sorular karşısında alınan yanıtlar il ortalamasından olumsuz yönde ayrışmıştır. Bu durumda kişilerin memnuniyet düzeyine arttırmak amacıyla çeşitli iyileştirmeler yapılmalıdır.
- Ayrıca kentsel yaşam açısından duruma bakıldığında kişi başına düşen kamu yatırımı ve belediye harcaması düşüklüğünden kaynaklanan memnuniyetsizliğin giderilmesi de gerekmektedir.

4.3.2. Dulkadiroğlu

Tablo 107. Dulkadiroğlu İlçesi Bilgi Kartı

İlçe Adı	Toplam Nüfus	Şehirleşme Oranı	Nüfus Yoğunluğu	Hanehalkı Ort. Büyüklüğü
Dulkadiroğlu	216.701	84,35%	165	4,30

Kaynak: TÜİK ve DOĞAKA verilerinden üretilmiştir.

Kahramanmaraş ilinin 6360 Sayılı Kanun ile Büyükşehir Belediyesi kapsamına girmesi neticesinde Merkez ilçesinin ikiye bölünmesi ile kurulan Dulkadiroğlu ilçesi, yaşam kalitesi endeksi sonuçlarına göre ortalamanın üzerinde bir değer olarak Kahramanmaraş ili içerisinde 2. sırada yer alırken bölgede 5. sırada kendisine yer bulmaktadır. Güvenlik endeksi ve kentsel yaşama endeksi sonuçlarına göre ortalamanın altına kalarak il içerisinde ve bölgede son sırada yer alan Dulkadiroğlu ilçesi diğer bütün endekslerde ortalamanın üzerinde bir endeks değerine sahip olduğu gözlenmektedir. Özellikle sağlık endeksi ve finansal piyasalar endeksinde ilde ilk sırada yer alan Dulkadiroğlu ilçesi, sosyal yaşam endeksi sonuçlarına göre hem il hem de bölgede ilk sırada yer almaktadır.

2012 yılında 6360 sayılı kanun ile Kahramanmaraş Merkez ilçesinin ikiye bölünmesi sonucu ilçe olan Dulkadiroğlu 216,701 kişilik nüfusu ile Kahramanmaraş ilinin en kalabalık ikinci ilçesi niteliğindedir. 165,04 değeri ile oldukça yüksek bir nüfus yoğunluğuna sahip ilçede hanehalkı ortalama büyüklüğü 4,30 kişi olarak gerçekleşmektedir. 1,80 değeri ile Kahramanmaraş ilindeki en yüksek kaba boşanma oranına sahip olan ilçede okuryazar kadın oranı % 86,83'dür. Üniversite mezunu kadın oranı ise %3,46'dır. Yaklaşık 1.000 yatak kapasiteli 4 hastanenin bulunduğu ilçede 10.000 kişiye 14,07 hekim düşmektedir. 14 farklı bankanın toplam 40 şubesinin bulunduğu ilçede 1 adet organize sanayi bölgesi bulunmaktadır.

Tablo 108. Endeks Sonuçları – Dulkadiroğlu

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Yaşam Kalitesi Endeksi	0,56	2	5
Demografik Yapı Endeksi	0,46	3	11
Eğitim Endeksi	0,10	5	17
Sağlık Endeksi	0,59	1	4
Güvenlik Endeksi	-1,45	11	33
Sosyal Yaşam Endeksi	0,90	1	1
Ekonomik Kapasite Endeksi	0,62	2	5

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Ticari Hayat Endeksi	1,07	2	7
Finansal Piyasalar Endeksi	2,42	1	2
Turizm Endeksi	1,57	2	3
Altyapı ve Çevre Endeksi	1,28	1	2
Ulaşım Endeksi	0,62	2	11
Kentsel Yaşam Endeksi	-0,79	11	30
Kişisel Yaşam Endeksi	0,16	4	4

Şekil 39. Dulkadiroğlu Yaşam Kalitesi Döngüsü

- Dulkadiroğlu için yaşam kalitesi endeksini meydana getiren temel göstergeler incelendiğinde güvenlik bileşeni dikkat çekmektedir. Bu hususta asayiş olayı sayısı, terör olay sayısı, bin kişiye düşen polis sayısı ve bin kişiye düşen suç oranı değerlerinin ortalamadan olumsuz yönde ayrıştığı gözlenmiştir.
- Ancak ilçede güven algısının oluşturulabilmesi için önleyici hizmet birimlerinin artırılması önerilmektedir.
- Dulkadiroğlu ilçesinin yaşam kalitesi endeksinde ilk sırada yer almamasının bir diğer nedeni ise sağlık alanının ASM'lerdeki doktor başına düşen günlük ortalama muayane sayısının yüksekliği neticesinde ilçe halkında oluşan olumsuz algı durumudur. Söz konusu olumsuz algıyı ortadan kaldırmak adına istihdam edilen doktor sayısını artırılması önerilmektedir.

- Kahramanmaraş ilinin önemli ticari merkezlerinden biri olan Dulkadiroğlu, ekonomik yapı bileşenleri olan ekonomik kapasite, ticari hayat ve turizm endeksleri açısından ilde ikinci sırada yer almaktadır.
- Dulkadiroğlunun söz konusu endekslerde ilk sıraya yerleşebilmesi için ilçede bulunan işletmelerin iktisadi etkinlikte çalışması hususunda gerekli desteklerin sağlanması gerekmektedir.
- Ayrıca kurulması planlanan işletmelerin ise arz açığı olan sektörlerle yönlendirilmesi hususunda gerekli destek verilmelidir. Bu durum, Dulkadiroğlu ilçesinin ticari hayatını daha da canlandırarak istihdam alanında da iyileşmeler sağlayacaktır.
- Ekonomik yapının bir diğer bileşeni olan finansal piyasalar endeksi açısından Dulkadiroğlu, ilde ilk sırada yer almaktadır. İlçede sunulan finansal hizmetler çeşitlendirilerek ekonomik kapasite yukarı çekilmeye çalışılmalıdır.

Temel Göstergeler

Ekonomik Yapı

Çevresel Yapı

Kentsel ve Kişisel Yaşam

- Dulkadiroğlu ilçesi, çevresel yapı başlığı altında yer alan altyapı ve çevre endeksi açısından ilde birinci bölgede ikinci sırada yer almaktadır. Söz konusu endeks bakımından bölgede ilk sırada yer alması için ortalamanın üzerinde bir değere sahip olan altyapı-çevre algı skorunu daha da yükseltmesi gerekmektedir. Bu skorun elde edilmesinde ilçede yaşayan kişilerin altyapı-çevre hususunda yöneltilen algı sorularına verdikleri yanıtlar dikkate alınmıştır. Dolayısıyla ilçe sakinlerinin memnuniyet düzeylerinin daha da artırılması hedeflenmelidir.
- Bu başlık kapsamında ulaşım endeksi değeri açısından ilde ikinci sırada olduğu görülmektedir. Burada ise yine ilçe sakinlerinin memnuniyet düzeylerini arttıracak politikalar izlenerek Dulkadiroğlu'nun ilk sıraya yerleşmesi sağlanabilmektedir.

- Dulkadiroğlu ilçesi kentsel yaşam endeksi açısından ortalamanın altında bir değere sahip olup il sıralamasında son sırada yer almaktadır.
- Kentsel yaşam endeksi başlığı altında ele alınan kamu yatırım tutarı ve kişi başına düşen belediye harcaması istatistiklerinin yanı sıra ilçe sakinlerinin kentsel yaşam ve kamu hizmetleri açısından memnuniyetlerini ölçmek amacıyla yöneltilen algı soruları yer almaktadır.
- Dulkadiroğlu'nun kentsel yaşam endeksi skorunu yükseltmek için kişi başına düşen kamu yatırım tutarı ile belediye harcamalarını arttırması önerilmektedir.
- Dolayısıyla sunulan hizmetin artırılması ile birlikte ilçe sakinlerinin memnuniyet düzeyi de yükselecektir.

4.3.3. Elbistan

Tablo 109. Elbistan İlçesi Bilgi Kartı

İlçe Adı	Toplam Nüfus	Şehirleşme Oranı	Nüfus Yoğunluğu	Hanehalkı Ort. Büyüklüğü
Elbistan	140.493	84,59%	61	4,11

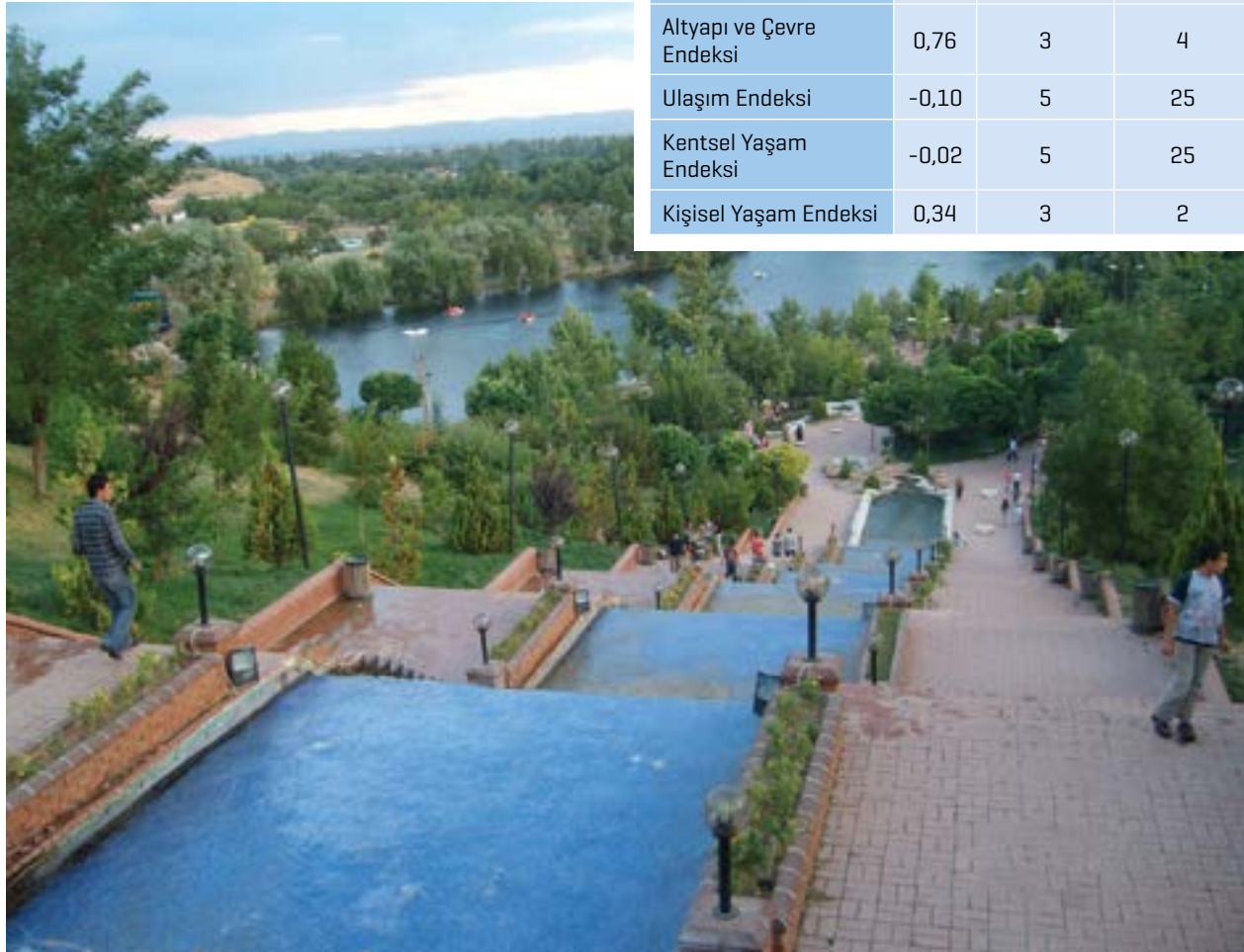
Kaynak: TÜİK ve DOĞAKA verilerinden üretilmiştir.

Elbistan ilçesi yaşam kalitesi endeksi sonuçlarına göre il içerisinde 3. sırada yer alırken, bölgede 6. sırada yer almaktadır. Güvenlik endeksi sonuçlarına göre ortalamanın altında bir performans göstererek il içerisinde 10. sırada bölgede ise 29. sırada kendine yer bulmuştur. Elbistan'ın ortalamanın altında endeks değerine sahip olduğu diğer endeksler ise ulaşım endeksi ve kentsel yaşam endeksidir. Bunlar dışındaki tüm endekslerde ortalamanın üzerinde değerlere sahip olan Elbistan, özellikle kişisel yaşam endeksinde bölgede 2. sırada yer alması ile dikkat çekmektedir.

Yüzölçümü olarak Kahramanmaraş ilinin geniş alana sahip ilçelerinden biri olan Elbistan 140.493 kişilik nüfusu ile ilin en kalabalık 3. ilçesi konumundadır. 334 yatak kapasiteli 4 hastanenin bulunduğu ilçede kaba ölüm hızı binde 7,10 olarak ölçülmüştür. Toplam 43 adet tarihi ve turistik mekâna sahip olan ilçede 2013 yılında 3.103 adet asayiş olayı gerçekleşmiştir. Asayiş olaylarında bir önceki yıla göre % 45,14 oranında bir artış görülmüştür. 490 kurumlar vergisi mükellefinin bulunduğu ilçede, 20 den fazla personel istihdam eden 31 adet firma bulunmaktadır.

Tablo 110. Endeks Sonuçları – Elbistan

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Yaşam Kalitesi Endeksi	0,35	3	6
Demografik Yapı Endeksi	0,43	4	9
Eğitim Endeksi	0,63	2	10
Sağlık Endeksi	0,41	3	6
Güvenlik Endeksi	-0,94	10	29
Sosyal Yaşam Endeksi	0,43	3	8
Ekonomik Kapasite Endeksi	0,47	3	8
Ticari Hayat Endeksi	0,29	3	10
Finansal Piyasalar Endeksi	0,89	2	6
Turizm Endeksi	0,47	3	7
Altyapı ve Çevre Endeksi	0,76	3	4
Ulaşım Endeksi	-0,10	5	25
Kentsel Yaşam Endeksi	-0,02	5	25
Kişisel Yaşam Endeksi	0,34	3	2

Şekil 40. Elbistan Yaşam Kalitesi Döngüsü

- Yaşam kalitesi endeksini oluşturan göstergelerden biri olan temel göstergeler incelendiğinde güvenlik bileşeni hariç diğerlerinin ortalamanın üzerinde değerler aldığı görülmektedir.
- Bu hususta asayiş olayı sayısı, terör olay sayısı, bin kişiye düşen polis sayısı ve bin kişiye düşen suç oranı değerlerinin ortalamadan olumsuz yönde saptığı gözlenmiştir. Terör olay sayısı ve asayiş olay sayısındaki artış değişkenleri il ortalamasının çok altında kalmaktadır.
- Bunun yanı sıra diğer temel göstergeler incelendiğinde sosyal yaşam bileşeni altında yöneltilen toplumsal yaşam algısını ölçmeye yönelik sorular neticesinde elde edilen skor il ortalamasının altında yer almıştır.
- Ayrıca sağlık bileşeni altında yer alan on bin kişiye düşen ASM sayısı da il ortalamasının altında yer almaktadır. Bu durum ilçe sakinlerinin sağlıkta algı sorularına verdikleri yanıtların hareketle hesaplanan skora da yansımıştır. Bu hususta ASM sayısının artırılması önerilmektedir.

- Elbistan ilçesine ait ekonomik yapı göstergeleri incelendiğinde ekonomik kapasite, ticari hayat, finansal piyasalar ve turizm endeksi bakımından il sıralamasında ilk üç sırada içinde yer aldığı gözlenmektedir.
- Elbistan'ın üst sıralara yükselmesi için özellikle ticari hayat endeksi içinde yer alan 20'den fazla personel çalıştıran işyeri sayısı hususunda il ortalamasının üstüne çıkması gerekmektedir. Dolayısıyla yüksek ölçekli işletmelerin varlığının artırılmasına yönelik politikalar izlenmelidir.
- Bu noktada Elbistan'da yatırım ortamının teşvik edilerek istihdam edilen personel sayısının yüksek olduğu tesislerin devreye sokulması ile ilde yükselen değer olması yönünde çalışmalar yapılmalıdır.
- Elbistan'da faaliyet gösteren banka sayısı ve çeşitliliği söz konusu durumun gerçekleştirilmesinde uygun fonların temin edilmesi adına bir avantaj sağlamaktadır.

Temel
Göstergeler

Ekonomik
Yapı

Çevresel
Yapı

Kentsel ve
Kişisel Yaşam

- Elbistan ilçesinin çevresel yapı göstergeleri incelendiğinde altyapı ve çevre endeksi ile ulaşım endeksi analiz edilmiştir.
- Altyapı ve çevre endeksi bakımından ilde üçüncü bölgede dördüncü sırada yer alan Elbistan ilçesi'nde yaşayan kişilerin memnuniyet düzeylerini tespitine yönelik yapılacak çalışmalar ile sunulan hizmet kalitesini arttırmalıdır.
- Ulaşım endeksi incelendiğinde ise ulaşım ağının iyileştirilmesine yönelik çalışmalar yapılması gerektiği ortaya konulmuştur. Bu durum, ilçe sakinlerinin ulaşım konforunun sağlanmasının yanı sıra ulaşım ağının genişletilerek havalimanı vb. noktalara erişimin kolaylaştırılması hususlarına dikkat çekmektedir.

- Elbistan ilçesi için hesaplanan kentsel ve kişisel yaşam endeksleri incelendiğinde özellikle kentsel yaşam endeksi skorunun il ortalamasının altında kaldığı görülmektedir.
- Söz konusu endeks için toplanan verilerin bir kısmı ilçe sakinlerinin yargısal sorulara verdikleri yanıtlara dayanmaktadır. Bu sorular ile kamuoyunun sunulan hizmetten duyduğu memnuniyet düzeyi ortaya konulmuştur.
- Duyulan memnuniyet düzeyi ortamının üstünde olmakla birlikte kişi başına düşen yatırım tutarı il ortalamasının altında kalmaktadır. Bu hususta daha fazla kaynak aktarımı yapılması önerilmektedir.
- Kişisel yaşam endeksi başlığı altında ise yaşanan konuttan duyulan memnuniyetsizlik dikkat çekmektedir.

4.3.4. Afşin

Tablo 111. Afşin İlçesi Bilgi Kartı

İlçe Adı	Toplam Nüfus	Şehirleşme Oranı	Nüfus Yoğunluğu	Hanehalkı Ort. Büyüklüğü
Afşin	82.662	77,47%	53	4,17

Kaynak: TÜİK ve DOĞAKA verilerinden üretilmiştir.

Afşin ilçesi kentsel yaşam endeksi sonuçlarına göre Kahramanmaraş ili içerisinde 11 ilçe arasında ilk sırada yer alırken bölgede yer alan 33 ilçe arasında ise 2. sırada kendisine yer bulmaktadır. Yaşam kalitesi endeksi sonuçlarına göre ortalamanın üzerinde bir endeks değerine sahip olan Afşin ayrıca güvenlik endeksi, finansal piyasalar endeksi ve ekonomik kapasite endekslerinde de ortalamanın üzerinde değerlere sahip bulunmaktadır. Ancak turizm endeksi, altyapı endeksi ve ticari hayat endekslerinde ortalamanın altında bir performans sergilemektedir.

Kahramanmaraş ili içerisinde yer alan ilçeler arasında ortalamanın üzerinde bir yüzölçümüne sahip olan Afşin ilçesi nüfus yoğunluğu olarak ortalamanın altında bir değere sahiptir. Türkiye'nin en büyük termik santral kompleksine sahip ilçede, 2012-2013 yılları arasında kurumlar vergisi mükellefi sayısı %0,97 oranında azalış gösterirken toplam vergi mükellefi sayısı % 6,42 oranında artış göstermiştir. Toplam vergi tahsilatında 2012-2013 yılları arasında % 10,97 oranında artış göstererek 40.817.513 TL seviyelerine ulaşmıştır. Aynı dönemde ilçeye yapılan kamu yatırımı ise 66.574.400 TL seviyelerinde gerçekleşmiştir.

Tablo 112. Endeks Sonuçları – Afşin

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Yaşam Kalitesi Endeksi	0,09	4	10
Demografik Yapı Endeksi	0,01	5	18
Eğitim Endeksi	0,11	4	18
Sağlık Endeksi	-0,16	7	18
Güvenlik Endeksi	0,53	2	6
Sosyal Yaşam Endeksi	0,32	4	9
Ekonomik Kapasite Endeksi	0,20	4	12
Ticari Hayat Endeksi	-0,32	7	23
Finansal Piyasalar Endeksi	0,32	3	11
Turizm Endeksi	-0,27	4	13
Altyapı ve Çevre Endeksi	-0,11	5	12
Ulaşım Endeksi	-0,15	6	26
Kentsel Yaşam Endeksi	1,00	1	2
Kişisel Yaşam Endeksi	0,08	5	5

Şekil 41. Afşin Yaşam Kalitesi Döngüsü

- Afşin ilçesi için temel göstergeler incelendiğinde sağlık endeksi skorunun il ortalamasının altında kaldığı görülmüştür.
- Bu durumdan hareketle sağlık endeksini oluşturan değişkenler incelendiğinde hastane sayısı, yatak sayısı, eczane sayısı ve hekim sayısı değerlerinin il ortalamasından negatif yönde ayrıştığı saptanmıştır. Söz konusu değişkenler birbirleriyle ilişkili olup Afşin ilçesi'ne sağlık alanında yatırımların artırılması gerektiği ortaya konulmuştur.
- Bunun yanı sıra temel göstergeler arasında yer alan demografik yapı endeksi incelendiğinde özellikle yaş bağımlılık oranı dikkat çekmiştir. Ekonomik aktivite içinde yer alan faal kişi başına düşen bağımlı kişi sayısı olarak ifade edilebilen bu oran ilçenin endeks skorunu düşürmektedir.
- Söz konusu yapı dikkate alınarak karar vericilerin uygun politikaları devreye sokması gerekmektedir. Çünkü bu durum ilçenin iktisadi potansiyelini azaltmaktadır.

- Afşin ilçesi için ekonomik yapı göstergeleri incelendiğinde özellikle ticari hayat endeksini oluşturan değişkenlerin incelenmesi gerekmektedir. Çünkü söz konusu endeks değeri, il ortalamasının altında kalmıştır.
- Afşin ilçesi ticari hayat endeksinde yer alan değişkenlerden hareketle uygun politikalar neticesinde hem il hem bölge sıralamasında üst sıralara çıkabilecektir.
- Afşin ilçesi'nde faaliyet gösteren 20'den fazla personel çalıştıran personel sayısına sahip işletme sayısının azlığı dikkat çekmektedir.
- Uygun maliyetli fon temini ve teşvik sistemi ile işletme sayısı artırılması hedeflenmelidir. Böylelikle istihdam edilen kişi sayısı arttırılmış olacaktır. Afşin ilçesi'nin talep potansiyeli yükseltilmiş olacaktır.

Temel Göstergeler

Ekonomik Yapı

Çevresel Yapı

Kentsel ve Kişisel Yaşam

- Afşin ilçesinin çevresel yapı göstergeleri incelendiğinde altyapı ve çevre endeksi ile ulaşım endeksi analiz edilmiştir. Söz konusu iki endeks skoru açısından il ortalamasının altında kalmıştır.
- Bu başlıklar altında kişi başına düşen aktif yeşi alan dikkat çekmektedir. Bu değer, il ortalamasından negatif yönde sapmış olup iyileştirilmesi gerekmektedir.
- Bunun yanı sıra havalimanı vb. transfer merkezlerine fiziki uzaklıktan kaynaklanan memnuniyetsizlik durumunun giderilmesi amacıyla ulaşım ağının genişletilmesi gerekmektedir.

- Afşin ilçesi için yaşam kalitesi endeksinin bileşenleri olan kentsel ve kişisel yaşam göstergeleri incelendiğinde il ortalamasının üzerinde skorlar alındığı gözlenmiştir.
- Özellikle kentsel yaşam açısından ilde ilk sırada yer almaktadır.
- Ancak kişi başına düşen belediye harcamasının düşüklüğü bir memnuniyetsizliğe yol açmaktadır.
- Bunun yanı sıra kişisel yaşam başlığı altında yer alan konut ve çalışma hayatından duyulan memnuniyetsizlik ön plana çıkmaktadır. Uygulanacak politikalar ve stratejilerin bu alanlardaki memnuniyetsizliği giderebilecek nitelik planlanması gereklidir.

4.3.5. Nurhak

Tablo 113. Nurhak Endeks Sonuçları

İlçe Adı	Toplam Nüfus	Şehirleşme Oranı	Nüfus Yoğunluğu	Hanehalkı Ort. Büyüklüğü
Nurhak	13.414	96,13%	24	4,03

Kaynak: TÜİK ve DOĞAKA verilerinden üretilmiştir.

Nurhak ilçesi yaşam kalitesi endeksi sonuçlarına göre ortalamanın altında bir değer olarak Kahramanmaraş ili içerisinde 5. sırada yer alırken bölgede ise 22. sırada yer almaktadır. Sağlık endeksi, güvenlik endeksi, demografik yapı endeksi, kentsel yaşam endeksi ve kişisel yaşam endekslerinde ortalamanın üzerinde bir değere sahip olan Nurhak, diğer endekslerde ortalamanın altında değerlere sahip bulunmaktadır. Sosyal yaşam endeksi ve turizm endeksinde il içerisinde son sırada yer alan Nurhak bu endekslerde bölge içerisinde de son sıralarda yer almaktadır.

Nüfus yoğunluğu değeri açısından il içerisinde en düşük değere sahip olan Nurhak, aynı zamanda 13.414 kişi ile Kahramanmaraş ilinin en düşük nüfusuna sahip ilçesi konumundadır. İlçede hanehalkı ortalama büyüklüğü 4,03 olarak gerçekleşirken yaş bağımlılık oranı %49,13 olarak tespit edilmiştir. İlçede bulunan okulların % 75 i kaloriferli iken nüfusun % 12,32 sinin lise ve ya dengi okul mezunu olduğu görülmektedir. İlçede kurumlar vergisi mükellefi sayısı 31 iken 20 den fazla personel istihdam eden 3 işletme bulunmaktadır.

Tablo 114. Endeks Sonuçları – Nurhak

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması	Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Yaşam Kalitesi Endeksi	-0,04	5	22	Ticari Hayat Endeksi	-0,35	9	27
Demografik Yapı Endeksi	0,63	2	7	Finansal Piyasalar Endeksi	-0,41	7	18
Eğitim Endeksi	-0,47	8	25	Turizm Endeksi	-0,48	11	25
Sağlık Endeksi	0,31	4	11	Altyapı ve Çevre Endeksi	-0,33	7	21
Güvenlik Endeksi	0,30	5	7	Ulaşım Endeksi	-0,36	7	31
Sosyal Yaşam Endeksi	-0,23	11	33	Kentsel Yaşam Endeksi	0,38	3	13
Ekonomik Kapasite Endeksi	-0,11	9	32	Kişisel Yaşam Endeksi	0,36	2	3

Şekil 42. Nurhak Yaşam Kalitesi Döngüsü

- Nurhak ilçesi yaşam kalitesi endeksinde il sıralamasında beşinci sırada olmasına rağmen ortalamanın altında bir değere sahiptir.
- Yaşam kalitesi endeksinin meydana getiren temel göstergeler incelendiğinde eğitim alanında il ortalamasının altında kalındığı görülmüştür. Özellikle eğitim alanının okur-yazar oranı ve fiziki olanaklar hususunda iyileştirmeler yapılması gerekmektedir.
- Mevcut eğitim binalarına kütüphane, çok amaçlı salon vb. tesislerin eklenmesi ya da yeni eğitim binalarının inşaa edilmesi gerekmektedir. Ayrıca her eğitim düzeyinden edilecek kişi sayısının artırılması gerekmektedir.
- Bunun yanı sıra kadın nüfusun, eğitim istatistiklerindeki payının artırılması da hedeflenmelidir.
- Sağlık başlığı altında yer alan değişkenler incelendiğinde ise yine fiziki imkanların yetersizliği ortaya konulmuştur. Buna bağlı olarak yatak sayısı ve hekim sayısı açısından da eksikliklerin olduğu görülmektedir.

Temel Göstergeler

Ekonomik Yapı

Çevresel Yapı

Kentsel ve Kişisel Yaşam

- Nurhak ilçesi, çevresel yapıyı meydana getiren altyapı ve çevre endeksi ile ulaşım endeksi açısından il ortalamasının altında yer almıştır.
- Söz konusu endeksler incelendiğinde ise kişi başına düşen aktif yeşil alanı, şehir merkezine ve transfer noktalarına uzaklık hususları dikkat çekmektedir.
- Bu değişkenlerden hareketle kişi başına düşen aktif yeşil alanın artırılmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır.
- Bunun yanı sıra merkez noktalara erişimi kolaylaştırmak amacıyla ulaşım alanında hizmet kalitesinin artırılması hedeflenmelidir.

- Nurhak ilçesi, yaşam kalitesi endeksinin bileşenleri olan kentsel ve kişisel yaşam açısından il ortalamasının üzerinden değerler almıştır. Söz konusu değerler itibarıyla ilde ilk üç sıra içinde yer almaktadır.
- Bu alanda üst sıralara yükselmesi amacıyla yapması gerekenler incelendiğinde kişi başına düşen kamu yatırım tutarının arttırılacak ilçe sakinlerinin kamu hizmetlerinden memnuniyet derecesi yükseltilmelidir.
- Kişisel yaşam endeksinin oluşturan değişkenler incelendiğinde ise ekonomik refah algı skoru açısından bir olumsuz sapma olduğu görülmektedir.
- İlçede uygun yatırım ortamının oluşturulması ve istihdam sayısının artırılması ile birlikte kişisel memnuniyet düzeyi yükselecektir.

4.3.6. Andırın

Tablo 115. Andırın İlçesi Bilgi Kartı

İlçe Adı	Toplam Nüfus	Şehirleşme Oranı	Nüfus Yoğunluğu	Hanehalkı Ort. Büyüklüğü
Andırın	35.943	28,11%	32	3,73

Kaynak: TÜİK ve DOĞAKA verilerinden üretilmiştir.

Andırın ilçesi yaşama kalitesi endeksi sonuçlarına göre ortalamanın altında bir değere sahip olup, Kahramanmaraş ili içerisinde 6. sırada yer alırken bölgede 23. sırada yer almaktadır. Güvenlik endeksi sonuçlarına göre Kahramanmaraş ili içerisinde ilk sırada yer alan Andırın, eğitim, sosyal yaşam ve kişisel yaşam endekslerinde de ortalamanın üzerinde performansa sahip olduğu görülmektedir. Ancak finansal piyasalar endeksi ve ulaşım endeksinde il içerisinde sondan 2. sırada kendisine yer bulan Andırın, altyapı ve çevre endeksi, ekonomik kapasite endeksi ve demografik yapı endekslerinde ortalamanın altında bir endeks değerine sahip olmaktadır.

Kahramanmaraş iline bağlı ilçelere göre düşük bir nüfus yoğunluğuna sahip olan ilçede okuryazar oranı % 93,31 olarak ölçülmektedir. Bu oran Kahramanmaraş ilçeleri arasındaki en yüksek orandır. Nüfusun % 5,51'i Yüksekokul ve Fakülte mezunu olan Andırında Kadın nüfusu içerisindeki Yüksekokul ve Fakülte mezunu oranı % 4,21'dir. Ortalama hane halkı büyüklüğünde ise Andırın'ın, 3,73 değer ile Kahramanmaraş ilçeleri arasında en küçük değere sahip olduğu göze çarpmaktadır.

Ayrıca Andırın il içerisinde 0,87 ile en düşük kaba boşanma oranına ve 0,50 ile en yüksek kaba evlenme oranına sahip ilçe olarak ön plana çıkmaktadır.

Tablo 116. Endeks Sonuçları – Andırın

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Yaşam Kalitesi Endeksi	-0,11	6	23
Demografik Yapı Endeksi	-0,35	9	26
Eğitim Endeksi	0,26	3	16
Sağlık Endeksi	-0,03	6	14
Güvenlik Endeksi	0,53	1	5
Sosyal Yaşam Endeksi	0,19	5	12
Ekonomik Kapasite Endeksi	-0,01	7	23
Ticari Hayat Endeksi	-0,01	5	21
Finansal Piyasalar Endeksi	-0,71	10	26
Turizm Endeksi	-0,41	5	17
Altyapı ve Çevre Endeksi	-0,40	9	23
Ulaşım Endeksi	-0,49	10	32
Kentsel Yaşam Endeksi	-0,12	7	23
Kişisel Yaşam Endeksi	0,02	6	6

Şekil 43. Andırın Yaşam Kalitesi Döngüsü

- Yaşam kalitesi endeksi skoruyla ilde altıncı sırada yer alan Andırın'ın, yaşam kalitesi endeksinde il ortalamasından olumsuz yönde saptığı gözlenmektedir.
- İlçenin üst basamaklara yükselebilmesi için temel göstergeler incelendiğinde demografik yapı ve sağlık değişkenleri dikkat çekmektedir.
- Özellikle sağlık başlığı altında yer alan hastane sayısı, hekim sayısı, yatak sayısı, eczane sayısı ve ASM sayısı hususunda eksiklikler göze çarpmaktadır.
- Dolayısıyla sağlık alanının fiziki yatırımların gerçekleştirilmesi ve yeterli sayıda personel istihdam edilmesi Andırın ilçesi için önem arz etmektedir. Böylelikle sağlık endeks skorunun yükselmesi sağlanacaktır.
- Ayrıca eğitim başlığı altında yer alan kütüphane, çok amaçlı salon vb. değişkenlere ait verilerden hareketle söz konusu tesislerin artırılması gerektiği de görülmüştür.

- Andırın ilçesi ekonomik yapı göstergeleri başlığı altında ele alınan ekonomik kapasite, ticari hayat, finansal piyasalar ve turizm endeksleri açısından il ortalamasının altında yer almaktadır.
- Bu durumdan hareketle alt değişkenler incelendiğinde Andırın ilçesine faaliyet gösteren 20'den fazla personel çalıştıran işyeri sayısının çoğalmasına olanak sağlayacak yatırım ortamının oluşturulması gerekmektedir. Böylelikle istihdam sayısı arttırılacaktır.
- İlçenin ekonomik potansiyeli ortaya çıkarılması ve sürdürülebilirliği açısından finansal piyasalar da önem arz etmektedir. İlçedeki şube sayısının ve çeşitliliğinin artması yatırımcıların kaynağa ulaşmasında en uygun maliyetli seçeneği tercih etmesine olanak sağlayacaktır.
- Söz konusu hedeflerin gerçekleştirilmesi ile vergi gelirini arttırmış ve büyüyen bir ekonomik yapı oluşturulmuş olacaktır.

Temel Göstergeler

Ekonomik Yapı

Çevresel Yapı

Kentsel ve Kişisel Yaşam

- Çevresel yapı göstergeleri başlığı altında ele alınan altyapı ve çevre endeksi ile ulaşım endeksi incelendiğinde endeks skorlarının il ortalamasından negatif yönde ayrıştığı görülmüştür.
- Söz konusu durumun daha iyi teşhis edilebilmesi adına hesaba katılan değişkenlere bakıldığında kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarı ve çevre ile kamuoyuna yöneltilen algı sorulara verilen yanıtlar dikkat çekmektedir. Bu alanda yapılacak iyileştirmeler ile altyapı ve çevre endeksi skoru ortalamanın üstüne çıkarılabilecektir.
- Ulaşım başlığı incelendiğinde ise merkeze olan uzaklık nedeniyle yaşanan sıkıntıların giderilmesi amacıyla ulaşım ağının genişletilmesi ve sunulan kalitenin artırılması hedeflenmelidir.

- Yaşam kalitesi endeksinin bileşenlerinden olan kentsel ve kişisel yaşam skorları incelendiğinde kentsel yaşam endeksi skorunun il ortalamasından olumsuz yönde saptığı görülmüştür.
- Bunun nedeni olarak ise ilçeye yapılan kamu yatırım tutarının ve kişi başına düşen belediye harcamasının düşüklüğü sunulmaktadır.
- Kişisel yaşam endeks skoru incelendiğinde ise il ortalamasının üstünde yer aldığı görülmektedir. Ancak bu başlık altında yer alan ekonomik refah algı düzeyi göze çarpmaktadır. Kamuoyu ile yapılan anket neticesinde ulaşılan sorunların çözümü ekonomik yapının güçlendirilmesi ile mümkün olacaktır.

4.3.7. Göksun

Tablo 117. Göksun İlçesi Bilgi Kartı

İlçe Adı	Toplam Nüfus	Şehirleşme Oranı	Nüfus Yoğunluğu	Hanehalkı Ort. Büyüklüğü
Göksun	53.157	63,75%	30	4,07

Kaynak: TÜİK ve DOĞAKA verilerinden üretilmiştir.

Göksun ilçesi yaşam kalitesi endeksi sonuçlarına göre ortalamanın altında bir değere sahip olup, Kahramanmaraş ili içerisinde 7. sırada yer alırken bölgede 18. sırada yer almaktadır. Eğitim endeksi, güvenlik endeksi, sağlık endeksi, sosyal yaşam endeksi ve altyapı ve çevre endekslerinde ortalama ve ya ortalamanın üzerinde değerlere sahip olan Göksun ilçesi diğer endekslerde ortalamanın altında kalmıştır. Göksun ilçesi ticari hayat endeksi ve ulaşım endekslerinde bölgede son sıralarda yer almaktadır.

Yüzölçümü olarak Kahramanmaraş ilinin en geniş alanına sahip ilçelerinden biri olan Göksun'da nüfus yoğunluğu yaklaşık olarak 28 olarak gerçekleşmiştir. İlçede okuryazar oranı % 89,91 olarak tespit edilmiştir. İlçede 17 adet tarihi turistik mekân varlığına rastlanırken, sosyal yaşam algı endeksi 0,25 olarak gerçekleşmiştir. 2013 yılında 550 asayiş olayının gerçekleştiği ilçede bir önceki yıla göre asayiş olaylarında %1,96 oranında azalış meydana gelmiştir. İlçede kişi başına düşen kamu yatırımı 414,95 TL olurken kişi başına belediye harcaması ise 236,09 TL düzeyindedir.

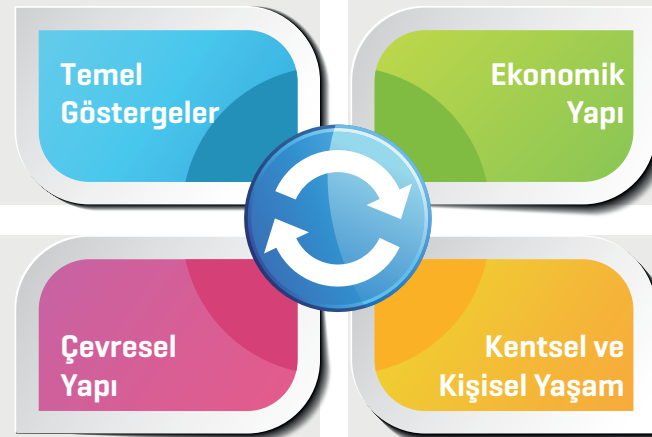
Tablo 118. Endeks Sonuçları – Göksun

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Yaşam Kalitesi Endeksi	-0,11	7	18
Demografik Yapı Endeksi	-0,08	7	22
Eğitim Endeksi	0,07	6	20
Sağlık Endeksi	-0,01	5	17
Güvenlik Endeksi	0,28	6	9
Sosyal Yaşam Endeksi	0,05	7	20
Ekonomik Kapasite Endeksi	-0,02	8	19
Ticari Hayat Endeksi	-0,43	10	33
Finansal Piyasalar Endeksi	-0,30	5	16
Turizm Endeksi	-0,45	8	20
Altyapı ve Çevre Endeksi	0,13	4	7
Ulaşım Endeksi	-0,70	11	33
Kentsel Yaşam Endeksi	-0,04	6	18
Kişisel Yaşam Endeksi	-0,01	7	7

Şekil 44. Göksun Yaşam Kalitesi Döngüsü

- Yaşam kalitesi endeksi skoru itibarıyla Kahramanmaraş ilinde yedinci sırada yer alan Göksun'un, endeks skoru negatif olup il ortalamasının altındadır.
- Yaşam kalitesi endeksinin bileşenlerinden biri olan temel göstergeler incelendiğinde demografik yapı ve sağlık skorları dikkat çekmektedir. Demografik yapı başlığı altında yer alan değişkenlere bakıldığında şehirleşme oranı değerinin il ortalamasından olumsuz yönde saptığı görülmüştür.
- Şehirleşme oranı, şehir nüfusunun toplam nüfusa oranıdır. Bu durum ilçe nüfusunun önemli bir kesiminin kırsalda yaşadığını göstermektedir.
- Sağlık başlığı altında yer alan değişkenler incelendiğinde ise hastane sayısı, ASM sayısı ve bunlarla ilgili diğer değişkenlerin il ortalamasından negatif yönde ayrıştığı gözlenmiştir. Sağlık alanında fiziki yatırımların yapılması ve gerekli personelin istihdam edilmesi gerekmektedir. Yukarıda ifade edilen hedeflerin gerçekleştirilmesi durumunda Göksun ilçesi üst basamaklara yükselecektir.

- Göksun ilçesi için yaşam kalitesi endeksini meydana getiren ekonomik yapı göstergeleri incelendiğinde ekonomik kapasite, ticari hayat, finansal piyasalar ve turizm endeksleri skorları Kahramanmaraş ilinin ortalamasından olumsuz yönde sapmıştır.
- Söz konusu başlıklar altında yer alan değişkenlerden 20'den fazla personel çalıştıran işyeri sayısı, banka sayısı ve çeşitliliği göze çarpmaktadır. Göksun'da 20'den fazla işyeri çalıştıran işyeri sayısının artırılmasını sağlayacak ölçek ekonomisini yakalayan iktisadi ortam hazırlanmalıdır.
- Bu işletmelerin yatırımlarını finanse etmek amacıyla ulaşmaları gereken fon kaynaklarına ulaşmada bankacılık sektörüne gereksinim duyulmaktadır. Dolayısıyla ilçedeki banka sayısı artırılması ve farklı müşteri profillerine hitap edebilecek banka çeşitliliğinin sağlanması gerekmektedir.
- Böylelikle ilçedeki iç talep potansiyeli ortaya çıkarılmış olacaktır.

- Göksun ilçesi için yaşam kalitesi endeksini meydana getiren çevresel yapı göstergeleri incelendiğinde altyapı ve çevre endeksi ile ulaşım endeksi başlığı altında birkaç değişken dikkat çekmektedir.
- Bunlardan biri kamuoyunun sunulan altyapı ve çevre hizmetlerinden memnuniyet düzeyini gösteren algı değişkenidir. Söz konusu değişkenin değeri il ortalamasının altında kalmaktadır. Bu durumu iyileştirmek adına sunulan hizmetin kalitesi artırılmalıdır.
- Göksun ilçesinin merkeze olan uzaklığı nedeniyle ulaşım hususunda yaşanan sıkıntılar ulaşım algısını ölçen değişken skoruna yansımıştır. Bu durum neticesinde ulaşım ağının genişletilmesi ve sunulan hizmetin kalitesinin artırılması gerekmektedir.

- Göksun ilçesi için hesaplanan yaşam kalitesi endeksini meydana getiren bileşenlerden olan kentsel ve kişisel yaşam endeksleri incelendiğinde Kahramanmaraş ilinin ortalamasının altında kaldığı görülmüştür.
- Söz konusu negatif yönde sapmanın hangi değişkenlerden kaynaklandığını tespitine yönelik yapılan çalışma neticesinde özellikle kişi başına düşen belediye harcamasının düşüklüğü dikkat çekmektedir. Bu durumun iyileştirilmesi gerekmektedir.
- Kişisel yaşam başlığı altında yer alan değişkenlerden ekonomik refah algı ve kişisel memnuniyet değerlerinin düşüklüğünün ilçedeki ekonomik aktivitenin canlandırılması ile giderilebileceği ifade edilebilmektedir.

4.3.8. Pazarcık

Tablo 119. Pazarcık İlçesi Bilgi Kartı

İlçe Adı	Toplam Nüfus	Şehirleşme Oranı	Nüfus Yoğunluğu	Hanehalkı Ort. Büyüklüğü
Pazarcık	68.843	62,34%	56	4,29

Kaynak: TÜİK ve DOĞAKA verilerinden üretilmiştir.

Pazarcık ilçesi yaşam kalitesi endeksi sonuçlarına göre ortalamanın altında bir değer olarak Kahramanmaraş ili içerisinde 8. sırada yer alırken bölgede ise 19. sırada yer almaktadır. Güvenlik endeksi, sosyal yaşam endeksi, ekonomik kapasite endeksi, ticari hayat endeksi, finansal piyasalar endeksi ve ulaşım endekslerinde ortalamanın üzerinde değerlere sahip olan Pazarcık diğer endekslerde ise ortalamanın altında yer almaktadır. Eğitim endeksi değeri olarak il içerisinde son sırada yer alan Pazarcık bölgede ise 31. sırada yer almaktadır.

Nüfus yoğunluğu 40 olan Pazarcık ilçesinin nüfusu 68.843'tür. İlçede yaşayanların okuryazarlık oranı % 85,06 düzeyinde gerçekleşirken, bu değer Kahramanmaraş ilçeleri arasında en düşük değer olarak göze çarpmaktadır. İlçede toplam üniversite mezunu kadın oranı % 2,84 olarak gerçekleşmiştir. İlçede 10.000 kişiye 1,16 adet Aile Sağlığı Merkezi düşerken, bu merkezlerde doktor başına düşen günlük ortalama muayene sayısı 37 olarak tespit edilmiştir.

Tablo 120. Endeks Sonuçları – Pazarcık

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Yaşam Kalitesi Endeksi	-0,15	8	20
Demografik Yapı Endeksi	-0,34	8	25
Eğitim Endeksi	-0,77	11	31
Sağlık Endeksi	-0,25	8	21
Güvenlik Endeksi	0,44	4	8
Sosyal Yaşam Endeksi	0,07	6	13
Ekonomik Kapasite Endeksi	0,10	5	14

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Ticari Hayat Endeksi	0,12	4	16
Finansal Piyasalar Endeksi	0,02	4	12
Turizm Endeksi	-0,41	6	18
Altyapı ve Çevre Endeksi	-0,46	10	27
Ulaşım Endeksi	0,54	3	16
Kentsel Yaşam Endeksi	-0,34	10	26
Kişisel Yaşam Endeksi	-0,22	9	9

Şekil 45. Pazarcık Yaşam Kalitesi Döngüsü

- Yaşam kalitesi endeksi skoruyla ilde sekizinci sırada yer alan Pazarcık, söz konusu skoruyla il ortalamasının altında kalmaktadır.
- Pazarcık ilçesi için hesaplanan yaşam kalitesi endeksinin oluşturan bileşenlerden temel göstergeler incelendiğinde demografik yapı, eğitim ve sağlık endeksi skorları itibarıyla negatif değerlere sahip olduğu görülmektedir.
- Demografik yapı başlığı altında yer alan şehirleşme oranı, nüfus yoğunluğu ve yaş bağımlılık oranı değerleri dikkat çekmektedir. Söz konusu değişkenlerin birbirleriyle ilişkili olduğu açıktır.
- Eğitim başlığı incelendiğinde eğitim binalarının yetersizliği ve mezuniyet yüzdelerinin düşüklüğü göze çarpmaktadır.
- Sağlık başlığına bakıldığında ise fiziki imkanların ve hekim sayısının yetersizliği önem arz etmektedir. Söz konusu üç başlığın birlikte ele alınıp uygun politikalar izlenerek sorun çözüme ulaştırılabilmektedir. Bu süreci takip eden aşamada iktisadi aktivite de canlanacaktır.

- Pazarcık ilçesi için hesaplanan yaşam kalitesi endeksinin meydana getiren ekonomik yapı göstergeleri incelendiğinde ekonomik yapı, ticari hayat ve finansal piyasalar endeksleri açısından il ortalamasının üstünde kalmaktadır.
- Ancak Pazarcık'ın il sıralamasında daha üst sıralara çıkabilmesi adına ilgili değişkenler incelenmiştir. 20'den fazla personel çalıştıran işyeri sayısının düşüklüğü yaratılan istihdam imkanını ve iktisadi etkinliği kısıtlamaktadır.
- Dolayısıyla uygun yatırım ortamının oluşturulması ve girişimcilerin uygun maliyetli kaynaklara ulaşması hususunda finansal piyasaların desteğiyle Pazarcık, iktisadi alanda yakalacağı ivme ile diğer alanlarda üst sıralara çıkacaktır.
- Bu süreçte farklı müşteri segmentlerine yanıt verebilecek banka çeşitliliğinin sağlanması gerekmektedir. Pazarcık ilçesinde oluşturulan ortam ile yaşam kalitesi de yükselecektir.

Temel Göstergeler

Ekonomik Yapı

Çevresel Yapı

Kentsel ve Kişisel Yaşam

- Pazarcık ilçesi için hesaplanan yaşam kalitesi endeksi bileşenlerinden biri olan çevresel yapı göstergeleri incelendiğinde altyapı ve çevre endeksi ile ulaşım endeksi analiz edilmiştir.
- Pazarcık ilçesi, altyapı ve çevre endeksi skoruyla il ortalamasının altında kalmıştır. Bu başlık altında kişi başına düşen aktif yeşil miktarının düşüklüğü dikkat çekmektedir.
- Ulaşım endeksi incelendiğinde ise merkeze olan uzaklık nedeniyle ulaşım ağının açısından sunulan hizmetin artırılması hedeflenmelidir.

- Pazarcık ilçesi için hesaplanan yaşam kalitesi endeksi bileşenlerinden biri olan kentsel ve kişisel yaşam göstergeleri incelenmiştir.
- Kentsel yaşam başlığı altında ilçeye yapılan kamu yatırım tutarının düşüklüğü dikkat çekmektedir.
- Kişisel yaşam başlığı altında ise çalışma hayatından duyulan memnuniyetsizlik öne çıkmaktadır. Ekonomik yapı alanında yapılacak iyileştirmeler ile söz konusu memnuniyetsizlik giderilebilecektir.
- Kişisel memnuniyet düzeyinin düşüklüğü de göze çarpmaktadır. İlçe yaşam kalitesinin bileşenleri dikkate alınarak izlenecek politikalar bu sorunların çözümüne katkıda bulunacaktır.

4.3.9. Türkoğlu

Tablo 121. Türkoğlu İlçesi Bilgi Kartı

İlçe Adı	Toplam Nüfus	Şehirleşme Oranı	Nüfus Yoğunluğu	Hanehalkı Ort. Büyüklüğü
Türkoğlu	67.886	61,35%	113	4,85

Kaynak: TÜİK ve DOĞAKA verilerinden üretilmiştir.

Türkoğlu ilçesi yaşam kalitesi endeksi sonuçlarına göre ortalamanın altında bir değere sahip olup, Kahramanmaraş ili içerisinde 9. sırada yer alırken bölgede 21. sırada yer almaktadır. Güvenlik endeksi, ekonomik kapasite endeksi, ulaşım endeksi ve kentsel yaşam endeksi değerlerine göre ortalamanın üzerinde değere sahip olan Türkoğlu diğer endekslerde ise ortalamanın altında yer almaktadır. Türkoğlu ilçesi finansal piyasalar endeksi değerlerine göre Kahramanmaraş ili içerisinde son sırada yer alırken bölgede ise 29. sırada yer almaktadır.

Ortalama 4,85 kişilik hanehalkı büyüklüğü ile bu alanda Kahramanmaraş ili içerisinde ilk sırada yer alan Türkoğlu ilçesi, 67.886 kişilik bir nüfusa sahiptir. İlçede okuryazar oranı % 91,18 olarak gerçekleşirken bu oran kadın nüfus içerisinde % 86,83 seviyelerindedir. 2013 yılında 443 asayiş olayının meydana geldiği ilçede asayiş olaylarının bir önceki yıla göre % 21,04 oranında artış gösterdiği tespit edilmiştir. 128 adet kurumlar vergisi mükellefi bulunan Türkoğlu ilçesinde, 20'den fazla personel istihdam eden işletme sayısı ise 39 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 122. Endeks Sonuçları – Türkoğlu

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Yaşam Kalitesi Endeksi	-0,24	9	21
Demografik Yapı Endeksi	-0,64	10	28
Eğitim Endeksi	-0,58	10	28
Sağlık Endeksi	-0,45	10	24
Güvenlik Endeksi	0,48	3	10
Sosyal Yaşam Endeksi	-0,09	8	22
Ekonomik Kapasite Endeksi	0,02	6	11
Ticari Hayat Endeksi	-0,33	8	15
Finansal Piyasalar Endeksi	-0,79	11	29
Turizm Endeksi	-0,43	7	19
Altyapı ve Çevre Endeksi	-0,20	6	15
Ulaşım Endeksi	0,29	4	15
Kentsel Yaşam Endeksi	0,43	2	9
Kişisel Yaşam Endeksi	-0,37	10	10

Şekil 46. Türkoğlu Yaşam Kalitesi Döngüsü

- Yaşam kalitesi endeksi skoruyla ilde 9. sırada yer alan Türkoğlu, il ortalamasının altında kalmıştır.
- Yaşam kalitesi endeksini meydana getiren bileşenlerden biri olan temel göstergeler incelendiğinde özellikle demografik yapı, eğitim ve sağlık endeksi skorlarının il ortalamasından olumsuz yönde ayrıştığı gözlenmiştir.
- Ortalama hanehalkı büyüklüğünün yüksek olduğu ilçede, şehirleşme oranı düşüklüğü ile dikkat çekmektedir.
- Söz konusu bilgilerin yanı sıra yaş bağımlılık oranının yüksekliği ilçenin genel görünümü hakkında bilgi vermektedir. Söz konusu değişkenler birbirleriyle ilişkilidir.
- Sağlık başlığı altında yer alan değişkenler incelendiğinde hastane sayısı, hekim sayısı ve bebek ölüm hızı değerleri göze çarpmaktadır. Bu değerler sağlık alanında ilçeye yatırım yapılmasını gerekliliğini ortaya koymaktadır.
- Bunun yanı sıra ilçedeki eğitim mezuniyet oranlarının yükseltilmesi de teşvik edilmelidir.

- Türkoğlu ilçesi için yaşam kalitesi endeksini meydana getiren bileşenlerden ekonomik yapı göstergeleri incelendiğinde ticari hayat ve finansal piyasalar başlığı altında ele alınan değişkenler dikkat çekmektedir.
- 20'den fazla personel çalıştıran işyeri sayısı önem arz etmektedir. Söz konusu değişkenin düşük değer alması ilçenin sıralamada geriye düşmesine neden olmaktadır. 20'den fazla personel çalıştıran işyeri sayısının çoğalması için uygun yatırım ortamının sağlanması gerekmektedir. Bu durum gerçekleştirilirken ölçek etkinliği göz ardı edilmemelidir.
- Girişimciliği özendirme amacıyla teşvik programlarının devreye konulması gerekmektedir.
- Bunun yanı sıra girişimcilerin uygun maliyetli kaynaklara erişebilirliğini sağlamak adına ilçedeki banka sayısının artırılması gerekmektedir. Bu amaç gerçekleştirilirken farklı müşteri segmentlerine hizmet sunabilecek banka çeşitliliğinin sağlanması da gerekmektedir.

Temel Göstergeler

Ekonomik Yapı

Çevresel Yapı

Kentsel ve Kişisel Yaşam

- Türkoğlu için hesaplanan yaşam kalitesi endeksi bileşenlerinden olan çevresel yapı göstergeleri incelenmiştir.
- Altyapı ve çevre endeksi skoru sahip olduğu negatif değer ile il ortalamasının altında bulunmaktadır. Bu başlık altında yer alan kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarının düşüklüğü dikkat çekmektedir.
- Yerel politika yapıcılarının bu durumu dikkate alması gerekmektedir.
- Ulaşım endeksi incelendiğinde ise kamuoyu ile yapılan anket görüşmesi sonucunda elde edilen bilgilerden hareketle bu alanda sorun olduğu söylenebilmektedir.
- Dolayısıyla ulaşım ağının genişletilmesi ve sunulan hizmetin kalitesinin artırılması gerekmektedir.

- Türkoğlu için hesaplanan yaşam kalitesi endeksi bileşenlerinden olan kentsel ve kişisel yaşam göstergeleri incelendiğinde kişisel yaşam açısından il ortalamasının altında kaldığı görülmüştür.
- Bu başlık altında konut ve yaşam memnuniyeti ile çalışma hayatından duyulan memnuniyeti ifade eden değişkenlerin düşük değerler aldığı dikkat çekmiştir.
- İlçenin sahip olduğu ekonomik yapı sorunlarının bir uzantısı olarak söz konusu memnuniyetsizlikler ortaya çıkmaktadır.
- Dolayısıyla kamuoyunun memnuniyet düzeyini arttırabilmek için diğer göstergelerin eş anlı düzenlenmesi gerekmektedir.

4.3.10. Ekinözü

Tablo 123. Ekinözü İlçesi Bilgi Kartı

İlçe Adı	Toplam Nüfus	Şehirleşme Oranı	Nüfus Yoğunluğu	Hanehalkı Ort. Büyüklüğü
Ekinözü	13.461	39,21%	24	4,50

Kaynak: TÜİK ve DOĞAKA verilerinden üretilmiştir.

Ekinözü ilçesi yaşam kalitesi endeksi sonuçlarına göre ortalamanın altında bir değer elde ederek Kahramanmaraş ili içerisinde 10. , bölgede ise 29. sırada yer almaktadır. Ortalamanın üzerinde bir performans gösterdiği güvenlik endeksinde ilde 9. sırada bölgede 14 yer alırken kişisel yaşam endeksi sonuçlarına göre ilde ve bölgede ilk sırada yer almaktadır. Diğer tüm endekslerde ortalamanın altında sonuçlar elde eden Ekinözü ilçesi özellikle ekonomik kapasite endeksi ve demografik yapı endeksinde il ve bölgede oldukça geri sıralarda yer almaktadır.

Kahramanmaraş ilinin en düşük yüzölçümüne sahip ilçesi olan Ekinözü 13.431 nüfusu ile Kahramanmaraş ilinin en düşük nüfusa sahip ikinci ilçesidir. Ortalama hanehalkı büyüklüğü kişi ile Kahramanmaraş il ortalamasının üzerinde gerçekleşirken nüfus yoğunluğu 22,59 olarak tespit edilmektedir. İlçede bulunanların % 91,24 ü okuma bilirken bu oran kadın nüfusta % 86,83 olarak gerçekleşmektedir. Üniversite mezunu kadın oranı ise % 1,55 olmaktadır. İlçede Bebek ölüm hızı binde 0,26 olarak gerçekleşirken, onbin kişiye 7,43 yatak ve 5,94 hekim düşmektedir. Nüfusun % 1,57 si derneklere üye olarak tespit edilmiştir. Üniversite bulunmayan ilçede 1 adet banka bulunmaktadır.

Tablo 124. Endeks Sonuçları – Ekinözü

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Yaşam Kalitesi Endeksi	-0,34	10	29
Demografik Yapı Endeksi	-1,00	11	31
Eğitim Endeksi	-0,41	7	24
Sağlık Endeksi	-0,35	9	23
Güvenlik Endeksi	0,19	8	14
Sosyal Yaşam Endeksi	-0,22	10	30
Ekonomik Kapasite Endeksi	-0,59	11	31

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Ticari Hayat Endeksi	-0,31	6	28
Finansal Piyasalar Endeksi	-0,41	8	19
Turizm Endeksi	-0,48	10	24
Altyapı ve Çevre Endeksi	-0,64	9	24
Ulaşım Endeksi	-0,38	8	30
Kentsel Yaşam Endeksi	-0,17	8	22
Kişisel Yaşam Endeksi	0,54	1	1

Şekil 47. Ekinözü Yaşam Kalitesi Döngüsü

- Kahramanmaraş ilinde yaşam kalitesi endeksi skoru itibarıyla onuncu sırada yer alan Ekinözü, negatif endeks skoruyla ortalamanın altında kalmıştır.
- Yaşam kalitesi endeksi bileşenlerinden temel göstergeler incelendiğinde özellikle demografik yapı ve sağlık endeksi skorlarının il ortalamasından olumsuz yönde ayrıştığı gözlenmiştir.
- Söz konusu başlıklar altında şehirleşme oranının düşüklüğü ve yaş bağımlılık oranının yüksekliği dikkat çekmektedir. Bu durum ilçenin profilini ortaya koymaktadır.
- Sağlık başlığı altında yer alan değişkenlere bakıldığında ise fiziki mekan ve hekim sayısının yetersizliği ile ilgili eksikler nedeniyle sağlık alanında sorunlar mevcuttur.
- Bu eksikliğin giderilmesi amacıyla hastane, ASM vb. yapıların sayısının artırılması ve burada istihdam edilecek personelin bulunması gerekmektedir.

- Ekinözü ilçesi için hesaplanan yaşam kalitesi endeksi bileşenlerinden ekonomik yapı göstergeleri incelendiğinde bu başlık altında yer alan 20'den fazla personel çalıştıran işyeri sayısının il ortalamasının altında olması göze çarpmaktadır.
- Bu sayının yükseltilmesi ölçek ekonomilerinden yararlanmak adına önem arz etmektedir. Ayrıca istihdam edilen kişi sayısının artması da ilçenin ekonomik aktivitesi için önemlidir.
- İlçede sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarınca yardım yapılan kişi sayısı yüksekliği, yukarıda bahsedilen öneri ile azaltılabilecektir.
- Ayrıca girişimciliğin özendirilmesi yönünde politikalar izlenerek yatırımlara ivme kazandırılmalıdır. Yatırımcılara uygun fon kaynaklarına ulaşması açısından ilçede sunulan finansal hizmetlerin artırılması gerekmektedir. Bu aşamada fon arz edenler ile talep edenler arasındaki aracılık işlemini gerçekleştiren bankaların sayısının ve çeşitliliğinin artırılması hedeflenmelidir.

Temel Göstergeler

Ekonomik Yapı

Çevresel Yapı

Kentsel ve Kişisel Yaşam

- Ekinözü ilçesi için hesaplanan yaşam kalitesi endeksi bileşenlerinden çevresel yapı göstergeleri incelendiğinde altyapı ve çevre endeksi ile ulaşım endeksi skorlarının il ortalamasının altında kaldığı gözlenmiştir.
- Söz konusu başlıklar altında yer alan kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarının düşüklüğü dikkat çekmiştir. Bu oranın yükseltilmesi gerekmektedir.
- Bunun yanı sıra havalimanı gibi transfer merkezine uzaklık nedeniyle ulaşım ağının genişletilmesi ve sunulan hizmetin kalitesinin artırılması hedeflenmelidir. Çünkü ulaşım ile ilgili ilçe sakinlerine yöneltilen algı sorularının neticesinde bu alanda bir sorun olduğu ortaya konulmuştur.

- Ekinözü ilçesi için hesaplanan yaşam kalitesi endeksi bileşenlerinden kentsel ve kişisel yaşam başlıkları incelendiğinde kentsel yaşam endeksi skoru itibarıyla il skorundan negatif yönde sapıldığı gözlenmiştir.
- Özellikle ilçeye yapılan kamu yatırım tutarının ve kişi başına düşen belediye harcamasının düşüklüğü dikkat çekmiştir. Bu alanda yapılacak iyileştirmeler ile birlikte Ekinözü ilçesi üst sıralara yükselecektir.
- Kişisel yaşam endeksi skoru açısından il sıralamasında ilk sırada yer alan Ekinözü, bu alanda konuttan duyulan memnuniyetsizliği giderebilirse yaşam kalitesi skoru açısından üst sıralara yükselebilir.

4.3.11. Çağlayancerit

Tablo 125. Çağlayancerit İlçesi Bilgi Kartı

İlçe Adı	Toplam Nüfus	Şehirleşme Oranı	Nüfus Yoğunluğu	Hanehalkı Ort. Büyüklüğü
Çağlayancerit	25.276	76,11%	32	4,34

Kaynak: TÜİK ve DOĞAKA verilerinden üretilmiştir.

Çağlayancerit ilçesi yaşam kalitesi endeksi sonuçlarına göre ortalamanın altında bir değere sahip olarak Kahramanmaraş ili içerisinde son sırada yer alırken bölgede de 28. sırada yer almaktadır. Çağlayancerit güvenlik endeksinde ortalamanın üzerinde bir değere sahip olurken diğer endekslerde ise ortalamanın altında yer almaktadır. Özellikle sağlık endeksi, ticari hayat endeksi ve kişisel yaşam endekslerinde il içerisinde son sıralarda yer aldığı gözlenmektedir. Ekonomik kapasite endeksinde ise bölge ilçeleri arasında son sırada yer almaktadır.

Kahramanmaraş ili içerisinde yer alan ilçeler arasında en küçük yüzölçümüne sahip 3 ilçeden biri olan Çağlayancerit, dağlık ve yüksek kesimlerinin fazla olması nedeni ile sınırlı bir ekilebilir alana sahiptir. 39,37 ile düşük bir nüfus yoğunluğuna sahip olan ilçede 6 adet tarihi turistik mekân bulunmaktadır. Hanehalkı ortalama büyüklüğü 4,34 kişi olarak gerçekleşirken yaş bağımlılık oranı 47,87 olarak tespit edilmektedir. İlçede 10.000 kişiye ortalama 1,19 Aile Sağlığı Merkezi düşerken Aile Sağlığı Merkezlerinde doktorlar ortalama günde 41 hastaya hizmet vermektedirler. 2013 yılında 175 asayiş olayının yaşandığı ilçede bin kişiye düşen suç oranı 7,37 olarak gerçekleşirken asayiş olaylarının sayısında bir önceki yıla göre % 22,06 oranında azalma yaşandığı gözlenmektedir.

Tablo 126. Endeks Sonuçları – Çağlayancerit

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Yaşam Kalitesi Endeksi	-0,44	11	28
Demografik Yapı Endeksi	-0,03	6	21
Eğitim Endeksi	-0,55	9	27
Sağlık Endeksi	-0,79	11	30
Güvenlik Endeksi	0,24	7	16
Sosyal Yaşam Endeksi	-0,10	9	27
Ekonomik Kapasite Endeksi	-0,49	10	33
Ticari Hayat Endeksi	-0,48	11	30
Finansal Piyasalar Endeksi	-0,64	9	23
Turizm Endeksi	-0,48	9	23
Altyapı ve Çevre Endeksi	-0,56	11	30
Ulaşım Endeksi	-0,42	9	29
Kentsel Yaşam Endeksi	-0,32	9	19
Kişisel Yaşam Endeksi	-0,70	11	11

Şekil 48. Çağlayancerit Yaşam Kalitesi Döngüsü

- Yaşam kalitesi endeksi skoruyla il sıralamasında son sırada yer alan Çağlayancerit ilçesinin, yaşam kalitesi endeksi bileşenlerinden temel göstergeler incelendiğinde demografik yapı, eğitim ve sağlık alanında önemli iyileştirmelere gereksinim duymaktadır.
- Eğitim ve sağlık alanında fiziki mekan sayısı yetersizliği ön plana çıkmaktadır.
- Sağlık alanında hekim sayısı, yatak sayısı, eczane sayısı ve ASM sayısı hususlarında iyileştirmeler önem arz etmektedir. Bebek ölüm hızının yüksek olması sağlık ve eğitim alanında eksiklikleri göstermesi açısından önemlidir.
- Dolayısıyla eğitim alanında ilçedeki mezuniyet oranlarının artırılması gerekmektedir. Özellikle üniversite mezuniyet oranlarının yükseltilmesi önem arz etmektedir.

- Çağlayancerit ilçesi için hesaplanan yaşam kalitesi endeksi bileşenlerinden ekonomik yapı göstergeleri incelendiğinde iç talep potansiyelinin düşüklüğü göze çarpmaktadır.
- Ayrıca 20'den fazla personel çalıştıran işyeri sayısının az olması da ekonomik aktivite hakkında bilgi vermektedir. Bu hususla ilgili olarak işyeri sayısının artırılması ve ölçek etkinliğinden yararlanılması önem arz etmektedir. Böylelikle istihdam edilen nüfus da artacaktır.
- Bunu sağlayabilmek için uygun yatırım ortamının oluşturulup girişimciliğin teşvik edilmesi gerekmektedir.
- Girişimcinin ihtiyaç duyduğu fona ulaşabilmesi ise finansal piyasalara bağlı olduğundan dolayı ilçedeki banka sayısının ve çeşitliliğinin artırılması hedeflenmelidir.

Temel Göstergeler

Ekonomik Yapı

Çevresel Yapı

Kentsel ve Kişisel Yaşam

- Çağlayancerit ilçesi için hesaplanan yaşam kalitesi endeksi bileşenlerinden biri olan çevresel yapı göstergeleri incelendiğinde gerek altyapı ve çevre endeksi gerek ulaşım endeksi açısından il ortalamasının altında kalmıştır.
- Bu hususta kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarının düşüklüğü göze çarpmaktadır.
- Ayrıca ilçe sakinlerine yöneltilen yargısal sorular neticesinde bu alanda sunulan hizmetlerden duyulan memnuniyet düzeyinin düşük olduğu anlaşılmaktadır. Ulaşım başlığı altında yer alan değişkenler incelendiğinde ise merkeze olan uzaklık nedeniyle ulaşım ağı ile ilgili sorunlar yaşanmaktadır. Bu konuyla ilgili ilçe sakinleri ile yapılan anket neticesinde ulaşılan bilgiler, ulaşım ağının genişletilmesi ve sunulan hizmetin kalitesinin artırılması yönündedir.

- Çağlayancerit ilçesi için hesaplanan yaşam kalitesi endeksi bileşenlerinden biri olan kentsel ve kişisel yaşam göstergeleri incelendiğinde kamu yatırım tutarı ve kişi başına düşen belediye harcaması düşüklüğü dikkat çekmektedir.
- Bunun yanı sıra ilçede sunulan kamu hizmetlerinden duyulan memnuniyet düzeyi oldukça düşüktür. Bu hususla ilgili iyileştirmelerin yapılması gerekmektedir.
- Kişisel yaşam başlığı altında konut ve yaşam memnuniyet düzeyi düşüklüğü ile göze çarpmaktadır. Ayrıca ekonomik refah ve kişisel memnuniyet düzeyi de il ortalamasından olumsuz yönde ayrılmıştır.
- Ekonomik yapı göstergelerinde yaşanan iyileşmeler kişisel yaşamı da olumlu yönde etkileyecektir.

OSMANİYE İLİ YAŞAM KALİTESİ ANALİZİ

5. OSMANİYE İLİ YAŞAM KALİTESİ ANALİZİ

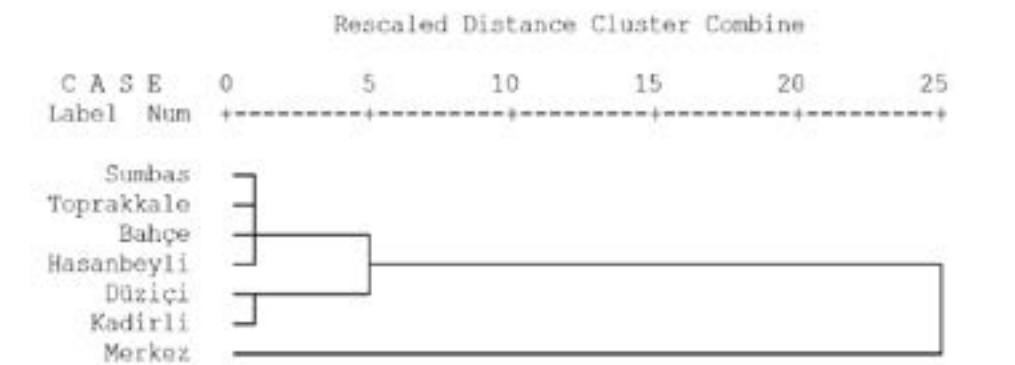
Osmaniye ilinde 7 ilçe düzeyinde gerçekleştirilen yaşam kalitesi analizi; hem saha araştırması hem de endeks sonuçları ile bu bölümde ortaya konulmuştur.

5.1. Osmaniye’de Yaşam Kalitesi [Alan Araştırması]

Osmaniye’de 7 ilçe düzeyinde yapılan saha araştırmasında toplam 531 hanehalkı reisiyle anket yapılmıştır. İlçelerin nüfus büyüklükleri dikkate alınarak, hiyerarşik küme analizi⁹ [hierarchical cluster analysis] uygulanmış ve örneklemin dağılımı belirlenen ilçe gruplarına göre yapılmıştır.

Şekil 49. Osmaniye İlçeleri – Hiyerarşik Küme Analizi

Dendrogram using Average Linkage (Between Groups)

⁹ Kümeleme analizi, analitik bir teknik olup öncelikli amacı grup sayısı bilinmeyen birimleri veya nesneleri sahip oldukları özelliklere göre anlamlı alt gruplara ayırmaktır. (Hair, vd.; 1998: 474) Hiyerarşik kümeleme analizi birimleri ya da nesneleri uzaklık ölçü birimleri ile benzerlikleri derecesine göre belirli aşamalarda birtakım tekniklerle birleştirilmesini amaçlamaktadır. Ayrıntılı bilgi Ek 3’de gösterilmiştir.

Buna göre ilçeler 3 grupta toplanarak, en yüksek nüfusa sahip olan ilçe olan merkez ilçede 121, orta düzey nüfusa sahip ilçelerde ortalama 80, düşük nüfusa sahip ilçelerde ise en az 60 anketin yapılması öngörülmüştür.

İlçeler arasında merkez ilçe [121] en fazla anket yapılan ilçe iken; Kadirli [85] ve Düziçi [81] bu iki ilçeyi izlemiştir. Bahsi geçen 3 ilçenin dışında kalan 4 ilçede ise en az 60 görüşme tamamlanmıştır. Böylece Osmaniye ili, ilçeler düzeyinde nüfus büyüklüklerine göre temsil edilmiştir.

Tablo 127. Araştırma Örneklemi – Osmaniye

İlçe	Kişi	%
Bahçe	62	11,68
Düziçi	81	15,25
Hasanbeyli	62	11,68
Kadirli	85	16,01
Merkez	121	22,79
Sumbas	60	11,30
Toprakkale	60	11,30
Toplam	531	100,00

Araştırmaya katılanlar arasında kır-kent dağılımına bakıldığında ise örneklemin %34,65'inin kır; %65,35'inin ise kent nüfusundan oluşturulduğu görülmektedir.

Tablo 128. Kır-Kent Dağılımı – Osmaniye

Yerleşim Yeri	Kişi	%
Kır	184	34,65
Kent	347	65,35
Total	531	100,00

Alan araştırmasına ilişkin bulgular; önce demografik yapı açısından ortaya konulacaktır. Araştırma demografisinin gösterilmesinin ardından; iş hayatı, sağlık, güvenlik, ekonomik yapı ile kentsel ve kişisel memnuniyet başlıkları ile ortaya konulmuştur. Sonuçlar il düzeyinde analiz edilmiş olup, ilçe sonuçları ek tablolar halinde raporun sonunda gösterilmiştir.

5.1.1. Araştırmanın Demografik Yapısı

Osmaniye’de sürdürülen araştırmaya katılanların %87,6’sı erkek, %12,4’ü kadındır. Hatay ve Kahramanmaraş’ta olduğu gibi, Osmaniye’de de hanehalkı anketi uygulandığından, hane reisi ile görüşme yapılmıştır. Dolayısıyla anket yapılanlar arasında erkeklerin oranı yüksek düzeydedir.

Tablo 129. Araştırmanın Demografik Yapısı – Cinsiyet Dağılımı – Osmaniye

Cinsiyet Dağılımı	Kişi	%
Erkek	465	87,6
Kadın	66	12,4

Örneklemin yaş dağılımı büyük bir oranda 25-39 yaş aralığında yoğunlaşmıştır. Bu aralığa giren deneklerin oranı %40,7’dir. Bu gruba 40-54 yaş aralığı da eklendiğinde toplam örneklemin %78,4’ünü oluşturduğu gözlenmektedir.

Tablo 130. Araştırmanın Demografik Yapısı – Yaş Dağılımı – Osmaniye

Yaş Dağılımı	Kişi	%
18-24 yaş arası	45	8,5
25-39 yaş arası	216	40,7
40-54 yaş arası	200	37,7
55 yaş ve üstü	70	13,2

Deneklerin eğitim durumları incelendiğinde en büyük kesimin lise altı mezunlardan [ilkokul, ortaokul ve ilköğretim] olduğu anlaşılmaktadır. Toplam örnekleimde %30,3 oranına sahip olan bu kesimi, lise [%29,4] ve üniversite mezunları [%23,9] izlemektedir. Sadece okur-yazar olanların oranı %8,7 iken, okur-yazar olmayanların oranı ise %7,7’dir.

Tablo 131. Araştırmanın Demografik Yapısı – Eğitim Durumu – Osmaniye

Eğitim Durumu	Kişi	%
Okur-yazar değil	41	7,7
Okur-yazar	46	8,7
İlkokul	102	19,2
Ortaokul/ilköğretim	59	11,1
Lise	156	29,4
Üniversite ve üstü	127	23,9

Katılımcıların medeni durumu incelendiğinde evlilerin %70,1, bekârların ise %29,9 oranında temsil edildiği görülmektedir.

Tablo 132. Araştırmanın Demografik Yapısı – Medeni Durum – Osmaniye

Medeni Durum	Kişi	%
Evli	372	70,1
Bekâr	159	29,9

Araştırmaya kapsamında meslek dağılımı açısından; küçük ve orta ticaret erbabı ile esnaf %19,4, kamu ve özel sektörde memur ve uzmanlar %18,5, maaş karşılığı çalışan, uzmanlık gerektiren meslekler %17,1, kamu ve özel sektörde işçiler ile emekliler %8,7 oranla temsil edilmektedir.

Tablo 133. Araştırmanın Demografik Yapısı – Meslek Dağılımı – Osmaniye

Meslek Dağılımı	Kişi	%
Küçük-orta ticaret, esnaf, serbest meslek	103	19,4
Kamu/Özel sektörde memur/uzman	98	18,5
Maaş karşılığı çalışan, uzmanlık gerektiren meslekler	91	17,1
Kamu/Özel sektörde işçi	46	8,7
Emekli	46	8,7
Büyük ölçekli ticaret, işveren	35	6,6
İşsiz	32	6,0
Kendi hesabına çalışan, uzmanlık gerektiren meslekler	25	4,7
Ev hanımı	22	4,1
Öğrenci	20	3,8
Kamu/Özel sektörde ücretli yönetici	9	1,7
Tarım ve hayvancılıkla uğraşanlar	4	0,8

Araştırmaya katılanların hane halkı gelir durumları incelendiğinde, 1.001-1.500 TL arası gelir elde edenlerin toplam %21,7 oranla en fazla pay aldığı gözlenmektedir. Aylık geliri arasında 2001-3.000 TL olanların oranı %18,5, 1.501-2.000 TL arası olanların oranı ise %16,9’dur. Geliri 1.000 TL’nin altında olanlar %23,1 oranına sahip iken, aylık geliri 3.000 TL’yi geçenler %20,3’lük paya sahiptir.

Tablo 134. Araştırmanın Demografik Yapısı – Gelir Düzeyi – Osmaniye

Gelir Düzeyi	Kişi	%
0-500 TL	31	5,8
501-1.000 TL	92	17,3
1.001-1.500 TL	115	21,7
1.501-2.000 TL	90	16,9
2.001-3.000 TL	98	18,5
3.001-4.000 TL	47	8,9
4.001-5.000 TL	29	5,5
5.001-7.500 TL	19	3,6
7.501-10.000 TL	9	1,7
10.000 TL üstü	3	0,6

Osmaniye’de toplam 531 hanehalkı anketi kapsamında, hanelerde yaşayan kişi sayılarına bakıldığında; en yüksek kesimin %51,2 ile 3-4 kişilik ailelerden oluştuğu gözlenmektedir. Hanesinde 5-6 kişi yaşayan ailelerin oranı örneklem dağılımında %28,8 ile temsil edilirken, hanehalkı sayısı 6’dan fazla olanların oranı %4,9’dur.

Tablo 135. Araştırmanın Demografik Yapısı – Hanehalkı Büyüklüğü – Osmaniye

Hanehalkı Büyüklüğü	Kişi	%
1-2 kişi	80	15,1
3-4 kişi	272	51,2
5-6 kişi	153	28,8
7-8 kişi	17	3,2
8 + kişi	9	1,7

5.1.2. Araştırma Bulguları

Araştırmaya ait demografik çerçevenin çizilmesinin ardından, bu bölümde alan soruları belli başlıklar altında analiz edilecektir. Bu başlıklar şu şekilde sıralanmıştır:

- Aile yaşamı ve konut
- İş hayatı
- Sağlık
- Ekonomik yapı
- Güvenlik
- Kentsel memnuniyet
- Kişisel memnuniyet, yaşam kalitesi ve beklentiler

Bu bölümde kişilerin yaşam kalitesini etkileyen unsurlar yukarıda sıralanan başlıklar altında incelenecek, yapılan analizlerle yaşam kalitesinin belirleyicilerine yönelik subjektif yorumlar değerlendirilebilecektir.

Yapılan subjektif değerlerin bir kısmı yaşam kalitesi endekslerinde algı verisi olarak kullanılacaktır. Ancak algı verileri, istatistiki verilerle birlikte kullanılacağından daha düşük ağırlıklara sahip olacaktır.

Yaşam kalitesi endekslerinden sosyal yaşam, güvenlik, altyapı ve çevre, ulaşım, kentsel yaşam ile kişisel yaşam endekslerinde algı verileri kullanılmıştır. Yöntem kısmında belirtildiği üzere algı verileri anketteki sorulara verilen yanıtlardaki olumsuz önermeleri içermiş ve endekslere negatif yönlü etkide bulunmuştur. Örneğin çöp toplama hizmetinden memnun olmayanların oranı endeks hesaplamasına dâhil edilmiş ve negatif yönde etkide bulunmuştur.

5.1.2.1. Aile Yaşamı ve Konut

Aile yaşamı ve konut alanı çerçevesinde değerlendirilen araştırma soruları şu şekilde gösterilebilir:

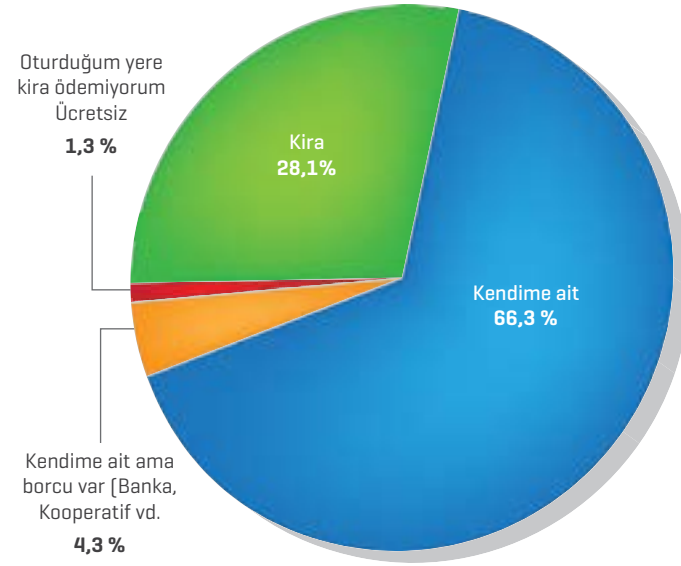
- Aşağıdaki her bir faaliyet alanı için ayırdığınız zamanı belirtiniz.
- Aşağıdakilerden hangisi yaşadığınız evin durumunu en iyi tanımlar?
- Peki, oturduğunuz evde size sayacağım sorunlar var mı? Lütfen hangi sorunlar varsa, onları söyler misiniz? (Birden fazla tercih edilebilir)

Osmaniye’de yaşayan bireylerin aşağıda sayılan faaliyetlere ayırmak istediklerinden daha az zaman ayırmak zorunda kaldığı faaliyetlerin başında, aile bireyleriyle görüşme [%52,5] gelmektedir. Öyle ki Osmaniye’de her iki kişiden biri ailesine yeterince zaman ayıramadığını düşünmektedir. Buna yakın bir oranla katılımcılar, aile bireyleri dışındaki kimselerle görüşmeye de istedikleri kadar zaman ayıramadıklarını ifade etmiştir. Buna karşı ayırmak istediğinden daha çok zaman ayrılan faaliyetler ise uyku [%58,8] ve oyun [bilgisayar, kâğıt, okey vb.] [%46,7] faaliyetleridir. Öte yandan araştırmaya katılanların %13’ü oyun faaliyetlerine zaman ayırmak istemediğini belirtmiştir.

Tablo 136. Günlük Faaliyetlere Ayrılan Zamanlar – Osmaniye

Ayırmak istediğimden	Daha az	Ne az-ne çok	Daha çok	Ayırmak istemiyorum
Aile bireyleriyle görüşme	52,5	32,4	13,9	1,1
Aile bireyleri dışındaki kimselerle görüşme	47,5	26	23,4	3,2
Hobi ve özel ilgi alanlarınız	36	17,9	40,1	6
Gönüllü hayır işlerinde/ politik faaliyetlerde yer alma	20,5	41,6	32,9	4,9
İnternet	27,7	29	37,7	5,6
Televizyon	16,6	44,8	37,3	1,3
Uyku	13	28,1	58,8	0,2
Oyun [bilgisayar, kâğıt, okey vb.]	13,9	26,4	46,7	13
Kitap, dergi okumak	39,6	32	22	6,4

Grafik 32. Yaşanılan Konutun Durumu – Osmaniye

Araştırmaya katılan bireylere yaşadıkları konutlara ilişkin bazı sorular yöneltilmiştir. Bunlardan ilki konutun mülkiyetine yöneliktir. Katılımcılar arasında yaşadığı konutun kendine ait olduğunu ifade edenlerin oranı %66,3'dür. Kirada oturanlar ise %28,10'luk bir paya sahip iken; konut kredisi borcu olanlar %4,3'dür. Öte yandan oturduğu yere kira ödemeyenler ise %1,3 oranıyla temsil edilmiştir.

Katılımcılara yaşadıkları konutlardaki sorunlar sorulduğunda; öne sürülen sorunların başında evin küçüklüğü, yer azlığı geldiği gözlenmektedir. Öyle ki, her üç konuttan birinde bu sorun dile getirilmiştir. Yaz mevsiminde evin aşırı sıcak olması [%32], pencere, kapı veya zeminde çürüme [%28,6], karanlık, yetersiz gün ışığı [%27,7] ve dışarıda oturulabilecek bir yerin olmaması [%27,1] öne çıkan sorunlar arasındadır.

Grafik 33. Konutta Yaşanılan Sorunlar – Osmaniye

5.1.2.2. İş Hayatı

Aile yaşamı ve yaşanılan konuta ait özellikler yaşam kalitesini belirleyen faktörlerin başında gelirken; iş hayatına ilişkin göstergeler de yaşam kalitesini birebir etkilemektedir. Bu bağlamda, araştırmaya katılan deneklere iş hayatlarıyla ilgili bir takım sorular yöneltilerek, işlerinden duydukları memnuniyet ve işlerinden kaynaklanan sorunlar ortaya konulmuştur. Deneklere sunulan ifadeler 1-5 arasında [likert ölçeği] bir puan vererek düşüncelerini belirtmeleri istenmiştir. Sonuçların değerlendirilmesinde ise hem verilen puanların ortalaması, hem de yüzde dağılımlarına yer verilmiştir. Ortalama değer tek başına bir anlam içermekle beraber, yüzde dağılımların da yorumlanması; soruya verilen yanıtların daha anlaşılır olmasını sağlamaktadır.

Katılımcılara iş hayatıyla ilgili sunulan ifadelere katılma oranının ortalama değer olan 3 düzeyinde yoğunlaştığı gözlenmektedir. İşini çok stresli ve zahmetli, çok emek isteyen bir iş olarak görenler [3,49], işinin sıkıcı ve kasvetli olduğunu düşünenler [3,20] ortalama değer in üstünde yer alan ifadelerdir.

Oransal olarak bakıldığında, bu iki ifadeye 5 üzerinden 4 ve 5 puan verenlerin oranı %18 düzeyindedir. Dolayısıyla Hata'y'da çalışan kesimin %18'inin işini oldukça stresli ve zahmetli bulduğu aynı zamanda çok fazla iş yüküne maruz kaldığı söylenebilir. Buna karşılık çalışma hayatındaki %20 'lik kesim işini severek yaptığını ifade etmiştir. Ancak işini severek yapma açısından 1 ve 2 puan verenlerin, dolayısıyla işinden fazla memnun olmayanların oranı ise %50,8 gibi yüksek bir oranla temsil edilmiştir.

Grafik 34. İş Hayatıyla İlgili İfadeler – 1 / Osmaniye

Deneklere işlerinden kaynaklanan birtakım sorunlara ilişkin aşağıdaki durumları, ne sıklıkta yaşadıkları sorulmuştur. Sıklık derecelendirmesinde en yüksek orana sahip ifadelerle dikkat çekilmiştir.

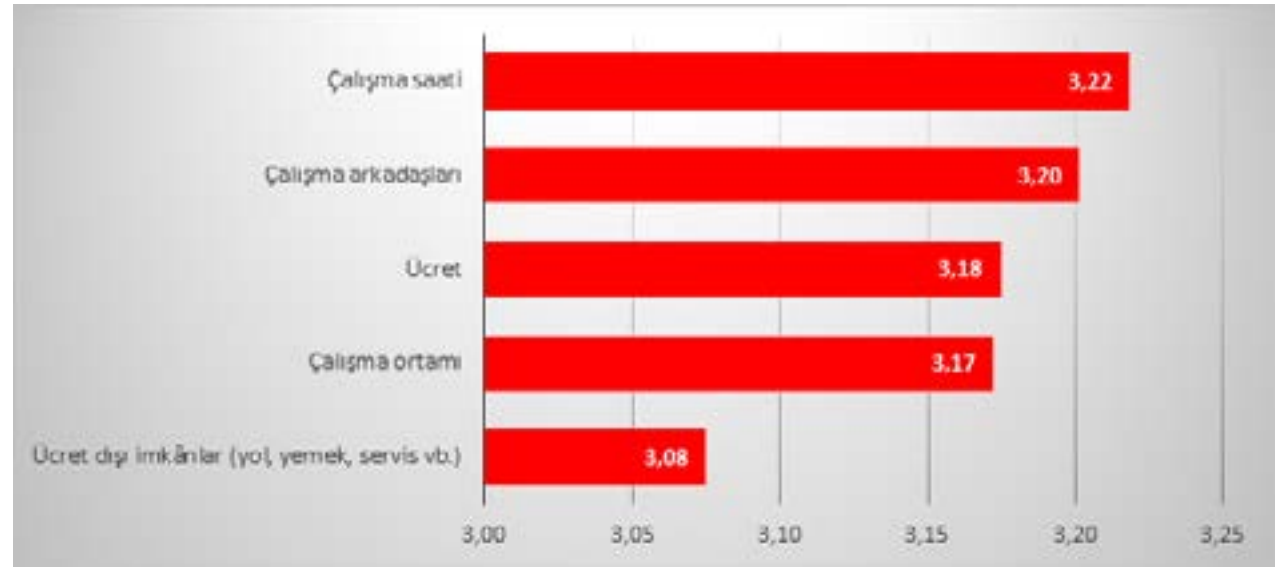
Araştırmaya katılanların iş hayatlarıyla ilgili en sık yaşadığı sorun eve iş getirmeleridir. Denekler arasında %17'lik kesim bu durumu haftada birkaç kez yaşadığını ifade etmiştir. Öte yandan işten eve, evle ilgili yapılması gereken bazı

işleri yapamayacak kadar yorgun gelen ve işe harcanan zaman nedeniyle ailesine karşı olan sorumluluklarını yerine getiremeyen önemli bir kesim söz konusudur. Öyle ki çalışanların neredeyse yarısı ayda birkaç kez bu sorunla karşılaştığını belirtmiştir. Tüm bunların dışında ailevi sorumlulukları nedeniyle işlerine yeterince konsantre olamayanlar, bu durumu diğer durumlara göre daha seyrek yaşamış olsa da dile getirmiştir.

Tablo 137. İş Hayatıyla İlgili İfadeler – 2 / Osmaniye

	Haftada birkaç kez	Ayda birkaç kez	Yılda birkaç kez	Asla
İşten eve, evle ilgili yapılması gereken bazı işleri yapamayacak kadar yorgun geliyorum	15,6	33,8	29,4	21,2
İşime harcadığım zaman nedeniyle aileme karşı olan sorumluluklarımı yerine getiremiyorum	14,6	36	30	19,5
Eve iş getiriyorum	17	35,3	28	19
Ailevi sorumluluklarım nedeniyle işime konsantre olamıyorum	12,1	16,5	33,6	37,9

Grafik 35. İş Hayatıyla İlgili Memnuniyet Düzeyi – Osmaniye

Osmaniye’de çalışanların işleriyle ilgili göreceli olarak memnuniyet düzeyi yüksek olan alanlar çalışma saati [3,22] ve çalışma arkadaşları [3,20] olarak tespit edilmiştir. Buna karşılık ücret dışı imkânlar (yol, yemek, servis vb.) en az memnuniyet duyulan alandır. Genel olarak bakıldığında, ortalama değer olan 3’ün üstünde yer alan bu ifadelerde; memnuniyet düzeyi düşük olan kesimin de toplumda önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir. Bahsi geçen ifadelerle ilişkin memnuniyet düzeylerini 5 üzerinden 1 ve 2 puan verenlerin oranları bu sonucu ortaya çıkarmaktadır.

Tablo 138. İş Hayatıyla İlgili Memnuniyetsizlik Düzeyi – Osmaniye

	Memnun olmayanlar
Ücret dışı imkânlar (yol, yemek, servis vb.)	32,4%
Çalışma arkadaşları	29,2%
Çalışma ortamı	27,3%
Ücret	23,8%
Çalışma saati	21,7%

Örneğin her üç çalışandan biri ücret dışı imkânlardan memnuniyetsizliğini belirtmiştir. Yine bu orana paralel bir şekilde çalışma arkadaşları, çalışma ortamı, ücret ve çalışma saati alanında da memnuniyetsizlik oranı %20-30 bandında seyretmektedir. Ortalama olarak bakıldığında Osmaniye’de her dört çalışandan biri çalışma şartlarıyla ilgili unsurlardan memnun olmadığını belirtmiştir.

5.1.2.3. Sağlık

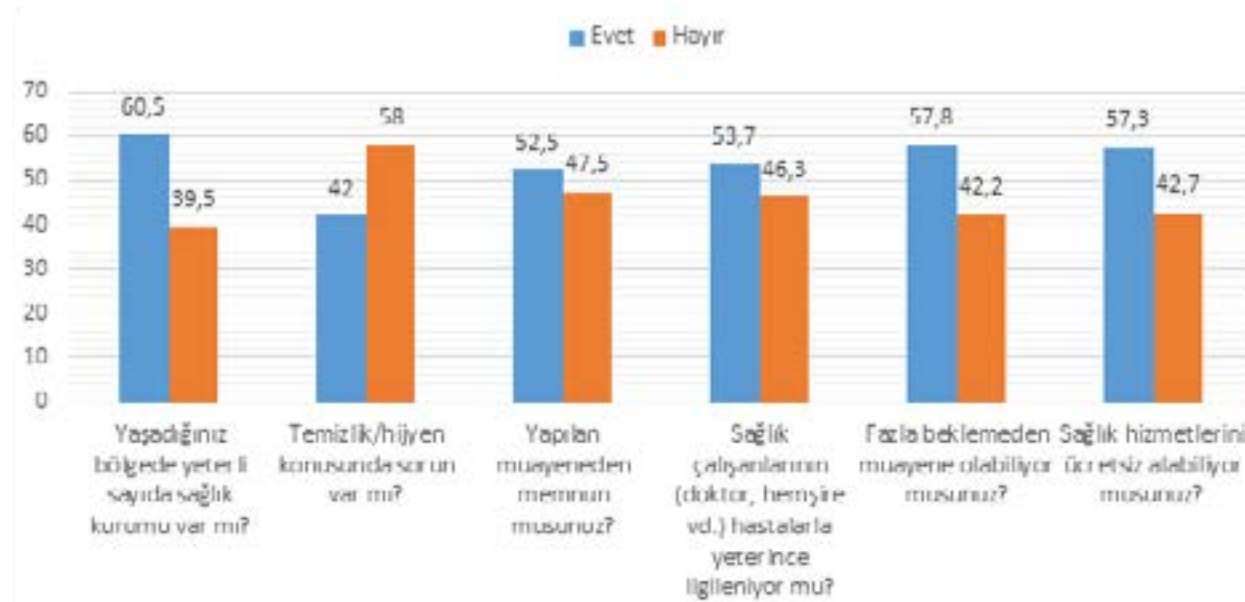
Katılımcılara “sağlık hizmeti aldığınız kuruluşlarla ilgili şimdi okuyacağım konuların sizin için sorun olup olmadığını söyler misiniz” sorusu aşağıdaki alt başlıklarda sorgulanmıştır.

Bu soruya alınan yanıtlara göre; yaşadığı bölgede yeterli sayıda sağlık kurumunun olmadığını ifade edenler %39,5, sağlık kurumlarında temizlik ve hijyen konusunda sorunlar olduğunu söyleyenler %42, yapılan muayeneden memnun olmayanlar %47,5, sağlık çalışanlarının yeterince

hastalarla ilgilenmediğini belirtenler %46,3, muayene sırasında uzun süre bekleme olduğunu ifade edenler %42,2, sağlık hizmetini ücretsiz alamayanlar ise %42,7 oranı ile temsil edilmiştir. Sağlık hizmetini ücretsiz alamayanları dışarıda tuttuğumuzda; genel olarak sağlık hizmetleriyle ilgili en fazla şikâyetin yapılan muayeneden ve sağlık çalışanlarından duyulan memnuniyet ile muayene sırasında bekleme süresinin uzunluğu alanlarında olduğu gözlenmektedir. Bu alanlar sebep-sonuç ilişkisi olan ve çift yönlü etkileşim barındıran alanlar olarak düşünülebilir.

Grafik 36. Sağlık Hizmetlerinde Yaşanan Sorunlar – Osmaniye

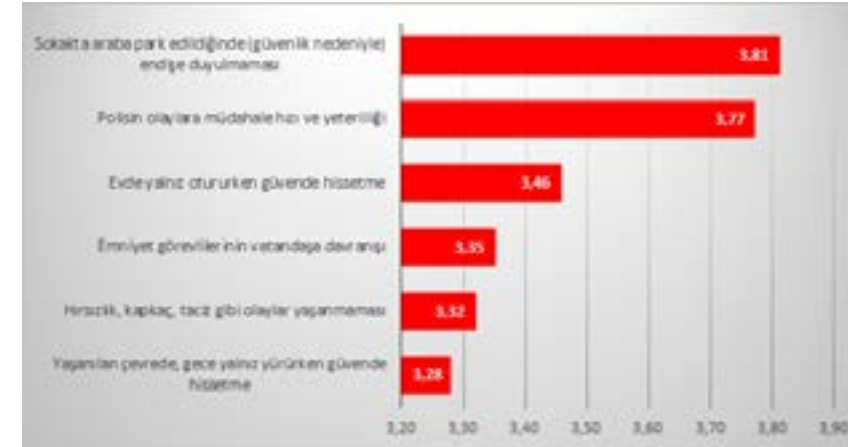

5.1.2.4. Güvenlik

Osmaniye’de genel olarak güvenlik alanında memnuniyet düzeyinin ortalamasının üstünde olduğu gözlenmektedir. Sokakta araba park edildiğinde endişe duyulmaması [3,81], polisin olaylara müdahale hızı ve yeterliliği [3,77], evde yalnız otururken güvende hissetme [3,46], emniyet görevlilerinin vatandaşlara davranışı [3,35], hırsızlık, kapkaç olaylarının yaşanmaması [3,32] ve yaşanan çevrede gece yalnız yürürken [3,28] ifadelerine yönelik algılar orta değer olan 3’ün üstünde yer almıştır.

Ancak bu soruya verilen yanıtlarda düşük memnuniyeti gösteren 1 ve 2 puanı veren deneklerin oranına bakıldığında güvenlik alanında en fazla şikâyetin %29,8 oran ile emniyet görevlilerinin vatandaşlara davranışı olarak belirlenmiştir. Bunu %28,2 oranla hırsızlık, kapkaç, taciz gibi olaylardan duyulan memnuniyetsizlik izlemekte, ardından gece yalnız yürürken [%27,5] ve evde yalnız otururken [%23,5] kendini güvende hissetme alanları gelmektedir. Öte yandan polisin olaylara müdahale hızı ve yeterliliğine yönelik memnuniyetsizlik bu ifadeler arasında son sırada yer almıştır. Burada dikkat çeken unsur toplumun neredeyse üçte biri emniyet görevlilerinin vatandaşlara davranışından memnuniyetsizliğini belirtmiş iken, sadece %8’i polisin olaylara müdahale hızı ve yeterliliğinden şikâyet etmektedir. Dolayısıyla emniyet görevlileri hız ve yeterlilik açısından memnuniyetsizlik oranı oldukça düşük olmasına karşın, vatandaşlara olan davranışlarından göreceli olarak daha yüksek düzeyde memnuniyetsizlik söz konusudur.

Grafik 37. Güvenlik Hizmetlerinden Memnuniyet – Osmaniye

Tablo 139. Güvenlik Hizmetlerinden Şikâyetler – Osmaniye

	Şikâyet oranı
Emniyet görevlilerinin vatandaşlara davranışı	29,8%
Hırsızlık, kapkaç, taciz gibi olaylar yaşanmaması	28,2%
Yaşanılan çevrede, gece yalnız yürürken güvende hissetme	27,5%
Evde yalnız otururken güvende hissetme	23,5%
Sokakta araba park edildiğinde [güvenlik nedeniyle] endişe duyulmaması	11,1%
Polisin olaylara müdahale hızı ve yeterliliği	8,1%

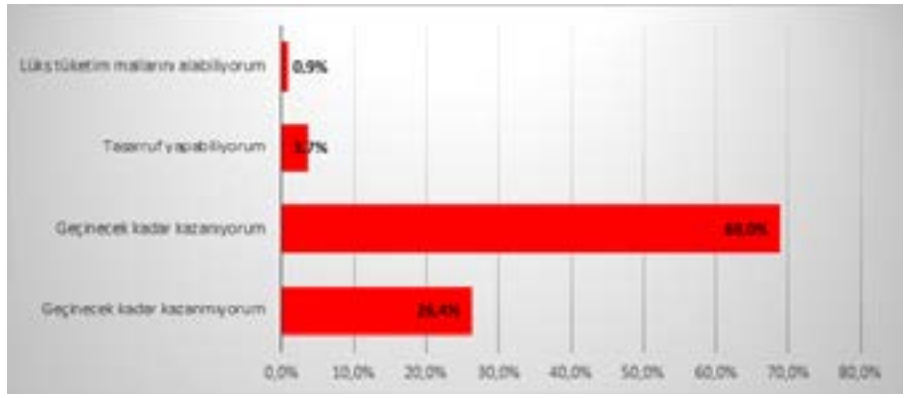
5.1.2.5 Ekonomik Yapı

Katılımcıların gelir durumlarını sübjektif ifadelerle tanımlamalarını, kademeli bir gelir skalası olarak;

- Geçinecek kadar kazanmıyorum
- Geçinecek kadar kazanıyorum
- Tasarruf yapabiliyorum
- Lüks tüketim mallarını alabiliyorum
- İstedğim her şeyi alabilecek durumdayım; şeklinde yapmaları istenmiştir.

Buna göre deneklerin %26,4'ü geçinemediğini, %69'u ise geçinecek kadar kazanabildiğini ifade etmiştir. Tasarruf yapabildiğini belirtenlerin oranı %3 iken, lüks tüketim mallarını alabilecek durumda olanlar %0,9 oranına sahiptir.

Grafik 38. Ekonomik Durum – Osmaniye

Katılımcıların ekonomik durumunu incelemek açısından bazı alanlardaki harcama yapabilme kapasitesi ölçülmeye çalışılmıştır. Burada açıklamalı bir şekilde aşağıdaki soru yöneltilmiştir:

“Arzu etmelerine rağmen, insanların, bazen sahip olamadığı / satın almaya güçlerinin yetmediği şeyler vardır. Aşağıdaki durumları “İSTERSEM YAPARIM” ya da “İSTESEM DE YAPAMAM” şeklinde yanıtlayınız.”

Bu soruya alınan yanıtlar arasında, bireylerin isteseler de yapamayacakları dolayısıyla ekonomik gücünün yetersiz kaldığı alanların başında akrabaların ya da tanıdıkların yanında kalmadan, bir haftalık tatil yapmak gelmektedir. Öyle ki, Osmaniye’de toplumun %70,4’ü tatil yapabilecek ekonomik yeterliliğe sahip olmadığını ifade etmiştir. Bunu eskimiş mobilyaların değiştirilmesi [%67,8] ve iki günde bir et, tavuk ya da balıktan oluşan bir yemek yiyebilmek [%63,3] takip etmektedir. Yaz mevsiminde yaylaya gidebilmek [%53,1] de katılımcıların istese de yapamayacakları aktiviteler arasında yer alsa da kırsal kesim ve yayla ile bir bağlantısı olmayan aileler düşünüldüğünde ekonomik refahı açıklamakta bu sonucun yetersiz kalacağı görülmektedir. Bu dört aktiviteyi toplumun önemli bir kesimi gerçekleştiremeyeceğini belirtmiş iken; ayda bir misafir ağırlamak, evin istenilen sıcaklığa ya da soğukluğa getirilmesi ve yeni kıyafetlerin alınması toplumun %80’inden fazlasının rahatlıkla gerçekleştirebildiği faaliyetler olarak tespit edilmiştir.

Grafik 39. Ekonomik Refah Göstergeleri – Osmaniye

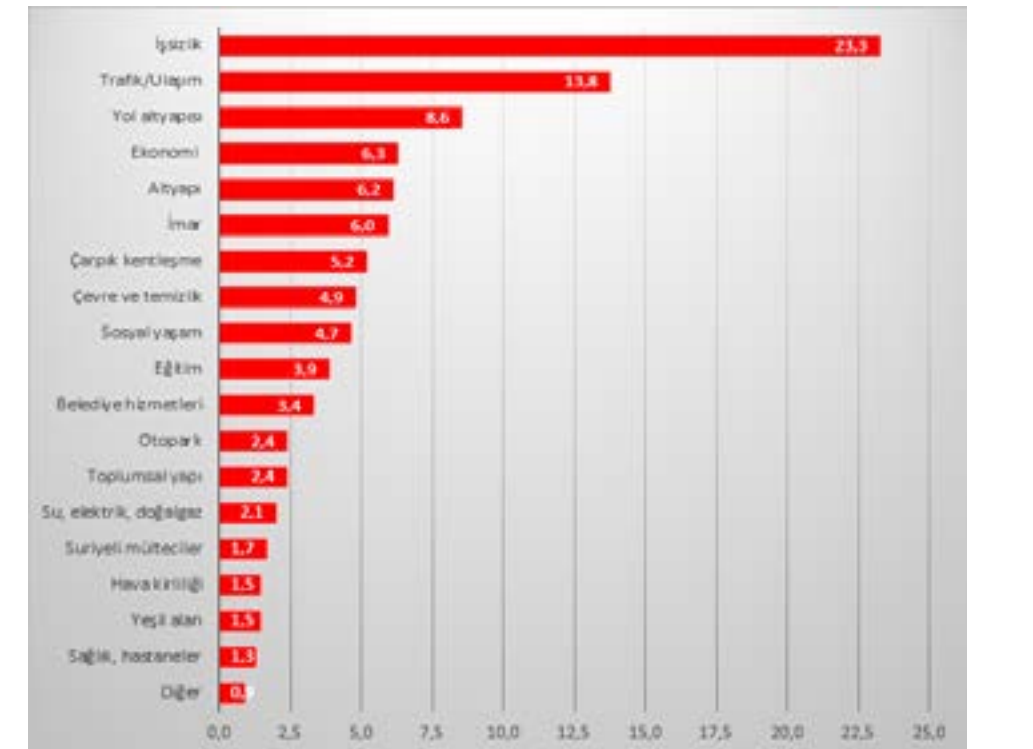

5.1.2.6. Kentsel Memnuniyet

Araştırmaya katılanlara Osmaniye’nin en önemli sorunu açık uçlu şekilde sorulmuş verilen yanıtlar aşağıdaki tabloda görüldüğü üzere gruplandırılmıştır.

Osmaniye’de yaşayan bireylerin %23,3’üne göre ilin en önemli sorunu işsizlik iken, bu orana ekonomi ifadesi de eklenince; ekonomik temelli sorunları en önemli sorun olarak görenlerin oranı %31,9’a yükselmektedir. Dolayısıyla Osmaniye’de her üç kişiden birinin en önemli sorunlarının ekonomik temelli olduğunu ifade etmektedir. Bu sorunu, trafik ve ulaşım [%13,8], yol altyapısı [%8,6], altyapı sorunları [%6,2], imar [%6,0] ve çarpık kentleşme [%5,2] izlemektedir. Aynı zamanda çevre ve temizlik [%4,9], sosyal yaşam [%4,7], eğitim [%3,9] ve belediye hizmetleri [%3,4] alanındaki sorunlar da öne çıkmaktadır.

Grafik 40. Osmaniye’nin En Önemli Sorunları

Araştırmaya katılan bireylere yaşadıkları ilçede aşağıdaki kamu hizmetlerine yönelik memnuniyet düzeylerini 1-5 arasında bir değer vererek belirtmeleri istenmiştir.

Genel olarak bakıldığında Osmaniye’de yaşayan bireylerin sayılan 25 kamu hizmeti alanından duyduğu memnuniyet düzeyinin ortalaması 3’ün üzerinde gibi görünse de, memnuniyet düzeyinin düşük olduğu alanlar dikkat çekmektedir. Ortalama değer açısından göreceli olarak

memnuniyet düzeyinin düşük olduğu alanların başında çöp ve çevresel atık toplama hizmeti [3,17], toplu taşıma hizmetleri [3,24], zabıta hizmetleri [3,26], engellilere yönelik hizmetler [3,26] gelmektedir. Yolların bakımı, kar temizliği [3,43], kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlere yönelik hizmetler [3,41], muhtarlık tarafından mahallede verilen hizmetler [3,41] ise göreceli olarak ortalama değer açısından memnuniyet düzeyi yüksek alanlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

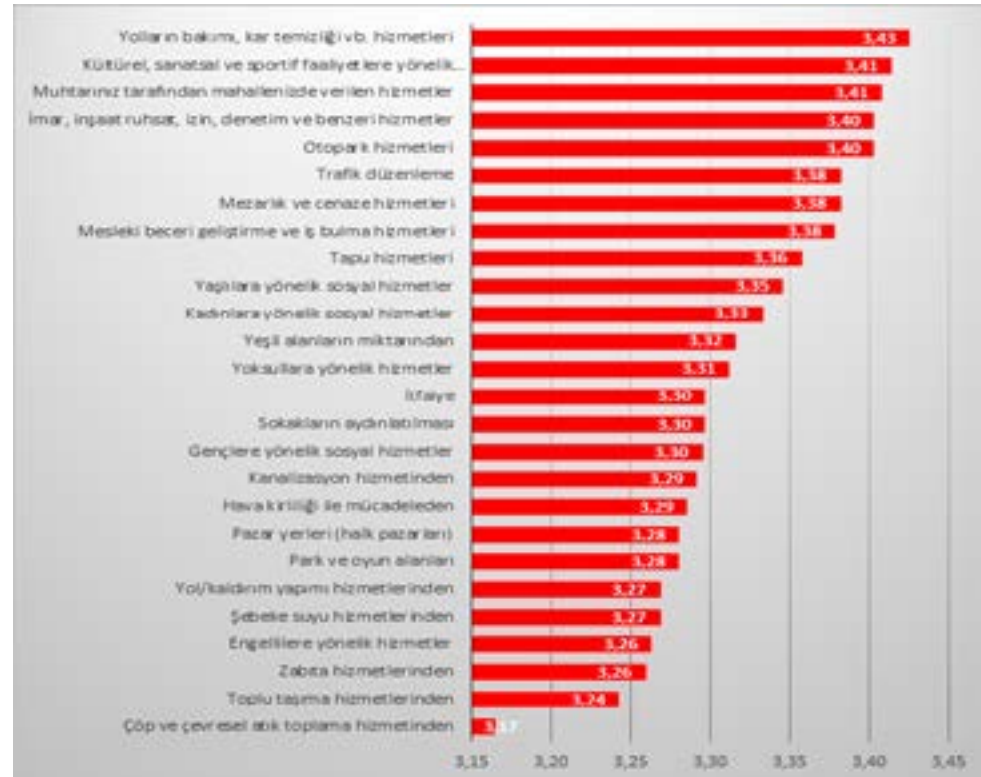
Ancak bu sonuçlar ortalama değer açısından değil de, en az memnuniyet duyulma oranından hareketle 5 üzerinden 1 ve 2 puanı verenlerin oranı alınarak değerlendirildiğinde tüm hizmet alanlarında %20-30 bandında memnuniyetsizlik gözlenmiştir.

Osmaniye’de yaşayanların %29,2’si çöp ve çevresel atık toplama hizmetinden, %28,8’i kanalizasyon hizmetinden,

%27,9’u şebeke suyu hizmetinden şikâyet etmektedir. 5 üzerinden yapılan değerlendirmede Ortalama değeri yüksek olan kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlere yönelik hizmetlerden %25,6, yolların bakımı, kar temizliği vb. hizmetlerinden %24,9, muhtarlıktan alınan hizmetlerden ise %22 oranında memnuniyetsizlik söz konusudur. Memnuniyetsizlik oranın en düşük olduğu hizmet alanı ise mezarlık ve cenaze hizmetleridir [%21,7].

Grafik 41. Kamu Hizmetlerinden Memnuniyet Düzeyi – Osmaniye

Tablo 140. Kamu Hizmetlerinden Şikâyet Düzeyi – Osmaniye

	Şikâyet		Şikâyet
Çöp ve çevresel atık toplama hizmetinden	29,2%	Trafik düzenleme	24,5%
Kanalizasyon hizmetinden	28,8%	Tapu hizmetleri	24,3%
Şebeke suyu hizmetlerinden	27,9%	Otopark hizmetleri	24,1%
Zabıta hizmetlerinden	26,7%	İtfaiye	23,9%
Toplu taşıma hizmetlerinden	26,4%	Gençlere yönelik sosyal hizmetler	23,5%
Hava kirliliği ile mücadele eden	25,8%	Yeşil alanların miktarından	23,4%
Engellilere yönelik hizmetler	25,8%	Yaşlılara yönelik sosyal hizmetler	23,0%
Park ve oyun alanları	25,6%	Kadınlara yönelik sosyal hizmetler	23,0%
Kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlere yönelik hizmetler	25,6%	Sokakların aydınlatılması	23,0%
Yol/kaldırım yapımı hizmetlerinden	25,4%	Mesleki beceri geliştirme ve iş bulma hizmetleri	22,8%
Pazar yerleri (halk pazarları)	25,4%	İmar, inşaat ruhsat, izin, denetim ve benzeri hizmetler	22,2%
Yolların bakımı, kar temizliği vb. hizmetleri	24,9%	Muhtarınız tarafından mahallenizde verilen hizmetler	22,0%
Yoksullara yönelik hizmetler	24,5%	Mezarlık ve cenaze hizmetleri	21,7%

Araştırmaya katılan bireylere yaşadıkları ilçede aşağıda sıralanan alanlardaki memnuniyet düzeylerini 1-5 arasında bir değer vererek ifade etmeleri istenmiştir. Önceki memnuniyet sorularına kıyasla bu soruda hizmet alanları gruplandırılarak katılımcılara sorulmuştur.

Genel olarak bahsi geçen alanlarda memnuniyet düzeyi orta değer olan 3’ün üzerinde seyretmiştir. Belirtilen

alanlarda birbirine çok yakın ortalamalar olsa da göreceli olarak daha fazla memnuniyet duyulan alanlar hava kirliliği [3,61] ve sosyal yaşam [3,60] alanıdır. Altyapı [3,59] ve eğitim [3,58], hava kirliliği ve sosyal yaşam alanlarından sonra memnun olunan alanlardır. Memnuniyet düzeyinin en düşük olduğu alan ise çevre kirliliği [3,52] ve güvenlidir [3,55].

Grafik 42. Kentsel Memnuniyet Düzeyi – Osmaniye

Ancak bu soru da ortalama değerler yerine düşük memnuniyet oranları dikkate alınarak yorumlandığında; memnuniyet sıralaması değişmektedir. Bu alanlar içinde en fazla memnuniyetsizliğin yaşandığı alan çevre kirliliğidir. Toplumun %20,3'ü çevre kirliliğinden şikâyet etmektedir. Sağlık kurumları %17,3, eğitim kurumları %16,2 ve hava kirliliği %15,4 oranında memnuniyetsizliğin olduğu alanlardır. Buna karşılık kamu kurumlarından duyulan memnuniyetsizlik oranı %7,3 olarak düşük bir düzeydedir.

Tablo 141. Kentsel Şikâyet Düzeyi – Osmaniye

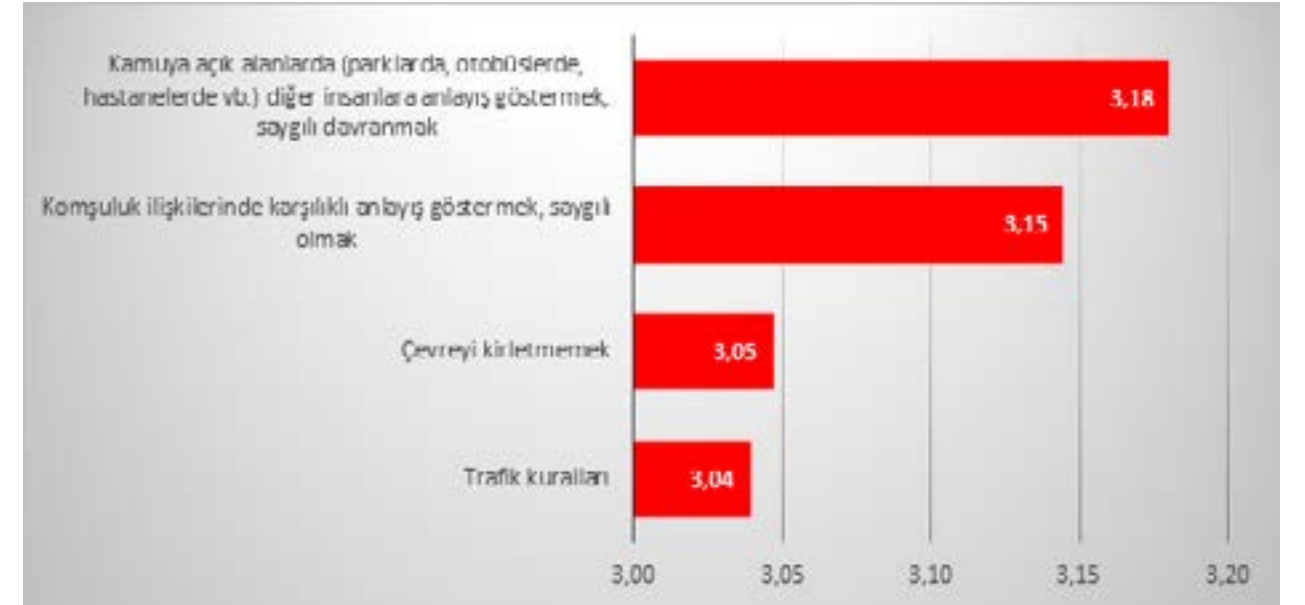
	Şikâyet
Çevre Kirliliği	20,3%
Sağlık kurumları	17,3%
Eğitim kurumları	16,2%
Hava kirliliği	15,4%
Nüfus yoğunluğu	14,3%
Güvenlik	13,0%
Ulaşım imkânları	12,8%
Altyapı [kanalizasyon, atık yönetimi]	11,7%
Sosyal yaşam [spor, sinema, tiyatro, park vb.]	11,3%
Kamu kurumları [belediye/kaymakamlık/ müdürlükler]	7,3%

Araştırmaya katılanların yaşadıkları ilçeye ilişkin görüşleri, yaşamlarını sürdürdükleri alanlarda karşılaştıkları sorunlar ve aynı ilçede birlikte yaşadıkları topluma yönelik değerlendirmeler sorgulanmıştır.

Öncelikle “yaşadığınız ilçedeki insanların aşağıdaki alanlarda ne kadar kurallara uyduklarını belirtiniz” sorusu yöneltilmiştir.

Grafik 43. Toplum Kurallarına Uyum Düzeyi – Osmaniye

Birbirine oldukça yakın ortalamalara sahip olan bu başlıkların tümünde orta değer olan 3'ün üstünde bir izlenim verilmiştir. Bu noktada soru, kurallara uyumda en fazla sorun yaşanan alanlar açısından incelendiğinde şikâyet oranlarının trafik kuralları (%35,0), kamuya açık alanlarda (parklarda, otobüslerde, hastanelerde vb.) diğer insanlara anlayış göstermek, saygılı davranmak [%31,1], çevreyi kirliletmemek [%29,4] ve komşuluk ilişkilerinde karşılıklı anlayış göstermek, saygılı olmak [%28,2] alanlarında önemli düzeyde olduğu gözlenmektedir. Dolayısıyla toplum kuralları olarak sayılan bu dört alanın tümü için Osmaniye'de yaşayan bireylerin nerdeyse üçte birinin şikâyetçi olduğu anlaşılmaktadır.

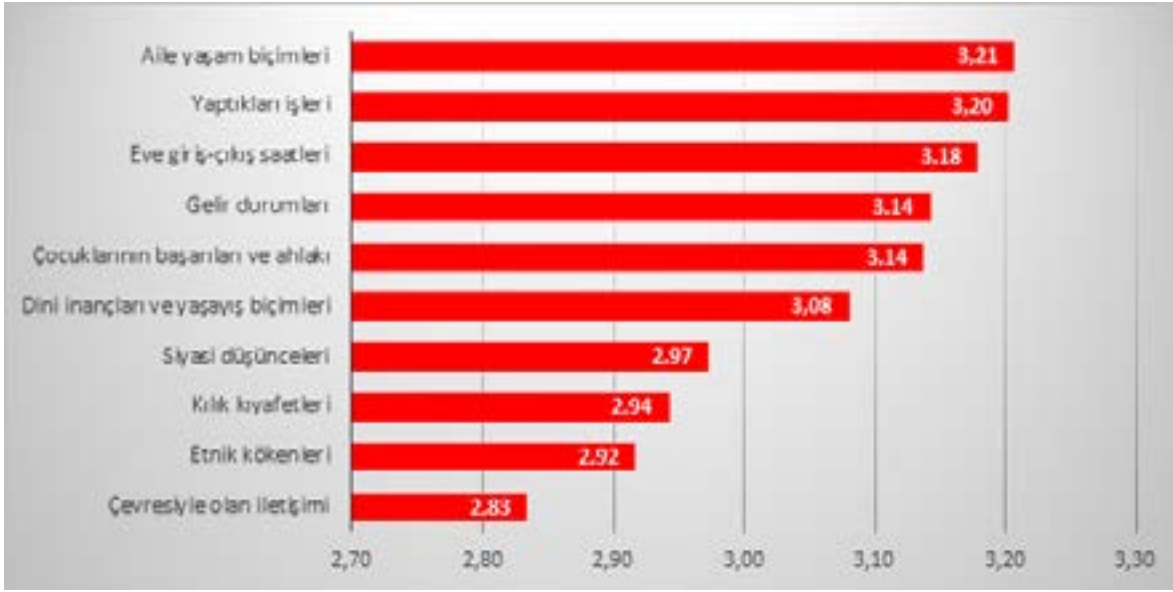
Tablo 142. Toplum Kurallarına Uyum Şikâyetleri – Osmaniye

	Şikâyet
Trafik kuralları	35,0%
Kamuya açık alanlarda (parklarda, otobüslerde, hastanelerde vb.) diğer insanlara anlayış göstermek, saygılı davranmak	31,1%
Çevreyi kirliletmemek	29,4%
Komşuluk ilişkilerinde karşılıklı anlayış göstermek, saygılı olmak	28,2%

Araştırmaya katılanlara ilçelerinde yaşayanların aşağıdaki durumlarının kendileri için ne kadar önemli olduğu sorusu yöneltilmiştir. Böylece toplum açısından çevrelerindeki kesimi değerlendirme kriterleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Çevresindeki kesime bakış açısını oluşturan değer yargıları belirlenmiştir. Aynı zamanda soruya verilen yanıtlar toplumsal yaşam algı endeksinde değerlendirilmiştir.

Buna göre Osmaniye'de yaşayan bireyler için çevrelerinde yaşayanların aile yaşam biçimleri 3,21 ortalamayla en fazla önem verilen konu olarak çıkmıştır. Bunu yaşayan kesimin yaptıkları işleri [3,20], eve giriş-çıkış saatleri [3,18], gelir durumları [3,14] ve çocuklarının başarıları ve ahlakı [3,14] takip etmiştir. Yaşayan kesimin çevresiyle olan iletişimi [2,83] ve etnik kökenleri [2,92] ise değer yargıları sıralamasında sonlarda gelmektedir.

Grafik 44. Toplumun Değer Yargıları – Osmaniye

Bu soruya 5 üzerinden 4 ve 5 puan verenlerin oranına bakıldığında ise, Osmaniye’de yaşayanların %37,8’i çevresindekilerin aile yaşam biçimlerini önemseddiğini ifade etmiştir. Bu oran çevresindekilerin yaptıkları işleri konusunda %37,5, çocuklarının başarıları ve ahlakı konusunda ise %35,2’tir. Bu değer yargıları arasında ortalama değer açısından en düşük ortalamayı alan çevresiyle olan iletişim konusuna önem verenlerin oranı ise %28,3’tür. Dolayısıyla ortalama değerler, oransal değerlerle birlikte incelendiğinde Osmaniye’de yaşayanların büyük bir kısmının yukarıda sayılan alanların tümünü önemsedikleri anlaşılmaktadır. Ancak göreceli olarak aile yaşam biçimleri, yaptıkları işleri ve çocuklarının başarıları ve ahlakı unsurları öne çıkmaktadır.

Tablo 143. Toplumun Öncelikli Değer Yargıları – Osmaniye

	Çok önemli
Aile yaşam biçimleri	37,8%
Yaptıkları işleri	37,5%
Çocuklarının başarıları ve ahlakı	35,2%
Eve giriş-çıkış saatleri	35,0%
Kılık kıyafetleri	34,1%
Dini inançları ve yaşayış biçimleri	33,3%
Gelir durumları	32,4%
Siyasi düşünceleri	31,8%
Etnik kökenleri	29,2%
Çevresiyle olan iletişimi	28,3%

Araştırmaya katılanlara Osmaniye’de yaşamaktan memnun olma düzeyini 1-5 arasında puan vererek değerlendirmeleri istenmiştir. Verilen yanıtlara göre 5 üzerinden Osmaniye’de yaşamaktan memnuniyet düzeyi 3,88 olarak ortalama üstü bir değer almıştır. Memnuniyet düzeyi oransal açıdan incelendiğinde, katılımcıların %14,9’unun Osmaniye’de yaşamaktan memnun olmadığını, %67’sinin ise memnun olduğu gözlenmiştir.

Tablo 144. Osmaniye’de Yaşamaktan Duyulan Memnuniyet Düzeyi

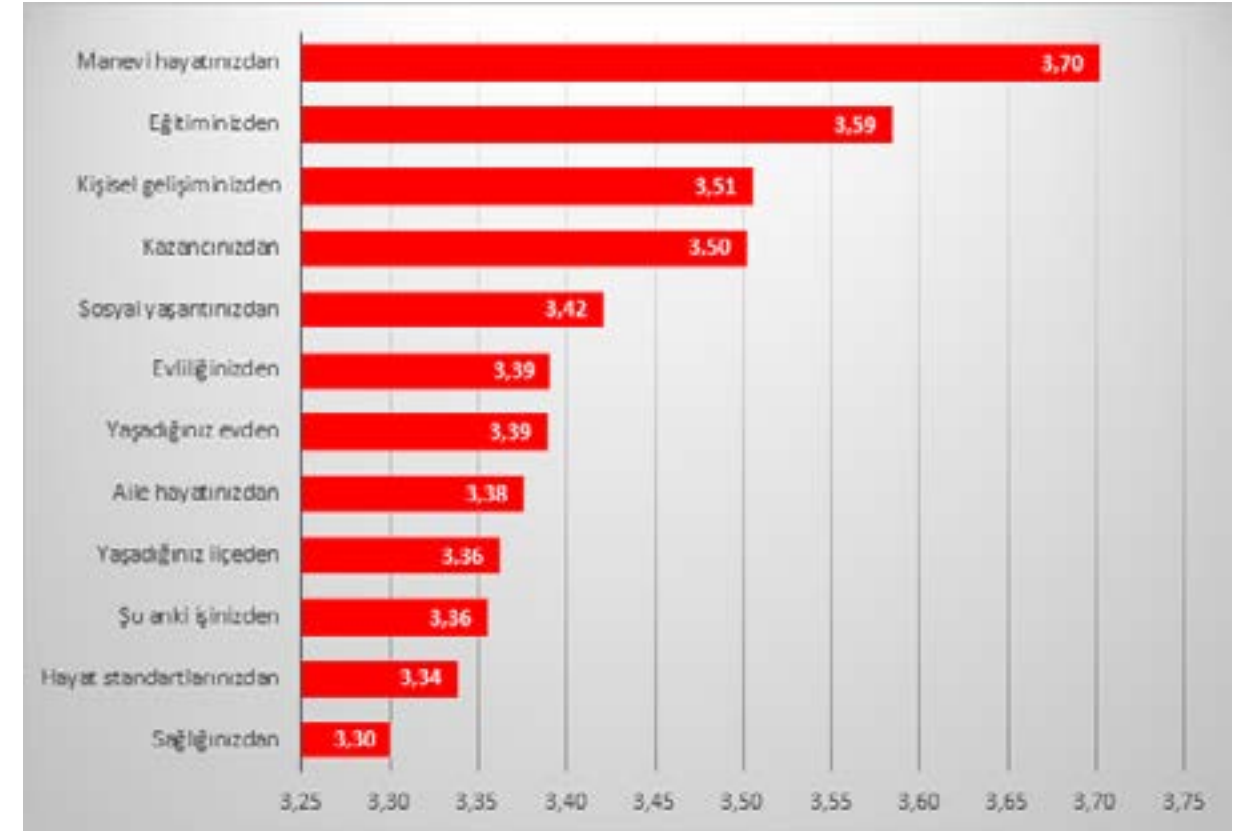
İlinizde yaşamaktan ne derece memnunsunuz?	
Ortalama	3,88
Hiç memnun değilim	7,00%
Memnun değilim	7,90%
Orta değer	18,10%
Memnunum	24,10%
Çok memnunum	42,90%

5.1.2.7. Kişisel Memnuniyet

Araştırmaya katılan bireylere aşağıdaki konulardaki memnuniyet düzeylerini 1-5 arasında belirtmeleri istenmiştir.

Araştırmaya katılanların kişisel durum ve gelişimlerine yönelik göreceli olarak en fazla memnun oldukları alanların başında manevi hayatlarının [3,70], eğitimlerinin [3,59], kişisel gelişimlerinin [3,51] ve kazançlarının [3,50] yer aldığı gözlenmektedir. Memnuniyet düzeyinin göreceli olarak düşük olduğu alanlar ise sağlık [3,30], hayat standartlarıdır [3,34] ve işleridir [3,36].

Grafik 45. Kişisel Memnuniyet Düzeyi – Osmaniye

Genel olarak belirtilen alanlarda ortalama üstü değerler alınsa da, memnun olmama oranlarına bakıldığında önemli sonuçlara ulaşılmaktadır. Örneğin katılımcılar arasında sosyal yaşantısından memnun olmayanlar %12,6 iken, yaşadığı evden memnun olmayanlar %22,8 ve hayat standartlarından memnun olmayanlar ise %22,6 ile temsil edilmektedir.

Tablo 145. Kişisel Memnuniyetsizlik Düzeyi – Osmaniye

	Memnun olmayanlar
Sosyal yaşantınızdan	26,0%
Yaşadığınız evden	22,8%
Hayat standartlarınızdan	22,6%
Yaşadığınız ilçeden	22,2%
Evliliğinizden	21,7%
Sağlığınızdan	21,3%
Aile hayatınızdan	20,2%
Kazancınızdan	20,2%
Şu anki işinizden	20,0%
Kişisel gelişiminizden	19,8%
Manevi hayatınızdan	11,7%
Eğitiminizden	11,3%

OSMANİYE YAŞAM KALİTESİ ENDEKSLERİ

5.2.Osmaniye Yaşam Kalitesi Endeksleri

Osmaniye iline ait oluşturulan yaşam kalitesi endekslerinde toplam 100 farklı değişken kullanılarak, bir ana endeks (yaşam kalitesi endeksi), 13 alt endeks hesaplanmıştır. Alt endeksler kendi içinde temel göstergeler (demografik yapı, eğitim, sağlık, sosyal yaşam, güvenlik), ekonomik yapı (ekonomik kapasite, ticari hayat, finansal piyasalar, turizm), çevresel yapı (çevre ve altyapı, ulaşım) ile kentsel ve kişisel yaşam (kentsel yaşam, kişisel yaşam) başlıkları altında değerlendirilmiştir.

Bu çalışmada oluşturulan yaşam kalitesi endeksleri hem istatistiki veri tabanına hem de ankete dayalı verilere dayanmaktadır. Endekslerde kullanılan toplam değişken sayısı 100 olup, yapılan analizler sonucunda bir ana endeks (yaşam kalitesi endeksi), 13 alt endeks hesaplanmıştır. Alt endeksler kendi içinde temel göstergeler (demografik yapı, eğitim, sağlık, sosyal yaşam, güvenlik), ekonomik yapı (ekonomik kapasite, ticari hayat, finansal piyasalar, turizm), çevresel yapı (çevre ve altyapı, ulaşım) ile kentsel ve kişisel yaşam (kentsel yaşam, kişisel yaşam) başlıkları altında değerlendirilmiştir.

Çalışmanın yöntem kısmında da belirtildiği üzere endeks veri tabanı hem istatistiki verilerden hem de ankete dayalı algı verilerinden oluşmaktadır. Değişkenlerin ağırlıkları ve endekse etki yönleri (pozitif-negatif) yöntem kısmında gösterilmiştir.

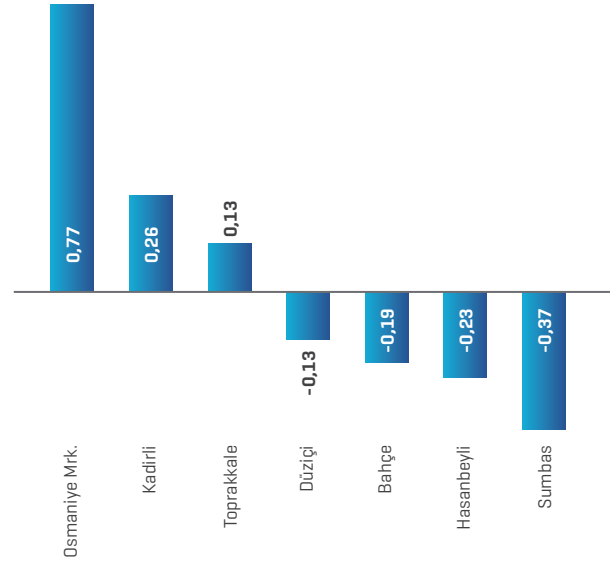
5.2.1. Ana Endeks

Osmaniye ilinde 7 ilçeyi kapsayan 100 farklı gösterge ile hazırlanan yaşam kalitesi endeksi sonuçlarına göre, iki ilçenin diğer ilçelere kıyasla öne çıktığı gözlenmektedir. Endeks sıralamasında, Merkez 0,77 endeks skoru ile ilk sırada gelmektedir. Kadirli ilçesi 0,26 endeks skoru ile Merkez ilçeyi izlemektedir. İki ilçe, şehrin merkez ilçeleri olup, birçok kentsel imkâna ulaşılabilen, ticari ve ekonomik kapasitenin yüksek olduğu ilçelerdir. Aynı zamanda sosyal yaşam imkânlarının yoğunlaştığı bu ilçeler, sosyal ve beşeri sermayenin yüksek olduğu ilçelerin başındadır.

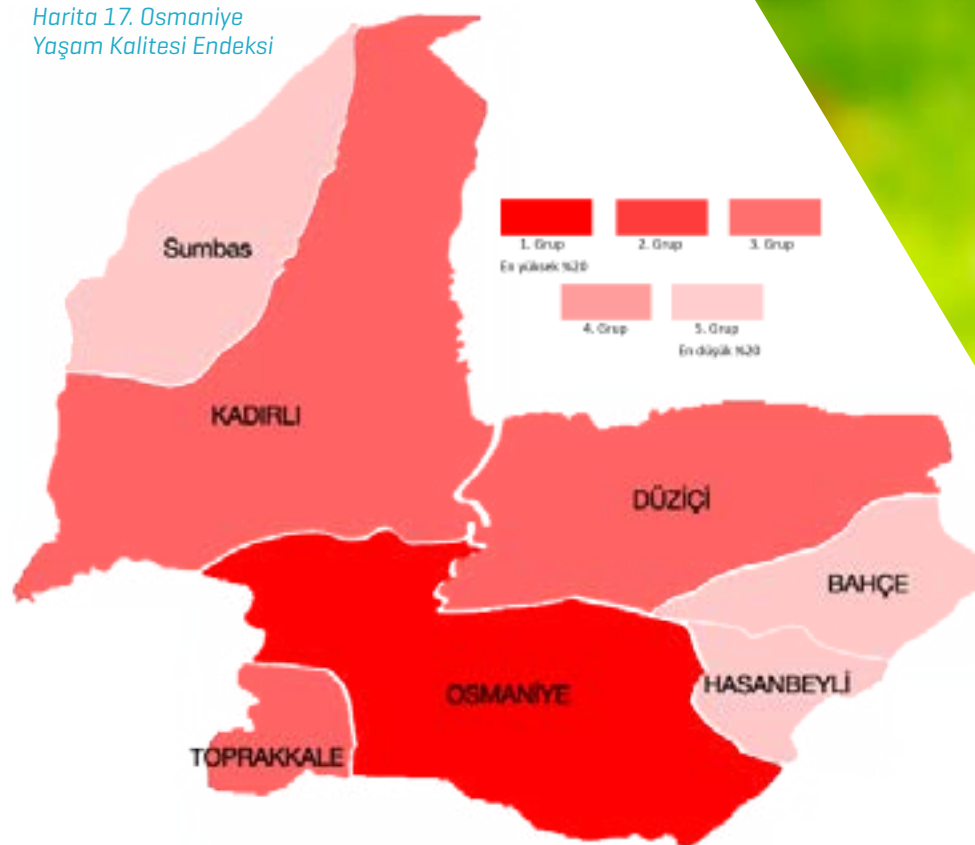
Merkez ilçenin yaşam kalitesi endeks skoruna bakıldığında, Osmaniye'nin diğer 6 ilçesinden oldukça yüksek bir skora sahip olduğu anlaşılmaktadır. Merkez ilçe ve Kadirli ilçesi dışında sadece Toprakkale (0,13) ilçesi kent ortalamasının üstünde kalarak pozitif endeks skoruna sahiptir. Yaşam kalitesi sıralamasında Osmaniye ilinde son sıralarda ise Sumbas [-0,37] ve Hasanbeyli [-0,23] ilçeleri yer almaktadır.

Osmaniye'de 7 ilçeden 3'ü [Merkez, Kadirli, Toprakkale] yaşam kalitesi açısından ortalamanın üstünde kalırken, 4 ilçe [Sumbas, Hasanbeyli, Bahçe, Düziçi] ortalamanın altında yer almış, Merkez ilçe ise diğer ilçelerden ayrılarak yüksek endeks skoru ile öne çıkmıştır.

Grafik 46. Osmaniye Yaşam Kalitesi Endeksi

Harita 17. Osmaniye Yaşam Kalitesi Endeksi

5.2.2. Alt Endeksler

Osmaniye iline ait yaşam kalitesi endekslerinden temel göstergelere ilişkin alt endeksler, demografik yapı, eğitim, sağlık, sosyal yaşam ve güvenlik alanlarında oluşturulmuştur.

Temel göstergelere ait endekslerden ilki olan demografik yapı endeksinde, Merkez (0,67) ilçesi ilk sırada yer almıştır. Merkez ilçeyi, Kadirli ilçesi 0,41 endeks skoru ile izlemiştir. Toprakkale 0,14 endeks skoru ile kent ortalamasının üstünde yer alan üçüncü ilçedir. Bahçe [-0,03], Hasanbeyli [-0,08], Düziçi [-0,28] ve Sumbas [-0,83] ilçeleri kent ortalamasının altında kalarak demografik yapı endeksi sıralamasında negatif değer almıştır. Dolayısıyla Osmaniye'de 7 ilçeden 3'ü demografik yapı açısından ortalamanın üstünde, 4 ilçe ise ortalamanın altında endeks skoruna sahiptir.

Eğitim endeksi skorlarına bakıldığında ilçeler arası sıralamada Merkez ilçenin ilk sırada geldiği gözlenmektedir. Merkez ilçeyi Toprakkale ve Kadirli ilçeleri izlemektedir. Sıralamanın sonunda ise Sumbas, Düziçi ve Hasanbeyli gelmektedir. Eğitim endeksinde 4 ilçe [Merkez, Toprakkale, Kadirli, Bahçe] Altınözü, Kumlu, Reyhanlı, Yayladağı, Hassa, Kırıkhan, Samandağ, Arsuz] kent ortalamasının üstünde kalarak pozitif skora sahip iken, 3 ilçe [Sumbas, Düziçi, Hasanbeyli] negatif değerler almıştır.

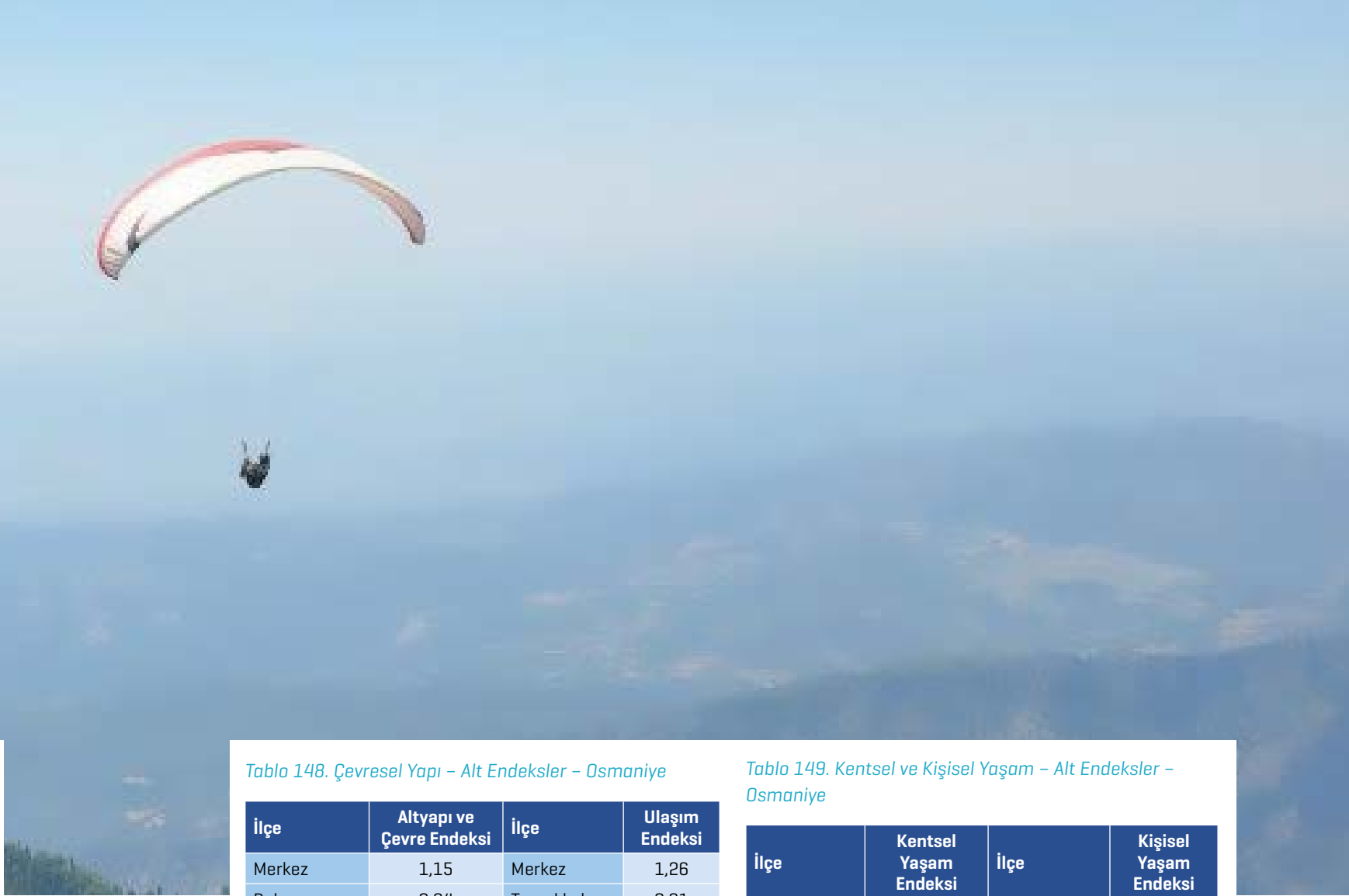
Temel göstergeler arasında yer alan sağlık endeksi sıralamasında yine Merkez ilçe öne çıkmaktadır. Sağlık endeksinde en düşük skorlara sahip ilçelerin başında ise Bahçe ve Toprakkale gelmektedir. Sağlık endeksinde 4 ilçe [Merkez, Kadirli, Hasanbeyli, Düziçi] kent ortalamasının üstünde kalarak pozitif skora sahip iken, 3 ilçe [Sumbas, Toprakkale, Bahçe] negatif değer almıştır.

Sosyal yaşam endeksinde 7 ilçe arasında 3 ilçe ortalamanın altında, 4 ilçe ise ortalamanın üstünde endeks skorlarına sahiptir. Ortalamanın altında kalan ilçeler Bahçe, Sumbas ve Toprakkale iken; Düziçi, Merkez, Kadirli ve Hasanbeyli ortalamanın üstünde yer almıştır. Bu ilçeler arasında Düziçi ve Merkez ilçe diğer ilçelere kıyasla yüksek endeks skorlarına sahiptir.

Temel göstergelere ilişkin alt endekslerden sonuncusu olan güvenlik endeksinde, Toprakkale, Bahçe ve Sumbas pozitif değer açısından en yüksek endeks skorlarına sahip iken; Merkez ve Hasanbeyli ilçeleri güvenlik endeksi sıralamasında sonlarda yer almıştır. Bu iki ilçe kent ortalamasının altında kalan ilçeler olup, ortalamanın üstünde toplam 5 ilçe yer almıştır. Bu ilçeler, Toprakkale, Bahçe, Sumbas, Düziçi ve Kadirli'dir.

Tablo 146. Temel Göstergeler – Alt Endeksler – Osmaniye

İlçe	Demografik Yapı Endeksi	İlçe	Eğitim Endeksi	İlçe	Sağlık Endeksi	İlçe	Sosyal Yaşam Endeksi	İlçe	Güvenlik Endeksi
Merkez	0,67	Merkez	0,82	Merkez	0,72	Düziçi	0,64	Toprakkale	0,51
Kadirli	0,41	Toprakkale	0,43	Kadirli	0,26	Merkez	0,20	Bahçe	0,42
Toprakkale	0,14	Kadirli	0,08	Hasanbeyli	0,25	Kadirli	0,04	Sumbas	0,39
Bahçe	-0,03	Bahçe	0,00	Düziçi	0,04	Hasanbeyli	0,00	Düziçi	0,13
Hasanbeyli	-0,08	Hasanbeyli	-0,05	Sumbas	-0,10	Bahçe	-0,02	Kadirli	0,11
Düziçi	-0,28	Düziçi	-0,43	Toprakkale	-0,44	Sumbas	-0,03	Hasanbeyli	-0,34
Sumbas	-0,83	Sumbas	-0,85	Bahçe	-0,73	Toprakkale	-0,09	Merkez	-1,22

Tablo 147. Ekonomik Yapı – Alt Endeksler – Osmaniye

İlçe	Ekonomik Kapasite Endeksi	İlçe	Ticari Hayat Endeksi	İlçe	Finansal Piyasalar Endeksi	İlçe	Turizm Endeksi
Merkez	0,73	Merkez	1,24	Merkez	1,43	Merkez	1,13
Kadirli	0,53	Toprakkale	0,35	Kadirli	1,15	Kadirli	0,31
Toprakkale	0,20	Kadirli	0,13	Düziçi	-0,03	Sumbas	-0,15
Düziçi	0,16	Bahçe	-0,08	Toprakkale	-0,30	Düziçi	-0,16
Bahçe	-0,10	Düziçi	-0,24	Bahçe	-0,40	Toprakkale	-0,28
Sumbas	-0,16	Sumbas	-0,25	Hasanbeyli	-0,93	Bahçe	-0,31
Hasanbeyli	-0,51	Hasanbeyli	-0,40	Sumbas	-0,93	Hasanbeyli	-0,31

Ekonomik yapı alanında ekonomik kapasite, ticari hayat, finansal piyasalar ve turizm endeksleri üretilmiştir. Bu dört endeksin tamamında, ilk sırayı Merkez ilçe almıştır. Ekonomik kapasite endeksinde Merkez ilçeyi, Kadirli ilçesi izlemektedir. Toprakkale ve Düziçi ise Kadirli ilçesinin ardından gelmektedir. Hasanbeyli, Sumbas ve Bahçe ilçeleri ise ekonomik kapasite endeksinde son sıralarda yer almıştır. Genel olarak bakıldığında 4 ilçe [Merkez, Kadirli, Toprakkale, Düziçi] kent ortalamasının üstünde değerler alırken, 3 ilçe [Hasanbeyli, Sumbas, Bahçe] ortalamanın altında endeks skorlarına sahiptir.

Ticari hayat endeksinde Merkez ilçe ilk sırada yer alırken, Toprakkale ve Kadirli ilçeleri Merkez ilçeyi takip etmiştir. Bu üç ilçe Osmaniye kent ortalamasının üstünde kalarak pozitif endeks skoruna sahip iken; geriye kalan dört ilçe [Bahçe, Düziçi, Sumbas, Hasanbeyli] ortalamanın altında yer almıştır. Sıralamanın sonunda ise Hasanbeyli ve Sumbas gelmektedir. Endeks skorlarına bakıldığında Osmaniye’de

ticari hayatın Merkez ilçede yoğunlaştığı anlaşılmaktadır.

Finansal piyasalar endeksinde yine Merkez ve Kadirli ilçeleri ilk iki sırayı paylaşmıştır. İki ilçe kent ortalamasının üstünde olan ilçeler olup, geriye kalan 5 ilçe ortalamanın altında endeks skorlarına sahiptir. Dolayısıyla Düziçi, Toprakkale, Bahçe, Hasanbeyli ve Sumbas ilçeleri finansal piyasalar endeksinde negatif değerler almıştır.

Ekonomik yapı alanındaki son endeks olan turizm endeksinde Merkez ilçenin açık ara önde geldiği gözlenmektedir. Öyle ki, 1,13 endeks skoruna sahip olan Merkez ilçeyi takip eden Kadirli’nin endeks skoru 0,31 kadardır. Endeks sıralamasında sadece bu iki ilçe kent ortalamasının üstünde yer almıştır. Sumbas, Düziçi, Toprakkale, Bahçe ve Hasanbeyli ilçeleri ortalamanın altında kalarak turizm endeksinde negatif değerlere sahip olduğu gözlenmektedir.

Tablo 148. Çevresel Yapı – Alt Endeksler – Osmaniye

İlçe	Altyapı ve Çevre Endeksi	İlçe	Ulaşım Endeksi
Merkez	1,15	Merkez	1,26
Bahçe	0,24	Toprakkale	0,91
Toprakkale	0,11	Düziçi	-0,11
Kadirli	0,00	Kadirli	-0,15
Hasanbeyli	-0,18	Sumbas	-0,49
Sumbas	-0,44	Hasanbeyli	-0,60
Düziçi	-0,47	Bahçe	-0,82

Çevresel yapı alanında altyapı ve çevre endeksi ile ulaşım endeksi üretilmiştir. Altyapı ve çevre endeksinde Merkez ilçe 1,15 endeks skoru ile ilk sırada yer almıştır. Merkez ilçeyi, Bahçe, Toprakkale ve Kadirli ilçeleri takip etmiştir. Bu dört ilçe altyapı ve çevre alanında Osmaniye kent ortalamasının üstünde kalan ilçelerdir. Endeks sıralamasında son sıralarda yer alan Hasanbeyli, Sumbas ve Düziçi kent ortalamasının altında kalarak negatif endeks skoruna sahiptir.

Ulaşım endeksi sıralamasına bakıldığında Merkez ve Toprakkale ilçeleri kent ortalamasının üstünde kalarak ilk iki sırayı paylaşmıştır. Düziçi, Kadirli, Sumbas, Hasanbeyli ve Bahçe ilçelerinin ise kent ortalamasının altında kalarak negatif endeks skorlarına sahip olduğu gözlenmektedir.

Tablo 149. Kentsel ve Kişisel Yaşam – Alt Endeksler – Osmaniye

İlçe	Kentsel Yaşam Endeksi	İlçe	Kişisel Yaşam Endeksi
Merkez	1,31	Hasanbeyli	0,55
Kadirli	0,63	Merkez	0,06
Toprakkale	0,03	Kadirli	0,02
Bahçe	-0,12	Toprakkale	-0,07
Düziçi	-0,48	Düziçi	-0,08
Sumbas	-0,49	Sumbas	-0,09
Hasanbeyli	-0,87	Bahçe	-0,38

Kentsel yaşam endeksinde Merkez ilçe 1,31 endeks skoru ile ilk sırada yer almıştır. Hasanbeyli ilçesi ise -0,87 endeks skoru ile sıralamada sondadır. Endeks sıralamasında Merkez ilçenin dışında Kadirli ve Toprakkale ilçeleri kent ortalamasının üstünde yer alırken, Bahçe, Düziçi, Sumbas ve Hasanbeyli ilçeleri ortalamanın altında değerlere sahiptir.

Kişisel yaşam endeksine bakıldığında Hasanbeyli ve Merkez ilçelerinin ilk iki sırayı paylaştığı gözlenmektedir. Bu iki ilçeyi Kadirli ilçesi izlemektedir. Bu üç ilçe Osmaniye kent ortalamasının üstünde yer almıştır. Toprakkale, Düziçi, Sumbas ve Bahçe ilçeleri ise ortalamanın altında kalarak negatif endeks skoruna sahip ilçelerdir.

OSMANİYE İLÇE ANALİZLERİ

5.3.Osmaniye İlçe Analizleri

Çalışmanın bu bölümünde Osmaniye iline ait 7 ilçeye ilişkin analizler ortaya konulacak, endeks sonuçları ilçe düzeyinde gösterilecektir. Ayrıca ilçenin nüfusunu, şehirleşme oranını, nüfus yoğunluğunu ve hanehalkı büyüklüğünü gösteren bilgi kartları, analizlerinin başında verilerek ilçe hakkında genel bilgi sahibi olunması amaçlanmıştır.

Osmaniye’de 7 ilçe düzeyinde hesaplanan yaşam kalitesi endeksi %20’lik dilimlere ayrıldığında en yüksek birinci grupta sadece Osmaniye Merkez ilçenin olduğu gözlenmektedir. İkinci grupta, yani en yüksek ikinci %20’lik grupta hiçbir ilçe yer alamamıştır. Bu durum Osmaniye Merkez ile diğer ilçeler arasında yaşam kalitesi açısından çok yüksek bir farkın olduğunu göstermektedir. Üçüncü grupta Kadirli ve Toprakkale gelmektedir. Dördüncü grupta Düziçi; en düşük %20’yi gösteren beşinci grupta ise Bahçe, Hasanbeyli ve Sumbas ilçeleri bulunmaktadır. Dolayısıyla Osmaniye’de de Hatay ve Kahramanmaraş’ta olduğu gibi yaşam kalitesi açısından orta düzey ve altında bir yoğunlaşmanın olduğu gözlenmektedir.

Şekil 50. Osmaniye Yaşam Kalitesi Endeksi İlçe Grupları

5.3.1. Osmaniye Merkez

Tablo 150. Osmaniye Merkez İlçesi Bilgi Kartı

İlçe Adı	Toplam Nüfus	Şehirleşme Oranı	Nüfus Yoğunluğu	Hanehalkı Ort. Büyüklüğü
Osmaniye Merkez	244.195	87,24%	315	4,19

Kaynak: TÜİK ve DOĞAKA verilerinden üretilmiştir.

Merkez ilçesi yaşam kalitesi endeksi sonuçlarına göre ortalamanın üzerinde bir değere sahip olarak Osmaniye ili içerisinde ilk sırada yer alırken, bölge içerisinde ise 4. sırada yer almaktadır. Güvenlik endeksi değeri olarak ortalamanın altında kalan Merkez ilçesi diğer tüm endekslerde ortalamanın üzerinde yer almaktadır. Tüm kriterlere göre il içerisinde ilk 2 sırada yer alan Merkez ilçesi, güvenlik endeksi sıralamasında ise il içerisinde son sırada yer almaktadır. Merkez ilçesi, kentsel yaşam endeksi sıralamasında bölge ilçeleri arasında ilk sırada yer almaktadır.

Osmaniye ili içerisinde en yüksek nüfus yoğunluğuna sahip olan Merkez ilçesi aynı zamanda nüfus olarak 244.195 kişilik nüfusu ile en kalabalık ilçesi niteliğindedir. Okuryazar oranının % 92,38 olarak gerçekleştiği ilçede Lise ve dengi okul mezunu olanların toplam nüfusa oranı ise %24,76'dır. İlçede toplam 668 yatak kapasiteli 5 adet hastane bulunurken, 10.000 kişiye 15,44 adet hekim düşmektedir. İlçede 2014 yerel yönetim seçimlerine katılma oranı il içerisinde en düşük oran olarak %88,01 düzeyinde gerçekleşmiştir. 1.157 adet kurumlar vergisi mükellefi bulunan ilçede 20 den fazla personel istihdam eden 216 adet işletme bulunmaktadır. İlçede bulunan 13 adet tarihi ve turistik mekân 2013 yılında 1.067 adet yabancı, 46.002 yerli turist tarafından ziyaret edilmiştir.

Tablo 151. Endeks Sonuçları – Osmaniye Merkez

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Yaşam Kalitesi Endeksi	0,77	1	4
Demografik Yapı Endeksi	0,67	1	5
Eğitim Endeksi	0,82	1	5
Sağlık Endeksi	0,72	1	5
Güvenlik Endeksi	-1,22	7	31
Sosyal Yaşam Endeksi	0,20	2	2
Ekonomik Kapasite Endeksi	0,73	1	3

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Ticari Hayat Endeksi	1,24	1	6
Finansal Piyasalar Endeksi	1,43	1	5
Turizm Endeksi	1,13	1	9
Altyapı ve Çevre Endeksi	1,15	1	11
Ulaşım Endeksi	1,26	1	5
Kentsel Yaşam Endeksi	1,31	1	1
Kişisel Yaşam Endeksi	0,06	2	14

Şekil 51. Osmaniye Merkez Yaşam Kalitesi Döngüsü

5.3.2. Kadirli

Tablo 152. Kadirli İlçesi Bilgi Kartı

İlçe Adı	Toplam Nüfus	Şehirleşme Oranı	Nüfus Yoğunluğu	Hanehalkı Ort. Büyüklüğü
Kadirli	118.119	71,44%	113	3,76

Kaynak: TÜİK ve DOĞAKA verilerinden üretilmiştir.

Kadirli ilçesi yaşam kalitesi endeksi sonuçlarına göre ortalamanın üzerinde bir değere sahip olarak Osmaniye ili içerisinde 2. sırada yer alırken, bölge içerisinde ise 9. sırada yer almaktadır. Ulaşım endeksi değeri olarak ortalamanın altında kalan Kadirli, diğer tüm endekslerde ortalamanın üzerinde yer almaktadır. Birçok kritere göre il içerisinde üst sıralarda yer alan Kadirli ilçesi, özellikle sosyal yaşam endeksi ve kentsel yaşam endeksi kriterlerinde bölgede de üst sıralarda yer aldığı göze çarpmaktadır.

Osmaniye ili içerisinde 118.119 kişilik nüfusu ile en kalabalık 2. ilçe olan Kadirli, yüzölçümü olarak il içerisinde en büyük alana sahip olma özelliğine sahiptir. İlçede yaşayanların % 90,39'u okuma yazma bilirken bu oran kadın nüfus içerisinde % 86,01 olarak tespit edilmiştir. İlçede 201 yatak kapasiteli toplam 2 hastane bulunurken, 10.000 kişiye 1,10 Aile Sağlığı Merkezi düşmektedir. Kaba ölüm hızı binde 3,80 olarak gerçekleşirken, bebek ölüm hızı binde 6,70 olarak gerçekleşmiştir. Kadirli ilçesinde 2013 yılında asayiş olayları bir önceki yıla göre % 1,73 oranında artış göstererek 2,699 düzeyinde gerçekleşmiştir. İlçede 272 adet kurumlar vergisi mükellefi bulunurken, bu sayının bir önceki yıla göre % 0,74 oranında arttığı tespit edilmiştir. İlçede bulunan 15 tarihi turistik mekân bulunmaktadır. Osmaniye ili içerisinde doğalgaz bulunan iki ilçeden biri olan Kadirli'de kişi başına düşen belediye harcaması 555,28 TL düzeyinde gerçekleşmiştir.

Tablo 153. Endeks Sonuçları – Kadirli

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Yaşam Kalitesi Endeksi	0,26	2	9
Demografik Yapı Endeksi	0,41	2	8
Eğitim Endeksi	0,08	3	9
Sağlık Endeksi	0,26	2	9
Güvenlik Endeksi	0,11	5	22
Sosyal Yaşam Endeksi	0,04	3	5
Ekonomik Kapasite Endeksi	0,53	2	6
Ticari Hayat Endeksi	0,13	3	12
Finansal Piyasalar Endeksi	1,15	2	7
Turizm Endeksi	0,31	2	12
Altyapı ve Çevre Endeksi	0,00	4	9
Ulaşım Endeksi	-0,15	4	21
Kentsel Yaşam Endeksi	0,63	2	3
Kişisel Yaşam Endeksi	0,02	3	12

Şekil 52. Kadirli Yaşam Kalitesi Döngüsü

- Kadirli ilçesi için hesaplanan yaşam kalitesi endeksinin bileşenlerinden temel göstergeler incelendiğinde eğitim ve sağlık başlıkları dikkat çekmektedir.
- Kadirli ilçesi söz konusu başlıklar itibarıyla ilde sırasıyla üçüncü ve ikinci sırada yer almaktadır. Ancak bölge sıralamasında yeri daha gerilerdedir.
- Eğitim başlığı altında yer alan değişkenler incelendiğinde Lisansüstü mezuniyet oranının düşüklüğü göze çarpmaktadır. Bunun yanı sıra öğretmen başına ve şube başına düşen öğrenci sayısının çokluğu da bir diğer önemli göstergedir. Bu hususta yeni eğitim binaları inşa edilerek şube başına düşen öğrenci sayısı düşürülebilir.
- Sağlık başlığı altında ise on bin kişiye düşen ASM sayısı ve ASM'lerdeki doktor başına düşen günlük ortalama muayene sayısı değerlerinin yüksek olması bu hususta bir sorun olduğu ortaya koymaktadır. Bu alanda da yeni binaların hizmete açılması gerekmektedir. Ayrıca yeterli sayıda personelin de istihdamı sağlanmalıdır.

- Kadirli ilçesi için hesaplanan yaşam kalitesi endeksinin bileşenlerinden biri olan ekonomik yapı göstergeleri incelendiğinde ekonomik kapasite, ticari hayat, finansal piyasalar ve turizm endeks skorları itibarıyla ilde ikinci sırada yer almaktadır. Kadirli ilçesinin bölge sıralamasındaki yeri biraz daha gerilerde yer almaktadır.
- Dolayısıyla Kadirli ilçesini hem ilde hem bölgede üst sıraya yükseltmek için bin kişiye düşen firma sayısını yükseltmesi gerekmektedir. Böylelikle istihdam edilecek kişi sayısının artması ve vergi gelirlerinin yükseltilmesi sağlanmış olacaktır.
- Bunun yanı sıra turizm alanının mevcut potansiyel kullanılarak ziyarete gelen yerli ve yabancı turist sayısının artırılması hedeflenmektedir. Gelen turistlerin ortalama konaklama süresinin yükseltilmesi ilçe ekonomisi açısından önem arz etmektedir.

Temel Göstergeler

Ekonomik Yapı

Çevresel Yapı

Kentsel ve Kişisel Yaşam

- Kadirli ilçesi için hesaplanan yaşam kalitesi endeksinin bileşenlerinden biri olan çevresel yapı göstergeleri incelendiğinde altyapı ve çevre endeksi ve ulaşım endeksi skorlarıyla ilde dördüncü sırada yer aldığı görülmektedir.
- Altyapı ve çevre endeksi başlığı altında yer alan değişkenler incelendiğinde köy yolları asfalt oranının düşüklüğü dikkat çekmektedir. Bu konuda iyileştirme faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi gerekmektedir.
- Ulaşım endeksi başlığı altında yer alan değişkenlere bakıldığında ise ilçenin merkeze uzaklığından dolayı ulaşım ağı hususunda sunulan hizmetin kalitesinin artırılması gerektiği ortaya konulmuştur.

- Kadirli ilçesi için hesaplanan yaşam kalitesi endeksinin bileşenlerinden biri olan kentsel ve kişisel yaşam göstergeleri incelendiğinde ilde ilk üç içinde yer aldığı görülmektedir.
- Kentsel yaşam başlığı altında ele alınan değişkenler incelendiğinde ilçe sakinlerinin kamu hizmetlerinden duyduğu memnuniyet düzeyinin yüksek olduğu söylenebilmektedir.
- Ancak kişisel yaşam başlığı altında yer alan değişkenlere bakıldığında ise gerek çalışma hayatından gerek ekonomik refah düzeyinden duyulan memnuniyetsizlik yüksek seviyededir. Söz konusu sorunun çözümünde diğer bileşenler de dikkate alınarak eşanlı politikalar üretilmelidir.

5.3.3. Toprakkale

Tablo 154. Toprakkale İlçesi Bilgi Kartı

İlçe Adı	Toplam Nüfus	Şehirleşme Oranı	Nüfus Yoğunluğu	Hanehalkı Ort. Büyüklüğü
Toprakkale	16.622	88,63%	157	4,44

Kaynak: TÜİK ve DOĞAKA verilerinden üretilmiştir.

Toprakkale ilçesi yaşam kalitesi endeksi sonuçlarına göre ortalamanın üzerinde bir değere sahip olarak Osmaniye ili içerisinde 3. sırada yer alırken, bölge içerisinde ise 14. sırada yer almaktadır. Toprakkale ilçesi sağlık endeksi, sosyal yaşam endeksi, sosyal yaşam endeksi, finansal piyasalar endeksi, turizm endeksi ve kişisel yaşam endeksi verilerine göre ortalamanın altında değere sahip olurken diğer endekslerde ortalamanın üzerinde değerlere sahiptir. Güvenlik endeksi sonuçlarına göre il içerisinde ilk sırada yer alan Toprakkale sosyal yaşam endeksi sonuçlarına göre il içerisinde son sırada yer almaktadır.

Toprakkale ilçesi % 88,63 şehirleşme oranı ile Osmaniye ili içerisinde ilk sırada yer alırken 16.622 kişilik bir nüfusa sahip olduğu görülmektedir. İlçede okuryazar oranı Osmaniye ili içerisindeki en yüksek değer olan % 93,45 olarak gerçekleşirken kadın nüfus içerisinde bu oran % 89,39'dur. İlçede üniversite mezunu kadın oranı ise %5,65 olarak gerçekleşmiştir. Toprakkale ilçesinde kaba ölüm hızı binde 1,60, bebek ölüm hızı ise binde 9,50 olarak tespit edilmiştir. İlçede 2013 yılında asayiş olayları bir önceki yıla göre %13,74 oranında artarak 240 adet olarak gerçekleşmiştir. Kişi başına 321,83 TL kamu yatırımı düşen ilçede, kişi başına 543,24 TL belediye harcaması düşmektedir.

Tablo 155. Endeks Sonuçları – Toprakkale

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Yaşam Kalitesi Endeksi	0,13	3	14
Demografik Yapı Endeksi	0,14	3	15
Eğitim Endeksi	0,43	2	8
Sağlık Endeksi	-0,44	6	27
Güvenlik Endeksi	0,51	1	15
Sosyal Yaşam Endeksi	-0,09	7	14
Ekonomik Kapasite Endeksi	0,20	3	22

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Ticari Hayat Endeksi	0,35	2	9
Finansal Piyasalar Endeksi	-0,30	4	21
Turizm Endeksi	-0,28	5	26
Altyapı ve Çevre Endeksi	0,11	3	32
Ulaşım Endeksi	0,91	2	8
Kentsel Yaşam Endeksi	0,03	3	7
Kişisel Yaşam Endeksi	-0,07	4	16

Şekil 53. Toprakkale Yaşam Kalitesi Döngüsü

- Yaşam kalitesi endeksi sıralamasında ilde üçüncü bölgede ondördüncü sırada yer alan Toprakkale ilçesi için hesaplanan yaşam kalitesi endeksinin bileşenlerinden bir olan temel göstergeler incelendiğinde; sağlık ve sosyal yaşam endeks skorları ile il ortalamasının altında kaldığı görülmektedir.
- Sağlık başlığı altında yer alan değişkenlere bakıldığında hastane sayısı, yatak sayısı, hekim sayısı, ASM sayısı ve söz konusu değişkenlerle ilgili olabilecek hususlar bakımından eksiklikler bulunmaktadır. Dolayısıyla yeni sağlık binalarının inşasına hız verilmelidir. Ayrıca buradalarda istihdam edilecek hekim ve sağlık personelinin bulunması gerekmektedir.
- İlçede bebek ölüm hızı yüksektir. Bu hususta çalışmalar yürütülmelidir.
- Sosyal yaşam başlığı altında yer alan değişkenler incelendiğinde ise ilçe kültür-sanat merkezlerinin bulunmaması sebebiyle ilçe sakinlerinin duydukları memnuniyetsizlik düzeyi yüksektir.

- Toprakkale ilçesi için hesaplanan yaşam kalitesi endeksinin bileşenlerin biri olan ekonomik yapı göstergeleri incelendiğinde özellikle iç talep potansiyelinin düşük olması ve banka çeşidinin az olması dikkat çekmektedir.
- Toprakkale'nin iç potansiyelini arttırarak iktisadi ivme kazanması sağlanmalıdır. Bu hususta girişimcilik özendirilerek bölgenin açısından önemli bir ticaret merkezi haline getirilebilmesi önemlidir.
- Girişimcilerin ihtiyaç duydukları fonlara ulaşabilmesi adına ilçede yer alan banka çeşidinin arttırılması önem arz etmektedir. Farklı müşteri kitlelerine hitap edebilecek bankalar ile uygun maliyetli fonlara ulaşma imkanı artacaktır.

Temel
Göstergeler

Ekonomik
Yapı

Çevresel
Yapı

Kentsel ve
Kişisel Yaşam

- Toprakkale ilçesi için hesaplanan yaşam kalitesi endeksinin bileşenlerin biri olan çevresel yapı göstergeleri incelendiğinde altyapı ve çevre endeksi ve ulaşım endeksi skorları ile il ortalamasının üstünde kaldığı görülmektedir.
- Altyapı ve çevre endeksi başlığı altında ele alınan değişkenler incelendiğinde kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarının düşüklüğü dikkat çekmektedir.
- Dolayısıyla ilçe sakinlerinin altyapı ve çevreden duydukları memnuniyetsizlik düzeyi yükselmektedir.
- Ulaşım endeksi başlığı altında incelenen değişkenlere bakıldığında ise ulaşım algısını ortaya koyan değişkenin ortalamadan negatif yönde ayrışması göze çarpmaktadır. İlçe sakinlerinin ulaşım hizmetlerinden duyduğu memnuniyet düzeyinin düşüklüğü ortaya konulmuştur.

- Toprakkale ilçesi için hesaplanan yaşam kalitesi endeksinin bileşenlerin biri olan kentsel ve kişisel yaşam göstergeleri incelendiğinde kişisel yaşam başlığı altında ele alınan değişkenlerden hem çalışma hayatından duyulan memnuniyet hem kişisel memnuniyet değerlerinin ortalamadan olumsuz yönde ayrıştığı gözlenmektedir.
- Söz konusu sorunun çözümü için iki değişkenin birlikte ele alınıp ilçedeki iktisadi hayatın canlandırılması gerekmektedir.
- Kentsel yaşam başlığı altında incelenen değişkenlere bakıldığında ilçeye yapılan kamu yatırım tutarının düşük olduğu gözlenmektedir.
- Dolayısıyla sunulan kamu hizmetlerinden duyulan memnuniyet düzeyi yüksek değildir.

5.3.4. Düziçi

Tablo 156. Düziçi İlçesi Bilgi Kartı

İlçe Adı	Toplam Nüfus	Şehirleşme Oranı	Nüfus Yoğunluğu	Hanehalkı Ort. Büyüklüğü
Düziçi	79.450	55,92%	137	4,09

Kaynak: TÜİK ve DOĞAKA verilerinden üretilmiştir.

Düziçi ilçesi yaşam kalitesi endeksi sonuçlarına göre ortalamasının altında bir değere sahip olarak Osmaniye ili içerisinde 4. sırada yer alırken, bölge içerisinde ise 17. sırada yer almaktadır. Sağlık endeksi, güvenlik endeksi, sosyal yaşam endeksi ve ekonomik kapasite endeksinde ortalamasının üzerinde değerlere sahip olan Düziçi, diğer endekslerde ortalamasının altında değerlere sahiptir. Düziçi ilçesi özellikle sosyal yaşam endeksinde il içerisinde ilk sırada yer alırken bölgede ise 7. sırada yer almaktadır.

79.450 kişilik nüfusa sahip Düziçi ilçesi %58,83 yaş bağımlılık oranı ile bu kriter açısından il içerisinde en yüksek değere sahiptir. İlçede bulunanların okuryazar oranı kadın nüfus içerisinde %87,71 olarak gerçekleşirken toplam nüfus içerisinde bu ora % 91,88'dir. İlçede 10.000 kişiye 1,13 adet Aile sağlığı merkezi ve 6,17 adet hekim düşmektedir. İlçede 3 adet tarihi turistik mekân bulunurken, 2013 yılında asayiş olaylarında bir önceki yıla göre % 27,14 oranında artış yaşanarak 1.218 adet olay meydana gelmiştir. İlçede kişi başına düşen kamu yatırımı 223,19 TL düzeyinde gerçekleşmiştir.

Tablo 157. Endeks Sonuçları – Düziçi

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması	Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Yaşam Kalitesi Endeksi	-0,13	4	17	Ticari Hayat Endeksi	-0,24	5	22
Demografik Yapı Endeksi	-0,28	6	23	Finansal Piyasalar Endeksi	-0,03	3	15
Eğitim Endeksi	-0,43	6	19	Turizm Endeksi	-0,16	4	15
Sağlık Endeksi	0,04	4	13	Altyapı ve Çevre Endeksi	-0,47	7	19
Güvenlik Endeksi	0,13	4	21	Ulaşım Endeksi	-0,11	3	19
Sosyal Yaşam Endeksi	0,64	1	7	Kentsel Yaşam Endeksi	-0,48	5	25
Ekonomik Kapasite Endeksi	0,16	4	10	Kişisel Yaşam Endeksi	-0,08	5	15

Şekil 54. Düziçi Yaşam Kalitesi Döngüsü

- İlçenin yaşam kalitesi endeksi değeri, il ortalamasının altında yer aldığı gözlenmektedir. Düziçi ilçesi için hesaplanan yaşam kalitesi endeksinin bileşenlerinden biri olan temel göstergeler incelendiğinde, demografik yapı ve eğitim açısından il ortalamasının altında bir seyir izlenmektedir.
- Şehirleşme oranının düşük olduğu ilçede, yaş bağımlılık oranı oldukça yüksektir. Bu durum ortalama hanehalkı büyüklüğünün yüksekliği ile açıklanmaktadır.
- Eğitim başlığı altındaki değişkenler değerlendirildiğinde herbir eğitim düzeyi için mezuniyet oranlarının düşük olduğu söylenebilmektedir. Ayrıca okul başına düşen kütüphane ve spor salonu sayısı da yetersizdir.
- Sağlık alanına bakıldığında ise hekim sayısı ve ASM'lerdeki doktor başına düşen günlük ortalama muayene sayısı hususlarında bir sorun olduğu gözlenmektedir. Bu durum ile ilgili olarak hekim ve sağlık personeli istihdamının artırılması gerekmektedir.

- Düziçi ilçesi için hesaplanan yaşam kalitesi endeksinin bileşenlerinden biri olan ekonomik yapı göstergeleri incelendiğinde özellikle ticari hayat endeksi skoru dikkat çekmektedir. Söz konusu skor, il ortalamasının altında yer almaktadır.
- Bu başlık altında yer alan değişkenler incelendiğinde 20'den fazla personel çalıştıran işyeri sayısının düşüklüğü göze çarpmaktadır.
- Bu değerlerin düşük olması ilçenin istihdam kapasitesini ve ölçek etkinliğinden yararlanmasını etkilemektedir. Dolayısıyla ilçenin vergi geliri de etkilenmektedir.
- Bu hususla ilgili girişimciliğin özendirilmesi gerekmektedir.
- Mevcut işyerlerinin kapasitelerini arttırabilmesi için ihtiyaç duydukları kaynaklara uygun maliyetlerle ulaşmasını sağlayacak finansal imkanların oluşturulması gerekmektedir. İlçedeki mevcut banka sayısının ve çeşidinin artırılması önem arz etmektedir.

Temel
Göstergeler

Ekonomik
Yapı

Çevresel
Yapı

Kentsel ve
Kişisel Yaşam

- Düziçi ilçesi için hesaplanan yaşam kalitesi endeksinin bileşenlerinden biri olan çevresel yapı göstergeleri incelendiğinde altyapı ve çevre endeksi ile ulaşım endeksi skorları itibarıyla il ortalamasının altında yer almaktadır.
- Altyapı ve çevre endeksi başlığı altında ele alınan değişkenler incelendiğinde köy yollarının asfalt oranının ve kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarının düşüklüğü dikkat çekmektedir. Bu alanda iyileştirmeler yapılması gerekmektedir.
- Ulaşım endeksi başlığı altında ele alınan değişkenler incelendiğinde ise havalimanı gibi transfer merkezlerine olan uzaklık nedeniyle ulaşım ağında sunulan hizmet kalitesinin artırılması hedeflenmelidir.

- Düziçi ilçesi için hesaplanan yaşam kalitesi endeksinin bileşenlerinden biri olan kentsel ve kişisel yaşam göstergeleri incelendiğinde il ortalamasının altında kaldığı görülmektedir.
- Kentsel yaşam başlığı altında ele alınan kişi başına düşen kamu yatırım tutarının ve kişi başına düşen belediye harcamasının düşüklüğü dikkat çekmektedir.
- Kişisel yaşam başlığı altında ele alınan değişkenler incelendiğinde ise ekonomik refah algı ve kişisel memnuniyet düzeyleri açısından il ortalamasından olumsuz yönde ayrışıldığı gözlenmektedir.
- İlçedeki ekonomik aktivitenin artırılması ile söz konusu memnuniyetsizlik ortadan kalkabilecektir.

5.3.5. Bahçe

Tablo 158. Bahçe İlçesi Bilgi Kartı

İlçe Adı	Toplam Nüfus	Şehirleşme Oranı	Nüfus Yoğunluğu	Hanehalkı Ort. Büyüklüğü
Bahçe	21.077	65,22%	94	3,74

Kaynak: TÜİK ve DOĞAKA verilerinden üretilmiştir.

Bahçe ilçesi yaşam kalitesi endeksi sonuçlarına göre ortalamasının altında bir değere sahip olarak Osmaniye ili içerisinde 5. sırada yer alırken, bölge içerisinde ise 24. sırada yer almaktadır. Güvenlik endeksi, eğitim endeksi ve altyapı ve çevre endekslerinde ortalama ya da üzerinde değerlere sahip olan Bahçe ilçesi diğer endekslerde ortalamasının altında yer almaktadır. Bahçe ilçesi sağlık endeksi sonuçlarına göre Osmaniye ili içerisinde son sırada yer alırken bölge ilçeleri arasında ise 31. sırada konumlanmaktadır.

Yüzölçümü olarak Osmaniye ilinin en küçük 3. ilçesi olan Bahçe 21,077 kişilik bir nüfusa sahip bulunmaktadır. Nüfusun % 91,70 okuryazar olan ilçede bu oran kadın nüfus içerisinde %87,51 olarak gerçekleşmektedir. Kaba ölüm hızının binde 1,90 olduğu ilçede bebek ölüm oranı ise binde 15,00 olarak hesaplanmıştır. 2013 yılında 356 asayiş olayının yaşandığı Bahçe ilçesinde asayiş olaylarında bir önceki yıla göre % 3 oranında azalma gözlenmiştir. İlçede 1 adet üniversite bulunurken, üniversite mezunu olanların toplam nüfusa oranı %6,43 tür.

Tablo 159. Endeks Sonuçları – Bahçe

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Yaşam Kalitesi Endeksi	-0,19	5	24
Demografik Yapı Endeksi	-0,03	4	17
Eğitim Endeksi	0,00	4	13
Sağlık Endeksi	-0,73	7	31
Güvenlik Endeksi	0,42	2	18
Sosyal Yaşam Endeksi	-0,02	5	11
Ekonomik Kapasite Endeksi	-0,10	5	18
Ticari Hayat Endeksi	-0,08	4	17
Finansal Piyasalar Endeksi	-0,40	5	22
Turizm Endeksi	-0,31	6	27
Altyapı ve Çevre Endeksi	0,24	2	26
Ulaşım Endeksi	-0,82	7	27
Kentsel Yaşam Endeksi	-0,12	4	10
Kişisel Yaşam Endeksi	-0,38	7	18

Şekil 55. Bahçe Yaşam Kalitesi Döngüsü

- Osmaniye ili Bahçe ilçesi için hesaplanan yaşam kalitesi skoruyla il ortalamasının altında yer almaktadır.
- Bahçe'ye ait temel göstergeler incelendiğinde özellikle sağlık başlığı altında yer alan değişkenlerin aldığı değerler dikkat çekmektedir.
- Hastane sayısı, yatak sayısı, ASM'lerdeki doktor başına düşen günlük ortalama muayene sayısı, on bin kişiye düşen ASM sayısı ve hekim sayısı değerleri incelendiğinde hastane sayısının ve ASM sayısının artırılması ile birlikte burada istihdam edilecek hekimin ve sağlık personelin bulunması gerekmektedir.
- Bu hususta dikkat çeken bir değişken ise bebek ölüm hızının yükseklidir. Burada gerekli çalışmaların gerçekleştirilmesi gerekmektedir.
- Eğitim alanında da kadın mezuniyet oranlarının artırılması ve eğitim bina sayısı ile istihdam edilen öğretmen sayısının da yükseltilmesi hedeflenmelidir. Demografik yapı başlığı altında ele alınan yaş bağımlılık oranının yükselişi ilçenin profili hakkında bilgi vermektedir.

- Bahçe ilçesi için hesaplanan yaşam kalitesi endeksinin bileşenlerinden biri olan ekonomik yapı göstergeleri incelendiğinde il ortalamasının altında kaldığı görülmektedir.
- Burada dikkat çeken değişkenler iç talep potansiyeli ve 20'den fazla personel çalıştıran işyeri sayısıdır. İlçede 20'den fazla personel çalıştıran işyeri sayısının düşük olması istihdam kapasitesi üzerinde önemli bir kısıt oluşturmaktadır.
- Ayrıca söz konusu işyerlerinin fiyat rekabeti konusundaki gücünü de sınırlamaktadır.
- Bu ilçede girişimcilik özendirilerek ölçek etkinliğini yakalayan işletmelerin kurulması gerekmektedir. Kurulacak işletmeler ile hedeflenen bölgesel pazar olmalıdır.
- Ayrıca mevcut işletmelerin de kapasite arttırması için ihtiyaç duydukları krediye uygun maliyetle ulaşabilmeleri için ilçedeki banka çeşitliliğinin artırılması gerekmektedir.

Temel
Göstergeler

Ekonomik
Yapı

Çevresel
Yapı

Kentsel ve
Kişisel Yaşam

- Bahçe ilçesi için hesaplanan yaşam kalitesi endeksinin bileşenlerinden biri olan çevresel yapı göstergeleri incelendiğinde ulaşım endeksi skoru ile il ortalamasının altında kaldığı görülmektedir.
- Bu hususla ilgili olarak merkeze ve havalimanı gibi transfer merkezlerine olan uzaklık nedeniyle ilçe sakinlerinin memnuniyetsizlikleri söz konusudur. Bu bilgilerden hareketle sunulan ulaşım hizmet kalitesinin artırılması ve ulaşım ağının genişletilmesi hedeflenmelidir.
- Altyapı ve çevre endeksi başlığı altında incelenen değişkenlere bakıldığında ise köy yollarının asfalt oranının düşük olması nedeniyle duyulan memnuniyetsizliğin giderilmesi için gerekli yatırımların yapılması gerekmektedir.

- Bahçe ilçesi için hesaplanan yaşam kalitesi endeksinin bileşenlerinden biri olan kentsel ve kişisel yaşam göstergeleri incelendiğinde il ortalamasının altında kaldığı görülmektedir.
- Burada kamu yatırım tutarının düşüklüğü nedeniyle kamu hizmetlerinden duyulan memnuniyetsizlik düzeyinin yüksek olduğu göze çarpmaktadır.
- Kişisel yaşam endeksi başlığı altında incelenen değişkenlere bakıldığında ise konut ve yaşam, ekonomik refah ve kişisel memnuniyet hususlarında önemli sorunlar olduğu dile getirilmiştir.

5.3.6. Hasanbeyli

Tablo 160. Hasanbeyli İlçesi Bilgi Kartı

İlçe Adı	Toplam Nüfus	Şehirleşme Oranı	Nüfus Yoğunluğu	Hanehalkı Ort. Büyüklüğü
Hasanbeyli	4.388	54,47%	35	3,46

Kaynak: TÜİK ve DOĞAKA verilerinden üretilmiştir.

Hasanbeyli ilçesi yaşam kalitesi endeksi sonuçlarına göre ortalamanın altında bir değere sahip olarak Osmaniye ili içerisinde 6. sırada yer alırken, bölge içerisinde ise 26. sırada yer almaktadır. Sağlık endeksi, sosyal yaşam endeksi ve kişisel yaşam endeksi değerlerinde ortalama ve ya ortalamanın üzerinde yer alırken diğer endekslerde ortalamanın altında değerlere sahiptir. Hasanbeyli ilçesi kişisel yaşam endeksi değerlerinde Osmaniye ili içerisinde ilk sırada yer alırken, ekonomik kapasite endeksi, ticari hayat endeksi turizm endeksi verilerinde ise son sırada yer almaktadır.

Hasanbeyli, 4.388 kişilik nüfusu ile Osmaniye ilinin en düşük nüfusa ve ayrıca en küçük yüzölçümüne sahip ilçesidir. İlçede kaba evlenme oranı %50,82 olarak gerçekleşmiştir. İlçe nüfusunun % 92,73'ü okuma yazma bilmektedir. İlçede 10.000 kişiye 2,28 adet Aile Sağlığı merkezi düşerken bu merkezlerdeki doktor başına düşen günlük ortalama muayene sayısı 29,40 olarak tespit edilmiştir. 2013 yılında 83 asayiş olayının gerçekleştiği ilçede bin kişiye 8,66 adet polis ve 18,92 adet suç düşmektedir. İlçede Kurumlar vergisi mükellefi sayısı 13 iken, 20'den fazla personel istihdam eden işletme sayısı 3 olarak tespit edilmiştir.

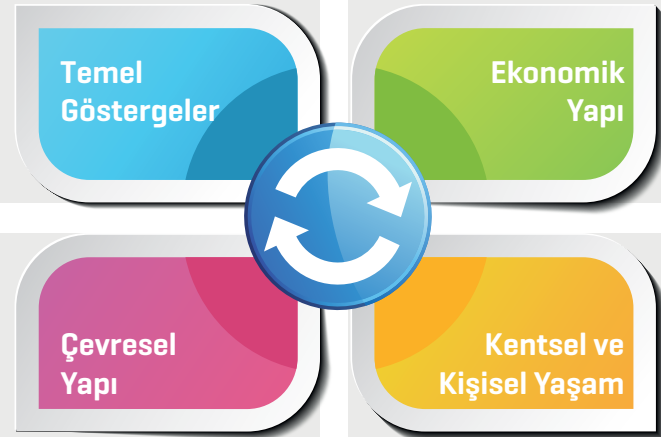
Tablo 161. Endeks Sonuçları – Hasanbeyli

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Yaşam Kalitesi Endeksi	-0,23	6	25
Demografik Yapı Endeksi	-0,08	5	20
Eğitim Endeksi	-0,05	5	14
Sağlık Endeksi	0,25	3	7
Güvenlik Endeksi	-0,34	6	30
Sosyal Yaşam Endeksi	0,00	4	10
Ekonomik Kapasite Endeksi	-0,51	7	30
Ticari Hayat Endeksi	-0,40	7	25
Finansal Piyasalar Endeksi	-0,93	6	32
Turizm Endeksi	-0,31	7	28
Altyapı ve Çevre Endeksi	-0,18	5	22
Ulaşım Endeksi	-0,60	6	24
Kentsel Yaşam Endeksi	-0,87	7	30
Kişisel Yaşam Endeksi	0,55	1	13

Şekil 56. Hasanbeyli Yaşam Kalitesi Döngüsü

- Osmaniye ili Hasanbeyli ilçesine ait yaşam kalitesi endeksi skoru incelendiğinde il ortalamasının altında kaldığı görülmektedir.
- Yaşam kalitesi endeksi bileşenlerinden bir olan temel göstergeler incelendiğinde özellikle güvenlik alanında sorunların olduğu görülmektedir.
- Güvenlik endeksi başlığı altında ele alınan değişkenlere bakıldığında bin kişiye düşen suç oranının yüksek ve bin kişiye düşen polis sayısının düşük olması dikkat çekmektedir.
- Bunun yanı sıra sağlık alanında da birtakım eksiklikler göze çarpmaktadır. Özellikle hastane sayısı, yatak sayısı ve hekim sayısı hususlarında yaşanan sorunlar ilçe sakinlerinin sunulan sağlık hizmetinden duydukları memnuniyetsizliği arttırmaktadır.
- Bu sorunun çözümün yeni hastanelerin inşa edilmesi ve istihdam edilecek hekim ve sağlık personelinin bulunması gerekmektedir.

- Hasanbeyli ilçesi için hesaplanan yaşam kalitesi endeksi bileşenlerinden biri olan ekonomik yapı göstergeleri incelendiğinde il ortalamasının altında kaldığı görülmektedir.
- İlçedeki iç talep potansiyelinin düşüklüğü ve 20'den fazla personel çalıştıran işyeri sayısının azlığı ortalamanın altında kalınması açısından önemli birer göstergedir.
- İlçede girişimcilik özendirilerek bölgesel pazara hitap edebilecek işletmelerin kurulması hedeflenmelidir. Söz konusu işletmelerin kuruluş aşamasında ihtiyaç duyulacak sermayenin ise finansal piyasalardan sağlanması hususunda gerekli adımların atılması gerekmektedir.
- Bu amaç doğrultusunda ilçedeki banka sayısının artırılması gerekmektedir. Ayrıca farklı müşteri kitlelerine hitap edebilecek banka çeşitliliğinin de sağlanması gerekmektedir.

- Hasanbeyli ilçesi için hesaplanan yaşam kalitesi endeksi bileşenlerinden biri olan çevresel yapı göstergeleri incelendiğinde altyapı ve çevre endeksi ile ulaşım endeksi skorları ile il ortalamasının altında kaldığı görülmektedir.
- Altyapı ve çevre endeksi başlığı altında ele alınan değişkenler incelendiğinde kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarının düşüklüğü dikkat çekmektedir.
- Ulaşım endeksi başlığı altında ele alınan değişkenlere bakıldığında ise havalimanı gibi transfer merkezine uzaklık nedeniyle ulaşım ağının genişletilmesi ve sunulan hizmetin artırılması gerekmektedir.

- Hasanbeyli ilçesi için hesaplanan yaşam kalitesi endeksi bileşenlerinden biri olan kentsel ve kişisel yaşam göstergeleri incelendiğinde kentsel yaşam endeksi başlığı altında ele alınan değişkenlere bakıldığında kişi başına düşen kamu yatırım tutarının ve kişi başına düşen belediye harcamasının düşüklüğü dikkat çekmektedir.
- Bu durum ilçe sakinlerinin kamu hizmetlerin duyulan memnuniyetsiz düzeyinin yüksek olmasına neden olmaktadır.
- Kişisel yaşam endeksi başlığı altında incelenen değişkenlerden konut ve yaşamdan memnuniyetsizlik düzeyinin yüksekliği ön plana çıkmaktadır.

5.3.7. Sumbas

Tablo 162. Sumbas İlçesi Bilgi Kartı

İlçe Adı	Toplam Nüfus	Şehirleşme Oranı	Nüfus Yoğunluğu	Hanehalkı Ort. Büyüklüğü
Sumbas	15.130	14,14%	40	3,94

Kaynak: TÜİK ve DOĞAKA verilerinden üretilmiştir.

Sumbas ilçesi yaşam kalitesi endeksi sonuçlarına göre ortalamanın altında bir değere sahip olarak Osmaniye ili içerisinde son sırada yer alırken, bölge içerisinde ise 30. sırada yer almaktadır. Sumbas güvenlik endeksi verilerine göre ortalamanın üzerinde yer alırken diğer endekslerde ortalamanın altında değerlere sahiptir. Demografik yapı endeksi, eğitim endeksi ve finansal piyasalar endeksi verilerinde il içerisinde son sırada yer alan Sumbas, bölge sıralamalarında da arka sıralarda yer almaktadır.

Osmaniye ilinin en düşük nüfusa sahip 2. ilçesi olan Sumbas'ta ortalama hanehalkı büyüklüğü 3,94 kişi olarak ortaya çıkmaktadır. % 86,84 okuryazar oranına sahip ilçe bu açıdan da il içerisindeki en düşük orana sahiptir. İlçede bulunan her bin kişiden 1,32 si yüksek lisans ve doktora mezunudur. Toplam 4 adet Aile Sağlığı Merkezi bulunan ilçede 10.000 kişiye 4,63 adet doktor düşmektedir. İlçede 2014 yılı yerel seçimlerine katılma oranı il içerisindeki en yüksek değer olan %95,58 olarak gerçekleşmiştir. 2013 yılında 67 adet asayiş olayının yaşandığı ilçede bin kişiye düşen polis sayısı ise 1,32'dir.

Tablo 163. Endeks Sonuçları – Sumbas

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Yaşam Kalitesi Endeksi	-0,37	7	30
Demografik Yapı Endeksi	-0,83	7	29
Eğitim Endeksi	-0,85	7	23
Sağlık Endeksi	-0,10	5	22
Güvenlik Endeksi	0,39	3	11
Sosyal Yaşam Endeksi	-0,03	6	16
Ekonomik Kapasite Endeksi	-0,16	6	28

Endeks Adı	Skor	İl Sıralaması	Bölge Sıralaması
Ticari Hayat Endeksi	-0,25	6	32
Finansal Piyasalar Endeksi	-0,93	7	33
Turizm Endeksi	-0,15	3	22
Altyapı ve Çevre Endeksi	-0,44	6	17
Ulaşım Endeksi	-0,49	5	28
Kentsel Yaşam Endeksi	-0,49	6	23
Kişisel Yaşam Endeksi	-0,09	6	17

Şekil 57. Sumbas Yaşam Kalitesi Döngüsü

- Osmaniye ili Sumbas ilçesine ait yaşam kalitesi endeksi skoru incelendiğinde negatif değere sahip olduğu görülmektedir.
- Yaşam kalitesi endeksinin hesabında dikkate alınan temel göstergeler incelendiğinde eğitim endeksi skoru göze çarpmaktadır. Bu hususta her bir mezuniyet düzeyi için hesaplanan mezuniyet oranlarının il ortalamasının çok altında kaldığı görülmektedir. Bu hususta gerekli tedbirlerin alınması gerekmektedir.
- Şehirleşme oranının çok düşük olduğu ilçede, yaş bağımlılık oranı yüksektir. Bu durum ilçenin profilini ortaya koymaktadır. Söz konusu bilgilerden hareketle uygun politikaların hayata geçirilmesi gerekmektedir.
- Ayrıca sağlık alanında da hastane sayısı, hekim sayısı ve ilişkili değişkenler hususunda sıkıntılar mevcuttur. Dolayısıyla yeni sağlık hizmet binalarının inşa edilmesi gerekmektedir. Bu binalarda istihdam edilmek üzere hekim ve sağlık personeli bulunmalıdır. Ayrıca ilçe için hesaplanan bebek ölüm hızının yüksek olması da önemli bir göstergedir.

- Sumbas ilçesi için hesaplanan yaşam kalitesi endeksinin bileşenlerinden biri olan ekonomik yapı göstergeleri incelenmiştir.
- İç talep potansiyelinin düşük olduğu ilçe, il ortalamasının oldukça altında yer almaktadır. 20'den fazla personel çalıştıran işyeri sayısının düşüklüğü de dikkat çeken bir başka değişkendir. Bu değer düşük olması ilçenin istihdam kapasitesini sınırlamaktadır.
- Sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarınca yardım yapılan kişi sayısı / nüfus değerinin de yüksek olması ilçenin ekonomik aktivitesi hakkında bilgi vermektedir. Bu durum demografik yapı ile de ilgilidir.
- İlçenin iktisadi hayatını canlandırabilmek için iç talep potansiyelini artırması ve girişimciliği özendirilmesi gerekmektedir. Bu amaç doğrultusunda gerekli politikaların izlenmesi ve finansal piyasaların buna destek vermesi gerekmektedir. Dolayısıyla ilçedeki banka sayısının ve çişidinin artırılması da önem arz etmektedir.

Temel
Göstergeler

Ekonomik
Yapı

Çevresel
Yapı

Kentsel ve
Kişisel Yaşam

- Sumbas ilçesi için hesaplanan yaşam kalitesi endeksinin bileşenlerinden biri olan çevresel yapı göstergeleri incelendiğinde altyapı ve çevre endeksi ile ulaşım endeksi skorları itibarıyla il ortalamasının altında kaldığı görülmektedir.
- Altyapı ve çevre endeksi başlığı altında yer alan değişkenler incelendiğinde köy yollarının asfalt oranı ile kişi başına düşen aktif yeşil alanı miktarının düşüklüğü dikkat çekmektedir. Bu değerlerin yukarı çekilmesi gerekmektedir.
- Ulaşım endeksi başlığı altında ele alınan değişkenlere bakıldığında ise merkeze olan uzaklık nedeniyle ulaşım ağının genişletilmesi ve sunulan hizmetin kalitesinin artırılması gerekmektedir. İlçe sakinleri ile yapılan anket neticesinde söz konusu memnuniyetsizlik ortaya konulmuştur.

- Sumbas ilçesi için hesaplanan yaşam kalitesi endeksinin bileşenlerinden biri olan kentsel ve kişisel yaşam göstergeleri incelendiğinde il ortalamasının altında kaldığı görülmektedir.
- Bu hususta kişi başına düşen kamu yatırım tutarı ve belediye harcaması miktarı dikkat çekmektedir.
- Söz konusu değerlerin düşük olması sunulan kamu hizmetlerin duyulan memnuniyetsizliğin yüksek olmasına neden olmaktadır.
- Kişisel yaşam endeksi başlığı altında ele alınan değişkenlere bakıldığında ise konut ve yaşamdan duyulan memnuniyetsizlik düzeyinin yüksekliği dikkat çekmektedir.

GENEL DEĞERLENDİRME

TR63 Bölgesi'ni kapsayan bu araştırmada, yaşam kalitesi analizi hem kalitatif hem de kantitatif yöntemler kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın kapsamını TR63 Bölgesi'nde yer alan Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye illeri oluşturmaktadır. Yaşam kalitesinin ölçümüne yönelik yapılan analizlerde il düzeyinin yanı sıra ilçe düzeyinde sonuçlara ulaşılmıştır.

Araştırma iki aşamalı olarak yürütülmüş olup, her iki aşama da ilçe düzeyinde sürdürülmüştür. Yöntem kısmında da açıklandığı üzere araştırmanın ilk kısmını oluşturan alan araştırmasında ilçe düzeyinde anketler yapılmıştır. Bu bağlamda Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye illerinde evreni temsil eden örneklem üzerinde genişlemesine bir alan araştırması yürütülmüştür. Alan araştırmasında aile yaşamı ve konut, iş hayatı, sağlık, güvenlik, ekonomik yapı, kentsel ve kişisel memnuniyet alanında katılımcılara sorular yöneltilmiştir.

İkinci kısımda ise yine ilçe düzeyinde belirlenen veri seti kapsamında istatistiki veri derlenmiştir. Oluşturulan veri tabanı üzerinde, çok boyutlu ve soyut olan yaşam kalitesi kavramının tek boyutlu, ölçülebilir ve somut bir hale getirilmesine imkân tanıyan araştırma yöntemlerinin kullanılarak Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye'ye ait yaşam kalitesi endeksleri üretilmiştir. Bu bağlamda tartılı ağırlıklandırılmış ortalama yöntemi benimsenmiştir.

Yapılan analizler sonucunda araştırmaya temel teşkil edecek veriler, temel göstergeler, ekonomik yapı, çevresel yapı ile kentsel ve kişisel yaşam başlıkları olarak 4 ana kategoride gruplandırılmıştır. Temel göstergeler alanında demografik yapı, eğitim, sağlık, sosyal yaşam ve güvenlik verileri derlenmiş ve alt endeksler üretilmiştir. Ekonomik yapı alanında ise, ekonomik kapasite, ticari hayat, finansal piyasalar ve turizm alt endeksleri oluşturulmuştur. Çevresel yapı başlığı, altyapı, çevre ve ulaşım verilerini içermekte iken; kentsel ve kişisel yaşam başlığı kentsel ve kişisel memnuniyete dönük algı verilerini kapsamaktadır.

Araştırma sonucunda her il kendi içinde ilçe düzeyinde analiz edilmiş, ayrıca ekte görüleceği üzere; tüm ilçeleri kapsayan bölge analizi de gerçekleştirilmiştir. Çalışmada yürütülen endeks çalışmaları ve alan araştırması bulguları aşağıda özetlenmiştir.

Hatay ilinde 15 ilçeyi kapsayan 100 farklı gösterge ile hazırlanan yaşam kalitesi endeksi sonuçlarına göre, Antakya ve İskenderun ilçelerinin diğer ilçelere kıyasla öne çıktığı gözlenmektedir. Bu ilçeler; şehrin merkez ilçeleri sayılabilecek, birçok kentsel imkâna ulaşılabilen, ticari ve ekonomik kapasitenin yüksek olduğu ilçelerdir. Yaşam kalitesi açısından Antakya ve İskenderun'un kent ortalamasının oldukça üstünde değerler aldığı ve diğer ilçelerle arasında yakın zamanda kapanamayacak bir farkın olduğu açıkça görülmektedir. Endeks sıralamasında pozitif değer alarak ortalamanın üstünde kalan ilçe sayısı ise 7'dir. Dolayısıyla Hatay'da 15 ilçeden 7'si [Antakya, İskenderun, Defne, Dört Yol, Kırkhan, Samandağ, Belen] yaşam kalitesi açısından ortalamanın üstünde kalırken, 8 ilçe [Arsuz, Payas, Hassa, Erzin, Reyhanlı, Yayladağı, Altınöz, Kumlu] ortalamanın altında yer almış, 2 ilçe [Antakya, İskenderun] ise diğer ilçelerden ayrılarak yüksek endeks skoru ile öne çıkmıştır. İskenderun ve Antakya ilçeleri güvenlik, kentsel ve kişisel yaşam alanlarının dışındaki tüm alt endekslerde sıralamada önde gelmiştir.

Hatay'da yaşam kalitesine yönelik 1.526 kişiyle yapılan görüşme sonucunda öne çıkan bulgular ise şu şekildedir:

- Hatay'da yaşayanların konutlarıyla ilgili yaşadıkları en önemli sorun elektrik kesintileri olarak saptanmıştır. Bunu rutubet ile komşulardan ve sokaktan gelen gürültü izlemiştir.
- Araştırmaya katılanların iş hayatlarıyla ilgili en sık yaşadığı sorun işten eve, evle ilgili yapılması gereken bazı işleri yapamayacak kadar yorgun gelmeleridir.
- Çalışanlar arasında ücret dışı imkânlardan memnun olmayanların oranı %54,3; ücretinden memnun olmayanların oranı ise %50,8 ile temsil edilmiştir.

- Sağlık hizmetleriyle ilgili en fazla şikâyetin muayene sırasında bekleme süresinin uzunluğu ve yapılan muayeneden duyulan memnuniyet alanında olduğu gözlenmektedir.
- Hatay'da güvenlik alanında genel bir memnuniyetten söz edilebilirken; en fazla şikâyet edilen alanların başında, yaşanan çevrede gece yalnız yürürken güvende hissetme gelmektedir.
- Hatay ilinde yaşayan vatandaşların %77,5'i ekonomik durumlarından dolayı, akrabaların ya da tanıdıkların yanında kalmadan yılda 1 haftalık bir tatil yapamayacağını ifade etmiştir.
- Hatay'da yaşayan bireylerin %16,2'sine göre Hatay'ın en önemli sorunu işsizlik iken, bu orana ekonomik ortam ve yatırımlar ifadesi de eklenince; ekonomik temelli sorunları en önemli sorun olarak görenlerin oranı %20 ,5'e yükselmektedir. Dolayısıyla Hatay'da her beş kişiden biri Hatay'ın en önemli sorunlarının ekonomik temelli olduğunu ifade etmektedir.
- Ekonomik temelli sorunları, altyapı, trafik, çevre, eğitim ve Suriyeli mülteci sorunu takip etmiştir.
- Kamu hizmetlerinden duyulan memnuniyet düzeyi 25 farklı kategoride incelenmiş, tüm hizmet alanlarında ortalama olarak dört kişiden birinin memnun olmadığı saptanmıştır.

- Kamusal hizmetlerde memnuniyet düzeyinin düşük olduğu alanlar pazar yerleri, itfaiye yoksullara yönelik hizmetler, yolların bakımı, kültürel sanatsal ve sportif faaliyetlere yönelik hizmetler ve toplu taşıma hizmetleridir.
- Kentsel memnuniyet açısından en fazla şikâyet edilen alanların başında altyapı, kamu kurumları, güvenlik ve sosyal yaşam gelmiştir.
- Çevreyi kirliletmek, trafik kurallarına uymamak, komşuluk ilişkilerinde ve kamuya açık alanlarda saygı göstermemek, Hataylıların üçte birinin şikâyet ettiği alanlardır.
- Hatay'da neredeyse her iki kişiden birinin, etrafında yaşayan kesimi etnik kökenleri ve çevresiyle olan iletişimi açısından değerlendirdiği gözlenmektedir. Bu unsurların diğer değer yargılarına göre daha baskın çıktığı anlaşılmaktadır.
- Hatay'da yaşamaktan duyulan memnuniyet düzeyi, 5 üzerinden 4,17 gibi yüksek bir oranla ortaya çıkmış olup, araştırmaya katılanların %7,5'inin kentte yaşamaktan memnun olmadığı saptanmıştır.
- Hataylılar, aile hayatlarından ve işlerinden yüksek düzeyde, eğitimlerinden ve yaşadıkları evden ise düşük düzeyde memnun olduklarını belirtmiştir.

Kahramanmaraş ilinde 11 ilçeyi kapsayan 100 farklı gösterge ile hazırlanan yaşam kalitesi endeksi sonuçlarına göre, Hatay'da olduğu gibi iki ilçenin diğer ilçelere kıyasla öne çıktığı gözlenmektedir. Önceden merkez ilçe olan ve son yasa ile iki ilçeye ayrılan Onikişubat ve Dulkadiroğlu, kentin sosyal, ekonomik ve kültürel merkezi olarak yaşam kalitesi endekslerinde ilk iki sıradadır. Bu iki ilçeyi takip eden Elbistan ve Afşin ise kent ortalamasının üstünde kalarak, yaşam kalitesi pozitif değer almıştır. Geriye kalan 7 ilçenin [Çağlayancerit, Ekinözü, Türkoğlu, Pazarcık, Göksun, Nurhak, Andırın] ise yaşam kalitesi açısından kent ortalamasının altında yer aldığı anlaşılmaktadır. Onikişubat ve Dulkadiroğlu ilçeleri güvenlik, kentsel ve kişisel yaşam alanlarının dışındaki tüm alt endekslerde sıralamada önde gelmiştir.

Araştırma Kahramanmaraş'ta 11 ilçede toplam 1.018 görüşme yapılarak sürdürülmüştür. Anket sonuçları Kahramanmaraş için değerlendirildiğinde aşağıdaki bulgulara rastlanmıştır:

- Kahramanmaraş'ta yaşayanların konutlarıyla ilgili yaşadıkları en önemli sorun sokaktan gelen gürültü ve dışarıda oturulabilecek bir yerin olmamasıdır. Bu sorunları evin küçüklüğü/yer azlığı ile elektrik kesintisi izlemektedir.
- Araştırmaya katılanların iş hayatlarıyla ilgili en sık yaşadığı sorun işten eve, eve ilgili yapılması gereken bazı işleri yapamayacak kadar yorgun gelmeleridir.
- Genel olarak stresli bir iş ortamında çalıştıklarından bahseden Kahramanmaraşlılar, en fazla çalışma ortamlarından şikâyet etmektedir.
- Genel olarak sağlık hizmetleriyle ilgili en fazla şikâyetin sağlık çalışanlarının yeterince ilgilenmemesi ve muayene sırasında bekleme süresinin uzunluğu üzerinde yoğunlaştığı gözlenmektedir.
- Kahramanmaraş'ta güvenlik alanında genel bir memnuniyetten söz edilebilirken; en fazla şikâyet edilen alanların başında, sokakta araba park ettiğinde endişe duyulması ve yaşanan çevrede gece yalnız yürürken güvende hissetme gelmektedir.
- Kahramanmaraş'ta bireylerin isteseler de yapamayacakları dolayısıyla ekonomik gücünün yetersiz kaldığı alanların başında akrabaların ya da tanıdıkların yanında kalmadan, bir haftalık tatil yapmak gelmektedir.
- Araştırmaya katılanlara göre kentin en önemli sorunlarının başında trafik/ulaşım ve işsizlik/ekonomi gelmektedir. Bu sorunları, yol altyapısı ile çevre ve temizlik izlemektedir.
- Kamu hizmetlerinden duyulan memnuniyet düzeyi 25 farklı kategoride incelenmiş, tüm hizmet alanlarında ortalama olarak üç kişiden birinin memnun olmadığı saptanmıştır.

- Kamusal hizmetlerde en fazla şikâyet mesleki beceri geliştirme ve iş bulma hizmetleri, cenaze hizmetleri, yolların bakımı ve trafik hizmetleri üzerinedir.
- Kentsel memnuniyet açısından en fazla şikâyet edilen alanların başında sosyal yaşam, nüfus yoğunluğu, güvenlik ve hava kirliliği gelmiştir.
- Çevreyi kirletmek, trafik kurallarına uymamak, komşuluk ilişkilerinde ve kamuya açık alanlarda saygı göstermemek, Kahramanmaraşlıların üçte birinin şikâyet ettiği alanlardır.
- Kahramanmaraş'ta neredeyse her iki kişiden birinin, etrafında yaşayan kesimin etnik kökenleri ve eve giriş-çıkış saatlerini önemsediklerini belirtmiştir. Bu unsurları çocuklarının başarıları ve ahlaki takip etmiştir.
- Kahramanmaraş'ta yaşamaktan duyulan memnuniyet düzeyi, 5 üzerinden 4,13 gibi yüksek bir oranla ortaya çıkmış olup, araştırmaya katılanların %5,4'ünün kentte yaşamaktan memnun olmadığı saptanmıştır.

- Kahramanmaraşlılar, aile hayatlarından ve işlerinden yüksek düzeyde, sosyal yaşamlarından ve hayat standartlarından düşük düzeyde memnun olduklarını belirtmiştir.

Osmaniye ilinde 7 ilçeyi kapsayan 100 farklı gösterge ile hazırlanan yaşam kalitesi endeksi sonuçlarına bakıldığında, Merkez ilçenin açık ara ilk sırada geldiği gözlenmektedir. Merkez ilçeyi Kadirli ve Toprakkale ilçeleri izlemiş; Düziçi, Bahçe, Hasanbeyli ve Sumbas ilçeleri kent ortalamasının altında kalmıştır. Güvenlik ve kişisel yaşam endekslerinin dışındaki tüm alt endekslerde Merkez ilçe ilk sırada yer almıştır.

Endeks sonuçlarının dışında, Osmaniye'de 531 kişiyle yapılan yaşam kalitesi araştırmanın ana sonuçları ise şu şekilde özetlenebilir:

- Osmaniye'de yaşayanların konutlarıyla ilgili yaşadıkları en önemli sorun evin küçüklüğü/yer azlığı ile yaz aylarında evin aşırı sıcak olmasıdır. Bu sorunları pencere, kapı ve zeminde çürüme ile yetersiz gün ışığı sorunları izlemektedir.

- Araştırmaya katılanların iş hayatlarıyla ilgili en sık yaşadığı sorun işten eve iş getirmeleridir. Denekler arasında %17'lik kesim bu durumu haftada birkaç kez yaşadığını ifade etmiştir.
- Genel olarak stresli bir iş ortamında çalıştıklarından bahseden Osmaniye'liler, en fazla ücret dışı imkânlardan şikâyet etmektedir.
- Genel olarak sağlık hizmetleriyle ilgili en fazla şikâyetin yapılan muayeneden ve sağlık çalışanlarından duyulan memnuniyet ile muayene sırasında bekleme süresinin uzunluğu alanlarında olduğu gözlenmektedir.
- Osmaniye'de güvenlik alanında genel bir memnuniyetten söz edilebilirken; en fazla şikâyet edilen alanların başında, emniyet görevlilerinin vatandaşlara davranışı ile hırsızlık, kapkaç, taciz gibi olayların yaşanması gelmektedir.
- Osmaniye'de bireylerin isteseler de yapamayacakları dolayısıyla ekonomik gücünün yetersiz kaldığı alanların başında akrabaların ya da tanıdıkların yanında kalmadan, bir haftalık tatil yapmak gelmektedir. Öyle ki, Osmaniye'de toplumun %70,4'ü tatil yapabilecek ekonomik yeterliliğe sahip olmadığını ifade etmiştir.
- Osmaniye'de yaşayan bireylere göre kentin en önemli sorunlarının başında işsizlik gelirken; her üç kişiden biri ekonomik temelli sorunları en önemli sorun olarak görmektedir. Bu sorunları, trafik/ulaşım ve yol altyapısı izlemektedir.
- Genel olarak bakıldığında Osmaniye'de yaşayan bireylerin sayılan 25 kamu hizmeti alanından duyduğu memnuniyet düzeyinin ortalaması 3'ün üzerinde gibi görünse de, memnuniyet düzeyinin düşük olduğu alanlar dikkat çekmektedir. Ortalama değer açısından göreceli olarak memnuniyet düzeyinin düşük olduğu alanların başında çöp ve çevresel atık toplama hizmeti ile toplu taşıma hizmetleri gelmektedir.
- Kentsel memnuniyet açısından en fazla şikâyet edilen alanların başında çevre kirliliği, sağlık ve eğitim kurumları gelmektedir.
- Çevreyi kirletmek, trafik kurallarına uymamak, komşuluk ilişkilerinde ve kamuya açık alanlarda saygı göstermemek, Osmaniye'lilerin üçte birinin şikâyet ettiği alanlardır. En fazla dile getirilen şikâyet trafik kurallarına uyulmamasıdır.
- Osmaniye'de yaşayanların etrafında yaşayan kesimle ilgili dikkat ettikleri en önemli konu aile yaşam biçimleridir. Bu unsuru çocuklarının başarıları ve ahlaki takip etmiştir.
- Osmaniye'de yaşamaktan duyulan memnuniyet düzeyi, 5 üzerinden 3,88 olup, araştırmaya katılanların %14,9'unun kentte yaşamaktan memnun olmadığı saptanmıştır.
- Osmaniye'liler, eğitimlerinden ve manevi hayatlarından yüksek düzeyde, sosyal yaşamlarından ve yaşadıkları evden düşük düzeyde memnun olduklarını belirtmiştir.

Endeks sonuçlarından da görüleceği üzere üç ilde de merkez ilçe konumunda olan bir ya da iki ilçe, kentte yaşam kalitesi açsısından birçok endekste öne çıkmaktadır. Hatay’da Antakya ve İskenderun, Kahramanmaraş’ta Onikişubat ve Dulkadiroğlu, Osmaniye’de ise Merkez ilçe ve kısmen Kadirli bulundukları illerin ekonomik, sosyal ve kültürel merkezleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu ilçeler özellikle sahip oldukları ekonomik kapasiteleriyle doğru orantılı bir şekilde, yaşam kalitesi açısından diğer ilçelerden ayrılmaktadır. Ancak yaşam kalitesine ilişkin alt endekslerden güvenlik, kentsel ve kişisel yaşam endekslerinde genellikle bahsi geçen merkez ilçelerin sıralamalarda sonlarda yer aldığı gözlenmektedir. Güvenlik endeksi açısından incelendiğinde, sonucun bu şekilde çıkması beklenen bir durumdur. Çünkü nüfusu yoğun, ekonomik kapasitesi yüksek ve sosyal farklılıklar barındıran merkez ilçelerde, güvenlik sorunlarının daha sık yaşanması ve bu yöndeki algının negatif yönlü sonuçlanması anlaşılabilmektedir. Kentsel ve kişisel yaşam endeksinde ise özellikle algıyı gösteren dolayısıyla ankete dayalı değişken sayısı fazladır. Öyle ki kişisel yaşam endeksindeki tüm veriler algıyı ifade etmektedir. Ulusal ve uluslararası literatürde sıkça rastlanan yaşamdan beklenti ile yaşamdan duyulan memnuniyet arasındaki ilişki bu çalışmada da kendini göstermiştir. Eğitim ve gelir seviyesi yüksek kesimin yaşamdan beklentisi, kamu hizmetlerini derecelendirmesi, kişisel durumlarını ifade etmesi; toplumdaki eğitim ve gelir seviyesi düşük kesimlerden oldukça farklıdır. Dolayısıyla birçok yoksunluğa sahip olmasına rağmen, yaşamlarından, bulundukları ortamdan,

ev ve iş hayatlarından memnun olanların oranı çoğu araştırmada yüksek çıkmaktadır. Bu çalışmada da merkez ilçelerde yaşayan kesimin beklentileri ile memnuniyet dereceleri arasındaki ilişki; merkez ilçelerin kentsel ve kişisel yaşam endekslerinde düşük bir performansın sergilenmesine neden olmuştur.

TR63 Bölgesini kapsayan yaşam kalitesi analizinde ortaya çıkan sonuçlar, Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanan TR63 Bölge Planı (2014-2023) ile örtüşmektedir. Yaşam kalitesi endeksi sonuçlarından hareketle oluşturulan ilçe gruplarına benzer bir yapılanma, Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanan TR63 Bölge Planı (2014-2023) kapsamında da görülmektedir. TR63 Bölgesinin ilçelerinin gelişmişlik düzeyine göre gruplara ayrıldığı bu raporda, Hatay il merkezi (Antakya), İskenderun, Osmaniye il merkezi, Kahramanmaraş il merkezi (Onikişubat ve Dulkadiroğlu) ile Elbistan ilçesi ana gelişim merkezleri olarak belirlenmiştir. Tarafımızca hazırlanmış yaşam kalitesi endeksinde ilk iki grup Bölge Planındaki ana gelişim merkezi olarak belirlenen ilçelerden oluşmaktadır. Yine Elbistan ilçesi, yaşam kalitesi endeksinde merkez ilçelerin ardından gelerek Bölge Planı ile uyumu göstermektedir. Dörtüyl, Kadirli ve Defne ilçeleri yaşam kalitesi endeksinde öne çıkan ilçeler olduğu gibi Bölge Planında da alt gelişim merkezleri arasında sıralanmıştır. Yaşam kalitesi endeksinin en düşük %20’lik iki grubu ile Bölge Planında gösterilen ikinci düzey alt gelişim merkezleri ve az gelişmiş merkezler genel olarak birbiriyle uyumlu

olup, sıralamada farklılıklar söz konusudur. Bu farklılıkların ortaya çıkmasının ana nedeni araştırma yöntemlerindeki farklılıklar ile araştırma konusu gereği hesaplamaya dâhil edilen veri setinden kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla TR63 Bölgesi yaşam kalitesi endeksi ile TR63 Bölge Planında (2014-2023) oluşturulan ilçelerin gelişmişlik düzeyleri arasında bir uyumun olduğu gözlenmektedir. Bölge Planında gelişim merkezlerine yönelik oluşturulan hedefler, stratejiler ve eylem planları bu ilçelerdeki yaşam kalitesi ortamının da iyileştirilmesini sağlayacaktır.

TR63 Bölge Planında, eğitim alanında okul öncesi eğitimin altyapısının iyileştirilmesi ve yaygınlaştırılması öncelikli tedbir olarak ortaya konulmuştur. Aynı zamanda mesleki eğitimin ve nitelikli işgücü yetiştirilmesine yönelik faaliyetlerin geliştirilmesi vurgulanmıştır. Bununla birlikte ilk, orta ve lise eğitim kurumlarında fiziki şartların iyileştirilmesi; spor salonu, çok amaçlı salon gibi sosyal faaliyetlerin sürdürülebileceği mekânların okullara kazandırılması ve bu konuda farkındalık faaliyetlerinin yaygınlaştırılması bölgenin eğitim kalitesinin yükselmesine katkı sağlayacaktır.

Bölge Planında sağlık hizmetlerinde fiziki altyapı ve insan kaynakları kapasitesinin iyileştirmesi öncelikli tedbir olarak ortaya konulmuştur. Yaşam kalitesi analizinde de sağlık alanında gerek hastane ve yatak sayısı düzeyinin yetersizliği gerekse personel eksikliğinden kaynaklanan sorunlar, hem istatistiki verilere hem de ankette sağlık alanında dile getirilen şikâyetlerde öne çıkmaktadır. Öte yandan bazı

ilçelerde bebek ölüm oranlarında diğer ilçelere göre daha yüksek verilerin ortaya çıkması, bu ilçelere özel, konuyla ilgili stratejilerin ve eylem planlarının geliştirilmesine ihtiyaç olduğuna işaret etmektedir. Bölgede sağlık alanında görülen bir diğer önemli sorun ise Aile Sağlık Merkezlerinde doktor yetersizliğinden ve aynı zamanda Suriyeli mültecilerden dolayı günlük muayene ortalamalarındaki yüksek oranlardır. Bu durum ancak insan kaynakları ve fiziksel olanakların artırılmasıyla giderilebilecektir. Öte yandan bölgedeki kapasitesi yüksek hastanelerin genellikle merkez ilçelerde yoğunlaşması, kamu hizmetlerinde ilçeler arası dengesizliğin artmasına neden olmaktadır. Bu noktada özel sektörün de teşvik edilerek bölgede gözlenen sağlık hizmetlerine duyulan ihtiyacın giderilmesi gereklidir.

İlçelerin sosyal faaliyet altyapılarının iyileştirileceği ve sivil toplum kuruluşlarının kurumsal kapasitesinin geliştirileceği ve etkinliğinin artırılacağı Bölge Planında vurgulanmıştır. Bölgenin yaşam kalitesi analizinde benzer sorunların varlığı ortaya çıkmıştır. Gerek sosyal yaşam altyapısının yetersizliği gerekse sivil toplum kuruluşlarına üyelik ve bu kurumların etkinliğinde görülen düşük düzey bölgenin sosyal yaşam ortamının gelişimini engellemektedir. Öte yandan yaşam kalitesinin alt bileşenlerinden biri olan sosyal yaşam endeksinde sosyal ve toplumsal yaşama ilişkin ankete dayalı algı verileri de dâhil edilmiş; toplumsal alanda yaşanan sorunların bölgenin sosyal yaşamını olumsuz etkileyebileceği gözlenmiştir. Bu noktada Bölge Planında dile getirilen toplumsal sorunların çözümüne ve dezavantajlı kesimlerin temsil edilmesine yönelik sivil toplum kuruluşlarının artırılması, bu yönde proje ve programların geliştirilmesi, yaşam kalitesi analizinde sosyal yaşam alanında görülen eksikliklerin giderilmesine katkıda bulunacaktır. Yerel yönetimlerin bu alanda daha aktif getirilmesi, sosyal ve toplumsal sorunların yerinden yönetim imkânlarıyla daha etkin çözülebilmesine olanak tanıyacaktır.

Altyapı alanında Bölge Planında bölgenin altyapısının geliştirilmesine yönelik özellikle kanalizasyon ve atık hizmeti üzerinde durulmuştur. Her ne kadar yaşam kalitesi analizinde kanalizasyon ve atık hizmetine dönük veriler, yeni ilçeler düzeyinde veri temin edilemediği için kullanılmamışsa da; son yıllar incelendiğinde kanalizasyon ve atık hizmeti açısından bölgenin ülke ortalamasının altında kaldığı görülmektedir. Bu durum yaşam kalitesi analizinde istatistiki verilerde görünmemekle beraber, ankete dayalı algı verilerinde öne çıkmaktadır. Dolayısıyla hem kanalizasyon ve atık hizmeti hem de katı atıklara yönelik geri dönüşüm sistemlerinin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması bölgenin altyapısına yönelik önemli bir eksiliğin giderilmesini sağlayacaktır. Bölge planında bu konu üzerinde önemle durulması ve öncelikli tedbirler arasında sıralanması, yaşam kalitesi analizinin sonuçlarıyla örtüşmektedir. Ancak bu konunun dışında, bölgede doğalgaz ağının ve kullanımının yaygınlaştırılması da altyapının iyileştirilmesine katkıda bulunacaktır. Öte yandan köy yollarındaki asfalt oranlarının artırılması, yol altyapısı açısından önem taşımaktadır.

Kent içi ulaşım sistemlerinin entegrasyonu üzerinde durulan Bölge Planında, özellikle Hatay ve Kahramanmaraş'ta hafif raylı sistemlerine geçilmesine yönelik altyapı ve fizibilite çalışmalarına başlanması planlanmaktadır. Yaşam kalitesi analizinde ulaşım alanında merkez ilçelere ve havaalanına yakınlık verisi dikkate alınmış, aynı zamanda ankete dayalı ulaşım algı verisi de hesaplama dâhil edilmiştir. Bölgede eğitim, sağlık ve kamu kurumları ile sosyal ve ticari hayatın merkez ilçelerde yoğunlaşması, diğer ilçelerin merkez ilçelere olan yakınlığının önem derecesini artırmaktadır. Bölge planının da bahsedilen hafif raylı sistemler il merkezlerindeki ulaşım sorunlarını nispeten çözecek olmasına karşın, merkeze yakın olmayan ilçelere doğrudan fayda sağlamayacaktır. Dolayısıyla ilçeler arası ulaşımın iyileştirilmesine ya da merkez ilçelere olan yönelişin azalmasına (diğer ilçelerdeki gelişmişliğin artırılmasıyla) olanak sağlayacak politikaların uygulanması gereklidir. Öte yandan özellikle merkez ilçelerde yaşanan otopark sorunu ve trafik problemlerinin çözümüne dönük stratejiler geliştirilmeli, yerel yönetimlerin bu alanda daha aktif olmaları sağlanmalıdır.

TR63 Bölge Planında (2014-2023) bölgenin ekonomik kapasitesini olumlu yönde etkileyecek enerji üretimi kapasitesinin artırılması, enerji üretimine yönelik yatırım altyapısının iyileştirilmesi, elektrik kullanımında verimlilik ve tasarruf artışının sağlanması stratejileri benimsenmiştir. Enerji üretimine ilişkin yaşam kalitesi analizinde herhangi bir veri kullanılmamasına rağmen, konunun bölge açısından önem arz ettiği açıkça ortadadır. Öte yandan Bölge Planında ortaya konulan stratejiler arasında yer alan lojistik sektörünün geliştirilmesi de bölgenin ekonomik kapasitesini artıracak ve bölgenin ekonomik-sosyal kalkınmasına katkıda bulunacaktır.

2014-2023 dönemini kapsayan TR63 Bölge Planında sanayinin gelişimine geniş bir yer ayrılmış, strateji ve hedefler tespit edilmiştir. (DOĞAKA, 2013: 68-69) Bölgedeki üretimin düşük-orta teknoloji kullanımından orta-yüksek seviyeye geliştirilmesi, organize sanayi bölgesi ve küçük sanayi sitelerinin yaygınlaştırılması, patent, marka gibi sınai mülkiyet haklarının korunmasına yönelik uygulamaların genişletilmesi, üretim kompozisyonun çevre bölgelerle uyumlu hale getirilerek revize edilmesi,

sanayide kümelenme uygulamalarının başlatılması, firmaların ihracat kapasitelerinin artırılması ve yatırım süreçlerinde kolaylaştırıcılık işlemlerinin etkinleştirilmesi üzerine belirlenen stratejiler ve eylem planları, bölgenin ticari ve sanayi ortamının gelişmesini sağlayacaktır. Bu stratejiler yaşam kalitesi analizi sonuçlarıyla örtüşmekte ve benzer önerilerle bölgenin ticari ve sanayi ortamının geliştirilebileceği düşünülmektedir. Tüm bu stratejilerin yanında, bölgenin istihdam yapısının hem nicelik hem de nitelik açısından iyileştirilmesi ve buna yönelik gerek eğitim gerekse iş hayatında uygulamaların etkinleştirilmesi gereklidir. Yine Bölge Planında mesleki eğitim vurgusunun yapılması, bu durumun önemini pekiştirmektedir. Öte yandan şirketlerde kurumsallaşmanın artırılması, şirket birleşmeleriyle maliyetlerin azaltılması, aile şirketlerinin devamlılığının kurumsal nitelikte sürdürülmesi ile girişimciliğin kolaylaştırılması ve desteklenmesi bölge açısından ticari ve sanayi hayattaki gelişimi hızlandıracaktır.

TR63 Bölgesi turizm altyapısına sahip olmasına karşın turizm faaliyetinin ve turizm gelirlerinin yeterli düzeyde olmadığı bir bölgedir. Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı'nın hazırladığı TR63 Bölge Planında (2014-2023) turizm alanına geniş yer ayrılmış, stratejik hedefler belirlenmiştir. Bu bağlamda termal turizm kaynakları ile sağlık turizminin geliştirilmesi, inanç ve kültür turizmi altyapısının iyileştirilmesi, gastronomi turizminin gibi alternatif turizm çeşitliliğinin sağlanması, deniz ve doğal su kaynaklarına turizm sektöründe daha geniş pay ayrılması üzerinde durulmuştur. Turizm, bölgenin hem sosyal hem de ekonomik açıdan gelişmişliğine katkıda bulunacak önemli bir enstrümandır. Bu noktada otel kapasitesinin geliştirilmesi, ulusal ve uluslararası otel ve konaklama zincirlerinin bölgede yatırım yapmasını teşvik edecek politikaların uygulanması önem taşımaktadır. Aynı zamanda bölgenin ulusal ve uluslararası alanda stratejik tanıtımının yapılması, marka değerlerinin öne çıkartılması gerekmektedir. Dolayısıyla turizm altyapısının gelişmesine ve bölgenin marka değerlerine yönelik plan ve programların hayata geçirilmesi ve bu alandaki çalışmaların yaygınlaştırılması bölgenin sosyal ve ekonomik gelişmişliğine katkıda bulunacak, böylece yaşam kalitesi düzeyinin yükselmesinde önemli bir rol oynayacaktır.

Yaşam kalitesi analizinde yeni ilçelerin kapsama alınması nedeniyle tarım verileri endeks hesaplamalarına dâhil edilememiştir. Ancak bölge için tarımın önemi yadsınamaz bir gerçektir. TR63 Bölge Planında (2014-2023) tarımda yapısal dönüşüm ve kırsal kalkınma alanına vurgu yapılmış, strateji ve hedefler ortaya konulmuştur. (DOĞAKA, 2013: 88-89) Buna göre, üretim ve pazarlama tekniklerinin geliştirilerek bölgenin tarımsal üretim değerinin artırılması, tarımsal arazilerin daha etkin kullanılması, sulama

altyapılarının tamamlanması, hayvancılık sektörünün üretim değerinin yükseltilmesi, tarımsal örgüt bilincinin yaygınlaştırılması, kırsal kesimde ekonomik ve sosyal altyapının iyileştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçlara ulaşım, hem bölgenin ekonomik gelişmişliğini yükseltecek hem de beraberinde sosyal kalkınmayı da sağlayacaktır. Böylece ekonomik ve sosyal kalkınmanın yaşandığı bir ortamda yaşam kalitesi düzeyi de yükselecektir.

Kalkınma Bakanlığı tarafından hazırlanan 10. Kalkınma Planı'nda birçok başlık altında yaşam kalitesinin yükseltilmesi vurgulanmıştır. Özellikle "Yaşanabilir Mekanlar, Sürdürülebilir Çevre" başlığı altında çevreye duyarlı yaklaşımların sosyal ve ekonomik faydalarının artırılması, bireylerin şehirlerde ve kırsal alanlarda yaşam kalitesinin sürdürülebilir bir şekilde yükseltilmesi ile bölgeler arası gelişmişlik farklarının azaltılması kapsamındaki hedef ve politikalar yer verilmesinin altı çizilmiştir. Yine kırsal kesimde, tarım sektörünün gelişmesinin yanında, gelir kaynaklarının çeşitlendirilmesi ve yaşam kalitesinin yükseltilmesi öncelikli konular arasına alınmıştır.

Kalkınma hedeflerine tam olarak ulaşılabilmesi, kalkınmanın sürdürülebilir olması ve refahın yaygınlaştırılması, insanların bulundukları mekânlarda yaşam kalitesinin ve yaşanabilirlik standartlarının çevreye duyarlı bir şekilde yükseltilmesi halinde mümkün olacağının vurgulandığı 10. Kalkınma Planı'nda; şehirlerin ve kırsal alanların kendine özgü koşul ve niteliklerine göre, daha iyi iş fırsatlarını ve yaşam ortamlarını sunabilir hale gelmesi temel amaç olarak benimsenmiştir. Görüldüğü üzere hem yerel hem de ulusal planlarda yaşam kalitesinin artan önemine dikkat çekilmekte, planların temel hedefleri arasında önceliklendirilmektedir.

Ancak Türkiye'de birçok konuda görülen bölgeler arası görülen dengesizlikler, yaşam kalitesi bileşenlerinde de hissedilmektedir. Yaşanan dengesizliklerin yansıması il içinde ilçeler arasında da gözlenmektedir. Bu raporda yapılan tüm analizler, anket sonuçları ve endeks sıralamaları bu görüşü destekler niteliktedir. Anadolu'daki birçok ilde olduğu üzere Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye illerinde de merkez konumundaki ilçeler ile diğer ilçeler arasında eğitimden sağlığa, ticari hayattan ulaşım, altyapıdan çevreye birçok alanda önemli farklılıklar söz konusudur. Bu farklılıkların giderilmesi, ilçelerin birbirine yaklaştırılması ve daha homojen bir hale getirilmesi, ekonomik ve sosyal alanda fırsat eşitliğinin sağlanması, kamu kaynaklarının daha etkin ve ihtiyaca yönelik tahsisinden geçmektedir. Kamudaki karar alıcılar, bu tür araştırmaları belli periyotlarla takip ederek; harcama yapılarını revize etmeli, kaynakların dağılımında eşitliği ve etkinliği sağlamalıdır.

KAYNAKÇA

Altuğ, F.; Şeker, M.; vd.; Yerel Yönetimlerde Hizmetlerden Memnuniyet ve Yolsuzluklar, İSMMM Yayınları, No: 21, İstanbul, 2009.

Avrupa Yaşama ve Çalışma Koşullarını İyileştirme Vakfı, İkinci Avrupa Yaşam Kalitesi Anketi – İlk Bulgular, 2009.

Bigelow, D.A., Gareau, M.J., Young, D.J.; Quality of Life Questionnaire, Western Mental REsearch Center, Oregon Healht Sciences University, Portland, Oregon, 1991.

Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı, TR63 Bölge Planı (2014-2023), Hatay, 2013.

European Foundation, First Quality of Life Survey, Ed. Petra Böhnke, 2005.

European Foundation, European Quality of Life Survey, UK Data Archive Study Number 6299, 2007.

DPT, İlçelerin Sosyo-ekonomik Gelişmişlik Sıralaması, Ankara, 2004, www.kalkinma.gov.tr/DocObjects/Download/8142/ilce.pdf

DPT, İllerin ve Bölgelerin Sosyo-ekonomik Gelişmişlik Sıralaması, Ankara, 2003, www.kalkinma.gov.tr/DocObjects/Download/8143/2003-05.pdf

Hair, Joseph F.; Anderson, Rolph E; Tatham, Ronald L.; Black, William C; Multivariate Data Analysis, Fifth Edition, Prentice-Hall International Inc., 1998.

Kalkınma Bakanlığı, İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması-2011, http://www.dpt.gov.tr/DocObjects/view/14197/BASIN_A%C3%87IKLAMASI-sege_2011-v6.pdf

Kalkınma Bakanlığı, 10. Kalkınma Planı (2014-2018), Ankara, 2013.

Ketchen, David J.; Christopher L. Shook, “The Application Of Cluster Analysis In Strategic Management Research: An Analysis and Critique”, Strategic Management Journal, Vol.17, pp.441-458, 1996.

McGill, Quality of Life Questionnaire, 1997.

Özdamar, Kazım; Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi 2, Kaan Kitabevi, Eskişehir, 7.Baskı, 2010.

Quality of Life Survey 2008 National Report, (Çevrimiçi: <http://www.nielsen.com>) , New Zealand, 2008.

Re-enablement Community Support Service, Quality of Life Questionnaire, 2006.

Romesburg, H.Charles; Cluster Analysis For Researchers, North Carolina, Lulu Press, 2004.

Şeker, Murat; İstanbul’da Yaşam Kalitesi Araştırması, İstanbul Ticaret Odası Yayınları, Yayın No: 2010-13, İstanbul, 2011, <http://www.ito.org.tr/itoyayin/0023050.pdf>

Şeker, M.; İstanbul’da Kentsel Yaşam Kalitesi Araştırması, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Proje İstanbul, 2012.

Şeker, M. vd; Küresel Rekabet Endeksi 2012 – 81 İl 26 Bölge, İstanbul Kalkınma Ajansı Projesi, İstanbul 2012.

Şeker, M. vd; İstanbul Rekabet Endeksi – 39 İlçe, İstanbul Kalkınma Ajansı Projesi, İstanbul 2012.

TÜİK, Yaşam Memnuniyeti Araştırması, Ankara, 2013.

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Araştırması, Ankara, 2013.

TÜİK, Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması, Ankara, 2012.

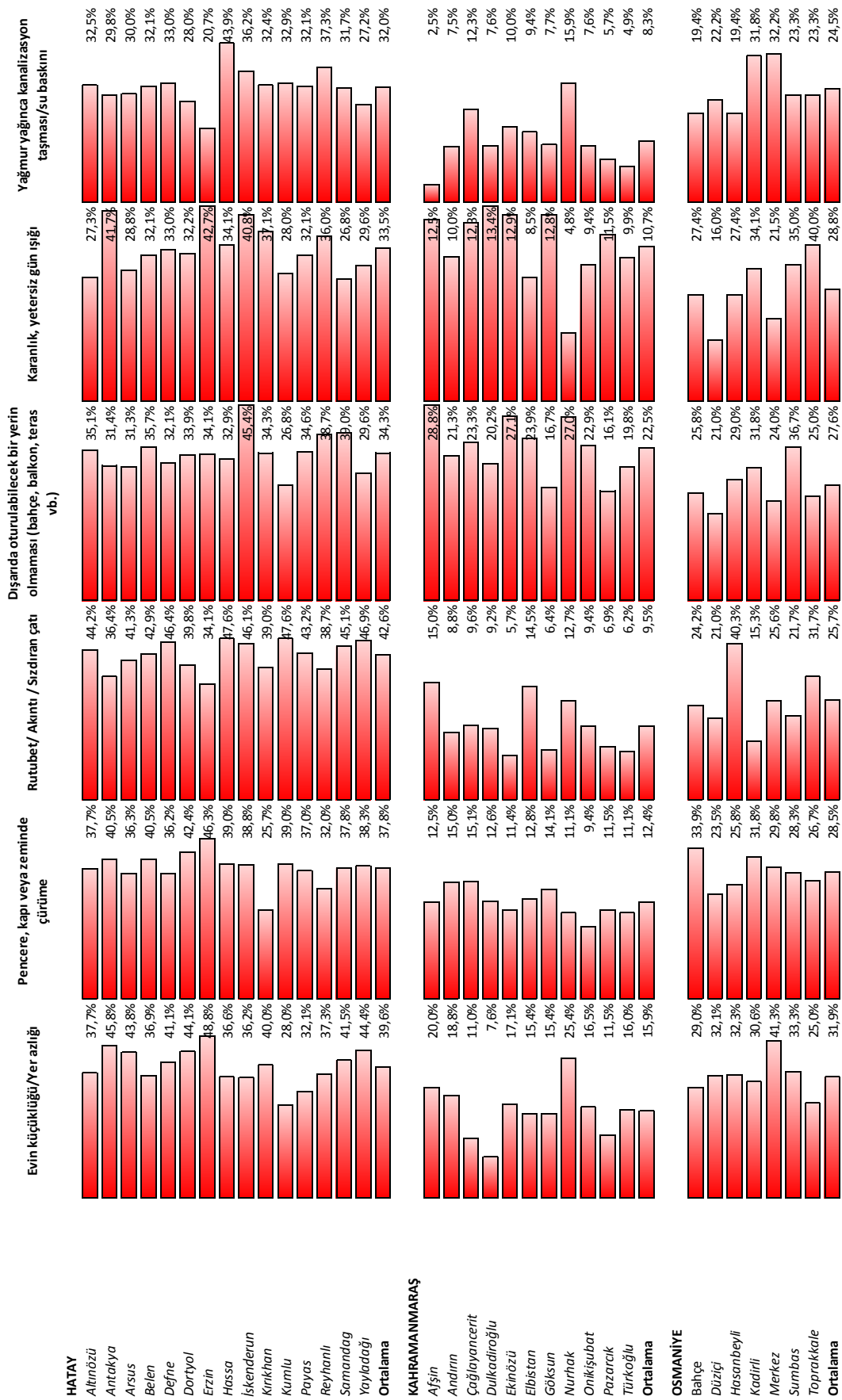
TÜİK, Hanehalkı Bütçe Araştırması, Ankara, 2009.

Ulusoy, A.; Şeker, M.; Bektaş, H.; Aslantürk, O.; Trabzon’da Yaşam Kalitesini Geliştirme ve Modelleme Projesi, DOKA Mali Destek Programı, Trabzon, 2013.

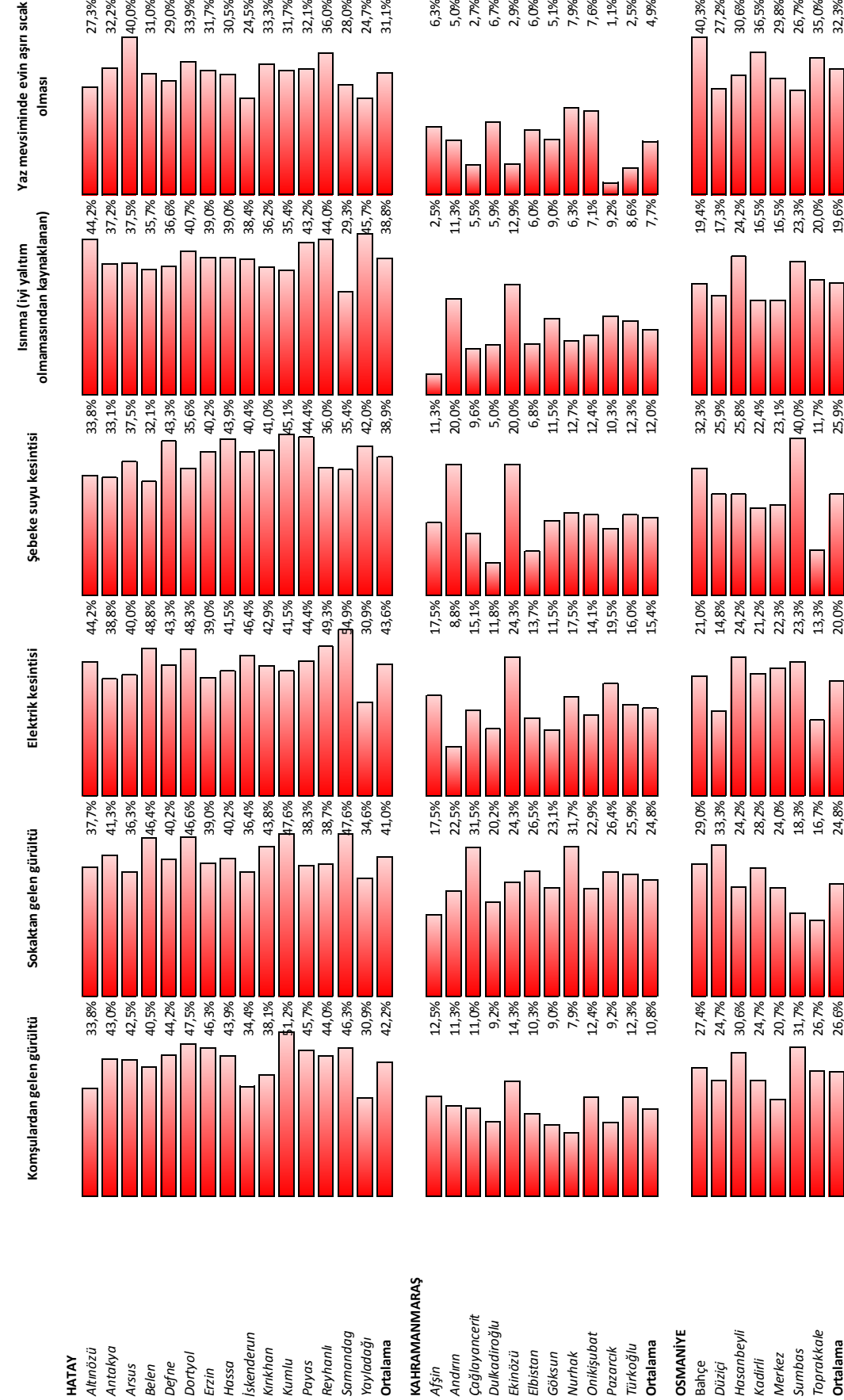
EK 1: İLÇELERE GÖRE SAHA ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

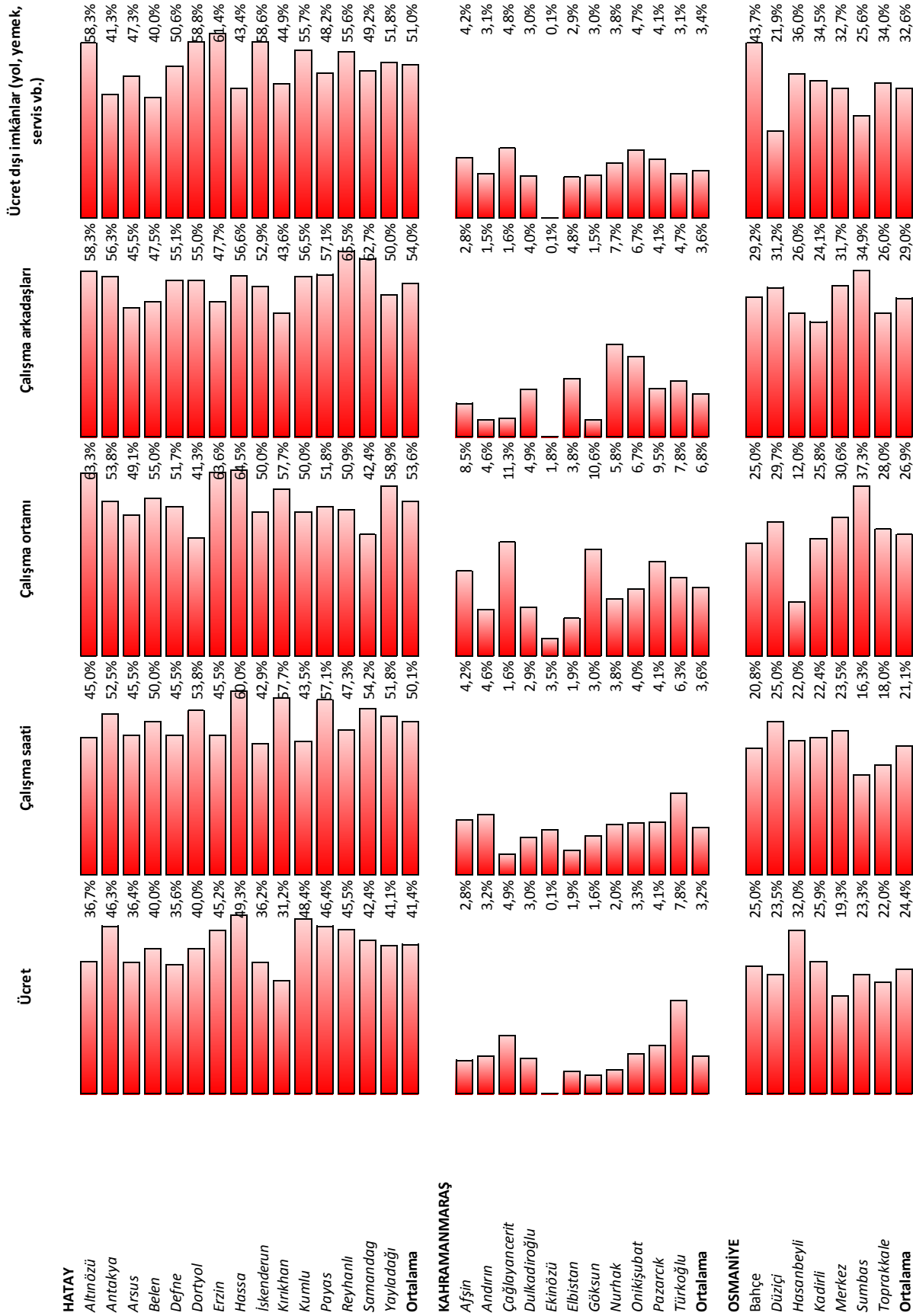
Tablo 164. Konutta Yaşanılan Sorunlar 1 – İlçe Sonuçları

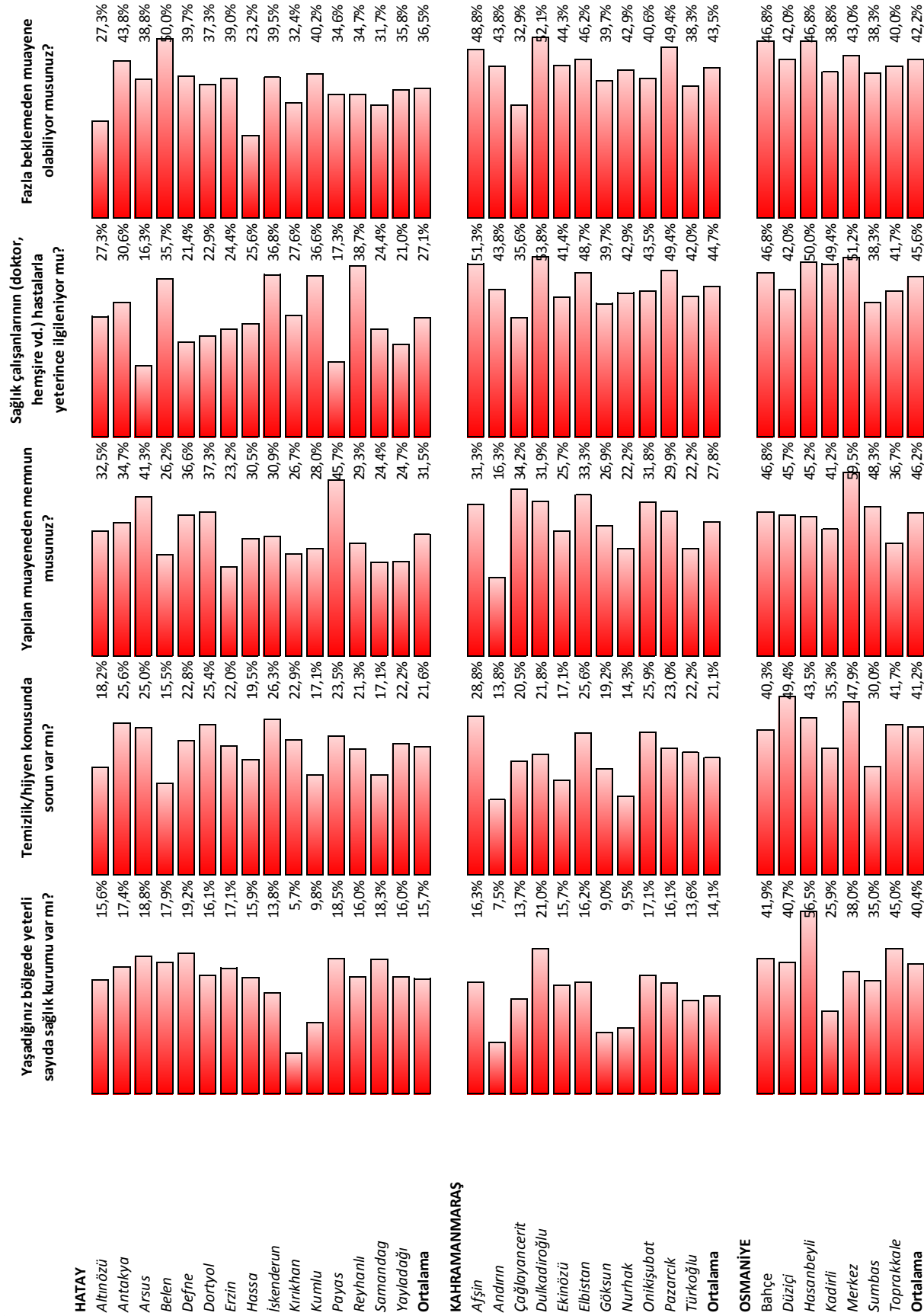
Tablo 165. Konutta Yaşanılan Sorunlar 2 – İlçe Sonuçları

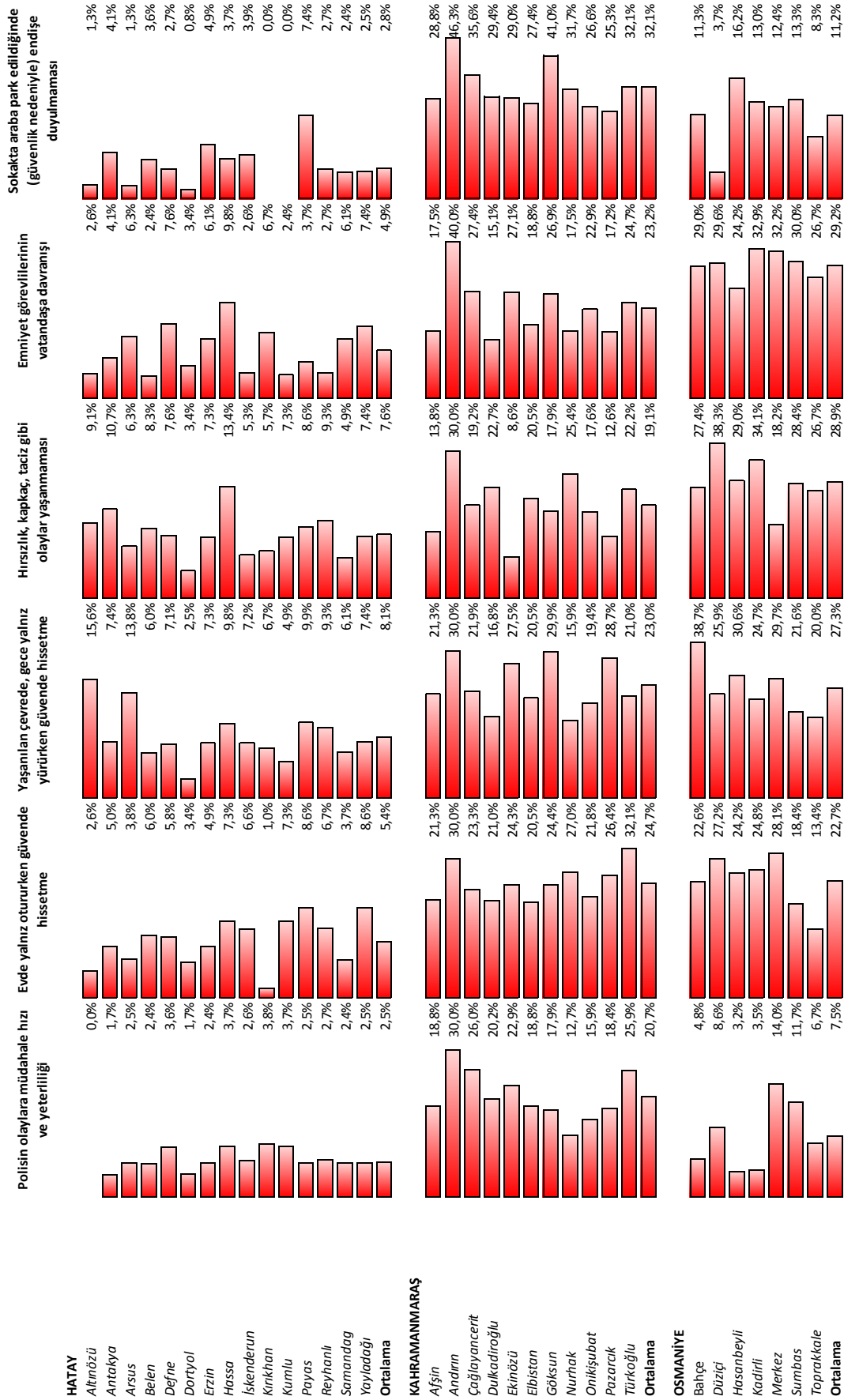
Tablo 166. İş Hayatıyla İlgili Memnuniyetsizlik Düzeyi – İlçe Sonuçları

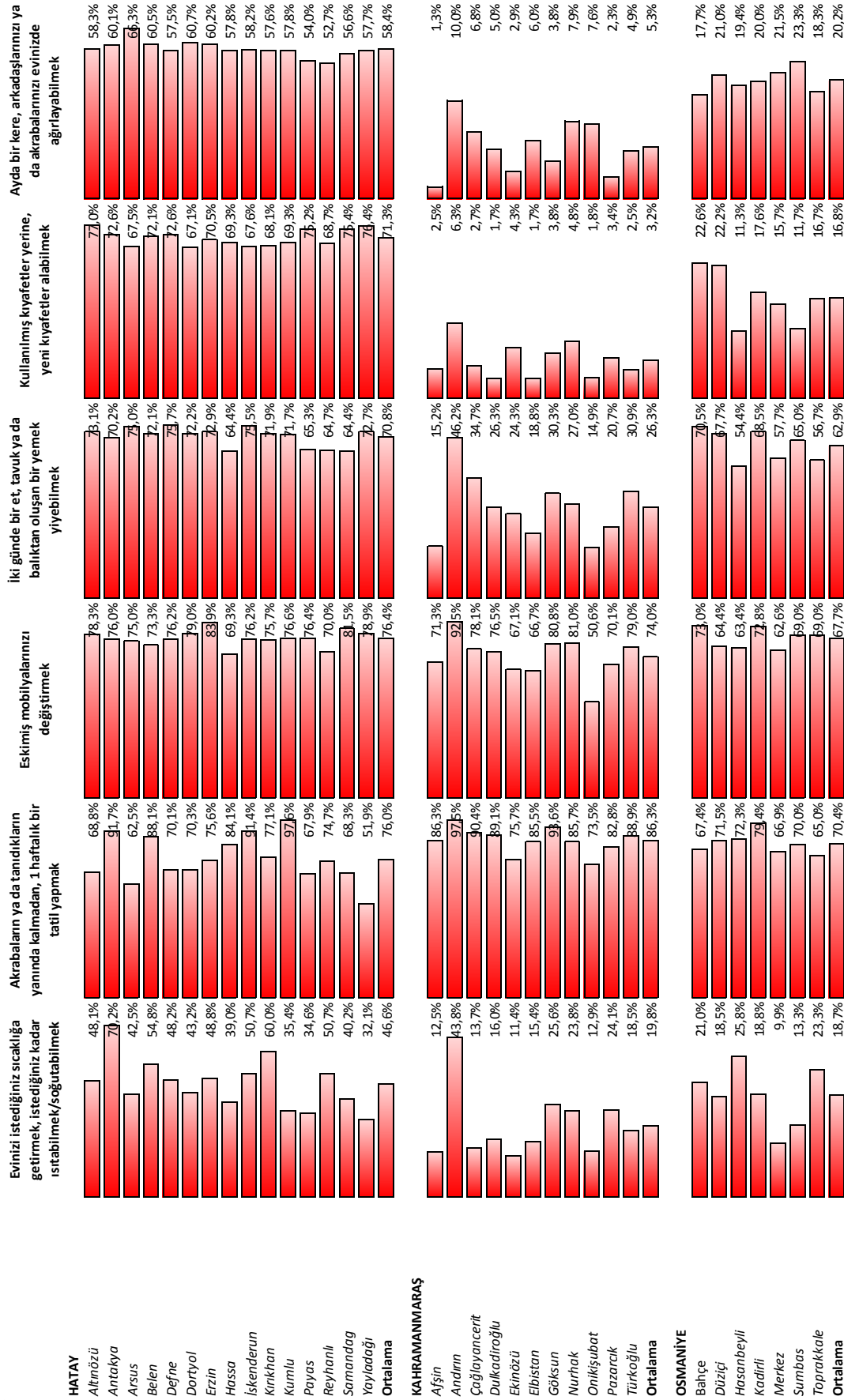
Tablo 167. Sağlık Hizmetlerinde Yaşanan Sorunlar – İlçe Sonuçları

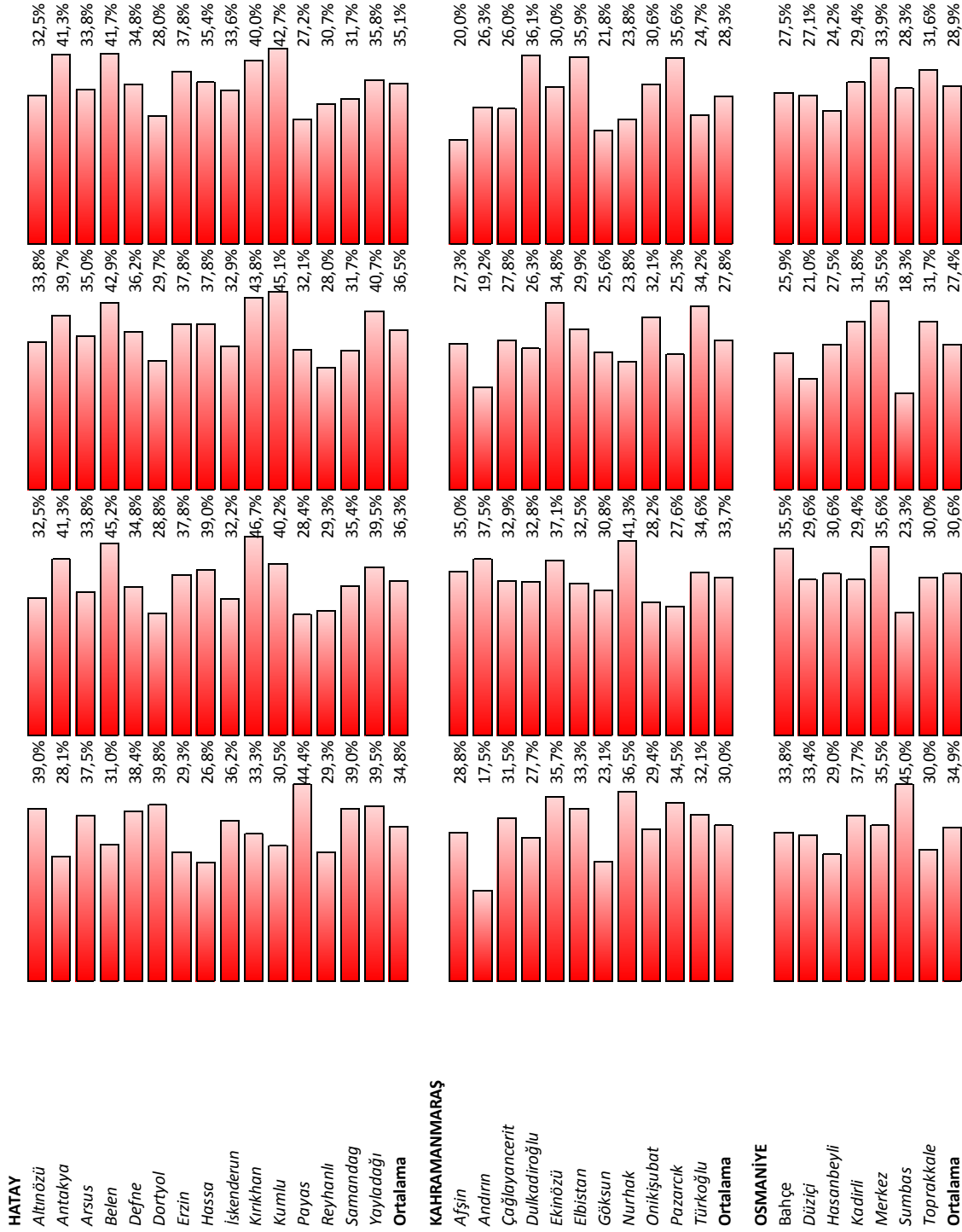
Tablo 168. Güvenlik Hizmetlerinden Şikayetler – İlçe Sonuçları

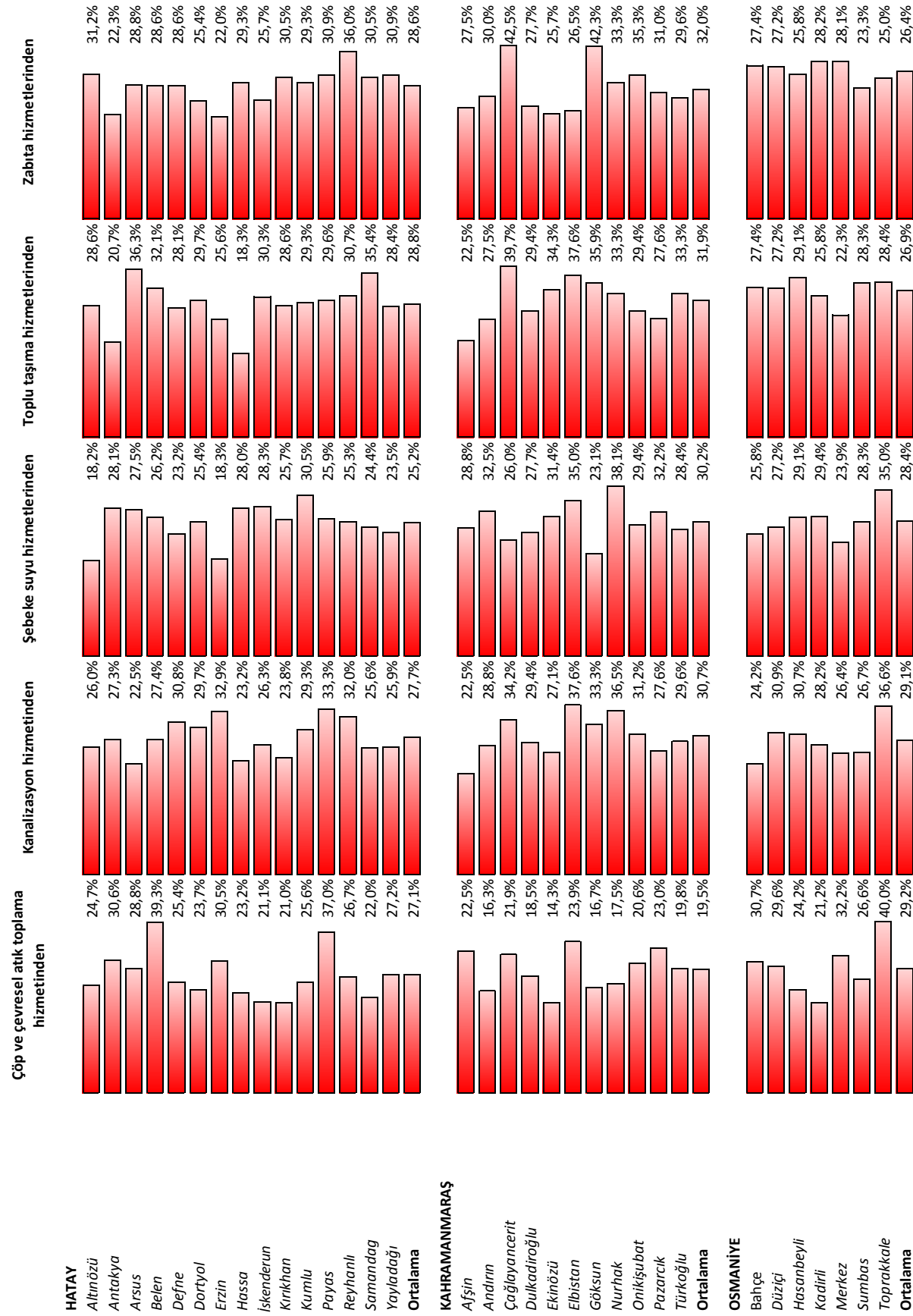
Tablo 169. Ekonomik Refah Göstergeleri – İlçe Sonuçları

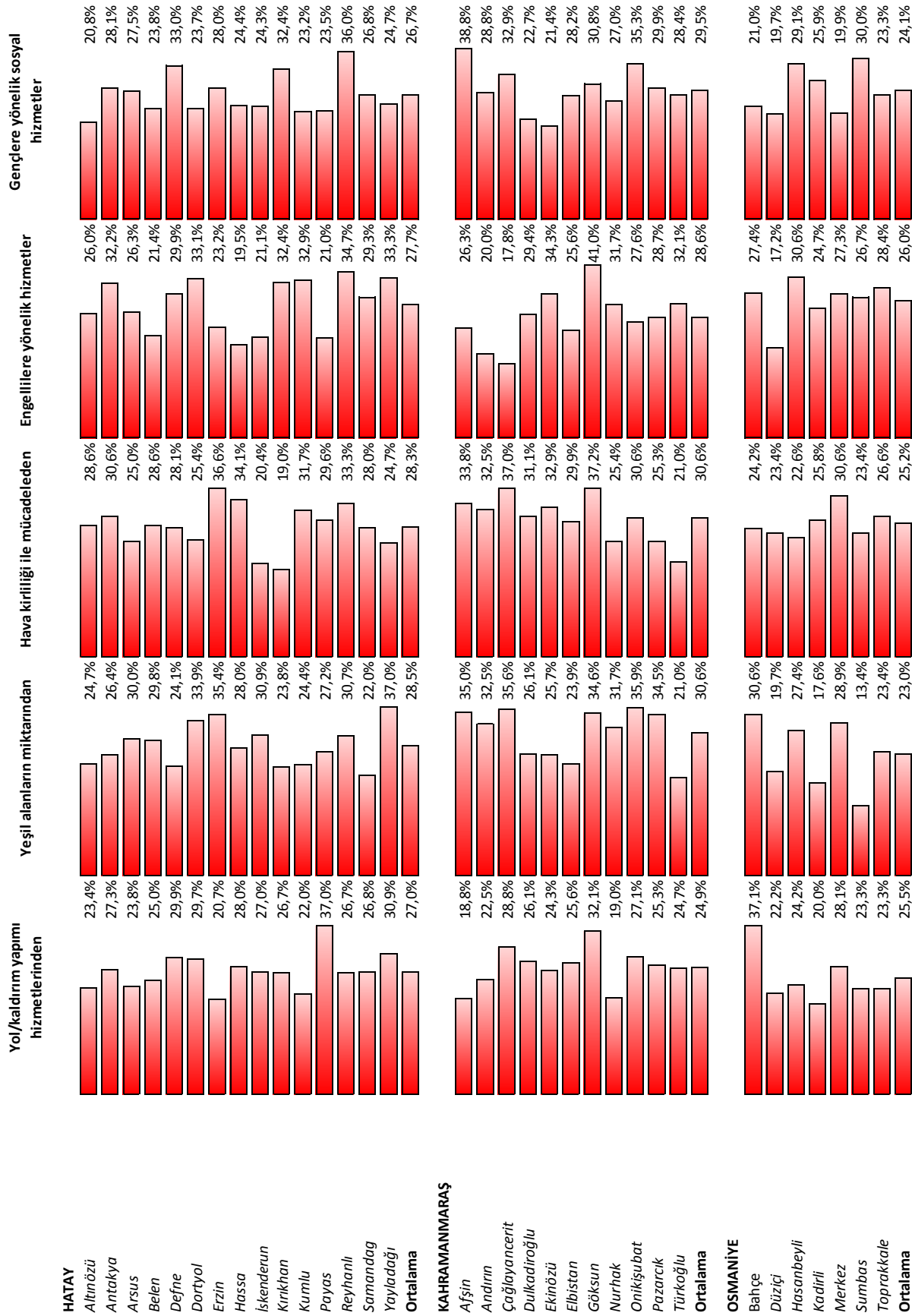
Tablo 170. Toplum Kurallarına Uyum Şikâyetleri – İlçe Sonuçları

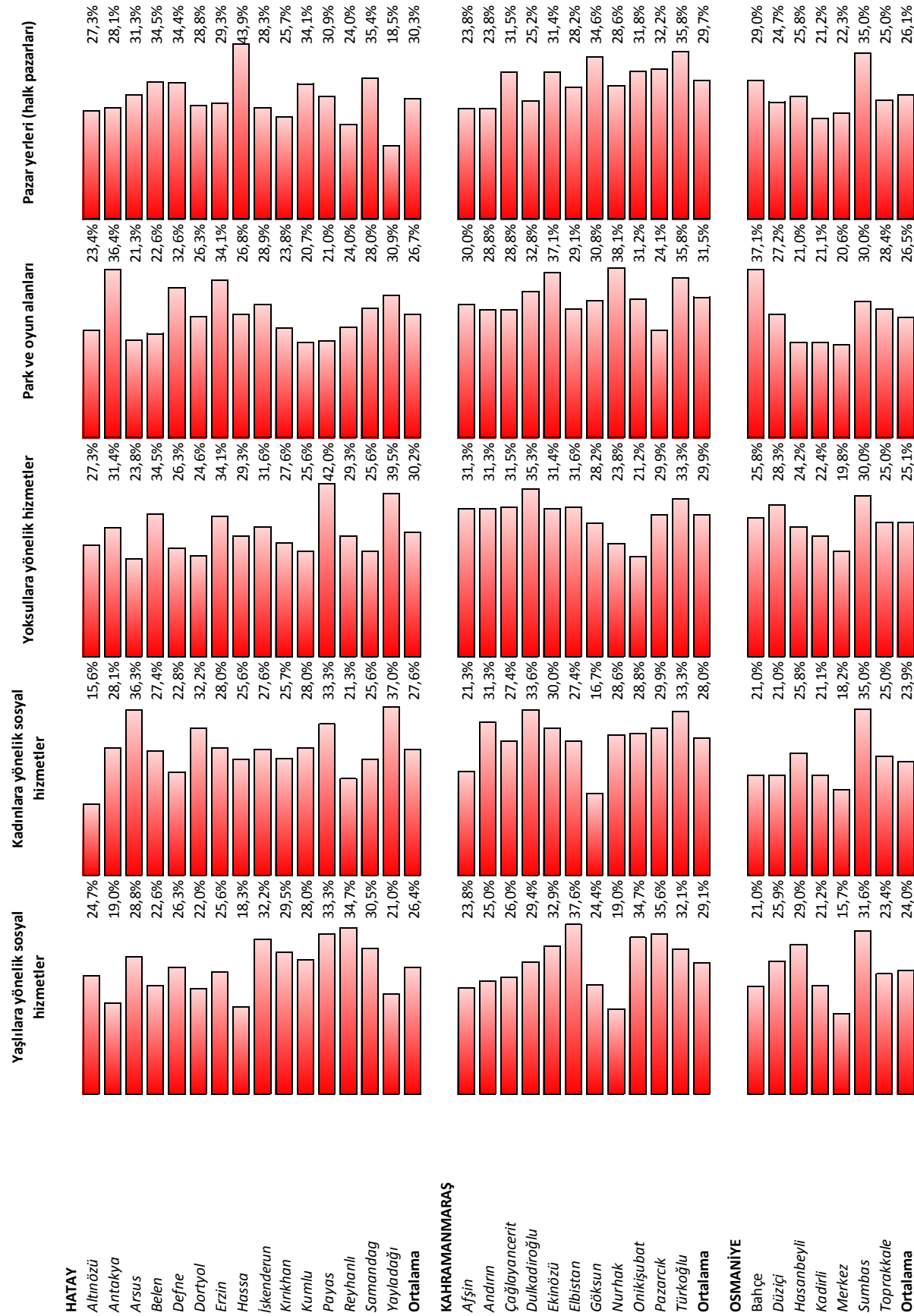
Tablo 171. Kamu Hizmetlerinde Şikâyet Düzeyi 1 – İlçe Sonuçları

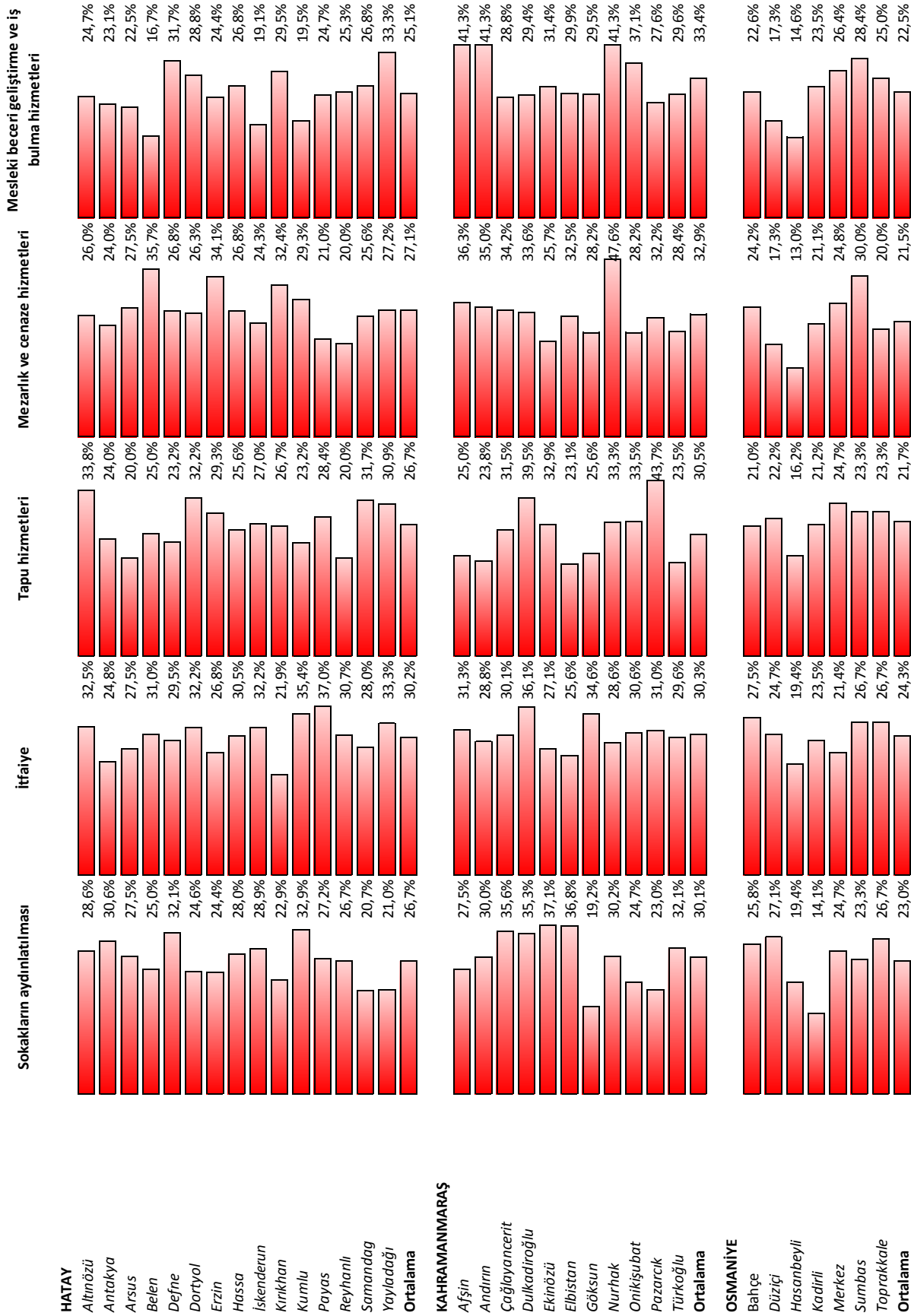
Tablo 172. Kamu Hizmetlerinde Şikâyet Düzeyi 2 – İlçe Sonuçları

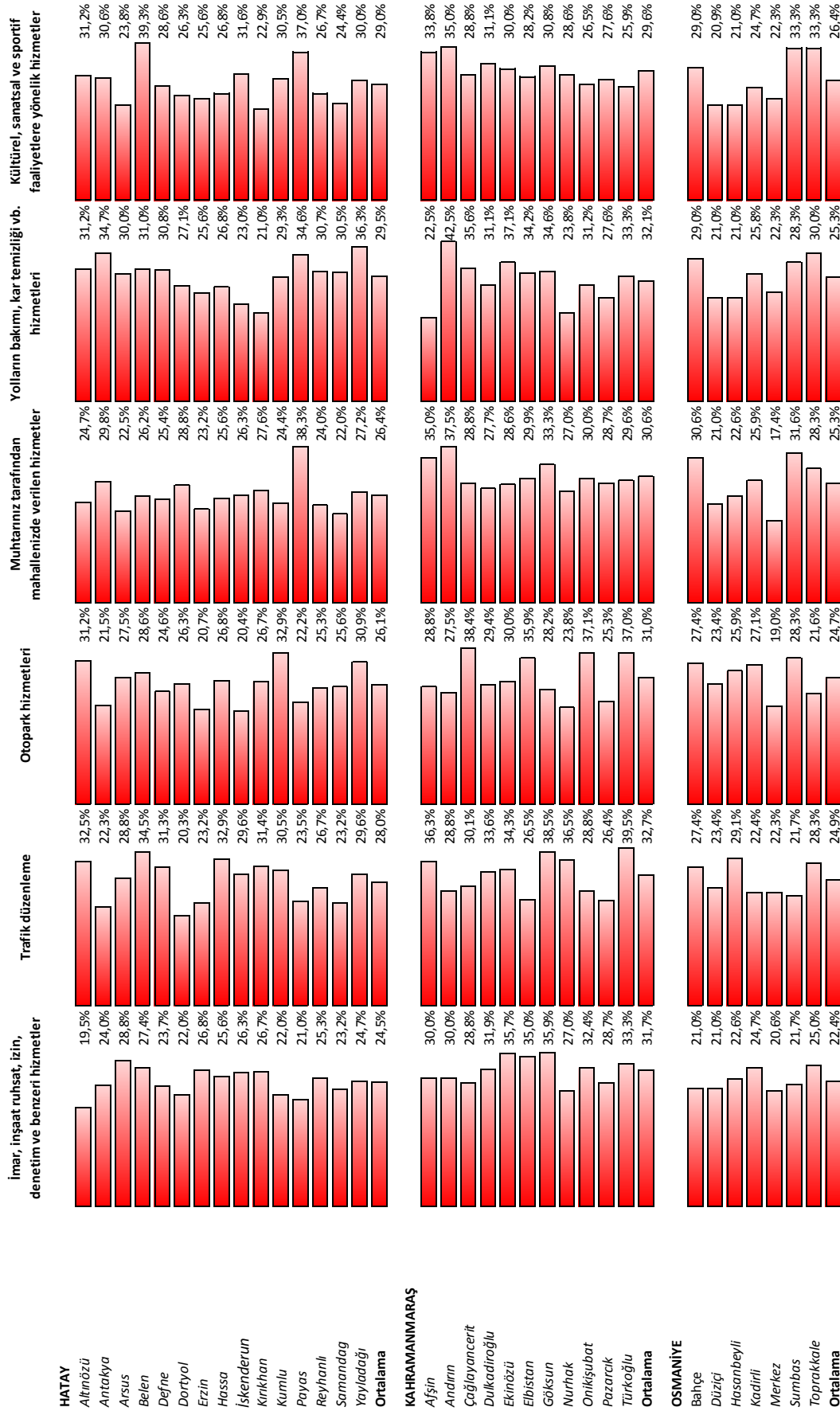
Tablo 173. Kamu Hizmetlerinde Şikâyet Düzeyi 3 – İlçe Sonuçları

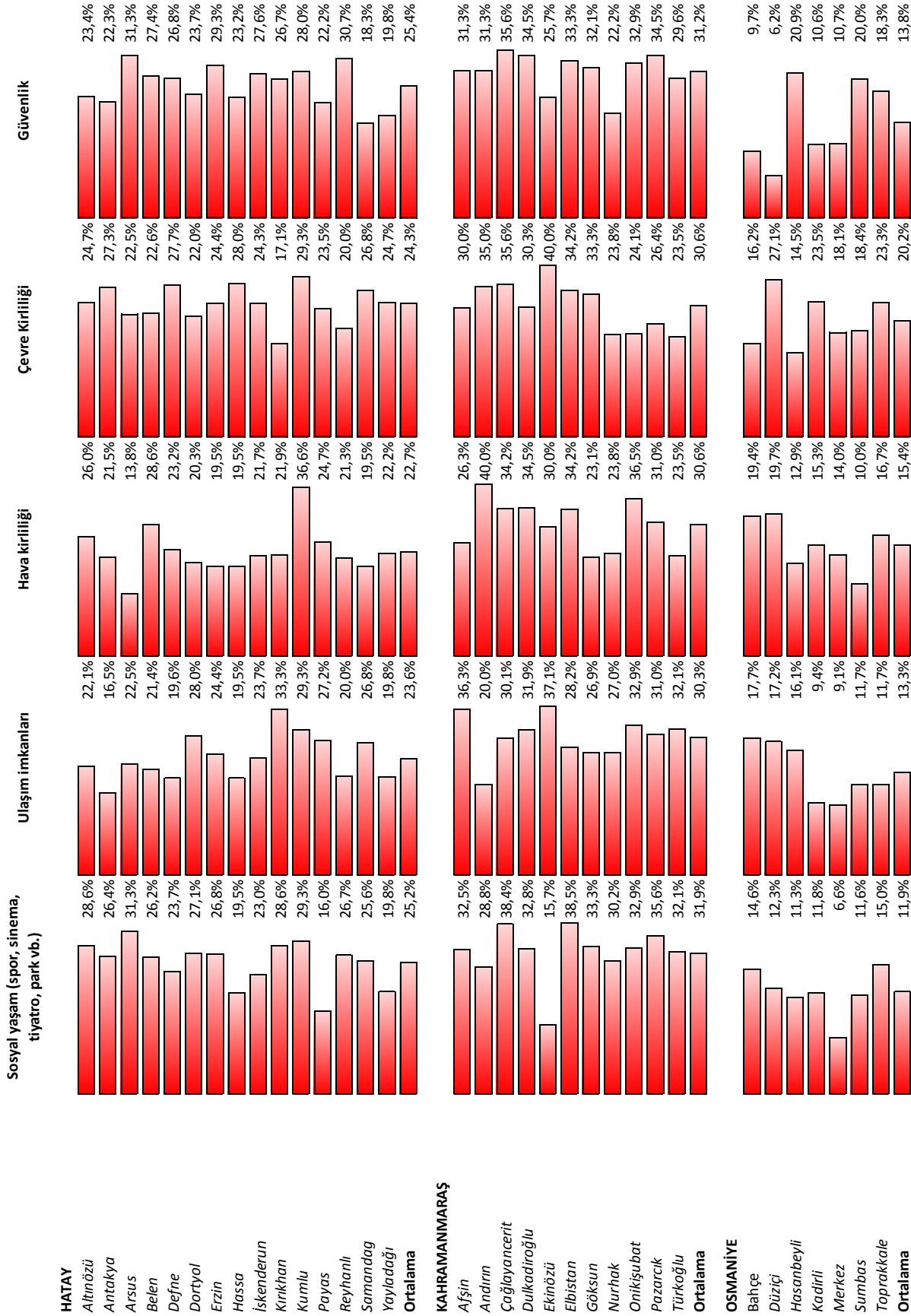
Tablo 174. Kamu Hizmetlerinde Şikâyet Düzeyi 4 – İlçe Sonuçları

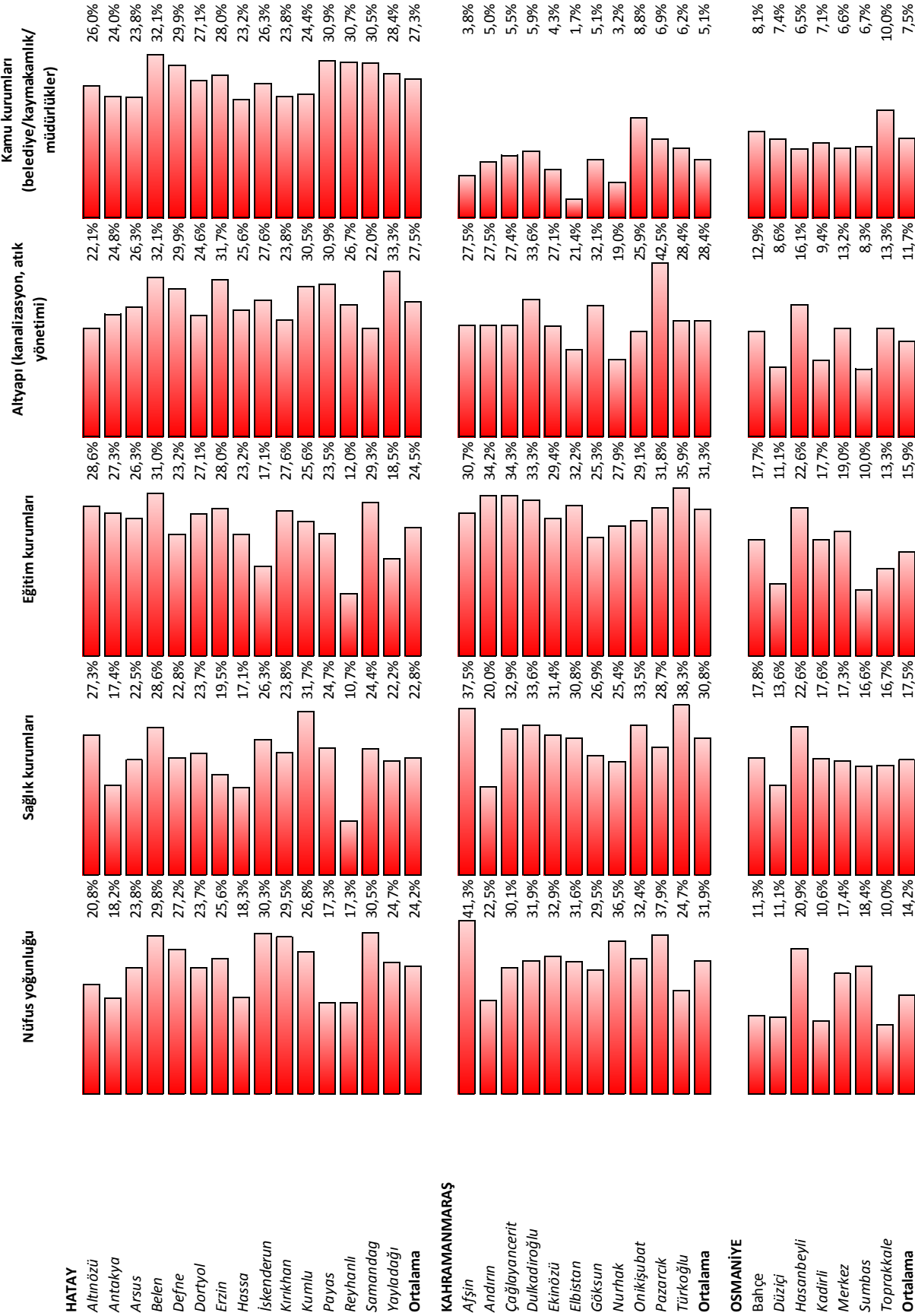
Tablo 175. Kamu Hizmetlerinde Şikâyet Düzeyi 5 – İlçe Sonuçları

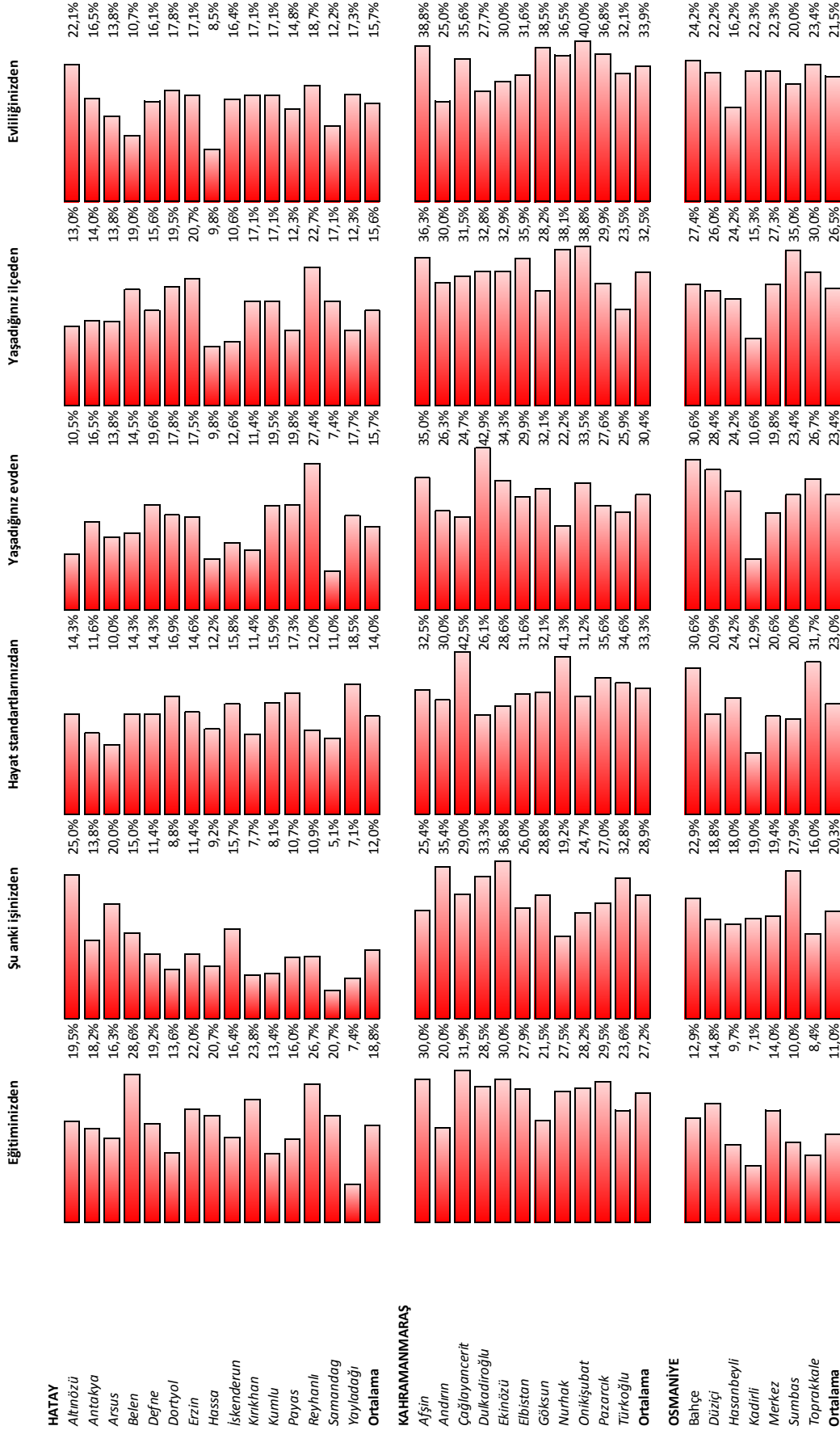
Tablo 176. Kentsel Şikâyet Düzeyi 1 – İlçe Sonuçları

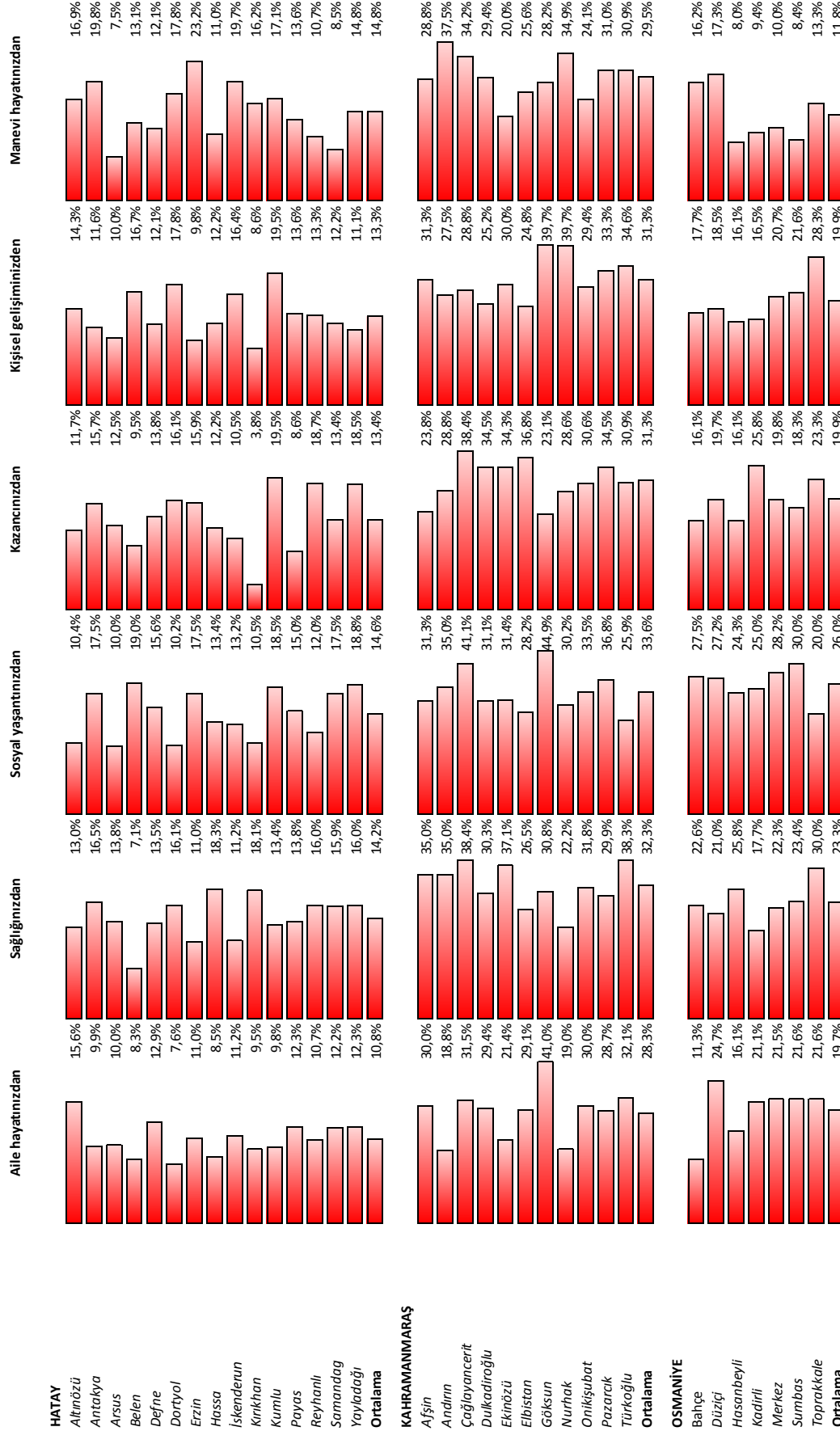
Tablo 177. Kentsel Şikâyet Düzeyi 2 – İlçe Sonuçları

Tablo 178. Kişisel Memnuniyetsizlik Düzeyi 1- İlçe Sonuçları

Tablo 179. Kişisel Memnuniyetsizlik Düzeyi 2- İlçe Sonuçları

EK 2: TR63 BÖLGESİ YAŞAM KALİTESİ VERİTABANI

EK 2: TR63 Bölgesi Yaşam Kalitesi Veri tabanı Tablosu

ANA KATEGORİ	ALT KATEGORİ	VERİ	YIL	KAYNAK
TEMEL GÖSTERGELER	DEMOGRAFİK YAPI	Toplam nüfus	2013	TÜİK
		Yüzölçümü	2013	Harita Komutanlığı
		Şehirleşme oranı	2013	TÜİK ve kendi hesaplamalarımız
		Hanehalkı ortalama büyüklüğü	2013	TÜİK
		Nüfus yoğunluğu	2013	TÜİK ve kendi hesaplamalarımız
		Yaş bağımlılık oranı	2013	TÜİK ve kendi hesaplamalarımız
		Kaba boşanma oranı	2013	TÜİK ve kendi hesaplamalarımız
		Kaba evlenme oranı	2013	TÜİK ve kendi hesaplamalarımız
	EĞİTİM	Okur-yazar oranı	2013	TÜİK ve kendi hesaplamalarımız
		Okur-yazar kadın oranı	2013	TÜİK ve kendi hesaplamalarımız
		Lise veya dengi okul mezunu oranı	2013	TÜİK ve kendi hesaplamalarımız
		Lise veya dengi okul mezunu kadın oranı	2013	TÜİK ve kendi hesaplamalarımız
		Toplam yüksekokul veya fakülte mezunu oranı	2013	TÜİK ve kendi hesaplamalarımız
		Toplam üniversite mezunu kadın oranı	2013	TÜİK ve kendi hesaplamalarımız
		Doktora mezunu/nüfus (bin kişi)	2013	TÜİK ve kendi hesaplamalarımız
		Yüksek lisans ve doktora mezunu/nüfus (bin kişi)	2013	TÜİK ve kendi hesaplamalarımız
		Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı - okul öncesi	2013	İl Milli Eğitim Müdürlüğü
		Şube başına düşen öğrenci sayısı - okul öncesi	2013	İl Milli Eğitim Müdürlüğü
		Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı - ilkokul / ilköğretim	2013	İl Milli Eğitim Müdürlüğü
		Şube başına düşen öğrenci sayısı - ilkokul / ilköğretim	2013	İl Milli Eğitim Müdürlüğü
		Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı - ortaöğretim / lise	2013	İl Milli Eğitim Müdürlüğü
		Şube başına düşen öğrenci sayısı - ortaöğretim / lise	2013	İl Milli Eğitim Müdürlüğü
		Kaloriferli okul oranı	2013	İl Milli Eğitim Müdürlüğü
		Okul başına düşen çok amaçlı salon	2013	İl Milli Eğitim Müdürlüğü
		Kütüphane varlığı / okul sayısı	2013	İl Milli Eğitim Müdürlüğü
		Spor salonu varlığı / okul sayısı	2013	İl Milli Eğitim Müdürlüğü

ANA KATEGORİ	ALT KATEGORİ	VERİ	YIL	KAYNAK
TEMEL GÖSTERGELER	SAĞLIK	Hastane sayısı	2013	İl Sağlık Müdürlüğü
		Yatak sayısı	2013	İl Sağlık Müdürlüğü
		Eczane sayısı	2013	İl Sağlık Müdürlüğü
		Hekim sayısı	2013	İl Sağlık Müdürlüğü
		On bin kişiye düşen yatak sayısı	2013	İl Sağlık Müd. ve kendi hesap.
		On bin kişiye düşen eczane sayısı	2013	İl Sağlık Müd. ve kendi hesap.
		On bin kişiye düşen hekim sayısı	2013	İl Sağlık Müd. ve kendi hesap.
		On bin kişiye düşen ASM sayısı	2013	İl Sağlık Müd. ve kendi hesap.
		ASM'lerdeki doktor başına düşen günlük ortalama muayene sayısı	2013	İl Sağlık Müdürlüğü
		Kaba ölüm hızı (binde)	2013	İl Sağlık Müdürlüğü
		Bebek ölüm hızı (binde)	2013	İl Sağlık Müdürlüğü
		Sağlıkta algı endeksi	2014	Ankete Dayalı Veri
	SOSYAL YAŞAM	Tarihi turistik mekân sayısı	2013	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
		Sinema, tiyatro salonu varlığı	2013	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
		Müze ve öğren yeri varlığı	2013	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
		Kültür-sanat merkezi varlığı	2013	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
		Spor alanı varlığı	2013	Kendi hesaplamalarımız
		Derneklere üye sayısı / nüfus	2013	Valilik
		Seçimlere katılma oranı (2014 yerel yönetim seçimleri)	2014	YSK - TÜİK
		Sosyal yaşam algı endeksi	2014	Ankete Dayalı Veri
		Toplumsal yaşam algı endeksi	2014	Ankete Dayalı Veri
	GÜVENLİK	Asayiş olay sayısı	2013	İl Emniyet Müdürlüğü
		Terör olay sayısı	2013	İl Emniyet Müdürlüğü
		Bin kişiye düşen polis sayısı	2013	İl Emniyet Müd. ve kendi hesap.
		Bin kişiye düşen suç oranı	2013	İl Emniyet Müd. ve kendi hesap.
		Asayiş olayları artış oranı	2013	İl Emniyet Müd. ve kendi hesap.
		Güvenlik algı endeksi	2014	Ankete Dayalı Veri

ANA KATEGORİ	ALT KATEGORİ	VERİ	YIL	KAYNAK
EKONOMİK YAPI	EKONOMİK KAPASİTE	Sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarınca yardım yapılan kişi sayısı / nüfus	2013	Valilik ve kendi hesaplamalarımız
		Sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarınca yardım yapılan kişi sayısı	2013	Valilik
		Arsa m ² birim fiyatı rayiç bedeli [kıraç]	2013	Gelirler İdaresi Başkanlığı
		Arsa m ² birim fiyatı rayiç bedeli [taban]	2013	Gelirler İdaresi Başkanlığı
		Arsa m ² birim fiyatı rayiç bedeli [sulak]	2013	Gelirler İdaresi Başkanlığı
		İç talep potansiyeli [ilçe nüfusu/toplam nüfus]	2013	TÜİK ve kendi hesaplamalarımız
		İlçelerde üniversite varlığı	2013	Kendi hesaplamalarımız
		Alışveriş merkezi varlığı	2013	Kendi hesaplamalarımız
		Toplam vergi tahsilatı 2013	2013	İl Vergi Dairesi - Defterdarlık
		Toplam vergi tahsilatı 2012-2013 artış oranı	2013	İl Vergi Dairesi - Defterdarlık
		Toplam vergi mükellefi sayısı 2013	2013	İl Vergi Dairesi - Defterdarlık
		Toplam vergi mükellefi sayısı 2012-2013 artış oranı	2013	İl Vergi Dairesi - Defterdarlık
	TİCARİ HAYAT	Kurumlar vergisi mükellefi sayısı 2013 [firma sayısı]	2013	İl Vergi Dairesi - Defterdarlık
		Kurumlar vergisi mükellefi sayısı 2012-2013 [firma sayısı] artış oranı	2013	İl Vergi Dairesi - Defterdarlık
		Kurumlar vergisi mükellefi sayısı 2013 [firma sayısı] / nüfus [bin kişiye düşen firma]	2013	İl Vergi Dairesi - Defterdarlık
		20+ personel çalıştıran işyeri sayısı	2013	İl Sosyal Güvenlik Kurumu Müd.
		Toplam istihdam sayısı	2013	İl Sosyal Güvenlik Kurumu Müd.
		İstihdam oranı [istihdam sayısı/15-65 nüfus]	2013	İl Sosyal Güvenlik Kurumu Müd.
		Organize Sanayi Bölgesi varlığı	2013	Kendi hesaplamalarımız
	FİNANSAL PİYASALAR	Banka şube sayısı	2014	Türkiye Bankalar Birliği
		On bin kişiye düşen şube sayısı	2014	Türkiye Bankalar Birliği
		Banka çeşitliliği	2014	Türkiye Bankalar Birliği
	TURİZM	Tarihi turistik mekân sayısı	2013	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
		Tesise geliş sayısı [yabancı]	2013	TÜİK - İl Kültür ve Turizm Müd.
		Tesise geliş sayısı [yerli]	2013	TÜİK - İl Kültür ve Turizm Müd.
		Ortalama kalış süresi [yabancı]	2013	TÜİK - İl Kültür ve Turizm Müd.
		Ortalama kalış süresi [yerli]	2013	TÜİK - İl Kültür ve Turizm Müd.
		Doluluk oranı[%] [yabancı]	2013	TÜİK - İl Kültür ve Turizm Müd.
		Doluluk oranı[%] [yerli]	2013	TÜİK - İl Kültür ve Turizm Müd.
		Toplam otel sayısı	2013	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
		Müze ve öğren yeri varlığı	2013	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

ANA KATEGORİ	ALT KATEGORİ	VERİ	YIL	KAYNAK
ÇEVRESEL YAPI	ALTYAPI VE ÇEVRE	Köy yollarının asfalt oranı	2013	Valilik
		Kişi başına düşen aktif yeşil alan	2013	Valilik
		Altyapı - çevre algı endeksi	2014	Ankete Dayalı Veri
		Doğalgaz varlığı	2014	Kendi hesaplamalarımız
	ULAŞIM	Merkez ilçelere yakınlık [km]	2014	Kendi hesaplamalarımız
		Havaalanına yakınlık [km]	2014	Kendi hesaplamalarımız
		Ulaşım algı endeksi	2014	Ankete Dayalı Veri
KENTSEL VE KİŞİSEL YAŞAM	KENTSEL YAŞAM	Kamu yatırımı tutarı	2013	Valilik
		Kişi başına düşen kamu yatırımı	2013	Valilik
		Kişi başına düşen belediye harcaması	2013	Valilik
		Kentsel yaşam memnuniyet endeksi	2014	Ankete Dayalı Veri
		Kamu hizmetleri memnuniyet endeksi	2014	Ankete Dayalı Veri
		Konut ve yaşam memnuniyeti endeksi	2014	Ankete Dayalı Veri
	KİŞİSEL YAŞAM	Çalışma hayatı memnuniyet endeksi	2014	Ankete Dayalı Veri
		Ekonomik refah algı endeksi	2014	Ankete Dayalı Veri
		Kişisel memnuniyet endeksi	2014	Ankete Dayalı Veri

EK 3: ALAN ARAŞTIRMASI YÖNTEM AÇIKLAMASI

EK 3: Alan Araştırması Yöntem Açıklaması

Araştırmada Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye illerinde evreni temsil eden örneklem üzerinde genişlemesine bir alan araştırması yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini bahsi geçen illerdeki nüfus oluşturmaktadır. Alan araştırmalarında evrende yer alan tüm birimlerin incelenmesi çeşitli nedenlerden dolayı mümkün olmamaktadır. Bu durumda istatistik biliminin en büyük uğraşlarından biri olan örnekleme ile örnek üzerinde inceleme yaparak evren hakkında çıkarsama yapılmaya çalışılmaktadır. Bu süreçte, çekildiği evreni temsil ettiği düşünülen ve evrenden çekilen küçük bir grubun oluşturduğu örnek üzerinde çalışılmaktadır. Örnekleme ile amaçlanan, evreni oluşturan tüm birimlerin incelenmesiyle elde edilecek bilgilerin örnek yardımıyla ortaya konulmasıdır. Ancak araştırma sonucunda elde edilecek verilerin doğruluğu hususunda uygun örnekleme yönteminin seçilmesi büyük önem arz etmektedir. Örnekleme kuramına göre, örneklemden elde edilen bilgilerden hareketle evren hakkında çıkarsama yapabilmek için örneklemin tesadüfi yapılması gerekmektedir. Tesadüfi örneklemin özü, evrende yer alan her bir biriminin örnekleme dâhil olma olasılığının bilinmesidir. Dolayısıyla bu örneklem yönteminde gözlemlenecek birimlerin örnekleme girme ya da girmeme olasılıkları eşittir.

Bu çalışmada tesadüfi örnekleme yöntemlerinden tabakalı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem kullanılmadan önce, evren tabakalara ayrılmıştır. TR63 bölgesindeki yapıyı temsil etmesi amacıyla belirlenen örneklem büyüklüğü tespit edilmiştir. Bu amaç doğrultusunda evren büyüklüğünün bilindiğinde kullanılması önerilen formül dikkate alınmıştır.

$$n = \frac{N(p \times q) \times Z^2}{(N - 1) \times \epsilon^2 + (p \times q) \times Z^2}$$

Bu formülde yer alan n, örnek büyüklüğünü ifade etmektedir. Formül içinde yer alan ifadeler incelendiğinde;

N: Evren büyüklüğü

P: Olayın gerçekleşme olasılığı

q= 1-p: Olayın gerçekleşmeme olasılığı

Z: Anlamlılık düzeyinin standart normal dağılım tablosundaki değeri

ε : Örnekleme hatası

Yukarıda yer alan hesaplama tablosunda üç milyon kişiden oluşan bir evren için 0,05 anlamlılık düzeyinde yaklaşık olarak en az 2400 kişilik bir örnek oluşturmak gerekmektedir.

Söz konusu hesaplama ile evreni temsil edecek en az örnek sayısı saptanmıştır. Ancak çalışmanın güvenilirliğini arttırmak adına daha yüksek bir örnek sayısı olan 3075 denek ile çalışma gerçekleştirilmiştir. TR63 bölgesinde yer alan Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye'nin toplam nüfus içindeki payları dikkate alınarak her bir ilden çekilmesi planlanan örnek sayısı tespit edilmiştir. Dolayısıyla tesadüfi örnekleme yöntemlerinden tabakalı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Böylelikle evrenden çekilen örnek kütlenin temsil kabiliyeti yükseltilmiştir.

Buna göre TR63 Bölgesi'nde toplam 3.075 anket yapılmış olup, bu örneklem büyüklüğü bölgenin temsiliyeti açısından %95 güven aralığında ±1,8 hata payı içermektedir. 3.075 anket, il nüfuslarıyla orantılı olarak dağıtılmıştır. Buna göre Hatay'da 1.526, Kahramanmaraş'ta 1.018, Osmaniye'de 531 anket tamamlanmıştır. İl düzeyinde hata payı sonucuna bakıldığında ise %95 güven aralığında Hatay'da ±2,5, Kahramanmaraş'ta ±3 ve Osmaniye'de ±4 hata payı ile çalışılmıştır. Hata payları istatistiki olarak anlamlılık düzeyi içinde kabul edilen değerler arasındadır.

İl içindeki ilçe dağılımlarında ise ilçelerin nüfus büyüklükleri dikkate alınarak, Hiyerarşik Küme Analizi [Hierarchical Cluster Analysis] uygulanmış ve örneklemin dağılımı belirlenen ilçe gruplarına göre yapılmıştır.

Kümeleme analizi, analitik bir teknik olup öncelikli amacı grup sayısı bilinmeyen birimleri veya nesneleri sahip oldukları özelliklere göre anlamlı alt gruplara ayırmaktadır. Doğal gruplamaları bilinmeyen bir kitleden birimlerin veya nesnelerin karakteristik özelliklerini dikkate alarak benzerliklerine ya da farklılıklarına göre alt gruplara ayırırken grupların kendi içlerinde homojen, diğer gruplar ile heterojen bir yapı sergilemesini sağlayan yöntemleri kapsamaktadır. [Hair, vd.; 1998: 474]

Kümeleme Analizinde veri matrisinin anlamlı alt gruplara ayrılabilmesi için nesnel bir benzerlik ya da farklılık ölçüsünün kullanılması gerekmektedir. Birimler arasındaki uzaklıkların hesaplanmasında kullanılan çeşitli ölçüler olmakla birlikte en sık kullanılanı Öklid Uzaklığıdır. Bunun yanı sıra veri matrisinde bazı değişkenlerin ortalama ve varyanslarının birbirlerinden çok farklı olması analizdeki diğer değişkenlerin etkinliklerini olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Veri matrisinde aşırı değerlere sahip gözlemlerin yer alması durumunda analiz sonuçlarının yanıltıcı olmasının önüne geçebilmek için veriler standardize edilmektedir. Verileri standardize etme işlemi, heterojen yapıdaki bir veri matrisi söz konusu olduğunda başvurulacak yöntemlerden bir tanesidir. [Özdamar, 2010: 279] Böylelikle veri seti içindeki değişkenlerin ölçü birimlerinden bağımsız hale getirilmesi de sağlanmış olmaktadır. [Romesburg, 2004: 11]

Kümeleme analizinin etkinliği için uygun kümeleme algoritması seçimi önemlidir. Hiyerarşik ve hiyerarşik olmayan olmak üzere iki temel algoritma mevcuttur. [Ketchen, Shook; 1996: 444]Hiyerarşik kümeleme analizi birimleri ya da nesneleri uzaklık ölçü birimleri ile benzerlikleri derecesine göre belirli aşamalarda birtakım tekniklerle¹⁰ birleştirilmesini amaçlamaktadır.

¹⁰ Tek Bağlantı Kümeleme Yöntemi,Ortalama Bağlantı Kümeleme Yöntemi,Tam Bağlantı Kümeleme Yöntemi,Medyan Bağlantı Kümeleme Yöntemi,Küresel Ortalama Bağlantı Yöntemi ve Wald Bağlantı Kümeleme Yöntemi.

EK 4: TR63 BÖLGESİ
YAŞAM KALİTESİ
ARAŞTIRMASI
ANKET FORMU

EK 4: TR63 Bölgesi Yaşam Kalitesi Araştırması Anket Formu

	Hatay-Kahramanmaraş-Osmaniye Yaşam Kalitesi Araştırması Soru Formu
---	---

İyi günler dilerim, adım Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı tarafından yürütülen bir proje kapsamında yaşam kalitesi düzeyini ölçmek için bilimsel bir anket çalışması yapmaktayız. Bu çalışma toplam 3.000 kişi ile gerçekleştirilmektedir. Görüşmede yanıtlarınız kesinlikle gizli tutulacak, sadece anketörü kontrol amacıyla telefon numaranız istenecektir. Yardımınız için teşekkür ederim.

A0_1	Anket No	
A0_2	Görüşülen Kişinin Adı Soyadı	
A0_3	Telefon No	
A0_4	İlçe	
A0_5	Mahalle/Köy	

		KIR	KENT
A0_6	KIR / KENT	1	2

A. AİLE YAŞAMI VE KONUT

A1. Aşağıdaki her bir faaliyet alanı için ayırdığınız zamanı belirtiniz.

	Ayrılmak istediğimden	Daha az	Ne az-ne çok	Daha çok	Ayrılmak istemiyorum
A1_1	Aile bireyleriyle görüşme	1	2	3	4
A1_2	Aile bireyleri dışındaki kimselerle görüşme	1	2	3	4
A1_3	Hobi ve özel ilgi alanlarınız	1	2	3	4
A1_4	Gönüllü hayır işlerinde veya politik faaliyetlerde yer alma	1	2	3	4
A1_5	İnternet	1	2	3	4
A1_6	Televizyon	1	2	3	4
A1_7	Uyku	1	2	3	4
A1_8	Oyun [bilgisayar, kağıt, okey vb...]	1	2	3	4
A1_9	Kitap, dergi okumak	1	2	3	4

A2. Aşağıdakilerden hangisi yaşadığınız yerin durumunu en iyi tanımlar?

A2. Aşağıdakilerden hangisi yaşadığınız yerin durumunu en iyi tanımlar?	
Kendime ait	1
Kendime ait ama borcu var [banka, kooperatif vd.]	2
Kira	3
Oturduğum yere kira ödemiyorum/ Ücretsiz	4
Birden fazla aile aynı evde oturmaktayız[evli-anne baba ile yaşıyor]	5
Diğer	6

A3. Peki, oturduğunuz yerde size sayacağım sorunlar var mı? Lütfen hangi sorunlar varsa, onları söyler misiniz? [Birden fazla tercih edilebilir]

		Evet	Hayır
A3_1	Evin küçüklüğü/Yer azlığı	1	2
A3_2	Pencere, kapı veya zeminde çürüme	1	2
A3_3	Rutubet/ Akıntı / Sızdıran çatı	1	2
A3_4	Evin içinde çalışır durumda bir tuvalet olmaması	1	2
A3_5	Evin içinde banyo veya duş bulunmaması	1	2
A3_6	Dışarıda oturulabilecek bir yerin olmaması [bahçe, balkon, teras vb.]	1	2
A3_7	Karanlık, yetersiz gün ışığı	1	2
A3_8	Yağmur yağınca kanalizasyon taşması/su baskını	1	2
A3_9	Komşulardan gelen gürültü	1	2
A3_10	Sokaktan gelen gürültü	1	2
A3_11	Elektrik kesintisi	1	2
A3_12	Şebeke suyu kesintisi	1	2
A3_13	Isınma [iyi yalıtım olmamasından kaynaklanan]	1	2
A3_14	Yaz mevsiminde evin aşırı sıcak olması	1	2

B. İŞ HAYATI

B1. İşinizle ilgili aşağıdaki ifadelere ne derece katıldığınızı belirtiniz.

	Kesinlikle Katılmıyorum	1	2	3	4	5	Kesinlikle Katılıyorum
B1_1	İşim çok stresli ve zahmetli/ çok emek isteyen bir iş						Puan
B1_2	İşim sıkıcı ve kasvetli						
B1_3	İşim bana mesleki gelişimim için iyi fırsatlar sunuyor						
B1_4	Sürekli kısa zamanda fazla iş yüküyle meşgulüm						
B1_5	Sağlık koşullarına uygun olmayan ve tehlike arz eden bir işim var						
B1_6	İşimi severek yapıyorum						

B2. İşinizle ilgili aşağıdaki konulardaki memnuniyet düzeyinizi belirtiniz.

	Hiç memnun değilim	1	2	3	4	5	Çok memnunum
							Puan
B2_1	Ücret						
B2_2	Çalışma saati						
B2_3	Çalışma ortamı						
B2_4	Çalışma arkadaşları						
B2_5	Ücret dışı imkânlar [yol, yemek, servis vb.]						

B3. Aşağıdaki durumları, ne sıklıkta yaşadığınızı söyler misiniz?

		Haftada birkaç kez	Ayda birkaç kez	Yılda birkaç kez	Asla
B3_1	İşten eve, eve ilgili yapılması gereken bazı işleri yapamayacak kadar yorgun geliyorum	1	2	3	4
B3_2	İşime harcadığım zaman nedeniyle aileme karşı olan sorumluluklarımı yerine getiremiyorum	1	2	3	4
B3_3	Eve iş getiriyorum	1	2	3	4
B3_4	Ailevi sorumluluklarım nedeniyle işime konsantre olamıyorum	1	2	3	4

C. SAĞLIK

Sağlık hizmeti aldığınız kuruluşlarla ilgili şimdi okuyacağım konuların sizin için sorun olup olmadığını söyler misiniz?

		Evet	Hayır
C1	Yaşadığınız bölgede yeterli sayıda sağlık kurumu var mı?	1	2
C2	Temizlik/hijyen konusunda sorun var mı?	1	2
C3	Yapılan muayeneden memnun musunuz?	1	2
C4	Sağlık çalışanlarının (doktor, hemşire vd.) hastalarla yeterince ilgileniyor mu?	1	2
C5	Fazla beklemeden muayene olabiliyor musunuz?	1	2
C6	Sağlık hizmetlerini ücretsiz alabiliyor musunuz?	1	2

D. GÜVENLİK

Yaşadığınız ilçede aşağıdaki güvenlik hizmetlerindeki memnuniyet düzeyinizi belirtir misiniz?

Hiç memnun değilim12345Çok memnunum

		Puan
D1	Polisin olaylara müdahale hızı ve yeterliliği	
D2	Evde yalnız otururken güvende hissetme	
D3	Yaşanılan çevrede, gece yalnız yürürken güvende hissetme	
D4	Hırsızlık, kapkaç, taciz gibi olaylar yaşanmaması	
D5	Emniyet görevlilerinin vatandaşa davranışı	
D6	Sokakta araba park edildiğinde [güvenlik nedeniyle] endişe duyulmaması	

E. EKONOMİK YAPI

Arzu etmelerine rağmen, insanların, bazen sahip olamadığı / satın almaya güçlerinin yetmediği şeyler vardır. Aşağıdaki durumları “İSTERSEM YAPARIM” ya da “İSTESEM DE YAPAMAM” şeklinde yanıtlayınız.

		İstersem yaparım	İstesem de yapamam
E1	Evinizi istediğiniz sıcaklığa getirmek, istediğiniz kadar ısıtabilmek/soğutabilmek	1	2
E2	Akrabaların ya da tanıdıkların yanında kalmadan, 1 haftalık bir tatil yapmak	1	2
E3	Eskimiş mobilyalarınızı değiştirmek	1	2
E4	İki günde bir et, tavuk ya da balıktan oluşan bir yemek yiyebilmek	1	2
E5	Kullanılmış kıyafetler yerine, yeni kıyafetler alabilmek	1	2
E6	Ayda bir kere, arkadaşlarınızı ya da akrabalarınızı evinizde ağırlayabilmek	1	2
E7	Yaz mevsiminde yaylaya gidebilmek	1	2

F. KENTSEL MEMNUNİYET

F1. Yaşadığınız ilçedeki insanların aşağıdaki alanlarda ne kadar kurallara uyduklarını belirtiniz.

Kesinlikle uymazlar12345Kesinlikle uyarlar

		Puan
F1_1	Trafik kuralları	
F1_2	Kamuya açık alanlarda [parklarda, otobüslerde, hastanelerde vb.] diğer insanlara anlayış göstermek, saygılı davranmak	
F1_3	Komşuluk ilişkilerinde karşılıklı anlayış göstermek, saygılı olmak	
F1_4	Çevreyi kirliletmemek	

F2. İlçenizde yaşayanların aşağıdaki durumları sizin için ne kadar önemlidir?

Hiç önemli değil12345Çok önemli

		Puan
F2_1	Kılık kıyafetleri	
F2_2	Aile yaşam biçimleri	
F2_3	Gelir durumları	
F2_4	Çocuklarının başarıları ve ahlakı	
F2_5	Eve giriş-çıkış saatleri	
F2_6	Yaptıkları işleri	
F2_7	Dini inançları ve yaşayış biçimleri	
F2_8	Siyasi düşünceleri	
F2_9	Etnik kökenleri	
F2_10	Çevresiyle olan iletişimi	

F3. Yaşadığınız ilçede aşağıdaki kamu hizmetlerinden memnuniyet durumunuzu söyler misiniz?

Hiç memnun değilim12345Çok memnunum

99Fikri yok/Cevap yok

		Puan
F3_1	Çöp ve çevresel atık toplama hizmetinden	
F3_2	Kanalizasyon hizmetinden	
F3_3	Şebeke suyu hizmetlerinden	
F3_4	Toplu taşıma hizmetlerinden	
F3_5	Zabıta hizmetlerinden	
F3_6	Yol/kaldırım yapımı hizmetlerinden	
F3_7	Yeşil alanların miktarından	
F3_8	Hava kirliliği ile mücadelede	
F3_9	Engellilere yönelik hizmetler	
F3_10	Gençlere yönelik sosyal hizmetler	
F3_11	Yaşlılara yönelik sosyal hizmetler	
F3_12	Kadınlara yönelik sosyal hizmetler	
F3_13	Yoksullara yönelik hizmetler	
F3_14	Park ve oyun alanları	
F3_15	Pazar yerleri [halk pazarları]	
F3_16	Sokakların aydınlatılması	
F3_17	İtfaiye	
F3_18	Tapu hizmetleri	
F3_19	Mezarlık ve cenaze hizmetleri	
F3_20	Mesleki beceri geliştirme ve iş bulma hizmetleri	
F3_21	İmar, inşaat ruhsat, izin, denetim ve benzeri hizmetler	
F3_22	Trafik düzenleme	
F3_23	Otopark hizmetleri	
F3_24	Muhtarınız tarafından mahallenizde verilen hizmetler	
F3_25	Yolların bakımı, kar temizliği vb. hizmetleri	
F3_26	Kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlere yönelik hizmetler	

F4. Genel olarak düşündüğünüzde yaşadığınız ilçede aşağıdaki alanlardaki memnuniyetinizi belirtir misiniz?

Hiç memnun değilim

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Çok memnunum

		Puan
F4_1	Sosyal yaşam [spor, sinema, tiyatro, park vb.]	
F4_2	Ulaşım imkanları	
F4_3	Hava kirliliği	
F4_4	Çevre Kirliliği	
F4_5	Güvenlik	
F4_6	Nüfus yoğunluğu	
F4_7	Sağlık kurumları	
F4_8	Eğitim kurumları	
F4_9	Altyapı [kanalizasyon, atık yönetimi]	
F4_10	Kamu kurumları [belediye/kaymakamlık/ müdürlükler]	

F5. Şimdi sizden ilinizi [Hatay/ Kahramanmaraş/Osmaniye] ve yaşadığınız ilçeyi ayrı ayrı değerlendirmenizi isteyeceğim.

Hiç memnun değilim

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Çok memnunum

		Puan
F5_1	İlinizde yaşamaktan ne derece memnunsunuz?	
F5_2	İlçenizde yaşamaktan ne derece memnunsunuz?	

F6. Sizce yaşadığınız ilin en önemli 3 sorunu nedir, belirtir misiniz?

Sorun 1:.....

Sorun 2:.....

Sorun 3:.....

G. KİŞİSEL MEMNUNİYET

Aşağıdaki konulardaki memnuniyetinizi belirtiniz.

Hiç memnun değilim

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Çok memnunum

		Puan
G_1	Eğitiminizden	
G_2	Şu anki işinizden	
G_3	Hayat standartlarınızdan	
G_4	Yaşadığınız evden	
G_5	Yaşadığınız ilçeden	
G_6	Evliliğinizden	
G_7	Aile hayatınızdan	
G_8	Sağlığınızdan	
G_9	Sosyal yaşantınızdan	
G_10	Kazancınızdan	
G_11	Kişisel gelişiminizden	
G_12	Manevi hayatınızdan	

H. DEMOGRAFİK SORULAR

H1. Cinsiyet

1	Erkek
2	Kadın

H2. Yaş

1	18-24 yaş arası
2	25-39 yaş arası
3	40-54 yaş arası
4	55 yaş ve üstü

H3. Eğitim durumu

1	Okur-yazar değil
2	Okur-yazar
3	İlkokul
4	Ortaokul/ilköğretim
5	Lise
6	Üniversite ve üstü

H4. Medeni durum

1	Evli
2	Bekar
	Diğer:.....

H5. Meslek

1	Kendi hesabına çalışan, uzmanlık gerektiren meslekler
2	Maaş karşılığı çalışan, uzmanlık gerektiren meslekler
3	Kamu/Özel sektörde memur
4	Kamu/Özel sektörde işçi
5	Küçük-orta ticaret, esnaf, serbest meslek
6	Büyük ölçekli ticaret, işveren
7	Kamu/Özel sektörde ücretli yönetici
8	Emekli
9	Öğrenci
10	İşsiz
11	Ev hanımı
12	Tarım ve hayvancılıkla uğraşanlar
13	Sporcu, sanatçı
	Diğer:.....

H6. Geçtiğimiz altı ayı dikkate alırsanız, bütün aile fertlerinin maaş, kira, emekli aylığı v.b. gelirlerini göz önünde bulundurarak ortalama toplam aylık hane halkı gelirinizin aşağıdaki gruplardan hangisine en yakın olduğunu söyler misiniz?

1	0-500 TL
2	501-1.000 TL
3	1.001-1.500 TL
4	1.501-2.000 TL
5	2.001-3.000 TL

6	3.001-4.000 TL
7	4.001-5.000 TL
8	5.001-7.500 TL
9	7.501-10.000 TL
10	10.001-15.000 TL
11	15.000-20.000 TL
12	20.000 TL üstü

H7. Hane halkı gelir düzeyiniz aşağıdaki seçeneklerden hangisine yakındır?

1	Geçinecek kadar kazanmıyorum
2	Geçinecek kadar kazanıyorum
3	Tasarruf yapabiliyorum
4	Lüks tüketim mallarını alabiliyorum
5	İstediğim herşeyi alabilecek durumdayım

H8. Hanenizde siz dahil kaç kişi yaşıyorsunuz?

.....kişi

DOĞU AKDENİZ KALKINMA AJANSI

Yavuz Sultan Selim Cad. Birinci Tabakhane Sk. No:20 Antakya / HATAY 31050

Tel : +90 [326] 225 14 15
Faks : +90 [326] 225 14 52
E-mail : bilgi@dogaka.gov.tr
Web: : www.dogaka.gov.tr

HATAY YATIRIM DESTEK OFİSİ

Yavuz Sultan Selim Cad. 1.
Tabakhane Sk. No:20
Antakya / HATAY 31050
Tel : +90 [326] 212 25 76
Faks : +90 [326] 225 14 52
E-mail : hydo@dogaka.gov.tr
Web : www.investinhata.com

KAHRAMANMARAŞ YATIRIM DESTEK OFİSİ

Yenişehir Mahallesi Trabzon Cad.
Kahramanmaraş İl Müftülüğü Binası Kat:2
KAHRAMANMARAŞ
Tel : +90 [344] 231 14 17
Faks : +90 [344] 231 14 18
E-mail : kydo@dogaka.gov.tr
Web : www.investinkahramanmaras.com

OSMANİYE YATIRIM DESTEK OFİSİ

Osmaniye Sanayi ve Ticaret Odası 3.
Kat OSMANİYE
Tel : +90 [328] 888 00 00
Faks : +90 [328] 888 00 01
E-mail : oydo@dogaka.gov.tr
Web : www.investinosmaniye.com